Prof. Dr. M. Es'ad COŞAN

Mİ'RAC GECESİ

Hazırlayan:

Dr. Metin ERKAYA

بسم الله الرحمن الرحيم

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ 9
KISALTMALAR 11
PROF. DR. MAHMUD ES'AD COŞAN 13
1. İSRÂ VE Mİ'RAC 23
a. Mi'raca Hazırlık 24
b. Mescid-i Haram'dan Mescid-i Aksà'ya 26
c. Mescid-i Haram'ın Muhteremliği 29
d. Mescid-i Aksà'nın Mübarekliği 34
e. Kureyş'in İtirazları ve Deliller 37
f. Mi'rac, Semâya Yükseliş 40
g. Semâlarda Peygamberlerle Görüşme 43
h. Sidretü'l-Müntehâ'dan Sonrası 45
i. Rasûlüllah'a Ümmet Olma Şerefi 47
j. Mü'minin Mi'racı Namaz 50
k. Allah'ın Dinine Hizmet 54
l. Gecenin İhyâsı 57
2. CENNETİN KÖŞKLERİ 61
a. Mekke'den Kudüs'e Gece Yolculuğu 61
b. Semâların Ötesine Yolculuk 64
c. Güzel Ahlâk ve Mükâfâtı 69
d. Sevmeyi Öğrenmemiz Lâzım 73
e. Hatm-i Hàcegân ve Dua 80
3. CENNETİN NİMETLERİ 85
a. Cennetin Dereceleri 85

b. Cennet Hanımları 90
c. Cennette Rabbimiz'in Görülmesi 91
d. Allah'a İtaat ve Zikir 93
4. ALLAH'IN SEVDİĞİ KULLAR 97
5. NAMAZ VE SIDDÎKIYYET 105
a. Receb Ayı Mağfiret Ayı 105
b. Namaz Mü'minin Mi'racı 111
c. Hz. Ebû Bekir'in İmanı 114
d. Hatm-i Hàcegân, Zikir ve Dua 115
6. İSLÂM FITRAT DİNİDİR 123
a. Ayet-i Kerimede Mi'rac 124
b. Hatîm'de Yol Hazırlığı 127
c. Burak 132
d. En Yakın Semâ 134
e. İkinci Semâ ve Diğer Semâlar 137
f. Peygamberimiz'in Fıtratı Tercih Etmesi 141
g. Peygamber Efendimiz'e İkramlar 145
h. Beş Vakit Namazın Farz Oluşu 146
7. ALEMLERİN RABBİNİ MÜŞAHEDE 153
a. Günlerin Hayırlısı 153
b. İsrâ: Mekke'den Kudüs'e Gidiş 157
c. Cennetteki Köşkler 165
d. Mûsâ AS ve Kavmi 170
e. Mi'rac'da Görülenler 177
f. Burak 179
g. Cebrâil AS 180

h. Huzur-u Rabbi'l-Alemîn'e Varış 182
8. PEYGAMBERİMİZ'İN DİLİNDEN Mİ'RAC 193
a. İsrâ ve Mi'rac 193
b. Göğsünün Yarılması 200
c. En Yakın Semâ ve Adem AS 201
d. İkinci Semâ'da Yahyâ AS ve İsâ AS 204
e. Üçüncü Semâ'da Yusuf AS 206
f. Dördüncü Semâ'da İdrîs AS 207
g. Beşinci Semâ'da Hârûn AS 208
h. Altıncı Semâ'da Mûsâ AS 210
i. Yedinci Semâ'da İbrâhim AS 212
j. Sidretü'l-Müntehâ 214
k. Beytü'l-Ma'mur 215
l. Sütü Alması, Fıtratı Tercih Etmesi 215
m. Elli Vakit Namaz'ın Beş Vakte İndirilmesi 218
n. Recebin Yirmi Yedisinde Oruç 224
9. Mİ'RAC, İMAN VE ZİKİR 227
a. Göklerin Derinliği 230
b. Mi'rac'ın Sebepleri 233
c. Yol Hazırlığı ve Kudüs'e Yolculuk 240
d. Bazı Deliller 245
e. Semânın Kapıları 251
f. Mi'rac'ın Süresi 257
g. Mi'rac'da Görülenler 259
h. Huzur-u Rabbi'l-Alemîn'e Varış 261
i. Dünya Malı ve Cömertlik 268

j. En Faziletli İbadet: Zikrullah 274
k. Hans'ın Peygamberimiz'e Selâmı 277
l. Zikir İmanı Korur 280
m. Mi'rac'dan Hediye: Beş Vakit Namaz 287
n. Mi'rac Hatırası: Tahiyyat 291
o. Dinimizi İyi Bilelim! 294
p. Bir Mübarek Gecenin İhyâsı 298
10. RASÛLÜLLAH'A ÜMMET OLMA ŞEREFİ 304
a. Kâbe'nin Mübârekliği 305
b. Hac ve Umre Ziyareti 310
c. Peygamber Efendimiz'in Üzüntüsü 315
d. İmtihan Dünyası 318
e. Mekke'den Kudüs'e Yolculuk 320
f. Mi'racla Semâlara Yükselmesi 324
g. Rabbü'l-Alemîn'i Müşâhede 326
h. Ümmeti Olma Şerefi 329
i. Ümmetin Mi'racı 332
11. Mİ'RAC'DA HIZ VE ZAMAN 335
a. Cemaatin Bereketi 335
b. Ruh Mea'l-Cesed Yolculuk 337
c. Dervişin İmtihanı 344
d. Allah'ın Ayetleri 350
e. Işık Hızından Daha Hızlı 355
f. Kureyşlilerin İtirazları 364
g. Namaza Önem Verelim! 368
12. Mİ'RAC VE BİZ 372

a. Mi'rac Nedir? 372
b. Mi'rac'ın Nedeni..... 373
c. Çağdaş Bilgilerle Mi'rac Olayı..... 378
d. Kur'an-ı Kerim'de Mi'rac..... 381
e. Semâların Ötesine Yolculuk..... 386
f. İslâm En Büyük Nimet 391
13. İSRÂ VE Mİ'RAC HADİSESİ 397
a. Mi'rac ve İsrâ Kelimeleri 397
b. Mi'rac'ın Sebebi..... 401
c. Mi'rac Gecesi Patriğin Müşahedeleri 406
d. Mi'rac'dan Hediye: Beş Vakit Namaz 410

wowTURKEY.com

ÖNSÖZ

Peygamber SAS Efendimiz, peygamberlik vazifesini açıkladığı ve Mekkelileri İslâm'a davet ettiği ilk günden itibaren, şiddetli bir muhalefet ve engellemeyle karşılaştı. Kendisiyle alay ettiler, saldırdılar, işkence ettiler. Bazı korumasız müslümanları şehid ettiler. Müslümanlarla her türlü ilişkiyi kestiler, siyâsî ve ekonomik ambargo uyguladılar.

Peygamber Efendimiz hac dolayısıyla Mekke'ye gelen kabilelerle görüşüp onları İslâm'a davet ederken, onlar da ardından aleyhte propagandalar yaptılar. Kabilelerin müslüman olmasını engellemeye çalıştılar. On üç yıl boyunca çok az kişi iman etti.

Sıkıntılı zamanlarında en büyük destekçileri olan hanımı Hazret-i Hatice ve amcası Ebû Tàlib'in vefatından sonra, Kureyşliler baskı ve işkenceyi iyice arttırdılar. Hicretten bir yıl kadar önce, Peygamber Efendimiz'in müşriklere canı çok sıkılıp üzüldüğü bir akşam, Allah-u Teàlâ Hazretleri Peygamber Efendimiz'i Mi'rac'a davet etti. Yedi kat gökleri seyran ettirip, cenneti, cehennemi, Sidre-i Müntehâ'yı, Kürsü'yü, Arş'ı gösterdi. Huzuruna kabul edip, kelâmına muhatap eyledi. Sayısız lütuf ve ikramlarda bulundu.

Elinizdeki kitap, o mübarek Mi'rac gecesinin sene-i devriyesi münâsebetiyle, Prof. Dr. Mahmud Es'ad Coşan Hocamız'ın muhtelif yerlerde yapmış olduğu konuşmalardan oluşuyor.

Konuşmalarda, ayet-i kerimelerin ve hadis-i şeriflerin ışığında İsrâ ve Mi'rac hadisesi anlatılıyor, bizim için ibretli ve hikmetli noktalar izah ediliyor. Mekke ve Kudüs hakkında bilgi veriliyor. Mi'rac'dan bize gelen hediyeler üzerinde duruluyor. Namazın mü'minin Mi'rac'ı olduğu vurgulanıyor, namaza gereken önemi vermemiz gerektiği ikaz ediliyor.

Hayatın bir imtihan olduğu, sıkıntılara sabredilirse arkasından ferahlık geleceği hatırlatılıyor. İslâm'ın en büyük nimet, Peygamber Efendimiz'e ümmet olmanın en büyük şeref olduğu; o bakımdan İslâm'a ve müslümanlara hizmet etmek için çalışmalar yapmamız gerektiği belirtiliyor.

Konuşma üslûbunu muhafaza ederek hazırladığımız bu eserin, kâinâtı ve semâların ötesini anlama yönünde okuyucunun ufkunu açacağını; namazı huşu ile kılma yönünde okuyucuya katkıda bulunacağını ümid ediyoruz. Daha önce 1998'de Sehâ Neşriyat tarafından neşredilen eserin, tashihli ve ilâveli ikinci baskısını ilginize sunuyoruz.

Kaset temininde yardımcı olan Prof. Dr. Rahmi Ünal ve Mehmed Elmaz beylere; kaset çözümünde yardım eden Muhammed Zâhid Erkaya ve Dr. Mahmud Es'ad Erkaya'ya; fotoğraflarda ve teknik konularda yardımcı olan Hacı Ali Erkaya ve Abdüllatif Erkaya'ya teşekkür ediyoruz.

Dr. Metin ERKAYA
Sincan, Mart 2017

KISALTMALAR

SAS	: *Salla'llàhu aleyhi ve sellem.*
AS	: *Aleyhi's-selâm.*
RA	: *Radıya'llàhu anh/ anhâ/anhümâ.*
Rh.A	: *Rahmetu'llàhi aleyh.*
KS	: *Kaddesa'llàhu sirrahû.*
RE.	: *Râmûzü'l-Ehàdîs*
ME.	: *Muhtâru'l-Ehàdîs*
RS.	: *Riyàzu's-Sàlihîn*
a.g.e.	: Adı geçen eser.
v.	: Vefatı.
vs.	: ve sâire
s.	: sayfa
(خ)	: Buhàrî, *Sahîh*
(م)	: Müslim, *Sahîh*
(د)	: Ebû Dâvud, *Sünen*
(ت)	: Tirmizî, *Sünen*
(ن)	: Neseî, *Sünen*
(ه)	: İbn-i Mâce, *Sünen*
(حم)	: Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*
(عب)	: Abdü'r-Rezzâk, *Musannef*
(ط)	: Tayâlisî, *Müsned*
(ش)	: İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*
(ع)	: Ebû Ya'lâ, *Müsned*
(طب)	: Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*
(طس)	: Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*
(قط)	: Dâra Kutnî, *Sünen*
(حل)	: Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*

(ق) : Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*

(هب) : Beyhakî, *Şuabü'l-İman*

(عق) : Ukaylî, *Duafâ*

(عد) : İbn-i Adiyy, *Kâmil fi'd-Duafâ*

(خط) : Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*

(كر) : İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*

(حب) : İbn-i Hibbân, *Sahîh*

(ك) : Hâkim, *Müstedrek*

(ض) : Ziyâ el-Makdisî, *el-Ehâdîsü'l-Muhtare*

(در) : Dârimî, *Sünen*

(خز) : İbn-i Huzeyme, *Sahîh*

(بر) : İbn-i Abdi'l-Ber, *el-İstiâb*

(غ) : Begavî, *Şerhü's-Sünneh*

(طح) : Tahâvî, *Şerhü Maâni'l-Âsâr*

PROF. DR. MAHMUD ES'AD COŞAN

(14 Nisan 1938 - 4 Şubat 2001)

14 Nisan 1938 (13 Safer 1357) tarihinde, Çanakkale'nin Ayvacık ilçesinin Ahmetçe köyünde doğdu. Babası Halil Necâti Efendi, annesi Şâdiye Hanım'dır. Anne ve baba tarafından soyu, Buhàra'dan Çanakkale'ye göç etmiş seyyidlere dayanır.

Küçük yaşta iken ailesi İstanbul'a taşındı. 1950'de İstanbul Vezneciler İlkokulu'nu, 1956'da Vefa Lisesi'ni bitirdi. Aynı yıl İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Arap-Fars Filolojisi Bölümü'ne girdi. Arap Dili ve Edebiyatı, İran Dili ve Edebiyatı, Ortaçağ Tarihi ile Türk-İslâm Sanatı sertifikalarını alarak, 1960 yılında Edebiyat Fakültesi'nden mezun oldu.

Aynı yıl, Ankara Üniversitesi İlâhiyat Fakültesi'nde açılan asistanlık imtihanını kazanarak, Klasik-Dinî Türkçe Metinler Kürsüsü'ne asistan olarak girdi. Fakülte yayın komisyonunda iki yıl sekreterlik yaptı. 1965 yılında, XV. Yüzyıl şairlerinden olan Hatiboğlu Muhammed ve Eserleri konusunda doktora tezi vererek ilâhiyat doktoru ünvanını aldı. 1967-1968 yıllarında Ankara Yükseliş Mühendislik ve Mimarlık Özel Yüksek Okulu'nda Türkçe ve Hümaniter Bilgiler derslerini verdi.

Askerlik görevine Tuzla Piyade Okulunda başladı (15 Ekim 1971). Ağrı Patnos'ta yedeksubay olarak tamamladı (31 Aralık 1972).

1973 yılında, Hacı Bektâş-ı Velî, Makàlât adlı doçentlik tezi ile doçent ünvanını aldı ve Ankara Üniversitesi İlâhiyat Fakültesi Türk-İslâm Edebiyatı Kürsüsü'ne öğretim üyesi olarak tayin edildi. 1977-1980 yıllarında Sakarya Devlet Mimarlık ve Mühendislik Akademisi'nde Türk Dili ve Edebiyatı dersleri verdi.

Yurtdışında çeşitli üniversitelerde misafir öğretim üyeliklerinde bulundu.

1982 yılında, "İbrâhim-i Müteferrika ve Risâle-i İslâmiyye" isimli takdim teziyle ilâhiyat profesörü oldu. Sosyal ve kültürel faaliyetlere daha fazla zaman ayırabilmek düşüncesiyle, 1987 yılında emekliliğini isteyerek üniversiteden ayrıldı.

İlk dînî eğitimini ailesinde gördü. Dedesi Molla Mehmed Efendi, İstanbul'da medreselerde ilim tahsil etmiş ve Gümüşhaneli Ahmed Ziyâüddin Hazretleri'ne intisab etmiş bir kimseydi. Çanakkale Savaşında şehid olmuştur.

Babası Halil Necâti Efendi, küçük yaşta köyünde hafızlığını tamamladı. Gençliğinde Gümüşhaneli dergâhına mensub Çırpılarlı Hacı Ali Efendi'nin medresesine devam etti. İlk tasavvuf dersini de ondan aldı. Medreseler kapandıktan sonra tekrar köyüne döndü. Şadiye Hanım'la evlendi (1928). Şâdiye Hanım da aynı sülâleden zikir ehli, bilgili bir hanımdı. Bu evlilikten beşi erkek, ikisi kız, yedi çocukları oldu. Prof. Dr. M. Es'ad Coşan Hocaefendi, ailenin dördüncü çocuğudur.

Halil Necâti Efendi, çocuklarını okutmak amacıyla 1942 yılında İstanbul'a taşındı. Bir süre ticaretle meşgul oldu. O sırada, Şehzâdebaşı Damat İbrahim Paşa Camii'nde Serezli Hasîb Efendi'nin sohbetlerine devam etti. Onun vefatından sonra, Kazanlı Abdül'aziz Efendi'ye intisab etti. Onun Ümmügülsüm Camii'ndeki sohbetlerine katıldı. Abdül'aziz Efendi'nin tavsiyesi ile girdiği müezzinlik imtihanını kazanarak, Fatih Müftülüğü'nde göreve başladı. Abdül'aziz Efendi'nin vefatından sonra (1952), irşad görevini sürdüren Mehmed Zâhid Kotku Hazretleri'nin sohbetlerine devam etti. Onun yakın dostlarından oldu.

Bu münasebetle, Prof. Dr. M. Es'ad Coşan Hocaefendi, küçük yaşta hocaefendilerin meclislerinde bulundu, onların maddî ve manevî ilgilerine mazhar oldu.

Edebiyat Fakültesi'nden mezun olduktan sonra, 1960 yazında Mehmed Zâhid Kotku Hazretleri'nin kızı Muhterem Hanım'la evlendi. Aynı yılın sonbaharında, Ankara İlâhiyat Fakültesi'ndeki asistanlık görevi dolayısıyla Ankara'ya taşındılar.

İlâhiyat Fakültesi'ndeki öğretim üyeliği yıllarında, Hocaefendi'nin kapısı herkese açıktı. Öğrencilerin çok sevdiği ve saygı gösterdiği bir kimseydi. Talebe gelir, kapıyı çalar, derdini anlatır, cevabını alır, müsterih bir çehre ile ayrılırdı. Olaylı ve kavgalı zamanlarda öğrencilerin arasına girer, onları akl-ı selime davet eder, kavgaları önlemeye çalışırdı.

1960'lı yıllarda fakültede resmî ders olarak Kur'an-ı Kerim dersi yoktu. Öğrenciler kendi gayretleriyle, Arapçadan, Farsçadan faydalanarak Kur'an-ı Kerim öğrenmeğe çalışıyordu. Bunu gören Hocaefendi, müsait zamanlarında hasbî olarak, isteyenlere Kur'an-ı Kerim ve Osmanlıca dersleri veriyordu. Öğrencilerini bilimsel araştırmalara, master ve doktora yapmaya teşvik ederdi.

Öğretim üyeleri arasında saygınlığı vardı. Sahasında söz sahibi idi. Özellikle Türk-İslâm edebiyatında, ilk müracaat edilen kimseydi. Kendisinden önce profesör olmuş hocalar bile, ağır bir parça, çetin bir şiir oldu mu, "Es'ad Bey, şuna beraber bakabilir miyiz?" diye kendisine gelirlerdi. Herkese yardımcı olmaya çalışırdı.

İlk yıllar Kurtuluş'ta oturuyorlardı. Daha sonra Kalaba'ya taşındılar (1963). Evlerinin yakınında cami yoktu. Bir mescid açılması için önderlik etti. Daha sonra onun gayretleriyle bir dernek kurulup, cami yeri alındı. Üstte Kur'an Kur'an Kursu,

altta cami olmak üzere cami inşaatının yapılmasına gayret etti. Buralarda zaman zaman hadis ve tefsir sohbetleri yaptı.

Komşuluk ilişkileri çok mükemmeldi. Bütün yorgunluklarına ve yoğunluklarına rağmen, komşularına da vakit ayırırdı. Karşılıklı ziyaretleşmeler olurdu. Ziyaretlerde tebessümü eksik etmezdi. Ziyaret sırasında, kütüphaneden uygun bir kitap alır, orada bulunanlardan birisine bir yer açtırırdı. Sonra oradan bir miktar okuyarak sohbet ederdi.

Mehmed Zâhid Kotku Hazretleri, hemen her yıl Ankara'ya gelir, evlerinde bir süre misafir kalırdı. Ankara'nın çeşitli semtlerinde, çevre ilçelerde sohbetler, ziyaretler olurdu. Bazen de M. Es'ad Hocaefendi'yi de yanına alır, Anadolu'nun muhtelif şehirlerine beraber seyahat ederlerdi.

1977 Yılında, Mehmed Zâhid Kotku Efendi'nin bizzat elinden tutarak kürsüye oturtması ile İskenderpaşa Camii'nde *Râmûzü'l-Ehàdîs* derslerine başladı. Hafta sonlarında İstanbul'a gidiyor, pazar günü hadis dersini yapıp Ankara'ya dönüyordu.

Mehmed Zâhid Efendi'nin hastalığında, ameliyatında hep yakın hizmetinde bulundu. Son demlerinde de yanıbaşındaydı. Onun arzusu üzerine, 13 Kasım 1980 (5 Muharrem 1401) günü vefatından sonra, cemaatin eğitimiyle ve her türlü meselesiyle ilgilenme, tebliğ ve irşad görevini üstlendi.

Tasavvufî nisbeti; hocası Mehmed Zâhid Efendi vasıtasıyla Nakşibendî Tarikatı'nın, Hàlidiyye kolunun, Gümüşhâneviyye şubesidir. Ayrıca Kàdiriyye, Sühreverdiyye, Kübreviyye, Çeştiyye, Mevleviyye, Halvetiyye ve Bayrâmiyye tarikatlarından da irşada me'zundur.

Onun döneminde hadis derslerine ilgi daha da arttı. Cemaat yer bulamadığı için camiye ilâveler yapıldı, ders dinlenilecek yerler beş-altı kat genişletildi. Caminin yanındaki eski binalar alınarak camiye katıldı. Ayrıca Ankara, İzmir, Bursa, Sapanca, İzmit ve Eskişehir'de mutad hadis dersleri başlatıldı.

Mehmed Zahid Kotku Efendi'nin emri üzerine kurduğu "Hakyol Vakfı"nın çalışmalarıyla bizzat ilgilendi, muhtelif yerlerde şubeler açtırdı. Eğitim ve yardımlaşma faaliyetini yaygınlaştırmak için çalışmalar yaptı. Sanat ve kültürle ilgili çalışmalar yapmak üzere "İlim, Kültür ve Sanat Vakfı"nı, sağlık hizmetleri için "Sağlık Vakfı"nı kurdurdu. Hanımların eğitimiyle ilgili olarak "Hanım Dernekleri"nin; çevre ile ilgili çalışmalar yapmak üzere "İlim, Ahlâk, Kültür ve Çevre Dernekleri"nin kurulmasını ve yaygınlaştırılmasını teşvik etti. Bu çalışmalarla toplumun güzel amaçlar için bir araya gelmesini, organize olmasını sağlamaya çalıştı.

Vakıflara ait, harabe haline gelmiş birtakım ecdad yadigârı eserlerin tamir ve tecdidiyle ilgilendi. Onların gayesine uygun olarak tekrar faaliyete geçmesini temin etti. (Ahmed Kâmil Tekkesi, Selâmi Mustafa Efendi Tekkesi, Şeyh Murad Efendi Dergâhı, Şadiye Hatun Şifâ Külliyesi...)

Eğitimin yaygınlaştırılması için basın ve yayın çalışmalarıyla ilgilendi. 1983 Eylülünde İslâm dergisi, 1985 Nisanında Kadın ve Aile ve İlim ve Sanat dergisi yayınlanmaya başladı. Daha sonra, Gülçocuk dergisi çıkartıldı. Sağlık ve bilimle ilgili konularda isePanzehir dergisi yayınlandı. Vefa Yayıncılık adına yayınlanan bu dergilerle yakından ilgilendi ve makaleler yazdı.

Bu dergiler ilgilendikleri sahalarda kamuoyuna önderlik ettiler. Yayınladıkları yazılarla, araştırma dosyalarıyla ve İslâm dünyasından haberlerle halkımızın bilgilenmesine ve bilinçlenmesine katkıda bulundular. İyimser, ümit verici, yol gösterici yazılarla pek çok hayırlı gelişmelere sebep oldular. Haklarında sempozyumlar, doktora tezleri yapıldı. Bir ara İslâm dergisinin tirajı yüz bini aştı. *İslâm* ve *Kadın ve Aile* dergileri, 1998 Haziranına kadar aksamadan yayınlarını sürdürdüler.

Kitap yayıncılığı için Sehâ Neşriyat'ı kurdu; çeşitli dinî, edebî, tarihî, kültürel eserler neşredildi. Yayıncılığın geliştirilmesi, haftalık ve günlük yayınlara geçilebilmesi için çalışmalar başlattı. Onun gayretleriyle bir matbaa tesis edildi (Ahsen), dizgi tesisleri kuruldu (Dehâ).

Sesli ve görüntülü yayıncılık alanında hizmet etmek, millî ve mânevî değerlerimize uygun yayınlar yapmak üzere, *Ak-Radyo* (AKRA) adı altında bir müessesenin kurulmasına öncülük etti (1992). Halen İstanbul'dan radyo yayınları yapılmakta; bu yayınlar uydu vasıtasıyla Türkiye'nin her yerinden, Orta Asya'dan ve Avrupa'dan dinlenebilmektedir.

Onun teşviki ile Ak-Televizyon adı altında Marmara Bölgesine yönelik bölgesel televizyon yayını başlatıldı (1997). Basın-yayın alanında *Sağduyu* isimli günlük bir gazete yayınlandı (3 Mayıs 1998 - 11 Temmuz 1999).

Kaliteli bir eğitimi temin etmek amacıyla, özel eğitim kurumlarının kurulmasını teşvik etti. Çeşitli illerde ilkokul

öncesi, ilkokul ve orta öğrenime yönelik eğitim tesisleri, okullar ve dersaneler kurdurdu. (Asfa)

Halka güvenilir bir sağlık hizmeti verilmesi için poliklinikler ve hastaneler açılmasını teşvik etti. Başta İstanbul olmak üzere bir çok ilde sağlık kuruluşları hizmete açıldı. (Hayrunnisâ Hastanesi, Esmâ Hatun Hastanesi, Afiyet Hastanesi…)

Yurtdışındaki müslümanlarla diyaloğu sağlamak, ziyaretleri kolaylaştırmak amacıyla İskenderpaşa Turizm (İSPA) adı altında bir seyahat acentası kurulmasına öncülük etti. Bu şirket vasıtasıyla hac ve umre programları, çeşitli yurt içi ve yurt dışı geziler; aile ve eğitim toplantıları düzenlendi.

İlmî seviyesi yüksek hocalar yetiştirmek amacıyla İstanbul'da, Ankara'da, Konya'da ve Bursa'da hadis ve fıkıh enstitüleri açtırdı. Buralarda ilâhiyat fakültelerinde okuyan veya mezun olan kimselere, özel hocalardan Arapça, hadis, tefsir ve fıkıh dersleri verdirilmesini temin etti.

Sohbet ve vaazlarına yurt içinde ve yurt dışında büyük ilgi gösterilmesi ve çeşitli yerlere davet edilmesi, onun çok seyahat etmesine neden oldu. Avrupa'da, Kuzey Amerika'da, Afrika'da, Orta Asya'da ve Avustralya'da pek çok ziyaretler, vaazlar, sohbetler yaptı; eğitim programlarına katıldı.

Her yıl hac ve umre dolayısıyla değişik ülkelerden gelen müslümanlarla görüştü, diyalog kurdu. Hakkı ve hayrı, iyiyi ve güzeli tebliğ etme yönünde şumüllü ve verimli çalışmalar yapmaktan bir an bile geri kalmadı. Çevresini de daima bu tür çalışmalara teşvik etti.

1997 Mayıs'ından itibaren hizmetlerini yurtdışında sürdürdü. 1998 yılında Avustralya'nın Brisbane şehrine yerleşti. Tebliğ ve irşad çalışmalarını Avustralya'nın her tarafına yaygınlaştırdı. Pek çok yerde camiler, kültür merkezleri açıldı. Brisban'daki camide, her gün sabah ve yatsı namazlarından sonra, hadis sohbeti yapıyordu.

Radyo sohbetleri yine devam etti. Cuma günleri Ak-Radyo'da yapmakta olduğu hadis sohbetlerine ilâve olarak, salı günleri tefsir sohbetleri yapmaya başladı (29 Eylül 1998). Fâtiha Sûresi'nden başladı. Her sohbette birkaç ayet-i kerime okuyup, izah ediyordu. Vefat etmeden önce yaptıkları son tefsir sohbetinde, Bakara Sûresi 224. ayetine kadar gelmişlerdi.

4 Şubat 2001 (10 Zilkàde 1421) Pazar günü, bir cami açılışı yapmak için Grifit şehrine giderlerken, Avustralya yerel saatiyle 12'de (Türkiye saatiyle 04'te) Sydney civarında, Dubbo kasabası yakınlarında geçirdikleri elim bir trafik kazası sonucu, yanında bulunan damadı Prof. Dr. Ali Yücel Uyarel'le birlikte ahirete irtihal eylediler. Ani ölümleri ailesi, yakınları, sevenleri ve bütün müslümanlar tarafından derin bir üzüntüyle karşılandı.

Mübarek naaşları, Sydney'de Auburn Gelibolu Camii'nde kılınan cenaze namazından sonra Türkiye'ye getirildi (8 Şubat Perşembe). 9 Şubat Cuma günü, Fatih Camii'nde yüzbinlerin iştirak ettiği muhteşem bir cenaze namazından sonra, tekbirlerle, salevatlarla, dualarla, gözyaşlarıyla, Ebû Eyyûb el-Ensârî Hazretleri'nin kabri civarında, Eyüp Mezarlığında toprağa verildi.

Prof. Dr. Mahmud Es'ad Coşan Rh.A, doğu dillerinden Arapça ve Farsça'yı, batı dillerinden Almanca ve İngilizce'yi bilmekteydi. Yurt içinde ve yurt dışında çok yönlü sosyal faaliyetlerini, tebliğ ve irşad çalışmalarını vefat edinceye kadar devam ettirdi.

Rûhu şâd, mekânı cennetî a'lâ olsun...

Yayınlanmış Eserleri:

01. Matbaacı İbrâhîm-i Müteferrika ve Risâle-i İslâmiye (1982)
02. Hacı Bektâş-ı Velî, Makàlât
03. Gayemiz (1987)
04. İslâm Çağrısı (1990)
05. Yeni Ufuklar (1992)
06. Çocuklarla Başbaşa
07. Başarının Prensipleri
08. Türk Dili ve Kültürü
09. İslâm'da Nefis Terbiyesi ve Tasavvufa Giriş (1992)
10. Avustralya Sohbetleri-1 (1992)
11. Avustralya Sohbetleri-2 (1994)
12. Avustralya Sohbetleri-3 (1995)
13. Avustralya Sohbetleri-4 (1996)
14. Yeni Dönemde Yeni Görevler (1993)
15. Haccın Fazîletleri ve İncelikleri (1994)
16. Zaferin Yolu ve Şartları (1994)
17. İslâm, Sevgi ve Tasavvuf (1994)
18. Sosyal Çalışmalarda Organizasyon ve Başarı (1994)
19. Güncel Meseleler-1 (1994)
20. Güncel Meseleler-2 (1995)
21. Hazret-i Ali Efendimiz'den Vecîzeler (1995)
22. Hacı Bektâş-ı Velî (1995)
23. Yunus Emre ve Tasavvuf (1995)
24. Başarı Yolunda Sevginin Gücü (1995)
25. İslâmî Çalışma ve Hizmetlerde Metod (1995)
26. Sosyal Hizmetlerde Hanımlar (1995)
27. Ramazan ve Takvâ Eğitimi (1996)
28. Tebliğ ve İrşad Çalışmaları (1996)
29. İslâm, Tasavvuf ve Hayat (1996)
30. Haydi Hizmete!.. (1997)

31. İslâm'da Eğitimin İncelikleri (1997)
32. Tasavvuf Yolu Nedir? (1997)
33. İmanın ve İslâm'ın Korunması-1 (1997)
34. İmanın ve İslâm'ın Korunması-2 (1998)
35. Allah'ın Gazabı ve Rızası (1997)
36. Mi'rac Gecesi (1998)
37. Doğru İnanç ve Güzel Kulluk (1998)
38. Ramazan ve Güzel Ameller (1998)

1. İSRÂ VE Mİ'RAC

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytàni'r-racîm.

Bi'smi'llâhir-rahmânir-rahîm...

Rabbi'şrah lî sadrî, ve yessir lî emrî, vehlül ukdeten min lisânî, yefkahû kavlî... Ve üfevvidu emrî ila'llàh, inna'llàhe basîrun bi'l-ibâd...

El-hamdü li'llâhi hakka hamdihî ve's-sàlâtü ve's-selâmü alâ hayri halkıhî seyyidinâ muhammedin ve âlihî ve sahbihî ve men tebiahû bi-ihsânin ecmaîne't-tayyibîne't-tàhirîn...Emmâ ba'd:

Çok aziz ve sevgili cemaat-i müslimîn!

Allah-u Teàlâ Hazretleri Mi'rac Kandili gecenizi hepiniz için hayırlı ve mübarek, ecirli ve sevaplı, kârlı ve kazançlı eylesin... Bu mübarek günün mânevî ikrâmâtına, mağfiretine, rahmetine cümlenizi nâil eylesin... İki cihan saadetine mazhar eylesin... Cennetiyle cemâliyle müşerref eylesin...

Bugün Receb-i Şerîf'in, şerefli, mübarek bir ay olan, Üç Aylar'ın birincisi olan mübarek, feyizli Receb ayının, 26'sının 27'sine bağlandığı 27. gecesi. Bu gece Peygamber SAS Efendimiz Mi'rac'a çıkmış, daha başka hiç bir beşere nasib olmayacak, çok büyük iltifat-ı ilâhiyeye mazhar olmuş; o hadisenin sene-i devriyesidir.

Bunu bir aciz beşer anlatamaz. Zâten emsâlsiz hadiseleri nasıl anlatacağız; misâli yok ki, şuna benziyor diye anlatalım! Misâli olmayan şeyi anlatmak mümkün değil, zor...

Hiç gözü görmeyen bir a'mâ, zavallı düşünün! Anasından doğduğu zaman gözleri görmüyor idi. Buna kırmızı ile yeşilin farkını nasıl anlatırsınız?.. Anlatamazsınız, mümkün değil...

Bir de gören bir insan olsa, gördüğünü anlatır; ama görmeyen bir insan nasıl anlatsın?.. Bir de o mânevî lezzetleri, o havaları bilmeyen insanlar nasıl anlasın da, o anlatılanların şuuruna, zevkine varsın?..

Bir sürü mâni var ama, *tevekkeltü ale'llah*; şu mübarek akşam kardeşlerimiz buraya teşrif eylemişler. Bu mübarek akşamın tarihçesini, kısaca kitaplardan okuduğum üzere size kırık dökük cümlelerimle anlatmağa çalışacağım.

a. Mi'raca Hazırlık

Peygamber SAS Hazretleri Kâbe-i Müşerrefe'nin şöyle yarım daire şeklinde çevrilmiş olan, *Hicr-i İsmâil* denilen, *Hatîm* denilen bir kısmı var, orada bulunuyormuş. Bu kısım Kâbe'nin içinden sayıldığı halde, malzeme yetmediği için o tarafını binâ yapmamışlar; Kâbe'nin şimdiki binası olmuş, o tarafı şöyle belli olsun diye bir duvarla çevirmişler. Yarım daire şeklinde bir duvar; hacca gidenlerin gözünün önüne gelir, altınoluğun karşısına rastlayan kısım...

Kâbe'nin duvarıyla arasında mesafe vardır, içine iki tarafından girmek mümkün olur. Orası kapanmamış, onda da hikmet var...

Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin her işi hikmetli, her işi güzel, her şeyi güzel, güzeller güzeli...

Mevlâ görelim neyler,
Neylerse güzel eyler.

dediği gibi hepsi güzel olmuş. Çünkü, hem Kâbe'nin içi, hem de fukaranın namaz kılabileceği bir yer...

O Kâbe'nin mübarek, süslü altın kapısı kime açılır? Bizim gibi fakirlere açılır mı? Senede bir kere hükümdarlara açılıyor, devlet reislerine açılıyor. Yüksek merdiveni tekerlekleriyle sürükleyip getiriyorlar, kapıya dayıyorlar. Kâbe-i Müşerrefe'nin üstü ayetlerle işlenmiş som altından kapısı saltanatla açılıyor. Suudî Arabistan'ın hükümdarı, meliki içine giriyor, süpürmekle şeref buluyor. Öyle bir yer orası...

Peygamber SAS bu Hatîm denilen yerde, yâni açık olan yerde oturuyormuş. Orası Kureyş'in eşrafının oturdukları yer, kıymetli yer olduğu için, yüksek şahısların oturduğu yer... O zaman

Mescid-i Haram denilen kısım da, şimdi tavaf mahalli olan yer kadarmış. Yâni, şimdiki gibi böyle o tarafa, o tarafa büyük revaklar yokmuş eskiden. Beytullah'ın çevresinde tavaf edilen yer kadar kısım duvarla çevriliymiş, etrafında başka binalar varmış.

Orada bir mânevî hal oluyor. Peygamber SAS Efendimiz'in kalbi, kendisinin ifadesine göre çıkartılıp zemzem suyuyla yıkandıktan sonra içine iman nuru dolduruluyor. Bu nasıl bir hadisedir, artık akıl idrak edemez ama, insan bir şeyler hissediyor, bazı zevkler duyuyor. Bu sözlerin altında yatan tatlı mânâları seziyor.

Ondan sonra Efendimiz SAS Hazretleri işte bu Recebin 27. gecesinde, şu sene-i devriyesi olan günde Mekke-i Mükerreme'den, Mescid-i Haram'dan Mescid-i Aksâ'ya bir gecede götürülüyor.

b. Mescid-i Haram'dan Mescid-i Aksà'ya

Nasıl götürülür? Eski insanlar kitaplarda çok uzun sözler söylemişler, ben tebessümle okuyorum. Bugünün insanları kardeşlerimin hiç tereddüt ettiğini zannetmiyorum. Hiç tereddüt etmezler. Yâni Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin kudretinin karşısında bir şey mi bu?.. Allah-u Teàlâ Hazretleri kulunu alıp Mekke-i Mükerreme'den Kuds-ü Şerif'e getirmekten aciz mi?..

Şimdi televizyonda uzay yolu filân diye filmler oluyor. Işınlıyorlar, oradan o tarafa gidiyor şahıs. Herkesin de aklı yatıyor bu işe... Yâni, "Bu nasıl ışınlanıyor da, bu cisim öbür tarafa nasıl gidiyor?" demiyor artık liseli gençler. Hepsi bunu normal karşılıyor.

Onun için, bu işin nasıl olduğuna dair uzun boylu, akla göre söz söylemeye lüzum yok... Aziz Mahmud-u Hüdâî KS, zamanının kutbu, demiş ki bir şiirinde:

Akla kalma er tecellî nûruna,
Şem'a hâcet kalmaz erdikte sabah...

"Ey kardeşim, sen böyle bazı şeyleri aklınla ölçmeye kalkma,

akıl terazisine kalma; çünkü sabah olduğu zaman muma ihtiyaç kalmaz ki! Tecelli nuruna er!"

O zaman akıl bir mum gibidir, aydınlatıyor karanlıkları. Her tarafı da aydınlatamıyor. Hasta oluyorsun, doktorlara gidiyorsun; o kadar ihtisas dalları var, hastalığını bilemiyorlar insanın, tedavi edemiyorlar. Bir mesele zihnine takılıyor, gidiyorsun, alimlere soruyorsun; çaresini bulamıyorlar. Birçok esrârı var kâinâtın, çözmek mümkün değil...

Onun için tecellî nuruna ererse insan, orada her türlü şey olur. Akıl çok kuvvetli bir alet değil, bir alet ama çok kuvvetli değil...

İdrâk-i meâlî bu küçük akla gerekmez,
Zîrâ o terâzi bu kadar sıkleti çekmez.

Yüksek meseleler bu terazide tartılamaz. Bu terazinin bir kapasitesi var. Çok uzun boylu şeyler bunun üstünde tartılamaz. Bakkal terazisinin kapasitesi 25 kg kadardır. Ona getirip bir buçuk tonluk bir şeyi koyacak olursan, terazi devrilir. Devrilmezse, ezilir, yamyassı olur. Terâzinin bir tâkati var. Akıl da öyle...

Eğer insan nûr-u tecellîye ererse, Allah-u Teàlâ Hazretleri o zaman gösterir, anlatır, anlar.

Bir gecede Mescid-i Haram'dan, bizim Kâbe dediğimiz mübarek binanın bulunduğu yerden, bugün bizim Kudüs dediğimiz, Mescid-i Aksà'nın bulunduğu şehre, Allah-u Teàlâ Hazretleri Peygamber Efendimiz'i götürdü.

"—Rüya ile götürmüştür, rüyasında görmüştür..."

Rüyasında olsa, o kadar öğünülecek bir şey yok ki; herkes rüya görür, neler görür, nereleri gezer. Rüya ile değil... Ayet-i kerime'de buyruluyor ki:

مَا زَاغَ الْبَصَرُ وَمَا طَغَىٰ (النجم:١٧)

(*Mâ zâğa'l-basaru ve mâ tağà*) "Göz kaymadı ve edepsizlik etmedi." (Necm, 53/17)

Demek ki, gözle görülecek hadiseler cereyan etmiş. Basîretle değil de basarla olan hadiseler cereyan etmiş. Hocanın yatsı namazının ilk rekâtında okuduğu ayet-i kerime İsrâ Sûresi'nin ilk ayetidir. Peygamber Efendimiz'in böyle bir gecede Beytullah'tan Kuds-ü Şerife gittiğini ayet-i kerime isbat ediyor, ifade ediyor. Hiçbir mü'min kimsenin tereddüdü kalmayacak şekilde açıkça beyan eylemiş.

Buyurmuş ki, Allah-u Teàlâ Hazretleri Peygamberimiz'in bu seyahati hakkında, *bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm*:

سُبْحَانَ الَّذِي أَسْرَى بِعَبْدِهِ لَيْلاً مِنْ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ إِلَى الْمَسْجِدِ
الأَقْصَى الَّذِي بَارَكْنَا حَوْلَهُ لِنُرِيَهُ مِنْ آيَاتِنَا ، إِنَّه هُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ
(الاسراء:١)

(*Sübhàne'llezî esrâ bi-abdihî leylen mine'l-mescidi'l-harâmi ile'l-mescidi'l-aksa'llezî bâreknâ havlehû li-nüriyehû min âyâtinâ, innehû hüve's-semîu'l-basîr.*) (İsrâ, 17/1)

Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin her türlü noksandan münezzeh olduğunu, her türlü kemal sıfatı ile muttasıf olduğunu; bir şeyi oldurmak istediği zaman, (*Kün*) "Ol!" dediğini ve o şeyin olduğunu belirtmek için, "*Sübhàne'llezî*" diye başlıyor. "Şânı her türlü noksandan münezzehtir o zât-ı celîlin, o Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin..." diye, her türlü noksandan onu tenzih eden *sübhan* sözüyle başlıyor ayet-i kerime...

Yapar mı? Her şeye gücü yeter, ne dilerse öyle yapar. Ölüden diri çıkartır, diriden ölü çıkartır.

Ol dedi bir kerre var oldu cihân,
Olma derse, mahvolur ol dem hemân.

Kâinat nasıl oldu? Ol dedi, oldu; oldurmuş... "Olma!" derse, "Yok ol!" derse, bir anda mahvolur. Her şeye kàdir... Yâni bizim zâten nasıl oluyor da, gökyüzünde bu kadar dolaşıp duran yıldızların ortasında, bu vakte kadar sağ salim kalabilmiş olduğumuza şaşmak lâzım! Bu mahzâ Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin kudretinin isbatıdır. İnsanın elini kalbine koyup "İnandım sana yâ Rabbi!" demesi için bir sebeptir.

Şu gökyüzünde gördüğünüz yıldızların hepsi dolaşıp duruyor. Birbirlerine çarpmazlar mı, küçücük dünyayı ezip geçmezler mi? Bu dünyayı yutmazlar mı, bu dünyayı yakmazlar mı?.. Dünyanın yanında Güneş'in büyüklüğü; Güneş kocaman bir büyük küre, dünya onun yanında toplu iğne başı kadar... Bu kadar azamet karşısında, bu kadar dolaşan varlıkların arasında bir çarpışma olmadan bu dünyamızın böyle durması zâten bir hârikulâde hadise...

Allah-u Teàlâ Hazretleri her türlü noksandan münezzehtir. Bu kâinatın sahibidir. Bu esrarı koyan zât-ı celildir. Ne dilerse öyle yapar. Hem her şeyi bilir, her şeyi istediği şekilde tanzim eder.

Kulunu bir gecede götürdü. *Esrâ-yüsrî-isrâen*; geceleyin seyahat etmek demek. Araplar geceleyin seyahat ederler. Acaba neden?.. Gündüz 60 derece sıcağın altında gidilmez ki! Çatır çatır sıcak, kum var, güneş var, su yok, gölge yok... Ne yaparlar?.. Gece olunca yola çıkarlar.

Arap geceyi çok sever. Onun için "*Arabın yâ leyl'i*" derler ya... "Ey gece!" diye onlar geceye medhiyeler yazmışlar, ilâhiler okumuşlar, şiirler yazmışlar.

Geceleyin seyahat ederler, gece seyahati çok bilinen bir şeydir. Bu gece seyahat etmeye *esrâ* derler. (*Esrâ bi-abdihî*) "Kulunu geceleyin götürdü." demek. "Bir gecede, geceleyin kulunu Mescid-i Haram'dan Mescid-i Aksà'ya götüren Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin şânı her türlü noksandan münezzehtir."

c. Mescid-i Haram'ın Muhteremliği

Mescid-i Haram neresi?.. Mescid-i Haram Kâbe'nin olduğu mescid... Niye Mescid-i Haram demişler? Orada her türlü edepsizlik haram, oraya her türlü ihtiram vacibdir de onun için... Oraya hürmet etmek lâzım!

Öyle mübarek bir mahal ki, Mekke'nin müşrikleri bile onun hürmetini bilirlerdi. Ona hürmetsizlik etmekten tir tir titrerlerdi. Hürmetsizlik edecek gibi olsalar, başlarına sabaha kadar ne belâ gelecek diye beklerlerdi. Taşına bir kazma vurmak isteseler, Mekke-i Mükerreme'nin arazisi zelzeleye uğrardı, sarsılırdı, korkarlardı.

Habeşistan'ın komutanlarından Ebrehe'nin hikâyesini bilirsiniz. Ebrehe Habeş komutanı, "Bu Araplar niye bu Kâbe'yi ziyaret ediyorlar?" diye aklına ters gelmiş. Yemen'de tutmuş bir kilise binâ etmiş, altınlarla, yaldızlarla güzelce süslemiş. Gelip Kâbe'yi yıkacak, Mekke'nin ziyaret adetini, San'a şehrindeki kendi yaptığı mâbede döndürecek.

Kâbe'yi yıkmak için, bir ordu tanzim etmiş, çıkmış yola... Taif tarafından gelmiş. Şimdi biliyorsunuz Taif yolu, Arafat, Müzdelife

tarafından geliyor. Arafat tarafından, Müzdelife'den gelecek, Kâbe'yi yıkacak, dümdüz edecek; bir daha orayı kimse ziyaret edemesin diye orayı yıkacak. Ama ne zaman oluyor?.. Peygamber Efendimiz'in Peygamberliğinden önce oluyor bu, dedesinin zamanında oluyor.

Ağır yükleri taşısın diye fil de koymuş ordusuna... Hattâ Peygamber Efendimiz'in zamanındaki yaşlı kimseler, "Ben orada filin pisliklerini gördüm." diye anlatırlarmış. Oraya gelmiş, ordan öteye fil gitmiyor. Geri döndürürlerse, koşa koşa gidiyor; ileri götürmek isterlerse, kazık saplıyorlar, sopa vuruyorlar, gitmiyor. Orada duraklamışlar.

Bu arada askerler etrafa dağılmış, gördükleri develeri gasbetmişler; kesecekler, yiyecekler. Askere yiyecek içecek de lâzım, biraz da edepsiz olduklarından, ellerinde silâh vs. olduğu için, ahalinin hakkına, hukukuna bakmamışlar. Yüz tane devesini almışlar Peygamber SAS'in dedesi Abdülmuttalib'in...

Abdülmuttalib kalkmış Mekke-i Mükerreme'den, Ebrehe'nin yanına, çadırına geliyor. İzin istiyor, diyor ki:

"—Ey komutan senin askerlerin benim buradaki yüz tane devemi aldı, onları bana geri ver!"

Ebrehe şöyle tepeden bakıyor, diyor ki:

"—Yâhu ben de sana kıymet veriyordum, kıymetli bir insan sanıyordum. Şimdi sen benim gözümden çok düştün. Benin senin şehrini yakmağa, yıkmağa geliyorum. Senin ibadethaneni yakıp harab etmeğe geliyorum. Sen 'Aman, etme eyleme, benim bu mâbedimi yıkma!' diyeceksin, benim elime ayağıma düşeceksin, bana yalvaracaksın diye beklerken; sen hiç oralı olmuyorsun, gelmişsin, 'Yüz tane devemi bana geri ver!' diye kendi malının tasasına düşmüşsün." diye itab etmiş.

Abdülmuttalib Hazretleri'nin cevabı kaya gibi oturmuş kafasına... Diyor ki:

"—Ben develerin sahibiyim; o Beytullah'ın sahibi Allah'tır. O beytini korumasını bilir."

Cevaba ve teslimiyete bak!.. Peygamber Efendimiz'in dedesi

nereden biliyor? Daha Peygamber SAS Efendimiz peygamber olmamış. O zaman ahali müşrik, tevhid dini gelmemiş, nereden biliyorlar?.. Tecrübeyle biliyorlar. Bak teslimiyete, nasıl kuvvetle inanıyorlar:

"—O Beytullàh'ın sahibi Allah'tır, o onu korur. Ondan hiç tasa etmiyorum, sen benim develerimi ver!" diyor.

E ne oldu?

فَجَعَلَهُمْ كَعَصْفٍ مَأْكُولٍ (الفيل:٥)

(*Fecealehüm keasfin me'kûl*) [Böylece Allah onları yenilip çiğnenmiş ekine çevirdi.] (Fil, 105/5)

Yenik ekinlere benzediler o ordunun efendileri.. Allah ebâbil kuşlarını gönderdi, üzerlerine taşlar attılar. Ve onlar içleri yenilmiş, yenilmiş, kalmış ekin taneleri gibi oldular. Mahvoldular, perişan oldular, def olup gittiler. Kâbe'yi yıktırtmadı Allah-u Teàlâ Hazretleri...

Neden? Beytullàh... Ne demek Beytullah? Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin evi, Allah-u Teàlâ Hazretleri'ne ibadet edilen mübarek ev... Allah-u Teàlâ mekândan münezzeh de, Allah'a ibadet edilen yer...

Onun azametine, büyüklüğüne bir başka misâl: Mekke'nin güneyinde Yemen tarafında, Sana'da bir kilise yıkılmış. Onu daha güzel bir şekilde tamir edelim diye, oraların ahalisine Mısır'dan en a'lâ cins keresteler, demirler, inşaat malzemesi vs. bir gemiye yükleniyor. Bakın, her hadiseden müslüman ibret alacak: Kilisenin tamir edilmesi için Mısır'dan aliyyül-a'lâ malzeme yükleniyor gemiye... Gemi tam Cidde hizasına geldiği zaman fırtınaya tutulmuş, karaya vurmuş, batmış. Öbür tarafa gitmiyor, gidemiyor.

Mekke'nin ahalisi de gidiyorlar, diyorlar ki:

"—Mâdem bu buraya battı, parçalandı; bize bu malzemeyi satın!" diyorlar.

Geminin kaptanıyla pazarlık yapıyorlar, o da satıyor. Geminin kaptanı aynı zamanda mimarmış, inşaatı yapmak üzere o malzemeyle beraber onu Mekke-i Mükerreme'ye getiriyorlar.

Sellerden Kâbe-i Müşerrefe'nin duvarları zedelenmiş, temele kadar indirip yeniden yapacaklar ama; orada ağaç yok, tahta yok, malzeme yok, ustalık da eksik... Bakın, Allah öbür tarafta kilisenin yapılması için malzemeyi yola çıkarttırıyor, ama Cidde'de yolunu kesiyor; "Oraya gitmeyecek, buraya gidecek, Beytullah tamir olacak!" diyor. Ve o zaman Beytullah'ı temeline kadar indirip yeniden yapıyorlar.

"—Yâ Rabbi, eğer bu yaptığımız şey senin rızana uygun ise ne a'lâ; uygun değilse bize bildir yâ Rabbi!" diye korka korka indirmişler.

Mekke'nin müşrikleri bunlar, daha iman gelmedi. Bir taşı bir tanesi yukarıdan indirmiş kazmayla, ötekiler uzaktan bakmışlar:

"—Yarın sabaha kadar buna bakalım! Bunun başına gökten bir felâket inerse, bir azab inerse, hiç dokunmayalım!" demişler.

Ertesi sabaha kadar bakmışlar, hiç bir şey yok... Onun üzerine o gelmiş, yine taşları indirmiş. Temele kadar indirmişler çatlayan duvarları... Temelden yeşil taşlar çıkmış. Orayı da indirmek üzere, bir tanesi kazmayı vurunca, Mekke'nin arazisi zelzeleye başlamış. "Aman, bundan öteye gitmeyelim!" demişler.

Hazret-i İbrâhim AS'ın koyduğu temele dokundurmuyor Allah-u Teàlâ Hazretleri... "Çatlayan yeri düzeltin, onun hesabı yapıldı, o temel öyle kalacak!" diye dokundurtmuyor. Onlar da müşrik oldukları halde bu tecrübelerden biliyorlar Mekke'nin halini... Öyle mübarek yer orası...

Orası peygamberler yatağı... Hazret-i Adem AS'ın otağının olduğu yer, Nuh AS'ın olduğu yer, İbrâhim AS'ın gezdiği yer, Mûsâ AS'ın gezdiği yer... Peygamberlerin cilvegâhı, gezdiği dolaştığı yer, mübarek yer... Allah-u Teàlâ Hazretleri mübarek eylemiş. Onun için Mescid-i Haram... Orada kavga olmaz, döğüş olmaz.

Oraya gayrimüslim giremez! Bugün bile hacca gidenler bilirler, “Gayrimüslimlere yasak, onlar buradan gitsin!” diye yarı yolda bir levha vardır. Onları başka yola, Taif yoluna verirler. Ancak müslüman olanlar girer Mekke’nin arazisine...

إِنَّمَا الْمُشْرِكُونَ نَجَسٌ ، فَلاَ يَقْرَبُوا الْمَسْجِدَ الْحَرَامَ بَعْدَ عَامِهِمْ هَذَا

(التوبة:٢٨)

(*İnnemel-müşrikûne necesün, felâ yakrabül-mescidel-harâme ba’de àmihim hâzâ*) [Müşrikler ancak bir pisliktir. Onun için bu yıllarından sonra Mescid-i Haram’a yaklaşmasınlar!] (Tevbe, 9/28) ayet-i kerimesine göre müşrik giremez oraya... Öyle mübarek bir yer...

Orası mübarek. Peygamber SAS Hazretleri Allah’ın sevgili kulu... O mübarek yerden Mescid-i Aksà’ya götürüldü.

d. Mescid-i Aksà’nın Mübarekliği

Mescid-i Aksà ne demek?.. Uzaktaki mescid demek. Mekke'ye göre uzakta olduğu için, Kudüs'teki mescide Mescid-i Aksà denmiş. Peygamber Efendimiz hadis-i şerifinde, "Ben Beytül-Makdis'e gittim dediği için biliyoruz ki Kudüs'teki Mescid-i Aksà camii...

إِلَى الْمَسْجِدِ الأَقْصَى الَّذِي بَارَكْنَا حَوْلَهُ (الإسراء:١)

(*İle'l-mescidi'l-aksa'llezî bâreknâ havlehû*) "Mescid-i Haram'dan aldık kulumuzu, bir gecede Mescid-i Aksà'ya götürdük." Nasıl Mescid-i Aksà?.. (*Bâreknâ havlehû*) "Çepeçevre etrafını mübarek kıldığımız Mescid-i Aksà'ya götürdük." (İsrâ,17/1) Orası da mübarek bir yer.

İki çeşit mübârekliği var:

1. Mânevî bakımdan mübarek. Orası da peygamberlerin cilvegâhı, dolaştıkları yerler, Kuds-ü Şerif... Bizim canımız gidiyor şimdi orası bizim elimizde değil diye. Orası da mübarek bir yer... Peygamberlerin çoğu oralarda yaşamışlar, çoğu o çevrede medfun... Orası ve çevresi birçok peygamberlerin medfun bulunduğu bir yer...

2. Etrafında bir de maddî bereket var... Bağlar, bahçeler, sular, tatlı ovalar... Maddî bakımdan da fevkalâde hoş nimetlerin toplanmış olduğu bir mübârek arazi...

Böyle mübarek kıldığımız bu araziye, kulunu bir gecede götüren Allah-u Teàlâ Hazretleri her türlü noksandan münezzehtir. Her türlü kemâlât ile muttasıftır. Ne dilerse öyle yapar, her şeye gücü yeter, hiç acizlik getirmez. Ne isterse onu yapmağa gücü yeter.

Neden bu seyahati yaptırmış Allah-u Teàlâ Hazretleri?

لِنُرِيَهُ مِنْ آيَاتِنَا (الإسراء:١)

(*Li-nüriyehû min âyâtinâ*) "O Peygamber-i zîşân'a bizim ayetlerimizi gösterelim diye onu öyle getirttik." (İsrâ, 17/1) diyor

Allah-u Teàlâ Hazretleri...

Ayet, büyük alâmet, insanın imanını arttıran büyük hadise, büyük iş demek. Neler gördü neler Peygamber Efendimiz... Bir kere Kuds-ü Şerif'te bütün peygamberlere imamlık eyledi. Ondan sonra Kuds-ü Şerif'ten Mi'racı gördü, Mi'rac eyledi. Sonra göklerde yedi kat semânın bekçilerini gördü, kapılarını gördü. O semadaki peygamberlerle görüştü. Cehennemi gördü, cennet-i a'lâyı gördü. Sidretü'l-Müntehâ'ya erişti. Cebrâil AS boynunu büktü:

"—Benim yolum buraya kadar, ben buradan öteye geçemem! Bir parmak daha ileri gitsem, yanarım." dedi.

Yâni Cebrâil AS da öteye geçemediği çizgiden, Allah-u Teàlâ Hazretleri Peygamber Efendimiz'i aldı, A'lâ-yı illiyyîne, hacere-i kudsüne, makamına, huzur-u Rabbil-àlemîne celb eyledi; neler vahy eylediyse vahy eyledi. Çok şeyler gösterdi, çok lütuflarda, ihsanlarda bulundu. (*Li-nüriyehû min âyâtinâ*) "Ayetlerimizi gösterelim diye böyle eyledik." buyuruyor Kur'an-ı Kerim.

Bir tefsir kitabında da gördüm ki, (*Li-nüriyehû*) "Biz Rasûlülah'ı gösterelim diye... (*Min âyâtinâ*) Ayetlerimizden bir ayet olarak Rasûlüllah'ı gösterelim diye yaptık bunu!" diye mânâ verilmiş. Bir de o mânâ var.

Yâni, "Bakın, Rasûlüllah böyle bir kimse!.. Hiç bir beşer böyle bir şerefe, böyle bir mertebeye ermiş mi?.. İşte Rasûlüllah erdi. Bak ibret alınacak, bağlanılacak bir nümûne!" diye, Rasûlüllah'ı bir mümtaz nümûne olsun diye, bir ayet olsun diye biz getirdik bu işi... Ayetlerimizden bir tanesi olarak, Rasûlüllah'ı insanlara gösterelim diye, işte Mi'rac yapmış bir peygamber diye, onu gösterelim diye bu hadise böyle oldu mânâsına da gelir.

إِنَّه هُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ (الإسراء: ١)

(*İnnehû hüve's-semîu'l-basîr*) "Allah-u Teàlâ Hazretleri her şeyi işiten, her şeyi gören zât-ı celildir. Her şeye gücü yeter." (İsrâ, 17/1) diye bu ayet-i kerime bize, o hadisenin vukù bulduğunu

bildiriyor. Nasıl olduğuna hiç tereddüdümüz yok, kalbimiz yakîn dolu. Öyle oldu. Allah-u Teàlâ Hazretleri Peygamber Efendimiz'i aldı ve Kuds-ü Şerif'e getirdi.

e. Kureyş'in İtirazları ve Deliller

Peygamber Efendimiz de bildirdi Kureyş'e:

"—Ben bu gece Mescid-i Haram'dan Mescid-i Aksà'ya götürüldüm." dedi.

Bunun üzerine herkes, "Tamam, fırsat bulduk!" diye başladılar itiraza, başladılar gülmeye... Onların itirazları ve gülmeleri de bu hadisenin hem cismen, hem bedenen olduğunun delili... Öteki türlü olsaydı, hiç ses çıkartamazlardı. Bu da onun delili...

Dediler ki:

"—Söyle bakalım Mescid-i Aksà nasıl? Kaç tane kapısı var, kaç tane penceresi var? Pencerelerinin üstünde ne var, altında ne var?.."

Çok sıkıldım diyor Peygamber Efendimiz. Çünkü, o seyahatte cama pencereye mi bakar insan?.. Huzur-u Rabbi'l-àlemîne giderken kapı mı sayar?..

Hacca gidiyor bizim kardeşlerimiz; "Harem-i Şerif'in kaç tane kapısı var, kaç tane minaresi var?" diye onunla meşgul oluyor, biz ayıplıyoruz. Sana ne yâ, Harem'in sahibine baksana!.. Sen binayı mı görmeğe gidiyorsun, Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin beytini ziyaret edip kulluğunu arz etmeye mi gidiyorsun?

Tabii, Peygamber Efendimiz de dikkat etmemiş ama, Kureyş müşrikleri sinsi sinsi soruyorlar:

"—Kaç tane kapısı var?.."

Diyor ki Peygamber SAS: "Nihayet Kudüs ile aramdaki mesafeyi Allah kaldırdı, Mescid-i Aksà'yı görerek cevap verdim, sayarak cevap verdim."

"—Şu kadar kapısı var, şuradaki kapısı şöyle, buradaki kapısı böyle..."

Kudüs'ü görenler, hepsi demişler ki:

"—Doğru söylüyor, tam böyle, benim gördüğüm gibi, bildiğim gibi, tam bu tarzda..."

O zaman susmuş kalmışlar.

"—Pekiyi, başka delilin var mı?" diyorlar.

"—Evet var... Yolda giderken, sizin kervanlarınızdan bir kervan gördüm, hayvanlarını kaybetmişlerdi, hayvanlarını onlara buldurttum. 'Bu tarafta... Bu tarafta...' diye onları kendi tarafıma çeke çeke hayvanlarının yanına kadar getirttim, hayvanlarını buldurttum. Gelince sorun!" diyor

Kervan geldiği zaman soruyorlar. Kervandakiler:

"—Evet, devemiz kaybolmuştu, nerede olduğunu bilemez durumdaydık. Bir ses bizi çağırdı, o sesin olduğu yere gittik, kaybolan hayvanımızı öyle bulduk." diye söylüyorlar.

"—Başka delilin var mı?.." diye yine soruyorlar.

"—Evet var... Sizin bir kervanınız geliyor Mekke'ye doğru... Onların develerinin bir tanesinin üstünde su kabı vardı uzunca...

Susamıştım, o suyu içtim, o su kabı boşaldı; onu sorun!" diyor.

Bak bunlar, maddî delil bırakıyor ki, insanlar itiraz edemesinler diye.

Çöle giderken su kıymetlidir. Suyu kimse içmez, boş yere de harcamazlar, sıkı sıkı da ağzını kapatırlar. Onun için, "O suyun kaybolmasından akılları başlarına gelmiştir, onlara sorun!" diyor.

Diyorlar ki:

"—Kaç tane hayvan var? Öndeki devenin cinsi ne, üstündeki yükün cinsi ne?.."

Yine başlıyorlar teferruatlı teferruatlı sormaya... Diyor ki Peygamber SAS Efendimiz:

"—O da gözümün önüne getirildi, ben de görerek öyle cevap vermeğe başladım." diyor.

Allah gösterince görür. Hadis-i şerifi bilmiyor musunuz? Hadis-i kudsîde Allah-u Teàlâ Hazretleri, "Kulum bana nafile ibadetlerle yaklaşır durur. Nihayet ben onun gören gözü olurum, işiten kulağı olurum, söyleyen dili olurum, tutan eli olurum, yürüyen ayağı olurum." buyurmuyor mu?..

İşte Allah gören gözü oldu mu, Mekke'den Kudüs'ü göstertir. O uzaktaki ertesi gün gelecek kervanı göstertir. Allah-u Teàlâ Hazretleri yürüyen ayağı oldu mu insanın, bir gecede Mekke-i Mükerreme'den Mescid-i Aksà'ya götürür. Allah her şeye kàdirdir.

Diyor ki:

"—Ön taraftaki deve şu renkte, üstüne iki tane harar atmışlar. Hararın rengi şöyle..." filân diye tek tek tarif ediyor. "Yarın sabah güneşle beraber gelecek bu tarafa... Yarın sabah güneş doğarken Mekke'de olacak bir uzaklıkta..." diye söylüyor.

"—Tamam, bu kuvvetli bir şey..." diyorlar, hemen koşuyorlar seniyyeye...

Seniyye, yüksek tepe, yolun gözlendiği yer. Çıkıyorlar, orada beklemeğe başlıyorlar. Bir tanesi sesleniyor:

"—Ooo, güneş doğuyor."

Öbür taraftan da başkası:

"—Kervan da göründü." diyor.

Rasûlüllah söyledi; oradan güneş doğuyor, buradan da kervan gelecek tabii... Yaklaşıyor kervan, bakıyorlar, Rasûlüllah Efendimiz'in tarif ettiği renkte bir deve önde, devenin üstünde Efendimiz'in tarif ettiği şekilde yükler...

Gidip soruyorlar:

"—Sizin su kabınızın durumu nasıl?"

Bakıyorlar, su yok... "Ağzını sımsıkı bağlamıştık, bunun içi su doluydu." diyorlar. Rasûlüllah'ın dediği gibi çıkıyor.

İşte bunlardan, bu delillerden, bu hadis-i şeriflerden; her şeyden önce İsrâ Sûresi'nin ilk ayet-i kerimesinden, Peygamber Efendimiz'in bir gecede Mekke-i Mükerreme'den Kuds-ü Şerif'e vardığına şek şüphe yok!..

f. Mi'rac, Semâya Yükseliş

Oradan ötesi... Kubbetü's-Sahrâ diyoruz, altınlı kubbesi var. İslâm mecmuasının geçen sayısında, o boynu bükük yerin resmi vardı. İşte orada bir kaya var kalkık; orada peygamberlere

imamlık ettikten sonra, semâya çıkıyor Peygamber SAS Efendimiz...

Semâya çıkar mı?.. İnsanlar çıkıyor ya Yirminci Yüzyıl'da; satellitlerle çıkıyorlar, uydularla çıkıyorlar, jet uçaklarıyla çıkıyorlar... Kâinatın sahibi aciz mi?..

"—Bana Mi'rac getirildi. Mi'rac çok güzel bir şey, onun kadar güzel bir şey görmedim." diyor.

Şimdi anlatan bizim din kitaplarında diyorlar ki: Asansör... Bana çok soğuk geliyor; asansör ne, Mi'rac ne?.. Yâni kıyas edilir mi, birisi ötekisine?.. Asansör için yanında halatlar lâzım, motor lâzım... Belli bir yüksekliğe kadar çıkabilir, iki tarafında duvar olmazsa çıkamaz. Ne asansörü, asansör mü Mi'rac?..

Mi'rac çok güzel bir şey, göğe çıkış vasıtası, ama ne?.. Çıkarsa bilir insan, çıkmayan nereden bilecek?.. Peygamber Efendimiz diyor ki: "Fevkalâde güzel bir şey, onun kadar güzel bir şey görmedim." diyor. "Hattâ insan vefat edeceği zaman, o Mi'rac'a gözünü diker." diyor. Rûhu bedenden göklere çıkacak ya, ona gözünü diker diyor.

"—Oradan Cebrâil AS ile beraber, ben yukarıya çıkartıldım." Demek ki, başka türlü bir şey... Beraberce yukarıya çıkartılmışlar. "Birinci semânın kapısına getirildik." diyor.

"—Semânın kapısı mı olur, gökyüzüne baktığımız zaman ortalık masmavi görünüyor."

Evet, ayet-i kerimelerde geçiyor, semânın kapıları var:

فَكَانَتْ أَبْوَابًا (النبإ:١٩)

(*Ve kânet ebvâben*) [Orada kapılar vardır.] (Nebe',78/19) diye Amme Sûresi'nde geçmiyor mu? Daha başka ayetlerde var.

Evet, semânın kapısı var. Öyle ki, o semânın kapısında (*hafezetü'l-bâb*) kapının bekçisi de var. O semâdan öbür semâya izinsiz geçiş mümkün değil. Soruyorlar melekler:

"—Kimdir?"

"—Ben Cebrâil'im, yanımdaki de Hazret-i Muhammed'dir." diyor, Peygamber Efendimiz'i tanıtıyor.

"—Kendisine Mi'rac için müsaade, dâvet oldu mu?" diye soruyorlar.

"—Evet, kendisi çağırılmıştır." deyince kapıyı açıyorlar.

Semânın kapıları var, başkası öbür tarafa geçemez; ama nasıl?.. Bu semânın yüksekliği ne kadar, ilkönce onu söyleyeyim. Tebâreke Sûresi'nde ayet-i kerimede buyuruyor ki Allah-u Teâlâ Hazretleri:

وَلَقَدْ زَيَّنَّا السَّمَاءَ الدُّنْيَا بِمَصَابِيحَ وَجَعَلْنَاهَا رُجُومًا لِلشَّيَاطِينِ

(الملك:٥)

(*Velekad zeyyenne's-semâe'd-dünyâ bi-mesâbîha ve cealnâhâ rucûmen li'ş-şeyâtîn*) [Andolsun ki biz, dünyaya en yakın olan göğü kandillerle donattık. Bunları şeytanlara atış taneleri yaptık] (Mülk, 67/5)

Semâe'd-dünyâ, dünya semâsı değil, bakıyorum mealciler yanlış tercüme ediyorlar; en yakın semâ demek, ikisi de elif-lâmlı geliyor cünkü... Hemen Kur'an-ı Kerim'i tercüme etmek kolay değil ki... "Biz en yakın semâyı yıldızlarla donattık." diyor. Bu yıldızların olduğu yerin hepsi birinci kat semâ demektir.

"—Hocam, beş milyon senede ışığı gelen yıldızlar var..."

İşte öyle, burası birinci semâ... Bunun arkasında daha altı kat semâ var. İnsan buradan oraya nasıl gider?

"—Hocam, ışık hızıyla gitmiştir."

Işık hızı yeter mi?.. Işık hızıyla ışık oradan çıkıyor, beş milyon senede geliyor. Peygamber SAS Hazretleri bir gecede çıkmış!.. Işık hızı ne, hangi ışık hızından bahsediyorsun?.. El-hamdü lillâh biz de biraz fizik kimya okuduk da, susturuyoruz. Yoksa müslümanların tepesine çıkarlar, "Siz bilmiyorsunuz." derler. Biz sizin bildiğinizi de biliyoruz ama, siz bizim bildiğimizi bilmiyorsunuz. Biz sizin bildiğiniz her şeyi okuduk, sen bizimkini

okudun mu?.. Boynunu bük, elpençe divan dur, biz de öğretelim!

Birinci semâdan insanlar geçemediği gibi, ameller bile geçemiyor. Semânın müvekkel melekleri, melekler tarafından gökyüzüne çıkartılan namazların, oruçların, hacların, zekâtların, zikirlerin, tesbihlerin önünü kesiyorlar. Diyorlar ki:

"—Bu ameli götür, sahibinin yüzüne çarp, çünkü bunu riyâ ile yaptı. Allah bana emreyledi, riya ile yapılan ameli ben buradan öbür tarafa geçirmem!" diyor.

Hadis-i şerifler var. Değil insanın geçmesi, başka bir varlığın geçmesi, insanların yaptığı namaz, oruç, hac, zekât, tesbih gibi ibadetlerin sevabı bile geçemiyor o vazifeli yerlerden. Onun için onu sen bir kapı gibi düşünme; "İki kanatlı mı, üç kanatlı mı; anahtarı ne cins; Yale kilit mi, Kale kilit mi?.." diye düşünme, başka bir şey... Görmediğin bir şey, anlamadığın bir şey ama böyle bir şey var...

g. Semâlarda Peygamberlerle Görüşme

Peygamber Efendimiz birinci semâya geldi, orda bir yaşlı zât gördü.

"—Bu kimdir?" diye sorunca.

Cebrâil AS:

"—Bu Hazret-i Adem Atandır." dedi.

Birinci semâda Adem Atamız'ı gördü Peygamber SAS Efendimiz. O mübarek Adem Atamız AS, sağ tarafına bakınca gülermiş, sol tarafına bakınca ağlarmış. Sağında mü'min evlatlarını görür, sevinirmiş; solunda kâfirleri görüp üzülürmüş. Kendi evlâdı ya, üzülmez mi baba?..

Bak kâfirin, günahkârın zararı nerelere dokunuyor! Adem Atamızın gözünü yaşlandırıyor. Onun için Peygamber SAS Efendimiz bir hadis-i şerifinde buyurmuş ki:[1]

---

[1] Hakîm-i Tirmizî, *Nevâdirü'l-Usül*, c.II, s.260.

Kenzü'l-Ummâl, c.XVI, s.469, no:45493; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.307, no:991; *Câmiü'l-Ehâdis*, c.XI, s.292, no:10810.

تُعْرَضُ الأَعْمالُ يَوْمَ الاثْنَيْنِ وَ الخَمِيسِ عَلَى اللهِ ؛ وَ تُعْرَضُ عَلَى

الْأَنْبِيَاءِ وَعَلَى الْآبَاءِ وَالْأُمَّهَاتِ يَوْمَ الْجُمُعَةِ ؛ فَيَفْرَحُونَ بِحَسَنَاتِهِمْ

وَتَزْدَادُ وُجُوهُهُمْ بَيَاضًا وَ إِشْرَاقًا ؛ فَاتَّقُوا اللهَ ، وَلَا تُؤْذُوا مَوْتَاكُمْ

(الحكيم عن عبد الغفور بن عبد العزيز عن أبيه عن جده)

RE. 253/1 (*Tu'radu'l-a'mâlü yevme'l-isneyni ve'l-hamîsi ale'llàh*) "Bizim yaptığımız ameller, pazartesi ve perşembe günleri Allah'a arz olunur. (*Ve tu'radu ale'l-enbiyâi ve ale'l-âbâi ve'l-ümmehâti yevme'l-cumuati*) Cuma günleri de Peygamber Efendimiz'e ve büyüklerimize, ecdadımıza arz olunur."

(*Feyefrahûne bi-hasenâtihim ve yezdâdü vücûhehüm beyâdan ve işrâkan*) "İyi amellerle onlar ferahlanır ve yüzlerinin beyazlığı, nuru artar." Sizin yaptığınız şeyler iyi ise, geçmişleriniz memnun olurlar; kötü ise, üzülürler.

(*Fe'tteku'llàhe ve lâ tü'zû mevtâküm*) "Onun için, Allah'tan korkun da mevtânızı, ahirete göçmüş eski büyüklerinizi, ölülerinizi ezâlandırmayın!" diyor Peygamber Efendimiz.

Gördün mü, insan günah işleyince nelere varıyor iş, ne zararlara uğruyor?.. Uyuyorsun nefsine, uyuyorsun şeytana... Allah korusun, Allah kurtarsın, Allah şeytana, nefse esir etmesin... Yolunda dâim eylesin, zikrinde kàim eylesin... Bak, nerelere zararı oluyor, Adem Atamız'ı ağlatıyor. Orası dikkatimi çekti.

İkinci semâda Yahyâ AS ile İsâ AS'ı görmüş. Üçüncü semâda Yusuf AS'ı görmüş. Dördüncü semâda İdris AS'ı görmüş. Beşinci semâda Hârun AS'ı görmüş, altıncı semâda Mûsâ AS'ı görmüş. Mûsâ AS diyor ki:

"—Benden sonra genç bir kimse olarak geldi, ümmeti benden çok!" diyor.

Bu da dikkatimi çekti. Ne yapalım, genç olur. (*Hâzâ min fadli rabbî*) "Bu Rabbimin bir lütfudur, dilediğine ihsân eder." Yâni Peygamber Efendimiz'e imrenmiş. "Benden sonra gelmiş genç kimse, ama ümmeti benim ümmetimden çok!" diyor. Peygamber Efendimiz'in ümmetinin çokluğu dikkatini çekmiş.

Bizim Peygamber Efendimiz de:

"—Ben mahşer yerinde benim ümmetimin çokluğu ile iftihar edeceğim, mübâhat edeceğim!" buyuruyor.

Onun için Peygamber Efendimiz'e iyi ümmet olmağa çalışalım!

Sonra, yedinci semâda İbrâhim AS'ı görüyor. İbrâhim AS hakkında diyor ki:

"—İçinizde şu kardeşiniz kadar ona benzeyen, onun kadar da şu kardeşinize benzeyen başka kimse yok!" diyor.

Kardeşiniz dediği kim?.. Rasûlüllah SAS Efendimiz'in kendisi... Öyle derdi; (*Sàhibiküm*) "Sizin sohbet arkadaşınız, kardeşiniz." diye kendisinden bahsediyor. Öyle mübarek huylu bir peygamberdi. Kendisinden böyle üçüncü şahıstan bahseder gibi mütevâziâne bahsederdi. Hâsılı, Hazret-i İbrâhim'e çok benzermiş, buradan onu anlıyoruz.

İbrâhim AS tabii, memnun oluyor, her bir peygamber memnun oluyor. "Merhabâ, ey sàlih peygamber, hoş geldin!" diye güzel sözlerle iltifat ediyorlar.

h. Sidretü'l-Müntehâ'dan Sonrası

Ondan sonra bir yüksek fezâya çıkıyor, ondan sonra Sidretü'l-Müntehâ'ya geliyor. O *Sidretü'l-Müntehâ* hakkında burada çok şey söyleyemeyeceğim. Orada Cebrâil AS da kalıyor. Ondan sonra Refref ile, Peygamber Efendimiz daha ötelere gidiyor.

Refref nedir?.. Sahabeden bir zât-ı muhterem, "Bir yaygı, bir örtü, yeşil bir perde gibi bir şey..." diyor. Peygamber SAS Efendimiz'i almış, huzûr-u Rabbil-àlemîne götürmüş.

Süleyman Çelebi'ye Allah rahmet eylesin, ne kadar güzel söylemiş. Bu Mi'rac hadisesini en güzel anlatan mübareklerden

birisi... Diyor ki:

Şeş cihetten ol münezzeh zü'l-celâl,
Bî-kem ü keyf ana gösterdi cemâl.

Şu sözün güzelliğine bak!.. Yâni şöyle bir kitap yazsa, şu sözün güzelliklerini anlata anlata bitiremeyecek gibi geliyor insana...

Nedir Allah-u Teàlâ Hazretleri?.. Zül-Celâldir, celâl ve cemâl sahibidir. Şeş cihetten, altı cihetten münezzehtir; sağda diyemezsin, solda diyemezsin, önde, arkada diyemezsin, yukarıda, aşağıda diyemezsin! Her yerde hàzır ve nâzırdır.

فَأَيْنَمَا تُوَلُّوا فَثَمَّ وَجْهُ اللهِ (البقرة:١١٥)

(*Feeynemâ tüvellû fesemme vechu'llàh*) "Gönlünü nereye dönsen, Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin zât-ı şerifi oradadır." (Bakara, 2/115)

وَهُوَ مَعَكُمْ أَيْنَ مَا كُنْتُمْ (الحديد:٤)

(*Ve hüve meaküm eyne mâ küntüm*) "Nerede olursanız olun, o sizinle beraberdir." (Hadîd, 57/4)

Uzak olsa, rubûbiyeti cârî olur mu?.. Onun kudretinin ermediği, ilminin ermediği, erişmediği yer olsa, rubûbiyeti noksan olur. Her türlü noksandan münezzehtir. Her yerde hàzır ve nâzırdır. Amennâ ve saddaknâ...

"*Şeş cihetten ol münezzeh Zül-celâl*" diyor, Allah-u Teàlâ Hazretleri'ni böyle güzel anlatmış Süleyman Çelebi. Ondan sonra da diyor ki: "*Bî-kem ü keyf ana gösterdi cemâl.*"

Bî-kem ne demek; miktar söylenemeyecek bir tarzda... *Bî-keyf* ne demek; keyfiyet anlatılamayacak tarzda demek. Yâni dille ifade edilemeyecek, sıfat bulunamayacak bir şekilde ve miktar olarak anlatılamayacak bir tarzda ona cemâlini gösterdi.

اَلْعَجْزُ عَنْ دَرَكِ الْإِدْرَاكِ إِدْرَاكٌ ؛

وَالْبَحْثُ عَنْ سِرِّ ذَاتِ اللهِ إِشْرَاكٌ .

(*El-aczü an dereki'l-idrâki idrâkün*)[2] "İdrak edemeyeceğini anlamak, biraz haddini bilmektir, anlamaktır."

Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin künhünü anlayamayacağını insanın idrak etmesi, Allah'ı idrak etmesidir. "Benim aklımın ereceği bir şey değil! Onu gözler idrak edemez, o gözleri idrak eder. Beşerin aklı hadiseleri, Allah-u Teàlâ Hazretleri'ni ihata edemez; o nasıl dilerse öyle tecellî eder." deyip, insan onu anlayamayacağını anladı mı, işte o anlayıştır.

(*Ve'l-bahsü an sirri zâti'llâhi işrâkün*) "Allah'ın zâtının sırları hakkında söz söylemek de insanı şirke götürür."

"—Allah'ın zâtı, şöyleydi, böyleydi…" tarzında mücessime gibi, daha başka bir şekilde Allah hakkında bir şeyler söylerse, o şirk olur. "Anlayamadım, tamam..." diye boynunu bükerse, anlayış o işte...

Bî kem ü keyf, tarife sığmaz bir tarzda, lafla anlatılamayacak bir şekilde, Allah-u Teâlâ Hazretleri Peygamber Efendimiz'i huzur-u âlîsine alıp iltifat eyledi. Ne dilerse onu vahy eyledi, ona neler neler ihsân eyledi o gece... Yâni biz onları anlayamıyoruz. İkisi arasında, anlaşılması mümkün olmayan, hoş, latif haller...

i. Rasûlüllah'a Ümmet Olma Şerefi

O gecenin bereketi ile şimdi biz kendimize dönelim, biz onları anlayamıyoruz, boynumuz bükük; ama bir şeyden iftihar duyuyoruz ki, o Rasûlün ümmetiyiz. (*El-hamdü li'llâhi'llezî*

---

[2] Alûsî, *Rûhu'l-Meànî*, c.XIII, s.141, Hac Sûresi, 74. ayetin tefsirinde ilk mısraı Hz. Ebû Bekir RA'ın sözü olarak naklediyor. İkinci mısraı da Hz. Ali RA'ın söylediğini bildiriyor.

cealenâ min ümmetihî) "Bizi onun ümmetinden yapan Allah'a sonsuz hamd ü senâlar olsun..."

En şerefli peygamberin, en şerefli ümmetiyiz! Elindeki nimetin kadrini bil!.. Ne yapıyorsun, bu nimetleri bırakıp başka nimetlerle meşgul olur mu insan?.. Sofranın üstündeki kaymakları, tatlıları bırakıp da insan yerdeki mezbeleye gider mi?..

Onun ümmetinden olmak en büyük şeref... Allah-u Teâlâ Hazretleri bizi onun sünnet-i seniyyesini öğrenip, izinden kıl kadar ayrılmadan, şefaatine erecek bir tarzda yaşayıp, onun iltifatına mazhar olanlardan eylesin...

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuş ki:[3]

مَنْ تَمَسَّكَ بِسُنَّتِي ، عِنْدَ فَسَادِ أُمَّتِي ، فَلَهُ أَجْرُ مِائَةِ شَهِيدٍ

(الديلمي ، وابن حجر ، عد. عن ابن عباس)

(*Men temesseke bi-sünnetî, inde fesâdi ümmetî, felehû ecru mieti şehîd*) "Ümmetin bozulduğu, fesada uğradığı zamanda, benim sünnetime sarılana; yâni fesâda uğramayan, kendisi şaşırmayan, sapıtmayan, sünnet-i seniyyeye uygun yaşayan insanlara, sanki harbde canını vermiş, şehid olmuş gibi yüz şehid sevabı verilecek." buyruluyor.

Bir rivâyette de, (*felehû ecru şehîd*) "Bir şehid sevabı var!" demiş, ona da razıyız. Şehid, Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin en yüksek kulu... Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin yoluna canını vermiş bir kimse... Şehid sevabı alıyor veyâhut yüz şehid sevabı alıyor. Sünnet-i seniyyeye sarılmak bu kadar sevap, dinin emirlerine uymak bu kadar güzel!

Onun için ben böyle, gece gündüz her konuşmamda,

---

[3] Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.IV, s.198, no:6608; İbn-i Hacer, *Lisânü'l-Mîzan*, c.II, s.246, no:1033; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.II, s.327; Beyhakî, *Zühdü'l-Kebîr*, c.I, s.221, no:217: Ebû Abdillah ed-Dekkak, *Meclis fî Ru'yetu'llah*, c.I, s.218, no:503; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

yakaladığım zaman size söylediğim, “Aman Peygamber Efendimiz’in sünnetine sımsıkı sarılın!” dediğim bundan... Yol kimin yolu?.. Peygamber Efendimiz’in yolu... Gerisi şaşırtır, yanıltır. Başka salâhiyetli insan yok bu sahada, bu sahanın salâhiyetli insanı Rasûlüllah SAS Efendimiz... Onun sünnetini oku!..

Her şeyi anlatmış, hayran kalıyoruz. Şurada beraberce okuyoruz pazar günleri hadis-i şeriflerini; her pazar bir başka türlü hayran oluyoruz, tâkâtimiz kalmıyor, hayran yığılacak hale geliyoruz. Her şeyi anlatmış Rasûlüllah Efendimiz... Okusan, neredeyse senin işe giderken yapacağın şeyi de anlatacak... Bu ümmet şaşırmasın, hak yoldan ayrılmasın, Allah-u Teâlâ Hazretleri’nin rızasına aykırı iş yapmasın diye, o kadar ince teferruatı ile her şeyi bildirmiş.

Hac yaptığı zaman [Veda Haccı’nda] Arafat’ta ümmetine tavsiyelerde bulunmuş, bulunmuş; sonra cemaate sormuş:

أَلاَ هَلْ بَلَّغْتُ ؟

(*Elâ hel bellağtü*) “Tebliğ ettim mi?”

Cevap veriyorlar:

نَعَمْ ، بَلَّغْتَ الرِّسَالَةَ ، وَأَدَّيْتَ الأَمَانَةَ

(*Neam, bellağte’r-risâlete, ve eddeyte’l-emânete*) “Evet, ettin yâ Rasûlallah! Bizlere peygamberliğini tebliğ ettin, üzerindeki emaneti yerine ulaştırdın. Vazifeni yaptın!”

Bunun üzerine Peygamber SAS Efendimiz üç defa:

اللَّهُمَّ اشْهَدْ

(*Allàhümme’şhed*) “Yâ Rabbi, şahid ol! Bunlar vazifemi yaptığıma şehadet ediyorlar, sen de kabul et!” buyurmuşlar.

Bildirdin yâ Rasûlallah!.. Ama bize o hazinenin kıymetini bilecek kafa lâzım!.. İz'an lâzım, irfan lâzım!..

Onun için, Peygamber Efendimiz'in hadislerini okuyun, hayatını okuyun!.. Bak, Asım Köksal dostumuzun güzel kitabı Pakistan'dan bile mükâfât aldı. Peygamber Efendimiz'in hayatını anlatıyor. Sayfa sayfa okuyun!

Hadis-i şerif kitapları neşrediliyor; alın, okuyun! Raflarda durmasın; her akşam yirmi sayfa, otuz sayfa okuyun! Rasûlüllah Efendimiz'in hayatını okuyun!.. Çok da kolaydır. Hadis-i şerif fıkra gibidir. Sekiz satır, on satır, on iki satır; çok kolay okunur. Ümmî de anlar, alim de anlar, anlamamak mümkün değildir. Hadisin bereketi o, herkes anlar. Küçük ilkokul çocuğu da anlar, üniversite profesörü de anlar. Ama neler anlar... Anlayışta fark olur ama, hepsi anlar.

Rasûlüllah'ı öğrenin, izinden ayrılmayın!.. Onun ümmeti olmak en büyük şereftir. Böyle Mi'rac'a mazhar olmuş bir peygamberin ümmetiyiz, el-hamdü lillâh... Bu akşam bizim içimizin iftiharla dolması lâzım! Bu bir...

j. Mü'minin Mi'racı Namaz

İkincisi: Süleyman Çelebi ifade etmiş alacağımız dersi, buyurmuş ki… *Rahmetu'llàhi aleyhi rahmeten vâsiah*… Ne mübarek zât imiş, ne tatlı söylemiş:

Sen ki Mi'rac eyleyip kıldın niyâz,
Ümmetin Mi'racını kıldım namaz.

Allah-u Teâlâ Hazretleri böyle buyurdu diyor Süleyman Çelebi... Peygamber Efendimiz o huzur-u Rabbil-İzzet'ten ayrılmak ister mi?.. İstemez ama;

Avdet idüp da'vet et kullarımı,
Tâ gelüben göreler dîdârımı!

“Sen ey peygamberim, git kullarımı benim yoluma davet eyle; onlar da gelip benim dîdarımı görsünler!”

Cehennemde dîdar görülmeyecek, cennette görülecek. Peygamber Efendimiz’in tavsiyesini, davetini dinleyeceğiz, yolundan gideceğiz, cennette göreceğiz.

Cennet ehlinin de müstesnâlarına ikram... Cuma günleri cennet ehlinin derecesi yüksek insanlarına Allah-u Teàlâ Hazretleri:

“—Size bir nimet ihsân edeyim!” diyecek.

Diyecekler ki:

“—Yâ Rabbi, her nimeti verdin bize:[4]

مَا لاَ عَيْنٌ رَأَتْ ، وَلاَ أُذُنٌ سَمِعَتْ ، وَلاَ خَطَرَ عَلَى قَلْبِ بَشَرٍ

(خ. م. ت. ه. حم. در. حب. عن أبي هريرة)

(*Mâ lâ aynün raet, ve lâ üzünün semiat, ve lâ hatara alâ kalbi*

---

[4] Buhàrî, *Sahîh*, c.III, s.1185, no:3072; Müslim, *Sahîh*, c.IV, s.2174, no:2824; Tirmizî, *Sünen*, c.V, s.346, no:3197; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.II, s.1447, no:4328; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.313, no:8128; Dârimî, *Sünen*, c.II, s.428, no:2819; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.II, s.91, no:369; Abdü’r-Rezzak, *Musannef*, c.XI, s.416, no:20874; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.VII, s.30, no:33974; Beyhakî, *Şuabü’l-İman*, c.I, s.346, no:382; Neseî, *Sünenü’l-Kübrâ*, c.VI, s.317, no:11085; Taberânî, *Müsnedü’ş-Şâmiyyîn*, c.I, s.93, no:135; Hamîdî, *Müsned*, c.II, s.480, no:1133; İshak ibn-i Râhaveyh, *Müsned*, c.I, s.119, no:36; Abdullah ibn-i Mübârek, *Zühd*, c.I, s.512, no:1456; Abdullah ibn-i Mübârek, *Müsned*, c.I, s.121; Ebû Hüreyre RA’dan.

Ahmed ibn-i Hanbel, Müsned, c.V, s.334, no:22877; Hàkim, *Müstedrek*, c.II, s.448, no:3549; Taberânî, *Mu’cemü’l-Kebîr*, c.VI, s.201, no:6002; Ebû Ya’lâ, *Müsned*, c.XIII, s.431, no:7520; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.VII, s.30, no:33973; Beyhakî, *Şuabü’l-İman*, c.V, s.354, no:6919; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.170, no:463; Sehl ibn-i Sa’d RA’dan.

Taberânî, *Mu’cemü’l-Kebîr*, c.XI, s.184, no:11439; Taberânî, *Mu’cemü’l-Evsat*, c.I, s.224, no:738; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XVII, s.37, no:2017; Abdullah ibn-i Abbas RA’dan.]

Ebû Nuaym, *Hilyetü’l-Evliyâ*, c.II, s.262; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXXXI, s.35, no:8197; Ebû Saîd el-Hudrî RA’dan.

beşer.) “Gözlerin hiç görmediği, kulakların hiç duymadığı, hiç bir beşerin aklına, hayaline, gönlüne hayali bile gelmemiş olan çok güzel nimetleri verdin bize, hiçbir ihtiyacımız yok ki!..”

Cemâlini gösterecek, cemâlullahı görünce, mest olacaklar.

سَلَامٌ قَوْلًا مِنْ رَبٍّ رَحِيمٍ (يس:٥٨)

(*Selâmün kavlen min rabbin rahîm*) [Onlara merhametli Rabbin söylediği selâm vardır.] (Yâsin, 36/58)

Allah-u Teàlâ Hazretleri’nin selâmına mazhar olacaklar. Eve geldikleri zaman ev ahalisi diyecek ki onlara:

“—Size bugün ne oldu, kokunuz güzelleşmiş, nurunuz ziyadeleşmiş?”

Allah-u Teàlâ Hazretleri’nin cemâli ikramına, selâmı ikramına mazhar olacaklar. Gelip de Allah-u Teàlâ Hazretleri’nin dîdarını görmek için, Rasûlüllah’ın davetine uymak lâzım!.. Bunu hiç unutmayalım.

Sen ki Mi’rac eyleyip kıldın niyâz,
Ümmetin Mi’racını kıldım namaz.

“Ey Rasûlüm sen geldin, Mi’rac ettin, hiç bir beşere nasib olmayan bu yüksek mertebeleri buldun. Benim huzuruma geldin, bî-kem ü keyf o tatlı anları yaşadın. Ümmetinin Mi’racını da namaz eyledim.” diyor. Bizim Mi’racımız ne, hadis-i şerifte geçiyor:

اَلصَّلٰوةُ مِعْرَاجُ الْمُؤْمِنِ

(*Es-salâtü mi’râcü’l-mü’min*) “Namaz mü’minin Mi’racıdır.”

Peygamber Efendimiz peygamberlerin en büyüğü idi, *Seyyidü’l-evvelîne ve’l-âhirîn* idi, Mi’rac eyledi; sen de namazda Mi’rac et!.. “*Allahu ekber*” dediğin vakitte, “Hiç bir şeyle mukayese edilmeyecek şekilde Allah-u Teàlâ Hazretleri her şeyden daha

büyük!" de, at her şeyi arka tarafa, Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin huzurunda elpençe divan dur, boyun bük!.. Ona hamd ü senâ eyle, onun ayetlerini okuyarak ona hitâb eyle!.. Ondan sonra önünde rükû eyle, pâk alnını onun huzurunda secdeye kapa!.. Onu tesbih eyle, her türlü noksandan tenzih eyle!.. Bunları şuurla yap, o da Mi'rac olur.

Olmuş, olmayacak bir şey değil... Hazret-i Ali Efendimiz, Hazret-i Hüseyin Efendimiz, diğer sahabe-i kiram, namaz kıldıkları zaman kendilerinden geçerlermiş. Vücutlarına batmış olan zırhı çıkartırlarmış da, duymazmış. Kendinden geçiyor yâni, nasıl oluyorsa... Öyle namaz kılmak lâzım!..

İki insan camiye gelir, aynı namazı kıldıkları halde birisi bir parmak ucu kadar bir ecir alır, ayrılır; ötekisi çok büyük ecirler alır, ayrılır. Neden?.. Şuur farklı...

Aman bu namazı küçümsemeyin, ehemmiyetsiz bir ibadet sanmayın!.. Bu namaz mü'minin Mi'racıdır. Şu Mi'rac gecesinde bir kere daha ifade ediyoruz, mü'minin Mi'racıdır. Zâten bu Mi'rac gecesinde hediye olarak, bu mübarek Mi'racın bir hatırası olarak beş vakit namaz farz olmuştur. Kim sıdk ile bu beş vakti edâ ederse, elli vakit namaz kılmış gibi Allah ecir verir. Çünkü bir iyilik on misli ile mükâfâtlandırılıyor. Mi'racdan dönüşteki o Mûsâ AS'ın tavsiyesi üzerine, elli vakit namaz farz olmuşken, onun indirilmesiyle ilgili rivayetleri bilirsiniz.

Eskiden, Mi'rac'dan evvel, müslümanlar sabah ve yatsı namazlarını kılarlarmış. Mi'rac gecesinde beş vakit namaz farz olmuş; sabah, öğle, ikindi, akşam, yatsı... Ne güzel olmuş. Günün en önemli vakitlerinde ne güzel oluyor da, şu çirkef dünyanın pisliğinden sıyrılıp abdest alıyoruz, günahlardan âzâlarımızı temizliyoruz. Rabbü'l-àlemîn'in huzuruna duruyoruz, melekleri imrendirecek bir tarzda saf bağlıyoruz. Ondan sonra onun huzurunda rükû ediyoruz, secde ediyoruz. Ona tahmid ediyoruz, tesbih eyliyoruz, zikreyliyoruz.

Ne güzel!.. El-hamdü lillâh Allah-u Teàlâ Hazretleri bizi müslüman eylemiş, en güzel ibadetlerle bizleri şereflendirmiş.

k. Allah'ın Dinine Hizmet

Peygamber Efendimiz Mi'rac'dan geldikten sonra, işte bu olanları ümmetine anlattı da... Ümmetine de anlattı, öteki müşriklere de anlattı. Zâten, Peygamber Efendimiz'in dünyaya gelmesinden sonra insanların hepsi Peygamber Efendimiz'in ümmetidir. Nasıl ümmet oluyor?.. Bir kısmı *ümmet-i da'vet*, bir kısmı *ümmet-i icâbet*... Peygamber Efendimiz'in sözünü dinleyip, emrini anlayıp, ona uyanlar, davete icabet ediyorlar. Ötekiler belki gelirler, o da olur. Bakarsın, eğer parmağını kaldırıp, kelime-i şehâdet getirip, "*Lâ ilâhe illa'llah, muhammedün rasûlü'llah*" derse, o da onun ümmeti olma şansına sahibdir. Onun için onlara da *ümmet-i da'vet* derler.

Afrika'daki, Amerika'daki, Kanada'daki, Avustralya'daki insan, bakarsın, bir babayiğit, çalışkan müslüman gider;

"—Siz ne yapıyorsunuz yâ?.. İslâm var, iman var, Kur'an var; bak Allah-u Teàlâ Hazretleri şöyle buyuruyor. Bu puta nerden tapıyorsunuz, bu istavroza nerden değer veriyorsunuz?.. Hak yola gelsenize!" der, bakarsın müslüman olur.

Allah'ın has, hâlis kulları çok... Allah yolunda cihad eden, Allah'ın dinini yaymaya çalışan nice insanlar var...

Size de tavsiye ederiz ki: İnsanların yaptığı çalışmaların en güzeli, dine hizmettir, Allah'ın yoluna çağırmaktır. Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin dinine yardım ederseniz, bu din yayılır; yardım etmezseniz, kendi evlâtlarınız bile elinizden kaçar. Biz kendi dinimizi kaybederiz, Allah korusun... Ezanlar okunan bu beldelerde, bir zaman sonra çanlar çalınmağa başlar, kâfirler dolaşmağa başlar. Ama dışardan gelmemiş olur onlar; senin, benim, onun akrabası olur.

O bakımdan hepimiz Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin yoluna, dinine hizmet edeceğiz. Yalnız hocalar değil; böyle camide sarık sarmış, cübbe giymiş hocalar değil, her biriniz Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin yoluna hizmet edeceksiniz. kardeşinizi dine

çağıracaksınız, evlâdınızı müslüman yetiştirmeğe çalışacaksınız. Hakkı öğretip, hak ehli olarak yetiştirmeğe çalışacaksınız.

Erzurum'dan kalkmış, Adapazarı'na gelmiş bir çocuk, sırtına ayakkabı boyamak için bir sandık almış. Baktık, bizimle beraber ikindi namazı kıldı. Sorduk, hiç kimsesi yokmuş, tek başına çıkmış. On üç - on dört yaşında bir çocuk... Amma namazını bırakmıyor. Erzurum'dan gelmiş, bekçi yok, takipçi yok, babası yok; bir yerde sığıntı kalıyor, ama namazını bırakmıyor. İmrendim yâni.

Böyle yetiştireceğiz evlatları... Çocuğunuzu nereye gönderirseniz gönderin, Allah'tan korkacak, yüreği titreyecek, namazı kılacak... Allah'tan korkacak, haramdan kaçacak... Allah'tan korkacak, bu dine bağlı yaşayacak... Allah'tan korkacak, bu dine hizmet edecek... Ne olacak bu paralar, pullar?..

Allah-u Teàlâ Hazretleri bizi dünya ve ahiretin hayırlarına erdirsin... Peygamber Efendimiz'e has ümmet eylesin... Kendisine has kul eylesin... Rızasına uygun ameller işlemeyi nasib eylesin... yolunda dâim, zikrinde kàim eylesin... Böyle nice mübarek kandillere, Mi'raclara cümlemizi nâil eylesin...

Namazlarımızı Mi'rac eylesin... Şuurla kılmayı nasib eylesin, şuurlu müslüman eylesin... Bir taraftan müslüman, bir taraftan kıyafeti kâfir gibi... Bir taraftan müslüman, bir taraftan huyları kâfir gibi... Bir taraftan müslüman, bir taraftan işleri kâfir gibi... Bir taraftan müslüman, bir taraftan eli, kolu, her tarafı haramda... Olur mu?..

Ele geleni yersin,
Dile geleni dersin;
Böyle dervişlik dursun,
Sen derviş olamazsın!

"Böyle dervişlik mi olur?" diyor Yunus Emre, haklı olarak...

İnsan müslüman olunca, müslümanlığa uygun yaşar. Karısı müslüman gibi değil, kendisi müslüman gibi değil, kıyafeti müslüman gib değil, hàli müslüman gibi değil... İnsaf yok, iz'an yok, müslümanlara merhamet yok, şefkat yok... Aleyhinde çalışır, kuyusunu kazar, şikâyet eder... Olmaz!

Müslüman aklından tezadı silmeli, içinden zıtlıkları kaldırmalı! Perhizde olan insan, lâhana turşusu yemez diyoruz ya; müslümansa müslümanca yaşayacak! Evindeki yaşayışından karısının kıyafetine, kendisinin hàline, sözüne, kazancına, iş tutuş tarzına varıncaya kadar, "Hâzâ müslüman, işte müslüman böyle olur!" denilecek. Aksi takdirde, olmaz!

Allah-u Teàlâ Hazretleri bizi taklitten kurtarsın... Taklit fena bir şey.. Herkes cennete gidiyor; iyi, peşinden gidiyor... Ama şimdi gürül gürül herkes cehenneme gidiyor. Gümbür gümbür, dağdan inen sel gibi cehenneme giderken, olur mu ona uymak? Bu selden kendini kaçıracaksın, koruyacaksın, çoluk çocuğunu koruyacaksın! Bu sele memleketim uğramasın diye uğraşacaksın!

Çıplak geziyorlar İsveç'te... Evlilik yok, bir şey yok... O küfür buraya güldür gelirse, ne olur hâlimiz?

Anahtarı vermiş arkadaşımıza: "Ben üç ay gemi ile gideceğim, al benim evin anahtarını!" demiş, anlayabiliyor musunuz? Bu kötü ahlâk buraya gelirse, ne olur toplumun hàli?..

Onun için hepimiz çalışacağız. Allah şu mübarek Mi'rac kandili hürmetine, şu mübarek gece hürmetine ailemizi, çoluk çocuğumuzu ve toplumumuzu korusun...

Ben, "Mübarek mevsim başladı." dedim, bundan bir ay evvel... "Receb geldi, ayrı bir mevsim." dedim. Regàib kandili oldu. Bak Peygamber Efendimiz Receb'in yirmi yedisinde Mi'rac eylemiş. Önümüzde Şa'ban geliyor, arkasından Ramazan gelecek. Melekler cennetin kapılarını açacaklar, semâları bezeyecekler, cehennemin kapıları kapanacak... Şeytanların azılıları zincirlere bağlanacak.

Mübarek bir zamandayız, fırsat bu fırsattır. Acaba bir dahaki Mi'rac'a çıkacak mıyız, bir dahaki seneye erişecek miyiz?.. Her gün aramızdan, ölüm birkaçımızı koparıp alıyor.

Halkı bostan edinmiştir,
Dilediğin üzer ölüm.

.

Bostan tarlasına girmiş gibi, ecel toplayıp toplayıp gidiyor içimizden... Ecelin okları içimizden birisini vurup vurup gidiyor. Hiç uyanmaz mısın?.. Bir dahaki seneye değil, yarına çıkmayacakmış gibi aklını başına toplayacaksın! Ama çıkarsan, çok şükür çıktım diyeceksin!

Allah-u Teàlâ Hazretleri gafletten uyandırsın… Sevdiği kul olmayı cümlemize nasib eylesin... Allah cümlenizden razı olsun...

l. Gecenin İhyâsı

Şimdi bundan sonra ne yapacağız?.. Saat olmuş on bir buçuk, bu gece insan camiden ayrılmak istemiyor. Cami Allah'ın evi, insanın içinde neşe oluyor. Ne yapalım!

Kardeşlerimiz biraz Kur'an okusunlar. Uzak yerden gelenler evine gider; ibadetle, Kur'an-ı Kerim'le, zikirle, tesbihle meşgul olur. Ondan sonra burası biraz tenhalaşır, gidenler gider, oturanlar oturur; tesbih namazı kılarız. Ondan sonra evimizde ibadetlere devam ederiz.

Bir insan yatsı namazını cemaatle kılarsa, sabah namazını da cemaatle kılarsa, bütün geceyi ibadetle geçirmiş gibi Allah sevap verir.

Bir insan yatacağı vakit abdest alıp, dört rekât namaz kılıp, abdestli olarak yatarsa, melekler gece ibadet etmiş gibi sevap yazarlar. Bu fırsatlardan istifade edin! Abdest alın, namaz kılın, abdestli olarak yatın; o ecirden, o sevaptan faydalanırsınız.

Sabah namazına da camiye gelmeye çalışın! Uykuyu yenmeyi öğrenin, nefsi yenmeyi öğrenin! Yatsıyı burada kıldığınız gibi, sabahı da kılmaya çalışırsınız.

Bugün gündüzden oruçlu olmak iyi idi, yarın da oruçlu olmak iyidir. Oruç tutarsınız. Oruç insanın kalbini yumuşatır, insanın

içine rikkat denilen mânevî hassaslığı ihsân eder. Peygamber Efendimiz bu Receb'de, Şa'ban'da çok oruç tutardı. Biraz aç kalın da şu açların, yoksulların halini bir anlayın bakalım!

Mide boşaldı mı, kalp çalışmağa başlar. Mide dolu oldu mu, insanın karnı doydu mu, eğlence arar, uyku arar. Nefis bu sefer bazı şeyler istemeğe başlar. Onun için oruçla yarınınızı ihyâ edersiniz.

Namazları cemaatle kılmağa çalışırsınız. Sabah namazını kaçırmamağa çok dikkat edin!

Elinizden geldiğince, elinize tesbihi alın, zikredin, tevbe ve istiğfar edin! Tevbe ve istiğfarın sevabı hakkında çok şeyler söylenebilir. Kul tevbe etti mi, Allah-u Teàlâ Hazretleri tevbesini kabul eder. İtiraf edin:

"—Yâ Rabbi, sen benim halimi biliyorsun, suçum, kusurum ne kadar çok... Hatâm haddi aşmış, boyumu aşmış durumda... Günah deryasına daldım, boğulmak üzereyim. Şu gece hürmetine, şu Receb hürmetine, mübarek kulların hürmetine, Peygamber Efendimiz hürmetine beni affeyle... Beni de iyi kul eyle yâ Rabbi!" diye gözyaşı dökün!

Allah korkusundan ağlayan göze cehennem ateşi değmeyecek. Cehennemin en çok korktuğu şey, aşıkların gözyaşı... Onun için, biraz kendi halinizin şöyle bir muhasebesini yapın:

"—İşte geldik, işte gidiyoruz; sakalımız aklaştı, adam olamadık, bizim halimiz ne olacak?" diye biraz geçmiş günahlar için gözyaşı dökün! "Allah'ın iyi kulları nelere ermişler, ne haller görmüşler, nedir bu benim halim?" diye, biraz da ona ağlayın!

Eskilerden bir mübarek zâtın hayatını okuyordum geçen gün... Sahih kitaplardan okudum, inanıyorum, yüzde yüz doğru gibi geliyor bana, doğrusunu Allah bilir: Geceleyin rüyasında şeyhi gelmiş, demiş ki:

"—Evlâdım dışarı gel ki, seni Rasûlüllah tecellî-yi zâta götürecek!"

Rüyasında çıkmış, dışarıda Rasûlüllah SAS Efendimiz'i

görmüş, elini ayağını öpmüş. Ondan sonra ne haller, ne güzel şeyler...

O büyüklerden bir tanesinin hayatını okudum. Çok ciddî bir alim, tefsir alimi, büyük zât... Tevâzu ile diyor ki:

"—El-hamdü li'llâh dört sene beş ayda peş peşe kırk erbaîn nasib oldu." diyor.

Ne demek kırk erbaîn?.. Kırk gün oruç tutarak, ibadet ede ede, gece az uyuyarak, Allah'a ibadet ederek vakit geçirmek... Buna *çile* derler, Arapça *erbaîn* derler, *halvet* derler. Peş peşe kırk halvet yapmış.

Bir mübareği okudum. Diyor ki:

"—Halvette oruç tuttum, Rasûlüllah'ın sünnetine uyayım diye bir bademle iftar ettim. Hiç etmeden yapabilirdim ama, bir badem aldım ki, sünnete uygun olsun."

O mübarekler öyle çalışmışlar, o güzel hallere nâil olmuşlar. Peygamber Efendimiz'in iltifatına ermişler. Ne güzeller haller var...

"—Benim halim niye böyle?.. Niye ben hâlâ adam olamadım, ne olacak benim hâlim? Ömür geçti, şu noktaya geldim. Ya benim de ecelim gelmişse, şu öteki arkadaşlarım gibi ben de ahirete göçeceksem ne olacak?" diye biraz insan başının tasasına düşmeli, biraz ona ağlamalı! Biraz Allah-u Teàlâ Hazretleri'ne aşkından, şevkinden ağlamalı!

"—Rasûlüllah Efendimiz Mi'raca ermiş, benim hâlim ne olacak? Ben de o tecellilere ersem..." diye yalvarmalı!..

Allah-u Teàlâ Hazretleri hayırları fetheylesin, şerleri def eylesin, iki cihanda aziz eylesin... Allah cümlenizden razı olsun...

El-fâtihah!..

28. 04. 1984 - İskenderpaşa / **İstanbul**

2. CENNETİN KÖŞKLERİ

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytàni'r-racîm.

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi hakka hamdihî, nahmedühû bi-cemîi mehàmidih... Lehü'l-hamdü kemâ yenbağî li-celâli vechihî ve li-azîmi sultànih... Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ hayra halkıhî tâci ruûsina seyyidi'l-evvelîne ve'l-âhirîne muhammedini'l-mustafâ... Ve âlihî ve sahbihî ve men tebiahû bi-ihsânin zevis-sıdkı vel-vefâ... Emmâ ba'd:

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Allah-u Teàlâ Hazretleri kandilinizi mübarek eylesin... Gecenizi feyizli eylesin... Hayırlı ibadetler yapmağa muvaffak eylesin...

a. Mekke'den Kudüs'e Gece Yolculuğu

Hicret-i nebeviyyeden bir sene sekiz ay kadar önce, daha Peygamber SAS Efendimiz Mekke-i Mükerreme'de iken, bir Receb ayının 26'sını 27'ye bağlayan gecesinde, Peygamber SAS Efendimiz'i Allah-u Teàlâ ve tekaddes Hazretleri, her şeye kàdir olan Mevlâmız, bir gecede Mekke-i Mükerreme'den Kuds-ü Şerif'e götürdü. *Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm*:

سُبْحَانَ الَّذِي أَسْرٰى بِعَبْدِهِ لَيْلاً مِنْ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ إِلَى الْمَسْجِدِ

الْأَقْصَى الَّذِي بَارَكْنَا حَوْلَهُ لِنُرِيَهُ مِنْ آيَاتِنَا ، إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ

(الاسراء:١)

(*Sübhàne'llezî esrâ bi-abdihî leylen mine'l-mescidi'l-harâmi ile'l-mescidi'l-aksa'llezî bâreknâ havlehû li-nüriyehû min âyâtinâ,*

innehû hüve's-semîu'l-basîr) (İsrâ, 17/1)

Biliyorsunuz, biz bir şeye şaşırdığımız zaman, hayret ettiğimiz zaman, —büyüklerimiz öyle öğretmişler, Allah hepsinden razı olsun, kabirleri pürnûr olsun— *Sübhànallah* deriz. Dikkat edilirse bu ayet-i kerime de *Sübhàne'llezî* diye başlıyor.

Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin şanı, her türlü noksandan münezzehtir. Allah-u Teàlâ Hazretleri her türlü kemâlât ile muttasıftır. Her türlü gücün kuvvetin sahibidir. Her türlü ilmin sahibidir. Her şeyden haberdardır. Her şeyi bilir, her şeyi görür, her şeye gücü yeter. Her şey ondandır, nasıl dilerse öyle yapar. Kàdir-i mutlaktır. *Lâ yüs'elü ammâ yef'al*'dir.

Hiç kimsenin hatırına, hayaline gelmeyecek bir şekilde, Peygamber SAS Efendimiz'i, Ebû Tàlib'in mübarek kızı Ümm-ü Hànî Hazretleri'nin evinden veyahut Kâbe-i Müşerrefe'nin yanından bir gecede, Mekke-i Mükerreme'den Kuds-ü Şerif'e götürdü. Binlerce kilometre mesafe öteye...

Ayet-i kerimede şöyle buyruluyor:

(*Sübhàne'llezî*) "O Allah'ın şanı her türlü noksandan münezzehtir. Ne kadar şaşılacak şey de olsa, hepsini yapmaya kàdirdir ki, (*esrâ bi-abdihî*) kulunu geceleyin, böyle bir Receb'in 27. gecesi seyahat ettirdi. (*Leylen*) Gece vaktinde, (*mine'l-mescidi'l-haram*) Mescid-i Haram'dan; ya Kâbe'nin içinden, ya da Harem bölgesi, o ihramsız girilmeyen mıntıka, orası Harem mıntıkası olduğu için öyle denilmiş olabilir. O mıntıkadan, Kuds-ü Şerif'in içinde bulunan, en uzaktaki, en şerefli, en itibarlı mescidlerden biri olan Mescid-i Aksà'ya bir gecede götürdü."

(*Ellezî bâreknâ havlehû*) "O Kudüs müstesnâ bir yer, mukaddes bir yer... Adı bile kudsiyet kelimesinden geliyor. O mübarek yer ki, peygamberlerin cevlângâhı... O mübarek yer ki, kelimelerle tarifi mümkün olmayan, maddî mânevî kudsiyetlere sahib bir belde..." O beldeye Peygamber Efendimiz'i götürdü. Mescid-i Aksà denilen, eskiden mübarek Peygamberlerin yapılmasında çalışmış oldukları, Dâvud AS, Süleyman AS zamanlarına varan bir mescide götürdü. Kur'an-ı Kerim bunu böylece bildiriyor.

Neden böyle bir gecede alıp Kuds-ü Şerif'e götürdü Allah-u Teàlâ Hazretleri? (*Li-nuriyehû min âyâtinâ*) "Ayetlerimizden bir miktarını göstermek için..." buyuruyor.

Ayetlerimizi gösterelim demiyor; ayetleri sonsuz, sayısız, hadsiz, hesapsız... O ayetlerinden, o delillerinden bir nebze, bir miktar göstermek için Allah-u Teàlâ Hazretleri oradan aldı, öbür tarafa götürdü.

"—Acaba hocam, uyku halinde olamaz mı? Uyukladığı esnada rüyalar görmüş, oralara öyle gitmiş olamaz mı?"

Peygamber SAS Efendimiz Burak'a bindi, gitti, fakat etrafı göre göre gitti. Hattâ öyle oldu ki havada giderken, aşağıda filânca kabilenin kervanını gördü. Onlar bir develerini kaybetmişler, hayvanın nereye gittiğini bilmiyorlar. O görüyor yukarıdan, şurdadır diye onlara gösterdi, öyle gitti. Yâni geçtiği yollardaki şeyleri göre göre gitti.

Ertesi gün müşrikler inkâra kalkışınca, o olan şeyleri onlara

anlattı. Bunları o kervandakilerden sorun dedi.

Anlaşılıyor ki, rüya görmesi tarzında değil, bizim anlayamadığımız bir şekil ile, *ruh mea'l-cesed* Kuds-ü Şerif'e gitti.

Bu İsrâ denilen hadisedir ki, *İsrâ* demek, geceleyin bir kimseyi bir yerden bir yere götürmek, gece seyahati yapmak demek...

Niye gece seyahati oluyor? Çünkü, Arapların diyarı gündüzleri çok sıcak olur. Gündüzleri yürümeğe mecali olmaz insanın, ayakları kumlara batar, yüzü terlere batar, mecâli kalmaz, güneşin altında kurur, kalır. Güneş çarpar, mahvolur. Araplar güneş battıktan sonra harekete geçerler, o gecenin serinliğinde, tıngır tıngır çanları çala çala, kervanlarla yollarını gece alırlar. "*Yâ leyl!..*" diye türküler tuttururlar kendileri... Develeri heyecanlandıracak kasideler okurlar. Onları okuya okuya, gecenin serinliğinde, yıldızları seyrederek, mehtap varsa mehtabı seyrederek seyahat ederler. Bu gece seyahatleri onlarda meşhurdur. Geceleyin seyahate *isrâ* diyorlar.

Peygamber Efendimiz'i de geceleyin Allah-u Teàlâ Hazretleri aldı, Kuds-ü Şerif'e götürdü. Bu birinci merhalesi, Kur'an-ı Kerim'de şu okuduğum ayet-i kerimede bildiriliyor.

b. Semâların Ötesine Yolculuk

Kuds-ü Şerif'ten sonra, Allah-u Teàlâ Hazretleri ona yedi kat semâyı gösterdi. Yedi kat semâdan geçirdi. Tebâreke Sûresi'nde buyruluyor ki:

الَّذِي خَلَقَ سَبْعَ سَمَاوَاتٍ طِبَاقًا (الملك:٣)

(*Ellezî haleka seb'a semâvâtin tıbâkà*) [O ki, birbiri ile âhenkli yedi göğü yaratmıştır.] (Mülk, 67/3) Yedi kat semâ var, biliyoruz.

وَلَقَدْ زَيَّنَّا السَّمَاءَ الدُّنْيَا بِمَصَابِيحَ (الملك:٥)

(*Velekad zeyyenne's-semâe'd-dünyâ bi-mesâbîha*) "En yakın semâyı yıldızlarla donattık." (Mülk, 67/5) buyuruyor Allah-u Teàlâ Hazretleri...

Buradan da anlıyoruz ki, birinci semâ yıldızların olduğu, yer aldığı semâdır. Demek ki bu yıldızlar bitecek, bunların bitmesinden sonra ikinci semâ başlayacak. Ondan sonra üçüncü semâ başlayacak, ondan sonra dördüncü, beşinci, altıncı, yedinci semâ, ondan sonra Kürsü, Arş, ondan sonra öteki muazzam varlıklar...

Dünya semâların yanında zerre kalır. Kürsü'nün yanında yedi kat semâ zerre kalır. Arş'ın yanında Kürsü küçücük bir tane gibi kalır. Böyle bir muhteşem kâinat, böyle bir muhteşem fezâyı, Allah-u Teàlâ Hazretleri Peygamber SAS Efendimiz'e, oraları geçirip gösterdi. Cenneti, cehennemi gösterdi. *Sidretü'l-Müntehâ* denilen yere kadar, Cebrâil AS kendisine mihmandarlık eyledi. Fakat Sidretül-Müntehâ denilen yerde dedi ki:

"—Yâ Rasûlallah, benim tâkatim, benim müsaadem buraya kadar; eğer ben bu Sidre-i Müntehâ'dan biraz daha ileri gitsem, yanarım. Burdan öteye benim tahammülüm yok!" dedi.

Söyleşirken Cebrâil ile kelâm,
Geldi Refref önüne verdi selâm.

O meleklerin bile daha öteye gidemediği mesafeleri, Peygamber SA Hazretleri aştı. *Refref*'e binip Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin huzùr-u âlîsine vardı.

Gözü görmeyen bir insana yeşille kırmızının farkını nasıl anlatırsın? Yeşil renk diye bir renk vardır, bir de kırmızı vardır, bir de sarı vardır... Ama anadan doğma kör bir insan bunları nasıl anlasın; anlayamaz!

Tatlı yememiş bir insana, hiç ekşi bir şey yememiş bir kimseye, bizim dünyamızda tatlı diye bir şey vardır, ekşi diye bir şey vardır diye nasıl anlatırsın ikisinin farkını? Damaktaki lezzetin farkını nasıl anlatırsın? Görmeyene nasıl anlatırsın, tatmayana nasıl

anlatırsın? Bilmeyen nasıl anlatır?

Kelimelerin hepsi bu dünyadaki hayatımız için kullanılan kelimelerdir. Biz bir şeyi görüyoruz, masa diyoruz. Bir başka şeyi görüyoruz, kitap diyoruz. Bir başka şeyi görüyoruz, defter diyoruz, gözlük diyoruz, mikrofon diyoruz, cami diyoruz, kubbe diyoruz. Hep kelimeleri bu dünyamız için seçmişiz. Bu dünyanın ötesinde görmediğimiz şeyleri hangi kelimelerle anlatalım?

Onun için çok güzel, çok ârif kimseymiş *Mevlid* yazarı Süleyman Çelebi, *rahmetu'llàhi aleyhi rahmeten vâsiaten...* Diyor ki:

Şeş cihetten ol münezzeh Zü'l-Celâl
Bî-kem ü keyf ana gösterdi cemâl.

Şu beytin mânâsını böyle, bir tarafına altınları koy, elmasları koy, bir tarafına bu beyti koy; bu beyit ağır gelir. O kadar güzel söylemiş. *Şeş cihetten ol münezzeh Zü'l-Celâl Hazretleri;* yâni sağda değil, solda değil, yukarda değil, aşağıda değil, önde değil, arkada değil; mekândan münezzeh olan, altı cihetten münezzeh olan Allah-u Teàlâ Hazretleri'ni gördü Peygamber Efendimiz ama, ne gördü, neye benzer, nasıl anlatalım?

لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ (الشورى:١١)

(*Leyse kemislihî şey'ün*) [Onun benzeri hiçbir şey yoktur.] (Şûrâ, 42/11) Allah gibi bir şey yok ki, biz ona benzeterek şöyle, şunun gibi bir şey diyelim!

Bî-kem ü keyf, kemmiyetsiz ve keyfiyetsiz, yâni miktara sığmaz, kalite ve kantite ile anlatılması mümkün olmayan, tarif ve tavsifi mümkün olmayan bir tarzda ona Allah-u Teàlâ Hazretleri cemâlini gösterdi. Nasıl gösterdi? Her şeye kàdir olan Allah-u Teàlâ Hazretleri, bizim de anlayamayacağımız bir tarzda cemâlini gösterdi.

Gel habîbim sana âşık olmuşam,
Cümle halkı sana bende kılmışam.

diyerek sevdiği kulunu kendi huzur-u âlîsine kabul eyledi. Konuştular... O şeyleri Mevlid sahibi çok güzel anlatıyor; gàyet edep ile, gàyet tevâzu ile, gàyet terbiye ile anlatıyor. Sonra:

Hem dedi kim, yâ Muhammed ben seni
Bilirüm görmeğe doymazsın beni,

O safâya erdikten sonra insanın gözü dünya mı görür, dünyaya dönmek mi ister. Ama vazifesi var, daha peygamberliği tamam olacak. Hicretten evvel oldu bu Mi'rac hadisesi... Geri döndü. Yâni lütf ile, kerem ile Peygamber SAS Efendimiz geri döndü.

Şimdi Süleyman Çelebi —Allah rahmet eylesin— diyor ki:

Sen ki Mi'rac eyleyip kıldın niyaz,
Ümmetin Mi'racını kıldım namaz.

“Ey Rasûlüm, sen ki nasib oldu, Mi’rac ettin, benim huzuruma kadar geldin; meleklerin geçemediği yerleri geçtin, en yüksek makama erdin. Senin ümmetinin mi’racını da namaz kıldım. Namazı senin ümmetinin mi’racı olarak ta’yin eyledim.” buyurdu diyor. Süleyman Çelebi böyle anlatıyor.

Biz Peygamber Efendimiz’in şerefi ile, büyüklüğü ile iftihar ederiz. Ona ümmet olmaktan şeref duyuyoruz. Bu şerefi, hiç bir şeyle almak mümkün değil... Eski peygamberler, eski insanlar Peygamber SAS’in ümmeti olmaya can atıyorlardı.

“—Ah nolaydı, onun zamanında yaşasaydım da, ona ümmet olsaydım. Onun tebliği esnasında ona yardım edebilseydim.” diye ümmeti olmağa herkesin can attığı bir peygambere, el-hamdü lillâh, eş-şükrü lillâh Allah-u Teàlâ Hazretleri bizi ümmet eylemiş, çok güzel...

Mâdem ki böyle bir Mi’rac gibi büyük nimete mazhar olmuştur Peygamber SAS Hazretleri, mâdem ki bizim namazımız da böyle bir Mi’racdır; Allah bu Mi’racımızın da kadrini kıymetini bilmeyi bize ihsân eylesin...

Geçen gün bir başka şehirde konuşuyoruz, birisi diyor ki:

“—Avrupalı kardeşler müslüman oluyorlar, namaz zor geliyor, günde beş vakit namaz kılmayı yapamıyorlar.” diyor.

Namaz bir angarya gibi düşünülürse, bir angarya gibi olursa, yapılmaz. Her gün her gün aynı angarya olmaz... Namazın güzelliğini sezip, sevebilmek lâzım ki, o iş yürüsün. Allah-u Teàlâ Hazretleri o lezeti, o güzelliği, o şâhâne ibadetin inceliklerini anlamayı, sezmeyi, yaşamayı, öyle ibadet etmeyi bizlere nasib eylesin...

Beş vakit namaz, bu Mi’rac gecesinde bize ikram olunmuş, Rabbimiz tarafından vazife olarak verilmiş. Çok şükür yâ Rabbi, bize namaz gibi bir ibadeti nasîb eyledin. Sıdk ile beş vakit namazı edâ edince, elli vakit kılmış gibi o sevabı da Rabbimiz bizlere ihsân eyleyecek.

Rabbimiz Peygamber Efendimiz’e lâyık has ümmet olmayı

cümlemize nasib eylesin...

c. Güzel Ahlâk ve Mükâfâtı

Peygamber SAS Hazretleri'nin mübarek hadis-i şeriflerinden bu Mi'racla ilgili bir iki hadis-i şerifi teberrüken okuyalım. Mi'rac hakkında bir hadis-i şerifinde buyuruyor ki:[5]

رَأَيْتُ لَيْلَةَ أُسْرِيَ بِي ، قُصُورًا مُسْتَوِيَةً عَلَى الْجَنَّةِ ، فَقُلْتُ: يَا جِبْرِيلُ

لِمَنْ هٰذَا ؟ فَقَالَ: لِلْكَاظِمِينَ الْغَيْظَ وَالْعَافِينَ عَنِ النَّاسِ ، وَاللَّهُ يُحِبُّ

الْمُحْسِنِينَ (ابن لال ، والديلمي عن أنس)

RE. 287/11 (*Raeytü leylete üsriye bî kusùran müsteviyeten ale'l-cenneti*) Peygamber Efendimiz'in bu hadis-i şerifi Abdullah ibn-i Abbas RA'den rivayet edilmiş. Türkçe olarak ifadesi şu: "Beni Rabbim geceleyin İsrâ mucizesiyle şerefyâb edip Mi'rac'a sevkettiği zaman, cennette bir seviyede yapılmış muhteşem köşkler gördüm."

Cenneti gezdi, cenneti gördü, gökleri gördü. Cennetin üzerinde, şöyle bir seviyede muhteşem köşkleri gördü. Uzun anlatmıyorum, vakti zaten bildiğiniz şeylerle doldurmayayım diye. Orada cennetin üzerinde çok güzel köşkler gördü.

Yanında Cebrâil AS var, mihmandar. Şurası şöyledir, burası böyledir diye bildiriyor Peygamber SAS Efendimiz'e...

(*Fekultü: Yâ Cibrîl, li-men hâzâ?*) "Yâ Cebrâil, bu köşkler kimin için, sahipleri kim bunların?" diye sordum diyor Peygamber Efendimiz.

Cebrâil AS buyurmuş ki: (*Li'l-kâzımîne'l-gayz*) "Gayzını yutanlar için, (*ve'l-àfîne ani'n-nâs*) insanları affedip bağışlayanlar

---

[5] Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.255, no:3187; Enes ibn-i Mâlik RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.III, s.671, no:7016.

için... (*Va'llàhu yuhibbü'l-muhsinîn*) Allah iyilik yapan kulları sever."

Muhterem kardeşlerim! Cennete iyi huyla gireceğiz, huylarımızın güzel olması lâzım!.. İyi huy nedir? Bu iyi huyu öğrenmeden, iyi huyu kendimize hal edinmeden olmayacak bu iş...

Enes RA'a Peygamber SAS Efendimiz şöyle buyurmuş:[6]

مَكَارِمُ أَخْلَاقِ عِنْدَ اللهِ ثَلَاثَةٌ : تَعْفُو عَمَّنْ ظَلَمَكَ ، وَتُعْطِي

مَنْ حَرَمَكَ ، وَ تَصِلُ مَنْ قَطَعَكَ (خط. عد. عن أنس)

(*Mekârimü ahlâkı inda'llàhi selâsetün*) "Allah indinde iyi ahlâk üç şeydir:

1. (*Tağfû ammen zalemeke*) Sana zulmedene, haksızlık edene, seni ezalandırana sen affedici olursun, bağışlarsın.

2. (*Ve tu'tî men harameke*) Senden esirgeyene, vermeyene sen verirsin.

3. (*Ve tasılü men kataake*) Seninle alâkayı koparana sen münâsebetlerini devam ettirirsin, ahbaplığını kesmezsin, sürdürürsün." buyurmuş.

---

[6] Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.I, s.329, no:236; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.V, s.334; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.40, no:5239; RE. 394/4; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XI, s.499, no:11291.

Muhtelif lafızlarla:

Hàkim, *Müstedrek*, c.II, s.563, no:3912; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.I, s.279, no:909; İbn-i Ebi'd-Dünyâ, *Mekârim-i Ahlâk*, c.I, s.23, no:21; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.X, s.235, no:20881; İbn-i Hacer, *Lisânü'l-Mîzân*, c.III, s.83, no:297; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.III, s.277; Ebû Hüreyre RA'dan.

Hàkim, *Müstedrek*, c.IV, s.178, no:7285; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XVII, s.269, no:739; İbn-i Ebi'd-Dünyâ, *Mekârim-i Ahlâk*, c.I, s.22, no:19; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VI, s.222, no:7959; Ukbe ibn-i Amir RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.V, s.364, no:5567; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VI, s.221, no:7956; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.X, s.235, no:20880; Hz. Ali RA'dan.

Yâni muhterem kardeşlerim, güzel huy denilen şey, karşılıksız olan bir şeydir. Yâni, "O bana bir hediye vermiş, ben de ona bir hediye veriyorum. O bana bir iyilik yapmış, ben de ona bir iyilik yapıyorum. O beni seviyor, ben de onu seviyorum." Bunlar karşılıklı... Güzel huy denilen şey, karşılıksız olan bir şeydir. Karşılıksız yapabiliyorsa insan, işte hakîkî güzel huylu o zaman olur.

Şimdi birbirimizin dertlerimizin bitmesi mümkün değil. Derviş olsak da bitmesi mümkün değil...

Şimdi bizim dervişlerimizden bir grup kardeşimiz Anadolu'nun bir şehrinde, mâşâallah başlarında yüksek tahsilli bir hoca var, camide kitaplar okuyorlar; muhabbetli, güzel, hoş halli bir cemaatleri var. İyi bir şehir... Geçen gün haber geldi ki, iki gruba ayrılmışlar, birbirleri ile çekişirlermiş...

Çekişirler, kavga ederler, birbirlerinin kanlarını bile dökerler, her şey olur... İnsanların içinde bu nefis bulunduğu müddetçe, insanların damarlarında dolaşan kan gibi şeytan dolaştığı müddetçe, bu huylar düzelmediği müddetçe, huylarımızı İslâm ahlâkı etmediğimiz müddetçe, bu tehlike her zaman, her yerde var... Aynı ailenin içinde bile olur, karı ile koca arasında bile olur, iki kardeş arasında bile olur. Camide de olur, imamla müezzin arasında da olur, müftü ile vaiz arasında da olur... Herkesin arasında olur. Huyumuzun güzel olması lâzım!

Peygamber SAS Hazretleri buyurdular ki:[7]

---

[7]Hàkim, *Müstedrek*, c.II, s.670, no:4221; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.X, s.191, no:20571; Kudàî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.II, s.192, no:1165; Temmâmü'r-Râzî, *el-Fevâid*, c.I, s.122, no:276; Ebû Hüreyre RA'dan.

Lafız farkıyla: İmam Mâlik, *Muvatta'* (Rivâyet-i Yahyâ), c.II, s.904, no:1609; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.381, no:8939; Buhàrî, *Edebü'l-Müfred*, c.I, s.104, no:273; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VI, s.230, no:7977; İbn-i Sa'd, Tabakàtü'l-Kübrâ, c.I, s.192; Buhàrî, *Târih-i Kebîr*, c.VII, s.188, no:835; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XIX, s.252; Ebû Hüreyre RA'dan.

İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.VI, s.324, no:31773; Zeyd ibn-i Eslem RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.33, no:5217 ve c.XI, s.559, no:31969; *Keşfü'l-Hafâ*,c.I, s.243, no:638 ve s.339, no:916.

بُعِثْتُ لِأُتَمِّمَ مَكَارِمَ الأَخْلاَقِ (ك. ق. عن أبي هريرة)

(*Buistü li-ütemmime mekârime'l-ahlâk.*) "Ben güzel ahlâkı tamamlamak için, gelip size öğretmek için peygamber gönderildim."

Dinimizin hedefi güzel huylu olmaktır.

Ele geleni yersin,
Dile geleni dersin,
Böyle dervişlik dursun,
Sen derviş olamazsın!

Yunus Emre'nin sözü... Ele gelen yenmeyecek, dile gelen denmeyecek! tutacak insan kendini, sabredecek, boynu bükük olacak, gülüp geçecek, kötülüğe iyilikle muamele edebilecek. O zaman olur.

Bak, Peygamber Efendimiz cennetteki o güzel köşklerin sahiplerini sorduğu zaman, cevabı nasıl vermiş Cebrâil AS:

(*Li'l-kâzımîne'l-gayz*) "İçinde kızgınlığı kabarmış, yüzü kıpkırmızı olmuş, çok kızgın; eyvah, kızgınlığı taştı... Ama onu yutuyor, kendisine hâkim oluyor, dizginleyiveriyor; o kimseler içindir."

Birisi gelmiş, Hazret-i Ömer RA'a:

"—Bize hiç de adaletle muamele etmiyorsun!" dememiş mi?

Hazret-i Ömer'e... Sübhànallàh, bu insanların da diline gem vurulmuyor. Hazret-i Ömer'e deme bâri... Hazret-i Ömer RA, dünyada adaletiyle tanınmış, namı geçmiş bir kimse...

Hazret-i Ömer şöyle yerinden bir doğrulmuş. Dövecek yâni, pestilini çıkartır ya... İbn-i Abbas RA varmış yanında, demiş ki:

"—Yâ emîrel-mü'minîn, Kur'an-ı Kerim'de Allah-u Teàlâ Hazretleri, 'Cahillerden yüz çevir!' buyuruyor, bu da cahildir." demiş.

Öyle deyince, Hazret-i Ömer —koca, babayiğit adam üç tane

beş tane insan zabtedemez, güçlü, kuvvetli— oturmuş. Yâni kinini kızgınlığını böyle tutuvermek, kendine hakim olmak; *kâzımînel-gayz* bu... Misal böyle hatırıma geldi.

(*Ve'l-àfîne ani'n-nâs*) İnsanların da kabahatlerini, kusurlarını affedenler.

Şimdi hakîkaten yapılmış bir kabahat olacak ki, affetmek olsun ve onun sevabı olsun.

"—Efendim, o bana şöyle yapmıştı, böyle yapmıştı..."

Yâhu hiç lüzum yok, tamam; öyle de yapmıştır, daha fazla da yapmıştır. Yaptığı halde affedebiliyor musun? İş bu... İşte o zaman cennetin yukarısındaki sıralanmış güzel köşklere, Allah-u Teàlâ Hazretleri sokacak böyle kimseleri...

(*Va'llàhu yuhibbü'l-muhsinîn*) "Allah iyilik yapan kulları sever."

İşte biz bu iyilik yapıcılık halini elde edeceğiz. Elde edebilirsek, huyumuzu güzelleştirebilirsek, kötülüğe iyilikle muamele edebilirsek, ahlâkımızı güzelleştirebilirsek, çelik gibi iradeli olabilirsek, Eyyûb AS gibi sabırlı olabilirsek, İbrâhim AS gibi gözü yaşlı olabilirsek, o zaman güze huylara sahip olmuş olacağız ve cennetini, cemâlini hak edeceğiz.

Bu güzel huyları elde etmek için çalışalım!

d. Sevmeyi Öğrenmemiz Lâzım

Muhterem kardeşlerim! Bir aya yakın bir zaman önce, 25 gün önce Regàib gecesi oldu. Üç aylar geldi, Receb'in ilk cuma gecesi oldu dedik. Peygamber Efendimiz bu Receb ayında çok oruç tutardı.

Oruç, insanın ahlâkını güzelleştirmek için en güzel vasıtalardan biridir. Ama bizim milletimiz orucu, sadece yemek yememek sanıyor. Böyle değil, böyle tarif etmemiş Peygamber Efendimiz ama, böyle sanıyorlar.

Peygamber Efendimiz diyor ki:

"—Gıybet orucu bozar."

Herkes gıybet ediyor, oruçları gidiyor. Dedi-kodu orucu bozar.

"—Gözler zina eder." diyor Peygamber Efendimiz. "Eller zina eder." diyor.

Zina edince oruç kalmaz ki... Yâni oruç tutmak demek, güzel huylu olmaya dişi sıkıp sabretmek demek... Harama bakmayacaksın, kötü söz söylemeyeceksin, kimseyle kavga etmeyeceksin, söğüşmeyeceksin, döğüşmeyeceksin; oruç öyle olacak.

Efendimiz böyle oruç tuta tuta demek ki, anlıyoruz ki, öyle güzel Regàib Gecesi'nin gelişinden, daha bir aya varmamış, Receb'in yirmi yedisinde Mi'rac-ı güzîn nasib olmuş. Allah-u Teàlâ Hazretleri huzur-u izzetine Habîb-i Edîbini lütfen ve keremen kabul eylemiş.

Biz de böyle oruç tutarak kendimize hakim olacağız. Bu güzel huyları elde edeceğiz, bu güzel ahlâkı eldeceğiz, ondan sonra o lütuflara nâil olacağız.

"—Haklı iken münakaşayı terkedene, cennetin avlusunda bir köşkü garanti ederim." buyuruyor Peygamber Efendimiz. Haklı iken... Haklı, tamam, bu taraf doğru, öbürü yanlış...

"—Bütün bunların hepsi neden, güzel huy dediğimiz ne işe yarar?.. Tamam hocam, güzel huylu oldum, faidesi ne güzel huyun?"

Güzel huy güzel geçim sağlar. Müslümanlar birbirleriyle iyi geçimli olurlar, iyi kardeş olurlar. Esas olan kardeşlik, esas olan müslümanın müslümanı sevmesi, kardeş olması, yekvücud olması... İşte onu sağlıyor bu güzel huy.

Güzel huy olmayınca ahbaplık olmuyor.

Peygamber Efendimiz buyuruyor ki:

"—İman etmedikçe cennete giremezsiniz."

Tamam, çok hadisler var, çok deliller var; biliyoruz ki imanı olmayan cennete girmeyecek. İsterse omuzu kalabalık olsun, isterse rütbesi yüksek olsun, isterse hazinenin sahibi olsun, bir devletin reisi olsun, bir ordunun komutanı olsun; değişmez. Yâni

imanlı olan cennete girecek.

Hadis-i şerifin devamında buyruluyor ki:

"—Birbirinizi sevmedikçe de, iman etmiş olmazsınız."

Hadi buyurun gelin de ağlayalım şimdi. Biz kendimizi mü'min saymıyor muyuz hepimiz? Hepimiz elhamdü lillâh müslümanım diyoruz, mü'minim diyoruz. Ama gel bakalım, Rasûlüllah'ın terazisinde bir dirhem çekecek miyiz? Bak ne buyuruyor Peygamber Efendimiz: "İnanmadıkça cennete girmezsiniz, birbirinizi sevmedikçe de inanmış olmazsınız."

Sıhhatli hadis. Hadis-i şerifte böyle buyruluyor.

Benim bu hadislerden çıkarttığıma göre, öyle anlaşılıyor ki, ilk yapacağımız iş sevmeyi öğrenmek... Bir mektebi olsa da şunun, gitsek, alfabesinden başlasak, ilkokulu bitirsek, ortaokulu bitirsek, lisesini bitirsek, üniversitesini bitirsek, sevmek denilen şeyi öğrensek.

Sevmeyi bilmiyoruz, birbirimizi sevmeyi öğrenememişiz. Ahbaplığı devam ettirmeyi bilmiyoruz. Candan kardeşliği bilmiyoruz. birbirimiz için fedâkârlık yapmayı bilmiyoruz.

Eskiler biliyordu, eskiler birbirleri için canlarını verirlerdi. Bu hususta çok fıkralar, hikâyeler, ibretli misaller vardır. Eskiler eskide kalmış. Biz şimdi birbirimizi o muhabbetle sevemezsek, hakîkî iman etmiş olmayacağız.

Hocamız bizden önce hep anlatır, dururdu; Allah razı olsun... Biz de böyle diz çöktük, dinledik. Bu sevgi bu muhabbet olmadıktan sonra, bir netice yok...

Biz şimdi düşüneceğiz, taşınacağız, birbirimize karşı hislerimizi nasıl düzeltebiliriz, birbirimizle nasıl hakîkî dost ve ahbap olabiliriz, birbirimizi hakîkaten nasıl sevebiliriz; onun çarelerine bakacağız.

Onun çarelerinden bir tanesi... Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:[8]

---

[8] Tirmizî, *Sünen*, c.IV, s.664, no:2510; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.164, no:1412, 1430; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.27, no:193; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.II,

وَالَّذِي نَفْسُ مُحَمَّدٍ بِيَدِهِ ، لاَ تَدْخُلُوا الْجَنَّةَ حَتَّى تُؤْمِنُوا ، وَلاَ تُؤْمِنُوا حَتَّى تَحَابُّوا. أَفَلاَ أُنَبِّئُكُمْ بِشَيْءٍ إِذَا فَعَلْتُمُوهُ تَحَابَبْتُمْ : أَفْشُوا السَّلاَمَ بَيْنَكُمْ (ط. حم. و ابن منيع ، وعبد بن حميد ، ت. والشاشي ، وابن قانع ، ق. ض. عن الزبير بن عوَّام)

(*Ve'llezî nefsü muhammedin bi-yedîhî*) "Muhammed'in nefsi, kudreti elinde olan Allah'a yemin olsun ki..."

Ne demek nefsi, kudreti elinde olmak? Yâni, Allah-u Teàlâ Hazretleri nasıl dilerse öyle yapar. Biz onun kuluyuz. Yemin ederek diyor ki, Peygamber Efendimiz:

(*Lâ tedhulü'l-cennete hattâ tü'minû*) "İman etmedikçe cennete giremeyeceksiniz, giremezsiniz." İman etmeyen bir insanın cennete girmesi mümkün mü? Mümkün değil...

(*Ve lâ tü'minû hattâ tehàbbû*) "Birbirinizi sevmedikçe de mü'min olamazsınız."

Sonra, Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:

(*Efelâ ünebbiüküm bi-şey'in izâ fealtümûhu tehàbebtüm*) "Size, işlediğiniz zaman birbirinizi sevmenize yardımcı olacak bir şey tavsiye edeyim mi? (*Efşü's-selâme beyneküm*) Aranızda selâmı yayınız!"

Selâm verin demiyor da, selâmı aranızda ifşâ edin diyor. İfşâ sözünde bir sır var.

"—Niye selâm verin dememiş de, selâmı ifşâ edin demiş?"

Selâm, insanın karşısındakine esenlik, rahatlık, güzellik,

---

s.32, no:669; Abdü'r-Rezzak, *Musannef*, c.X, s.385, no:19438; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.V, s.267, no:6613; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.X, s.232, no:20854; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.63, no:97; Zübeyr ibn-i Avvâm RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.835, no:7443; *Mecmaü'z-Zevâid*, c.VIII, s.64, no:12732; *Câmiu'l-Ehàdîs*, c.XII, s.439, no:12255; RE. 283/2.

hoşluk temenni etmesi demek... Ama bu sadece dille söylendiği zaman olmuyor. Sen ona hakîkaten esenlik diliyorsan, bu halinden de belli olacak. Esenlik dilediğin halinden belli olacak.

Yüzüne karşı gülüyor bir çok insan, arkasından başka türlü konuşuyor. Ben telefonda duyuyorum meselâ; bir ülkedeyiz, birisi ötekisine telefon açmış:

"—Kusura bakmayın, Allah'a ısmarladık, gidiyorum!" diyor.

Öteki odadan başkası alay ediyor, telefondan bu tarafın duyduğunu bilmiyor. Telefonda da bir sürü tatlı söz söylüyor. Tatlı sözler başına çalınsın... Aslında alay ediyor.

Buna münafıklık derler. Seviyorsan erkekçe seviyorum de; sevmiyorsan da yiğitçe, "Seni sevemedim kardeşim!" de, bitsin... Yüzüne gülüp, arkasından kuyusunu kazmak; eyvallah deyip, selâm veriyor gibi eğilip ayağının altına karpuz kabuğu yerleştirmek... "Allah ömürler versin!" deyip, arkasından ölümünü temenni etmek... Bunlar münafıklık işi.

Samîmî candan dost olacağız. Birbirimize hislerimizle, davranışlarımızla, hareketlerimizle esenlik dileyeceğiz. Selâmın ifşâsını ben öyle anlıyorum. Yâni selâm temenni ettiğin senin üzerinde zâhir olacak! Selâm verdiğin kimsenin iyiliğini istediğin gözünden belli olacak, elinden belli olacak, hareketinden belli olacak, davranışından belli olacak.

Camide namaza duruyor adam, kısıyor omuzlarını, dirseğini öbür tarafa dayıyor. Muhabbetli olmamış daha, ufa tefek şeylerden kızıyor. Olmaz! Hakîkaten sevecek; "Gel kardeşim, sen benim yerime otur, ben geride durayım! Sen halıda dur, ben taşta durayım! sen sevap kazan, ben kenarda bekleyeyim!" diyebilecek hale geleceğiz. Tercih haline gelebileceğiz.

Kardeşliğin üç merhalesi var diyor İmam Gazâlî... Müslüman kardeşliğinin en aşağı derecesi, kardeşinin yeme, içme ve hayâtî ihtiyaçlarını gidermektir. Bu neye benzer? Evinde beslediğin hizmetçiye, kâhyaya, akrabaya, şuna buna yemek çıkartman, yatacak yer göstermene benzer. Arkadaşlığın en aşağı mertebesi

arkadaşının ihtiyaçlarını böylece görmendir.

Orta derecesi, neyin varsa bölüşmendir:

"—Al kardeşim, yarısı senin, yarısı benim!.. Elmam var, ortasından bölelim; yarısı sana, yarısı bana..." demendir.

Buna da orta derece diyor. Yüksek derecesinde:

"—Al kardeşim elmayı sen ye, ben yine alırım!" filân deyip hepsini ona vermek, kendisine tercih etmek.

Bir grup dervişleri eski zamanda yakalamışlar.

"—Siz casussunuz, bozuk akideli insanlarsınız gàlibâ... Sizi zındıklar sizi!" demişler, cellada teslim etmişler. İçlerinden bir genç celladın önüne koşuyor:

"—Önce beni kes!" diyor.

"—Dur be adam, çekil kenara!" diyor, ötekisini kesmek için teşebbüs ediyor.

Genç delikanlı geliyor,

"—Önce beni kes!" diyor.

"—Yâhu git kenara!"

Tekrar geliyor. O zaman cellat:

"—Niye bu kadar ısrar ediyorsun?" diye soruyor.

"—Ben kesilirken, sen benimle üç-beş dakika meşgul olacaksın ya; kardeşlerim üç-beş dakika daha fazla yaşamış olurlar." diyor.

Ölürken bile kardeşini düşünüyor, ötekiler üç dakika daha yaşasın diye öne gidiyor. Celladın elinden balta düşüyor. Gidiyor, padişaha diyor ki:

"—Efendim, yanlış anlaşılmış, bunlar kötü insanlar değil! Böyle böyle yaptılar." diyor.

Tahkik ediliyor, anlaşılıyor ki hepsi hakîkaten derviş insanlar ama, o devirde tabii derviş dediğin insan, üstü başı eski, püskü; yoldan gelmiş, belki tozlu topraklı... Dilenci mi, haydut mu, anlayamamışlar yâni; basîretleri kapanmış, kötü insan sanmışlar.

Kardeşleri biraz daha yaşasın diye, kendisinin boynunu celladın önüne koyuyor. O kadar böyle kendilerine tercih etmişler. Buna da *îsâr* derler.

Eğer biz bu muhabbetle birbirimizi sevsek muhterem kardeşlerim, bize Amerika zarar veremez, Rusya zarar veremez, Kızıl Çin zarar veremez, Hindistan zarar veremez... Dünyanın hepsi bir araya gelse, zarar veremez. Bizim çektiğimiz kendimizden, müslümanların çektiği birbirinden...

Bak, Rasûlüllah SAS Efendimiz Mi'rac münasebetiyle bize yapılan kusurları affetmeyi emretti. İnşaallah bu akşam, dargın olduğumuz kardeşlerimizle barışalım! Barışık olduğumuz kardeşlerimizle bilişelim! Bilişik olduğumuz kardeşlerimizle de samîmî, hakîkî dostluğu öğrenelim!

Allah-u Teàlâ Hazretleri, birbirini Allah için seven kulları Arş'ının gölgesinde gölgelendirecek. Arş'ının gölgesinde gölgelenen bahtiyarlar zümresine Mevlâmız cümlemizi dâhil eylesin...

Kardeşlerimiz hatimler okumuşlar; Allah-u Teàlâ Hazretleri Kur'an-ı Kerimleri tekrar tekrar hatmetmek nasib eylesin... Amma, içindeki mânâları anlamak ve o ahkâmı hayatımızda yaşamak nasib eylesin... Böylece Kur'an-ı Kerim'i hayatımıza

rehber eylesin... Böylece Kur'an-ı Kerim'in şefaatine ermeyi cümlemize nasib eylesin...

Hatimlerimiz, sâir ibadet ve tâatlerimizi Rabbimiz kabul eylesin... Dünyanın ve ahiretin bildiğimiz, bilmediğimiz her türlü hayırlarına nâil eylesin... Şöyle mübarek gecelere sıhhat afiyetle vâsıl olup, bu gecelerin hayrından, feyzinden, bereketinden tam mânâsıyla, en yüksek derecede istifade etmeyi nasib eylesin...

Rızasına uygun şekilde yaşayıp, ahirette de cennetine, cemâline nâil olmayı cümlemize nasîb eylesin...

Allah-u Teàlâ Hazretleri cümlenizden razı olsun...

e. Hatm-i Hàcegân ve Dua

Fâtiha-i şerife mea'l-besmele-i şerif...

.....

Üçer salevât-ı şerife...

.....

İkişer *Elem neşrah leke* mea'l-besmele...

.....

On beş İhlâs-ı Şerif mea'l-besmele...

.....

Fâtiha-i Şerife mea'l-besmele...

.....

Üçer salevât-ı şerife...

.....

Fa'lem ennehû: "*Lâ ilâhe illa'llàh*" (9 defa)

Lâ ilâhe illa'llàhü'l-melikü'l-hakku'l-mübîn, muhammedün rasûlü'llàhi sàdıku'l-va'dü'l-emîn. Fesalli ve sellimû aleyhi tekûnû mine'l-fâizîn.

Allàààhümme salli alâââ, seyyidinâââ... Muhammedini'n-nebiyyi'l-ümmiyyi ve alâ... Aaalihiii, ve sahbihiii, ve sellim... (2 defa)

Allàààhümme salli alâââ, seyyidinâââ... Muhammedini'llezî câe bi'l-hakkı'l-mübîn... Ve erseltehû rahmeten li'l-àlemîn...

Ve alâ âlihî ve sahbihî ve men tebiahû bi-ihsânin ecmaîn.

[Aşr-ı şerif okunduktan sonra:]

Sübhàne rabbiye'l-aliyyil-a'lel vehhâb...

El-hamdü li'llâhi hakka hamdihî, nahmedühû bi-cemîi mehàmidih... Lehü'l-hamdü kemâ yenbağî li-celâli vechihî ve li-azîmi sultànih... Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ hayra halkıhî tâci ruûsina seyyidi'l-evvelîne ve'l-âhirîne muhammedini'l-mustafâ... Ve âlihî ve sahbihî ve men tebiahû bi-ihsânin zevi's-sıdkı ve'l-vefâ...

Emmâ ba'dü feyâ rabbenâ, yâ rabbenâ, yâ rabbe'l-àlemîn!..

Sana hamd ü senâlar olsun yâ Rabbi, bizleri müslüman yarattın... Yâ Rabbi, sana hamd ü senâlar olsun, bu mübarek aylara bizleri sıhhatle, afiyetle erdirdin... Yâ Rabbi, sana hamd ü senâlar olsun, bizleri mescidinde sevdiğin mübarek mahallerde şöylece, kardeşçe haşr ü cem eyledin... Yâ Rabbi, sana hamd ü senâlar olsun, bizi Mi'rac gecesini tes'îde muvaffak eyledin...

Yâ Rabbel-àlemîn, sana sonsuz hamd ü senâlar ederiz. Habîb-i edîbin Muhammed-i Mustafâ —*aleyhi efdalü's-salevât ve ekmlü't-tahiyyât ve't-teslîmât*— Hazretleri'ne ihtiramâtımızı, selâmlarımızı, salâtlarımızı âcizâne, fakîrâne arz eyleriz.

Yâ Rabbe'l-àlemîn, bu hayırlı gecenin hayrından, feyzinden, bereketinden cümlemizi müstefid eyle... Yâ Rabbe'l-àlemîn, Peygamber SAS beşerin nâil olmadığı en yüksek makamlara bu gecede nâil oldu; bizleri de lütfuna, keremine, ihsânına, ikrâmına gark eyle... Rahmet-i kesîrene mazhar eyle yâ Rabbi!..

Yâ Rabbe'l-àlemîn, şu okuduğumuz âcizâne, nâçizâne hatm-i hàcegânımızı, tesbîhatımızı, dualarımızı lütfunla kereminle kabul eyle... Hàsıl olan ücûr u mesûbatı kat kat mudaaf eyleyerek evvelen ve hàssaten efendimiz, rehberimiz, peygamberimiz, gözümüzün nûru, gönlümüzün sürûru, başımızın tâcı Muhammed-i Mustafâ —*aleyhi's-salâtü ve's-selâm*— Hazretleri'ne arz ve hibe ve hediyye eyledik, yâ Rabbi şu anda vâsıl eyle... Rûh-u peygamberîlerini bizlerden hoşnud ve razı eyle... Peygamber SAS Efendimiz'in sevgisine, şefaatine, iltifatına, teveccühüne

cümlemizi mazhar eyle...

Yâ Rabbi, Peygamber Efendimiz'in pâk ashàbının, cümle âlinin ve etbâının ve ahbâbının ruhlarına da şu mübarek gecede ayrı ayrı ikram eyle... Sâir enbiyâ ve mürselîn, ve cümle evliyâullah ve mukarrabîn ve sàlihlerin, muhlislerin ruhlarına, takvâ ehli kullarının ruhlarına; ve hâssaten ümmet-i Muhammedin mürşidleri olan, verese-i enbiyâ olan sâdât ve meşâyih-ı turûk-u aliyyemizin cümlesine hediyye eyledik, vâsıl eyle...

Sahabe-i kirâm hazerâtından müteselsilen zamanımıza, kendisinden feyz aldığımız hocalarımıza, üstadlarımıza ve hâssaten Muhammed Zâhid Kotku ibn-i İbrâhim el-Burusevî Hocamız'a hediyye eyledik, vâsıl eyle...

Yâ Rabbe'l-àlemîn, beldemizin medâr-ı iftihârı Ebû Eyyûb el-Ensàrî ve sâir sahàbe-i kirâm ve tabiîn ve evliyâ-i kirâm ve sâir sàlihînin ruhlarına hediyye eyledik, vâsıl eyle...

Bu beldeleri mallarını, canlarını, bedenlerini, gayretlerini ve bütün varlıklarını ortaya koyarak fethetmiş olan fedâkâr ecdâdımızın ruhlarına hediyye eyledik, vâsıl eyle...

Cümle hayrât ü hasnât sahiplerinin ve hâssaten şu camiyi binâ etmiş olan İkinci Bayezid'in sırdaşı ve itimad ettiği kimse olan İskender Paşa Hazretleri'nin ruhuna hediyye eyledik, vâsıl eyle...

Şu camiyi bugüne kadar ayakta tutan, hizmet eden, himmet eden, tamir eden, cemaat olarak içini ihyâ eden, gelişmesine, büyümesine yardımcı olan kardeşlerimizin ve sâir ihvânımızın gelmiş geçmişlerinin ruhlarına hediyye eyledik, vâsıl eyle...

Yâ Rabbi, "Âmin…" diyen kardeşlerimizin ve Türkiye'nin ve dünyanın her yerinde bulunan sâir kardeşlerimizin ahirete göçmüş olan bütün sevdiklerinin ve yakınlarının, ve dostlarının, arkadaşlarının ruhlarına da ikrâm eyle...

Hazret-i Adem Atamız AS'dan bugüne kadar güzerân eylemiş cümle müslümanların ve mü'minlerin ruhlarına hediyye eyledik, vâsıl eyle...

Cümlesinin kabirlerini şu hediyyelerimizle, şu mübarek gecede pür-nûr eyle... Ruhlarını şu hediyyelerimizden memnun ve mesrur eyle... Makamlarını ve derecelerini yüksek eyle... Bizim de makamlarımızı ve derecelerimizi yüksek eyle... Tevfikını bizlere refîk eyle...

Yâ Rabbe'l-àlemîn, çıktığımız yüksek bir makamdan bizi aşağıya düşürme... İmandan sonra küfre düşürme... İzzetten sonra zillete düşürme... Kabulden sonra redde düşürme...

Yâ Rabbi, yolunda dâim eyle... Zikrinde kàim eyle... Dinine hàdim eyle...

Yâ Rabbe'l-àlemîn, sevdiğin kul eyle... Sevdiğin amellere muvaffak eyle... Sevdiğin kimselerle dost eyle... Sevdiğin ahlâk ile muttasıf eyle... Sevdiğin yollarda yürümek nasîb eyle... Sevdiğin amelleri işlemek nasîb eyle... Sevdiğin bir kul olarak huzuruna gelmeyi nasîb eyle yâ Rabbi!..

Yâ Rabbi, bizler de fânîleriz, bizler de bu dünyadan göçüp gideceğiz; arkamızda bıraktığımız evlâtlarımızı, çocuklarımızı, zürriyetlerimizi de mü'min-i kâmil, sàlih kullar eyle... Bizden sonra küfre düşürme yâ Rabbi!.. Onları güzel yetiştirmeyi bizlere nasîb eyle yâ Rabbi!..

Vücudlarımıza sıhhat ü afiyetler ihsân eyle yâ Rabbi!.. Hasta olan, hastane köşelerinde, evlerinin bucaklarında senden şifâ bekleyen kardeşlerimize, şu mübarek gece hürmetine şifâ ihsân eyle yâ Rabbi!.. Dertlerimize devâ ihsân eyle yâ Rabbi!..

Biz hatâ işledik, günahlara daldık, sen kerem eyle, affeyle... Yâ Rabbi, bizlere rahmetini nasîb eyle... Yâ Rabbi, fazl ü kereminle bizleri ganî eyle... Yâ Rabbel-àlemîn, cümlemizi helâl rızıklarla merzuk eyle... Haramlardan bizi koru yâ Rabbi!.. Haramlardan bizi kurtar yâ Rabbi!..

Yâ Rabbi, helâl kazançlarımızla senin yolunda çalışmak nasib eyle... Malımızla, canımızla, her türlü müktesebâtımızla senin dinine hizmet etmeyi, cihad etmeyi nasib eyle... Sevdiğin kul olarak, yüzü ak, alnı açık olarak yaşamayı nasîb eyle yâ Rabbi!..

Kimsenin önünde hor ve zelil eyleme yâ Rabbi!.. Kimseye boyun büktürüp el açtırma yâ Rabbi!.. Düşmanın çizmesi altında çiğnetme yâ Rabbi!..

Huzuruna sevdiğin ve razı olduğun bir kul olarak gelmeyi ve buyurun: "*Eşhedü en lâ ilâhe illa'llah, ve eşhedü enne muhammeden abdühû ve rasûlühû*" diyerek, Rasûlüllah'ın cemâlini göre göre, cennetteki makamlarımızı müşahede ede ede ruh teslim etmeyi nasîb eyle yâ Rabbi!..

Kabirlerimizi cennet bahçeleri eyle yâ Rabbi!.. Mahşerde Arş'ının gölgesinde gölgelenenlerden eyle yâ Rabbi!.. Cennetine, Efendimiz Muhammed-i Mustafâ SAS Hazretleri ile beraber, ilk girenlerden olmayı nasîb eyle yâ Rabbi!..

Bizi şu caminin kubbesi altında, bu caminin avlusu içinde, bu ibadethânede şöylece kardeş olarak topladığın gibi, Peygamber Efendimiz'in havzının etrafında da cem eyle yâ Rabbi!..

Yâ Rabbi, cennet içre senin cemâl-i bâ-kemâlini gören bahtiyarların zümresine biz âciz, nâçiz, günahkâr, bîçâre kullarını da lütfunla, kereminle dahil eyle yâ Rabbi!..

Bi-hürmeti esmâike'l-hüsnâ, ve bi-hürmeti habîbike'l-mücteba, ve bi-hürmeti şehri recebe'l-mübârek, ve bi-hürmeti leyleti'l-mi'râc, ve bi-hürmeti zikrike'l-celîlü'l-cemîl, ve bi-hürmeti kur'ânike'l-kerîm, ve bi-hürmeti esrâri sûreti'l-fâtihah!..

06. 04. 1986 - İskenderpaşa / **İSTANBUL**

3. CENNETİN NİMETLERİ

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytàni'r-racîm.

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi hakka hamdihî, nahmedühû bi-cemîi mehàmidih... Lehü'l-hamdü kemâ yenbağî li-celâli vechihî ve li-azîmi sultànih... Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ hayra halkıhî tâci ruûsina seyyidi'l-evvelîne ve'l-âhirîne muhammedini'l-mustafâ... Ve âlihî ve sahbihî ve men tebiahû bi-ihsânin zevi's-sıdkı ve'l-vefâ... Emmâ ba'd:

Aziz ve muhterem cemâat-i müslimîn!

Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin eşsiz, engin, sonsuz rahmeti, bereketi üzerinize olsun... Allah-u Teàlâ Hazretleri şu Mi'rac gecesini cümleniz ve cümlemiz hakkında bâis-i fevz ü necât eylesin... Dünya ve ahiret saadetine erişmeye vesîle eylesin... Nice kandillere ve mübarek aylara, günlere, lütuflara, ihsanlara ermeyi cümlenize, cümlemize nasib ve müyesser eylesin...

Dünyanın her yerindeki müslüman kardeşlerimizi her türlü musîbetlerden, belâlardan, gadirlerden, zulümlerden, haksızlıklardan, baskılardan, eziyetlerden, afetlerden hıfz eylesin...

Mazlum ve mağdur kardeşlerimizi kâfirlerin kahrından, galebesinden, esaretinden *an karîbi'z-zaman* halâs eylesin... İstilâya eylemiş İslâm beldelerini kurtarmayı cümlemize nasib ve müyesser eylesin...

Hayat hayırlı olduğu müddetçe mü'min-i kâmil olarak, alnımız açık, yüzümüz ak olarak, şerefimizle, imanımızla, haysiyetimizle yaşamayı nasib eylesin... Ölümün hayırlı olduğu zamanda, şehadet rütbeleriyle ahirete göçmeyi Rabbimiz cümlemize nasib ve müyesser eylesin...

a. Cennetin Dereceleri

Aziz ve muhterem kardeşlerim! Peygamber SAS Hazretleri,

Muaz ibn-i Cebel RA'dan Tirmizî'nin rivayet ettiğine göre, buyurmuşlar ki:[9]

إِنَّ فِي الْجَنَّةِ مِائَةَ دَرَجَةٍ ، مَا بَيْنَ كُلِّ دَرَجَتَيْنِ كَمَا بَيْنَ السَّمَاءِ وَالأَرْضِ ، وَالْفِرْدَوْسُ أَعْلَى الْجَنَّةِ وَأَوْسَطُهَا ، وَفَوْقَ ذَلِكَ عَرْشُ الرَّحْمٰنِ ، وَمِنْهَا تُفَجَّرُ أَنْهَارُ الْجَنَّةِ ؛ فَإِذَا سَأَلْتُمُ اللهَ فَسَلُوهُ الْفِرْدَوْسَ (ت . عن معاذ بن جبل)

(*İnne fi'l-cenneti miete derecetin, mâ beyne külli dereceteyni kemâ beyne's-semâi ve'l-ard, ve'l-firdevsü a'le'cenneti ve evsatühâ, ve fevka zâlike arşu'r-rahmâni, ve minhâ tüfeccerü enhârü'l-cenneh, feizâ seeltümu'llàhe feselûhü'l-firdevs.*)

Güzel şeyleri anmaktan insanın içi açılır. Peygamber SAS buyurmuşlar ki:

(*İnne fi'l-cenneti miete derecetin*) "Cennette yüz derece vardır. (*Mâ beyne külli dereceteyni kemâ beyne's-semâi ve'l-ard*) Her bir derece ile öteki derece arası, yerle gökyüzü arasındaki mesafe kadardır. (*Ve'l-firdevsü a'le'cenneti ve evsatühâ*) Firdevs, cennetin en yüksek yeri ve ortasıdır. (*Ve fevka zâlike arşu'r-rahmâni*) Bu Firdevs'in yukarısında da Arş-ı A'lâ, Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin Arş-ı A'zam'ı bulunur."

(*Ve minhâ tüfeccerü enhârü'l-cenneh*) "Cennetin meşhur, kimisi sütten, kimisi baldan, kimisi sâfî sudan, kimisi cennet şarabı olan dört ırmağı bu Firdevs'ten çıkar, öteki cennetlere akar, oradaki bahtiyarlar faydalanırlar. (*Feizâ seeltümu'llàhe feselûhü'l-firdevs*) Allah-u Teàlâ Hazretleri'nden istediğiniz zaman, Firdevs-i A'lâ'yı isteyin!"

Yâ Rabbi, fazl u kereminden Firdevs-i A'lâ'nı istiyoruz, bizleri

---

[9] Tirmizî, *Sünen*, c.IX, s.74, no:2453; Muaz ibn-i Cebel RA'dan.

Firdevs-i A'lâ'na dahil olan bahtiyarlardan eyle...

Okumak istediğim ikinci hadis-i şerif Buhârî'de ve Müslim'de Ebû Said el-Hudrî RA tarafından rivayet edilmiş. Peygamber Efendimiz SAS buyuruyor ki:[10]

إِنَّ أَهْلَ الْجَنَّةِ لَيَتَرَاءَوْنَ أَهْلَ الْغُرَفِ مِنْ فَوْقِهِمْ ، كَمَا تَتَرَاءَوْنَ

الْكَوْكَبَ الدُّرِّيَّ الْغَابِرَ فِي الْأُفُقِ ، مِنَ الْمَشْرِقِ أَوِ الْمَغْرِبِ ،

لِتَفَاضُلِ مَا بَيْنَهُمْ. قَالُوا : يَا رَسُولَ اللهِ ، تِلْكَ مَنَازِلُ الْأَنْبِيَاءِ ،

لاَ يَبْلُغُهَا غَيْرُهُمْ ؟ قَالَ: بَلَى ، وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ ، رِجَالٌ

آمَنُوا بِاللهِ ، وَصَدَّقُوا الْمُرْسَلِينَ (خ. م. عن ابى سعيد)

(*İnne ehle'l-cenneti leyeterâevne ehle'l-gurafi min fevkıhim*) "Cennet ehli yukarılarında cennet köşklerinde sefâ süren yüksek, bahtiyar kulları görürler." Ama nasıl görürler?..

(*Kemâ teterâevne'l-kevkebe'd-dürriyye'l-gàbira fil-ufukı, mine'l-meşrikı evi'l-mağribi*) "Sizin geceleyin parlak yıldızın doğu tarafından batı tarafına doğru hareket ettiğini, yeryüzünden göğe bakarak seyrettiğiniz gibi, o yüksek cennet köşklerinde o bahtiyarların halini aşağıdan yukarıya doğru öyle seyrederler. (*Li-tefâduli mâ beynehüm*) Aralarındaki mertebe farkından dolayı..."

Yâni onların mertebesi yüksek, öyle yıldızlar kadar yukarda... Diğerleri de cennette ama, yerden gökyüzünü seyreder gibi öyle seyrediyorlar.

(*Kàlû*) Bunun üzerine dediler ki:

---

[10] Buhàrî, *Sahîh*, c.XI, s.33, no:3016; Müslim, *Sahîh*, c.XIII, s.461, no:5059; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.XVI, s.404, no:7393; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.VII, s.481; Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan.

Câmiü'l-Ehàdîs, c.VIII, s.415, no:7600.

(*Yâ rasûla'llàh, tilke menâzilü'l-enbiyâ'*) "Anlaşılıyor ki ey Allah'ın Rasûlü, bunlar peygamberlerin mertebeleri olsa gerek? (*Lâ yeblüğuhâ gayruhüm*) Peygamberlerden gayrisi bu mertebelere yükselemeyecek mi, başkalarına nasib olmayacak mı acaba?" diye sordular.

(*Kàle*) Peygamber SAS Efendimiz buyurdu ki:

(*Belâ*) "Olmaz olur mu? Peygamberlerden gayrileri de o mertebelere nâil olacak. (*Ve'llezî nefsî bi-yedihî*) Canım, nefsim kudreti elinde olan Allah'a yemin olsun ki, o derecelere bazı bahtiyarlar da erecek! (*Ricâlün*) Öyle kişiler ki, —*ricâl* kelimesinde er kişi mânâsı var— öyle er kişiler ki, (*âmenû bi'llâhi*) Allah'a iman ettiler, (*ve saddeku'l-mürselîn*) ve peygamberleri tasdik ettiler; peygamberlerin yolunda erce, kahramanca yürüdüler. Onlar da o mertebelere erecek."

Rabbimiz bizi şu fitneli, fesatlı, küfürlü, şirkli, her türlü musîbetin, belânın kaynaştığı, imanımıza hücum ettiği asırda iman-ı kâmil ile yaşayanlardan eylesin... Allah-u Teàlâ

Hazretleri'ne olan imanımızı kavî eylesin... Yakînimizi sàdık eylesin... Ve peygamberlerin hepsini ve hâssaten başımızın tâcı, nümûne-i imtisâlimiz, rehberimiz Muhammed-i Mustafâ'yı hakkıyla tasdik edip, yolunda hakkıyla yürüyüp bu dereceleri alanlardan eylesin...

Cennetteki nimetlerin büyüklüğünü gösterecek bir başka hadis-i şerif ki, râvisi Ebû Musâ el-Eş'arî RA'dır. Müslim (Rh.A) kitabında kayd eylemiştir. Sahih hadislerdendir. Buyruluyor ki:[11]

إنَّ لِلمُؤْمِنِ فِي الجَنَّةِ لَخَيْمَةً مِنْ لُؤْلُؤَةٍ وَاحِدَةٍ مُجَوَّفَةٍ ، طُولُهَا سِتُّونَ

مِيلاً ؛ لِلمُؤْمِنِ فِيهَا أَهْلُونَ يَطُوفُ عَلَيْهِمُ المُؤْمِنُ فَلاَ يَرَى بَعْضُهُمْ

بَعْضًا (م. عن ابى موسى)

(*İnne li'l-mü'mini fi'l-cenneti lehaymeten min lü'lüetin vâhidetin mücevvefeh*) "Mü'min kul için cennette, tek bir içi kovuk inciden bir çadır vardır." Yâni cennetin çeşitli, akıllara, hayallere gelmeyen, hiç kimsenin duymadığı, işitmediği, görmediği müstesnâ nimetlerinden bir tanesi olarak, bir misâl olarak bilinsin diye Peygamber Efendimiz böyle buyurmuş, anlatmış.

"Cennette mü'minin tek bir içi kovuk inciden bir çadırı vardır." Bir inci ama, büyüklüğü ne kadar? (*Tùlühâ sittûne mîlâ*) "Boyu altmış mildir." İncinin boyu altmış mil… Müslim rivayet ediyor, sahih rivayet.

(*Lil-mü'minü fîhâ ehlûn*) "O mü'minin orada aileleri vardır, cennet hatunları vardır. (*Yetùfu aleyhimü'l-mü'min*) Mü'min onları birer birer dolaşır. (*Felâ yerâ ba'duhüm ba'dà*) Birisi ötekisini görmez." İçi kovuk inciden bir köşk...

---

[11] Müslim, *Sahîh*, c.XIII, s.478, no:5070; Ebû Mûsâ el-Eş'arî RA'dan.| *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.IX, s.192, no:8221.

b. Cennet Hanımları

لَوْ أَنَّ امْرَأَةً مِنْ أَهْلِ الْجَنَّةِ اطَّلَعَتْ إِلَى أَهْلِ الأَرْضِ لأَضَاءَتْ مَا

بَيْنَهُمَا وَلَمَلأَتْهُ رِيحًا وَلَنَصِيفُهَا عَلَى رَأْسِهَا خَيْرٌ مِنْ الدُّنْيَا وَمَا

فِيهَا (خ. عن انس)

(*Lev enne'mreeten min ehli'l-cenneti'ttaleat ilâ ehli'l-ard*) "Cennet ehli olan kadınlardan bir tanesi, eğer dünya ehline çıkıp cemâlini gösteriverseydi, (*leedàet mâ beynehümâ*) onun ufuktan görülen o cemâli, her tarafı pırıl pırıl aydınlatırdı. Nasıl güneş çıktığı zaman her taraf aydınlanıyor, onun gibi... (*Ve meleethü rîhan*) Ve bu yeryüzünü latîf bir koku ile doldururdu. (*Ve lenasîfühâ alâ re'sihâ*) Onun o başındaki örtüsü, (*hayrün mine'd-dünyâ ve mâ fîhâ*) Başındaki örtüsü, dünyadan da, şu bizim peşinden koşup da birbirimizi yediğimiz dünya metâı ne varsa, hepsinden de daha hayırlıdır." buyruluyor.

Bu hadis-i şerifi Enes RA'dan Buhàrî (Rh.A) rivayet etmiş. Râvilerin ismini zikrediyorum ki, adları anılsın, sâlihlerin adları anıldığı yere rahmet iner diye.

Tirmizî'nin Hazret-i Ali Efendimiz'den rivayet ettiği hadis-i şerifte, Peygamber SAS buyuruyor ki:

إِنَّ الْحُورِ الْعِينِ يُرَفِّعْنَ بِأَصْوَاتٍ لَمْ يَسْمَعُ الْخَلاَئِقُ مِثْلَهَا ، يَقُلْنَ:

نَحْنُ الْخَالِدَاتُ فَلاَ نَبِيدُ ، وَ نَحْنُ النَّاعِمَاتُ فَلاَ نَبْؤُسُ ، وَ نَحْنُ

الرَّاضِيَاتُ فَلاَ نَسْخَطُ ، طُوبَى لِمَنْ كَانَ لَنَا وَ كُنَّا لَهُ (ت . عن

على)

(*İnne'l-hùre'l-îne yüreffi'ne bi-esvâtin lem yesmau'l-halâiku mislehâ*) "Gözlerinin akı gàyet ak, karası gàyet kara, iri, güzel, müstesnâ gözlü o hûri kızları mahlûkatın benzerini duymadığı bir şekilde seslerini yükseltirler. (*Yekulne*) Derler ki:

(*Nahnü'l-hàlidâtü felâ nebîd*) 'Biz ebedî mükâfatlarız. Bize yıpranma, yok olma, eskime, helâk olma bahis konusu değil...

(*Ve nahnü'n-nâimâtü felâ neb'üsü*) Biz Allah'ın nimeti olan ikramlarız. Bizim yüzümüzün güzelliği, cemâlimiz aslâ izâle olmaz. Yâni yaşla, ihtiyarlıkla vs. ile onların güzellikleri aslà kaybolmaz.

(*Ve nahnü'r-râdıyâtü felâ neshatü*) Biz razı hûrileriz, kızmayız. Nasıl emrolunursa razı oluruz. Öyle itiraz, çekişme, cedel vs. bahis konusu değildir.

(*Tùbâ li-men kâne lenâ ve künnâ lehû*) Ne mutlu bize nasib olan dünya ehli müslümanlarına ve ne mutlu biz onlardan hangisine ayrılmışsak, o ayrıldığımız kimseye!' derler." diyor Peygamber SAS Efendimiz.

c. Cennette Rabbimiz'in Görülmesi

Buhârî, Müslim, Ahmed ibn-i Hanbel ve Beyhakî Ebû Hüreyre RA'den ve Ebû Saîd Hazretleri'nden rivayet ettikleri bir hadis-i şerif, bu geceyle de biraz ilgili:[12]

أَنَّ النَّاسَ قَالُوا: يَا رَسُولَ اللهِ، هَلْ نَرٰى رَبَّنَا يَوْمَ الْقِيَامَةِ؟ قَالَ:

[12] Buhàrî, *Sahîh*, c.III, s.287, no:764; Müslim, *Sahîh*, c.I, s.425, no:267; Ahmed ibn-i Hanbel *Müsned*, c.II, s.533, no:10919; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.XVI, s.450, no:7429; Ebû Avâne, *Müsned*, c.I, s.141, no:422; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.XII, s.45, no:6689; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.422, no:8265; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.X, s.41, no:19679; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VI, s.504, no:11637; Dârimî, *Sünen*, c.II, s.419, no:2801; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.VII, s.453; Taberânî, *Müsnedü'ş-Şâmiyyîn*, c.IV, s.186, no:3072; Ebû Hüreyre RA'dan.

هَلْ تُمَارُونَ فِي الْقَمَرِ لَيْلَةَ الْبَدْرِ ، وَلَيْسَ دُونَهُ سَحَابٌ ؟ قَالُوا : لاَ ،

يَا رَسُولَ اللهِ ! قَالَ: فَهَلْ تُمَارُونَ فِي الشَّمْسِ لَيْسَ دُونَهَا سَحَابٌ ؟

قَالُوا : لاَ ، يَا رَسُولَ اللهِ ! قَالَ: فَإِنَّكُمْ تَرَوْنَهُ كَذٰلِكَ (خ. م . حم .

ق. عن أبي هريرة)

(*İnne'n-nâse kàlû*) "İnsanlar dediler ki Peygamber Efendimiz'e..." Peygamber Efendimiz'in mescidine böyle toplanırlardı da, bazen sabahlarlardı mescidde... Onun anlattığı güzelliklerden mest olarak uyku bile hatırlarına gelmezdi. Sordular Peygamber Efendimiz'e:

(*Yâ rasûla'llah, hel nerâ rabbenâ yevme'l-kıyâmeh?*) "Yâ Rasûlallah, biz kıyamet günü Rabbimiz'i görecek miyiz?"

(*Kàle: Hel tümârûne fi'l-kameri leylete'l-bedri*) "Siz mehtabın görülmesinde hiç bir şekkiniz, tereddüdünüz, münâkaşanız var mı? Görebiliyor musunuz mehtabı yeryüzünde iken? (*Ve leyse dûnehû sehâb*) Önde bulut olmadığı zaman görmekte bir mânî oluyor mu? Gökyüzünde tepsi gibi bir mehtap var, siz de aşağıdasınız. Bulut da olmadıktan sonra, görmekte bir mânî var mı, tereddüt var mı?"

(*Kàlû: Lâ, yâ rasûla'llah!*) "Tamam, görürüz yâ Rasûllah! Görmemek bahis konusu olmaz, görürüz."

(*Kàle: Fehel tümârûne fi'ş-şemsi leyse dûnehâ sehâb?*) "Önünde bulut olmadığı zaman, hava kapalı olmadığı zaman, güneşi görmekte bir tereddüdünüz, bir münakaşanız olur mu?"

(*Kàlû: Lâ, yâ rasûla'llah!*) "Hayır, olmaz. Görebiliriz, yâni hiç şekkimiz, tereddüdümüz olmaz."

(*Kàle: Feinneküm teravnehû kezâlik.*) "İşte böyle göreceksiniz Rabbinizi..." buyurdular.

Nasıl yeryüzündeki insanlar bulutsuz havada mehtabı görüyorlarsa, nasıl dünya ehli insanlar bulutsuz havada güneşi

görüyorlarsa, Rabbimizi de öyle göreceğiz. Rabbimiz bizi böylece kendisini müşahede eden bahtiyarlara dahil eylesin, şu Mi'rac gecesi hürmetine...

Süleyman Çelebi'ye Allah rahmet eylesin, mekânı cennet olsun, derecesi yüksek olsun... Mevlid'inde Mi'rac bölümünde bir beyit almış, Rabbimiz'in Peygamber Efendimiz'e şöyle dediğini naklediyor. Arapçadaki ifadeleri kendisi okumuş, hazmetmiş, Türkçe olarak söylüyor:

Sen ki Mi'rac eyleyip kıldın niyâz,
Ümmetin Mi'racını kıldım namaz.

"Ey Rasûlüm, sen ki çok yüksek bir mertebe olan şu Mi'rac nimetine nâil oldun, huzûr-u âlîme geldin, dergâh-ı izzetime vâsıl oldun, '*Kàbe kavseyni ev ednâ*' sırrına erdin.

Âşikâre gördü Rabbü'l-izzeti,
Âhirette öyle görür ümmeti.

Yâni âşikâre Rabbini nasıl gördün. İşte bu Mi'rac gibi, senin ümmetinin fertlerinin de Mi'racını namaz kıldım." buyurmuş Rabbimiz.

Namaz işte böyle Mi'rac'dır. Süleyman Çelebi'nin dediği gibi, Rabbimiz her vakit namazımızı, her rekâtımızı Mi'rac eylesin... O zevk ile, o safâ ile, o müşâhede ile namaz kılmayı cümlemize nasîb eylesin... Çünkü Rabbimiz o namazı bize, bu Mi'rac gecesinde hediye ihsân buyurmuş.

d. Allah'a İtaat ve Zikir

Muhterem kardeşlerim, bir hadis-i şerifi yazmıştım. Benim bu camiye gelen aziz kardeşlerim, hepsi zikrin kıymetini bilirler, elleri tesbihlidir, ağızları dualıdır. Bu kardeşlerime bu akşamda bu hadis-i şerifi zikretmek istiyorum.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[13]

مَنْ أَطَاعَ اللهَ فَقَدْ ذَكَرَ اللهَ ، وَ إِنْ قَلَّتْ صَلاَتُهُ ، وَصِيَامُهُ ، وَ تِلاَوَتُهُ الْقُرْآنِ ؛ وَمَنْ عَصَى اللهَ فَلَمْ يَذْكُرْهُ ، وَإِنْ كَثُرَتْ صَلاَتُهُ ، وَصِيَامُهُ ، وَ تِلاَوَتُهُ لِلْقُرْآنِ (الحسن بن سفيان ، طب . كر. عن واقد ؛ ض. هب. عن ابن أبي عمران مرسلا)

---

[13] Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XXII, s.154, no:413; İbn-i Abdi'l-Ber, *el-İstîàb*, c.I, s.491; İbn-i Esîr, *Üsdü'l-Gàbe*, c.I, s.1101; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dımaşk*, c.IV, s.286; Vâkıd RA'dan.

Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.I, s.452, no:687; Abdullah ibn-i Mübârek, *Zühd*, c.I, s.17, no:70; Saîd ibn-i Mansùr, *Sünen*, c.II, s.630; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.III, s.561, no:5761; Hàlid ibn-i Ebî Umran Rh.A'ten.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.671, no:1924; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XIX, s.486, no;21295.

RE. 405/4 (*Men etàa'llàhe fekad zekera'llàh, ve in kallet salâtühû ve sıyâmühû ve tilâvetühü'l-kur'ân. Ve men asa'llàhe felem yezkürhü, ve in kesüret salâtühû ve sıyâmühû ve tilâvetühû li'l-kur'ân.*)

Taberânî ve İbn-i Asâkir rivayet etmiş. Peygamber Efendimiz buyurmuşlar ki:

(*Men etàa'llàhe fekad zekera'llàh*) "Kim Allah'a mutî olursa, sözünü dinlerse Rabbimizin, itâat ederse; o Allah'ı zikreden kimse sayılır, zikir ehli sayılır. (*Ve in kallet salâtühû, ve sıyâmühû, ve tilâvetühü'l-kur'ân.*) Kur'an okuması, oruç tutması ve namaz kılması az olsa bile..." Farzları kılıyor, sünnetleri kılıyor, öyle uzun boylu nafile namazlar kılamıyor. Çok namaz kılamasa bile, çok oruç tutamasa bile; itaat ediyor ya, o Allah'ı zikrediyor demektir.

(*Ve men asa'llàhe felem yezkürhü*) "Buna mukàbil, kim Allah'a âsî oluyorsa o Allah'ı zikretmiyor demektir; (*ve in kesüret salâtühû ve sıyâmühû ve tilâvetühû li'l-kur'ân*) namazı, orucu, Kur'an okuması çok olsa bile..."

Onun için muhterem kardeşlerim, benim zikir ehli kardeşlerim! "*Allah... Allah... Allah... Lâ ilâhe illa'llah... Lâ ilâhe illa'llah... Sübhàna'llah...*" vs. Bunların hepsi insanın zihnine Allah korkusunu yerleştirmek için çekiç darbesidir. Çiviyi yerine çakmak için, "Takka taka, takka taka, takka tak..." çekiç vurur gibi. Yâni Allah korkusu insanın içine yerleşsin, insanın gönlü uyansın diyedir. O insan günahlardan kesilmedikten sonra, zikri yok… Allah'a itaati tamam olmadıktan sonra, maksûd hâsıl olmamıştır.

Aletin ne kıymeti var... Elinde otomobilin direksiyonu var, ehliyeti yok, araba kullanmasını bilmez. Veyahut ehliyeti var, arabada benzin yok... Gideceği yere gidemedikten sonra, menzil-i maksuduna ulaşmadıktan sonra kıymeti yoktur.

Allah-u Teàlâ Hazretleri namazlarımızı Mi'rac eylesin... Zikirlerimizi hakîkî uyanıklığa vesile eylesin... Gönüllerimizi

uyandırsın, kalp gözlerimizi güşâde eylesin... Gafletten îkaz eylesin... Ömrümüzü fitnelerden uzak geçirmeyi nasib eylesin... Nefse şeytana uydurmasın... Ahir zamanın fitnelerinde helâk eylemesin...

Mü'min-i kâmil olarak yaşamamızı nasîb eylesin... Mü'min-i kâmil olarak ruhumuzu, Peygamber Efendimiz'in cemâlini göre göre, cennetteki makamlarımızı göre göre ve dilimizde ol kelime-i tayyibe-i münciye-i mübâreke ki buyurun: "*Eşhedü en lâ ilâhe illa'llah, ve eşhedü enne muhammeden abdühû ve rasûlühü*" diye diye, iman-ı kâmil ile ruh teslim etmemizi nasîb eylesin...

Bizi şu mübarek gecede, şu caminin kubbesi altında, birbirini seven, birbirine saygı duyan kardeşler olarak topladığı gibi, rûz-ı mahşerde de Peygamber Efendimiz'in sancağı altında böylece haşr u cem eylesin... Havz-ı Kevserinin başında sefâ sürmeyi, o Havz-ı Kevser'den doya doya nûş etmeyi nasîb eylesin... Güneşi gördüğümüz, mehtâbı seyrettiğimiz gibi Rabbimiz'in cemâlini âşikâre görmeyi cümlemize nasîb ve müyesser eylesin...

Bi-hürmeti esrâri sûreti'l-fâtihah!..

26. 03. 1987 - İskenderpaşa **/ İSTANBUL**

4. ALLAH'IN SEVDİĞİ KULLAR

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytàni'r-racîm.

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîne alâ külli hàlin ve fî külli hîn... Hamden kesîran tayyiben mübâreken fîh... Hamden kemâ yenbağî li-celâli vechihî, ve li-azîmi sultànih... Emmâ ba'd:

Aziz ve muhterem cemâat-i müslimîn!..

Şu mübarek Mi'rac kandili cümleniz hakkında hayırlı ve mübarek ve müteyemmen olsun... Allah-u Teàlâ Hazretleri şu güzel ve kıymetli gecenin hayrından, feyzinden istifade etmeyi, hisseyâb ve hissemend ve hissedâr olmayı cümlemize ve cümlenize nasib ve müyesser eylesin... Nice nice kandillere, mübarek günlere, gecelere, bayramlara, sevinçli hallere erişmenizi Allah-u Teàlâ Hazretleri nasib ve müyesser eylesin...

Allah'ın ilk kulları değiliz. Bizden önce nice kullar geldi, geçti. Atamız Hazret-i Adem Safiyyullah AS'dan, peygamberimiz, Habîbullah Muhammed-i Mustafâ SAS'e kadar dünyanın her yerinde, her beldede Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin vazifeli kulları yaşadı. *Salevâtu'llàhi ve selâmühû aleyhim ve alâ âli küllin ecmaîn…*

وَإِنْ مِنْ أُمَّةٍ إِلاَّ خَلاَ فِيهَا نَذِيرٌ (فاطر:٢٤)

(*Ve in min ümmetin illâ halâ fîhâ nezîr*) [Hiç bir ümmet yoktur ki, onların içinden bir uyarıcı peygamber gelip geçmiş olmasın.] (Fâtır, 35/24)

Peygamber SAS Efendimiz'den sonra da Allah-u Teàlâ Hazretleri ümmeti başsız ve yalnız bırakmadı. Evliyâullahı, mürşidleri Ümmet-i Muhammed'in hakîkî eminleri eyledi. Peygamberlerin halifeleri eyledi, rusüllerin ümenâsı eyledi.

Mûsâ AS, ulü'l-azm peygamber iken Hızır AS'dan bir şeyler

öğrenmek istedi. İmâm-ı Gazâlî, yıllarca altın dokunmuş cübbe ile, muhteşem sarığı ile medreselere giderken tatmin olmadı, yollara düştü, inzivâlara çekildi, ibadetler eyledi. Mevlânâ Celâleddîn-i Rûmî, Şems-i Tebrîzî'yi buluncaya kadar başka bir ömür yaşadı, ondan sonra başka bir ömür yaşadı...

Mesele makam sahibi, mevkî sahibi, mülk sahibi, varlık sahibi, bilgi sahibi, rütbe sahibi olmak değil... Mühim olan, Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin sevdiği kul olmak... İnsan Allah'ın sevdiği kul olabilirse, ne mutlu!.. Sevdiği kul olamazsa, ne yazık!.. İsterse şah olsun, isterse cihanın padişahı olsun...

Allah-u Teàlâ Hazretleri kimleri sever; bütün müslümanların ilkönce bunu araması lâzım! Acaba Allah kimleri sever?.. "Acaba ne yaparsam Allah beni sever?" diye, mutlaka bu sorunun cevabını bulmalı!..

Muhterem kardeşlerim! Allah-u Teàlâ Hazretleri fâsıkları sevmez. Allah-u Teàlâ Hazretleri müşrikleri, kâfirleri sevmez. Mü'minlerin fâsıklarını sevmez. Münafıkları sevmez. Cahilleri, gàfilleri sevmez. Ahlâkı kötü olan, edebi eksik olanları sevmez.

Allah'ın kimleri sevmediğini mutlaka öğrenmek lâzım! En önemli bilgi bu... Çünkü, Allah-u Teàlâ Hazretleri sevmedi mi, sevmediği kuluna hidayet de etmez. Hani, günde en aşağı kırk defa;

اِهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ (فاتحة:٦)

(*İhdina's-sırâta'l-müstakîm.*) [Yâ Rabbi, bizi doğru yola ilet!] (Fâtiha, 1/6) "Sevdiğin kulların yoluna bizi hidayet eyle!" diyoruz ya; niye doğru yolda değiliz?..

Allah-u Teàlâ sevmediği kula, en büyük ikramı olan hidayeti ihsan etmez; sevdiği kula ihsan eder. Onun için mutlaka sevdiği kulu olmak lâzım, mutlaka sevdiği yolu bulmak lâzım!.. Başka her şey boştur!.. Başka her şey boştur!..

Bizden önce yaşayan kimseler de Kur'an ilimlerini biliyorlardı,

hadis-i şerifleri biliyorlardı. Bizden önce çok fâzıllar, kâmiller geldi geçti. Biz onların ayağının tozu olamayız. Okudukları kitapları anlamaya güç yetiremeyiz. Nedir bizim bu kibrimiz?.. Nedir bizim bu gafletimiz?.. Nedir bizim bu egoizmimiz, kendimizi beğenmişliğimiz?..

Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin sevdiği kulu olmaya niçin çalışmıyoruz?.. Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin nazargâhı olan kalbimizi temizlemeye niye gayret etmiyoruz?

Sür çıkar ağyârı dilden, tâ tecellî ede Hak;
Pâdişah konmaz saraya, hàne ma'mûr olmadan...

Aziz ve muhterem kardeşlerim! Bazı şeyleri biliyoruz ama, üzerine bilgimizi teksif edemiyoruz ve gereğince amel edemiyoruz. Sahih hadis-i şerifler var, Peygamber SAS Efendimiz buyurmuş ki:[14]

---

[14] Müslim, *Sahih*, c.I, s.74, no:54; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.IV, s.350, no:5193; Tirmizî, *Sünen*, c.V, s.52, no:2688; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.I, s.26, no:68; Ahmed ibn-

وَالَّذِي نَفْسِي بِيَدِهِ ، لاَ تَدْخُلُونَ الجَنَّةَ حَتَّى تُؤْمِنُوا ، وَلاَ تُؤْمِنُوا

حَتَّى تَحَابُّوا (حم. م. د. ت. ه. حب. عن ابي هريرة)

RE. 456/11 (*Ve'llezî nefsî bi-yedihî*) "Canım kudreti elinde olan Allah'a yeminler olsun, and olsun ki; (*lâ tedhulûne'l-cennete hattâ tü'minû*) iman etmedikçe cennete giremezsiniz. (*Ve lâ tü'minû hattâ tehàbbû*) Birbirlerinizi sevmedikçe, dost olmadıkça, ihlâslı samîmî kardeş olmadıkça hakîkî mü'min olamazsınız."

Birbirimizi sevemezsek, uğraşmak boşunadır. Birbirimizi gıybet edersek, iftirâ edersek uğraşmak boşunadır. Birbirimize kin tutarsak, nefret edersek uğraşmak boşunadır. Birbirimizi hor, hakir görürsek, uğraşmak boşunadır. Birbirlerimizi sevmek, hakîkî imana kavuşmanın anahtarıdır.

Onun için, mutlaka bizim de hayatımızda bir değişiklik olmalı!.. Bizim de Gazâlî'ler gibi, Mevlânâ'lar gibi, Hacı Bayram'lar gibi hayatımızda bir değişiklik olmalı!..

Sevmeyi öğrenmeliyiz. Allah rızası için sevmeyi, hoş görmeyi öğrenmeliyiz. Müslüman kardeşimizi sevmeyi öğrenmeliyiz.

أَشِدَّاءُ عَلَى الْكُفَّارِ رُحَمَاءُ بَيْنَهُمْ (الفتح: ٢٩)

(*Eşiddâü ale'l-küffâri ruhamâü beynehüm*) [Onlar kâfirlere karşı sert, kendi aralarında merhametlidirler.] (Fetih, 48/29) buyruluyor.

O şiddet duyguları kâfirlere karşı... Mü'minler kendi aralarında şefkatli ve merhametli olacaklar. Bu sevgiyi öğrenmezsek, netice alamayız, namazlarımız Mi'rac haline gelemez!

---

i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.391, no:9073; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.I, s.471, no:236; Ebû Hüreyre RA'dan.

Câmiü'l-Ehàdîs, c.XXII, s.393, no:25151.

Büyüklerimiz, meşguliyetleri içinde zikre büyük pay vermişler. Çünkü Peygamber SAS Hazretleri'nden zikrin medhinde o kadar çok hadis-i şerif var ki... Demin söylediğim hadis-i şerifte buyruluyor ki:[15]

ثَمَنُ الْجَنَّةِ لاَ إِلٰهَ إِلاَّ اللهُ (عد. وابن مردويه عن أنس؛ عبد بن حميد في تفسيره عن الحسن مرسلاً)

RE. 269/7 (*Semenü'l-cenneti lâ ilâhe illa'llàh*) "O eşsiz güzelliklerin diyarı, yurdu olan Cennetin bahası '*Lâ ilâhe illa'llah*'tır."

Bir hadis-i kudsîde buyruluyor ki:[16]

أَنَا جَلِيسُ مَنْ ذَكَرَنِي.

(*Ene celîsü men zekeranî*) "Ben beni zikredenin hem-meclisi, yoldaşı, arkadaşı olurum." Buyuran Allah-u Teàlâ Hazretleri...

Bir hadis-i şerifte buyrulmuş ki:[17]

نَفَقَتُكَ فِي سَبِيلِ اللهِ بِسَبْعِمِائَةِ دَرَجَةٍ

(*Nafakatüke fî sebîli'llâhi biseb'i mieti dereceh*) "Allah yolunda infak ve masraf eylemen, yedi yüz kat mükâfatla

---

[15] Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.2, s.103, no:2548; *İbn-i Adiy, Kâmil fi'd-Duafâ,* c.VI, s.348; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.XIII, s.529, no:36461; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.I, s.270, no:107; Hasan-ı Basrî Rh.A'ten.

Kenzü'l-Ummâl, c.I, s.52, no:157 ve s.419, no:1790; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.327, no:1048; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XII, s.11, no:11316, 13317.

[16] Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.I s.451, no:680; Ka'bü'l-Ahbar'dan.

[17] Deylemî*, Müsnedü'l-Firdevs*, c.I, s.374, no:1509*;* Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XV, s.1319, no:43454; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.IV, s.215, no:3081.

makâfâtlandırılır.”

Bir başka hadis-i şerifte buyrulmuş ki:[18]

ذِكْرُ اللهِ تَعَالَى أَفْضَلُ عِنْدَ اللهِ مِنَ النَّفَقَةِ فِي سَبِيلِ اللهِ بِمِائَةِ دَرَجَةٍ

(*Zikru’llàhi teàlâ efdalü inda’llàhi mine’n-nafakati fî sebîli’llâhi bi-mieti dereceh*) “Allah’ı zikretmek ise, Allah yolunda infak etmekten, masraf etmekten de yüz kat daha kıymetlidir.” Demek ki o yedi yüz kat sevaplı, bir de oradan yüz kat sevaplı; zikrullah yetmiş bin kat sevaplı oluyor.

Ayrıca bir insan zikr-i kalbî ile, sessiz, dudak kıpırdatmadan, dilini oynatmadan kalbiyle Allah derse; o, dille yapılan yetmiş bin sevaplı zikirden de yetmiş kat sevaplı olunca, yekûn dört milyon dokuz yüz bin sevap ediyor. Onun için zikre kuvvet vermişler ki, günahları silinsin, arınsın, temizlensin; Allah-u Teàlâ Hazretleri’nin en büyük ikramı olan hidâyet kendilerine bahş olunsun...

Onun için, bu yoldan gitmeyenler, zikrullahtan istifade etmeyenler, nefsin kirlerini, paslarını arındırmayanlar yolda kalıyorlar, ulaşamıyorlar, menzil-i maksûda varamıyorlar. Allah-u Teàlâ Hazretleri bizi birbirimizi sevenlerden eylesin...

Bir yola girmişiz, *tarîkat* demişiz. Birbirimizle dost olmuşuz, *ihvân* demişiz. Bunu samîmî yapmak lâzım!.. Allah-u Teàlâ Hazretleri’nin zikrini vazife olarak üstümüze almışız. Aldığımız hazinenin kıymetini bilelim!.. Bir kalpten Allah demek dört milyon dokuz yüz bin derece sevap kazandırırsa insana, kalbi zikrullahla zikr-i müdâm halindeki meşgùliyete erişmiş bir insanın derecesini nasıl ölçeceğiz?.. Onlar dünyanın direkleridir. Dünya onların yüzü suyu hürmetine ayakta durur.

Onun için, büyüklerle inatlaşmayı, söz dinlememeyi bir tarafa

---

[18] Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.440, no:15685; Muaz ibn-i Enes el-Cühenî RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.I, s.431, no:1861.

bırakmak lâzım! Alimlere teslim olmak lâzım!.. Büyük evliyâullaha, büyük mürşidlere, büyük müctehidlere, fâzıllara, kâmillere teslim olmak lâzım! Eğer sen Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin sevgili kulu olamazsan, işaretlerinden bu belli değilse, gayri şeylerin hepsi boştur. Hepsi mâsivâdır, gayrullahtır, kıymeti yoktur.

Dün akşam videodan gördük ki, oğlu anlatıyor.

"—Mısır'daydık, İskenderiye'deydik..." diyor Ömer Ziyâeddin Efendi Hocamız'ın oğlu Yusuf Ziya Binatlı... Profesör, hafız, derviş... "Babamla İskenderiye'de bulunuyorduk. Biz ayrı odada yatıyorduk, babamlar yandaki odada yatıyorlardı. Bir hıçkırık, bir ağlama, bir ağlama... Babamların odasından...

'—İçeride herhalde validemiz vefat etti de, babam onun için ağlıyor.' dedik.

Odamızdan dışarıya çıktık. Öbür tarafa kapıyı vurduk, girdik. Baktık ki babam ağlıyor, annem de onu teselli etmeye çalışıyor. Nedir filân diye biz de sorduk." diyor.

Ömer Ziyâeddin Efendi rüya görmüş. Rüyasında İsmâil Necâti Safranbolî Hazretleri kendisine demiş ki:

"—Ömer Ziyâeddin, kalk, gel! Posta otur, makama geç!"

Diyor ki:

"—Bu şeyhimin vefat etmek üzere olduğuna işarettir, ona ağlıyorum."

Hanımı da teselli etmeye çalışıyormuş, diyormuş ki:

"—Rüyadır, neye yorulacağı bilinmez."

"—Bu rüya başka rüya, toplayın evi!.." demiş.

Akşama kadar evi derlemişler, toplamışlar. Akşam hareket eden vapura İskenderiye'den binmişler. İzmir üzerinden İstanbul'a gelirken İzmir'den telgraf çekmişler.

"—Çanakkale'de bizi vapurda karşıladılar ve şeyhimizin vefatını haber verdiler." diyor.

Rüyası böyle olmayan, haberleşmesi böyle olmayan, hali böyle olmayan bir insan olduktan sonra, ne kıymeti var? İstediğin kadar mevki sahibi ol, makam sahibi ol, para sahibi ol... Allah'ın böyle lütfuna ermedikten sonra ne kıymeti var?

Allah-u Teàlâ Hazretleri bizi sàlihînden eylesin... Zümre-i sàlihîn ile haşr eylesin... Evliyâullah'ın yolundan ayırmasın... Onların zümresiyle beraber haşr eylesin... Cennetiyle, cemâliyle cümlemizi müşerref eylesin...

Bi-hürmeti leyleti'l-mi'râc, ve bi-hürmeti muhammedeni'l-mustafâ, ve bi-hürmeti esrâri sûreti'l-fâtihah!..

22. 02. 1990 - Özelif / **ANKARA**

5. NAMAZ VE SIDDÎKIYYET

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytàni'r-racîm.
Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.
El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn... Hamden kesîren tayyiben mübâreken fîh... Alâ külli hàlin ve fî külli hîn... Hamden kemâ yenbağî li-celâli vechihî, ve li-azîmi sultànih... Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidinâ ve senedinâ ve mededinâ ve üsvetüne'l-haseneti muhammedini'l-mustafâ... Ve alâ âlihî ve sahbihî ve men tebiahû b-iihsânin ilâ yevmi'l-cezâ... Emmâ ba'd:

a. Receb Ayı Mağfiret Ayı

Aziz ve muhterem kardeşlerim!..

Üç Aylar başladı, Regàib kandili ile bereketli, hayırlı, feyizli geceleri karşıladık. Göz yumup açıncaya kadar Receb ayı, *şehru'llah*, Allah'ın kullarını mağfiret ettiği ay çıkmak üzere...

رَجَبُ شَهْرُ اللهِ (أبو الفتح في أماليه عن الحسن مرسلاً)

(*Recebü şehru'llàh*)[19] "Receb ayı Allah'ın ayıdır." diye buyurmuş Peygamber SAS Efendimiz. Aylar da, yıllar da, yerler de, zamanlar da, mekânlar da, varlık da, insan da, ins de, cin de hepsi Allah'ın, her şey Allah'ın...

"—Bu ayın Allah'ın ayı olması nedir yâ Rasûlallah?" diye sorulduğu zaman;

"—Allah'ın günahkâr, kusurlu kulları affettiği aydır." diye Efendimiz açıklamış.

---

[19] Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.275, no:3276*; İbn-i Asâkir, Mu'cem,* c.I, s.114, no:210; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.374, no:3813; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XII, s.556, no:35164; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.341, no:1358; *Câmiu'l-Ehàdîs*, c.XIII, s.109, no:12682.

Bu ay geçiyor, işte yarın yirmi yedisi... İlkönce onu açıklayalım! Kardeşlerimiz bilsin ki, pîrimiz Abdül-Kàdir-i Geylânî Hazretleri, yazmış olduğu *Gunyetü't-Tàlibîn* isimli kitabında bu mübarek gecelerle, aylarla ilgili verdiği mâlûmat ve yaptığı nasihatler ve işaretler arasında, Ebû Hüreyre RA'den Peygamber SAS Efendimiz'in şöyle buyurduğunu nakl eylemiş:

مَنْ صَامَ يَوْمَ السَّابِعِ وَ الْعِشْرُونَ مِنْ رَجَبٍ ، كُتِبَ لَهُ صَوَابُ

سِتُّونَ شَهْرًا ، وَهُوَ أَوَّلِ يَوْمٍ نَزَلَ فِيهِ جِبْرِيلُ عَلَى النَّبِيِّ صَلَّى

اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بِالرِّسَالَةِ (عن ابي هريرة)

(*Men sàme yevme's-sâbii ve'l-işrûne min receb, kütibe lehû sevâbü sıyâmü sittûne şehran, ve hüve evveli yevmün nezele fîhî cibrîlü ale'n-nebiyyi salla'llàhu aleyhi ve selleme bi'r-risâleh.*)

Bugün yirmi altısıydı, yarın ayın yirmi yedisi... "Receb ayının yirmi yedisinde kim oruç tutar ise, buna altmış aylık oruç sevabı verilir. Bu gece, Cebrâil AS'ın Peygamber SAS Efendimiz'e ilk indiği gecedir."

Demek ki Peygamber SAS Efendimiz'e yalnızlık sevdirildi, halvet sevdirildi. Yalnız kalmak, insanlardan uzak olmak, sakin bir yerde, gürültünün olmadığı, meşguliyetin olmadığı, meşgalenin olmadığı; insanları rahatsız eden, aklını başka taraflara çeken olayların olmadığı sakin yerde, Efendimiz günlerce, insanların arasına inmeden ibadet ediyordu.

O Hıra Mağarası'nda, o güzel püfür püfür esintili yerde; geceleri şâhâne, gündüzleri soğuktan mahfuz, kayanın arasından esrârengiz, ilâhî bir serinlik geliyor, vantilatör çalışıyormuş gibi sanki; orada yalnız olarak günlerce Allah-u Teàlâ Hazretleri'ne ibadet ederken, Cebrâil AS'ın Peygamber SAS'e ilk görünmesi de, böyle bir Receb ayının yirmi yedinci gecesinde olmuş.

Peygamber SAS Efendimiz Hazretleri'nin, Allah-u Teàlâ

Hazretleri'nin huzur-u izzetine hayat-ı dünyada iken, ahirete göçmemişken, varıp o şerefe nail olması, başka hiçbir beşere, ademoğluna nasib olmamış bir devlete ermesi de, yâni Mi'rac hadisesi de yine böyle bir günde olmuş.

Demek, Allah'ın rahmeti ayı, mağfireti ayı olduğunun Peygamber SAS Efendimiz üzerindeki tezâhürleri, tecellîleri muhteşem... Vahiy geliyor, melekler görünüyor gözüne ve buralardan semâlara, semâlardan Arş-ı A'lâ'ya, Cebrâil AS'ın geçemediği yerlere, "Bir adım daha atsam yanar, mahvolurum!" dediği yerlere vâsıl olmak, kabul olmak, o iltifata nâil olmak şerefi Peygamber SAS Efendimiz'e; o merhameti çok olan, re'feti çok olan, şefkati, ümmetine olan ilgisi, acıması, itinâsı çok olan Peygamber Efendimiz'e bu tecellîler bu ayda olmuş.

Efendimiz de buyuruyor ki:

"—Receb ayı, Allah'ın mağfireti ayıdır. Siz de bu mağfiretten

hissenizi almağa çalışın!”

Nasıl olacak?.. Çok oruç tutarsınız, nefsinize hakim olursunuz, sâhib olursunuz. Şeytana uymamayı öğrenirsiniz, harama bakmamayı öğrenirsiniz. Günahlardan, yasaklardan, haramlardan kendinizi tutmayı öğrenirsiniz.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[20]

اَلتَّائِبُ مِنَ الذَّنْبِ كَمَنْ لاَ ذَنْبَ لَهُ ، وَالْمُسْتَغْفِرُ مِنَ الذَّنْبِ وَهُوَ

مُقِيمٌ عليه ، كالمُسْتَهْزِىءِ بِرَبِّهِ (هب . كر. عن ابن عباس)

(*Et-tâibü mine’z-zenbi kemen lâ zenbe leh*) “Günaha tevbe eden kimse, hiç günah işlememiş gibidir. (*Ve’lmüstağfiru mine’z-zenbi ve hüve mukimin aleyhi*) Günahta mukim iken, günaha müdâvim iken, isyanda devam ederken, ‘*Estağfiru’llah*’ diyen kimse de, (*ke’l-müstehzii bi-rabbihî*) Rabbiyle alay eden insan gibidir.”

Hem günaha devam ediyor, hem de “Tevbe yâ Rabbi!.. Estağfiru’llah yâ Rabbi!..” diyor; böyle olmaz. Tevbe eden kimse günahtan iyice kesilecek.

Kesilme nasıl olur?.. Oruçla belli olur. Oruçta insan helâllerden bile kesiliyor. Su içmek haram mı?.. Değil, yasak değil su... Yemek yemek haram mı?.. Değil, serbest... Et haram mı, ekmek haram mı, meyva haram mı, sebze haram mı?.. Helâl, ama onlardan da kesilmeyi öğreniyoruz.

Onlar büyük ihtiyaç insana; susuz durulmaz, aç durulmaz... Olsun. Bak o ihtiyaç olan şeyleri yapmaya yapmaya, hiç ihtiyaç olmayan şeyleri yapmamayı öğrensin diye oruç bir idman ibadeti...

Bizim günaha ihtiyacımız var mı, muhtaç mıyız günaha?.. Biraya, içkiye bu insanoğlunun ihtiyacı var mı?.. Hiç bir ihtiyacı

---

[20] Beyhakî, *Şuabü’l-İman*, c.V, s.436, no:7178; Deylemî, *Müsnedü’l-Firdevs*, c.II, s.77, no:2433; İbn-i Asâkir, Târih-i Dimaşk, c.LIV, s.72, no:11359; Abdullah ibn-i Abbas RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.IV, s.208, no:10176; *Keşfü’l-Hafâ*, c.I, s.296, no:944; *Câmiü’l-Ehàdîs*, c.XI, s.393, no:11044.

yok!.. Ondan alâ nice nice meşrûbatlar var, nice nice faydalı içecekler var. O geride dursun, eksik olsun, olmaz olsun!.. Zâten olmuyor da, bizim hayatımıza girmemiş de, biz zarar mı etmişiz?.. El-hamdü lillâh, biz kârdayız.

Avrupa Amerika yaka silkiyor. Şu Amerikalılar deli dolu bir millet, ama her şeyi denemişler; 1920'li senelerde bir ara içkiyi yasak etmişler. Yasak demişler ama tutamamışlar ki milletlerini; adamlar alışmış içmeye, vaz geçirememişler.

Meselâ bakın şimdi, "Sigara paketlerinin üzerine 'Bu sağlığa zararlıdır!' diye yazacaksın, televizyonda reklamını yapmayacaksın!" diyebiliyorlar. Söylüyorlar, hatalarını anlıyorlar, düzeltmeğe çalışıyorlar.

El-hamdü lillâh, bu haramlara ihtiyacımız yok! Biraya ihtiyacımız yok... Zararlı, muzır, insanın ciğerini parçalıyor, karaciğerini mahvediyor, midesini deliyor... Neslini bozuyor, kafasını bozuyor, beynini sulandırıyor, melekelerini dumura uğratıyor... İhtiyacımız yok!

Şimdi ihtiyacımız olan şeyleri yapmamayı öğrene öğrene; acı, tatsız, tutsuz, zararlı, muzır şeyleri de yapmamayı öğrenmek için bir vesîle idi. Bak ömr-ü şitâbânım dediği gibi şairin, geçip gidiverdi Regàib Kandili, Mi'rac Kandili... Ne demek? Receb geldi gidiyor demek, *innâ li'llâhi ve innâ ileyhi râciûn* demek... Zaman hızlı geçiyor demek...

Zaman hızlı geçiyor muhterem kardeşlerim! Peygamber SAS Hazretleri buyurmuş ki:

هَلَكَ الْمُسَوِّفُونَ

(*Heleke'l-müsevvifûn*) "İşlerini te'hir edenler, ileriye atanlar helâk oldular, mahvoldular."

Yarın yapacağım, öbür gün yapacağım, ileride yaparım, hele dursun şimdi... Yapacağım, yapacağım, tamam, tamam; ama sonra yapacağım, (*sevfe ef'alü*) ilerde yapacağım...

Hayrı, aklına geldiği zaman hemen yap! Tevbeyi hemen eyle!

عَجِّلُوا بِالتَّوْبَةِ قَبْلَ الْمَوْتِ !

(*Accilû bi't-tevbeti kable'l-mevt*)[21] [Ölüm gelmeden evvel tevbe etmekte acele ediniz!] Ölüverirsin ha, birden ölüm geliverir.

"—Camiden adımını atarken fenâlaştı..."

"—Havalar bozuldu, sobaların gazları fazla çıktı. İşte bu havalar yaramıyor damar sertliği olan insana, kalb hastalığı olan insana..."

"—Filânca hacı efendi, dün akşam namazı da beraber kılmıştık; duydun mu, gördün mü, hastaneye kaldırmışlar. Vah vah, *innâ li'llâhi ve innâ ileyhi râciûn*; ölüvermiş...

Neden? Ölüm etrafımızda...

---

[21] Elbânî, *Silsiletü'd-Daîfe*, c.I, s.74, no:75.

Halkı bostan edinmiştir,
Dilediğin üzer ölüm.

Halk sanki bostan tarlasında kavun karpuz; ecel de bağa girmiş, bostan koparan bir kimse... Onu kopartıyor, onu kopartıyor, koparıp koparıp gidiyor... Aramızdan birileri gidip duruyor gözümüzün önünde... Peygamber SAS Hazretleri buyurmuş ki:

"—Ben sizin kabirleri ziyaretinizi bir ara engellemiştim. Şimdi gidebilirsiniz artık, o size ölümü hatırlatır, öleceğinizi hatırlatır."

Onun için kardeşlerim, herkesin bildiği bir çok şey var ama, bildiğine göre insanların hareket etmesi çok az oluyor. Bir ay fırsat verildi, yirmi yedi gün geçti. Recebin yirmi yedisi... Yirmi yedi günde tevbe ettik mi?.. Bir kere şöyle geriye doğru bir muhasebemizi yapalım!.. Yirmi yedi günün altına bir çizgi çekelim, toplayalım, çıkartalım bakalım!.. Kâr tarafını, zarar tarafını toplayalım!

Tevbe ettik mi, çok oruç tuttuk mu, günahlardan kesildik mi, haramları bıraktık mı, ibadete yöneldik mi? Allah'ın sevdiği bir hale büründük mü, Mi'raca çıkacak hale geldik mi?

b. Namaz Mü'minin Mi'racı

Bazı şeyler beni çok heyecanlandırıyor. Muhakkak siz de duyduğunuz zaman heyecanlanırsınız. Meselâ, "Secde, Rahmân'ın ayaklarına kapanmak gibidir." diye hadis-i şerifte okuduğu zaman heyecanlanıyor insan...

Şimdi, "Namaz mü'minin Mi'râcıdır." denildiği zaman, insanın tüyleri diken diken oluyor. Namaz mü'minin Mi'râcı... Tüyleri havaya kalkıyor insanın... Rabbül-àlemîn'in huzuru yâni... "*Allahu ekber*" dediğin zaman bir kapı açılıyor, alemlerin yaradanının, kâinatın sahibinin huzuruna divâna durmuşsun... Muazzam bir şey yâni, yeter insana...

Namazı sevmek için yeter, yola gelmesi için yeter, islah olması için yeter, gafleti, günahı bırakması için yeter... Namaz ne güzel

ibadet!..

Mi'rac gecesi, Efendimiz'in şerefinin üzerine bir katmerli şeref daha... Tâcının üstüne bir tac daha... Habîbullah tâcının üstüne bir tac daha... Sahibü'l-Mi'rac; öyle bir peygamber ki, Mi'rac sahibi bir peygamber... Yedi kat gökleri geçmiş, Rabbü'l-àlemîn'in huzuruna girmiş; *bî-huruf u lafz u savt* Rabbü'l-àlemîn ile söyleşmiş; Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin ikramına ermiş...

O onun şerefi; biz de yolunda gidersek, onun ümmeti olma şerefindeyiz. Bizim Mi'racımız da namaz... Ne güzel bir yâdigâr, ne güzel bir hàtıra, ne güzel bir ibadet ki, "*Allahu ekber*" diyorsun. Allah, mukayesesiz en büyüktür. Şundan daha büyük, bundan daha büyük değil, mukayesesiz en büyüktür. Büyükler büyüğü, en büyüktür.

Hazret-i Ali (*Radıya'llàhu anh ve kerrema'llàhu vecheh*) Hazretleri diyor ki:

"—Allah kâinatın yaratıcısıdır. Yaratan yarattığından büyüktür." diyor.

Buyur, çık avluya, yamaca otur; denize bak, dağlara bak, semâya bak, yıldızlara bak! Şu kâinatın eb'adını, boyutlarını, buudlarını, derinliğini ölçmek mümkün değil... Yıldız parlamış oradan, milyarlarca senede bu tarafa ışığı geliyor da, bize yeni ulaşmış. Işık hızıyla geliyor, milyarlarca sene geçiyor, ondan sonra ışığı bize geliyor.

تَعْرُجُ الْمَلَائِكَةُ وَالرُّوحُ إِلَيْهِ فِي يَوْمٍ كَانَ مِقْدَارُهُ خَمْسِينَ أَلْفَ سَنَةٍ (المعارج:٤)

(*Ta'rucü'l-melâiketi ve'r-rûhu ileyhi fî yevmin*) "Melekler ve Rûh, yâni Cebrâil AS, Allah-u Teàlâ'nın dergâhına öyle bir günde, uruc ediyorlar, yükseliyorlar, mi'rac ediyorlar ki; (*kâne mikdâruhû hamsîne elfe seneh*) bir günü elli bin yıla denk..." (Meàric, 70/4)

Yâni, mesafeler artık yıllık hesaplarla, ışık hızlarıyla ölçülen

bir kâinatın karşısındayız ve bu kâinâtın Yaradanının kullarıyız ve Yaradanının sevdiği bir zümredeniz. Sevdiği zümrenin içinde doğmuşuz, Allah bizi de sevdiği kul etsin...

Sevdiği zümredeniz. Çünkü:

وَاللهُ وَلِيُّ الْمُؤْمِنِينَ (آل عمران:٦٨)

(*Va'llàhu veliyyü'l-mü'minîn*) "Allah mü'minlerin velîsidir, dostudur, sever." (Âl-i İmran, 3/68)

Seviyor, biliyoruz, mü'min olanları Allah seviyor.

Allah bizi de imandan ayırmasın, ayağımızı kaydırmasın, yanıltmasın, şaşırtmasın... Âsî olup da sevmediği, huzurundan tard ettiği, kovduğu, nazar etmediği, bakmadığı bir kul durumuna düşürmesin Allah-u Teàlâ Hazretleri... Annemizden, babamızdan mü'min doğmuşken, mü'min diyarda yaşamışken, o sıfatı Allah elimizden almasın...

Bu Peygamberin ümmeti olmaktan bizi hatâlarla, kusurlarla,

günahlarla ayırmasın... Onun huzuruna varırken, yolda meleklerin yolu kesip de, "Sen dur, sen o tarafa gidemezsin!" diye ayırdığı bedbahtlardan etmesin...

c. Hz. Ebû Bekir'in İmanı

Şimdi Mi'rac'da, bir şey daha beni çok heyecanlandırıyor muhterem kardeşlerim! Mi'rac karşısında Ebû Bekr-i Sıddîk Efendimiz'in hareket ve davranışı, kanâati ve düşünce tarzı gözümüzün önüne seriliyor; sıddîklik ne demekmiş, sıddîkıyyet ne demekmiş, insan onu anlıyor.

Bir insan, bir gerçeği bulmak için bir zaman payı istemeye haklıdır. "Müsaade et, bir düşüneyim!" diyebilir. Düşünür, istihàre yapar, istişâre yapar, karar verir. Karar verdikten sonra da, bir yol tutturur.

Ebû Bekr-i Sıddîk Efendimiz ki, bizim hem Nakşî Tarikatımızın silsilesinin başıdır, hem Peygamber Efendimiz'in — kızını almış olduğu için— kayınpederi durumundadır. Hem Peygamber Efendimiz'in yâr-ı gàrı, gam-güsârıdır. Hicreti beraber yaptıkları, mağarada beraber bulundukları; Kur'an-ı Kerim'de (*sâniye'sneyni*) "O iki tane hicret yolcusu, o Peygamber ve o yanındaki şahıs" diye o mağaradaki halleri anlatılarak, Kur'an-ı Kerim'in içine yâdı, hàtırası girmiş olan o zât-ı muhteremdir.

Diyorlar ki:

"—Bak, senin arkadaşını görüyor musun, şimdi ne demiş? Şimdi de gûyâ Kudüs'e gitmiş, gûyâ göklere çıkmış; bunu söylüyor. Daha önce melek geliyor diyordu, bana vahiy geliyor diyordu, ben Allah'ın peygamberiyim diyordu, ahiretten bahsediyordu, gaybdan bahsediyordu... Şimdi bak yine, bu sefer de ne diyor: Kudüs'e gitmiş gûyâ, Kudüs'ten de yedi kat semâyı geçip âşikâre Rabbü'l-àlemîn'in huzuruna varmış da, Mi'rac eylemiş diye bildiriyor." deyince, Ebû Bekir Efendimiz'in o halini, tavrını görür gibi oluyorum. Diyor ki:

"—Bu sözleri o söyledi mi?.. Yâni siz mi uyduruyorsunuz, atıp

tutuyorsunuz, yoksa söyledi mi?..”

“—Söyledi, hakîkaten duyduk.”

“—O söylediyse, doğrudur.” diyor.

Bitti... İşte Peygambere bağlılık, işte sıddîklik, işte has mü’minlik!.. Bağlılığa bak! Malını istiyor, veriyor; canını fedâ ediyor, yılan sokmasın diye yılan deliğine ayağını dayıyor. “O söylemişse doğrudur.” diyor.

O bizim büyüklerimizin, zincirimizin halkasının başı, altın halkanın en yukarısı... Biz bu büyüklerimizden ne zaman ibret alacağız?.. Biz ne zaman islah olacağız?..

Allah-u Teàlâ Hazretleri namazlarımızı Mi’rac eylesin... Zikirlerimizi hakîkî uyanıklığa vesile eylesin... Gönüllerimizi uyandırsın, kalp gözlerimizi güşâde eylesin... Gafletten îkaz eylesin... Ömrümüzü fitnelerden uzak geçirmeyi nasib eylesin... Nefse şeytana uydurmasın... Ahir zamanın fitnelerinde helâk eylemesin...

Mü’min-i kâmil olarak yaşamamızı nasîb eylesin... Mü’min-i kâmil olarak, Peygamber Efendimiz’in cemâlini göre göre, cennetteki makamlarımızı göre göre ve dilimizde ol kelime-i tayyibe-i münciye-i mübâreke ki, buyurun: “*Eşhedü en lâ ilâhe illa’llah, ve eşhedü enne muhammeden abdühû ve rasûlühü*” diye diye, iman-ı kâmil ile ruh teslim etmemizi nasîb eylesin...

d. Hatm-i Hàcegân, Zikir ve Dua

Fâtiha-i şerife mea’l-besmele-i şerif...

.....

Üçer salevât-ı şerife...

.....

İkişer *Elem neşrah leke* mea’l-besmele...

.....

On beş İhlâs-ı Şerif mea’l-besmele...

.....

Fâtiha-i Şerife mea’l-besmele...

.....
Üçer salevât-ı şerife...
.....
Fa'lem ennehû: "*Lâ ilâhe illa'llàh*" (10 defa)

Lâ ilâhe illa'llàhu'l-melikü'l-hakku'l-mübîn... Muhammedün rasûlü'llàhi sàdiku'l-va'dil-emîn... Salla'llàhu aleyhi ve âlihî ve sahbihî ve men tebiahû bi-ihsânin ecmaîn... Salâten ve selâmen dâimeyni mütelâzimeyni ilâ yevmi'd-dîn...

Hasbî rabbî cella'llàh,
Mâ fî kalbî gayru'llàh,
Nur muhammed salla'llàh
Lâ ilâhe illa'llàh!.. (3 defa)

Lâ ilâhe illa'llàh... (200 defa)
Lâ ilâhe illa'llàh, muhammedün rasûlü'llàh, fî külli lemhatin ve nefesin adede mâ vesiahû ilmu'llàh...

Allah... (100 defa)
Allàh, celle celâlüh, ve amme nevâlüh, ve lâ ilâhe gayruh...
Yâ ilâhenâ ente maksùdenâ ve rıdàke matlûbenâ, feheblenâ ma'rifeteke ve mahabbeteke ve emilnâ ilâ rıdvânike'l-ekber... Bi-hürmeti habîbike muhammedeni'l-mustafâ...
Allàààhümme salli alâââ, seyyidinâââ... Muhammedini'n-nebiyyi'l-ümmiyyi ve alâ... Aalihiii, ve sahbihiii, ve sellim... (2 defa)
Allàààhümme salli alâââ, seyyidinâââ... Muhammedini'llezî câe bi'l-hakkı'l-mübîn... Ve erseltehû rahmeten li'l-àlemîn...
Ve alâ âlihî ve sahbihî ve men tebiahû bi-ihsânin ecmaîn.

[Hatmin İhlâsları vs. okunduktan sonra:]

Sübhàne rabbiye'l-aliyyil-a'lel vehhâb...
El-hamdü li'llâhi hakka hamdihî, nahmedühû bi-cemîi

mehàmidih... Lehü'l-hamdü kemâ yenbağî li-celâli vechihî ve li-azîmi sultànih... Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ seyyidinâ muhammedin ve alâ âlihî ve sahbihî ve men tebiahû bi-ihsânin ecmaîn…

Emmâ ba'dü, yâ rabbenâ, yâ rabbenâ, yâ rabbenâ!.. Yâ erhame'r-rahimîn, ya erhame'r-rahimîn, ya erhame'r-rahimîn… Ya mücîbe'ddeavât, yâ mücîbe'd-deavât, yâ mücîbe'd-deavât… Yâ hafiyye'l-eltâf, yâ hafiyye'l-eltâf, yâ hafiyye'l-eltâf…

Yâ Rabbi! Âcizâne, nâçizâne yaptığımız ibadetlerimizi, taatlerimizi; kardeşlerimiz tarafından okunmuş olan 5 adet hatm-i Kur'ân-ı Kerîm'i, 5 adet 4444'lük Salât-ı Tefrîciye'yi, 1000 adet Yâsîn-i Şerîf'i, sair zikirlerimizi, tesbihâtımızı, hayrâtımızı, hasenâtımızı lütfunla keremiyle reddetmeyip kabul eyle…

Yâ Rabbi! Senin dergâhına layık ibadeti yapmaya hiçbir kul güç yetiremez yâ Rabbi! Eksiğimiz kusurumuz sonsuz yâ Rabbi! Nâçiz kullarız yâ Rabbi! Sen rahmetinle baha istemeden ihsan ediyorsun; bizi gayıp hazinelerinden nimetlendir, rahmetine erdir yâ Rabbi… Biz isyan ettik, sen ihsan eyle yâ Rabbi…

Sen Rabbimizsin, biz sana muhtacız. Senden başka kapımız yok yâ Rabbi! Sana döndük, sana geldik. Ancak sana ibadet ederiz ve ancak senden yardım isteriz. Senden gayrıya bizi döndürme yâ Rabbi… Başka kapılara götürme yâ Rabbi… Başka kimselerin karşısında boyun büktürme yâ Rabbi… El açtırma yâ Rabbi…

Âcizâne, nâçizâne yaptığımız ibadetlere fazl u kereminle nice nice fazla miktarlarla ecirler, sevaplar ihsan eyle yâ Rabbi… Hasıl olan ücûr u mesûbâtı evvelâ ve hâssaten Peygamber Efendimiz Muhammed-i Mustafâ (*aleyhi efdalü's-salevât ve ekmelü't-tahiyyât ve't-teslîmât*) Hazretleri'ne şu mübarek gecede âcizâne, mahcubâne, fakîrâne, muhibbâne arz, hibe ve hediye eyledik vâsıl eyle yâ Rabbi…

Bizi Peygamber Efendimiz'in sevdiği ümmetleri olmaya muvaffak eyle… Bizi sevdiğin kul olmaya muvaffak eyle yâ Rabbi… Peygamber Efendimiz'in şefaatine, iltifatına, sevgisine, rızasına, teveccühüne cümlemizi mazhar eyle yâ Rabbi…

Peygamber Efendimiz'in kızdığı, darıldığı, reddettiği kimseler olmaktan bizleri koru yâ Rabbi… Peygamber SAS Efendimiz'in mübarek cemalini sık sık görmeyi nasip eyle yâ Rabbi… Onu bizden razı olarak, görmeyi nasip eyle yâ Rabbi… Kaş çattırtıp azar işittirme yâ Rabbi… Peygamber SAS Efendimiz'in sünnetini öğrenip, bid'atlerden uzak, sünnetine uygun yaşamayı bizlere nasip et yâ Rabbi…

Bizi ilim yolundan ayırma yâ Rabbi… Cahil bırakma yâ Rabbi… Gaflette koma yâ Rabbi… Zulümâttan çıkar yâ Rabbi! Nuruna erdir yâ Rabbi… Peygamber SAS Efendimiz'in o mübarek o dini bütün, sıddîk ashabına (*rıdvânu'llahu teâlâ aleyhim ecmaîn*), ve etbâ u ahbâbına ayrı ayrı hediye eyledik onlara da vâsıl eyle… Peygamber Efendimiz'in halifeleri, varisleri, vekilleri ümmetin eminleri sadât ve meşâyih-i turuk-u aliyyemiz mürşidlerimizin, pîrlerimizin, şeyhlerimizin, onların halifelerinin, müridlerinin ruhlarına; ihvan kardeşlerimize, mü'min kardeşlerimize ayrı ayrı hediye eyledik dereceleri üzere vâsıl eyle yâ Rabbi…

Bu diyarları senin yolunda mallarını canlarını feda etmeye hazır gelip çarpışıp cihad ederek fethetmiş olan fatihlerin, şehitlerin, gazilerin ruhlarına hediye eyledik vâsıl eyle... Onlar zaten senin ikramına ermişler yâ Rabbi; nurlarını ziyade eyle, derecelerini yüksek eyle… Nurlarını, sürurlarını ziyade eyle… Onların iltifatlarına, şefaatlerine bizleri nâil eyle… Bizi onlarla haşr eyle yâ Rabbi…

Beldemizin medâr-ı iftihârı Yuşa AS'ın, Ebû Eyyûb el-Ensârî Hazretleri'nin, sair sahabe-i güzin (rıdvanu'llàhi teàlâ aleyhim ecmaîn) hazerâtının ruhlarına da ayrıca hediye eyledik vâsıl eyle... Cennete giderken onlar bizim serdarlarımız ve serverlerimiz olacaklar; bizleri onların arkasından ayırma yâ Rabbi…

Ahirete göçmüş olan müslüman analarımızın, babalarımızın, ecdad ü ceddâtımızın, akrabâ u taallûkatımızın, ahbâb u

yarânımızın, arkadaşlarımızın, dostlarımızın ruhlarına da hediye eyledik hepsine vâsıl eyle yâ Rabbi… Kabirlerini pür-nûr, ruhlarını mesrûr eyle yâ Rabbi… Makamlarını âlâ, derecelerini yüksek eyle yâ Rabbi… Mü'min de olsa hata işlediğinden kabirde azap görenler olabilir; azaplarını kaldır yâ Rabbi… Seyyiatlarını hasenâta çevir yâ Rabbi… Kabirlerini cennet bahçesi haline getir yâ Rabbi…

Biz yaşayan mü'min kullarını da sevdiğin kul eyle yâ Rabbi… Bizde sevmediğin ne gibi hal ve huy ve fiil ve düşünce varsa bizi onlardan kurtar yâ Rabbi…

Çaresizlerin çaresâzı sensin yâ Rabbi! Sen bilirsin yâ Rabbi! Kimsesizlerin sahibi sensin yâ Rabbi! Fazl u keremine bizleri nâil eyle yâ Rabbi… Rahmetine bizi erdir yâ Rabbi… Azabından koru yâ Rabbi… Senden sana sığınırız yâ Rabbi! Gazabından, azabından senin rahmetine iltica ederiz yâ Rabbi! Af eyle yâ Rabbi!

Şu gece çıkmadan, şu Receb çıkmadan bizi de mağfûrîn zümresine kat yâ Rabbi… Bizi de mağfurlardan eyle yâ Rabbi… Bizi de rahmetine erdir yâ Rabbi… Kötü huylarımızı ıslah et yâ Rabbi… Haramlardan bizi kurtar yâ Rabbi… Günahlardan kurtar yâ Rabbi… Kötü alışkanlıklardan kurtar yâ Rabbi… İlimleri öğrendiğimiz gibi, mânevî hasletleri kazanmayı da öğret yâ Rabbi… Güzel huylara sahip olmayı da nasip et yâ Rabbi…

Güzel konuşmayı, güzel iş yapmayı, güzel düşünmeyi, iyi niyet sahibi olmayı, mü'minleri sevmeyi nasip et yâ Rabbi… Sevgisizlikten bizi mahrum duruma düşürme yâ Rabbi…

Ümmet-i Mumammed'e umûmen rahmeyle yâ Rabbi... Hastalarımıza âcilen şifalar ihsan eyle yâ Rabbi… Dertli olan kardeşlerimizin dertlerine devalar nasip eyle yâ Rabbi… Evli kardeşlerimizi mes'ud, bahtiyar eyle yâ Rabbi… Evlatlarımızı hayırlı evlatlar eyle yâ Rabbi…

Amansız dertlere düşürme yâ Rabbi… Hastalığın da sevabı var ama biz senden af ve âfiyet isteriz yâ Rabbi… Muâfât-ı dâime

isteriz yâ Rabbi… Bizi dinde ve dünyada ve âhirette âfiyet ehli eyle yâ Rabbi…

Bizi şeytanın şerrine uğratma yâ Rabbi… Sana tevekkül edenleri sen şeytandan koru yâ Rabbi… Bizi şeytanın şerrinden koru yâ Rabbi… Neslimizi şeytanın şerrinden koru yâ Rabbi… Dünyanın fitnelerinden koru yâ Rabbi…

İmanımızı zelzeleye uğratma yâ Rabbi! Kalbimize yanlış fikirleri sokma yâ Rabbi… Yolunda daim zikrinde kaim eyle yâ Rabbi… Helal rızıklar kazanmayı nasip eyle yâ Rabbi… Kimseye muhtaç etme yâ Rabbi… Helal kazançlarımızın fazlalarıyla hayrât u hasenât yapmayı cümlemize nasip eyle yâ Rabbi…

Arkamızda camiler, mescidler, medreseler, Kur'an kursları, köprüler, yollar, çeşmeler, hayrât u hasenât, sadakat-ı câriyât ve meberrât bırakmayı nasip eyle yâ Rabbi… Bu hayırları işlemeyi, yapmayı, tesis etmeyi bizlere nasip eyle yâ Rabbi…

Mü'min-i kâmiller olarak yaşat yâ Rabbi… Hayat hayırlı olduğu müddetçe yaşat yâ Rabbi… Ölüm hayırlı olduğu zaman, hayırlı bir ölümle âhirete göçenlerden eyle yâ Rabbi… Dilimiz zikrinle meşgulken ruhumuzu al yâ Rabbi… Gözümüzden perdeler kalkmış, cennetteki makamlarımızı görerek ruh teslim etmeyi nasip et yâ Rabbi… Abdestliyken, oruçluyken, cami yolundayken, ilim yolundayken, hac yolundayken, umre yolundayken ruhumuzu al yâ Rabbi… Günah yolunda alma yâ Rabbi…

Günahlara saptırma yâ Rabbi… Beldelerimizi ve sair İslâm beldelerini her türlü âfetlerden, musibetlerden, felaketlerden koru yâ Rabbi…

Zalimlerin, fasıkların, kâfirlerin, müşriklerin, münafıkların çoğalmasından, galebesinden, baskısından, istilasından müslümanları kurtar yâ Rabbi… İslâm beldelerini kâfirlerin istilasına ruhsat verme yâ Rabbi… Bizim hatalarımızdan dolayı bizi kâfirlerle cezalandırma yâ Rabbi!

İstilaya uğramış İslâm beldelerini affet yâ Rabbi… Kâfirlerden

kurtar yâ Rabbi… Hatta kâfirlerin diyarlarına İslâm'ı tebliğ etmeyi bizlere nasip eyle yâ Rabbi… Nice gayrimüslimlerin müslüman olmasına vesile olmamızı bizlere nasip eyle yâ Rabbi!

Senin dinini dünyanın her yerine yaymayı, sahabe-i kirâm yolunda bizlere de nasip eyle yâ Rabbi… Evlatlarımızı şaşırtma yâ Rabbi… Yolumuzdan ayırma yâ Rabbi… Ayaklarını kaydırma yâ Rabbi… İmandan sonra küfre düşürme yâ Rabbi… İzzetten sonra zillete uğratma yâ Rabbi… Kabulden sonra reddetme yâ Rabbi…

Dualarımızı lütfunla, kereminle ahsen ve etem olarak kabul eyle yâ Rabbi…

Kur'ân-ı Kerîm'i hayatımızda rehber eyle yâ Rabbi… Kabirde yoldaş eyle yâ Rabb… Kıyamette şefaatçi eyle yâ Rabbi… Sıratta nur eyle yâ Rabbi… Cennete girmeye delil ve rehber ve kılavuz eyle yâ Rabbi…

Kur'ân-ı Kerîm'i okumayı öğrenmek nasib et yâ Rabbi... Tefsirini anlamak nasib et yâ Rabbi… Ahkâmını uygulamak nasib et yâ Rabbi… Kur'ân-ı Kerîm'i şefaat ettiği ehli Kur'an olmayı nasib et yâ Rabbi… Kur'ân-ı Kerîm'in davacı olduğu kul olmak durumuna düşürme yâ Rabbi… Kur'ân-ı Kerîm'in lanet ettiği Kur'an okuyucuları durumuna düşürme yâ Rabbi… Peygamber Efendimiz'in sünnet-i seniyyesini ihyâ edip, her birimizin yüzlerce şehit sevabı kazanmamızı cümlemize ayrı ayrı nasip eyle yâ Rabbi…

Bizi bid'atlere bulaştırma yâ Rabbi! Sünnet-i seniyye-yi nebeviye yolundan ayırma yâ Rabbi…Hayırlı uzun ömürlerle muammer eyle yâ Rabbi… İslâm'ın, müslümanların aziz olduğunu şu gözlerimize göster yâ Rabbi…

Mesut ve bahtiyar olarak sevdiğin bir kul olarak dilimiz zikrinle meşgulken, kelime-i tevhidle meşgulken ve buyurun beraberce bir daha diyelim:

"—*Eşhedü en lâ ilâhe illa'llah, ve eşhedü enne muhammeden abduhû ve rasûlüh*" diye diye şu can emanetimizi teslim etmeyi nasip eyle yâ Rabbi…

Kabrimizi cennet bahçesi eyle yâ Rabbi… Kabirden kalktığımız Mahşer günü bizi böylece şu cemaatimizle ihvân-ı sâdıkînimiz, sâdât ve meşâyih-ı vâsilînimiz ile Peygamber Efendimiz'in Livâü'l-Hamd'i altında peygamberlerle, sıddîklarla, şehidlerle, sàlihlerle beraber haşreyle yâ Rabbi…

Mahşer gününde Arş-ı A'lâ'nın gölgesinde gölgelendir yâ Rabbi… Defter divan açıp bizi mahşer halkına rezil etme yâ Rabbi… Hesaba ciddi tutulan helak olur yâ Rabbi...

Affet yâ Rabbi, lütfet yâ Rabbi… Bi-gayri hisâb Peygamber Efendimiz'le, sahabe-i kirâmımızla, ihvân-ı sâdıkînimizle duhul-u evvelîn ile Firdevs-i A'lâ'na bizleri de dâhil eyle… Cennet içinde Habîb-i Edîb'ine komşu olmayı nasip eyle yâ Rabbi… Rıdvân-ı ekberine vâsıl eyle yâ Rabbi… Cemalini çok çok görenlerden eyle yâ Rabbi…

Bi-hürmeti esmâike'l-hüsnâ, ve bi-hürmeti zikrike'l-cemîl, ve bi-hürmeti hatemâti'l-kur'âni'l-azîm, ve bi-hürmeti salevâti'ş-şerîfe, ve bi-hürmeti süveri'l-kur'âniyye, ve bi-hürmeti leyleti'l-mi'râc, ve bi-hürmeti esrârı sûreti'l-*fâtihah!*..

31. 01. 1992 - İskenderpaşa **/ İSTANBUL**

6. İSLÂM FITRAT DİNİDİR

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytàni'r-racîm.

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîne alâ külli hàlin ve fî külli hîn... Hamden kesîran tayyiben mübâreken fîh... Hamden kemâ yenbağî li-celâli vechihî, ve li-azîmi sultànih... Emmâ ba'd:

Aziz ve muhterem cemâat-i müslimîn!..

Şu mübarek Mi'rac Kandili cümleniz hakkında hayırlı ve mübarek ve müteyemmen olsun... Allah-u Teàlâ Hazretleri şu güzel ve kıymetli gecenin hayrından, feyzinden istifade etmeyi, hisseyâb ve hissemend ve hissedâr olmayı cümlemize ve cümlenize nasib ve müyesser eylesin... Nice nice kandillere, mübarek günlere, gecelere bayramlara, sevinçli hallere erişmenizi Allah-u Teàlâ Hazretleri nasib ve müyesser eylesin...

Böyle mübarek gecelerde ibadet edip namazlar kılmak, hatimler indirmek, zikirler yapmak, Kur'an-ı Kerim okumak, dualar eylemek şahsen yapılacak şeyler... Herkes evine gittiği zaman, bunlardan istediği kadar yapabilir.

El-hamdü lillâh kış geceleri müslümanın bayram geceleridir, bahar geceleridir. Çünkü kışın gündüzü kısadır, oruç kolay tutulur, sevap kazanılır; gecesi uzundur, gece namazına kolay kalkılır, ibadet kolay yapılır. Gecenin hayrından, feyzinden, bereketinden nefse ağır gelmeden, kolayca istifade edilebilir.

Herkes evinde ibadet eder de, bir de böyle günlerde Peygamber SAS Hazretleri'nin hadis-i şerifinde medhettiği, çok sevaplı olduğunu bildirdiği bir *tesbih namazı* vardır. O tesbih namazının da, ulemamız cemaaatle kılınabileceğini beyan etmişlerdir. Tek başına kılamayanlar da öğrenmiş olurlar. O bakımdan buradaki konuşmamızı yaptıktan sonra teklifim, temennîm, beraberce bir de tesbih namazı kılarız. Üç yüz tesbihli, dört rekâtlı, aşağı yukarı yarım saat kadar süren bir namazdır. Sevabını Peygamber Efendimiz medhetmiş, o namazı da kılmış oluruz. Ondan sonra

herkes evine gider, çoluk çocuğuyla veya yalnız olarak yapacağı ibadeti kendisi yapar.

a. Ayet-i Kerimede Mi'rac

Aziz ve muhterem kardeşlerim!

Bu gece Mi'rac kandili... Peygamber SAS Hazretleri'nin Mi'racını kutluyoruz. Süleyman Çelebi rahmetlinin,

Dediler ey kıble-i İslâm ü dîn,
Kutlu olsun sana Mi'râc-ı güzîn.

dediği gibi,

Ermedi evvel gelen bu devlete,
Kimse lâyık olmadı bu rif'ate.

dediği gibi, Peygamberimiz Muhammed-i Mustafâ SAS Efendimiz Hazretleri, bu gece Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin çok büyük iltifatlarına, kurbiyyetine, ünsiyyetine, dâvetine ve huzuruna kabule mazhar olmuştur.

Bunu ayet-i kerimede, —imam Nizameddin kardeşimiz yatsı namazının birinci rekâtında okudular— İsrâ Sûresi'nin birinci ayetinde Allah-u Teàlâ Hazretleri buyuruyor ki, *bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm*:

سُبْحَانَ الَّذِي أَسْرَى بِعَبْدِهِ لَيْلاً مِنْ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ إِلَى الْمَسْجِدِ
الأَقْصَى الَّذِي بَارَكْنَا حَوْلَهُ لِنُرِيَهُ مِنْ آيَاتِنَا ، إِنَّه هُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ
(الاسراء:١)

(*Sübhàne'llezî esrâ bi-abdihî leylen mine'l-mescidi'l-harâmi ile'l-mescidi'l-aksa'llezî bâreknâ havlehû li-nüriyehû min âyâtinâ,*

innehû hüve's-semîu'l-basîr.) (İsrâ, 17/1) *Sadaka'llàhu'l-azîm*.

Şimdi Arapça'da bir şeye hayran olunduğu zaman, hayret edildiği zaman, "*Sübhàna'llàh!*" denir. Bu güzel adet bize de geçmiş. "Sübhàna'llàh, ne kadar güzel! Allah Allah, öyle olmuş mu?.." deriz.

Ayet-i kerime de, (*Sübhàne'llezî*) diye başlıyor. Yâni, "Ne kadar hayret edilecek, ne kadar hayran kalınacak, emsalsiz, güzel, yüksek ve müstesnâ bir hadise ki, onu Allah-u Teàlâ Hazretleri kuluna nasib etmiş. O alemlerin Rabbi, mülkün sahibi, hükmün mâliki, kâinatın mutasarrıfı, (*esrâ bi-abdihî leylen*) bir gecenin içinde o sevgili, müstesnâ kulu Muhammed-i Mustafâ'sını, (*mine'l-mescidi'l-harâm*) Mekke-i Mükerreme'de bulunan Kâbe'nin çevresini teşkil eden Mescid-i Haram'dan, (*ile'l-mescidi'l-aksâ*) en uzaktaki mescid mânâsına gelen, Kudüs'te bulunan Mescid-i Aksâ'ya; o zamanda da, bu zamanda da olması mümkün olmayan bir şekilde, geceleyin götüren o alemlerin Rabbi Allah her şeye kàdirdir, şânı her türlü noksandan münezzehtir, her türlü takdire şâyestedir, şânı ne kadar yücedir.

Allah-u Teàlâ Hazretleri demek ki, o mübarek kulunu bir gecede Mekke'den Kudüs'e, kudüs'ten de yedi kat semâyı geçirip, yedi kat gökleri seyrân eyletip, Arş'ının üstünde cevlân ettirmiştir. Bilmediğimiz alemlere götürmüş, hiç bir beşerin görmesinin, dünya hayatında müttalî olmasının mümkün olmayacağı şeyleri göstermiştir.

(*Ellezî bâreknâ havlehû*) "O Mescid-i Aksâ da eskiden beri Allah'ın çevresini mübarek kıldığı, müstesnâ, kıymetli, kutsal yerlerden birisi... Müslümanın nazarında da öyle... Allah-u Teàlâ Hazretleri oraya bereket ihsân eylemiş, tâ eski zamanlardan itibaren peygamberlerin cevlângâhı, vazife yeri ve hizmet mahalli olmuştur. Dünyanın sonunun geldiği zamanda da kıyametin kopacağı, mahşerin olacağı mahaller oraları... Mânevî bakımdan Allah tarafından mübarek kılınmış olan o yerler...

(*Li-nüriyehû min âyâtinâ*) "Âyât-ı kevniyyesini ve bu mülk aleminden ayrı insanların görmediği, göremediği, Allah'ın

melekleriyle, Kur'an-ı Kerim'iyle, vahyiyle Peygamberine bildirdiği alemleri ve mahlûkları ve esrarlı hadiseleri göstermek için, ibret teşkil edecek hârikulâde halleri göstermek için onu biz Mescid-i Haram'dan Mescid-i Aksâ'ya götürdük." demiş oluyor ayet-i kerime...

Peygamber SAS Efendimiz'in bu bir gecede Mekke-i Mükerreme'den Kuds-ü Şerif'e, o mübarek yerlere, Mescid-i Aksâ'ya varması, işte bu İsrâ Sûresi'nin birinci ayet-i kerimesiyle, "Evet bu böyledir, bu hadise olmuştur, Allah'ın kudretinin şaşılacak bir eseri olan bu İsrâ mûcizesi vukù bulmuştur." diye Kur'an-ı Kerim'in şahitlik ettiği, belgelendirdiği, damga vurduğu bir hadisedir.

İsrâ, geceleyin seyahat etmek demek... Araplar gündüzleyin de seyahat edebilirler ama, gündüzleyin sıcaktan mahvolur insan, tahammül edemez. Bir kaç adım atsa helâk olur; güneşin harâretinden, scaklığından başına güneş geçer, tâkati kalmaz, yığılır kalır.

Onun için, Arapların adet-i seniyyeleri gece seyahat etmekti. Gece seyahat etmek, Araplar bakımından yapılan bir şey amma bu kadar uzun bir mesafeyi, binlerce kilometrelik mesafeyi Allah, Rasûlüllah SAS'e böyle bir müstesna ikram olarak, peygamber mucizesi olarak nasib etmiş. O gecede Kâbe'nin yanından, Kuds-ü şerife götürmüş.

Oradan da yedi kat semâya geçirip, Arş-ı A'lâ'ya, Sidre-i Müntehâ'ya götürüp, Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin huzuruna çıkması hadisesi var. O da *uruc*, yükselme kelimesinden alınma *Mi'rac* sözüyle ifade ediliyor.

Demek ki, Peygamber Efendimiz Mekke'den Kuds-ü Şerif'e götürülmüş; Kudüs'te de nice nice ayetleri, esrarları müşahade ettikten sonra, daha başka esrarları müşahade etmesi, mânevî varlıkları görmesi için uruc ettirilmiş; yâni semâlara, yedi kat semaların ötelerine, mâverâ-yı semâvâta gönderilmiş.

Buhàrî ve Müslim'de ve daha başka hadis kitaplarında,

sahabe-i kiramdan rivayet edilmiş çeşitli hadis-i şerifler var. Yâni sağlam, sahih hadislerin ifade ettiği hadise...

Kuds-ü Şerif'te neler olduğunun teferruatı, göklerde Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin o kıymetli Habîbinin neler gördüğüne dair bilgiler hadis-i şeriflerde mevcut...

Hadis-i şerif ne demek?.. Peygamber Efendimiz'in kendi ifadesi... Allah Kur'an-ı Kerim'de şahitlik ediyor ki: "Ben kulumu bir gecede Mekke'den Kudüs'e götürdüm." Rasûlüllah SAS Efendimiz de mübarek ağzıyla anlatıyor ki: "Ben de Kudüs'e gittim, Kudüs'ten ötelerde de şunları şunları şunları gördüm.

b. Hatîm'de Yol Hazırlığı

Şimdi Peygamber Efendimiz'in sahih hadis-i şeriflerinden, o mübarek fem-i saâdetinden, o mübarek ağzından sahabe-i kirâmına bu hadiseyi nasıl anlattığını, bir kısmını da özetlemek sûretiyle size bildirelim:[22]

بَيْنَمَا أَنَا فِي الحَطِيم مُضْطَجِعًا ، إِذْ أَتَانِي آتٍ ، فَشَقَّ مَا بَيْنَ هٰذِهِ

إِلَى هٰذِهِ ، فَاسْتَخْرَجَ قَلْبِي ، ثُمَّ أُتِيتُ بِطَسْتٍ مِنْ ذَهَبٍ مَمْلُوءَةٍ

إِيمانًا ، فَغُسِلَ قَلْبِي بِماءِ زَمْزَمَ ، ثُمَّ حُشِيَ ثُمَّ أعيدَ ؛

(*Beynemâ ene fi'l-hatîmi mudtacian*) Peygamber Efendimiz SAS buyuruyor ki: "Ben Kâbe-i Müşerrefe'nin yanında, Hatîm denilen yerde şöyle yaslanmış duruyordum."

---

[22] Buhàrî, *Sahîh*, c.XII, s.273, no:3598; Müslim, *Sahîh*, c.I, s.389, no:238; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.208, no:17869; Ebû Avâne, *Müsned*, c.I, s.111, no:338; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.I, s.240, no:48; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.VI, s.434; Mâlik ibn-i Sa'saa RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XI, s.391, no:31842; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXXVIII, s.16, no:40979.

Kâbe'nin resmini görenler resminden bilirler, ziyaretine nâil olanlar ziyaretinden bilirler ki, Hacerü'l-Esved'in yanından şöyle giderken, hemen Hacerü'l-Esved'in sol tarafındaki duvarında Kâbe-i Müşerrefe'nin altın kapısı vardır. O yüksektir, insan ayak parmakları üzerinde yükselirse kapının eşiğini ancak tutabilir. Yüksektir kapısı... Herkes haddini bilsin diye, yüksek yapılmış.

Kâbe'nin kapısının olduğu yerin biraz daha ötesinde de Makàm-ı İbrâhim vardır. Rükn ile Makam arası, yâni Hacerü'l-Esved'le Makàm-ı İbrâhim'in arası duaların en çok kabul olduğu yerdir. Yâni Kâbe'nin eşiğine geliyor insanoğlu, boynunu büküyor, Rabbül-alemîn'in dergâhına yüz tutuyor, gözünü kapatıyor, dua ediyor. Orası Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin duaları çok kabul ettiği bir yer...

Oradan biraz daha ilerlediğiniz zaman Kâbe'nin duvarı biter, Kâbe'nin âdetâ avlusu diyebileceğimiz yarım daire şeklinde bir alçak duvar vardır. İnsanın omuzundan aşağıda, 80 - 100 cm

genişliğinde, yerden de 110 - 120 cm yüksekliğinde mermer bir duvardır. Kâbe ile bu duvar arasında bir boşluk vardır. Orada nöbetçiler dururlar ki, Kâbe'yi tavaf edenler yanılıp da oradan girmesinler. Çünkü oradan girerlerse tavaf tamam olmaz. Orası Kâbe'nin içi sayılır, dışından tavaf etsinler diye, nöbetçiler hacıları ikaz ederler.

Kâbe'nin, kapısından girilen üstü kapalı bir kısmı var; bir de üstü açık olan o kısmı var. Peygamber Efendimiz buyurmuş ki:

"—Hatîm'in olduğu yer de Kâbe'nin içi sayılır."

Abdullah ibn-i Zübeyr RA halife olduğu zaman, —Hazret-i Ali'den sonra bir ara halifelik yaptı, sonra şehid edildi— orasını Peygamber Efendimiz'in istediği gibi duvarla çevirmiş, Kâbe'ye katmış. Kâbe o zaman uzunca bir bina olmuş. Haccac onu yenip, şehid ettiği zaman, Emevî hükümdarlarının emriyle onun yaptığı kısmı yeniden yıkmışlar; Kâbe şimdiki haliyle kalmış, o yapılan kısım açıkta kalmış.

Neden böyle yaptırmış Allah, neden yapılanı yıktırtmış?.. Hikmetleri var, her şeyin hikmeti var. Yaptıranın sevabı var, yıkılmasında da hikmet var.

Hazret-i Aişe, Peygamber Efendimiz'in vefatından sonra Kâbe'yi ziyaret ediyormuş. Hazret-i Aişe bizim neyimiz? Bizim validemiz.

وَأَزْوَاجُهُ أُمَّهَاتُهُمْ (الأحزاب:٦)

(*Ve ezvâcühû ümmehâtühüm*) [Peygamberin eşleri, onların anneleridir.] (Ahzâb, 33/6)

Peygamber Efendimiz'in hanımları bizim annelerimiz. Onların konuştuğu dil de bizim ana dilimiz. O halde Arapça bizim neyimiz? Ana dilimiz. Hem Türkçe veya Kürtçe, veya Çerkezce; hem de Arapça... Hepiniz ana dilinizi bilmeyen çocuklarsınız. Onun için ana dilinizi biraz öğrenin!

Her müslümanın ana dili Arapça'dır. Buradan da her

Müslümanın ana dili olan Arapçayı öğrenmesi lâzım geldiğine dair bir mânâ çıkıyor.

Şimdi o mü'minlerin anası Aişe-i Sıddîka ya, tabii ona müsaade etmişler. Merdiveni getirmişler, kapıyı açmışlar, Kâbe'nin içine girmiş...

Kapısından içeri herkesi sokmazlar. Kaç kişiye nasib olur dünyada onun içine girmek... İçeri girmiş, onun yanında itibarlı bir iki kişi daha girmiş. Halk izdiham ediyor, herkes de girmesin diye kapıyı kapatmışlar.

Kapı kapanınca, dışarıdan birisi açmış ağzını, elini kulağına dayamış, içeriye bağırmış:

"—Ey mü'minlerin annesi!"

Hazret-i Aişe-i Sıddîka Validemiz de onun neden bağırdığını biliyor:

"—Hatîm'e gidin, orası da Kâbe'nin içidir." demiş.

Anlıyor musunuz, Kâbe'ye ziyaret nasib olursa, orada da namaz kılın da, Kâbe'nin içinde namaz kılmış olun yâni... Fukaranın da Kâbe ziyareti öyle oluyor işte...

Herkese o altın kapı açılmaz, herkes içeriye giremez amma, o aralık her zaman açıktır. Öbür tarafında da aralık vardır, bu tarafında da aralık vardır. Oradan girersiniz, Kâbe'nin içinde namaz kılmak size de nasib olur; bunu bilesiniz.

Hadis-i şerife devam edelim! Peygamber Efendimiz SAS buyuruyor ki:

بَيْنَمَا أَنَا فِي الحَطِيم مُضْطَجِعًا ، إِذْ أَتَانِي آتٍ ، فَشَقَّ مَا بَيْنَ هٰذِهِ

إِلَى هٰذِهِ ، فَاسْتَخْرَجَ قَلْبِي ، ثُمَّ أُتِيتُ بِطَسْتٍ مِنْ ذَهَبٍ مَمْلُوءَةٍ

إِيمَانًا ، فَغُسِلَ قَلْبِي بِمَاءِ زَمْزَمَ ، ثُمَّ حُشِيَ ثُمَّ أُعِيدَ ؛

(*Beynemâ ene fi'l-hatîmi mudtacian*) "Ben Kâbe-i Müşerrefe'nin yanında, Hatîm denilen yerde şöyle yaslanmış duruyordum."

Efendimiz o duvarlı kısımda oturuyormuş. Nasıl oturuyormuş? Yaslanmış, öyle oturuyormuş.

(*İz etânî âtin*) "Birden bire bana bir şey geldi..." Bunun melek olduğu anlaşılıyor. (*Feşakka mâ beyne hâzihî ilâ hâzihî*) "Şuramla şuram arasını yardı." Göğsünü yarmış. (*fe'stahraca kalbî*) "Kalbimi çıkardı. (*sümme ütîtü bi-tastin min zehebin memlûetin îmânen*) Sonra içi îman dolu bir leğen getirildi. (*Fegusile kalbî bi-mâi zemzem*) Zemzem suyu ile benim kalbim o iman dolu tasın içinde yıkandı."

Artık esrârı, içinizden kendiniz tefekkür edin, gözünüzün önüne getirmeğe çalışın! Efendimiz'in kalbi zâten altın gibi, pırıl pırıl, nurlu kalb; ama vazifeli melek kalbini çıkartmış, iman dolu leğenin içinde Zemzem suyu ile yıkamış.

(*Sümme huşiye sümme üîde*) "Sonra kalbimin içi dolduruldu ve yerine konuldu." diyor. Mâneviyat, nur ve iman doldurulmuş ve eski haline getirilmiş.

c. Burak

ثُمَّ أُتِيتُ بِدابَّةٍ دُون البَغْلِ وفَوْقَ الحِمارِ أَبْيَضَ يُقالُ لَهُ البُراقُ ،

يَضَعُ خَطْوَهُ عِنْدَ أَقْصىٰ طَرْفِهِ .

(*Sümme ütîtü bi-dâbbetin dûne'l-bağli ve fevka'l-hımâr*) "Sonra önüme bir binek getirildi, bir mahlûk getirildi ki, katırdan biraz küçükçe, ama merkepten biraz daha büyükçe, (*ebyad*) beyaz renkli bir binek... (*Yukàlü lehü'l-burâku*) Ona *Burak* deniliyordu. Burak denilen o mahlûk getirildi." *Burak*, berk kelimesiyle ilgili. *Berk* de şimşek demek...

(*Yedau hatvehû inde aksâ tarfihî*) "Bu mahlûk ayağını, gözünün baktığı yerin en ötesine koyuyordu, yâni ufka koyuyordu." Yâni her adımı ufkun ta ötesine kadar atıyor, öyle bir mahlûk...

Şimdi aziz ve muhterem kardeşlerim, bir hadisi anlatacağım size, biraz meseleleri anlayın diye... Peygamber Efendimiz buyuruyor ki: İnsan kabre konulduğu zaman korkar, kabirde sıkışır. Ama mü'mine kabri genişler. Ondan sonra güleç yüzlü, güzel yüzlü bir kimse görecekmiş kabrinde... Diyecekmiş ki o kimseye:

"—Sen kimsin yâ mübârek? Bak ben bu kabre konulduğum zaman korkuyordum, yalnızlıktan ürküyordum, tüylerim ürperiyordu. Sen şimdi geldin, ben de seviniyorum, senin güleç yüzünden, nurlu yüzünden memnunum. Sen kimsin yâ mübarek?" diyecekmiş.

O da diyecekmiş ki:

"—Ey müslüman, ben senin dünyada okuduğun Tebâreke Sûresi var ya, işte ben o sûreyim. Allah bana bu şekli verdi, sana gönderdi."

Dikkat ediyor musunuz, Allah CC nasıl insanların hoşuna gidecek ve insanlarının duygularının anlayacağı şekle getiriyor sevapları...

Sevap deyince, "Sevap nedir hocam; elle tutulur mu, gözle görülür mü, teraziye konulur mu, tartılır mı, ölçülür mü?" derseniz; "Sevap denilen şey, öyle tartılır, ölçülür bir şey değildir, mânevî bir şeydir." deriz. Amma Peygamber Efendimiz bildiriyor ki, Allah Tebâreke sûresinin sevabını insan sûretine getirip, onu okuyan kimseye kabirde yoldaş ediyor. Kàdir mi Allah her şeye? Âmennâ ve saddaknâ, kàdir... Kàdir olunca da bizim anlayacağımız şekle ve hoşlanacağımız hale getiriyor.

Sen neden anlarsın?.. Senin gibi yüzlü, elli, ayaklı bir kimse olsa, yüzü pırıl pırıl nurlu olsa, ondan anlarsın. Bak şimdi etrafında melekler var, anlıyor musun?.. Anlamıyorsun. Bu caminin içine rahmet inse, sekîne inse anlar mısın?.. Anlayamazsın. Allah anlatacak şekle getirmeğe kàdirdir. Nasıl

teldeki elektrik akımını anlamazsın da, lambadan geçtiği zaman ışık olarak anlarsan; radyodan geçtiği zaman ses olarak anlarsan, Allah da sevabı senin istediğin şekle getirebiliyor.

Peygamber Efendimiz de burada diyor ki:

"—Katırdan küçükçe, merkepten büyükçe bir binek halindeydi, beyaz renkliydi, Burak deniliyordu. Adımını gözün gördüğü en uzak noktaya atıyordu, fırt oraya varıyordu." diyor. Yâni Allah, o devrin bineği olan bir binek şeklinde, Rasûlüllah'ın ünsiyet edeceği, seveceği bir şekilde onu getirmiş.

Şimdi biz füze gibi desek, onu daha iyi anlarız. Çünkü şimdi bizden ata binmiş olan kaç kişi var? Herkes otomobile biniyor, tayyareye biniyor.

İşte Cebrâil AS kılavuzu olmuş, Peygamber SAS Efendimiz Burak'a binmiş ve Kâbe-i Müşerrefe'den yolculuk başlamış.

d. En Yakın Semâ

فَحُمِلْتُ عَلَيْهِ ، فَانْطَلَقَ بِي جِبْرِيلُ ، حَتَّى أَتَى السَّمَاءَ الدُّنْيَا.

(*Fehumiltü aleyh*) "Ona bindirildim. (*Fe'ntaleka bî cibrîlü*) Cebrâil beni götürdü. (*Hattâ ete's-semâe'd-dünyâ*) Nihayet en yakın semâya geldik..."

(*Es-semâe'd-dünyâ*) En yakın semâ demektir, dünya semâsı demek değildir. En yakın semâ için de;

وَلَقَدْ زَيَّنَّا السَّمَاءَ الدُّنْيَا بِمَصَابِيحَ (الملك:٥)

(*Velekad zeyyenne's-semâe'd-dünyâ bi-mesabîha*) "Biz en yakın semâyı yıldızlarla donattık." (Mülk, 67/5) diyor ayet-i kerime...

Yedi kat semâ var amma, birinci semâsı yıldızlarla donanmış, ondan sonraki semâlarda ne arz var, ne ay var, ne güneş var, ne yıldız var... Ondan sonraki semâların halini Allah bilir. Yalnız, "Biz en yakın semâyı yıldızlarla donattık." deniliyor. Allah'ın kudretini, semânın azametini, vüs'atini ve derinliğini oradan

anlayın artık.

Birinci semâda işte bu kehkeşanlar, samanyolları, galaksiler, yıldızlar, ışıklarını gördüğümüz şeyler var. Bu ışıklarını görmediğimiz yerlerin arkasında da, ışığı gelmeyen şeyler var. Onun için Peygamber SAS Efendimiz, Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin huzuruna varırken;

Ref olup ol şaha yetmiş bin hicâb,
Nûr-u tevhid açtı vechinden nikàb.

Yetmiş bin nurdan, yetmiş bin zulmetten perdeler kalktı, Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin huzuruna öyle vardı. Ne demek?.. Karanlık da bir perde, nur da bir perde... Bize şimdi göğün mavi yeri niye karanlık görülüyor?.. Oradan ışık gelmediğinden karanlık görülüyor. Oradan ışık gelse, orası da nur görünecek.

Demek ki semâda yıldızlar da var, nur da var, karanlıktan da perdeler var. Ama o şahlar şahı, o peygamberler serveri Habîb-i Hüdâya yetmiş bin perde kaldırıldı.

"*Nûr-u Tevhid açtı vechinden nikàb.*" Sözlerin azametine bak!.. Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin vech-i pâkinden perdesini, kulu cemâlini seyretsin diye kaldırdığını anlatıyor. Kelimelerin güzelliğine bakın, seçilişindeki azamete bakın!

"Birinci semâya geldim." diyor Peygamber Efendimiz. E böyle gözün gördüğü yere bir lâhzada götüren bir binekle birinci semâya geldi Peygamber Efendimiz.

فَاسْتَفْتَحَ ، فَقِيلَ: مَنْ هٰذَا ؟ قَالَ: جِبْرِيلُ. قِيلَ: وَمَنْ مَعَكَ ؟

قَالَ: مُحَمَّدٌ. قِيلَ: قَدْ أُرْسِلَ إِلَيهِ ؟ قَالَ: نَعَمْ. قِيلَ: مَرْحَبًا

بِهِ فَنِعْمَ المَجِيءُ جَاءَ ، فَفُتِحَ .

(*Fe'stefteha*) "Cebrâil AS, 'Açın bu birinci semânın kapılarını!'

dedi. Cebrâil AS birinci semânın kapılarının açılmasını istedi."

Muhterem kardeşlerim, bu semâların birinden ötekisine geçiş, meleklere bile kolay değil, meleklere bile müsaadeyle... Bakın, "Açılmasını istedi." diyor.

(*Fekîle: Men hâzâ?*)

"—Kim o?" dendi.

(*Kàle: Cibrîl*)

"—Cebrâil'im." dedi.

Cebrâil AS konuşuyor, Efendimiz Burağın üstünde...

(*Kîle: Ve men meak?*)

"—Peki, yanındaki kim yâ Cebrâil?"

(*Kàle: Muhammedün*) Cebrâil dedi ki:

"—Bu Muhammed, Allah'ın seçkin kulu Muhammed-i Mustafâ'sı bu!.."

(*Kîle: Kad ürsile ileyhi*)

"—Ona davet gönderildi mi, bu tarafa geçmesine izin verildi mi?.."

Melek şaşırıyor: Allah Allah!.. Beşer hayatta iken semâdan bu tarafa geçer mi, ona davet mi vâkî oldu Cenâb-ı Hak tarafından?..

(*Kàle: Neam*) Cebrâil AS:

"—Evet ey vazifeli melek, Allah'ın daveti oldu." dedi.

(*Kîle: Merhaben bihî feni'mel-mecîü câe*) Melek o zaman:

"—Ona merhabalar olsun, ne hoş geldi!.." dedi.

Birinci semânın vazifeli meleği Peygamber Efendimiz'i selâmlıyor ve "Hoş geldin, sefâ geldin!" diyor.

(*Fefütiha*) "Birinci semânın kapısı açıldı."

Böyle Cebrâil'in konuşmasıyla, meleğin sorgusuyla, sualiyle açılan bir kapıyı bir başkası nasıl geçebilir? Kılavuzu Cebrâil olmayan bir başkası oradan ötelere nasıl gidebilir?.. Oradan ötelere, Allah müsaade etmeyince dualar ve sevaplar bile gitmiyor. Yeryüzünde insanların yaptığı dualar ve sevaplı işler bile orada takılıyor, bazen oradan geri gönderiliyor.

"—Kimin bu namaz, kimin bu hatim, kimin bu tesbih, kimin bu zekât, kimin bu sadaka?.. Kiminmiş bu hac?.."

“—İşte falanca şahsın...”

“—Git bu ibadeti o herifin yüzüne vur, kafasına patlat! Çünkü o riyakâr, Allah onun ibadetini kabul etmez. Ben, riyâkârların ibadetlerini buradan öbür tarafa geçirmemek emrini almışım, buradan öte yana geçirmem, döndür geri!” der.

Melekler götürürken, ibadetler bile geçmez oralardan.

Cebrâil AS ile Peygamber Efendimiz, böylece birinci semânın kapısından geçtiler.

فَلَمَّا خَلَصْتُ فَإِذَا فِيهَا آدَمُ ، فَقَالَ: هٰذَا أَبُوكَ آدَمُ ، فَسَلِّمْ عَلَيْهِ !

فَسَلَّمْتُ عَلَيْه ، فَرَدَّ السَّلَامَ ، ثُمَّ قَالَ: مَرْحَباً بِالْإِبْنِ الصَّالِحِ ، وَ

النَّبِيِّ الصَّالِحِ !

(*Felemmâ halastü feizâ fîhâ âdem*) Birinci semânın kapısından geçince bir de ne göreyim, orda Adem AS yok mu?

(*Fekàle*) Cebrâil dedi ki:

(*Hâzâ ebûke âdemü*) “Yâ Rasûlallah, bu senin baban, deden, beşerin babası olan Âdem! (*Fesellim aleyhi*) Ona selâm ver!”

(*Fesellemtü aleyhi, feredde’s-selâm*) “Ben Âdem AS’a selâm verdim, o da benim selâmımı aldı. (*Sümme kàle:*) Sonra dedi ki Peygamber Efendimiz’e:

“(*Merhaben bi’l-ibnis-sàlih, ve’n-nebiyyi’s-sàlih*) Bu iyi oğula, bu sàlih peygambere merhabalar olsun!” diye “Merhaba!” dedi Peygamber Efendimiz’e, Âdem AS Atamız...

e. İkinci Semâ ve Diğer Semâlar

ثُمَّ صَعِدَ بِي حَتَّى أَتَى السَّمَاءَ الثَّانِيَةَ ، فَاسْتَفْتَحَ . فَقِيلَ : مَنْ هذا ؟

قالَ: جِبْرِيلُ. قِيلَ: وَمَنْ مَعَكَ ؟ قَالَ: مُحَمَّدٌ. قِيلَ: وَقَدْ أُرْسِلَ إِلَيْهِ ؟

قالَ: نَعَمْ. قِيلَ: مَرْحَباً بِهِ ، فَنِعْمَ المَجِيءُ جاءَ ، فَفُتِحَ .

(*Sümme saide bî hattâ ete's-semâe's-sâniyeh*) "Sonra Cebrâil beni tekrar yükseltti, ikinci semâya kadar götürdü. (*Fe'stefteh*a) Açılmasını istedi."

(*Fekîle: Men hâzâ?*)

"—Kim o?" denildi.

(*Kàle: Cibrîl*)

"—Cebrâil" dedi.

(*Kîle: Ve men meak?*)

"—Yanındaki kim?" denildi.

(*Kàle: Muhammedün)*

"—Muhammed" dedi.

(*Kîle: Ve kad ürsile ileyhi?*)

"—Ona davet gönderildi mi, gelmesine müsaade olundu mu?" denildi.

(*Kàle: Neam*)

"—Evet, gönderildi." dedi.

(*Kîle: Merhaben bihî feni'mel-mecîü câe*) Onun üzerine:

"—Ona merhabalar olsun, hoş gelmiş, safâ gelmiş." denildi.

(*Fefütiha*) İkinci semânın kapısı da açıldı.

فَلَمَّا خَلَصْتُ إذا بِيَحْيَى وَعِيسَى ، وهُما ابْنا الخَالَةِ ، قالَ: هٰذَا

يَحْيٰى وعِيسٰى ، فَسَلِّمْ عليْهِمَا ! فَسَلَّمْتُ فَرَدَّا ، ثُمَّ قَالاَ : مَرْحَبًا

بِالْأَخِ الصَّالِحِ ، والنَّبِيِّ الصَّالِحِ !

(*Felemmâ halastü izâ yahyâ ve îsâ*) "Oradan geçince bir de baktım ki, Yahya AS ile İsâ Aleyhisselâm..." İkisi ikinci semâda. (*Ve hümebne'l-hàlete*) " O ikisi teyze çocukları; birisi Meryem

validemizin kızkardeşinin çocuğu, Hazret-i İsâ da Meryem validemizin çocuğu...

(*Kàle: Hâzâ yahyâ ve îsâ, fesellim aleyhimâ*) Cebrâil dedi ki:

"—Bu ikisi Yahyâ ve İsâ AS'dır, bu ikisine selâm ver yâ Rasûlallah!" dedi.

(*Fesellemtü fereddâ*) Ben onlara selâm verdim onlar da selâmımı aldılar. (*Sümme kàlâ:*) Sonra dediler ki: (*Merhaben bi'l-ahi's-sàlih ve'n-nebiyyi's-sàlih!*)

"—Merhabalar olsun bu sàlih kardeşe, merhabalar olsun bu sàlih peygambere!" dediler.

Çünkü, bütün peygamberler birbirlerinin kardeşleridir.

Peygamber Efendimiz birinci semâda Adem Atamız'la karşılaştı, ikinci semâda Yahyâ ve İsâ AS'la karşılaştı. Üçüncü semâda aynı şekilde Yusuf AS'la karşılaştı. Ondan sonra dördüncü semâda İdris AS'la karşılaştı, beşinci semâda Hârun AS'la karşılaştı. Altıncı semâda da Mûsâ AS'la karşılaştı. Hep konuşmalar aynı... Semânın kapılarında meleklerin sorması, merhaba demesi, peygamberlerin konuşmaları hep aynı... Mûsâ AS da merhaba dedi, selâm verdi, selâm aldı.

فَلَمَّا تَجاوَزْتُ بَكَى ، قِيلَ لَهُ ؛ ما يُبْكِيكَ ؟ قَالَ: أَبْكِي لأَنَّ غُلاَمًا

بُعِثَ بَعْدِي ، يَدْخُلُ الْجَنَّةَ مِنْ أُمَّتِهِ ، أَكْثَرُ مِمَّنْ يَدْخُلُ مِنْ أُمَّتِي .

(*Felemmâ tecâveztü bekâ*) Onu da geçerken, Mûsâ AS ağladı. (*Kîle lehû: Mâ yübkîke?*) Ona soruldu:

"—Seni ağlatan ne, neden ağlıyorsun yâ Mûsâ?.."

(*Kàle: Ebkî li-enne gulâmen buise ba'dî, yedhulü'l-cennete min ümmetihî ekseru mimmen yedhulühâ min ümmetî.*) Bak ne demiş, benim hoşuma gidiyor, ibretli şeyler:

"—Şundan ağlıyorum ki, benden sonra peygamber gönderilmiş olan bir kimsenin ümmetinden, benim ümmetimden daha fazla insan cennete girecek; ondan ağlıyorum." diyor.

Demek ki, kendisi peygamber olduğu için ümmetine acımış, “Ah beni dinlemediler, ah benim emrimce hareket etmediler... Bak bu benden sonra geldi, bunun ümmetinden daha çok kimse cennete girecek.” diye ağlamış. Tabii hikmetli şeyler...

Peygamber Efendimiz buyurdu ki: “Cennetin ekseriyeti Ümmet-i Muhammed’den olacak!” Yarısından çoğu, üçte ikisinden çoğu Peygamber Efendimiz’in ümmetinden olacak. Allah bizi de böyle bi-gayri-hisab cennete girenlerden eylesin...

فَلَمَّا خَلَصْتُ إِذَا إِبْرَاهِيمُ ، قالَ : هذَا أَبُوكَ إِبْرَاهِيمُ ، فَسَلِّمْ عَلَيْهِ !

فَسَلَّمْتُ عَلَيْهِ ، فَرَدَّ السَّلامَ ، فقالَ: مَرْحَبًا بِالْإِبْنِ الصَّالِحِ ، وَالنَّبِيِّ الصَّالِحِ !

(*Felemmâ halastü*) Altıncı semâda Mûsâ AS’la böyle ağlaşmalı, görüşme olduktan sonra, yedinci semâda İbrâhim AS’la karşılaştı.

(*Kàle: Hâzâ ebûke ibrâhîmü fesellim aleyhi*) Cebrâil AS:

“—Bu senin deden, baban... Bu senin ecdadından ceddin İbrâhim AS, ona selâm ver!” dedi, tanıttı Peygamber Efendimize...

(*Fesellemtü aleyhi fereddes-selâm*) Ben de İbrâhim AS’a selâm verdim, o da selâmıma karşılık verdi.

(*Fekàle: Merhaben bi’l-ibni’s-sàlih ve’n-nebiyyi’s-sàlih!*) Sonra İbrâhim AS da:

“—Ey sàlih oğul, merhaba sana! Ey sàlih peygamber merhaba sana!” dedi.

ثُمَّ رُفِعَتْ لِي سِدْرَةُ الْمُنْتَهَى ، فإذا نَبْقُهَا مِثْلُ قِلالِ هَجَرَ ، وَإِذَ وَرَقُهَا مِثْلُ آذانِ الفِيَلَةِ ، قَالَ: هٰذِهِ سِدْرَةُ الْمُنْتَهَى !

(*Sümme rufiat lî sidretü’l-müntehâ*) Sonra bana perdeler

kaldırıldı, Sidre-i Müntehâ gösterildi.

(*Feizâ nebikuhâ mislü kılâli hecera, ve izâ verakuhâ mislü âzâni'l-fîleh*) "Meyvaları hecr kabakları gibi büyük ve yaprakları da filin kulakları kadar iri olduğunu gördüm." diyor.

"—Burası Sidre-i Müntehâ'dır." dedi Cebrâil AS.

Orada dört nehir olduğunu anlatıyor.

ثُمَّ رُفِعَ لِيَ الْبَيْتُ الْمَعْمُورُ ، فَقُلْتُ: يَا جِبْرِيلُ مَا هٰذَا ؟ قَالَ: هٰذَا الْبَيْتُ الْمَعْمُورُ . فَإِذَا هُوَ يَدْخُلُهُ كُلَّ يَوْمٍ سَبْعُونَ أَلْفَ مَلَكٍ ، إِذَا خَرَجُوا مِنْهُ لَمْ يَعُودُوا إِلَيهِ .

(*Sümme rufia liye'l-beytü'l-ma'mûr*) Sonra Beytül-Ma'mur'u gördüğünü söylüyor Peygamber Efendimiz.

(*Fekultü: Yâ cibrîlü, mâ hâzâ*?) Dedim ki: "Yâ Cebrâil, bu nedir?"

(*Kàle: Hâze'l-beytü'l-ma'mûr*) Cebrâil AS dedi ki: "Bu Beytü'l-Ma'murdur yâ Rasûlallah!"

(*Feizâ hüve yedhulühû külle yevmin seb'ùne elfe melekin*) "Bu Beytül-Ma'mur'a her gün yetmiş bin melek girer, (*izâ haracû minhu lem yeùdû ileyhi*) dışarı çıktıkları zaman, bir daha bu meleklere tekrar Beytü'l-Ma'mûr'a girmek nasib olmaz."

Allah'ın meleklerinin çokluğuna bakın! O Beytü'l-Ma'mur yaratıldığından bugüne kadar her gün yetmiş bin melek giriyor, bir daha girmek nasib olmuyor. O Beytü'l-Ma'mur'un yeryüzüne mukabil yerinde de Kâbe-i Müşerrefe vardır. Melekler Beytü'l-Ma'mur'u tavaf ederler, mü'minler de Kâbe-i Müşerrefe'yi nasib olursa giderler, tavaf ederler.

f. Peygamberimiz'in Fıtratı Tercih Etmesi

ثُمَّ أُتِيتُ بِإِنَاءٍ مِنْ خَمْرٍ ، وَإِنَاءٍ مِنْ لَبَنٍ ، وَإِنَاءٍ مِنْ عَسَلٍ ، فَأَخَذْتُ

اللَّبَنَ ، فَقَالَ: هِيَ الفِطْرَةُ الَّتي أَنْتَ عَلَيْهَا وأُمَّتُكَ .

(*Sümme ütîtü bi-inâin*) Sonra diyor ki Peygamber Efendimiz: "Bana üç tane kap getirildi; (*ve inâin min hamr*) içinde cennet şarabı olan bir kap, (*ve inâin min leben*) cennet sütü olan bir kap, (*ve inâin min asel*) cennet balı olan bir kap..." Yâni, "Cennet şarabı mı, cennet balı mı, cennet sütü mü?.."

(*Feehaztü'l-lebene*) Ben sütü aldım.

(*Fekàle*) O zaman demiş ki Cebrâil AS:

(*Hiye'l-fıtratü'llletî ente aleyhâ ve ümmetüke*) "Bu senin ve ümmetinin üzerinde bulunduğu fıtrat-ı asliyeyi sembolize ediyor."

Demek ki biz, bizim ümmetimiz ve Peygamber Efendimiz fıtrat-ı asliye üzere yaratılmışız. Hilkatın kanunlarına, tabiatına uygun, tabii bir ümmetiz. Rasûlüllah da öyle... Olağan dışı, garib veya acaib değil, tam insanoğlunun hilkatine, fıtratına uygun bir halimiz var.

Meselâ Peygamber Efendimiz, beşerin serveri olduğu halde, meleklerden üstün olduğu halde, beşer gibi yaşamış, beşer gibi hastalanmış, iyi olmuş, yorulmuş, dinlenmiş, terlemiş, üşümüş... Ticaret yapmış, kazanmış, borca girmiş... Evlenmiş, çoluk çocuğu olmuş, çocukları vefat etmiş, acılarını görmüş...

Ümmeti kendisini kabul etmiş, kabul etmeyenler olmuş, kabul etmeyenlerin ezâsına tahammül etmiş. Kimisi taş atmış ayağını yaralamış, kimisi dişlerini kırmış; kimisi "Anam babam sana fedâ olsun ey Allah'ı Rasûlü!" demiş... İşte böyle, hayatın tabii hali ve haleti üzere bir yaşantı...

Şimdi acaba bir insan, olağanüstü hareket ederse mi Allah'ın sevgili kulu olur. Bazıları dediler ki:

"—Ben bundan sonra hiç gündüzleri yemek yemeyeceğim, her gün oruçlu olacağım!"

Bir başkası dedi ki:

"—Ben bundan sonra kadınların yanına yanaşmayacağım, evlenmeyeceğim, hep onlardan uzak yaşayacağım!"

Birisi de dedi ki:

"—Ben bundan sonra bütün geceleri sabahlara kadar hiç uyumayacağım, ibadet edeceğim, sevapları kazanacağım!" dedi.

Peygamber Efendimiz'e bu haber gelince buyurdu ki:

"—Ben sizin Allah'tan en çok korkanınızım ama, sizin bu düşündüğünüz gibi hareket etmiyorum, tabii hareket ediyorum. Bazı günler oruç tutuyorum, bazı günler tutmuyorum. Gecenin bir kısmında yatıyorum, bazı bölümünde kalkıp ibadet ediyorum. Evlenmişim, çoluk çocuğum var, ailem var, evim var. Benim yolumdan gidenlerin benim sünnetime uymaları lâzım! Benim sünnetime, yoluma uymayan benden değildir." buyurdu.

Bunun kıymetini herkes anlayamaz. O zamanın insanları Peygamberimizin haline bakıp dediler ki:

مَا هَذَا إِلاَّ بَشَرٌ مِثْلُكُمْ يَأْكُلُ مِمَّا تَأْكُلُونَ مِنْهُ وَيَشْرَبُ

مِمَّا تَشْرَبُونَ (المؤمنون:٣٣)

(*Mâ hâzâ illâ beşerün mislüküm ye'külü mimmâ te'külûne minhü ve yeşrabü mimmâ teşrabûn*) "Bu sadece sizin gibi bir insandır; sizin yediklerinizden yiyor, sizin içtiklerinizden içiyor." (Mü'minûn, 23/33)

مَالِ هٰذَا الرَّسُولِ يَأْكُلُ الطَّعَامَ وَيَمْشِي فِي الأَسْوَاقِ (الفرقان:٧)

(*Mâ li-hâze'r-rasûle ye'külü't-tàme ve yemşî fi'l-esvâk*) "Bu ne biçim peygamber; bizler gibi yemek yiyor, çarşılarda dolaşıyor." (Furkan, 25/7) dediler.

لَوْلاَ أُنزِلَ إِلَيْهِ مَلَكٌ فَيَكُونَ مَعَهُ نَذِيراً. أَوْ يُلْقَى إِلَيْهِ كَنزٌ أَوْ

تَكُونُ لَهُ جَنَّةٌ يَأْكُلُ مِنْهَا (الفرقان:٧-٨)

(*Lev lâ ünzile ileyhi melekün feyekûne meahû nezîrâ*) "Ona bir melek indirilmeli, kendisiyle birlikte o da uyarıcı olmalıydı! (*Ev yülkà ileyhi kenzün ev tekûnü lehû cennetün ye'külü minhâ*) Yahut kendisine bir hazine verilmeli veya içinden yeyip, meşakkatsizce geçimini sağlayacağı bir bahçesi olmalıydı." (Furkan, 25/7-8) dediler.

Peygamber Efendimiz'in beşer peygamber olduğunu, fıtrat peygamberi olduğunu anlayamadılar. Bilmem siz anlayabiliyor musunuz? Yâni tabiîlik içinde, Allah'ın yarattığı huylar ve haller içinde Allah'a güzel ibadet etmek...

Mâdemki Allah insanı erkekli dişili yaratmış, evlenmek normal… Nikâh normal de zina haram... Yemek yemek normal... Yemek yemek normal de, haramdan yemek yasak, aşırı yemek yasak... Uykulu yaratılmış; uyuması normal de, uykusundan fedâkârlık yapıp da, Allah'ın rızası için kalkıp abdest alıp da,

namaz kılmak sevap... Yâni kendi tabiatının yükünü hissederek, yorgunluğunu hissederek ona rağmen Allah'ın yolunda gitmeğe çalışmak, nefsini yenerek Allah'ın sevabını kazanmağa çalışmak güzel... İşte bu güzelliği anlayabilmek lâzım!

Dünya üzerinde fıtrata en uygun olan din İslâm dinidir. Öteki dinlerin hepsi ifratta, tefritte, yanlış yoldadır.

g. Peygamber Efendimiz'e İkramlar

Sonra Peygamber Efendimiz, Allah-u Teàlâ Hazretleri'ni hiç bir beşere nasîb olmayacak bir şekilde, âşikâre gördü. Rabbinin huzuruna kabul olundu.

Şeş cihetten ol münezzeh Zül-Celâl,
Bî-kem ü keyf ona gösterdi cemâl.

Bu anlatış harika bir anlatış! "O altı cihetten münezzeh olan Allah, mekândan münezzeh olan, zamandan münezzeh olan alemlerin Rabbi; yukarıda, aşağıda, önde, arkada, sağda, solda denilmesi, mekân izâfe edilmesi câiz olmayan alemlerin Rabbi, keyfiyetsiz, kemiyetsiz nasıl gösterdiyse, kuluna kendi cemâlini gösterdi."

Bî-hurûf u lafz u savt ol pâdişah,
Mustafâ'ya söyledi bî-iştibah.

Harfler olmadan, ses olmadan, kelime olmadan, o alemlerin Rabbi Peygamber Efendimiz'le şeksiz şüphesiz konuştu ama, senim benimle konuştuğun, benim sizinle konuştuğum tarzda değil... Anlaşılmaz bir şekilde, tatmayanın bilmeyeceği bir şekilde görüştü, konuştu.

Adem AS'ın sıfatı *Safiyyu'llah*'tır, Peygamber Efendimiz'in de sıfatı *Safiyyu'llah*'tır. Çünkü *safî* demek, süzme demek; süzülmüş, ıstıfâ edilmiş demek... Adem AS'ı Allah-u Teàlâ Hazretleri evvelki

mahlûkattan ıstıfâ edip çamurdan yarattı, Adem *Safiyyu'llah* oldu. Peygamber Efendimiz'i de peygamberlerin içinden süzüp, seçip, safî kılıp, peygamberlerin serveri eyledi.

Nuh AS'ı tufandan korudu, Peygamber Efendimiz'i de her çeşit sıkıntılardan korudu; Peygamber Efendimiz de *Neciyyu'llah*'tır.

Mûsâ AS ile Tur Dağı'nda vahy etti, konuşma oldu, Mûsâ *Kelîmu'llah*'tır. Peygamber Efendimiz'e de *Kelîmu'llah* şerefi nasib oldu, hem de yüz yüze, mekândan münezzeh olarak alemlerin Rabbi sessiz, kelimesiz, harfsiz konuştu. Konuşmanın en güzeliyle, yüz yüze, müşâhede halinde konuştu, *Kelîmu'llah*'tır Peygamber Efendimiz.

Allah-u Teàlâ Hazretleri, İbrâhim AS'ı Halîlu'llah seçti, kendisinin samîmî dostu kıldı. Peygamber Efendimiz de *Halîlu'llah*'tır. Bir de *Habîbu'llah* kıldı, sevgili peygamber kıldı.

Bütün peygamberlere tek tek, ayrı ayrı bahş ettiği ikrâmâtının hepsini, toptan Peygamber SAS Efendimiz'e ihsân eyledi.

h. Beş Vakit Namazın Farz Oluşu

ثُمَّ فُرِضَ عَلَيَّ خَمْسُونَ صَلاةً كُلَّ يَوْمٍ

(*Sümme furida aleyye hamsûne salâten külle yevm*) "Böyle görüşmelerden sonra Allah-u Teàlâ Hazretleri, elli vakit namaz kılmayı Efendimiz'e emreyledi".

Bu beş vakit namaz kılmak Mi'rac gecesinin yâdigârıdır, o zaman Allah'ın Peygamberine emri ve farzıdır. Bildiğiniz muamele ki, bu huzura kabul olunduktan sonra Peygamber SAS Efendimiz dönerken, altıncı semâda Mûsâ AS'a uğradı.

فَرَجَعْتُ ، فَمَرَرْتُ عَلَى مُوسَى ، فَقَالَ ؛ بِمَ أُمِرْتَ ؟ قُلْتُ: أُمِرْتُ بِخَمْسِينَ صَلاةً كُلَّ يَوْمٍ . قَالَ: إِنَّ أُمَّتَكَ لا تَسْتَطِيعُ خَمْسِينَ

صَلاةً كُلَّ يَوْمٍ . وإِنِّي وَاللهِ قَدْ جَرَّبْتُ النَّاسَ قَبْلَكَ . وعالَجْتُ بَنِي إِسْرائِيلَ أَشَدَّ المُعالَجَةِ . فارْجِعْ إلى رَبِّكَ فَسَلْهُ التَّخْفِيفَ لأُمَّتِكَ .

(*Fereca'tü, femerartü alâ mûsâ*) "Sonra döndüm, gelirken Mûsâ AS'a uğradım."

(*Fekàle: Bime ümirte?*) Mûsâ AS dedi ki: "Ne emrolundu sana yâ Muhammed? Huzura girdin, çıktın; ne emretti sana Allah?" diye sordu.

(*Kultü: Ümirtü bi-hamsîne salâten külle yevmin*) "Her gün elli vakit namaz kılmakla emrolundum yâ Mûsâ!" diye cevap verdim.

(*Kàle*) Mûsâ AS dedi ki: (*İnne ümmeteke lâ testatîu hamsîne salâten külle yevmin*) "Senin ümmetin günde elli vakit namaz kılmağa güç yetiremez yâ Muhammed!

(*Ve innî va'llàhi kad cerrabtü'n-nâse kableke*) Vallàhi ben senden önce aralarında yaşadım, denedim; biliyorum ben bu insanların halini, huyunu... (*Ve àlectü benî isrâîle eşedde'l-muàleceh*) Ve benî İsrâil'i yola getirmek için senden daha fazla çareler, ilaçlar aradım." Has müslüman olsunlar diye onlar için çok çalıştım çareler yaptım, yâni çok yollardan onları islâh etmeye çalıştım, ben bu insanları tanıyorum. Mümkün değil, yapamazlar bu elli vakit namazı...

(*Ferci' ilâ rabbike fes'elhü't-tahfîfe li-ümmetike*) "Rabbine geri dön ve bu ibadetin miktarını hafifletmesini söyle!" dedi.

فَرَجَعْتُ ، فَوَضَعَ عَنِّي عَشْراً ، فَرَجَعْتُ إلى مُوسَى ، فَقالَ: مِثْلَهُ ،

فَرَجَعْتُ ، فَوَضَعَ عَنِّي عَشْراً ، فَرَجَعْتُ إلى مُوسى ، فَقَالَ: مِثْلَهُ ،

فَرَجَعتُ ، فَوَضَعَ عَنِّي عَشْراً ، فَرَجَعْتُ إلى مُوسَى ، فقالَ: مِثْلَهُ ،

فَرَجَعْتُ ، فَوَضَعَ عَنِّي عَشْرًا ، فأُمِرْتُ بِعَشْرِ صَلَوَاتٍ كُلَّ يَوْمٍ ،

فَقَالَ مِثْلَهُ. فَرَجَعْتُ .

(*Feraca'tü fevedaa annî aşren*) Ben de Rabbime döndüm, 'Yâ Rabbi, böyle söylüyor Mûsâ AS, azalt elli vakti..." dedim. O indirdi, kırk vakit oldu. (*Feraca'tü ilâ mûsâ fekàle mislehû*) Tekrar geri dönmeğe giriştim ama, Mûsâ AS yine:

"—Buna da güç yetiremezler, git daha azaltmasını iste!" dedi.

(*Feraca'tü fevedaa annî aşren*) Yine Rabbime geri dönüp, müracaat ettim; on daha indirdi, yâni otuz vakit oldu. (*Feraca'tü ilâ mûsâ fekàle mislehû*) Dönüşte Mûsâ AS ile tekrar karşılaşınca, yine yapamazlar dedi, eski sözleri gibi tekrar etti.

(*Feraca'tü fevedaa annî aşren*) Tekrar döndüm Rabbime, tekrar on daha indirdi, kaldı yirmi... (*Feraca'tü ilâ mûsâ fekàle mislehû*) Dönüşte Mûsâ AS ile tekrar karşılaşınca, yine yapamazlar dedi, eski sözleri gibi tekrar etti.

(*Feraca'tü feümirtü bi-aşri salevâtin külle yevmin*) Tekrar döndüm Rabbime, nihayet on salât kaldı. (*Feraca'tü fekàle mislehû*) Mûsâ AS ona da itiraz edip, "Git azaltmasını iste!" deyince; (*feraca'tü*) tekrar döndüm Rabbime, dilek diledim, istedim ki azaltsın.

فأُمِرْتُ بِخَمْسِ صَلَوَاتٍ كُلَّ يَوْمٍ ،فَرَجَعْتُ إِلَى مُوسَى ، فَقَالَ: بِمَ

أُمِرْتَ ؟ قُلْتُ: أُمِرْتُ بِخَمْسِ صَلَوَاتٍ كُلَّ يَوْمٍ ، قَالَ: إِنَّ أُمَّتَكَ لاَ

تَسْتَطِيعُ خَمْسَ صَلَوَاتٍ كُلَّ يَوْمٍ ، فَارْجِعْ إِلَى رَبِّكَ ، فَسَلْهُ

التَّخْفِيفَ لأُمَّتِكَ !

(*Feümirtü bi-hamsi salevâtin külle yevmin*) Allah-u Teâlâ Hazretleri her gün beş vakit namazı emretti. (*Feraca'tü ilâ mûsâ*) Mûsâ AS'a tekrar geri dönünce, (*Fekàle: Bime ümirte?*) Mûsâ AS sordu: "Ne oldu sonuç, ne emretti Rabbin?" deyince;

(*Kultü: Ümirtü bi-hamsi salevâtin külle yevmin)* "Günde beş vakit namaz kılmakla emrolundum yâ Mûsâ" dedim.

(*Kàle*) O zaman Mûsâ AS yine: (*İnne ümmeteke lâ testatîu hamse salevâtin külle yevmin*) "Senin ümmetin günde beş vakit namaz kılmaya da güç yetiremez. (*Ferci' ilâ rabbike fes'elhü't-tahfîfe li-ümmetik.*) Dön de Allah daha hafifletsin, bu beşi de indirsin ümmetin için." dedi.

قُلْتُ سَأَلْتُ رَبِّي حَتَّى اسْتَحْيَيْتُ مِنْهُ وَلَكِنْ أَرْضَى وَأُسَلِّمُ .

(*Kultü*) O zaman Peygamber Efendimiz o zaman buyurmuş ki:

(*Seeltü rabbî hattestahyeytü minhü*) "Ben Rabbimden çok istedim ki, şimdi utandım artık... Tekrar gidip de daha da azalt demeğe utanıyorum. (*Velâkin erdà ve üsellim*) Bu beş vakte razıyım, yâni bunu kabul ediyorum." dedi Peygamber Efendimiz.

فَلَمَّا جَاوَزْتُ ، نَادَانِي مُنَادٍ : أَمْضَيْتُ فَرِيضَتِي ، وَخَفَّفْتُ عَنْ

عِبَادِي ! (خ. م. عن مالك بن صعصعة)

(*Felemmâ câveztü*) Mûsâ AS'ı da geçip artık dönüşe geçtiğim sırada, geçince; (*nâdânî münâdin*) arkamdan bir ses işittim, bir nidâ geldi ki:

(*Emdaytü farîdatî, ve haffeftü an ibâdî*) "Farzımı yerine getirttim, emrimi tutturdum, kullarımdan da yükün fazlalığını kaldırdım!" diye bir ses duydum." buyuruyor Peygamber SAS Efendimiz.

Yâni, Allah-u Teàlâ Hazretleri buyuruyor ki:

"—Emrim emirdir; elli vakit emretmiştim, elli vakit tamamdır.

Kullarımdan yükü hafiflete hafiflete beş vakte indirdim ama, elli vaktin sevabını vereceğim!”

Süleyman Çelebi de, bu hadisleri okumuş mübarek, nur içinde yatsın... Çok zarif insan, çok seviyorum, Allah razı olsun... Ne diyor:

Sıdk ile beş vakit olundukça edâ,
Elli vaktin ecrin eyler Hak atâ.

“Kim beş vakit namazı ihlâs ile kılarsa, Allah ona elli vaktin sevabını verir, ihsân eder.” diyor. Bu hadis-i şerife de uyuyor. Peygamber Efendimiz bir hadis-i şerifinde buyurmuş ki, aziz ve muhterem ve sevgili kardeşlerim::[23]

اَلْحَسَنَةُ بِعَشْرِ أَمْثَالِهَا (خ. د. ه. حم. عن أبي هريرة ؛ خ. م. ن.

---

[23] Buhàrî, *Sahîh*, c.II, s.670, *Savm* 36/2, no:1795; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.I, s.148, no:343; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.I, s.525, no:1638; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.234, no:7194; Hàkim, *Müstedrek*, c.I, s.419, no:1046; Taberânî, *Mu’cemü’l-Evsat*, c.I, s.290, no:950; Ebû Ya’lâ, *Müsned*, c.X, s.353, no:5947; Dârimî, *Sünen*, c.V, s.148, no:21353; İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.III, s.130, no:1762; Ebû Avâne, *Müsned*, c.II, s.164, no:2676; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.399, no:7973; İbn-i Asâkir, *Mu’cem*, c.I, s.325, no:665; İbn-i Adiy, *Kâmil fi’d-Duafâ*, c.III, s.345; Ebû Nuaym, *Hilyetü’l-Evliyâ*, c.VI, s.273; Ebû Hüreyre RA’dan.

Buhàrî, *Sahîh*, c.II, s.697, *Savm* 36/55, no:1875; Müslim, *Sahîh*, c.II, s.812, *Savm* 13/39, no:1159; Neseî, *Sünen*, c.IV, s.210, no:2391; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.II, s.64, no:352; Taberânî, *Mu’cemü’l-Evsat*, c.IV, s.156, no:3859; Neseî, *Sünenü’l-Kübrâ*, c.II, s.128, no:2700; Taberânî, *Müsnedü’ş-Şâmiyyîn*, c.IV, s.172, no:3032; İbn-i Asâkir, *Mu’cem*, c.I, s.380, no:773; Abdullah ibn-i Amr RA’dan.

Buhàrî, *Sahîh*, c.I, s.24, *İman* 2/30, no:41; Hàkim, *Müstedrek*, c.I, s.419, no:1046; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.297, no:957; Ebû Saîd el-Hudrî RA’dan.

Tirmizî, *Sünen*, c.V, s.175, no:2910; Abdullah ibn-i Mes’ud RA’dan.

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.195, no:1690; Hàkim, *Müstedrek*, c.III, s.297, no:5153; Dârimî, *Sünen*, c.II, s.405, no:2763; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.31, no:227; Ebû Ubeyde ibni’l-Cerrah RA’dan.

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.148, no:21353; Hàkim, *Müstedrek*, c.IV, s.269, no:7605; İbn-i Adiy, *Kâmil fi’d-Duafâ*, c.V, s.265; Ebû Zerri’l-Gıfârî RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl c.I, s.69, no:265; *Câmiü’l-Ehàdîs*, c.II, s.319, no:1359-1362.

حب. عن ابن عمرو)

(*El-hasenetü bi-aşri emsâlihâ*) "Yapılan iyiliğin mükâfatı en aşağı on mislidir."

Beş vakit kılıyorsun, bire on verirse beşe ne oluyor, elli ediyor. İşte oradan da anlaşılıyor ki, nerden baksak iş ortaya çıkıyor ki, Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin üzerimizdeki lütfu çok... Ve bu namaz, muhterem kardeşlerim, bizim için çok şerefli bir ibadet...

الصَّلٰوةُ مِعْرَاجُ الْمُؤْمِنِ

(*Es-salâtü mi'râcü'l-mü'min*) "Namaz mü'minin Mi'racıdır."

Heves ediyoruz, zevkle dinliyoruz. Gözümüzün önüne ne sahneler geliyor, ne nurlu haller düşünüyoruz ki, Peygamber SAS Efendimiz yedi kat semâyı geçip, Arş'ı, Kürsü'yü geçip, meleklerin "Daha öteye gitsem yanardım!" deyip durakladıkları yerlerden ötelere varıp, yetmiş bin hicab ref olup, Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin huzuruna kabul ediliyor; konuşuyor, nidâ ediyor, ümmetini diliyor, dualar ediyor.

Allah bize günde beş defa bu Mi'rac'ı nasib etmiş ve kendisi davet ediyor. Minarelerden:

"—*Hayye ale's-salâh! Hayye ale'l-felâh!*.. Allah'ın bu davetine gelin!" diye nidâ oluyor.

Bu beş vakit namazın kıymetini müslümanların bilmesi lâzım! Aşk ile, şevk ile davete icabet etmesi lâzım! Huzur-u Rabbi'l-İzzet'e namazla çıkması lâzım, divana durup dua etmesi lâzım!

İnsana senede bir defa Mi'rac kandili nasib oluyor amma, günde beş defa mü'minin Mi'râcının namaz olduğunu hiç unutmayın! Namazı bundan sonra, böyle aşk ile şevk ile kılmaya gayret edin!

Bu hadis-i şerif Buhârî ve Müslim'de, Mâlik ibn-i Sa'saa'dan rivayet edilmiştir. Çok rivayetler var, çok detayları var, sabaha kadar anlatabiliriz. Müşteri olursa biz de satarız, metâımız var.

Bezirgânım metâım çok,
Alana satmağa geldim!

Hepsi sahihtir ve hepsinin nice nice sırları vardır.

Allah namazın kadrini, kıymetini anlamayı, onun Mi'rac olduğunu sezmeyi, o Mi'racı her gün o zevk ile, şevk ile kılmayı cümlemize nasib eylesin...

19. 01. 1993 - Özelif / **ANKARA**

7. ALEMLERİN RABBİNİ MÜŞAHEDE

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytàni'r-racîm.
Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.
El-hamdü li'llâhi hakka hamdihî, ve's-salâtü ve's-selâmü alâ hayra halkıhî seyyidinâ muhammedin ve alâ âlihî ve sahbihî ve men tebiahû bi-ihsânin ecmaîn. Emmâ ba'd:

a. Günlerin Hayırlısı

Aziz ve sevgili ve değerli kardeşlerim!

Bu akşam birçok mutluluklar bir arada bulunacak. Receb'in 26'sını 27'sine bağlayan akşam olduğu için Mi'rac Kandili'dir, kandil gecesidir, mübarektir. Perşembeyi cumaya bağlayan gece olduğu için, zaten her hafta mübarektir.

Cuma günü için Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:[24]

خَيْرُ يَوْمٍ طَلَعَتْ فِيهِ الشَّمْسُ يَوْمُ الْجُمُعَةِ (د. ت. ن. حم.
عن أبي هريرة)

(*Hayru yevmin taleat fîhi'ş-şemsü yevmü'l-cumuati*) "Güneşin doğduğu günlerin en hayırlısı cuma günüdür."

Cuma mü'minin bayramıdır, kesinlikle çok değerlidir, nurludur. Cuma geceleri ve gündüzleri, çok feyizlerin, ikramların içinde yer aldığı geceler ve gündüzlerdir. Her ne kadar sırf cuma günlerini ihyâ edeyim diye bir çalışma doğru olmazsa da, bütün geceleri derli toplu geçirmeğe çalışmakla beraber, özellikle cuma gecelerinde, onun cuma gecesi olduğunu unutmamak, cuma

[24] Ebû Dâvud, *Sünen*, c.III, s.238, no:882; Tirmizî, *Sünen*, c.II, s.311, no:450; Neseî, *Sünen*, c.V, s.206, no:1356; Ahmed ibn-i Hanbel, Müsned, c.II, s.401, no:9196; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.III, s.90, no:2970; Hàkim, *Müstedrek*, c.I, s.413, no:1030; Ebû Hüreyre RA'dan.

gündüzü olduğunu unutmamak lâzım!

Cuma gecesi teheccüde kalkmağa çok gayret edin! Çünkü hadis-i kudsî vardır:

Gecenin üçte ikisi geçtiği zaman, sahur vakitleri geldiği zaman, Allah-u Teâlâ Hazretleri kullarına geceleyin kendisi seslenir. Göğün kapıları açılır, Allah-u Teâlâ Hazretleri kullarını kendisine davet eder:[25]

يَنْزِلُ رَبُّنَا تَبَارَكَ وَتَعَالَى ، كُلَّ لَيْلَةٍ إِلَى السَّمَاءِ الدُّنْيَا ، حِينَ يَبْقَى

ثُلُثُ اللَّيْلِ الْآخِرُ فَيَقُولُ: مَنْ يَدْعُونِي فَأَسْتَجِيبَ لَهُ ، وَمَنْ يَسْأَلُنِي

فَأُعْطِيَهُ ، وَمَنْ يَسْتَغْفِرُنِي فَأَغْفِرَ لَهُ (خ . م . د. ت. ن. ه. حم .

عن أبي هريرة)

(*Yenzilü rabbünâ tebâreke ve teàlâ, külle leyletin ile's-semâi'd-dünyâ, hîne yebkà sülüsü'l-leyli'l-âhir*) "Rabbimiz Tebâreke ve Teàlâ Hazretleri her gece, gecenin son üçte biri kaldığı zaman, en yakın semâya nüzûl eyleyip, (*feyekùlü*) kullarına nidâ eder:

(*Men yed'ùnî feestecib lehû*) 'Yok mu bana dua eden, duasını kabul edeyim!'

(*Ve men yes'elünî feu'tıyehû*) 'Yok mu benden bir şey isteyen,

---

[25] Buhàrî, *Sahîh*, c.I, s.384, no:1094; Müslim, *Sahîh*, c.I, s.521, no:758; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.I, s.420, no:1315; Tirmizî, *Sünen*, c.V, s.526, no:3498; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.I, s.435, no:1366; İmam Mâlik, *Muvatta'* (Rivâyet-i Yahyâ), c.I, s.214, no:498; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.487, no:10318; Buhàrî, *Edebü'l-Müfred*, c.I, s.264, no:753; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.420, no:7768; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.XXVII, s.261; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXXVII, s.463, no:7564; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.V, s.253, no:8106; Ebû Hüreyre RA'dan.

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.81, no:16791; Dârimî, *Sünen*, c.I, s.413, no:1480; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.II, s.134, no:1566; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VI, s.125, no:10321; Cübeyr ibn-i Mut'im RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.II, s.164, no:3353; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXIV, s.17, no:26551.

istediğini ona ihsân edeyim!'

(*Ve men yestağfirunî feağfire lehû*) 'Yok mu benden bağışlanma dileyen, onu bağışlayayım!' der."

"—Yok mu benden şunu isteyen, bunu isteyen!" diye fecr-i sadıkın, yâni sabah vaktinin gelişine kadar, yâni imsak kesilinceye kadar böyle seslenir durur.

Cumanın gündüzlerinde de salât ü selâmı çok etmeyi, Peygamber Efendimiz'e çok salavat getirmeyi, Peygamber Efendimiz hadis-i şeriflerinde buyurmuşlardır.

Şimdi bu mübarek gece, bu güzel gece burada topluca elimize geçmiş bulunuyor, Allah'a hamd ü senalar olsun... Günahlardan, haramlardan uzak kendi başımıza toplandığımız şu yerde, bu geceyi hayırlı, feyizli, verimli, sevaplı geçirmeyi Allah bizlere nasib eylesin... Fırsat vardır elimizde, tatilde gibiyiz, hazırlıklıyız; elimizdeki imkânlar güzeldir, geniştir.

Biliyorsunuz günlerin özelliği, saatlerin, zamanların güzelliği onlardan istifade eden insanlara göredir. Şimdi biz buraya koşarak geldik, ıslandık. Dışarda fırtınalı güzel bir yağmur yağıyor, yağmur rahmettir. Onun için bizde yağmur yağıyor demezler, rahmet yağıyor derler. Ve bazı zamanlarda yapılan dualar makbuldur diyor Peygamber Efendimiz SAS: Meselâ, ezan ile ikàmet getirme arasındaki zamanda dualar makbuldur. Meselâ, müslüman ordusu kâfir ordusuyla karşılaştığı ve iki saf birbirleriyle çatıştığı zaman yapılan dualar makbuldur. Meselâ, yağmur yağdığı zaman yapılan dualar makbuldur. Yâni, duaların makbul olduğu bir güzel zaman olmuş oluyor.

Allah-u Teâlâ Hazretleri bizi gàfillerden, istifade etmesini bilemeyenlerden, mahrum bırakılanlardan eylemesin... Çünkü Ramazan gelir geçer, bazı insanlar mahrum olur; cumalar gelir geçer, bazı insanlar mahrum olur; ömür gelir geçer, bazı insanlar mahrum olur... Yâni o ahiret mahrumiyeti çok kötü bir mahrumiyettir; Allah bizi öyle mahrum olanlardan eylemesin... Gecemiz ve geceniz, Mi'racınız kutlu olsun, mübarek olsun... Allah sevdiklerinizle beraber, yâni evlâtlarla, anne babalarla, dostlarla,

ahbaplarla beraber nice nice mübarek günlere, gecelere sıhhat ve saadetle ulaşmayı nasib eylesin...

Abdullah ibn-i Abbas ümmetin fakihlerinden, büyük alimlerinden bir büyük zat... Ona üç soru sorulmuş, demişler ki:

"—Günlerin en hayırlısı hangisidir, ayların en hayırlısı hangisidir, amellerin en hayırlısı hangisidir?"

Demiş ki:

1. "Günlerin en hayırlısı cuma günüdür.

2. Ayların en hayırlısı Ramazan ayıdır.

3. Amellerin en hayırlısı da, vaktinde kılınan beş vakit namazdır." demiş.

Aradan birkaç gün geçmiş, bunu Hazret-i Ali Efendimiz'e anlatmışlar.

"—İbn-i Abbas'a sorduk, böyle dedi. Sen ne dersin?" demişler.

O da demiş ki:

"—Tamam, güzel söylemiş, doğru söylemiş. Mağrible maşrikın arasındaki alimler toplansalar, bu İbn-i Abbas RA'ın verdiği cevap gibi cevabı veremezler; bu soruların doğru cevabı bu... Yalnız ben buna rağmen derim ki:

1. Günlerin en hayırlısı Allah-u Teâlâ Hazretleri'ne onun senden razı olduğu bir şekilde kavuştuğun gündür.' demiş.

2. Ayların en hayırlısı, tevbe edebildiğin aydır.

3. Amellerin en hayırlısı, Allah'ın kabul ettiği ameldir." demiş.

İman ile ahirete göçebilmek işin sonucu olmuş oluyor. Allah'a kavuşuyorsun; o seni seviyor ve senden razı olduğu bir şekilde sen ona kavuşuyorsun; günlerin en hayırlısı budur. O güzel tabii, o asıl bayramdır, asıl güzel düğündür. Mevlânâ Hazretleri'nin söylediği gibi, düğün gecesidir, *şeb-i arus*'dur. Vefat edeceği gecenin ismini önceden öyle vermiş kendisi hayatında... "Benim öleceğim gece düğün gecesidir." demiş, Rabbine kavuştuğu için...

"*Ben öldüğüm zaman benim arkamdan ağlama! Benim tabutumu gördüğün zaman vah vah deme, yazık deme!*" vs. diye

şiiri var gayet güzel. Tabii bize de Allah-u Teâlâ Hazretleri sevdiği ve razı olduğu kul olarak huzuruna varmayı, cemâlini görmeyi nasib etsin, o devlete nail eylesin...

b. İsrâ: Mekke'den Kudüs'e Gidiş

Şimdi bu gece Mi'rac kandili olduğu için, bu gün size bu Mi'rac kandili ile ilgili bilgiler vermeyi düşündüm, eski planladığım şeyleri bırakarak. Bir tanesi, elimdeki şu anda mevcut kitaplardan seçerek bulduğum hadisi şeriflerden bir tanesi *Sahîh-i Müslim*'de mevcut olan uzun bir hadisi şeriftir. Üç sayfa süren sahih bir hadisi şeriftir. Sahih demek sıhhatli demek, yâni hastalıklı değil, kusurlu değil. Sıhhatli olması çok önemlidir, sıhhatli olmayan sözleri söylemek vebaldir İslâm'da... Doğruyu söylemek lâzım, sıhhatli sözü söylemek lâzım; sıhhatsiz, hasta, yamuk, bozuk söz söylememek lâzım! Rivayet yoluyla da olsa, sözün doğrusunu söylemek lâzım!..

Onun için, bu kitapları bu yağmurlu havada severek taşıdım. Çünkü, Peygamber Efendimiz'in hadisi şerifleridir. Bu *Râmûzü'l-Ehâdîs* bizim tekkemizin hadis kitabı, Gümüşhaneli Efendimiz'in, iki cilt; orada üç tane hadis var, bir tane de burada hadis var. Şimdi bu kısalardan önce başlayalım, ondan sonra uzunları anlatmağa geçeriz.

Biliyorsunuz bu Mi'rac hadisesi aslında İsrâ ve Mi'rac hadisesidir. Kur'an-ı Kerim'den bu işin delili İsrâ Sûresi'nde vardır, Necm Sûresi'nde vardır.

İsrâ Sûresi'nde *tarfetü'l-ayn*'de, bir göz yumup açıncaya kadarki kısa bir zamanda, ikrâm-ı ilâhî olarak, mucize-i nebeviye olarak Mekke'den Kuds-ü Şerif'e gitmesi vardır. Ayet-i kerimede buyuruyor ki Rabbimiz, *bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm:*

سُبْحَانَ الَّذِي أَسْرَىٰ بِعَبْدِهِ لَيْلاً مِنْ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ إِلَى الْمَسْجِدِ

الْأَقْصَى الَّذِي بَارَكْنَا حَوْلَهُ لِنُرِيَهُ مِنْ آيَاتِنَا ، إِنَّه هُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ

(الاسراء:١)

(*Sübhàne'llezî esrâ bi-abdihî leylen mine'l-mescidi'l-harâmi ile'l-mescidi'l-aksa'llezî bâreknâ havlehû li-nüriyehû min âyâtinâ, innehû hüve's-semîu'l-basîr*.) (İsrâ, 17/1)

(*Sübhàne'llezî*) "O Allah ki her türlü noksandan münezzehtir, her türlü kemâlâtın, kudretin, güzelliğin sahibidir. (*Esrâ bi-abdihî leylen*) Geceleyin kulunu götürdü. Nereden? (*Mine'l-mescidi'l-harâm*) Mescid-i Haram'dan götürdü."

Mescid-i Haram neresidir? *El-Mescidü'l-Haram*, Kâbe'nin etrafındaki mesciddir. Ortasında Kâbe olan o büyük mesciddir, mübarek mesciddir. Hacıların, umrecilerin gittikleri mesciddir.

"Bir gecede Mescid-i Haram'dan, (*ile'l-mescidi'l-aksâ*) Mescid-i Mescid-i Aksâ'ya kulunu götüren Allah, her türlü noksandan münezzeh, her türlü kemâlâta sahiptir. Yaptığı, gösterdiği bu büyük hadise de, şâyân-ı taaccüb, hayret edilecek bir hadisedir. Çünkü, *sübhan* sözü hayret edilecek olaylarda söylenilir.

Sübhàna'llah, şaştım yâhu mânâsına gelir.

(*Ellezî bâreknâ havlehû*) "Etrafını mübarek kıldığımız Mescid-i Aksa'ya..." Evet, Kudüs mübarektir, adı da Kudüs'tür, kutsal şehirdir, peygamberler diyarıdır. (*Li-nüriyehû min âyâtinâ*) "O Muhammed-i Mustafâ SAS'e olağanüstü birtakım müşahedeleri, birtakım şeyleri ona göstermek için, biz ona gösterelim diye... O muazzam, enteresan görülecek, müşahede edilecek şeylerin bir kısmını göstermek için..."

Tabii görülecek şeyler bitmez, sonsuzdur. *Min âyâtinâ*, ayetlerinden bir miktarı demek. Tabii hepsi değil, çünkü Allah'ın ayetlerinin hepsi zaten bitmez, tükenmez, sonsuz ama; Mi'rac gecesinde Peygamber Efendimiz pek çok olağanüstü haller görmüştür. Demek ki o gördüğü ayetler, olağanüstü olaylar Mi'rac'dır ama; bir gecede Mekke'den Kudüs'e gitmek o da, çok olağanüstü bir mucizedir.

Şimdi bu, ayet-i kerimeyle böylece anlatıldığı için, inanmak farzdır, inkâr eden kâfir olur. Bunun böyle olduğuna, başta dine ve Peygamber Efendimiz'e en çok itiraz eden müşrikler şahittir. Allah Allah, müşrik nasıl şahit oluyor bu işe?.. Kendilerine anlatıldığı zaman itiraz ettiklerinden şahit oluyorlar, istemeyerek şahit oluyorlar. Gelmişler, Ebu Bekr-i Sıddîk Efendimiz'e:

"—Gördün mü senin arkadaşının bu sefer dediğini?.."

"—Ne demiş?"

"—Güya bu geceleyin yâni geçtiğimiz gece Mescid-i Haram'dan Kudüs'e gitmiş, ordan da göklere çıkmış; gördün mü söylediği saçma şeyi şimdi?.." diye söylediler.

Ebubekr-i Sıddık ciddîleşti, kaşlarını çattı kendini toparladı. Sıddîkıyyet makamında büyük zat... Yâni bir hatalı söz insanı cehennemin çukurlarına uçurur götürür; bir söz de insanı cennete sokar. Cehenneme sokan söz nedir?.. Herhangi bir küfür sözünü söylediği zaman cehenneme gider. Edebe aykırı bir söz söylediği zaman, uçar gider uçuruma; "Cuvvvv..." diye yetmiş sene, seksen sene aşağı doğru gider.

Bir gün Peygamber Efendimiz buyurdu ki:

"—Yetmiş senedir cehennemin dibine doğru uçmakta olan taş, şimdi dibine değdi, pat diye..."

Biraz sonra haber geldi, müşriklerden bir tanesi yetmiş yaşında gebermiş. Haa, hayatı boyunca demek ki cehenneme uçmaktaydı o, küt dibini buldu ölür ölmez.

Şimdi, itiraz ettiler. Ebû Bekr-i Sıddîk Efendimiz ciddîleşti. Akıllı insanın hali başkadır. Muhterem kardeşlerim, şunu her yerde söylüyorum: İyi dindarlık akıllı insanların işidir, aptal insanların iyi dindarlığı olmaz. Akıl işidir, gözünü açmak işidir, dikkat etmek işidir, ne yapacağını bilmek işidir. Ne yapacağını bilmeyen günaha düşer ve derecesi kaybolur. Akıllı olmak lâzım, aptal olmamak lâzım, şaşkın olmamak lâzım, gözünü açmak lâzım!

Onun için, bizim Nakşî Tarikatımızda birinci prensip, *huş der dem* prensibidir. Farsça bir tabirdir bu. Ne demek: Her anda şuurlu olmak demek, hiç uyumamak demek. Dikkat et yahu, uyuma deriz. Hani arabayı kullanıyorsa arkadaşımız, ne yapıyorsun yahu deriz, çarpacaksın deriz, dikkat et deriz. Bir an

gaflete gelmez, her an şuurlu olmak...

Şimdi, hoşuma gidiyor Ebû Bekr-i Sıddîk Efendimiz'in davranışı, ilk önce sordu:

"—Yâhu bu sözleri Muhammed-i Mustafa SAS hakîkaten söyledi mi, siz gene bir oyun mu çeviriyorsunuz? Böyle bir şey söyledi mi hakîkaten?.."

"—Vallahi söyledi." dediler.

Haa, bak, demek ki şahit oluyorlar. Demek ki, Peygamber Efendimiz'in böyle bir şeyi onlara anlattığına ister istemez, farkına varmadan şahit oluyorlar, yakalandılar, şahitlik ediyorlar. Ebû Bekri Sıddîk Efendimiz gayet sakin dedi ki:

"—O söyledi mi gerçekten?"

"—Söyledi." dediler.

"—O söylediyse doğrudur." dedi.

Yâni, siz yalan kıvırtmıyorsanız, bir oyun yapmıyorsanız ey müşrikler, kâfirler, hakikaten söylemişse, öyledir. "Çünkü, biz ondan zaten her zaman nice öyle olağanüstü olaylar görüyoruz. Sadece sizin bu söylediğiniz değil ki, Rasûlüllah Efendimiz'in her hali mucize." dedi.

Parmağını su tasının içine koyuyor, ordunun içindeki herkes su tasından su alıyor, su bitmiyor; abdest alıyorlar, hayvanlarını suluyorlar, içiyorlar... Bir tastan bir orduyu suluyor, bir on kişilik yemekten şu kadar yüz insanı doyuruyor. Allah ona bu kabiliyeti vermiş.

Gelenler kızdırdılar bir keresinde Peygamber Efendimiz'i... Falanca kabileden grup halinde gelmişler, edebe aykırı tavırlar içinde karşısına geldiler Peygamber Efendimiz'in... Onların edepsizliğine sinirlendi, "İsterseniz size yolda neler konuştuğunuzu bir bir söyleyeyim?" dedi. "Sen şuna söyle dedin, sen ona öyle dedin, sen ona böyle dedin, sen ona öyle dedin..." dedi. Hadi, apışıp kaldılar, şaşırıp kaldılar. Yolda daha, Mekke'ye gelmeden konuştuklarını bir bir söyledi. Neden?.. Rasûlüllah Efendimiz olduğundan, Allah'ın elçisi olduğundan.

Namaza durduğu zaman, arkasını da görürdü. Uyuduğu

zaman, uykusu uyku gibi değildi. Bu tarafa baktığı zaman, arkasında olanı da görürdü. Başka insanlarda olan durum değil, başka bir durum yâni...

Peygamber SAS'in etrafına toplandılar. Yâni inkâr tabiatlarında var, ama bunda da hikmet var, onların inkârları bize iman oluyor. Bizim yanımıza geliyor, bizim imanımızı kuvvetlendiriyor el-hamdü lillâh. Onların inkârlarından bizim imanımız besleniyor.

"—Sen yâni buradan Kudüs'e mi gittin? Söyle bakalım Mescid-i Aksâ'nın kaç tane kapısı var, kaç tane penceresi var?.." diye başladılar sıkıştırmağa...

E Rasûlüllah Efendimiz, düşünün ki bir gecede Mekke'den kaldırılmış, Kuds-ü Şerif'e götürülmüş; o insanın duygularını biraz anlamağa çalışın. Yâni kapıya, pencereye mi bakar, kapı pencere mi sayar öyle bir insan? İnsanın gözü bir şeyi görmez yahu, etrafı görmez; heyecandan, sevincinden uçar, ne yapacağını şaşırır.

Tabii üzüldü. Soru sordular, şimdi cevap da veremiyor, yalan sanacaklar. Allah-u Teâlâ Hazretleri gözünün önüne Mescid-i Aksâ'yı getirdi; "Şu kadar kapısı var, bu kadar penceresi var..." diye başladı söylemeğe.

Gözünün önüne getirdi Allah-u Teâlâ Hazretleri. Neden?.. Çünkü Allah bir kulu sevdi mi, o kul Allah'la görür. Hadis-i kudsîde böyle bildiriliyor, "Benimle görür." diyor. Allah'la görmek işte öyle olur, Mekke'den Kudüs'ün pencerelerini sayar.

Sonra, "Başka delilin var mı?" dediler. "Var..." dedi Peygamber Efendimiz... Kuds-ü Şerif'e giderken, aşağıda bir kervan gidiyormuş; kimin kervanı olduğunu görüyor Peygamber Efendimiz. Kervan gidiyor, kervandan develerin bir tanesi ayrılmış, onu arıyorlar. Rasûlüllah Efendimiz yukardan devenin nerede olduğunu kuş bakışı görüyor. Aşağıdakiler görmüyorlar; inişler çıkışlar, kumlar, vadiler, çöl veya dağlık arazi... "Şu tarafa gidin, şu tarafta!" diye onlara devenin yerini göstertti.

Allah işte çıkartıyor bu olayları karşısına. Yâni, kimse inkâr edemesin diye. “Delilin var mı başka?” deyince, dedi ki Efendimiz:

“—Tamam, var delilim: Filancanın kervanı geliyor Mekke’ye doğru, develeri kaybolmuştu. Ben yukarıdan devenin nerde olduğunu gördüğümden, onlara şurasıdır, şurasıdır diye devenin yerini gösterdim, buldular develerini.”

“—Tamam, gelsin kervan sorarız.” dediler.

Kaydettiler öyle. Kervan kaç gün sonra geldi Mekke-i Mükerreme’ye. Dediler ki:

“—Yolda deveniz kayboldu mu?”

“—Kayboldu.”

“—Nasıl buldunuz?”

“—Vallahi bir ses duyduk, şuradadır dediler; gittik, orada deveyi bulduk.” dediler.

Bunları niçin anlatıyorum? Müşriklerin sorgu suali, bizim bu hadiseyi başka türlü yorumlamamıza meydan bırakmıyor. Acaba

rüya mı gördü, acaba hayal mi? Rüyayı herkes görüyor, bunun bir olağanüstü tarafı yok. Rasûlüllah Efendimiz'i görenler var, cenneti görenler var, cehennemi görenler var, mahşeri görenler var... Rüyada herkes bir şeyler görüyor, kan ter içinde kalkıyor.

"—Hayrola geçmiş olsun ne oldu, hasta mısın?"

"—Yok, mahşer gününü gördüm, hesaba çekiliyormuşum, kan ter içinde kaldım."

Kalırsın ya... Rüyasından kan ter içinde kalırsan, hakikisinde kim bilir ne olacak? Allah hesabı kolay olanlardan, bigayri hisab cennete girenlerden eylesin...

Görüverdi ama, Peygamber SAS Efendimiz'in Mekke'den Kudüs'e gittiği ayetle sabit, Allah şahit kâfi...

وَكَفٰى بِاللّٰهِ شَهِيداً (الفتح:٢٨)

(*Ve kefâ bi'llâhi şehîdâ*) [Şahit olarak Allah yeter.] (Fetih, 49/28) Allah söyledikten sonra, biz başka şahit aramayız ama; kâfirler her şeyi inkâr ettiğinden, Allah başka deliller de koyuyor ortaya.

Eskiden inkârcılara *dehriyyun* derlerdi. Dehrî, yâni ateist, inkârcı demek bizim eski kitaplarda. Bizim acemi mollalardan birisiyle kapışmışlar, dehriyundan böyle her şeyi inkâr eden ayyaş sarhoş birisi... Var böyle filozof tipli inkâr eden insanlar; her devirde var, inkâr ediyorlar. O da diyormuş ki:

(*Kàle'llàhu teàlâ fî kitâbihi'l-kerîm*) "Allah-u Teàlâ şöyle buyuruyor kitabında..."

Ötekisi de şöyle bir nefes almış demiş ki:

"—Yâhu, men özünü inkâr edirem, sen bana sözünü dirsen."

Yâni, "Ben Allah'ın kendisini inkâr ediyorum, sen bana ikide birde sözünü söylüyorsun." demiş. Tabii bu gibi insanlara başka delillerle cevap vermek lâzım, inkâr ediyor çünkü. Onun için, Allah başka delillerle gösteriyor, iş aşikâre oluyor.

c. Cennetteki Köşkler

Hadis-i şerifler var... Tabii ben hadisi şeriflerin sahihlerini, *Sahîh-i Buhârî, Sahîh-i Müslim* kıymetli hadis kitapları; onları onun için getirdim. Fakat önce bu bizim tekkemizin hadis kitabından, okuyayım. Teberrüken okuyorum, yâni meclisimiz Rasûlüllah Efendimiz'in sözüyle şenlensin, mübarek olsun, meclisimize rahmet yağsın diye okuyorum. Yoksa dümdüz kendim başka şeylerle buldozer gibi kırıp, geçirip, döküp giderim ama; Efendimiz SAS, Enes RA'den, Deylemî'nin ve diğer kaynakların rivayet ettiğine göre diyor ki:[26]

رَأَيْتُ لَيْلَةَ أُسْرِيَ بِي ، قُصُورًا مُسْتَوِيَةً عَلَى الْجَنَّةِ ، فَقُلْتُ: يَا جِبْرِيلُ

لِمَنْ هٰذَا ؟ فَقَالَ: لِلْكَاظِمِينَ الْغَيْظَ وَالْعَافِينَ عَنِ النَّاسِ ، وَاللهُ يُحِبُّ

الْمُحْسِنِينَ (ابن لال ، والديلمي عن أنس)

RE. 287/11 (*Raeytü leylete üsriye bî, kusùren müsteviyeten ale'l-cenneti, fekultü: Yâ cibrîlü li-men hâzâ? Fekàle: Li'l-kâzımîne'l-gayza ve'l-àfîne ani'n-nâs, va'llàhu yuhibbu'l-muhsinîn.*) *Sadaka rasûlü'llàh, fî mâ kàl, ev kemà kàl.*

(*Raeytü*) gördüm. (*leylete üsriye*) benim İsrâ mucizesiyle Mekke'den Kuds-ü Şerif'e bir gecede gönderildiğim, o olağanüstü gecede gördüm. (*kusùran müsteviyeten alel-cenneti*) Cennette şöyle bir seviyede yüksek yapılmış köşkler gördüm, sıra sıra dizilmiş köşkler gördüm. Yâni cennetin üstünde şöyle yüksek bir yerde sırayla yapılmış köşkler gördüm."

(*Kultü yâ cibrîl*) Yanında Cebrâil AS var; kılavuzu, mihmandarı Cebrâil AS. "Yâ Cebrâil kardeşim!" Kardeşim diye hitab ediyor Peygamber Efendimiz Cebrâil'e; biz de AS diyoruz.

---

[26] Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.255, no:3187; Enes ibn-i Mâlik RA'dan. *Kenzü'l-Ummâl*, c.III, s.671, no:7016.

Melek, Allah'ın büyük meleği; ona selâm olsun...

"—Ey Cebrâil, (*li-men hâzâ*) kimin bu köşkler? Böyle yükseklere, manzaralı yere dizilmiş mutesâviyen, eşit birbirine, aynı tipte ama çok güzel köşkler kimin?"

Başka hadis-i şeriflerden biliyoruz bunu okuduk, mücevheratla süslü duvarları, mücevherattan yapılmış yâni. Kimin bunlar, bu köşkler diye merak etmiş Peygamber Efendimiz. Çok güzel, hani bazen bir yerden geçiyoruz; "Aman ne güzel bahçe, ne kadar orijinal bitkiler var... Ne güzel çiçekler yetiştirilmiş, ne kadar kocaman bir bina; acaba kaç dönüm arazisi var, acaba bunun fiyatı ne kadar, satılık mı?.." diyoruz. Bazen biz böyle büyük yerlerden geçerken gözümüz takılıyor, bakıyoruz. Yâni kimin bunlar?

(*Fekàle: Li'l-kâzımîne'l-gayz*) "Bunlar, bu köşkler gayzını kızgınlığını yutanlarındır." Kızmış, gayzı var, kızgınlığı var, tepeleyecek karşısındakini ama; Allah rızası için kendine hàkim oluyor tutuyor kendisini, sakinleşiyor. (*Ve'l-âfîne ani'n-nâs*) "Ve insanları affedenlerindir." Yâni kendisine karşı hata, günah işlemiş, kusur işlemiş haksızlık yapmış müslüman; işte tavuğunu kışalamış, bilmem çocuğuna höt demiş, efendim tarlasına şöyle yapmış, bahçesine böyle yapmış... Onu affediyor.

İnsanlar birbirine düşman, haşin; hayret ediyorsun. Bakıyorsun aynı camide namaz kılıyorlar, aynı imamın arkasında namaza duruyorlar, aynı dergâha yöneliyorlar, aynı peygambere bağlılar, aynı Kur'an'ı okuyorlar, aynı Allah'ın kulları, aynı yolun yolcusu...

"—E bu ne hal?.."

"—Hocam sorma, affedemiyorum bunu! Öyle bir şeyler yaptı ki, işte sildim onu defterden, sevmiyorum, saymıyorum."

Haa o köşkler, insanları affeden, gayzını yutan, yâni kızgınlığına hakim olup, kızgınlığının gereğini yapmayıp kendisini tutan ve kendisine karşı kabahat işlemiş, gerçekten kusurlu kimseleri affedenler içindir.

(*Va'llàhu yuhibbü'l-muhsinîn*) "Allah muhsin kulları sever."

Sabahleyin de söylemiştim, hani sabahın evvelinde dört rekat namaz kılanlar muhsinler zümresinden olurmuş. Makam-ı ihsâna ulaşmış, ihsân ile hareket eden, yaptığı şeyi güzel yapan kullar mânâsına... Onları sever. Sevdiği için, bunlar affedici kullar diye, bunlar kızgınlığını yutan kullar diye Allah onlara o köşkleri verecek.

Biliyorsunuz burada din görevlisi birisi vardı senelerce önce, ben tanımam, hiç de yüzünü görmedim. Ben gelmeden bizim arkadaşlar demişler ki:

"—Hocamız gelecek, Broadmeadows Camisi'nde Hocamız konuşma yapsın!"

"—Yok, olmaz!"

"—Niye olmaz?

"—Olmaz..."

Beyin elinde salahiyet var ya, saltanat var ya; olmaz. E, niye olmaz yahu? Olmaz. Beni tanımaz, ben onu tanımam ama olmaz.

Tabii bizim arkadaşlar üzülmüşler, ben de üzüldüm. Ben iki kat üzüldüm, dedim ki:

"—Yâhu sanki yalvaran bir insanmış durumuna düşürdünüz beni! Sanki ben ona, 'Ne olur, Allah rızası için bana müsaade edin de bir konuşma yapayım!' mı diyorum?"

Yalvaran bir insan mıyım ben? Yeni Cami'nin önünde dilencilik mi yapıyoruz? Yalvaran bir insan değilim el-hamdü lillâh... Muhtaç değiliz, mecbur değiliz, ona da üzüldüm. Neyse, tabii imtihan hepsi.

Arkadaşlar ne yapmışlar? Tam o camiye yakın bir yerde, spor salonunu tutmuşlar. Kocaman bir salon, cami kadar, camiden büyük; işte orda bir konuşma yaptık. Orada bir hadis-i şerif geçti o konuşmada, hatırlıyorum; Allah denk düşürdü o hadis-i şerifi:

İki kul Mahkemei Kübrâ'da, Allah'ın divanında diz çökmüşler, başları yerde... Hadi bakalım kaldır başını da göreyim seni? Allah'ın divanı burası, böyle etrafa bak bakalım?

Şimdi İSKİ'nin müdürü bilmem ne Göknel, televizyonda görüyorsun; sanık sandalyesinde oturuyor, bir oraya bakıyor gülüyor, bir bu tarafa bakıyor gülüyor; karşısına işaret ediyor, bilmem ne yapıyor... Hadi bakalım Allah'ın divanında başını kaldır da göreyim seni?

Hadis-i şerif, Ömer RA'dan rivayet edilmişti. İki kişi diz çökmüş, tir tir titriyor, muhakeme oluyor. Başları da yerde, etrafı göremiyor. Birisi ötekisinden hak istiyor diyor ki:

"—Yâ Rabbi, bu bana dünyada haksızlık etmişti, zulmetmişti, benim bunun üzerinde hakkım var, hakkımı istiyorum!" diyor.

Hazret-i Ömer bunu söylerken ağlamış. Her hak sahibi hakkını isteyecek haksızdan, kolay değil, alacak çatır çatır, ağlamış.

"—Ee, ver buna hakkını!" diyor Allah-u Teâlâ Hazretleri.

Zaten vere vere kalmamış, iflâs durumuna düşmüş; hakkını buna verince, cennete girecek hiç sermayesi kalmıyor, cehenneme gidecek. Yâni zulüm görmüş olan şahıs bu hakkı alınca, terazisi ağır basıyor, kurtuluyor, cennete gitme durumuna geliyor. Yâni iş kritik noktada; birisinden hakkını alıp terazinin bu tarafına koyduğu zaman, bu kurtuluyor. Ama bu hak alınan insan batıyor, cehennemlik oluyor.

Şimdi hakkını isteyince, Allah-u Teâlâ Hazretleri buyuruyor ki:

"—Ey kulum, kaldır başını bak!"

Başı böyle yere eğik muhakeme oluyor ya... Yâni işin dehşeti insanın gözünün önüne geliyor, bazı hadis-i şeriflerdeki kelimelerden... Başını bir kaldırıyor: Ooo, karşıda köşkler var... Nasıl köşkler?.. Mücevheratla duvarları örülmüş, inciler dizilmiş kenarlarına, şahâne köşkler var, tariflere sığmaz köşkler... Unutuyor mahkemeyi filan, o köşklerin güzelliğinden... Bu bizimki, hak isteyen diyor ki:

"—Yâ Rabbi, bu köşkler kimin böyle?"

Allah-u Teâlâ Hazretleri birden cevap vermiyor:

"—Bedelini verenin! Kim parasını verirse, onun bu köşkler."

Diyor ki:

"—Yâ Rabbi, bunlar hangi peygamberin? Cennetteki hangi şehidin köşkü?"

"—Hayır; peygamberin değil, şehidin değil, kim parasını verirse onun!"

Diyor ki:

"—Yâ Rabbi, kim bunun parasına güç yetirebilir?"

Cennet köşkü bu, Melbourn'da deniz kenarında bir şey almıyorsun ki, bina almıyorsun ki, cennetin köşkü... Böyle mücevherle yapılmış, bilmem kaç bin odası olan, kaç bin burcu olan, her burcunda kaç bin tane şusu olan, busu olan cennet köşkü bu, oyuncak mı? Kim buna güç yetirebilir, kim alabilir bu köşkü?..

Diyor ki:

"—Sen alabilirsin!"

"—Nasıl alabilirim ya Rabbi?"

"—Bu köşkler kardeşlerini affedenler için hazırlanmıştır. Müslüman kardeşlerinin kusurlarını, kendisine karşı işlemiş olduğu suçu, zulmü, kusuru affetmiş olanlar içindir bu köşk..."

Diyor ki:

"—Yâni ben bu kardeşimi affetsem ben de alacak mıyım?"

"—Alabilirsin..."

"—Affettim yâ Rabbi, diyor."

Köşkün güzelliğinden, kardeşinden hak istemekten vaz geçiyor; tamam, köşk onun... Cennetlik oluyor, köşkün sahibi olduğu için cennete hızlı hızlı koşmağa başlıyor. Allah-u Teâlâ Hazretleri buyuruyor ki:

"—Dur, nereye gidiyorsun?"

"—Yâ Rabbi, köşküme... Köşk benim ya hani, aldım ya, köşküme gidiyorum."

Diyor ki:

"—Dön geriye, sen hakkını istemediğin için, kardeşin de cehenneme düşmekten kurtuldu. Tut elinden, onu da cennete götür!"

Elinden tutuyor, dost oluyorlar, beraber cennete giriyorlar.

Bu hadis-i şerifi anlattıktan sonra, Peygamber Efendimiz buyuruyor ki:

"—Ey müslümanlar, Allah'tan korkun, aranızı ıslah eylesin, aranızdaki kırgınlıkları izâle eyleyin, düzeltin! Boş verin bu fâni dünyanın ufak tefek kırgınlıklarını, çekişmelerini... Çünkü bak, Allah bile iki kulunun arasını düzeltmek için neler yapıyor: Köşkü gösteriyor, onu sevdirtiyor, onun aşkına affettirtiyor; onu da kurtarıyor, cennete sokuyor."

Onun için, aziz ve muhterem kardeşlerim, gayzını yutmak, kızgınlığını yutmak, insanları affetmek, bu güzel köşklere sahip olmanın vasıtasıdır. Bu köşkleri Peygamber Efendimiz Mi'rac yolculuğunda görmüş.

لِنُرِيَهُ مِنْ آيَاتِنَا (الإسراء:١)

(*Li-nüriyehû min âyâtinâ*) "Ayetlerimizden göstermek için onu bir İsrâ ve Mi'rac'a tabi tuttuk." (İsrâ, 17/1) diyor ya ayet-i kerimede; işte gördüğü şeylerden bir tanesini, meselâ bu hadis-i şerifte buluyoruz.

Şimdi bu hadisi şeriflerin hepsini toplasak, kocaman bir Mi'rac kitabı olur; neler gördü vs. hepsi teferruatı ile çıkar karşımıza... Tamam.

d. Mûsâ AS ve Kavmi

Sonra, ikinci hadis-i şerife geçiyorum. Bu da İbn-i Abbas RA'dan, Ahmed ibn-i Hanbel, Buhârî ve Müslim'de rivayet ediliyor. Buhârî kıymetli kitap, Müslim'in eseri kıymetli eser, ve Ahmed ibn-i Hanbel de Hanbelî mezhebinin imamı, büyük hadis alimi... Kaynaklar güzel!

Peygamber SAS Efendimiz buyuruyor ki:[27]

---

[27] Buhàrî, *Sahîh*, c.III, s.1182, no:3067; Müslim, *Sahîh*, c.I, s.151, no:165; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.342, no:3179; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*,

رَأَيْتُ لَيْلَةَ أُسْرِيَ بِي مُوسَى ، رَجُلاً آدَمَ طُوَالاً جَعْدًا ، كَأَنَّهُ مِنْ

رِجَالِ شَنُوءَةَ ؛ وَرَأَيْتُ عِيسَى ، رَجُلاً مَرْبُوعَ الْخَلْقِ ، إِلَى الْحُمْرَةِ

وَالْبَيَاضِ ، سَبْطَ الرَّأْسِ ؛ وَرَأَيْتُ مَالِكًا خَازِنَ النَّارِ ، وَالدَّجَّالَ

(حم. خ. م. عن ابن عباس)

RE. 287/12 (*Raeytü leyletü üsriye bî mûsâ*) "Benim İsrâ mucizesiyle Mekke-i Mükerreme'den geceleyin Kudüs'e gönderildiğim, oradan da Mi'raca çıktığım gece, Mûsâ AS'ı gördüm." Nasıl görmüş? (*Racülen âdeme tuvâlen ca'den*) "Esmer, saçları kıvırcık, uzun boylu." Mûsâ AS'ı esmerce, saçları kıvırcık, uzun boylu olarak görmüş. (*Keennehû min ricâli şenûeh*) Etrafındakilere bilsinler diye tarif ediyor: "Sanki, Şenûe kabilesinin ahalisi tipinde..." O kendi etrafındaki Arap kabilelerinden birisini anlatıyor, onlar gibi; kıvırcık saçlı, uzunca boylu, esmerce bir insan.

Büyük peygamber, kalbimizde yeri var, bir şey demiyoruz ama, biraz da sinirli bir insanmış Mûsâ AS... Hârun AS kardeşi ya; Tur Dağı'ndan dönünce sakalına yapışmış Harun AS'ın... Yakalamış sakalını, çekiştiriyor böyle, dövecek Hârun AS'ı.

Diyor ki Harun AS:

يَبْنَؤُمَّ لاَ تَأْخُذْ بِلِحْيَتِي وَلاَ بِرَأْسِي (طه:٩٤)

(*Ye'bneümme*) "Ey anamın oğlu!" Kardeşim demek yâni. (*Lâ te'huz lihyetî ve lâ bire'sî*) "Kafamı, sakalımı çekiştirip durma!" (Tâhâ, 20/94)

---

c.XII, s.157, no:12749; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.IIIL, s.365; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XI, s.666, no:32271.

إِنَّ الْقَوْمَ اسْتَضْعَفُونِي وَكَادُوا يَقْتُلُونَنِي (الأعراف: ١٥٠)

(*İnne'l-kavme'stad'afûnî*) Bu kavim, bu ahali dinlemedi beni, sözümü dinlemediler. (*Ve kâdû yaktülûnenî*) Neredeyse beni öldürmeğe kalktılar, isyan oldu, dinletemedim sözümü!" (A'raf, 150) diyor.

Ne olmuş? Mûsâ AS Tur Dağı'na gittiği zaman, içlerinden Sâmirî isimli şahıs halkın bileziklerini, yüzüklerini topladı; altından bir buzağı heykeli yaptı. Sonra da dedi ki:

هٰذَا إِلٰهُكُمْ وَإِلٰهُ مُوسٰى (طه: ٨٨)

(*Hâzâ ilâhüküm ve ilâhü mûsâ!*) "İşte tanrınız, Mûsâ'nın da tanrısı bu!" (Tâhâ, 20/88)

Biliyorsunuz Mısırlılar ahmak adamlar; eski Firavun zamanının insanları birçok şeylere taparlardı da, taptıklarından bir tanesi de öküzdü, öküze de taparlardı. Altından buzağı heykeli

yapıp tapınıyorlardı.

Başka tapındıkları şeyler nedir? Mısır Hava Yolları'yla hiç uçtunuz mu; Mısır Hava Yolları'nın ambleminde bir horoz başı vardır. Şöyle mavi, kırmızı renkleri olan, arkaya doğru bir horoz kafası vardır, (*Tayyârân-ı Mısır*) Mısır Hava Yolları'nın ambleminde... Nedir bu horoz başı? O ahmakların, Firavun zamanındaki kavmin tapındıkları *Horus* isimli putları var. Bizim horoz dediğimiz, *Horus* diye bir tanrıları var... Neymiş ahmakların putları? Başı horoz başı, vücudu insan vücudu, resimleri filân var... İnsan vücutlu, horoz başlı bir tanrı. Palavranın palavrası, ahmaklığın daniskası...

Şimdi tutmuşlar onu, Mısır Hava Yolları'nın amblemi yapmışlar; yuh olsun... Mısırlı bir tanesine dedim ki:

"—Sizin bu Hava Yollarının amblemi ne?"

"—Eski putlardan birisinin kalın kafası."

"—Başka hiç bir şey bulamadınız mı?"

Mısır'da müslüman kardeşlerimiz hàkim olsa, mü'min kardeşlerimiz onu oraya koymazlar.

Mısır'da karışık ahali... Bizde de öyle; "*Dışı mü'min içi kâfiran çoktur.*" dediği gibi ilâhide, kâfirler var, Kıptîler var, dinsizler var... Bunların vazifesi İslâm'dan önceki devirleri sevdirip, İslâm'ı kötü göstermek. Türkiye'de de Hititliler, Asurlular, bilmem Lidyalılar, Frigyalılar; Doğu Anadolu'da bilmem Urartular, bilmem neler... Bizim Çanakkale'de Truva harabeleri, Yunan mitolojisi... Onları methederler. İslâm'ın güzelliklerini söylemezler de, İslâm'dan önceki devrin saçmalarını söylerler; bu adamların işi budur.

Mısır'da Firavunları övmek, Türkiye'de İslâm'dan önceki çağdaki kavimleri övmek; Orta Asya'da, Orta Asya'ya İslâm gelmeden önceki Şamanizm'i övmek; Hindistan'da bilmem şöyle yapmak, böyle yapmak... Fitne, yâni güzeli saklamak, çirkini övmek.

Şimdi, Mûsâ AS gittiği zaman Samirî altından buzağı yapmış,

içini kovuk yapmış.

فَأَخْرَجَ لَهُمْ عِجْلاً جَسَداً لَهُ خُوَارٌ (طه:٨٨)

(*Ve ahrece lehüm iclen ceseden lehû huvâr*) "Altından bir buzağı heykeli döktü, böğürme sesi geliyor heykelden…" (Tâhâ, 20/88) Kovuk yaptı ağzı açık, bir yerinden hava giriyor, öbür tarafından çıkıyor. Usta adam, yapmış bunu...

Rüzgar estiği zaman camı açarsanız, olur böyle bazen, arabadan ses çıkar; veyahut testinin ağzı "Huuu..." diye öter böyle...

Bu Avustralyalı yerlilerin hiç tahmin eder miydiniz *boomerang*'ı bulacaklarını? Hayvana boomerang atıyor, tak diye vuruyor boomerang, dönüyor atanın eline geliyor. Aferin be, aferin Aborjinlere, böyle bir alet yapmışlar. Bizim atalarımız yapamamış.

Şöyle kas gibi bir şey, sopa, yassı. Atıyor, dönüyor, dönüyor; tak çarpıyor ava, ondan sonra hoop adamın eline geri geliyor,

tutuyor. Allah Allah, aferin yahu! Bakın, adamlar iptidâi, ilkel kavim ama, onu bulmuşlar.

Onlar da bu işin ustası, putçu adamlar. Oradan hava girip, buradan çıkarken, "Möööö..." diye ses çıkıyor. Tamam, heykel netice itibariyle... Her şeyden ses çıkıyor; geminin direklerinden de ses gelir, elektrik tellerinden de ses geliyor, havai hat tellerinden de ses geliyor... Ne var yâni? Ona tapınmağa kalktılar. Neden?.. Mısırlıların örfleri, adetleri bunları etkilemeğe devam ediyor, kurtulamıyorlar.

Mûsâ AS'ı gördüler, mucizelerini gördüler, iman ettiler; Firavun'dan kurtuldular. Firavun gözlerinin önünde boğuldu, helâk oldu, kendileri kurtuldular. Allah bunların çölden geçerken bıldırcın etiyle, kudret helvası yağdırdı tepelerine:

وَظَلَّلْنَا عَلَيْهِمُ الْغَمَامَ وَأَنزَلْنَا عَلَيْهِمُ الْمَنَّ وَالسَّلْوَى (الأعراف: ١٦٠)

(*Fezallelnâ aleyhimü'l-gamâme ve enzelnâ aleyhimü'l-menne ve's-selvâ*) [Sonra üzerlerine bulutla gölge yaptık, onlara kudret helvası ve bıldırcın eti indirdik.] (A'raf, 7/160)

Yâni, "Ey Benî İsrail, size iyilikler yapmadık mı?" buyuruyor Allah-u Teâlâ Hazretleri. Sina çölünü güneşte geçebilir miydiniz? Biz sizin üstünüze bulutlarla gölgelendirdik. Gölgede geçersiniz, hadi bakalım bir de kızgın, elli derece sıcaklıkta geçin! Ölürsünüz hepiniz. Bulutlarla sizi gölgelendirdik.

Süpermarket yok, bilmem ne yok, bilmem ne yok.. Yâni dağın başı, çeşme yok, içecek yok... Ee, ne oldu? (*Ve enzelnâ aleyhimü'l-menne ve's-selvâ*) Bıldırcınlar sapır sapır döküldü önlerine... Kudret helvası indirildi. Kudret helvasını topladılar yediler, bıldırcınları topladılar; yâni bıldırcın kebabıyla geçtiler Sina çöllerini... Bunlar büyük mucize.

Mûsâ AS kırk günlük bir süre için Tur Dağı'na gitti. E, kırk gün az bir zaman değil... Şeytan başladı bunların içinden oymağa,

aldatmağa, şaşırtmağa... Sâmirî bunlara böyle böğürtü çıkartan bir altın buzağı yapınca; "İşte bu sizin tanrınız, Musa AS da buna tapıyor." diye kandırdı onları.

Onlar ona tapınmağa kalkınca, Harun AS:

"—Yapmayın böyle ey kavmim, bu küfürdür!" dedi ama, dinlemediler, öldürmeğe kalktılar Harun AS'ı... Galeyan halinde, şuursuz halkın toplu reaksiyonu... Bir şey diyemedi Hârun AS...

Ama, Mûsâ AS aşağı inince:

"—Ben seni bu kavmin başına bırakmadım mı yâ Hârun, yâ kardeşim?" dedi.

Yakaladı sakalını çekiştiriyor, kafasını çekiştiriyor... O da diyor ki:

"—Ey anamın oğlu! Sakalımı bırak, saçımı başımı çekiştirip durma! O kadar söyledim, bu kavim benim sözümü dinlemedi, neredeyse öldürmeğe kalktılar."

Mûsâ AS Allah için sinirlenen bir insan. Dün de okudum: Azrâil AS geldiği zaman ona da bir tane patlatmış, rivayetlerde var. Yâni celâlli bir insan. Tabii ulü'l-azm peygamberlerden büyük peygamber ama, Azrâil'e bile sert çıkmış. Uzunca boyluymuş,

kıvırcık saçlıymış, Şenua kabilesi ahalisinin tipine benzeyen bir tipi varmış, siyah tenliymiş, esmerceymiş.

e. Mi'rac'da Görülenler

Hadis-i şerife devam ediyoruz:[28]

وَرَأَيْتُ عِيسَى ، رَجُلاً مَرْبُوعَ الْخَلْقِ ، إِلَى الْحُمْرَةِ وَالْبَيَاضِ ، سَبْطَ الرَّأْسِ ؛ وَرَأَيْتُ مَالِكًا خَازِنَ النَّارِ ، وَالدَّجَّالَ (حم. خ . م . عن ابن عباس)

(*Ve raeytü îsâ racülen merbûa'l-halk*) "İsâ AS'ı gördüm, şöyle orta boylu, orta yapıda bir adam şeklinde; (*ile'l-humrati ve'l-beyaz*) kırmızı beyaz tenli, (*sebta'r-re's*) saçı düz..." İsâ AS'ı da saçı uzunca düz, kırmızı beyaz tenli, orta boylu bir kimse olarak görmüş.

(*Ve raeytü mâliken hàzini'n-nâri ve'd-deccâl*) Cehennemin bekçisi Malik isimli meleği de gördüm ve Deccal'i de gördüm." diyor.

Demek ki, ayet-i kerimede;

لِنُرِيَهُ مِنْ آيَاتِنَا (الإسراء:١)

(*Li-nüriyehû min âyâtinâ*) "O peygambere ayetlerimizi gösterelim" dediği, demek ki neler neler görmüş. Gördüğü şeylerden iki tanesini hadis kitaplarından okuduk.

Bir de bu cildi alalım, burada da akşam şöyle sayfaları

---

[28] Buhàrî, *Sahîh*, c.III, s.1182, no:3067; Müslim, *Sahîh*, c.I, s.151, no:165; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.342, no:3179; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XII, s.157, no:12749; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.IIIL, s.365; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XI, s.666, no:32271.

kıvırdım. Bir hadis-i şerif de burada olacak. Evet, bu da İbn-i Abbas'tan. Buharî'de var, Taberânî'de var ve diğer ravilerde var:[29]

عُرِجَ بِي حَتَّى ظَهَرْتُ بِمُسْتَوًى ، أَسْمَعُ فِيهِ صَرِيفَ الْأَقْلامِ

(خ. طب. عن ابن عباس)

RE. 315/4 (*Urice bî hattâ zahertü bi-müsteven sümia fîhi sarîfe'l-aklâm*) "Mi'rac'da yükseltildim, bir düz yere ulaştım ki, bir mertebeye ulaştım ki, orada kaderin kalemlerinin yazışının cızırtısını işittim."

Bir başka hadisi şerif:[30]

عُرِجَ بِي إِلَى السَّمَاءِ ، فَمَا مَرَرْتُ بِسَمَاءٍ إِلاَّ وَجَدْتُ فِيهَا اسْمِي مَكْتُوبًا : مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللهِ ، وَ أَبُو بَكْرٍ الصِّدِّيقُ خَلَفِي (الحسن بن عرفة في جزئه ، عد. وأبو نعيم في فضائل الصحابة عن أبي هريرة)

---

[29] Buhàrî, *Sahîh*, c.III, s.1217, no:3164; Müslim, *Sahîh*, c.I, s.148, no:163; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.143, no:21326; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.XVI, s.419, no:7406; Hàkim, *Müstedrek*, c.III, s.733, no:6661; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XXII, s.326, no:821, 822; İbn-i Amr eş-Şeybânî, *el-Âhâd ve'l-Mesânî*, c.IV, s.19, no:1964; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.VI, s.498; İbn-i Esîr, *Üsdü'l-Gàbe*, c.I, s.146; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.III, s.492; Abdullah ibn-i Abbas ve Ebû Habbe el-Ensàrî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XI, s.516, no:31843; Süyûtî, *Câmiu'l-Ehàdîs*, c.XIV, s.434, no:14091.

[30] Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.V, s.444, no:2966; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.IV, s.190, no:1003; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXX, s.203; Ebû Nuaym, *Fadàil-i Hulefâ-i Râşidîn*, c.I, s.24, no:14; Ebû Hüreyre RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XI, s.783, no:32580; Şevkànî, *el-Fevâidü'l-Mecmûah*, c.I, s.333, no:12; *Câmiu'l-Ehàdîs*, c.XIV, s.186, no:14090.

RE. 315/5 (*Urice bî ile's-semâ'*) "Mi'rac'da göğe yükseltildim. (*Femâ merartü bi-semâin*) Hangi semâdan geçersem, (*illâ vecedtü fîhâ ismî*) ismimi orada yazılmış gördüm. (*Mektûben muhammedün rasûlü'llah, ve ebû bekrini's-sıddîku halefî*) Ebû Bekr-i Sıddîk da benden sonra halife olacak diye yazılı gördüm." diyor bu hadis-i şerifte.

f. Burak

İmam Müslim (Rh.A), sahih kitabında buyuruyor, Enes ibn-i Mâlik RA Peygamber Efendimiz'den bu hadis-i şerifi rivayet etmiş. Buyurmuş ki Peygamber Efendimiz:[31]

أُتيتُ بِالْبُرَاقِ ، وَهُوَ دَابَّةٌ أَبْيَضُ طَوِيلٌ ، فَوْقَ الحِمارِ وَ دُونَ
الْبَغْلِ ،يَضَعُ حافِرَهُ عندَ مُنْتَهى طَرْفِهِ ، فَرَكِبْتُهُ حَتَّى أَتَيْتُ
بَيْتَ الْمَقْدِسِ (م .حم. ع. عن انس)

(*Ütîtü bi'l-burâk*) Bana Burak getirildi. (*Ve hüve dâbbetün ebyadu tavîlün*) Bu böyle beyaz renkli, uzun bir binektir. (*Fevka'l-hımâri ve dûne'l-bağli*) Merkepten daha büyükçe, katırdan biraz daha küçükçe böyle bir binektir. (*Yadau hàfirahû inde müntehâ tarfihî*) Gözün gördüğü yere ayağının tırnağını basıyor, trak oraya gidiyor. Öbür tarafa basıyor, trak oraya gidiyor. Yâni göz görme mesafesine trak trak öyle gidiyor. Böyle bir şey.

(*Kàle: Ferakibtühû*) "Bu Burağa bindim, (*hattâ eteytü beyte'l-*

---

[31] Müslim, *Sahîh*, c.I, s.385, no:234; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.III, s.148, no:12527; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.VI, s.109, no:3375; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.325, no:6964; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.VI, s.495; Ebû Avâne, *Müsned*, c.I, s.114, no:344; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.XIV, s.302, no:37725; Taberî, *Tehzîbü'l-Âsâr*, c.VI, s.278, no:2776; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XI, s.387, no:31840; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.I, s.346, no:554.

makdîs) nihâyet Beyt-i Makdis'e, yâni Kuds-ü Şerife vardım." diye başlıyor bu hadis-i şerif.

Şimdi muhterem kardeşlerim, biliyorsunuz Peygamber SAS Efendimiz İsrâ mucizesinde Mekke-i Mükerreme'den Kuds-ü Şerif'e Burak ile gitti. Burak'ı kendisi böyle tarif ediyor. Tabii *Burak* niçin böyle diye isimlendirilmiş, hangi kelimeden geliyor Burak? *Berk* Arapçada şimşek demek; Burak oradan geliyor, kök olarak aynı kökten geliyor. Şimşek gibi gittiği için bu ismi almış, şimşek gibi gidiyor. Yâni gözün gördüğü yere adımını atıyor, fırt oraya varıyor fırt oraya varıyor, öyle gidiyor. Şimdi burakla Kudüs'e gitti, Kuds-ü Şerif'e kadar seyahati Burak'la oldu.

Mi'rac, insanı yükselten alet demek. Nedir insanı yükselten alet? Asansör. Asansöre binersin alt kattan, ondan sonra düğmeyi basarsın, "Vuuuuup..." yükselirsin; Mi'rac bu mânâya geliyor, yâni kelime mânâsı olarak böyle.

g. Cebrâil AS

Demek ki Burak'la Kuds-ü Şerif'e kadar geldi, Mi'rac'la göklere yükseldi. Sonra, nereye kadar geldiler? Cebrâil AS refakatinde işte bu hadislerde okuduğumuz müşahedeleri gördü. Her semada neler gördüğünü burada göreceğiz şimdi bu uzun hadisi şerifte. Nihayet *Sidret'ül-Müntehâ*'ya kadar vardılar, Cebrâil AS'la. Sidret'ül Münteha'da, bakın ne buyuruyor burada bir hadisi şerifi atlamıştık, o aklıma geldi, onu buldum şimdi:[32]

لَمَّا كَانَ لَيْلَةَ أُسْرِيَ بِي مَرَرْتُ بِالْمَلأِ الأَعْلَى ، وَجِبْرِيلُ كَالْحِلْسُ

الْبَالِي مِنْ خَشْيَةِ اللهِ عَزَّ وَجَلَّ (الديلمي عن جابر)

---

[32] Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.III, s.427, no:5310; Câbir ibn-i Abdullah RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.145, no:5897; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XVIII, s.48, no:18812.

(*Lemmâ kâne leyletü üsriye bî*) "Benim İsrâ mucizesiyle o götürüldüğüm gecede; (*merartü bi'l-melei'l-a'lâ*) Mele-i A'lâ'ya uğradım. (*Ve cibrilü ke'lhilsü'l-bâlî min haşyeti'llâhi azze ve celle*) Cebrâil AS Allah'ın haşyetinden, havfından, Allah korkusundan eski bir kilim gibi titriyordu. Allah'ın en yakın, en büyük meleği Cebrâil AS'ı Mele-i A'lâ'da Allah'ın heybetinden, haşyetinden böyle tir tir titrerken gördüm." diyor.

Aziz ve muhterem kardeşlerim, bunları hafızanızda canlandırın! Cebrâil AS'ın günahı var mı?.. Yok. Melekler günah işlemezler, Allah ne emretmişse onu yaparlar. Günah işleme durumları yok meleklerin, şeytana uyma durumları yok...

يَفْعَلُونَ مَا يُؤْمَرُونَ (النحل: ٥٠)

(*Yef'alûne mâ yü'merûn*) "Ne emrolunduysa onu yaparlar." (Nahl, 16/50)

Cebrâil'in günahı var mı? Yok. Cebrâil nasıl bir melek? Allah'ın dört büyük meleği var: Cebrâil, İsrâfil, Mikâil, Azrâil... En meşhur dört meleğinden birisi, Cebrâil AS çok yüksek makamlı, çok yüksek rütbeli bir melek.

Bu Cebrâil AS Mele-i A'lâ'da, Sidre-i Müntehâ'nın yanında bir buruşuk kilim gibi Allah korkusundan tir tir titrerse; biz ne oluyoruz be kardeşlerim? Biz günahlara batmış, âsî, mücrim insanlar, biz ne oluyoruz? Neye güveniyoruz, nasıl gülüyoruz, nasıl yaşıyoruz, ne biçim müslümanız? Niye titremiyoruz, niye tam müslüman olmak için gayrete gelmiyoruz, niye silkinmiyoruz? Nedir bizim bu kasvetimiz, katılığımız, laf anlamazlığımız, söz dinlemezliğimiz, akıbet düşünmezliğimiz; nedir yâni?

Sidre-i Müntehâ'ya kadar Cebrâil Aleyhisselâm'la geldi de, neler gördü neler... Cebrâil AS'la beraber yolculuğunda, sordu:

"—Yâ Cebrâil bu nedir, yâ Cebrâil bu kim, bu köşkler ne?..

Birçok şeyleri görerek gidiyor tabii, Cebrâil Aleyhisselâm da

bilgi veriyor.

Sidre bir çeşit ağaçtır, sidre ağacı derler. Bizim sedir ağacı dediğimiz, çamın en kaliteli cinsinden büyük bir ağaçtır. *Sidre-i Müntehâ*, işin en sonu demek. *Müntehâ* sonu demek, nihayeti demek. Sidre-i Müntehâ ahirette öyle bir mânevî ağaç ki, melekler oraya kadar gidebiliyor, hudut orası... Oraya geldiler, Cebrâil AS durdu, Peygamber Efendimiz de durdu. Cebrâil AS dedi ki:

"—Yâ Muhammed Mustafa, bu kadar benden. Benim yaradılışım müsait değil, burası son, tehlike. Sidre-i Müntehâ'dan ötesi melekler için gidilecek bir yer değil!" dedi, daha öteye Cebrâil AS gidemedi.

Peygamber-i Zişanımız SAS mahzun oldu. Şimdi ben bu bilmediğim yerlerde, Cebrâil AS da gelmezse benim halim nice olur diye mahzun oldu.

h. Huzur-u Rabbi'l-Alemîn'e Varış

Ondan sonra, işi şiire döküyorum. Sizin kitap satış bölümünden *Mevlid* kitapları aldım, oradan okuyalım:

Söyleşirken Cebrâil ile kelâm,
Geldi Refref önüne verdi selâm.

Cebrâil AS:

"—Ben buradan öteye gidemem, gidersem yanarım yâ Muhammed-i Mustafâ! Buradan sonrasını sen gideceksin, bana gitmek yok!" dedi.

Böyle Cebrâil AS ile konuşurlarken, *Refref* önüne geldi Peygamber Efendimiz'in, Peygamber Efendimize selâm verdi.

Şimdi *Refref* nedir? O da bir çeşit vasıta ama; tabii görmeyen bilmez. Yâni köre kırmızı renkle yeşil rengin arasındaki farkı nasıl anlatacaksın?

"—Aman kardeşim güllerin rengine bak kıp kırmızı, aman yeşil yaprakların arasında ne kadar güzel!"

Yapışıyor eteğinden tutuyor:

"—Kardeşim kırmızı ne demek, yeşil ne demek?"

"—E, kardeşim sen körsün, ben şimdi sana kırmızıyla yeşili nasıl anlatayım? Sen renkleri bilmiyorsun ki, mümkün değil sana anlatmam."

Peygamber SAS Efendimi'ze *Burak*, şöyle merkepten büyükçe bir şey halinde görünmüş; *Refref* de ayrı bir varlık, yeşil renkli bir varlık... Ona bindi.

Tabii Allah-u Teâlâ Hazretleri, insanların anlayamadığı şeyleri anlayacağı şekle sokuyor. Dün akşam söylemiştim, hani kabirde güzel yüzlü bir insan görüyor. Soruyor:

"—Aman canım kardeşim seni çok sevdim, sen kimsin? Tam burda ben yalnızlıktan korkarken, titrerken seni gördüm sevindim, sen kimsin?"

"—Ben senin okumakta olduğun Tebâreke Sûresi'yim!"

Tebâreke Suresi'ni Allah ona bir arkadaş olacak, insanoğlunun anlayacağı bir şekil verip öyle gönderiyor onun yanına; her şeye kàdir.

Yâni, biz mahlûk dediğimiz şeyler neyiz? Hücrelerden meydana gelmişiz. Hücreler nerden meydana gelmiş? Moleküllerden meydana gelmiş. Moleküller nerden meydana gelmiş? Atomlardan meydana gelmiş. Atomlar nerden meydana gelmiş? Elektronlardan, pozitronlardan, nötronlardan ve sâireden meydana gelmiş. Onlar nerden meydana gelmiş? (*Quantum*) enerji paketlerinden meydana gelmiş. Paket dediğimiz kocaman, kırmızı fiyonklu hediye paketi değil, küçücük... Yâni, onları bir araya getiriyor da, atom yapıyor Allah.

Atomları da görmek mümkün değil, çok küçük şeyler. Enerjiler yoğunlaşıyor, şekle giriyor, düzene giriyor, atom oluyor. Atomlar şekilleniyor hizaya geliyor, molekül oluyor. Molekülden maddeyi meydana getiriyor. Maddeden canlı ve cansız varlıkları yaratıyor.

فَتَبَارَكَ اللهُ أَحْسَنُ الْخَالِقِينَ (المؤمنون: ١٤)

(*Fetebâreke'llàhu ahsenü'l-hàlikîn*) [Yapıp yaratanların en güzeli olan Allah pek yücedir.] (Mü'minûn, 23/14)

Rabbimiz Tebâreke ve Teâlâ neleri, nasıl yaratıyor? Bir tohumdan koca ağaç çıkıyor, bir küçücük şeyden koca bir mahlûk çıkıyor karşına... *Fetebâreke'llàhu ahsenü'l-hàlikîn*... Öyle güzel yaratmış.

وَهُوَ بِكُلِّ خَلْقٍ عَلِيمٌ (يٰس: ٧٩)

(*Ve hüve bi-külli halkın alîm*) "Her çeşit yaratmayı bilir, en iyi bilir." (Yâsin, 36/79)

Yaratmanın tek şekli yok ki, kàdir-i mutlak, her şeye kàdir Allah-u Teâlâ Hazretleri...

Şimdi muhterem kardeşlerim:

Bir fezâ oldu o demde rû-nümâ,
Ne mekân var anda, ne arz u semâ.

Öyle bir yazmış ki Süleyman Çelebi bu *Mevlid*'i, vallahi böyle insanı mum gibi eritir hayran eder, hasta eder bayıltır yâni. İçi gidiyor insanın... Öyle edepli yazmış, öyle güzel kelimeler kullanmış, öyle yerli yerinde anlatmış ki; *Mevlid-i Şerif*'i ezberlemek lâzım, ama böyle çay içer gibi, güzel bir meşrubat içer gibi, yudum yudum... Böyle balla, kaymakla bir şey yer gibi, tadını çıkarta çıkarta...

Bir fezâ oldu o demde rû-nümâ,
Ne mekân var anda, ne arz u semâ...

Rû-nümâ ne demek? Bilmez bizim ahali, çünkü Farsça... *Rû-nümâ* olmak, görünmek, yüz göstermek demek. *Rû*, yüz demek; *nümâ* göstermek kökünden geliyor. Bir alan, feza, bir boşluk göründü o zaman Rasûlüllah'ın gözüne ama; ne mekân var orda,

ne arz var, ne yeryüzü, ne de semâ var... Ne yer var, ne gök var, ne mekân var. Nasıl isimlendiriyor?

Kim ne hàlîdir ne mâlî ol mahâl,
Akl ü fikr etmez o hâli fehm ü hâl.

Bu mahaller, bu fezâya, Rasûlüllah'ın geldiği o fezâya ne diyeceğiz? Bir şey denmez. Ne hàlîdir, ne boştur; ne mâlîdir, ne doludur. Tarifine bak: Ne bomboştur, ne de doludur ol mahal. Akıl ve fikir bu meseleyi çözemez, anlayamaz, fehmedemez, halledemez bu işin esrarını... Öyle bir yer, öyle bir şey ki; ne mekân var, ne arz var, ne semâ var... Ne dolu, ne boş...

Ref' olup ol Şâh'a yetmiş bin hicâb,
Nûr-u tevhid açtı vechinden nikàb.

Rasûlüllah SAS'e yetmişer binlik zulmetten, nurdan hicapların hepsi kaldırıldı. *Hicab* ne demek? Perde... Perdeler kaldırıldı Rasûlüllah SAS'in önünden; yetmiş bin nurdan hicaplar, yetmiş bin zulmetten perdeler hepsi kaldırıldı. Görünsün diye, görünmesi gereken şey görünsün diye, tevhid nuru yüzünden peçeyi kaldırdı.

Tarife bak, tüyleri diken diken oluyor insanın! Tevhid, *lâ ilâhe illallah*... Yetmiş bin hicab gitti, tevhidin nuru yüzünden peçeyi kaldırdı. Peçeyi taktımı, kadının yüzünü göremiyorsun. Onları hatırlatıyor, öyle anlatıyor ama, öyle usta anlatıyor ki Süleyman Çelebi; yâni elini bırakıp ayağını öpeceksin mübareğin... Öyle üstad... Söz işte böyle söylenir.

Her birinden geçer iken ileru,
Emr olurdu, yâ Muhammed gel beru!

Her bir perdeden ileriye doğru geçerken, her seferinde tekrar, "Daha yakına gel ey Muhammed, gel beriye, beriye gel!" diye emr olurdu taraf-ı İlâhîden.

Çün kamusun görüben geçti öte,
Vardı erişti ol ulu hazrete...

Bütün bu perdeleri bekleye bekleye edeple yürüyor. Ne yapayım diye duruyor, "Beri gel!" deniyor. Duruyor, "Beri gel!" deniyor; duruyor, "Beri gel!" deniyor. Edeple geçti ötelere, ötelere... Vardı erişti ol ulu hazrete.

Buradaki *hazret*, huzur demektir. Lisan bilmek çok önemli. Siz İngilizce biliyorsunuz, ben bilmiyorum. Böyle konuşanlara bakıyorum, ne dedi diyorum, anlamıyorum. Lisan bilmemek zor, lisan bilmek de çok güzel bir şey... "Ol ulu hazrete vardı." ne demek? O huzur-u İlâhîye, azametli ulu dergâha vardı demek.

Burada hazreti büyük yazmış neşreden, bunu bilmiyor; hazret Allah sanıyor, ondan büyük yazmış. Hazret, huzur demek... O ulu huzura vardı, huzur-u İlâhiye vardı demek.

Şeş cihetten Ol münezzeh Zü'l-Celâl,
Bî-kem ü keyf ana gösterdi cemâl.

İşte burada Ol'u büyük yaz bakalım, Zü'l-Celâl'i büyük yaz; işte burada Allah kasdediliyor. "Altı cihetten münezzeh olan o Zü'l-Celâl Mevlâ…"

Altı cihet nedir? Kabaca insanın altı ciheti var: Önü var, ardı var, sağı var, solu var, yukarısı var, aşağısı var... *Şeş*, altı demek. Şeşi beş görmek deniliyor ya, işte oradan biliyorsunuzdur.

O altı cihetten münezzeh Zü'l-Celâl ne demek yâni? Mekân izafe edilemez Allah'a; Allah-u Teâlâ Hazretleri mekândan da münezzehtir, zamandan da münezzehtir. Zamanı, mekânı o yaratmıştır.

Bî-kem ü keyf ne demek? Çok önemli bu iki kelime. Keyfiyetsiz ve kemiyetsiz, niceliksiz, niteliksiz. Yâni, vasfını söylemek mümkün değil, miktarı söylemek mümkün değil. Vasıf, miktar söyleyemeyeceğin bir şekilde, tarife sığmaz bir şekilde ona cemâlini gösterdi Mevlâ...

Nasıl? Nasılın cevabı şöyledir denilemez, vasıf söylenemez. Ne

kadar? Miktar söylenemez. *Bî-kem ü keyf*, keyfiyetsiz, kemiyetsiz... Edebini gösteriyor, yâni bilmediğini böyle tarif eder insan. Yâni keyfiyetsiz, kemiyetsiz Allah-u Teâlâ Hazretleri cemâlini Rasûlüne gösterdi. Nasıl? Kelimeler yetmez, sıfatlar yetmez kullanılmaz.

Zâten ol Sultan-ı mâ zâga'l-basar,
Eylemişti Hakk'a tahsîs-i nazar.

Bak şimdi, sözlerin büyüklüğüne bak. "*Mâ zâga'l-basar*" ayetiyle övülen o Rasûlüllah SAS var ya; zâten o sultan, o Rasûlüllah hep Hakk'a nazar ediyordu, ömrü boyunca Cenâb-ı Hakk'ın müşahedesindeydi. Zaten ömrü boyunca hep Rasûlüllah nazarını, bakışını Allah'a tahsis etmişti, yâni hep ona bakıyordu."

Yeni bir meyva getirseler önüne, işte bu yeni hurma, yeni mevsimin hurması; ilk defa ağaçtan kopardık sana getirdik; öpüp gözlerine sürerdi. Rabbim bunu yeni yaratmış, kudret-i İlâhinin fabrikasından yeni çıkmış diye gözüne sürerdi. Nereye baksa Allah-u Teâlâ Hazretleri'nin kudretini görürdü, kudretini söylerdi.

Ne işi yapsa dua ederek yapardı. Yemeğe dua ile otururdu, yemekten dua ile kalkardı. Elbisesini dua ile giyerdi, dua ile çıkartırdı. Yatağa dua ile yatardı, yataktan dua ile kalkardı. Yüznumaraya dua ile girerdi, yüznumaradan dua ile çıkardı. Abdest alırken dua ederdi, oruç tutarken dua ederdi, namazda dua ederdi... Yâni her anı Allah ile beraber idi zâten...

Aşikâre gördü Rabbü'l-İzzeti,
Ahirette öyle görür ümmeti.

Hep ömrü Allah'ın kudretini müşahede etmekle, ona nazar etmekle geçiyordu amma; o izzet sahibi Mevlâ'yı o zaman aşikâre gördü. Sözün kuvvetine bak!.. Ahirette öyle görür ümmeti…

Göster cemâlin şem'ini,
Yansın od'a pervaneler.

Yâ Rabbi bize de cemâlini göster, bizi mahrum eyleme!

Sözlerin güzelliğine bak! Keseceğim bir yerde ama kesilmiyor, o kadar güzel akıyor:

Bî-huruf u lafz u savt ol Pâdişâh,
Mustafâ'ya söyledi bî-iştibâh.

"Harfler olmadan, kelimeler olmadan, ses olmadan, ol alemlerin padişahı Allah-u Teâlâ, Rabbü'l-àlemîn, Mustafa'ya söyledi. Şeksiz şüphesiz konuşma oldu aralarında, şek şüphe yok ama; harfsiz, kelimesiz... Ses ile değil, başka bir şekilde Allah-u Teâlâ Hazretleri Mustafa'yla konuştu."

Ne kadar güzel anlatıyor olayları, mübareğin seçtiği kelimelere bakın, anlatışındaki edebine bakın:

Bî-huruf u lafz u savt ol Pâdişâh,
Mustafâ'ya söyledi bî-iştibâh.

Bî-iştibâh, şüphesiz demek. Şüphe yok Mustafa'ya söyledi. Neler dediğini aşağıda anlatıyor:

Dedi kim matlûb u maksûdun benem.
Sevdiğin can ile ma'bûdun benem.

Ya Muhammed, senin matlubun, maksudun işte karşında, benim. Candan sevdiğin ma'budun benim. Şimdi biz de el-hamdü lillâh,

إِلٰهِي أَنْتَ مَقْصُودِي ، وَرِضَاكَ مَطْلُوبِي !

(*İlâhî ente maksùdî ve ridàke matlûbî.*) diyoruz. "Yâ Rabbi, maksùdum sensin, hedefim sensin, seni istiyorum; senin rızanı kazanmak amacım!" demiş oluyoruz.

Gece gündüz durmayıp istediğin,
N'ola kim görsem cemâlin dediğin.

Hani dünyadayken gece gündüz istiyordun ya ey Rasulüm, "Cemâlini bir görsem Rabbimin!" diyordun ya...

Gel Habîbim sana aşık olmuşam,
Cümle halkı sana bende kılmışam.

Gel, ben de seni sevdim, seni habîbullah ettim. Allah'ın habibi Peygamber Efendimiz ya... *Habîbullah*, Allah'ın sevgilisi demek.

Ne murâdın var ise idem revâ,
Eyleyem bir derde bin türlü devâ.

"İşte ne istiyorsan, muradını sana vereyim!" *Revâ*, ifa etmek, yerinde yürütmek yapmak demek... Yâni, "Bir derdin varsa söyle, bin türlü deva vereyim! Dile benden ey Rasûlüm, iste!" diyor.

Mustafâ dedi eyâ Rabb-i Rahîm,
Ey hatâ-pûş u atâsı çok kerîm.

Ol zaif ümmetlerin hali n'ola?
Hazretine nice anlar yol bula?

Muhammed-i Mustafâ —*salla'llàhu aleyhi ve âlihî ve selleme teslîmen kesîrâ*— dedi ki: "Ey benim merhameti çok Rabbim, ey rahmeti geniş Rabbim!" *Hatâ-pûş*, hataları örten, gaffar-ı zünûb demek. *Atâsı çok,* ikramı çok olan, yâni ekremü'l-ekremîn demek.

"Ey settâr-ı uyûb olan, gaffâr-ı zünûb olan, ekremü'l-ekremîn olan Mevlâm! Şu benim zayıf ümmetlerimin hali ne olacak? Bu huzur-u ilâhiye ermeğe yolu nerden bulacaklar, bilecekler, sana nasıl gelecekler onlar?"

Gece gündüz işleri isyan kamu,
Korkaram ki yerleri ola tamu…

"Hepsinin işleri gece gündüz âsi olmak, günah işlemek... Korkuyorum ki bu ümmetim bu gidişle, bu hatalarla cehenneme düşerler."

Tamu, cehennem demek eski Türkçede. *Uçmak*, cennet demek; *tamu*, cehennem demek. Bu benim zayıf ümmetlerim gece gündüz isyan işliyorlar, korkarım ki yerleri cehennem olur.

Yâ İlâhi hazretinden hacetim,
Bu durur kim ola makbul ümmetim.

"Yâ Rabbi, benden muradımı sordun, söyleyeyim: Senden hacetim, isteğim, muradım şudur ki, ümmetimi kabul et yâ Rabbi, ümmetim makbul ümmet olsun, ümmetime rahmeyle!"

Hak Teâlâ'dan erişti bir nidâ,
Yâ Muhammed, ben sana kıldım atâ.

Allah-u Teâlâ Hazretleri'nden bir nida erişti ve buyurdu ki Mevlamız: "Ey Muhammed, ben sana istediğini ihsân eyledim." *Atâ* etmek, ihsan etmek, vermek demek.

Ümmetini sana verdim ey Habîb,
Cennetimi anlara kıldım nasîb.

"Ümmetini sana bağışladım, cennetimi de onlara ihsan eyledim." diyor.

Şimdi buradan sayfaları geriye doğru götüreceğim, şurada doğum bölümünde bir şey vardı; Rasûlüllah SAS doğmuş, orada Süleyman Çelebi bir söz söylüyor ki, yenilir yutulur bir söz değil. Peygamberimizin doğumunu anlattığı bölümde bir söz söylüyor ki, çok önemli muhterem kardeşlerim. Diyor ki:

Peygamberi Zişanımız doğduğu zaman böyle parmağını kaldırmış tevhid ediyor. Daha doğum halinde bebek, parmağını kaldırmış "*Lâ ilâhe illa'llah*" diyor. Annesi Amine Hatun'un rivayetine göre, "Ümmetim, ümmetim..." diyormuş.

Kulağım ağzına verdim dinledim,
Söylediği sözü ol dem anladım,

Hakka bağlayıp gönülden himmeti,
Der idi kim: Ümmetî vâ ümmetî.

Böyle anlatıyor. Yâni daha bebekken: "Ey benim ümmetim, ne olacak benim ümmetim?" diyormuş. Şimdi bunu anlatıyor da aşağıdaki beyit:

Tıfl iken ol diler idi ümmetin,
Sen kocaldın terk edersin sünnetin.

"O çocukken seni düşünüp ümmetim diyor, sen kocaldın

ihtiyarladın; aklı başında insansın; sen onun sünnetini terk ediyorsun."

Allah-u Teâlâ Hazretleri sünnetine sarılmayı nasib etsin, yolunda yürümeyi nasib etsin, sevdiği ümmet olmayı nasib etsin... Firdevs-i A'lâ'da Habib-i Edibine bizi komşu eylesin, köşkünün yanında iskân eylesin... Havz-ı Kevseri'nden doya doya içmeyi nasib eylesin, cennetiyle cemaliyle cümlemizi müşerref eylesin… Allah cümlenizden razı olsun...

Muhterem kardeşlerim, bizim suçlarımız kusurlarımız çok; yâni biz kendimizi namaz kılıyoruz diye adam sanıyoruz, efe gibi dolaşıyoruz ortada... İnsan ariflerin sözlerini okuyunca, onların laflarını anlayınca, biraz anlayacak duruma gelince; ne kadar kusurlu olduğunu anlıyor.

Allah bizi afv u mağfiret eylesin...

29. 12. 1994 - Warrnambool
Victoria **/ AVUSTRALYA**

8. PEYGAMBERİMİZ'İN DİLİNDEN Mİ'RAC

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llàhi ve berekâtühû!..

Mi'rac kandiliniz mübarek olsun, aziz ve sevgili Akra dinleyicileri!..

Allah'ın üzerimizde lütfu çok, nimetleri sonsuz, nimetlerine şükrederiz, hamd ü senâlar olsun... Elimize imkânlar bahşetti, Avrupa'dan Kafkasya'ya, Orta Asya'ya kadar kardeşlerimize böyle güzel günlerde güzel duygularımızı iletme imkânımız oluyor, Akra vasıtasıyla... Allah-u Teàlâ Hazretleri bizi nimetlerinden ayırmasın, rahmetine mazhar eylesin, iki cihan saadetine erdirsin... Peygamber SAS Efendimiz'in sünnet-i seniyyesine hüsn-ü ittibâ nasib eylesin... Cennette de Peygamber SAS Efendimiz'e komşu eylesin, sevgili Akra dinleyicileri!..

Ben bu Mi'rac kandili münasebetiyle, Buhârî'den ve Müslim'den rivâyet edilmiş olan uzun bir hadis-i şerifi biraz hızlı bir şekilde okumak istiyorum. Râvisi Mâlik ibn-i Sa'saa RA...

a. İsrâ ve Mi'rac

Tabii önce Mi'rac hakkında bilgi vermek lâzım. Dinleyicilerin seviyesi farklıdır. İslâm'ı çok derinden yakından bilenler olduğu gibi, İslâm'a muhabbet edip bilgisi az olan insanlar, yeni yeni bilgilenen gençler olabilir, hanımlar olabilir...

Biliyorsunuz İsrâ ve Mi'rac, iki kelime... Peygamber SAS Efendimiz'e, Arabî aylardan Receb ayının 26'sını 27'sine bağlayan bir mübarek gecede, hicretten üç yıl önce, Mekke-i Mükerreme'de Allah-u Teàlâ Hazretleri nasib buyurmuş. Mekke-i Mükerreme'den, Mescid-i Aksà'ya kadar bir yeryüzü yolculuğu, buna *İsrâ* deniliyor. Ondan sonra da Kuds-ü Şerif'ten yedi kat semâyı, Sidretü'l-Müntehâ'yı geçip, Allah-u Teàlâ Hazretleri'ne kavuşup, Allah-u Teàlâ Hazretleri'yle mülâkî olup, ondan emirler alması, Allah'la buluşması olayı; buna da *Mi'rac* deniliyor.

Yâni, iki türlü olay var, iki bölümlü olay var... Birisi *İsrâ*;

Peygamber Efendimiz'in hicretinden üç yıl önce yaşamakta olduğu Mekke-i Mükerreme'den Receb ayının 26'sını 27'sine bağlayan gece Kuds-ü Şerif'e varması... İkincisi *Mi'rac*; Kuds-ü Şerif'ten de semâvâtı geçerek, Sidretü'l-Müntehâ'yı geçerek Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin huzuruna varması, Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin kendisine nice ikramlar ve iltifatlarda bulunması...

İsrâ Arapça'da geceleyin yolculuk yapmak demek. Arabistan gündüzleri çok güneşli, çok sıcak, tahammül edilmeyecek, tahammül fersâ, meşakkatli olduğu için, Araplar umûmiyetle yolculuklarında geceleri değerlendirirlerdi, geceleyin yola çıkarlardı. Ay olsun olmasın, gece yolculuğu güzel olurdu, serin olurdu. Kervanlar, yolcular gündüzleri dinlenir, geceleyin varacakları yere giderlerdi. Gece yolculuğuna *isrâ* deniliyor; *isrâ - yüsrî - isrâen*, gece yolculuk yapmak mânâsına gelen bir kelime. Arapların sevdiği bir yolculuk zamanı gece... Peygamber SAS Efendimiz, Mescid-i Haram'dan, yâni Kâbe'nin etrâfını teşkil eden mübarek mahalden, mescidden, Mescid-i Aksâ'ya o gece gitti.

Oradan sonra da göklere çıkması olayına Mi'rac deniliyor. *Mi'rac* da kelime olarak *urûc*, yükselmek kelimesinden çıkmış olan bir tâbir, o da ismi alet sigasıyla... Meselâ; *feteha*, açmak kökünden *miftah,* açma aleti, yâni anahtar mânâsına geliyorsa; Mi'rac da *uruc*, yükselmek mânâsından, yükselmeye yarayan vasıta, alet, yâni merdiven veya bazıları da yakıştırıyorlar asansör diyorlar. Tabii o zaman asansör yoktu, sonradan o da yükselme, yüksek katlara çıkma vasıtası olarak kullanıldı. Araplar *mes'ad* diyorlar, yâni suud, sadla kullanılan bir kelime... Evet Mi'rac merdiven gibi bir şey ama süratle çıkılıyor.

Peygamber Efendimiz İsrâ eylemiş, ondan sonra urûc eylemiş semâlara; hadis-i şeriflerde *urice bî* diye geçer: "Ben çıkartıldım, göklere yükseltildim." mânâsı ile... İsrâ kısmı, Peygamber Efendimiz'in Mekke-i Mükerreme'den, Medine-i Münevvere'ye varması kısmı Kur'an-ı Kerim'de İsrâ Sûresi diye bir sûre var, 15. cüz başı; orada açıkça geçiyor. Allah-u Teàlâ Hazretleri:

سُبْحَانَ الَّذِي أَسْرَى بِعَبْدِهِ لَيْلاً مِنْ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ إِلَى الْمَسْجِدِ

الْأَقْصَى الَّذِي بَارَكْنَا حَوْلَهُ لِنُرِيَهُ مِنْ آيَاتِنَا ، إِنَّه هُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ

(الإسراء:١)

(*Sübhàne'llezî esrâ bi-abdihî leylen mine'l-mescidi'l-harâmi ile'l-mescidi'l-aksa'llezî bâreknâ havlehû li-nüriyehû min âyâtinâ, innehû hüve's-semîu'l-basîr*) (İsrâ, 17/1) ayet-i kerimesinde açıkça bunu beyan ediyor.

(*Sübhàne'llezî*) diye başlıyor, yâni: "Her türlü noksandan münezzehtir, her türlü kemâlâtın sahibidir, kudretin sahibidir o Allah ki, (*esrâ bi-abdihî*) kulunu seyahat ettirdi, (*leylen*) geceleyin..." Gece olduğunu bundan anlıyoruz. Allah'ın bir yerden bir yere gece yolculuğu yaptırdığını anlıyoruz, âyet-i kerimenin

ifadeleri açık: (*Leylen*) "Geceleyin, (*mine'l-mescidi'l-harâm*) el-Mescidü'l-Haram'dan... Yâni ortasında Kâbe bulunan, Mekke'deki o mübarek mescidden, (*ile'l-mescidi'l-aksâ*) el-Mescidü'l-Aksâ'ya bir gecede götüren, kulunu seyahat ettiren..."

Neden?.. (*Li-nüriyehû min âyâtinâ*) "Nice nice ayetlerimizden bazılarını, delillerimizden, mucizevî manzaralardan, temâşâlardan bir kısmını müşahede etsin, gözüyle görsün, temâşâ eylesin diye..." Yâni, "Mübarek kulu Muhammed-i Mustafâ'sını götüren Allah-u Teàlâ Hazretleri ne kudret sahibidir, şanı ne kadar yücedir, ne kadar hayran kalınacak, hayret edilecek kudreti vardır!" demek. *Sübhane'llezî* bunu ifâde ediyor.

Allah-u Teàlâ Hazretleri, böyle bir takım olağanüstü olayları, yerleri, bilgileri, sahneleri müşahede etsin diye, Rasûlünü Mescid-i Haram'dan Mescid-i Aksâ'ya götürdüğünü bu âyet-i kerimede bildiriyor.

Tabii insanların bu konuda çeşit çeşit yazdıkları, araştırmalar yaptıkları çalışmalar var. Onlara göre söyledikleri sözler kanaatleri var. Bir gecede insan, Mekke gibi bir yerden, Kudüs gibi o zaman için fevkalâde uzak sayılan, binlerce kilometre uzaktaki bir şehre, bir gecede gitmek, o zamanın imkânıyla insanların normal olarak yapabileceği bir şey değil... Ama burda mucize var, yâni Allah yaptırıyor.

Allah-u Teàlâ Hazretleri kulunu bir gecede Mescid-i Haram'dan Mescid-i Aksâ'ya götürdüğünü ve bunun büyük bir kudret ve şayân-ı hayret bir şey olduğunu da beyan ederek: "Onu oradan oraya götüren Allah'ın şanı her türlü noksandan münezzehtir, her türlü kemâlâta sahiptir." diye âyet-i kerimede bildiriyor. Kolay bir şey değil... Zaten kolay olmadığı için, şâyân-ı taaccüb, hayret edilecek bir şey olduğu için mucize... İsrâ ve Mi'rac mucizesi, kolay bir iş değil... Kimsenin yapamayacağı bir şey ama, Allah nasib etmiş.

Tabii, Peygamber Efendimiz bu sözü söyleyince inkâr etmişler. Müşrikler demişler ki:

“—Olmaz böyle şey!..”

Normal olarak olmaz ama, peygamber olunca olur. Yâni, kendin gitmeğe kalksan sen gidemezsin. Amma Habîb-i edîbi, Muhammed-i Mustafâ’sını götürdü. Amennâ ve saddaknâ, kesin, çok açık bir bilgi... Tabii Peygamber Efendimiz, Allah bildir diye emrettiği için bu olayı bildirdi. Mekke’nin müşrikleri hop oturdular, hop kalktılar:

“—Olmaz böyle şey, inanmayız.” dediler.

Hattâ, Ebû Bekr-i Sıddìk Efendimiz’e koşarak geldiler:

“—Buyur, bak, işte duydun mu senin arkadaşının en son söylediği sözü?..”

Peygamber Efendimiz’i kasdediyorlar, arkadaşı diye...

“—E, ne söylemiş?”

“—Güyâ, Mekke’den kalkmış Kuds-ü Şerif’e gitmiş, oradan da göklere çıkmış.”

“—Öyle söyledi mi? Siz uydurmuyorsunuz, söyledi değil mi?”

“—Evet o söyledi, kulaklarımızla duyduk.”

“—Tamam. Eğer siz uydurmuyorsanız, o söylediyse, doğrudur. Biz daha daha nice olağanüstü şeyleri gördük, o Habîbullah’tan, o Rasûlullah’tan, her gün görüyoruz nice mucizelerini...”

Yâni Ebû Bekr-i Sıddìk Efendimiz böyle cevap verdi, o sıddîklık lakabını oradan aldı. Sıddîklık sıfatını, ününü kazandı. Tereddütsüz kabul etti;

وَمَا يَنْطِقُ عَنْ الْهَوٰى (النجم:٣)

(*Ve mâ yentiku ani’l-hevâ*) “Rasûlullah SAS boşuna konuşmaz ki… (Necm, 53/3) Mâdem öyle söylemiş, iman ettim.” dedi.

Sonradan tabii, Rasûlüllah’ın yanına gitti, ondan da dinledi, tamam...

Peygamber SAS Efendimiz bu olayı nasıl anlatmış, size şimdi bu hadis-i şeriften izah edeceğim. İnkâr mümkün değil, mü’minlerin bildiği bir şey... Hattâ, şimdi Yirminci Yüzyıl’da

kâfirler bile inkâr edemezler. Mekke'nin müşrikleri câhil olduğundan inkâr edebilirlerdi. Neden? Zavallılar, medeniyetten haberleri yok, Allah'ın kudretine imanları yok, dünyadaki olağanüstü olayları inceleyip anlayacak iz'anları, irfanları yok; inkâr ederler. Ama Yirminci Yüzyıl'ın insanı nelerin olabileceğini çok iyi biliyor. Yâni şimdinin müşrikleri, şimdinin kâfirleri bunu inkâr edemezler. Çünkü o kadar olağanüstülükler var ki, çevremizdeki hadiselerin içinde...

Tabii, biz mü'minler de biliyoruz ki oldu, Rasûlullah SAS Efendimiz Kuds-ü Şerif'e vardı. Ertesi gün inkâr etmişler;

"—Söyle bakalım, Mescid-i Aksà'nın kaç kapısı vardı, kaç penceresi vardı?.. Hadi bakalım, doğru mu gördün, yanlış mı gördün?" diye başlamışlar, imtihan yoluyla Peygamber SAS Efendimiz'e soru sormağa...

Peygamber Efendimiz diyor ki:

"—Terledim, onların bu inkârlarından, inatlarından sıkıldım, ama Allah o zaman da lütfeyledi, gözümden perdeleri kaldırdı, Mescid-i Aksâ gözümün önüne getirildi..."

O da bir başka olağanüstü durum… Allah, Kuds-ü Şerif'teki Mescid-i Aksà'yı, Mekke'de oturan kulunun göz önüne getirir, gösterebilir.

Rasûlullah Efendimiz:

"—Ne soruyorsunuz, sorun bakalım!"

"—Kaç kapısı var?"

"—Bir, iki, üç, dört, beş, altı... Şu kadar."

"—Kaç penceresi var?"

"—Bir, iki, üç, dört, beş..."

Söyledi. Ne sordularsa detayını söyledi. O zaman tabii sustular, kaldılar.

Hattâ, Allah'tan bir olay meydana gelmiş. Bu Kuds-ü Şerif'e giderken, böyle hızlı bir süratle gittiğini söylüyor Peygamber Efendimiz. Bir kervan geliyormuş, Mekke'i Mükerreme'ye doğru... O kervanın da bir devesi kaybolmuş, bulamıyorlar. Arada tepeler var, dağlar var, göremiyorlar. Peygamber Efendimiz yukardan giderken gördüğü için, o arayanlara seslenip, işaret edip, şuradadır diye devenin yerini bildirmiş. Onlar da gidip bulmuşlar. Şimdi, bu da tabii Allah'ın bir hikmeti...

Mekke-i Mükerreme'ye döndüğü zaman;

"—Söyle bakalım, sen böyle iddia ediyorsun, İsrâ ve Mi'ra mucizesi oldu diyorsun ama delilin ne?" demişler.

Peygamber Efendimiz demiş ki:

"—Ben giderken yolda falanca kervan devesini kaybetmişti, deveyi arıyorlardı. 'Şuradadır!' diye seslendim, isterseniz gidin sorun!"

Hakîkaten sonradan o kervana sormuşlar. Onlar da:

"—Bir ses geldi gökten, 'Deveniz şu taraftadır!' diye; gittik, bulduk."

İşte bu da, bu işin maddeten olduğunu gösteriyor.

Kuds-ü Şerif'i gördüğünü ifâde ediyor Peygamber SAS'in. Ondan sonra da Kuds-ü Şerif'ten, peygamberlerin hepsiyle buluşup, onlara imamlık edip, o manevî Mi'rac denilen merdiven,

asansör, göğe yükselme vasıtası, her ne ise tabii; Peygamber Efendimiz'in bildiği, bilmeyenin de havsalasına, aklına sığmayacak bir şey... Ama çok güzel bir şeymiş. Peygamber Efendimiz bir başka hadis-i şerifinde o Mi'rac'ın çok görkemli, çok güzel bir şey olduğunu da söylüyor. Çok hoş bir şey demek ki... Oradan göklere çıktığını bildiriyor.

b. Göğsünün Yarılması

Şimdi biz Buharî ve Müslim'in hadis-i şerifini tebberrüken okuyalım, vaktin kısalığı nisbetinde biraz da hızlı geçelim. Tabii, Buharî ve Müslim, bizim için hadis kaynaklarının en kıymetlilerinden birisi, en kıymetli, en sahih hadisleri ihtivâ eden iki mübarek hadis kitabı. Peygamber Efendimiz'in ifadelerini, Buharî ve Müslim'in rivâyetinden size okuyorum:[33]

بَيْنَمَا أَنَا فِي الْحَطِيمِ مُضْطَجِعًا ، إِذْ أَتَانِي آتٍ ، فَشَقَّ مَا بَيْنَ هَذِهِ
إِلَى هَذِهِ ، فَاسْتَخْرَجَ قَلْبِي ، ثُمَّ أُتِيتُ بِطَسْتٍ مِنْ ذَهَبٍ مَمْلُوءَةٍ
إِيمَانًا ، فَغُسِلَ قَلْبِي ثُمَّ حُشِيَ ثُمَّ أُعِيدَ ،

(*Beynemâ ene fi'l-hatîmi mudtacian*) "Ben Hatîm'de şöyle yaslanmış iken..." diyor. Peygamber Efendimiz. *Hatîm* dediği yer neresidir? Kâbe'de yarım daire şeklinde, at nalı şeklinde çevrili bir alçak duvar var. İki tarafından girilebiliyor. Güneyinde Kâbe var. Orası şöyle bir salon kadar mekân... İşte oranın adı Hatîm... "Ben

---

[33] Buhârî, *Sahîh*, c.XII, s.273, no:3598; Müslim, *Sahîh*, c.I, s.389, no:238; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.208, no:17869; Ebû Avâne, *Müsned*, c.I, s.111, no:338; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.I, s.240, no:48; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.VI, s.434; Mâlik ibn-i Sa'saa RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XI, s.391, no:31842; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXXVIII, s.16, no:40979.

orada yaslanmış iken, (*iz etânî âtin*) birden bana gelen bir şey geldi...” Yâni bir melek... (*Feşakka mâ beyne hâzihî ilâ hâzihî, festahraca kalbî*) “Benim göğsümü şuradan şuraya kadar yardı, açtı ve kalbimi çıkardı, (*sümme ütîtü bitastin min zehebin memlûetin îmânen*) sonra önüme içi îman dolu bir leğen getirildi, (*fegusile kalbî bi-mâi zemzem*) kalbim orada zemzem suyu ile yıkandı. (*Sümme huşiye sümme üîde*) Sonra tekrar dolduruldu, yerine konuldu.”

Demek ki, Rasûlullah Efendimiz mânevî bir muameleden geçiyor. İsrâ ve Mi’rac mucizesinden önce, şöyle Hatîm’de uzanmışken melek geliyor, göğsünü yarıyor, kalbini îman dolu altından bir tasta, zemzem suyu ile yıkıyor. İmanı sapasağlam, dopdolu... Sonra kalbini yerine yerleştiriyor.

ثُمَّ أُتِيتُ بِدَابَّةٍ دُونَ الْبَغْلِ وَفَوْقَ الْحِمَارِ أَبْيَضَ ، يُقَالُ لَهُ الْبُرَاقُ ،

يَضَعُ خَطْوَهُ عِنْدَ أَقْصَى طَرْفِهِ.

(*Sümme ütîtü bidâbbetin dûne’l-bağli ve fevka’l-hımâr*) “Sonra önüme bir binek getirildi. Bu katırdan biraz küçükçe ama merkepten biraz daha büyükçe, (*ebyad*) beyaz renkli bir binek. (*Yukàlü lehü’l-bürâku*) Ona Burak deniliyordu. Bu boyda, merkepten biraz büyük, katırdan biraz küçük mahluk getirildi, binek getirildi. (*Yedau hatvehû inde aksâ tarfihî*) Öyle bir mahlûk ki, evet ben böyle ata biner gibi ona bindim ama, bir adımı gözünün gördüğü en uzak noktaya atıyordu, öteki adımını tekrar en uzak noktaya atıyordu.” Yâni öyle hızlı adım atan, öyle hızlı giden bir manevî varlık, binek.

c. En Yakın Semâ ve Adem AS

فَحُمِلْتُ عَلَيْهِ ، فَانْطَلَقَ بِي جِبْرِيلُ ، حَتَّى أَتَى السَّمَاءَ الدُّنْيَا فَاسْتَفْتَحَ ،

فَقِيلَ: مَنْ هَذَا ؟ قَالَ: جِبْرِيلُ. قِيلَ: وَمَنْ مَعَكَ ؟ قَالَ: مُحَمَّدٌ. قِيلَ:

وَقَدْ أُرْسِلَ إِلَيْهِ ؟ قَالَ: نَعَمْ. قِيلَ: مَرْحَبًا بِهِ فَنِعْمَ الْمَجِيءُ جَاءَ. فَفَتَحَ.

(*Fehumiltü aleyhi*) Ben ona bindirildim, yâni kalbi temizlenmiş, îmanla doldurulmuş, zemzem suyuyla yıkanmış Peygamber Efendimiz, ona bindirildiğini anlatıyor. (*Fentaleka bî cibrîlü, hattâ ete's-semâe'd-dünyâ*) Cebrâil beni onu üstüne bindirdikten sonra yanımda aldı, götürdü, nihayet en yakın semâya geldik..."

(*Es-semâe'd-dünyâ*) En yakın semâ demektir, Dünya semâsı demek değildir. Arapça bilenlere burada kısa bir açıklama yapayım. Bazıları öyle yanlış tercümeler yapıyorlar.

"En yakın semâya Cebrâil'le geldim. (*Fe'stefteha*) Semânın açılmasını istedi..."

Biliyorsunuz;

وَكَانَتْ اَبْوَابًا (النبإ:١٩)

(*Fekânet ebvâbâ*) "Semanın kapıları vardır." Manevî kapıları vardır.

Şimdi biz burada neyi anlıyoruz, neyi dinliyoruz, neyi anlatıyoruz?.. Bizim şimdiye kadar görmediğimiz bilmediğimiz şeyleri gören, bilen Rasûlullah'ın lisanından anlamağa çalışıyoruz. Olayın esrârengizliğini, manevîliğini, ihtişâmını sezmeye çalışıyoruz, zevkine varmağa çalışıyoruz.

Cebrâil AS'la Peygamberimiz geldiler, en yakın semânın kapısına... Demek ki geçiş yok, kapısı var. Birinci semâda kapısının açılması istedi Cebrâil AS.

(*Fekîle: Men hâzâ?*) Denildi ki:

"—Kim o?"

Hani kapı vurulunca, içerden denilir ya "Kim o?" diye.

(*Kàle: Cibrîl*) Cebrâil AS dedi ki:

"—Cebrâil"

Ben Cebrâil'im demek istiyor yâni. (*Kîle: Ve men meake?*) Yine ordan Cebrâil'e soruldu:

"—Peki, seni yanındaki kim?"

Tabii soran birinci semânın, yâni en yakın semânın kapısını bekçisi olan melek... Bu semânın kapıları nedir, nasıldır? Melekler nasıldır? Görmeyen bilmez, anlamağa çalışın, o kadar.

"—Yanındaki kim?"

(*Kàle: Muhammedün*) Cebrâil dedi ki:

"—Muhammed, yanımdaki de..."

(*Kîle: Ve kad ürsile ileyhi*)

"—Ona davet gönderildi mi, gelmesine, geçmesine müsâade var mı?.."

(*Kàle: Neam*) Cebrâil AS:

"—Evet." dedi.

(*Kîle: Merhaben bihî*) Melek o zaman:

"—Ona selâm olsun, merhaba!.." dedi.

Merhaba, hoş geldin, sefâ geldin mânâsına, Arapça bir tâbir...

(*Feni'mel-mecîü câe*) Yâni:

"—Ne hoş bir gelişle geldi."

Hoş geldi, sefa geldi demek yâni... (*Fefütiha*) "Semânın kapısı açıldı.

فَلَمَّا خَلَصْتُ فَإِذَا فِيهَا آدَمُ ، فَقَالَ: هَذَا أَبُوكَ آدَمُ ، فَسَلِّمْ عَلَيْهِ !

فَسَلَّمْتُ عَلَيْهِ ، فَرَدَّ السَّلَامَ ، ثُمَّ قَالَ : مَرْحَبًا بِالْإِبْنِ الصَّالِحِ ،

وَالنَّبِيِّ الصَّالِحِ !

(*Felemmâ halastü feizâ fîhâ âdem*) Kapı açılınca, oradan geçince bir de baktım ki..." diyor Peygamber Efendimiz; "Karşımda Adem atamız AS..." Ebü'l-beşer, insanlığın babası Hz. Adem Atamız'ı gördü, birinci semânın kapısı açılınca...

(*Fekàle:*) Cebrâil diyor ki:

(*Hâzâ ebûke âdemü*) “Bu senin ceddin, baban Adem!”

Yâni, insanların hepsinin babası olduğu için, “Bu senin baban Adem” diyor, Peygamber Efendimiz’e...

(*Fesellim aleyhi*) “Ona selâm ver!”

(*Fesellemtü aleyhi feredde’s-selâm*) “Ben Adem AS’a selâm verdim, o da selâmımı aldı. (*Sümme kàle*) dedi ki Peygamber Efendimiz’e:

(*Merhaben bi’l-ibni’s-sàlih, ve’n-nebiyyi’s-sàlih*) “Ey sàlih Peygamber, sana merhaba olsun; ey sàlih evlat, oğul, sana merhaba olsun!..” diye “Merhaba!” dedi Peygamber Efendimiz’e, Adem Atamız AS...

d. İkinci Semâ’da Yahyâ AS ve İsâ AS

ثُمَّ صَعِدَ بِي ، حَتَّى أَتَى السَّمَاءَ الثَّانِيَةَ ، فَاسْتَفْتَحَ ، قِيلَ : مَنْ هَذَا ؟

قَالَ: جِبْرِيلُ. قِيلَ: وَمَنْ مَعَكَ ؟ قَالَ مُحَمَّدٌ ! قِيلَ: وَقَدْ أُرْسِلَ إِلَيْهِ ؟

قَالَ: نَعَمْ. قِيلَ: مَرْحَبًا بِهِ ، فَنِعْمَ الْمَجِيءُ جَاءَ. فَفَتَحَ.

(*Sümme saide bî, hattâ ete’s-semâe’s-sâniyeh*) “Sonra beni tekrar yükseltti...” Yâni kendisi Burak’ta, Cebrâil yanında, birinci semâda Âdem AS’la görüştükten sonra geçtiler.

Muhterem dinleyiciler, ne güzel değil mi? Sahneler gözünüzün önüne geliyor mu bilmiyorum...

İkinci semâya geldiler. (*Festefteh*) “Açılsın ikinci semânın kapısı” diye yine açılmasını istedi Cebrâil AS. Mihmandar ya, yâni Peygamber Efendimiz’i götürmekle görevli.

(*Fekîle: Men hâzâ?*) Yine soruldu:

“—Kim o?”

(*Kàle: Cibrîl*) Dedi ki:

“—Ben Cebrâil’im”

(*Kîle: Ve men meak?*)

"—Yanındaki kim?"

(*Kàle: Muhammedün)*

"—Yanımdaki de Muhammed-i Mustafâ, Allah'ın Rasûlü..."

(*Kîle: Ve kad ürsile ileyhi?*)

"—Ona davet gönderildi mi, gelmesine müsaade olundu mu, izin gönderildi mi?"

(*Kàle: Neam*)

"—Evet"

(*Kîle: Merhaben bihî feni'me'l-mecîü câe*)

"—Ona merhaba olsun, ne hoş geldi, ne hoş gelişle geldi."

(*Fefütiha*) İkinci semânın kapısı da açıldı.

فَلَمَّا خَلَصْتُ إِذَا يَحْيَى وَ عِيسَى ، وَهُمَا ابْنَا الْخَالَةِ ، قَالَ : هَذَا

يَحْيَى وَعِيسَى فَسَلِّمْ عَلَيْهِمَا ! فَسَلَّمْتُ ، فَرَدَّا ، ثُمَّ قَالَا : مَرْحَبًا

بِالْأَخِ الصَّالِحِ وَالنَّبِيِّ الصَّالِحِ !

(*Felemmâ halastü*) "O kapıdan da içeri geçince, üste çıkınca (*İzâ yahyâ ve îsâ ve hümebne'l-hàlete)* bir de baktım ki, Yahya ve İsâ aleyhime's-selâm..." Hem Yahyâ AS var, hem İsâ AS... Bunları da açıklıyor: (*Hümâ*) "O ikisi, (*ibnâ el-hàleh*) teyze çocukları, iki kız kardeşin çocukları bu ikisi...

(*Kàle: Hâzâ yahyâ ve îsâ, fesellim aleyhimâ*) Cebrâil AS yine hatırlatıyor Peygamber Efendimiz'e:

"—Bak bu Yahyâ ve İsâ'dır bunlara selâm ver!"

(*Fesellemtü fereddâ*) Ben onlara selâm verdim onlar da selâmımı aldılar, iade ettiler.

(*Sümme kàlâ:*) Sonra dediler ki: (*Merhaben bi'l-ahi's-sàlih ve'n-nebiyyi's-sàlih!*)

"—Merhabalar olsun bu salih kardeşe, merhabalar olsun bu salih peygambere!.." dediler.

Kardeş çünkü, bütün peygamberler birbirlerinin kardeşleridir. *Ah,* kardeş demek...

e. Üçüncü Semâ'da Yusuf AS

ثُمَّ صَعِدَ بِي إِلَى السَّمَاءِ الثَّالِثَةِ ، فَاسْتَفْتَحَ ، قِيلَ: مَنْ هَذَا ؟ قَالَ:

جِبْرِيلُ . قِيلَ: وَمَنْ مَعَكَ ؟ قَالَ: مُحَمَّدٌ. قِيلَ: وَقَدْ أُرْسِلَ إِلَيْهِ ؟

قَالَ: نَعَمْ. قِيلَ: مَرْحَبًا بِهِ ، فَنِعْمَ الْمَجِيءُ جَاءَ. فَفُتِحَ .

(*Sümme saide bî ile's-semâi's-sâliseh*) İkinci semâyı da geçince Cebrâil AS beni üçüncü semâya getirdi. (*Fe'stefteha*) Kapısının açılmasını istedi.

(*Kîle: Men hâzâ?*)

"—Kim?" diye soruldu,

(*Kàle: Cibrîl*)

"—Ben Cebrâilim" dedi.

(*Kîle: Ve men meak?*) Melek tekrar:

"—Yanındaki kim" diye sordu. Cebrâil:

(*Kàle: Muhammedün*)

"—Yanımdaki Muhammeddir." dedi.

(*Kîle: Ve kad ürsile ileyhi?*)

"—Ona izin gönderildi mi, gelmesine müsaade var mı?"

(*Kàle: Neam*)

"—Evet" deyince:

(*Kîle: Merhaben bihî, feni'me'l-mecîü câe*)

"—Hoş geldin, hoş gelişle geldin, merhabalar olsun sana!" dedi. (*Fefütiha*) Kapı açıldı, üçüncü semâda bu...

فَلَمَّا خَلَصْتُ إِذَا يُوسُفُ ، قَالَ: هَذَا يُوسُفُ ، فَسَلِّمْ عَلَيْهِ ! فَسَلَّمْتُ

عَلَيْهِ ، فَرَدَّ ، ثُمَّ قَالَ: مَرْحَبًا بِالْأَخِ الصَّالِحِ ، وَالنَّبِيِّ الصَّالِحِ !

(*Felemmâ halastü*) Orayı geçince, (*izâ yûsufu*) Peygamber Efendimiz karşısında Yusuf AS'ı gördü.

(*Kàle: Hâzâ yûsüfü fesellim aleyhi*) Cebrâil AS:

"—Bu Yusuftur, ona selâm ver!" dedi.

(*Fesellemtü aleyhi fereddâ*) Peygamber Efendimiz selâm verince o selâmı aldı. (*Sümme kàle: Merhaben bil-ahis-sàlihi ven-nebiyyis-sàlih!*) Sonra:

"—Merhabalar olsun sàlih kardeşe, merhabalar olsun sàlih peygambere!" diye Peygamber Efendimiz'e böyle merhaba eyledi, Yusuf AS da...

f. Dördüncü Semâ'da İdrîs AS

ثُمَّ صَعِدَ بِي حَتَّى أَتَى السَّمَاءَ الرَّابِعَةَ ، فَاسْتَفْتَحَ ، قِيلَ: مَنْ هَذَا ؟

قَالَ: جِبْرِيلُ . قِيلَ: وَ مَنْ مَعَكَ ؟ قَالَ مُحَمَّدٌ. قِيلَ: وَ قَدْ أُرْسِلَ

إِلَيْهِ ؟ قَالَ: نَعَمْ . قِيلَ: مَرْحَبًا بِهِ ، فَنِعْمَ الْمَجِيءُ جَاءَ. فَفُتِحَ .

(*Sümme saide bî hattâ ete's-semâe'r-râbiah*) Sonra beni tekrar aldı götürüyor, devam ediyor, dördüncü semâya getirdi; (*festefteha*) semânın kapısının açılmasını istedi

(*Kîle: Men hâzâ?*) Ordan:

"—Kim o?" dendi.

(*Kàle: Cibrîl*)

"—Ben Cebrâil" dedi.

(*Kîle: Ve men meake?*)

"—Yanındaki kim?" diye soruldu,

(*Kàle: Muhammedün*) Cebrâil AS:

"—Yanındaki de Muhammed" dedi.

(*Kîle: Ve kad ürsile ileyhi*)

"—Ona izin gönderilmiş miydi?"
(*Kàle: Neam*) Cebrâil AS:
"—Evet gönderilmişti" dedi.
(*Kîle: Merhaben bihî, feni'me'l-mecîü câe, fefütiha*)
Hep aynı şeyler oluyor, bütün melekler vazifeli, hepsi "İzin var mı?" diye soruyorlar. İzin olduğunu anlayınca da, "Hoş geldin, ne güzel gelişle geldin, merhabalar olsun!" diyorlar...

Tabii muhterem kardeşlerim, bunu ben başka vaazlarımda da söylüyorum, burada yeri gelmişken yine söyleyeyim: Semâ böyle bomboş değil, manevî tabakalar hâlinde, bekçileri var, melekler var, kapıları var... Her şey müsaadeli geçiyor. Hattâ Cebrâil AS'a soruluyor, "Ben Cebrâilim" diyor. Hattâ Peygamber Efendimiz için, "Müsâade var mı onun geçmesine, Allah'tan izin gönderildi mi?" diye soruluyor da öyle geçiyor. İbadetler de böyle. Yâni, yapılan ibadetler, oruçlar, sadakalar, haclar... Onlar da semâda melekler tarafından kontrol edilir, durdurulur. Eğer yukarı çıkmaya lâyık değilse geri gönderilir muhterem kardeşlerim!
Devam edelim:

فَلَمَّا خَلَصْتُ إِلَى إِدْرِيسَ ، قَالَ: هَذَا إِدْرِيسُ ، فَسَلِّمْ عَلَيْهِ ! فَسَلَّمْتُ عَلَيْهِ ، فَرَدَّ. ثُمَّ قَالَ: مَرْحَبًا بِالْأَخِ الصَّالِحِ ، وَالنَّبِيِّ الصَّالِحِ !

(*Felemmâ halastü ilâ idrîs*) Dördüncü semâda kiminle karşılaştı Peygamber Efendimiz?.. İdris AS'la... Cebrâil AS tanıtıyor:
(*Kàle: Hâzâ idrîs, fesellim aleyhi*)
"—Bu İdris'tir, selam ver!" dedi.
(*Fesellemtü aleyhi, feredde*) Selâm verdim selâmımı aldı. (*Sümme kàle: Merhaben bi'l-ahi's-sàlihi ve'n-nebiyyi's-sàlih*)
"—Merhaba olsun salih kardeşe, salih peygambere!" dedi.

g. Beşinci Semâ'da Hârûn AS

ثُمَّ صَعِدَ بِي حَتَّى أَتَى السَّمَاءَ الْخَامِسَةَ ، فَاسْتَفْتَحَ ، قِيلَ: مَنْ

هَذَا ؟ قَالَ: جِبْرِيلُ. قِيلَ: وَمَنْ مَعَكَ ؟ قَالَ مُحَمَّدٌ. قِيلَ: وَقَدْ

أُرْسِلَ إِلَيْهِ ، قَالَ: نَعَمْ. قِيلَ: مَرْحَبًا بِهِ ، فَنِعْمَ الْمَجِيءُ جَاءَ !

(*Sümme saide bî hattâ etes-semâel-hàmiseh*) Böyle samâları çıkıyoruz muhterem dinleyiciler, “Sonra beşinci semâya çıktım, (*festefteha*) kapının açılması istedi Cebrâil.

(*Kîle: Men hâzâ?*)

“—Sen kimsin?” diye soruldu.

(*Kàle: Cibrîl*)

“—Ben Cebrâilim” dedi.

(*Kîle: Ve men meake?*)

“—Yanındaki kim?” diye soruldu.

(*Kàle: Muhammedün*)

“—O da Muhammed’dir.” dedi Cebrâil AS.

(*Kîle: Ve kad ürsile ileyhi*)

“—Ona müsâade olunmuş mu, izin gitmiş mi?”

(Kàle: Neam)

“—Evet gitmiş.”

(*Kîle: Merhaben bihî feni’mel-mecîü câe*) Yine melek tarafından:

“—Merhaba ne hoş geldi, sefa getirdi.” denildi.

فَلَمَّا خَلَصْتُ فَإِذَا هَارُونُ ، قَالَ: هَذَا هَارُونُ ، فَسَلِّمْ عَلَيْهِ ! فَسَلَّمْتُ

عَلَيْهِ ، فَرَدَّ السَّلَامَ ، ثُمَّ قَالَ: مَرْحَبًا بِالْأَخِ الصَّالِحِ ، وَالنَّبِيِّ الصَّالِحِ !

(*Felemmâ halastü*) Beşinci semânın kapısını da geçince kiminle karşılaştı? (*Feizâ hârûn*) Hârun AS’la karşılaştı.

(*Kàle: Hâzâ hârûnü fesellim aleyhi*) Cebrâil:

"—Bu Harundur, buna selâm ver!" dedi, öğretti.

(*Fesellemtü aleyhi*) Ben de Harun AS'a selâm verdim, (*feredde's-selâm*) o da selâmı aldı, yâni "*Aleyküm selâm*" dedi. (*Sümme kàle: Merhaben bi'l-ahi's-sàlihi ve'n-nebiyyi's-sàlih*) Sonra:

"—Sàlih kardeşe —peygamberlerin hepsi birbirinin kardeşi— sàlih peygambere merhabalar olsun!" dedi.

h. Altıncı Semâ'da Mûsâ AS

ثُمَّ صَعِدَ بِي ، حَتَّى أَتَى السَّمَاءَ السَّادِسَةَ ، فَاسْتَفْتَحَ ، قِيلَ: مَنْ هَذَا ؟

قَالَ: جِبْرِيلُ. قِيلَ: مَنْ مَعَكَ ؟ قَالَ: مُحَمَّدٌ. قِيلَ: وَقَدْ أُرْسِلَ إِلَيْهِ ؟

قَالَ: نَعَمْ. قَالَ: مَرْحَبًا بِهِ ، فَنِعْمَ الْمَجِيءُ جَاءَ !

(*Sümme saide bî, hattâ ete's-semâ's-sâdisete*) Altıncı semâya geliyoruz. (*Festefteha*) Cebrâil AS semânın da kapısının açılmasını istedi.

(*Kîle: Men hâzâ?*)

"—Kim o?" dendi.

(*Kàle: Cibrîl*)

"—Ben Cebrâil'im." dedi.

(*Kîle: Ve men meake?*)

"—Yanındaki kim?" dendi

(*Kàle: Muhammedün*)

"—Muhammed..."

(*Kîle: Ve kad ürsile ileyhi*) Denildi ki:

"—Ona izin gitmiş miydi, izin verilmiş miydi?"

(*Kàle: Neam*)

"—Evet"

(*Kàle: Merhaben bihî, feni'me'l-mecîü câe*)

"—Merhaba ne hoş geldi, sefa getirdi." denildi.

Ravîler bunları niye böyle detaylı anlatıyorlar? Sebep şu sevgili kardeşlerim, Rasûlullah'ın ağzından nasıl çıkmışsa öyle yakalamışlar fotoğraf gibi aynen...

—Tekrar kısa söylese olmaz mı?

Hayır! Aynen söylemenin bir başka bereketi var, hem aynı söylemekte doğruluk var, o bakımdan aynen söylerler...

Altıncı semâda da melek tarafından "Hoş geldin!" dendi.

فَلَمَّا خَلَصْتُ فَإِذَا مُوسَى ، قَالَ: هَذَا مُوسَى ، فَسَلِّمْ عَلَيْهِ !

فَسَلَّمْتُ عَلَيْهِ ، فَرَدَّ عَلَيَّ السَّلَامَ ، ثُمَّ قَالَ: مَرْحَبًا بِالْأَخِ

الصَّالِحِ ، وَالنَّبِيِّ الصَّالِحِ !

(*Felemmâ halastü feizâ mûsâ*) Kapıdan geçilince, orada Mûsa AS'la karşılaştı.

(*Kàle: Hâzâ mûsâ, fesellim aleyhi*)

"—Bu Mûsa AS'dır ona selâm ver!" dedi Cebrâil.

(*Fesellemtü aleyhi*) Ona selâm verdim, (*feredde aleyye's-selâm*) o da selâmı bana iade eyledi.

Selâmın iadesi ne demek?.. Yâni, "*Es-selâmü aleyküm!*" deyince, "*Ve aleyküm selâm...*" demek. Selâma karşılık vermek demek. Yâni, "Kabul etmiyorum, al geri!" demek değil; yanlış anlaşılmasın.

(*Sümme kàle: Merhaben bi'l-ahi's-sàlihi, ve'n-nebiyyi's-sàlih!*) O da:

"—Salih kardeşe, salih Peygambere selâmlar olsun, merhabalar olsun!" diye Peygamber Efendimiz'e merhaba eyledi.

Muhterem kardeşlerim salih ne demek? Salih iyi demek, her bakımdan uygun, müsâid demek.

فَلَمَّا تَجَاوَزْتُ بَكَى ، قِيلَ لَهُ: مَا يُبْكِيكَ ؟ قَالَ: أَبْكِي لأَنَّ غُلَامًا

بُعِثَ بَعْدِي ، يَدْخُلُ الْجَنَّةَ مِنْ أُمَّتِهِ أَكْثَرُ مِمَّنْ يَدْخُلُهَا مِنْ أُمَّتِي.

(*Felemmâ tecâveztü bekâ*) Bakın şimdi bir olay oluyor: Peygamber Efendimiz Musa AS'ı geçerken, ağladı Musa AS... (*Kîle lehû: Mâ yübkîke?*) Soruldu:

"—Seni ne ağlattı, yâni durup dururken niye ağladın, seni ağlatan sebep ne?.."

(*Kàle*) Dedi ki:

(*Ebkî li-enne gulâmen buise ba'dî, yedhulü'l-cennete min ümmetihî ekseru mimmen yedhulühâ min ümmetî*) "Şundan ağlıyorum ki, benden sonra peygamber gönderilmiş bir delikanlı, bir genç, —Peygamber Efendimiz'i kasdediyor— onun ümmetinden cennete, benim ümmetimdekilerden daha fazlası girecek."

Yâni ümmetine acıyor, ondan ağlıyor Mûsa AS... Tabii, her peygamber kendi ümmetini evlâtları gibi seviyor, hiç birisinin cehennemde yanmasına gönülleri razı değil, hepsi cennete girsin diye istiyorlar:

"—Hay Allah! Yine beceremediler hepsi cehennemlik oldular." diye üzülüyor peygamberler.

i. Yedinci Semâ'da İbrâhim AS

ثُمَّ صَعِدَ بِي إِلَى السَّمَاءِ السَّابِعَةِ ، فَاسْتَفْتَحَ جِبْرِيلُ ، قِيلَ: مَنْ هَذَا ؟
قَالَ: جِبْرِيلُ. قِيلَ: وَمَنْ مَعَكَ ؟ قَالَ: مُحَمَّدٌ. قِيلَ: وَقَدْ بُعِثَ إِلَيْهِ ؟
قَالَ: نَعَمْ. قَالَ: مَرْحَبًا بِهِ ، فَنِعْمَ الْمَجِيءُ جَاءَ !

(*Sümme saide bî ile's-semâi's-sâbiah*) Sonra Cebrâil AS beni aldı, yedinci semânın kapısına getirdi, (*fe'stefteha*) açılmasını istedi.

(*Kîle: Men hâzâ?*)

"—Kim o?" dendi.

(*Kàle: Cibrîl*)
"—Ben Cebrâil'im." dedi.
(*Kîle: Ve men meake?*)
"—Yanındaki kim?" dendi; melek soruyor tabii...
(*Kàle: Muhammedün*)
"—O Muhammed'dir." dedi.
(*Kîle: Ve kad buise ileyhi*)
"—Ona elçi gönderilmiş miydi?"
Burada *buise ileyhi* diyor, daha önceki cümlelerde *ursile* geçiyordu. Bakın aynen koruyorlar hadis ravîleri. Hiç kelimesini bile değiştirmiyorlar.
(*Kàle: Neam*)
"—Evet." deyince;
(*Kàle: Merhaben bihî, feni'me'l-mecîü câe*)
"—Ne güzel gelişle geldi, merhabalar olsun ona!" dendi.

فَلَمَّا خَلَصْتُ فَإِذَا إِبْرَاهِيمُ ، قَالَ: هَذَا أَبُوكَ ، فَسَلِّمْ عَلَيْهِ !

قَالَ: فَسَلَّمْتُ عَلَيْهِ ، فَرَدَّ السَّلَامَ . قَالَ : مَرْحَبًا بِالابْنِ

الصَّالِحِ ، وَالنَّبِيِّ الصَّالِحِ !

(*Felemmâ halastü*) Yedinci semâda bakın kimle karşılaşıyor Peygamber SAS Efendimiz: (*Feizâ ibrâhîm*) Bir de baktım ki, İbrâhim AS karşımda...
(*Kàle: Hâzâ ebûke, fesellim aleyhi*) Cebrâil dedi ki:
"—Bu senin deden, baban..." Yâni baba derler ama çok eski; babasının babasının babasının babası, çok eski; size göre dede demek: "Bu senin ecdadından ceddin İbrâhim AS, ona selâm ver!" dedi. Cebrâil takdim etti, tanıttı, Peygamber Efendimize...
(*Fesellemtü aleyhi feredde's-selâm*) Ben de İbrâhim AS'a selâm verdim, o da selâmıma karşılık verdi.
(*Fekàle: Merhaben bi'l-ibni's-sàlih, ve'n-nebiyyi's-sàlih!*)
"—Ey salih oğul, merhaba sana! Ey salih peygamber merhaba

sana!” dedi.

Evlat diye, oğul diye hitab etti İbrâhim AS...

j. Sidretü’l-Müntehâ

ثُمَّ رُفِعَتْ إِلَيَّ سِدْرَةُ الْمُنْتَهَى ، فَإِذَا نَبْقُهَا مِثْلُ قِلالِ هَجَرَ ، وَإِذَا وَرَقُهَا

مِثْلُ آذَانِ الْفِيَلَةِ . قَالَ : هَذِهِ سِدْرَةُ الْمُنْتَهَى ! وَإِذَا أَرْبَعَةُ أَنْهَارٍ نَهْرَانِ

بَاطِنَانِ ، وَنَهْرَانِ ظَاهِرَانِ ، فَقُلْتُ : مَا هَذَانِ يَا جِبْرِيلُ ؟ قَالَ : أَمَّا

الْبَاطِنَانِ فَنَهْرَانِ فِي الْجَنَّةِ ، وَأَمَّا الظَّاهِرَانِ فَالنِّيلُ وَالْفُرَاتُ .

(*Sümme rufiat lî sidretü’l-müntehâ*) Sonra bana Sidretü’l-Müntehâ’nın önündeki perdeler kaldırıldı, o gösterildi.

Sidretü’l-Müntehâ’yı gördü. *Sidre* Arapça demek, sedir ağacı dediğimiz, böyle boylu poslu büyük ağaç demek; Sidretü’l-Müntehâ, yâni en uzak mekândaki sidre demek. Tabii o ağaç nasıl bir ağaçsa, gökte nasıl bir mahiyeti varsa, yaprakları böyle, dalları böyle diye çok tarif edilmiş Sidretü’l-Müntehâ gösterildi.

(*Feizâ nebikuhâ mislü kılâli’l-hecera*) [Meyvaları yemen’in Hecer kasabasının testilerine benzer.] (*Ve izâ verakuhâ mislü âzâni’l-fîleh*) “Yaprakları filin kulakları kadar” diye böyle tarif etti Peygamber Efendimiz... Cebrâil AS diyor ki:

(*Kàle: Hâzâ sidretü’l-müntehâ*)

“—Bu Sidre-i Müntehâ’dır.”

(*Ve izâ erbaatü enhârin*) Bir de baktım ki dört tane nehir var. (*nehrâni bâtınân ve nehrâni zàhirân*) İki tane bâtın nehri, iki tane zâhir nehri...

(*Fekultü: Mâ hâzâni yâ cibrîl?*) Dedim ki:

“—Bu ilk ikisi ne, bunlar nasıl nehirler yâ Cebrâil?”

“—(*Kàle: Emme’l-bàtınân*) Bâtında olan, içte olan iki nehir, (*fenehrâni fi’l-cenneh*) bunlar cennette iki nehirdir. (*Ve emme’z-*

zàhirân) Dıştaki iki nehir; (*fe'n-nîlü ve'l-furâtü*) birisi Nil'dir, birisi Fırat'tır."

k. Beytü'l-Ma'mur

ثُمَّ رُفِعَ لِي الْبَيْتُ الْمَعْمُورُ ، قُلْتُ: يَا جِبْرِيلُ مَا هَذَا ؟ قَالَ: هَذَا

الْبَيْتُ الْمَعْمُورُ ، وَإِذَ هُوَ يَدْخُلُهُ كُلَّ يَوْمٍ سَبْعُونَ أَلْفَ مَلَكٍ ، اِذَا

خَرَجُوا مِنْهُ لَمْ يَعُودُوا إِلَيْهِ

(*Sümme rufia liye'l-beytü'l-ma'mûr*) Sonra bana Beytü'l-Ma'mur gösterildi, perdeleri kalktı.

Gökyüzünde Beytü'l-Ma'mur nerededir? Kâbe'nin tà yukarısına rastlayan, yedi kat semâdan yukarda Beytü'l-Ma'mur... Meleklerin Allah'a tesbih ederek etrafında devrettikleri, bir giren meleğin bir daha girmesine sıra olmayacak şekilde meleklerin girdiği, ziyaret ettikleri el-Beytü'l-Ma'mur, manevî bir mekân...

(*Kultü: Yâ cibrîlü ma hâzâ?*)

"—Bu nedir?" dedim, diyor Peygamber Efendimiz.

(*Kàle: Hâze'l-beytü'l-ma'mûr*)

"—Bu el-Beytü'l-Ma'mur'dur. (*Ve izâ hüve yedhulühû külle yevmin seb'ùne elfe melekin*) Bu eve her gün yetmiş bin melek girer, (*izâ haracû minhu*) dışarı çıktıkları zaman (*lem yeùdû ileyhi*) sonra bir daha ona giremezler."

Sıra gelmez yâni, her gün yetmiş bin melek geliyor da, sıra gelmiyor; ilk girene, bir daha girmek nasib olmuyor. Öyle bir Beytü'l-Ma'mur burası...

l. Sütü Alması, Fıtratı Tercih Etmesi

ثُمَّ أُتِيتُ بِإِنَاءٍ مِنْ خَمْرٍ ، وَإِنَاءٍ مِنْ لَبَنٍ ، وَإِنَاءٍ مِنْ عَسَلٍ ؛ فَأَخَذْتُ

اللَّبَنَ ، فَقَالَ: هِيَ الْفِطْرَةُ الَّتِي أَنْتَ عَلَيْهَا وَأُمَّتُكَ !

(*Sümme ütîtü bi-inâin*) Sonra diyor ki Peygamber Efendimiz: "Bana üç tane kap getirildi; (*inâin min hamr*) cennet şarabından bir kap, (*ve inâin min leben*) cennet sütünden bir kap, (*ve inâin min asel*) cennet balından bir kap... Bal süt ve meşrubat. *Hamr*, yâni cennet şarabı, meşrubatı... (*Feehaztü'l-leben*) Süt kabını aldım."

(*Fekàle: Hiye'l-fıtratü'llletî ente aleyhâ ve ümmetüke*) Cebrâil dedi ki:

"—Bu senin ve ümmetinin üzerinde bulunduğu fıtrattır"

Yâni, Rasûlülah'nı sütü alması fıtratı tercih etmesi demek. Tabii bu da ne demek muhterem kardeşlerim: İslâm dininin insan tabiatına uygunluğu demek. Fıtrata, yaradılışa müsâid, ahkâmı yaradılışa ters değil...

"—Bir misal ver hocam da yaradılışa ters nedir anlayayım, yaradılışa uygun nedir anlayayım!"

Bakın, meselâ İslâm'da nikâh Peygamber Efendimiz'in sünnetidir, evlenmek sevaptır, evlilik birçok sevaplar kazandırır insana... Evine yiyecek içecek getirdiği zaman, yedi yüz misli sevap alır; çoluk çocuğunu yetiştirince sevap alır, hanım çocuğunu emzirince sevap alır, cihad etmiş gibi ecir kazanır. Karı koca birbirleriyle güzel muamele ettikleri zaman sevap kazanırlar. Yâni bir sürü sevap kazanırlar. Bu, insanın tabiatı işte... Erkek ve dişiden yaratılmış, aile kuruyorlar, çocukları oluyor. Bu böyle...

Fıtrata aykırılık nedir? Evlenmemek, bekâr durmak veya evlenmemeyi dinin bir esasıymış gibi ortaya koymak; işte fıtrata aykırılık... Bizim dinimiz insan tabiatına, çevreye en uygun dindir. Yâni, çevrenin korunması için de İslâm'ın ayakta olması, İslâm'ın devreye girmesi lâzım, müslümanların çalışması lâzım! Çevreyi de İslâm dini korur, insanın ruhunu da İslâm dini korur, bedenini de İslâm dini korur. Çünkü fıtrat dinidir, her şey tabii, her şey güzel, her şey olurunca, her şey akış istikametine uygun,

akış istikametine ters değil...

Bizim arkadaşlarımızdan bir albay ateşe olmuş —hadisi bölüyorum ama— Fransa'da. Fransızlarla da tanışmış tabii... Bir gün tanıştığı bir Fransız, morali çok bozuk bir şekilde yanına gelmiş demiş ki:

"—Sayın filanca —bizim ateşeyle konuşuyor— intihar edeceğim."

"—E niçin intihar ediyorsun?"

"—Karım beni başkasıyla aldatıyor."

"—Boşan!"

"—Hayır, bizim Katoliklik'te boşanmak yoktur."

Bak, boşanmak İslâm'da var. Evet, boşanmak iyi bir şey değil:[34]

أَبْغَضُ الْحَلاَلِ إِلَى اللَّهِ ، الطَّلاَقُ (د. ه. ك. عد. ق. عن ابن عمر)

RE. 8/2 (*Ebğadu'l-halâl ila'llàh*) "Allah'ın en sevmediği helâl, (*et-talâk.*) boşanmaktır." Ama bazen de gerekiyor, bak adam intihar etmesin. Madem ötekisi bununla yaşamak istemiyor, boşansın. Yâni normali bu... Adam boşanamıyor, dininin yasaklaması dolayısıyla, intihar edecek. İntihar insanı ebediyyen cehennemlik yapıyor. Zaten kâfir olunca cennetlik olmuyor da... Ama böyle bir hükmün yanlışlığını beyan etmek istiyorum.

---

[34] Ebû Dâvud, *Sünen*, c.I, s.661, no:2178; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.I, s.650, no:2018; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VII, s.322, no:14671; Temmâmü'r-Râzî, *el-Fevâid*, c.I,s.21, no:26; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.IV, s.323; İbn-i Hibbân, *Mecrûhîn*, c.II, s.63; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk,* c.V, s.422; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Lafız farkıyla: Ebû Dâvud, *Sünen*, c.I, s.661, no:217; İbn-i Ebî Şeybe, *Musannef*, c.IV, s.187, no:19194; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VII, s.322, no:14672; Muhàrib ibn-i Dessâr Rh.A'ten. Hàkim, *Müstedrek*, c.II, s.214, no:2794; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan. Dâra Kutnî, *Sünen*, c.IV, s.35, no:96; Muaz ibn-i Cebel RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IX, s.1160, no:27872; *Keşfü'l-Hafâ*, c.I, s.27, no:39; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.I, s.115, no:170.

Peygamber Efendimiz sütü tercih etmesinden, fıtratı tercih etmesinden, sütü tercih edince de Cebrâil AS'ın: "Tamam, güzel bir şey yaptın, fıtratı tercih ettin." demesinden sonra devam ediyor. Bizim için büyük bir şeref tabii. Bizim dinimiz fıtrat dinidir. Çağın dinidir, çağlar üstü dindir, ileriye doğru kıyamate kadar insanlığın aradığı dindir. Çünkü fıtrat dinidir. İnsanın tabiatına uygun olağanüstü, olağandışı, akıl dışı, mantık dışı şeyler yok. Her şey insanın tabiatına, fıtratına uygun... Böyle sütle sembolize edilmiş olarak bu rivâyette karşımıza geldi.

m. Elli Vakit Namaz'ın Beş Vakte İndirilmesi

Sonra diyor ki Peygamber Efendimiz:

ثُمَّ فُرِضَتْ عَلَيَّ الصَّلَوَاتُ خَمْسِينَ صَلاَةً كُلَّ يَوْمٍ ، فَرَجَعْتُ فَمَرَرْتُ عَلَى مُوسَى ، فَقَالَ: بِمَا أُمِرْتَ ؟ قَالَ : أُمِرْتُ بِخَمْسِينَ صَلاَةً كُلَّ يَوْمٍ . قَالَ: إِنَّ أُمَّتَكَ لاَ تَسْتَطِيعُ خَمْسِينَ صَلاَةً كُلَّ يَوْمٍ ، وَإِنِّي وَاللهِ قَدْ جَرَّبْتُ النَّاسَ قَبْلَكَ ، وَ عَالَجْتُ بَنِي إِسْرَائِيلَ أَشَدَّ الْمُعَالَجَةِ ، فَارْجِعْ إِلَى رَبِّكَ ، فَاسْأَلْهُ التَّخْفِيفَ لأُمَّتِكَ !

(*Sümme füridat aleyye's-salevâtü hamsîne salâten külle yevmin*) "Sonra bana her bir günde elli namaz farz kılındı." Elli vakit demek istiyor yâni. (*Feraca'tü*) "Ben de bu farzı telâkkî ederek, Allah'ın bu emrini aldıktan sonra, döndüm, geri yolculuk başladı. (*Femerartü alâ mûsâ*) Musa AS'a uğradım.

Musa AS'ın yeri neresiydi?.. Altıncı semâ idi, hatırlayalım! Altıncı semâda Musa AS'la karşılaşınca, (*Fekàle: Bimâ ümirte?*) Musâ AS soruyor Peygamber Efendimiz'e:

“—Rabb’inin huzuruna vardın, onunla mülâkî oldun, görüştün, konuştun, sana hitab eyledi, emirler bahş eyledi, lütfetti; ne emretti sana, sen neyle emrolundun?”

(*Kultü: Ümirtü bi-hamsîne salâten külle yevmin*) Musa AS’a ben dedim ki:

“—Her gün elli namazla emrolundum.”

(*Kàle: İnne ümmeteke lâ testatîu hamsîne salâten külle yevmin, ve innî va’llàhi kad cerrabtü’n-nâse kableke, ve àlectü benî isrâîle eşedde’l-muàleceti, ferci’ ilâ rabbike, fes'elhü’t-tahfîfe li-ümmetike*) Böyle demiş Peygamber Efendimiz’e Musa AS... Ne buyurmuş, dinleyelim, merakla, şevkle:

“—Bak, senin ümmetin her gün elli namaza tahammül edemez, güç yetiremez. Vallàhi ben senden önce insanları tanıdım, denedim ve benî İsrâil’e, onları doğru yola çekmek için çok çareler yaptım, yâni çok yollardan onları islâh etmeye çalıştım, onları doğru yola çekmek için çalışma yaptım peygamberliğim sırasında... İnsanları tanıyorum, hâlet-i rûhiyelerini biliyorum. Günde elli vakit namaza tahammül edemezler. Rabbine geri dön, bu miktarı hafifletmesini, azaltmasını iste!” dedi Mûsâ AS.

فَرَجَعْتُ فَوَضَعَ عَنِّي عَشْرًا فَرَجَعْتُ إِلَى مُوسَى ، فَقَالَ مِثْلَهُ ؛ فَرَجَعْتُ

فَوَضَعَ عَنِّي عَشْرًا ، فَرَجَعْتُ إِلَى مُوسَى ، فَقَالَ مِثْلَهُ ؛ فَرَجَعْتُ فَوَضَعَ

عَنِّي عَشْرًا ، فَرَجَعْتُ إِلَى مُوسَى ، فَقَالَ مِثْلَهُ ؛ فَرَجَعْتُ فَأُمِرْتُ بِعَشْرِ

صَلَوَاتٍ كُلَّ يَوْمٍ ، فَرَجَعْتُ ، فَقَالَ مِثْلَهُ ؛ فَرَجَعْتُ .

(*Feraca'tü fevedaa annî aşren*) Ben de geri döndüm, Mevlâma arz ettim. Allah-u Teâlâ Hazretleri benden on tanesini kaldırdı. Kırk vakit namaza inmiş oluyor. (*Feraca'tü ilâ mûsâ fekàle mislehû*) Tekrar geri dönmeğe giriştim ama, Mûsâ AS'la yine karşılaşınca, yine tahammül edemezler diye evvelki sözlerini söyledi.

(*Feraca'tü fevedaa annî aşren*) Yine Rabbime geri dönüp, müracaat ettim; on daha indirdi, yâni otuz vakit oldu. (*Feraca'tü ilâ mûsâ fekàle mislehû*) Dönüşte Mûsâ AS ile tekrar karşılaşınca, yine yapamazlar dedi, eski sözleri gibi tekrar etti.

(*Feraca'tü fevedaa annî aşren*) Tekrar döndüm Rabbime, tekrar on daha indirdi, kaldı yirmi... (*Feraca'tü ilâ mûsâ fekàle mislehû*) Dönüşte Mûsâ AS ile tekrar karşılaşınca, yine yapamazlar dedi, eski sözleri gibi tekrar etti.

(*Feraca'tü feümirtü bi-aşrin salevâtin külle yevmin*) Tekrar döndüm Rabbime, nihayet on salât kaldı. (*Feraca'tü fekàle mislehû*) Mûsâ AS ona da itiraz edip, "Git azaltmasını iste!" deyince; (*feraca'tü*) tekrar döndüm Rabbime, dilek diledim, istedim

ki azaltsın.

فَأُمِرْتُ بِخَمْسِ صَلَوَاتٍ كُلَّ يَوْمٍ ، فَرَجَعْتُ إِلَى مُوسَى ، فَقَالَ: بِمَ أُمِرْتَ ؟ قُلْتُ: أُمِرْتُ بِخَمْسِ صَلَوَاتٍ كُلَّ يَوْمٍ. قَالَ: إِنَّ أُمَّتَكَ لاَ تَسْتَطِيعُ خَمْسَ صَلَوَاتٍ كُلَّ يَوْمٍ ، وَإِنِّي قَدْ جَرَّبْتُ النَّاسَ قَبْلَكَ ، وَعَالَجْتُ بَنِي إِسْرَائِيلَ أَشَدَّ الْمُعَالَجَةِ ، فَارْجِعْ إِلَى رَبِّكَ ، فَاسْأَلْهُ التَّخْفِيفَ لأُمَّتِكَ !

(*Feümirtü bi-hamsi salevâtin külle yevmin*) Allah-u Teâlâ Hazretleri her gün beş namazı emretti. (*feraca'tü ilâ mûsâ*) Mûbâ AS'a tekrar geri dönünce, (*Fekàle: Bime ümirte?*) Mûsâ AS sordu:

"—Ne oldu sonuç, ne emretti Allah sana, ne ile emrolundun?" dedi.

(*Kultü: Ümirtü bi-hamsi salevâtin külle yevmin)*

"—Her gün beş vakit namaz kılmakla, sonuç olarak emredilmiş oldum." dedi.

(*Kàle: İnne ümmeteke lâ testatîu hamse salevâtin külle yevmin*)

"—Senin ümmetin günde beş vakit namaz kılmaya da güç yetiremez yâ Muhammed!" dedi.

(*Ve innî kad cerrabtü'n-nâse kablek*) "Ben bu halkı senden önce denedim, biliyorum bunların huylarını, hallerini..." dedi. (*Ve alectü benî isrâîle eşedde'l-muàleceti*) "Benî İsrâil'i doğru yola getirmek için çok çalışmalar yaptım. Mânevî ilaçlarla onları tedâviye çalıştım. Olmaz, yapamazlar!" dedi. (*Ferci' ilâ rabbike, fes'elhüt-tahfîfe li-ümmetik.*) "Yine Rabbine dön, bu beşi de indirsin ümmetin için." diye söyledi.

قَالَ: سَأَلْتُ رَبِّي حَتَّى اسْتَحْيَيْتُ ، وَلَكِنِّي أَرْضَى وَأُسَلِّمُ .

(*Kàle*) O zaman Peygamber Efendimiz buyurmuş ki: (*Seeltü rabbî hattâ istahyeytü*) "Rabbimden o kadar istedim ki, utandım artık Rabbimden." dedi. (*Velâkinnî erdà ve üsellim.*) "Artık bu sonuca razıyım ve selâmetlik diliyorum." dedi. Mûsâ AS'a böyle cevap verdi.

Yâni, "Beşi de indir demeğe utanıyorum artık." dedi. Ona razı olduğunu söyledi. Sonra da Mûsâ AS'a, "Hadi Allah'a ısmarladık, Allah sana selâmet versin! Ben razıyım." demiş oluyor.

قَالَ: فَلَمَّا جَاوَزْتُ، نَادَى مُنَادٍ: أَمْضَيْتُ فَرِيضَتِي، وَخَفَّفْتُ عَنْ

عِبَادِي! (خ. م. عن مالك بن صعصعة)

(*Kàle: Felemmâ câveztü*) "Yanından geçince, (*nâdâ münâdin*) Bir münâdî seslendi. Yâni bir melektir bu Allah tarafından veya bir sestir:

(*Emdaytü farîdatî, ve haffeftü an ibâdî.*) Farîzamı, emrimi yerine getirdim, tahakkuk ettirdim. Kullarıma da meşakkati hafiflettim, zahmeti az verdim!" diye bir nidâ geldi.

Yâni Mevlâ farzını ibkà ediyor, yerine getirtmiş oluyor, emrini buyurmuş oluyor ve kullarına da azaltmış oluyor. Benim okuduğum kitapta, rivayet burada kesilmiş. (*Revâhü'l-buhàrî ve müslimün an mâlik ibn-i sa'saa*) diye burada bitiyor.

Tabii, bu hadis-i şeriflerin başka rivayetleri vardır. Hadis kitaplarında başka başka rivayetler vardır. O rivayetlerden biliyoruz ki, bir müslüman, bir mü'min, Peygamber Efendimiz'in ümmetinden bir kul, bu beş vakti kıldığı zaman, Allah ona elli vaktin sevabını verecek.

Bunu başka nerden biliyoruz?.. Her iyiliğin en aşağı mükâfatı bire on olduğundan biliyoruz. Beşin on katı elli ettiğinden, elli vaktin sevabını Allah-u Teàlâ Hazretleri verecek demektir.

Şimdi bu uzun hadis-i şerifi size niçin okudum?.. Çünkü

Peygamber SAS Efendimiz'in kendi ifadesinden Mi'rac'ı nasıl anlattığını size bildirmek istedim. Efendimiz nasıl görmüş, Mi'rac'daki olayları, vakıaları nasıl yaşamış, onu kendi mübarek lisânıyla, kelimeleriyle sahabe-i kirâma nasıl anlatmış?.. Onlar da dinlemişler, bize rivayet etmişler.

Bu çok güzel bir şey, çok önemli bir şey, çok tatlı bir şey... Onun için size bu Mi'rac kandilinde Peygamber SAS Efendimiz'in ifadesiyle Mi'racı anlatmaktan mutluyum, çok zevk duyuyorum.

Tabii, burada görülüyor ki, bizim *Mevlid* yazarı Süleyman Çelebi bu hadis-i şerifleri okumuş, *Mevlid* kitabını bilgi dolu bir gönül ile, kafa ile yazmış. Öyle hani şairler hayal güçlerini çalıştırırlar, akıllarına geleni yazarlar, şairlik namına yalan yanlış şeyleri söylerler. Süleyman Çelebi öyle değil... Ben görüyorum ki, hayranlığım günden güne artıyor; Allah şefaatine erdirsin, cennette makamını yüceltsin, rütbesini a'lâ eylesin... Mübarek, hep hadis-i şeriflerden okuduğu bilgileri *Mevlid*'e geçirmiş.

Onun için *Mevlid* kitabının Mi'rac bölümü de çok güzel yazılmış, çok müeddibâne, aynı zamanda çok müteeddibâne; yâni bize güzel âdâbı öğreten, hem de edepli bir insanın ifadesiyle yazılmış, çok güzel bir bölüm...

Biliyorsunuz ecdadımız şair ruhlu insanlardı, hassas insanlardı iç alemleri çok zengin insanlardı. Mevlânâ gibi şöhreti dünyaya taşmış insanlardan, Yunus gibi herkesin sevdiği insanlardan bunu biliyorsunuz. İç dünyaları çok renkli, çok zengin insanlardı. Din de onlar için şi'riyyet doluydu, yâni hassaslık ve güzel duygular doluydu. Onun için onlar, bu konuları böyle şiir halinde yazmışlar, mevlidler halinde yazmışlar. Bu Mi'racla ilgili konuları da *mi'râciyye* denilen eserlerle; yâni Mi'raca dair kasidelerle, manzumelerle anlatmışlar. Sonra başka hassas kimseler de çıkmışlar, bu mi'râciyeleri bestelemişler, şâhâne güzel bestelerle tekkelerde okunmuş. Böylece bu güzel geceler son derece derin duygularla, ibadetlerle, gözyaşlarıyla, çok tatlı bir şekilde ihyâ edilmiş. Bu eğitimlerin sonucunda sevgi dolu, Allah

aşkıyla dolu yürekler, birbirlerini seven insanlardan oluşmuş çok güzel bir toplum, bütün insanlığa sıcak bakışlarla bakan bir ümmet meydana gelmiş.

Şimdi bu hadis-i şerifi burada bitirmiş olduk. Bir de "*Sübhâne'llezî esrâ...*" ayetini okumuş olduk. Bugünkü sohbetimizde, Mi'rac'la ilgili bu seneki sohbetimizde — çünkü evvelki senelerde de başka şeyleri anlattığımı hatırlıyorum; seneler geçiveriyor— bir ayet, bir hadis okumuş olduk Mi'rac'la ilgili...

Bir de tabii, yanımda getirdiğim kitaplardan Abdülkàdir-i Geylânî Efendimiz'den size bir mesaj iletmek istiyorum: Abdülkàdir-i Geylânî Efendimiz, biliyorsunuz bizim bağlı olduğumuz pirlerimizden birisi... Bizim şeyhlerimiz en aşağı beş tarikata bağlı olmuş, daha fazla tarikatlara da sonradan bağlanmışlar. Birisi de Kàdirî Tarikatı... Kàdirî Tarikatı'nın piri Abdülkàdir-i Geylânî Efendimiz'in, böyle dînî günleri, geceleri çok tatlı tatlı rivayetlerle anlatan güzel bir kitabı var. Oradan bir hususu anlatıp da, size bir misal vermek istiyorum. Yâni açıkçası, size bir hayırlı işi yaptırıp sevap kazandırmak istiyorum sevgili Akra dinleyicileri!..

n. Recebin Yirmi Yedisinde Oruç

Abdülkàdir-i Geylânî Efendimiz bir hadis yazıyor, bu Recebin yirmiyedisi ile ilgili... Ebû Hüreyre RA'den rivayet olunmuş ki, Peygamber SAS şöyle buyurmuş:

مَنْ صَامَ يَوْمَ السَّابِعِ وَالْعِشْرِينَ مِنْ رَجَبٍ كُتِبَ لَهُ صَوَابُ

صِيَامُ سِتِّينَ شَهْرًا (عن أبي هريرة)

(*Men sàme yevme's-sâbii ve'l-ışrîne min receb*) "Receb ayının yirmi yedisini kim oruçlu geçirirse, (*kütibe lehû savâbü sıyâmü*

sittîne şehren) altmış ay oruç tutmuş gibi sevap yazılır." diye buyurmuş. Kısa bir hadis-i şerif.

Altmış ay oruç ne eder?.. Yâni beş sene devamlı oruç tutmuş gibi sevap kazanacak bir insan... Efendimiz'den böyle bir rivayet var. Ebû Hüreyre RA rivayet etmiş.

"—Ne zaman tutulacak bu?.."

Recebin yirmi yedisinde... Şimdi bugün, konuşmayı yaptığımız şu zaman Recebin yirmi altısındayız. Recebin yirmi altısını yirmi yedisine bağlayan bu gece, akşam namazından sonra Mi'rac gecesidir. Bu geceyi herkes, camilerde aşk ile şevk ile ihyâ etmeğe çalışacak, ibadetler edecek, dualar edecek; bu güzel gecenin sevaplarından istifade etmeğe çalışacak.

Bir de yarın var... O bakımdan size, yarın için size şimdiden bir mesaj iletmiş oluyorum, hem de Abdülkàdir-i Geylânî Hazretleri'nden... Bu hadis-i şerife göre, yarın oruç tutacağız demek ki... Sevabı da altmış aylık oruç tutmuş olmanın sevabına denk... Bir ay otuz gün olduğuna göre, altmış ay = 1800 gün oruç tutmuş olmak gibi bir sevap bahis konusu oluyor.

Demek ki sevgili kardeşlerim, biz burada, Akra'da size konuşmalar yaparken metodumuz bu bizim: Sevaplı bir şeyi size önceden haber veriyoruz, dinliyorsunuz. Dinleyince yapın, o sevabı kazanın diye çok öncelerden haber veriyoruz böyle sevaplı şeyleri... İşte bugünden de, yarın oruç tutmanın sevaplı olduğuna dair bir hadis okuyarak, size yarın oruç tutabileceğinizi hatırlatmış oluyoruz. Onun için durumunuz müsaitse yarın oruç tutun, sevgili Akra dinleyicileri...

Tabii, hanımlar meselâ mâzeretli günlerinde oruç tutamazlar. Hastalar oruç tutamaz, ihtiyarlar, çocuklar, mâzeretli olanlar tutamaz. Ama sağlam olup da sevap arayan binlerce, milyonlarca kardeşimiz var. Onlara hatırlatıyoruz, hem de Abdülkàdir-i Geylânî Hazretleri'nin kitabından bir hadis okuyarak... Yarın, Recebin yirmi yedisinde oruçlu olun!...

Yâni bu gece Mi'rac gecesi, Mi'rac gecesinin ertesi günü oruç tutmak sevap diye bu da hatırınızda kalsın, defterinize yazın!

Etrafınıza da söylersiniz, önümüzdeki senelerde de dinleyenler belki bu oruçları tutar, bu sevapları kazanırlar.

Zâten size bu Üç Aylar gelmeden önce de konuşmalarımızda belirtmiştik. Bu Üç Aylar, Receb, Şa'ban, Ramazan çok sevaplı aylardır. İşte Receb artık bitiyor, yirmi altısına geldik, üç gün kaldı. Ondan sonra Receb gidecek, Şa'ban ayı gelecek. O da mübarek bir ay... Ondan sonra muhteşem Ramazan ayı gelecek.

Receb ayı tevbe ayı idi, bu ayda oruç tutmak çok sevaptı. Onun için oruçlarınızı arttırmağa çalışacaktınız. Bakın bu yarınki oruç, altmış aylık sevaba sahib bir oruç olmuş oluyor. Böyle güzel ibadetleri yapın! Oruç çok sevaplı bir ibadettir. Mükâfatını tutuluşunun güzelliğine göre Allah verir.

Allah o sevaplara erdirsin... Sonuç olarak rahmetine mazhar eylesin... Sevdiği razı olduğu kul eylesin.. Hem dünyada mutlu yaşayın, sıhhatli, afiyetli, huzurlu, saadetli, hür, kimseye muhtaç olmadan yaşayın. Hem de ahirette Allah, cennetiyle, cemâliyle cümlenizi, cümlemizi müşerref eylesin, aziz ve sevgili Akra dinleyicileri!..

Hepinizin tekrar Mi'rac kandillerinizi tebrik ederim. Nice böyle mutlu, mübarek günlere, sevaplı gündüzlere, gecelere erişmenizi; sevaplı ibadetler yaparak Allah'tan bol mükâfâtlar, ecirler kazanmanızı; Allah'ın rahmetine ermenizi, rızasına vâsıl olmanızı dilerim, temenni ve niyaz ederim.

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llàhi ve berekâtühû!..

19. 12. 1995 - Akra

9. MİʼRAC, İMAN VE ZİKİR

Eùzü biʼllâhi mineʼş-şeytàniʼr-racîm.

Biʼsmiʼllâhiʼr-rahmâniʼr-rahîm...

Rabbiʼşrah lî sadrî, ve yessir lî emrî, vehlül ukdeten min lisânî, yefkahû kavlî... Ve üfevvidu emrî ilaʼllàh, innaʼllàhe basîrun biʼl-ibâd...

Elʼhamdü liʼllâhi hakka hamdihî, veʼs-sàlâtü veʼs-selâmü alâ hayri halkıhî seyyidinâ muhammedin ve âlihî ve sahbihî ve men tebiahû bi-ihsânin ecmaîneʼt-tayyibîneʼt-tàhirîn... Emmâ baʼd:

Çok aziz ve sevgili cemaat-i müslimîn!

Allah-u Teàlâ Hazretleri Miʼrac kandili gecenizi hepiniz için hayırlı ve mübarek, ecirli ve sevaplı, kârlı ve kazançlı eylesin... Bu mübarek günün mânevî ikrâmâtına, Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin mağfiretine, rahmetine cümlenizi nâil eylesin... İki cihan saadetine mazhar eylesin... Cennetiyle cemâliyle müşerref eylesin...

İslâm ülkelerinde bu mübarek kandil gecelerinde müslümanlar büyük camilerde toplanırlar. Hocamız'ın şehri Bursa'da Ulu Cami, öteki camiler; Ankara'da Hacı Bayrâm-ı Velî'nin camisi, İstanbul'da Süleymaniye'ler, Sultan Ahmed'ler, büyük camiler dolar, bahçeleri dolar, cemaatler sokaklara taşar. Mübarek, alim, fâzıl hocalar konuşurlar. Kandilin gelişi minarelerden, kandil simitlerinden, sokaklardan, nurlardan, her yerden belli olur.

Ben de bu kandilde, gurbetçi kardeşlerimin arasında onlarla kandili yapmayı istedim. Burası diyar-ı gurbettir. Amma Peygamber SAS Efendimiz bir hadis-i şerifinde buyuruyor ki:[35]

إِنَّ الْإِسْلَامَ بَدَأَ غَرِيبًا ، وَ سَيَعُودُ غَرِيبًا ، فَطُوبَى لِلْغُرَبَاءِ ! قَالُوا :

[35] Taberânî, *Muʼcemü'l-Kebîr*, c.VI, s.164, no:5867; Sehl ibn-i Saad RA'dan.

يَا رَسُولَ اللهِ ، وَمَا الْغُرَبَاءُ ؟ قَالَ: الَّذِينَ يُصْلِحُونَ مَا أَفْسَدَ النَّاسُ

(طب. عن سهل بن سعد ؛ طب. وأبو نصر السجزي في الإبانة

عن عبد الرحمن بن سنة)

(*İnne'l-islâme bedee garîben*) "İslâmiyet garip olarak başlamıştır. (*Ve seyeûdü gariben*) Sonunda tekrar garipliğe dönecektir. (*Fetùbâ li'l-gurabâi*) Ne mutlu garibanlara, ne mutlu gurbette olanlara!"

Allah bizi o ne mutlu diye methedilen müslümanlardan eylesin...

Peygamber SAS Efendimiz neden "Ne mutlu gurbetçilere!" diye buyurmuş? Etraftaki kavim, topluluk İslâm'dan habersiz, imandan habersiz, irfandan mahrum; bu mübareklerin, müslümanların, imanlıların halini anlamıyorlar. Onların arasında gariban kalıyorlar, gurbetteki gibi kalıyorlar. Onun için, "Ne mutlu garibanlara!" denmiş.

(*Kàlû*) Sormuşlar: (*Yâ rasûla'llah, veme'l-gurabâü*) "Yâ Rasûlallah, garibanlar kimlerdir, kimleri kasdediyorsun?"

(*Kàle*) Buyurmuş ki: (*Ellezîne yuslihûne mâ efsede'n-nâs*) "Öteki insanların berbat ettiği toplumu, ahlâkı, cemiyeti, şartları, halleri düzeltmeğe çalışanlar, bozguncuların bozgunculuklarını tamir etmeye çalışanlar, ortalığı düzeltmeye çalışanlar." diye buyurmuş

Siz de öylesiniz. Toplum başka bir toplum, siz buraya çalışmaya geldiniz. Ama burada İslâm'a sarıldınız, îmana sarıldınız, camiyi ev edindiniz, mesken edindiniz, yorulduğunuz zaman dinlenmek üzere, sıkıldığınız zaman ferahlamak üzere Allah'ın evine koşan insanlarsınız. O mânâda da üzerimizde, bu hadis-i şerifteki garibanlık var. Yabancı bir çevrede müslümanız el-hamdü lillâh...

Allah cümlemizi Rasûlüllah'ın sevdiği, medhettiği müslümanlardan, garibanlardan, gurbetçilerden eylesin... Gurbetten

sonra da vuslata erdirsin. Kavuşmaya da vuslat derler...

Aziz ve sevgili kardeşlerim!.. Biliyorsunuz ki, bazı geceler diğer gecelerden farklıdır, bazı aylar diğer aylardan farklıdır. Gün gibi âşikâr, hepimiz biliyoruz ki, Ramazan ayı on bir ayın sultanıdır. Hepimiz biliyoruz ki, Kadir gecesi bin aydan daha hayırlı bir gecedir. Yâni seksen üç yıllık ömre bedel bir gecedir. İnsan seksen üç yıl ibadet etse, uyumasa; yapamaz. Bir Kadir gecesi o kadar kıymetlidir.

Peygamber SAS Efendimiz'in ikaz eylediği, irşâd eylediği, ihtar eylediği, ihbar eylediği geceler vardır. Meselâ, içinde bulunduğumuz bu Receb-i şerif ayının ilk cuma gecesi Regàib gecesidir. Meleklerin Regâib gecesi diye isimlendirdiği bir gecedir. Hem cuma gecesidir, hem Receb'in başıdır, ilk cumasıdır diye çok büyük füyûzâtın, fütûhâtın, rahmetlerin kullara bahş edilği gece olduğundan, hediyelerin verildiği, manevî mükâfatların verildiği gece olduğundan, Efendimiz onu medhetmiştir. Meselâ,

önümüzdeki Şa'ban ayının onbeşinci gecesi, Berat gecesi vardır, çok mübarek bir gecedir.

El-hamdü lillâh bu gece de Receb'in 27. gecesidir. Receb başladığı zamandan beri 26 tane gece geçti, bu gece 27. gecedir. Bu gece Peygamber-i Zîşânı'mız, *Şefîü'l-usât fî yevmi'l-arasât, Sàhibü'l-mu'cizât* Ahmed ü Mahmûd ü Muhammed-i Mustafâ —*aleyhi efdalü's-salevât ve ekmelü't-tahiyyât ve't-teslîmât*— Efendimiz, Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin son derece büyük bir ikrâmına mazhar olmuştur.

Süleyman Çelebi'nin:

İrmedi evvel gelen bu devlete,
Kimse nâil olmadı bu rif'ate!

dediği bir büyük ikrâma mazhar olmuştur, Receb'in 27'sinde... Çok büyük bir mazhariyettir, daha önceden hiç bir kula nasib olmayan bir seyahattir.

a. Göklerin Derinliği

Hepimiz merak ediyoruz:

"—Bu gökyüzünün ötesinde ne var, yedi kat semanın ötesinde ne var, füzelerin gidemediği uzayın derinliklerinde, teleskopların göremediği yerlerde neler var?" diye merak ediyoruz.

Biliyoruz ki, Venüs gezegeni ki bizim Güneş Sistemimizin içindedir, oraya Amerikalılar bir füze göndermişler, son sürat üç senedir gidiyor dolu dizgin, hâla yanına yeni varmış.

Bir insanın bu Güneş Sistemi'nin içinden çıkması için, bir füzeye binse, füzenin yirmi bin yıl gitmesi lâzımmış. Yirmi bin yıl kim yaşar? Demek ki, füzenin içinde ölecek, tozları kaybolacak, Güneş Sistemi'nin daha ötesine geçemeyecek. Halbuki bu Güneş Sistemi, bizim galaksimizin içinde küçücük bir nokta gibidir. Bizim galaksimiz kâinatın içinde hesaba alınmayacak küçücük bir alan ihtivâ eder. Bu yedi kat semâyı geçeceksin, ondan sonra onların ötesine gideceksin...

Muhterem kardeşlerim, Allah-u Teàlâ Hazretleri, Kur'an-ı Kerim'de Tebâreke Sûresi'nde:

وَلَقَدْ زَيَّنَّا السَّمَاءَ الدُّنْيَا بِمَصَابِيحَ (الملك:٥)

(*Velekad zeyyenne's-semâe'd-dünyâ bi-mesàbîha*) "Biz en yakın semâyı yıldızlarla donattık." (Mülk, 67/5) buyuruyor.

Zeyyennâ, zînetlendirdik demek. (*Es-semâe'd-dünyâ*) İkisi de *elif-lâm*'lı gelmiş, sıfat tamlaması; isim tamlaması değil. Dünya semânın sıfatı... O zaman *dünya* ne demek? Yeryüzü demek değil, en yakın demek, bu kesin... Zâten, bizim yeryüzü Kur'an-ı Kerim'de, hadis-i şerifte dünya diye geçmez, arz diye geçer. Dünya, *ednâ* kelimesinin müennesidir, en aşağıdaki demektir. "En yakın semâyı yıldızlarla donattık!" buyuruyor.

Bunu niçin söylüyorum? Kâinatın ne kadar büyük olduğu, azameti hakkında, akılların eremeyeceği kadar büyük olduğunu anlamak hususunda bir delil olsun diye söylüyorum. "En yakın semâyı yıldızlarla donattık." Ne çıkıyor? Yıldızların olduğu bütün bu başımızı kaldırdığımız zaman gördüğümüz yerler birinci semâ...

الَّذِي خَلَقَ سَبْعَ سَمَاوَاتٍ طِبَاقًا (الملك:٣)

(*Ellezî haleka seb'a semâvâtin tıbâkà*) [O birbiri ile ahenkli yedi göğü yaratmıştır.] (Mülk, 67/3) Yedi kat semâ dediğine göre, bunun altı katı daha var ötede... Ondan sonra:

وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمَاوَاتِ وَالأَرْضَ (البقرة:٢٥٥)

(*Vesia kürsiyyühü's-semâvâti ve'l-ard*) [Onun Kürsüsü gökleri ve yeri içine alır.] (Bakara, 2/255)

Ayete'l-kürsî'yi hepimiz biliyoruz, namazdan sonra okuyoruz, çok sevaplı... Niye okuyoruz? Peygamber Efendimiz ne diyor:

"—Kim namazdan sonra *Ayete'l-kürsî*'yi okursa, cennete ölmediği için giremiyor, hayatı mânidir; yoksa dosdoğru cennete girecek." buyuruyor.

Ayete'l-kürsî okumak o kadar kıymetli... O Ayete'l-kürsî'de: (*Vesia kürsiyyühü's-semâvâti ve'l-ard*) "Allah'ın Kürsüsü, semâları ve arzı içine almıştır." deniliyor. Yâni semâlar ve arz, Kürsü'nün içinde...

İbn-i Abbas RA'dan rivâyet edildiğine göre, buyruluyor ki:

"—Bu yedi kat semâ Kürsü'nün yanında, Ayete'l-kürsî'de geçen Allah'ın Kürsüsünün yanında, bir büyük sahradaki bir yüzük halkası gibidir."

Sübhàne rabbiye'l-aliyi'l-a'le'l-vehhâb!.. Allah-u Teàlâ'nin mahlûkatının azametine bak da, Allah'ın ekberliğini anla! "*Allahu ekber!*" dediğin zaman, Allah'ın ne kadar büyük olduğunu anla! Semâvâtı ve arzı, Kürsüsü kuşatıyor.

"—Kürsüsü de Arş-ı A'zam'ın yanında, deryada bir damla gibidir." buyruluyor.

Sübhanallah!.. Ne azametler, ne mesâfeler, ne büyüklükler...

Görünen yıldızların hepsi birinci semâ... Birinci semâda öyle yıldızlar varmış ki, beş milyon yıl önce ışığı oradan çıkmış, yola devam etmiş, etmiş, etmiş, bize gelmiş de bizim gözümüz onu yıldız olarak görüyor. Ama astronomi, gök bilimi alimleri diyorlar ki:

"—O yıldız, beş milyon ışık yılı mesâfedeki yıldızdır, o ışık oradan geliyor."

Ben söylemiyorum. Ben söylesem, birisi, "Amma attı, mübalağa etti." diyebilir. Ben söylemiyorum da, fizikten, kimyadan, matematikten, rakamlardan anlayan insanlar söylüyor. Ay ile Dünya'nın mesafesini, Dünya ile Güneş'in mesafesini, Güneş'in çapını, Dünya'nın Güneş'in yanında nasıl bir toplu iğne başı kadar kaldığını... vs. vs. rakamları biliyorlar, teleskopla ölçüyorlar.

Beş milyon yıl; ışık yılı yalnız, bizim yılımız değil... Yâni, bir ışık bir saniyede üç yüz bin km gider. "Dünya'yı yedi defa dolaşır."

filân diyorlar. Hani hacılar Kâbe'yi yedi defa dönmüyor mu, bir saniyede Dünya'yı yedi defa dönüyor. O hızla giden ışık, beş milyon senede o yıldızdan buraya gelmiş. Bundan ne anlıyorum: Kâinatın boyutlarının, akılların idrak edemeyeceği kadar büyük olduğunu anlıyorum.

Bir de ne anlıyorum: Ben orada beş milyon yıl öncesini görüyorum. Neden? Beş milyon yıl öncenin ışığı geldi, belki o ışığın kaynağı orda yok, belki patladı, belki yok oldu ama benim gözüme eski ışıklar, beş milyon yıl önceki manzara geliyor. O anlaşılıyor.

Demek ki biz, kâinatın dibini zamandan dolayı göremiyoruz. Zamanın derinliğinden, zamanın büyüklüğünden göremiyoruz. Amma Allah-u Teâlà Hazretleri'nin lütfuna, kuvvetine, kudretine imkânına, ihsânına bak ki, Peygamber SAS Efendimiz yedi kat semâvâtı geçiyor. Arş'a, Kürsü'ye varıyor. Yâni bunları niçin anlatıyorum: Gök bilgisinden, yıldız bilgisinden Mi'rac'ın azametini anlayalım diye anlatıyorum. Çok büyük müşâhade...

b. Mi'rac'ın Sebepleri

Şimdi biz bazı şeyleri bilgi olarak biliriz, tamam öyledir deriz. Meselâ sorsam:

"—Yeni Gine diye bir yer var mı?"

Hepiniz dersiniz ki:

"—Var hocam!"

"—Nerden biliyorsun, Yeni Gine'ye gittin mi?"

"—Yoo, gitmedim ama, kesin biliyorum var."

"—Nereden biliyorsun?"

"—Coğrafya kitapları yazıyor, ansiklopediler yazıyor, gazeteler yazıyor, mecmualar yazıyor, *The Geografical Magasine* yazıyor. İşte oraya gitmişler, resmini çekmişler, biliyorum."

Haa, insan bazı şeyleri görmeden kesin bilir. Buna *ilme'l-yakîn* derler. Yakîni var, şeksiz, şüphesiz bilgisi var, biliyor.

"—Ahiret var mı?"

آمَنْتُ بِاللهِ ، وَمَلائِكَتِهِ ، وَكُتُبِهِ ، وَرُسُلِهِ ، وَالْيَوْمِ الْآخِرِ

(*Amentü bi'llâhi, ve melâiketihî, ve kütübihî, ve rusülihî, ve'l-yevmi'l-âhiri*) *Amennâ ve saddaknâ*, ahiret var!

"—Nereden biliyorsun, gördün mü?"

"—Görmedim ama biliyorum. Görmedim ama Peygamber-i Zîşânımız'ın ihbârıyla biliyorum, Kur'an'ın izâhıyla biliyorum, Allah'ın bildirmesiyle biliyorum. Biliyorum, kesin..."

الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِالْغَيْبِ (البقرة:٣)

(*Ellezîne yü'minûne bi'l-gayb*) [Onlar gayba inanırlar.] (Bakara, 2/3) Biz gayba inanıyoruz, Allah bizi onunla medhediyor. İleride olacak bir şey, ne yapalım? İleride olunca insanlar görecek. Mücrimler, kâfirler, müşrikler, âhirette peygamberlerin bildirdiği her şeyin hak olduğunu görünce, hak olduğunu anlayacaklar amma iş işten geçecek. Biz onlar gibi değiliz. Biz şimdiden biliyoruz. Onlar şimdiden inanmadığı için, anlayacakları zaman iş işten geçmiş olacak. Allah onun için bizi methediyor: (*Ellezîne yü'minûne bi'l-gayb*) [Onlar gayba inanırlar.] buyuruyor.

Biz gayba inanıyoruz. Görmediğimiz halde biliyoruz, âhiret var. Cennet var mı? (*El-cennetü hakkun*) Cennet var, hak... (*Ve'n-nâru hakkun*) Cehennem var, hak... Sırat var mı? (*Ve's-sıratü hakkun*) Sırat var, hak... Terazide amellerin, sevapların, günahların tartılması, ölçülmesi var mı? (*Ve'l-mîzânü hakkun.)* Mîzan var, amennâ ve saddaknâ...

وَالْوَزْنُ يَوْمَئِذٍ الْحَقُّ (الاعراف:٨)

(*Ve'l-veznü yevme izini'l-hakku*) "O gün tartı haktır." (A'raf, 7/8) Rahman amelleri tartacak.

فَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ خَيْرًا يَرَهُ . وَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ

شَرًّا يَرَهُ (الزلزال:٧-٨)

(*Femen ya'mel miskàle zerretin hayran yerah. Ve men ya'mel miskàle zerretin şerran yerah.*) "Zerre ağırlığı kadar hayır işleyen karşılığını görecek, zerre ağırlığı kadar şer işleyen karşılığını görecek." (Zilzâl, 99/7-8)

Bilmiyor muyuz, *İzâ zülzile* Sûresi'nden?.. Biliyoruz. Bunların hepsini biliyoruz, bu bilgilere yakînimiz var.

Yakîn ne demek? Şeksiz, şüphesiz, tereddütsüz bilmek demek... İmanımız sapasağlam, el-hamdü lillâh biliyoruz ki bunlar olacak... Allah'ın lütfuyla hepimiz cenneti göreceğiz inşaallah... Hepimiz o nimetlere ereceğiz, anlayacağız, anlatacağız, hatırlayacağız:

"—Dünyada şöyle olmuştu, böyle olmuştu bak, el-hamdü lillâh..." diyeceğiz.

Bazıları ne yapacak muhterem kardeşlerim:

"—Yahu benim bir arkadaşım vardı, nerede o?" diyecek.

Allah bildirecek:

"—O cehennemde..."

Şöyle kalkacak, bakacak, cehennemde onu görecek:

"—Hiiih, eyvah! Az kalsın bu herif beni helâk edecekti, iyi ki onu dinlememişim, iyi ki onun çektiği yola gitmemişim." diyecek.

Kâfirler, cehennemi görecekler, cayır cayır azâbı tadacaklar; mü'minler cennete girecekler, nimetlerle rahat edecekler. Bunları biliyoruz amma Allah-u Teàlâ Hazretleri, o Muhammed-i Mustafâ'sına:

"—Ey Rasûlüm, ben senin ilme'l-yakîn bilmene razı değilim, onu kâfi görmedim, gel de sana hakîkaten bunları göstereyim!" dedi, bunları gösterdi.

Cenneti gösterdi, cehennemi gösterdi, sıratı gösterdi, Levh-i Mahfuz'u gösterdi, meleklerini gösterdi, peygamberlerini gösterdi.

Biz:

آمَنْتُ بِاللهِ ، وَمَلائِكَتِهِ ، وَكُتُبِهِ ، وَرُسُلِهِ ، وَالْيَوْمِ الْآخِرِ

(*Âmentü bi'llâhi, ve melâiketihî,* ve *kütübihî, ve rusulihî*, *ve'l-yevmi'l-âhiri*) diyoruz. Biz ilme'l-yakîn biliyoruz; "Evet öyle, peygamberler geçmiş, biliyoruz, tamam, hepsine inandık." diyoruz ama, Peygamber Efendimiz'e Allah hepsini gösterdi.

Onun için, Peygamber Efendimiz'in îmanı gibi îman olur mu?.. Olmaz! Gördü, hepsini gördü... Semâ semâ çıktıkça, peygamberleri gördü, konuştu selâmlaştı. Onlara imamlık yaptı, önlerinde namaz kıldırdı, tavsiyelerini dinledi, dualarını aldı, muhabbetleşti. Peygamberleri biliyor, melekleri biliyor, gördü. Cenneti biliyor, cehennemi biliyor, sırratı biliyor, gördü. Böyle görüp de bilmeye *ayne'l-yakîn* derler. *Ayn* göz demek ya, gözüyle gördü. Hakîkatini de Allah anlattı. Peygamber SAS Efendimiz her şeyin aslını biliyor.

Allah-u Teàlâ Hazretleri Peygamber Efendimiz'i neden Mi'rac'a götürdü, niye oralara çağırdı?.. İşte bir sebep bu: Anlattığı şeyleri gözüyle görsün, hakka'l-yakîn bilsin, öyle anlatsın diye...

Bilenin anlatması nasıldır? Candan anlatır, tatlı anlatır, insanın gözünün önüne serer, tereddütsüz bir şekilde anlatır. Bilmeyen rivâyet eder: "Şöyleymiş, böyleymiş, şu kitapta şöyle yazıyor, duydum ki, bilmem ne..." filân diye; bu zayıf olur. Gören insanın anlatmasıyla anlatsın diye, Allah-u Teàlâ Hazretleri Peygamber Efendimiz'i Mi'rac'a çağırdı.

"—Başka?.."

Muhterem kardeşlerim! Peygamber SAS Efendimiz o güzel ahlâkı ile, o güzel cemâli ile insanların en güzeli olduğu halde, en doğrusu olduğu halde, Allah'ın habîbi olduğu halde, *habîbullah ve habîbünâ*; hem Allah'ın sevgilisi hem bizim sevgilimiz, cümle mahlûkâtın sevgilisi... Hepsi Muhammed AS diye can atıyor; Burak'ı, Refref'i, meleklerin hepsi, peygamberlerin hepsi... "Ne

olaydı, bir cemâlini görseydim!" diye hepsi aşık o Muhammed-i Mustafâ'ya, o Muhammedü'l-Emîn'e...

Kırk yaşında peygamber oldu, mucizeler gösterdi, Kur'an'ı anlattı, Mekke'de 12 yıl aralarında yaşadı; inanmadılar. Amma kâfirlermiş, amma müşriklermiş, amma domuzlarmış, amma katılarmış ha! 12 yıl Peygamber-i Zîşânımız İslâm'ı anlattı, îmanı anlattı, Kur'an'ı anlattı, mûcizeler gösterdi; dinlemediler, inanmadılar. Ebû Cehiller, Ebû Lehebler, hasımlar, düşmanlar, kızgınlar, kırgınlar, zâlimler, câniler, kâtiller... Öldürdüler, müslümanları şehid ettiler, gittikçe zulmü arttırdılar.

Niye zulmü arttırdılar? Önce dedesi Abdü'l-muttalib vardı, kılına dokundurtmuyordu, korkuyorlardı. Abdü'l-muttalib şehrin en yüksek şahsiyetiydi. Sonra Ebû Tàlib vardı, ondan da, kavminden, kabilesinden de korkuyorlardı, Abdü'l-muttalib ölünce, amcası Ebû Tàlib de ölünce müşrikler işi azıttılar. Neden? Himâyesiz gördüler.

On iki yıl Mekke'de uğraştı, çok az insan îman etti. Haklı olduğunu bilseler bile, yanına yanaşmağa korktular. Peygamber Efendimiz Mekke'ye gelen heyetlerin yanına gidiyordu. O zaman da hac yapıyorlardı. Hac için gelen heyetlerin yanına Mina'ya gidiyordu, Müzdelife'ye gidiyordu, selâm veriyordu, yanlarına oturuyordu, diyordu ki:

"—Siz nerdensiniz?"

"—Biz falanca kabiledeniz."

"—İyi, hoş geldiniz. Ben Allah'ın Rasûlüyüm, ben Allah'ın gönderdiği elçisiyim. Allah-u Teàlâ Hazretleri bana emirlerini bildiriyor. Şirki bırakın, küfrü bırakın, îmana gelin!" diyordu.

Dinliyorlardı, dinliyorlardı da ondan sonra diyorlardı ki:

"—Yâ Muhammed, yâ Ebe'l-Kàsım, ey Kàsım'ın babası! İyi güzel söylüyorsun da, tamam da, biz senin sözünü dinlesek, sana tâbi olsak, Kureyş'le aramız bozulur, Kureyş bize düşmanlık eder. Bizim kervanlarımız Şam'a doğru buralardan geçemez, ticaretimiz mahvolur, hayatımız bozulur, kazancımız duraklar... Kusura bakma ama, biz Kureyş'e karşı senin yanında yer alamayız!"

diyorlardı.

Senelerce böyle devam etti, nihâyet bir akşam, 26 Receb günü, Ebû Cehil işi azıttı, çok hakaret etti, Peygamber Efendimiz'e saldırdı, ayağını yaraladı:

"—Sen bizim dinimizi, putlarımızı ne diye diline doluyorsun, ne diye kötülüyorsun, yeni bir din ne diye getirdin, atalarımızın yolunu niye değiştiriyorsun?" bilmem ne, filân...

Peygamber Efendimiz'e taş attı, ayağını yaraladı. Peygamber Efendimiz'in ayağı kanadı. Yanına Ebû Bekr-i Sıddîk Efendimiz geldi. Peygamber Efendimiz çok mahzun oldu.

"—On iki yıldır uğraşıyorum, taşlar yerinden kıpırdamıyor; dinlemiyorlar." dedi.

Düşünün on iki yıl az mı?.. O gün çok mahzun oldu. Allah'u Teàlâ Hazretleri, o zaman Mi'racı nasib etti.

الْفَرَجُ بَعْدَ الشِّدَّةِ

(*El-ferecü ba'de'ş-şiddeh*) "Şiddetli, sıkıntılı, üzüntülü şeylerden sonra ferahlık gelir." derler.

إِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا (الإنشراح:٦)

(*İnne me'a'l-usri yüsrâ*) "Zorluktan sonra kolaylık gelir." (İnşirah, 94/6) Allah-u Teàlâ Hazretleri sabırdan sonra mükâfat gönderir.

Onlar Peygamber Efendimiz'e ezâ, cefâ yaptılar; Allah da, "Gel habîbim!" dedi, ona Mi'racı nasib etti. Neden? Çok mahzun olmuştu. O gün o kadar mahzun oldu ki, gitti halası Ümm-ü Hânî'nin evine... Halası, daha doğrusu Ebû Tàlib isimli amcasının büyük kızı, Hazret-i Ali'nin ablası... Tabii biz baba tarafından olan kadın akrabaya hala diyoruz. Halası Atîke bint-i Ebî Tàlib, ama lakabı Ümm-ü Hâni, Hâni'nin annesi demek yâni... Halası

basìretli, dikkatli, akılı, uslu, güngörmüş bir hanımefendiydi; onun evine gitti. Üzüntülü yattı oraya, istirahat etmek istedi.

Cebrâil AS geldi:

"—Allah-u Teàlâ Hazretleri seni Mi'rac'a davet ediyor. Senin o ayağının yarasının, çektiğin o kalp üzüntülerinin, sıkıntılarının mükâfâtı olarak, Allah seni Mi'rac'a davet ediyor yâ Rasûlallah!" dedi.

Peygamber SAS Efendimiz, Ümm-ü Hâni'nin evinden Harem-i Şerif'e geldi, Mescid-i Harâm'a geldi.

Biliyorsunuz, hacca gidenlerin gözü önüne gelsin diye söylüyorum; Safâ ile Merve diye iki tepe vardır, onların arasında sa'y yapılır, Safâ tepesine çıkılır, Kâbe'ye doğru bakılır, Hacerü'l-Esved'e doğru, "*Bi'smi'llâhi allàhu ekber*" denilir, ondan sonra sa'ye başlanır. Oradan biraz yokuş aşağı doğru giderken duvarlar olmasa, sağa baksan, sağ taraf Peygamber Efendimiz'in mahallesidir, Benî Hâşim yurdudur orası... Peygamber Efendimiz Benî Hâşim'den ya, Mekke'nin Benî Hâşim'in oturduğu mıntıkasıdır. Peygamber Efendimiz'in doğduğu ev de oradadır.

Evi şimdi orada... Mescid bitiyor, mescidin avlusu bitiyor, parmaklıklar bitiyor, orada tek başına bir bina var, bir onu yıkmamışlar. Her taraf yola kadar dümdüz, orası kütüphane olarak kullanılıyor. Peygamber Efendimiz o kütüphane olarak kullanılan yerde doğmuş. Keşke taşıyla, toprağıyla, kerpiciyle camın içine koysalardı da, muhafaza etselerdi: "Rasûlüllah burada doğdu." diye, keşke aynen kalsaydı. Yıkmışlar, betondan bir bina yapmışlar, kütüphane yapmışlar. Kütüphane filân değil, Peygamber Efendimiz'in doğduğu yer...

İşte o civarda Ebû Tàlib'in evi vardı. Ümm-ü Hâni Hazretleri de Ebû Tàlib'in kızı olduğundan, babası ölünce o evde kalıyordu. Harem-i Şerif'e çok yakındı. Orada istirahat ederken Cebrail gelip:

"—Buyur, yâ Rasûlallah! Allah'tan ferman çıktı, sana bugün çok büyük beşâret, çok büyük nimet, çok büyük saadet, çok büyük devlet var." diye söyleyince, oradan Harem-i Şerif'e geçiverdiler.

c. Yol Hazırlığı ve Kudüs'e Yolculuk

Safâ ile Merve arasından, Zemzem kuyusuna vardı. Peygamber Efendimiz oradan abdest aldı, o mübarek beyti, Kâbe-i Müşerrefe'yi yedi defa tavaf etti. Altın Oluğun ön tarafında şöyle bir yarım duvar vardır, içerisine *Hatîm* derler veya *Hicr-i İsmâil* derler. Orada iki rekât namaz kıldı, oturdu. Cebrail AS yanına geldi. Başladı, yol hazırlığı, manevî hazırlıklar...

Göğsünü yardı. Nasıl yardı?.. Ne bileyim ben... Melek Âdemoğlu'nun göğsünü nasıl yarar? Her halde çakı, bıçak kullanmaz. Göğsünü yardı, içine iman doldurdu, nur doldurdu, zemzemle yıkadı. Kalbini yardı, kalbinden bir kan pıhtısı çıkarttı, dışarı attı. Oraya da Allah'ın rahmetini doldurdu, feyz doldurdu, nice şeyler doldurdu. Yâni bir manevî ameliyat geçirdi.

Ondan sonra Peygamber Efendimiz diyor ki:

"—Göğsüm yerine geldi yine..."

Demek ki meleğin ameliyatı kansız oluyormuş, nasıl oluyorsa? Efendimiz bir ameliyat geçirdi.

Delâilü'l-Hayrât şerhinde anlatılıyor: Beline yakuttan bir

kemer geçirildi. Omuzlarına nurdan bir ridâ, yâni üst elbisesi geçirildi. Bana kalırsa, uzay elbiseleri geçmeye başladı. Ayaklarına yeşil zümrütten pabuçlar giydirildi. Onlar da neyse? Tabii o devrin insanı böyle anlatacak, öyle görülecek, öyle anlatılacak. Bu devrin insanı da kendi aklını kullansın, onun nasıl olduğunu anlasın.

Cebrâil AS böyle bu işleri tamamladı, içine nur doldurdu, feyz doldurdu, rahmet suyuyla yıkadı. Cennetten Burak geldi. Dikkatinizi çekerim, belki başka yerlerde pek söylenmez: Arapça'da *berk,* şimşek demek; *Burak* kelimesi o kelimeyle ilgili... Demek ki şimşek gibi bir mahlûk geldi. Görünüşü çok güzel, bakmağa doyulamayacak, tatlı güzel bir yaratık... Peygamber SAS'in önünde durdu. "Ata benzer" diyor. Tabii insanoğlu o devirde ata bindiği için Allah-u Teàlâ Hazretleri, Peygamber Efendimiz'e Burak'ı o şekilde gösterdi. Ama biz bugün başka

vasıtalara biniyoruz, yâni neyse...

Cebrâil AS üzengisini tuttu, Peygamber Efendimiz Burak'ın üstüne bindi. Öyle hızlı gidiyordu ki, gözün gördüğü yere adımını atıyordu. Yâni ufka adımını atıyor, vızzt oraya, vızzt oraya varıyordu.

Peygamber SAS Efendimiz el-Mescidü'l-Haram'dan, yâni Kâbe'nin olduğu yerden, Kudüs'teki el-Mescidü'l-Aksâ'ya vardı.

"—Vardı mı?"

Âmennâ ve saddaknâ... Kur'an-ı Kerim'de bildiriliyor, *bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm*:

سُبْحَانَ الَّذِي أَسْرَىٰ بِعَبْدِهِ لَيْلاً مِنْ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ إِلَى الْمَسْجِدِ
الأَقْصَى الَّذِي بَارَكْنَا حَوْلَهُ لِنُرِيَهُ مِنْ آيَاتِنَا ، إِنَّه هُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ
(الاسراء:١)

(*Sübhàne'llezî esrâ bi-abdihî leylen mine'l-mescidi'l-harâmi ile'l-mescidi'l-aksa'llezî bâreknâ havlehû li-nüriyehû min âyâtinâ, innehû hüve's-semîu'l-basîr.*) (İsrâ, 17/1)

Bakın, bu sûre *sübhan* sözüyle başlıyor. Muhterem kardeşlerim, *sübhan* sözünü duydunuz mu, ürperin! *Sübhan* sözü çok muhteşem bir sözdür. "*Sübhàna'llah*" demek, çok muazzam bir sözdür; "Yâ Rabbî, senin her türlü noksandan uzak olduğunu biliyorum, öyle idrak ediyorum, her türlü kemâlâtın sahibisin, her türlü mükemmelliği yaratan sensin, sahibi sensin!" demektir.

Sübhan demek, *sübhàna'llah* demek, çok mühim bir kelimedir. Küçük bir kelimedir amma tabirdir, deyimdir, *idyomatik* söyleme diyorlar buna... Çok mühim mânâsı olan bir kelimedir.

Esrâ-yüsrî-isrâen, Arapça'da geceleyin yürümek, yolculuk yapmak demek.

"—E bu mübarekler niye geceleyin yolculuk yaparlar?"

Gündüz çok sıcak olur da ondan... Dayanılmaz, gündüz insan adım atamaz. Güneş beynini fokurdatır insanın... Taşın üstüne et koysan pişer. Kurbanı kes, taşın üstüne eti şöyle çevir, koyuver, cızz yapar, et pişer; buyur otur, ye, yemeğin hazır... O kadar sıcak olur. Onun için gece yolculuğunu severler.

Oh, gökyüzünde mehtap veya yıldızlar... Orada yıldızlar insana daha yakın gibi geliyor, sanki uzatsan bir kaç tanesini yakalayacakmışsın gibi geliyor. Çünkü gökyüzü berrak, hava temiz... Buraları gibi değildir, meselâ burada sis bastı, ötesini göremiyorsun. Orda öyle değil, yıldızları topla cebine koy; o kadar yakın...

Geceleyin devenin üstünde serinlikte seyahat ederler. Gece seyahat etmeye, yürümeye, gitmeye *isrâ* derler.

(*Sübhàne'llezî esrâ bi-abdihî leylen*) "Kulunu geceleyin seyahat yaptırtan, götürten Allah'ın şânı her türlü noksandan münezzehtir." Allah götürtüyor, Allah kulunu gece seyahat ettiriyor. Ne ile seyahat ettiriyor?.. Hadisten biliyoruz ki, Burak'la; âyette söylemiyor. "Geceleyin kulunu seyahat ettiren Allah'ın şânı her türlü noksandan münezzehtir? O âlemlerin Rabbi, her şeye kadirdir." demek... *Sübhan* sözünün içinde o kelime. *Sübhan* dedi mi, tüyleriniz böyle dikilecek, saçlarınız kalkacak, o kadar mühim bir sözdür o...

(*Mine'l-mescidi'l-harâmi ile'l-mescidi'l-aksà*) Mescid-i Haram Mekke'de, Mescid-i Aksà Kudüs'te... "Geceleyin Mekke'den Kudüs'e götürdü."

Kimse gık diyemez, âyet söylüyor, Allah söylüyor! Bir gecede, geceleyin, Mekke'den Kudüs'e, (*ile'l-mescidi'l-aksà*) Mescid-i Aksà'ya götürmüş. (*Ellezî bâreknâ havlehû*) "O Kudüs ki, etrafını mübarek kıldık, bereketli kıldık."

Kudüs çok kıymetli bir şehir, Şam diyârı çok mübarek bir diyar... Evliyâullahın toplantı yeri orası; enbiyâullahın da, peygamberlerin de toplantı yerleri orası... Onun için oraya gidiyor, buluşacak ya, ondan... Hikmeti o, Kuds-ü Şerif'e ondan gidiyor.

Yeryüzünün mukaddes mıntıkası, o Kudüs ve çevresi çok mübarek yer... Allah tekrar elimize ihsân eylesin...

Elimizdeydi de kıymetini bilemedik, korumasını bilemedik, Allah tekrar ihsân eylesin... Kıymeti bilinmeyen nimet elden alınır. Cihadı terk eden ümmet zelil olur. Emr-i ma'ruf, nehy-i münker ve cihad vazifesini bir millet terk etti mi, Allah onları zillete düşürür, zilleti musallat eder, hor ve zelil olurlar. Ne zamana kadar? Tekrar akıllanıp, tevbe edip, Allah'ın dinine sarılıncaya kadar...

Bir kere daha oldu. Bir kere daha Kudüs müslümanların elinden çıkmıştı. Salâhaddîn-i Eyyubî yemin etti, "Kudüs alınmadıkça gülmeyeceğim! Niye güleyim? Kudüs elimde değil!" dedi. Başına siyah sarık sardı. Ben de saracağım ama bulamadım, kara saracağım, beyaz sarmayacağım...

Ondan sonra, etrafı mübarek olan Kudüs'e götürdü bir gecede... Neden? (*Li-nüriyehû min âyâtinâ*) "Muazzam mucize varlıkları, delillerimizi, ayetlerimizi ona göstermek için bunu yaptık" diyor Allah...

Ayet iki mânâya gelir:

1. Kur'an-ı Kerim'in bir cümlesi.

2. Semâda ve yerde son derece güzel sonuçlar çıkartacak mühim büyük olaylara da âyet derler. Meselâ Ay ve Güneş Allah'ın âyetlerinden bir ayettir. Ay tutulması, Güneş tutulması filân gibi...

Yâni ayet, her zaman Kur'an-ı Kerim'in cümlesi mânâsına gelmez, çok mühim olay mânâsına da gelir. "Çok mühim bir takım şeyleri göstermek için, geceleyin Mekke'den, Mescid-i Haram'dan, Kudüs'e, Mescid-i Aksà'ya kulunu götüren Allah'ın şânı her türlü noksandan münezzehtir."

Her türlü âyetlerini o gece gösterdi mi? Gösterdi; Sidretü'l-Müntehâ âyettir, cennet âyettir, cehennem âyettir. Oralarda nice âyetler, deliller vardır, burhanlar, vesikalar, müşahedeler vardır. Yedi kat semâvat, melekler, hepsi Allah'ın; işte onları göstermek için oraya götürdü. Ayetle sabit, oraya kadar gittiği muhakkak.

"—Hocam, hani insan bazen rüya görüyor, uçuyor havalarda; kıyametin koptuğunu görüyor, hesaba çekildiğini görüyor... Ya bu da rüya gibi bir şeyse?.."

Hayır! Rüya gibi bir şey değil. İsbat edeceğim, anlatacağım!

d. Bazı Deliller

Peygamber SAS Burak'la giderken, aşağıda kervanları görüyordu; falancaların kervanı, filâncaların kervanı... Baktı ki kervanların bir tanesinde bir deve kaybolmuş, "Bizim deve nerde?" diye telâşa düşmüşler, arıyorlar. Peygamber Efendimiz onların yanına yanaştı, seslendi:

"—Deveniz falanca yerdedir, o tarafa doğru gidin, deveyi oradan alın!" diye, devenin yerini söyledi.

Niye söylüyor? Yâni Kudüs'e giderken ne diye o işi bıraktı da bunu söylüyor?.. Sebebi, hikmeti var. Bu delil olacak.

Sonra gitti, o kervandan ağzı kapalı bir su kabını açtı, su içti, Peygamber Efendimiz susamış... Niye içiyor? Kervancılar o suyun eksildiğini anladılar.

Deveyi bulduktan sonra:

"—Yâ, bizim su kabından su eksilmiş, kimsenin içmemesi lâzım, kim içti bu suyu?" diye akıllarına takıldı.

Sonra başka bir kervanın yanından geçerken onları gördü, münakaşa ediyorlardı. Birbirleriyle kavga edip, birbirlerini yaraladıklarını gördü.

Sonra Mekke-i Mükerreme'ye dönerken, *Ten'im* denilen bir yer var, Mekke'ye yakın, Harem-i Şerif'e yirmi-yirmi beş kilometre bir yer... Şimdi Umre Mescidi diyorlar, orda mescid yapılmış. Yirmiş beş kilometre... Biz şimdi yarım saatte, on beş dakikada gidiyoruz ama eskiden oradan yaya Harem-i Şerif'e gelmek ne kadar alırdı? Beş-altı saat alırdı. Yirmi beş kilometre kolay yürünmez. Ten'im'de kervanı gördü. Önde gri bir deve var, o deveyi bir adam sürüyor, kervanda şu mallar var... filân.

Şimdi Peygamber Efendimiz gelip de:

"—Ben Kuds-ü Şerif'e gittim, yedi kat semâvâta çıktım, cenneti cehennemi gördüm. Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin iltifatına mazhar

oldum...” diye anlatınca müşrikler ve Ebû Cehil çok alay ettiler, çok inkâr ettiler.

Ondan sonra Ebû Cehil Peygamber Efendimiz’in yanına geldi, dedi ki:

“—Söyleyeceğin bir şey var mı?..”

Peygamber SAS Efendimiz:

“—Evet bu gece Mi’rac vâkî oldu.” dedi.

Ebû Cehil:

“—Nere gittin, nereye gittin?” dedi.

“—Kuds-ü Şerif’e gittim, Mescid-i Aksâ’ya gittim, oradan da semâvâta Mi’rac ile urûc eyledim.” dedi.

“—Yâni şu anda bizim aramızdasın, akşam da aramızdaydın, geceleyin oldu bu işler; Kudüs’e kadar gittin, bir de yukarılara çıktın, öyle mi?..”

Peygamber Efendimiz:

“—Evet öyle!..”

“—Pekiyi, bu söylediklerini topluluğa karşı da söyler misin? Sırf bana mı söylüyorsun, bunu kalabalık karşısında da söyler misin?” dedi.

Peygamber Efendimiz:

“—Söylerim!” dedi.

Ebû Cehil bütün kavmine, kabilesine seslendi:

“—Ey Kâ’b oğulları! Gelin bakın burada ne var?!.”

Yâni dalga geçecek bir şey var demek istedi, mendebur...

“—Gelin!” dedi.

Geldiler. Dedi ki:

“—Hani demin bana bir şeyler söylemiştin ya, bunlara da söylesene!..”

Peygamber Efendimiz de dedi ki:

“—Bu gece İsrâ nasib oldu, Mi’rac nasib oldu.”

“—Nereye gittin?”

“—Kudüs’e gittim.”

“—Aynı gecede sabahleyin aramıza geldin, öyle mi?..”

“—Evet aranıza geldim.”

Hepsi ellerine dizlerine vurdular, başlarına vurdular, birbirlerine baktılar. İnanmayan insanlar için normal. Hattâ bazı zayıf îmanlılar, şöyle bir dilinin ucuyla müslüman olmuş insanlar da dinden çıktılar:

"—Aaa, artık bu kadar da olmaz. Yâni bir gecede oraya gitmiş..." dediler.

Kitaplarda irtidat edenler olduğu yazılı. İman sağlam olacak! Sağlam olmazsa gidiveriyor.

Bunun üzerine bir tanesi koştu, gitti —burası işin bildiğiniz tarafı— Ebû Bekr-i Sıddîk Efendimiz'e:

"—Yâ senin şu inandığın, bağlandığın arkadaşım dediğin Ebü'l-Kàsım Muhammed'in söylediklerini duydun mu? Bu sefer neler söyledi biliyor musun?"

"—Ne söyledi?" dedi.

"—Gûyâ Kudüs'e gitmiş, gûyâ Mi'rac eylemiş. Artık böyle de olur mu?" diye anlatınca:

"—Bana bak, kendiniz uydurmuyorsunuz değil mi? O bunu söyledi mi, kulaklarınızla duydunuz mu?"

"—Vallàhi söyledi, işte duyduk, şahitler var..."

"—Söylediği kesinse, siz uydurmuyorsanız, o söylediyse, öyledir, doğrudur!" dedi.

İşte, Ebû Bekr-i Sıddîk'ın îmanı, *sıddîk* lakàbını aldığı an... Hiç tereddüdü yok; onun hak peygamber olduğunu biliyor, Allah'ın ona ne kadar büyük lütuflar vereceğini biliyor, hiç şekki, şüphesi yok... Yalnız sordu:

"—Hakîkaten o mu söyledi, yoksa siz mi arada fitne fesat yapıp karıştırıyorsunuz? Hakîkaten o söyledi mi?.."

"—O söyledi."

"—Tamam o zaman, doğrudur." dedi, Ebû Bekr-i Sıddìk lakàbını aldı.

Ötekiler:

"—Mâdem öyle, Kudüs'e gittiysen söyle bakalım, Mescid-i Aksâ nasıldı?"

Peygamber Efendimiz hiç gitmemişti. Biliyorsunuz, gençliğinde amcası Ebû Tàlib'le beraber Busrâ kasabasına kadar, Ürdün'e kadar gitti, Kudüs'e kadar gitmedi. Neden gitmedi? Orada Bahîra isimli rahib, Ebû Tàlib'e dedi ki:

"—Bak, bu yeğenin peygamber. Buranın ahalisi bunu anlarlarsa suikast yaparlar, sen daha öteye gitme, dön buradan!" dedi.

Onun için, Peygamber Efendimiz Kudüs'ü hiç görmüş değil amma sordukları zaman... İnsan Kudüs'e gittiği zaman pencereye kapıya mı bakar yâni... Mühim olaylar olmuş, peygamberlere imamlık yapmış, muazzam bir olay yaşıyor. Olağanüstü bir ikrama mazhar olmuş, büyük bir mucize karşısında, insan kapıyı pencereyi mi sayar?

Biz hacca gidenleri ayıplıyoruz. Orada oturuyorlar:

"—Hocam Mescid-i Haram'ın kaç kapısı var?"

Sana ne yâ? Namazını kıl, ibadetini yap, Kur'an'ını oku, burada tavaf etmeye bak!

"—Bu kapının adı ne, minaresi kaç tane?"

Yâni ayıplıyoruz, diyoruz ki:

“—Maddî şeyleriyle ne uğraşıyorsun? Zamanın mekânın mukaddesliğinden istifâde et, sevap kazanmağa bak! Çarşıda, pazarda ne dolaşıyorsun?” diyoruz.

Hacılara tenbih ediyoruz, hocalar bunu hep tenbih ediyor. Siz de belki hacca gittiğiniz zaman arkadaşlarınıza söylüyorsunuz.

Peygamber Efendimiz bakar mı pencerenin nakışına, şusuna busuna? Ama Allah, Peygamber Efendimiz üzülmesin diye gözünden perdeleri kaldırdı, gözünün önüne Kuds-ü Şerifi, Mescid-i Aksà’yı getirdi. Oradan bir bir söyledi, ne sordularsa söyledi. Kapılarını anlattı, pencerelerini anlattı, nakışlarını anlattı, sayılarını söyledi, hepsini anlattı. Sustular ama tabii o durduğu yerden de görebiliyor, asıl başka maddî delil lâzım!

“—Başka ne var?” dediler.

“—Yolda sizin Şam’a ticaret için gönderdiğiniz kervanları gördüm. Bir kervanda deve kaybolmuş, onlara yollarını gösteriverdim. Susamıştım, filânca devenin semerine bağlı su kabından su içtim, gelince sorun!” dedi.

“—Hah, işte bu bizim için tam bir vesika, gelince sorarız.” dediler.

“—Falanca kervan vardı, bir başka tarafa giden, orda da iki insan kavga etti, ayaklarını yaraladılar.” dedi.

“—Hah, bu da bize delil olur.” dediler.

“—Sonra, bir de gelirken Ten’im’de yaklaşmış olan kervanınızı gördüm, isterseniz onu da söyleyeyim; başında gri bir deve var, onu şöyle bir adam çekiyor, arkasında şu yükler var, bu yükler var... O zaman gördüm, biraz sonra güneş doğarken gelir.” dedi, teferruâtıyla anlattı.

Dosdoğru kervanın görüneceği Seniyye Tepesi’ne gittiler. O tepeden kervanı gözlemeğe başladılar. Beklediler, beklediler:

“—Gelmiyor, yalancı...” filân derken, bir tanesi bağırdı:

“—Kervan geliyor!..”

Baktılar kervan geliyor, gördüler, öndeki deve gri, tarifler aynen uyuyor. Ondan sonra öteki kervanlar gelince sorguya

çektiler:

"—Evet, devemizi kaybetmiştik, bir ses bize 'Deveniz şu tarafta!' dedi, gittik oradan deveyi bulduk. Evet, öbür kervanda iki kimse kavga etmişti, yaraladılar birbirlerini..." Tamam.

Şimdi bunları hem o müşrikler anladılar, sustular; hem de ben size niçin anlatıyorum: Allah-u Teàlâ Hazretleri, her şeye kadir olan Mevlâ, kudreti sonsuz olan Mevlâ, Peygamber Efendimiz'i böyle kervandan su içecek şekilde, tepeden onları seyredecek şekilde Burak'a bindirip, Burak da adımını bir ufuktan bir ufuka atarak nasıl gittiyse, sarsmadan, üzmeden Peygamber Efendimiz'i Kuds-ü Şerif'e götürdü. İsrâ Sûresi'nin birinci âyetinde bu anlatılıyor, ne büyük şeref, ne büyük devlet...

Bunun adı *İsrâ*, bu bir mûcize Kur'an-ı Kerim'le sabit...

e. Semânın Kapıları

Sonra Peygamber Efendimiz Kudüs'te peygamberlerle buluştu, onlara namaz kıldırdı. Ondan sonra, yerden göğe doğru direk gibi bir güzel yol gördü. Bakışına doyum olmayacak kadar güzel bir şey, merdiven gibi bir şey, bir nur... Çok güzel bir şey olduğunu söylüyor Peygamber Efendimiz. "Melekler buradan gelirler, ölenlerin ruhlarını göğe buradan götürürler." diye, anlattı Peygamber Efendimiz bunun ne olduğunu.

Bu Mi'rac ne demek? *Mi'rac*, Arapça'da *miftah* gibi, *if'al* vezninde... Bu ne gösterir? Alet ismi... *Mi'rac* ne demek? *Alet-i urûc,* yâni yükselme aleti demek. Öyle bir şey ki, insanı göğe doğru yükseltiyor. Nedir bu, nasıl bir şey? İnsanın aklına asansör geliyor. Yâni asansör gibi nurdan bir şey ki, Peygamber SAS Efendimiz ona bindi, semâlara çıkmağa başladı. Bunun adı Mi'rac... Yâni Mi'rac mucizesi, o Mi'rac denilen alete binip, göğe doğru gitmesi ama; Mi'rac kelime olarak, işte o nurdan merdiven veya asansörün adıdır.

Peygamber Efendimiz'in böyle nasıl gittiğini gösteren mühim bir şey daha var; Peygamber Efendimiz'den Mâlik ibn-i Sa'saa RA,

bu göğsünün yarıldığını, sonra Mi'rac denilen merdiven gibi, asansör gibi insanı hızla göğe doğru götüren şeyi anlatıyor, ondan sonra Cebrâil AS'la beraber birinci semânın kapısına geldiklerini anlatıyor. Demek ki, bu nurdan yolun, bu semâların nihayetinde birer bekçisi var, yâni herkes öbür tarafa geçemiyor.

Peygamber Efendimiz diyor ki:

(*Festehteha*) "Cebrâil AS semânın kapısının açılmasını istedi..."

Mi'raca bindiler, yıldızların arasından yukarıya çıktılar. Bizim tahlil edemeyeceğimiz kadar uzaklıktaki semânın kapısına geldiler, durdular. Kapı var... Birinci semâ ile ikinci semâ arasında kapı var... Kur'an'ı Kerim'de semânın kapıları olduğu:

لاَ تُفَتَّحُ لَهُمْ أَبْوَابُ السَّمَاءِ (الأعراف: ٤٠)

(*Lâ tüfettehu lehüm ebvâbe's-semâ'*) "Kâfirler için, kötü insanlar için, semânın kapıları açılmaz." (A'raf, 7/40) diye geçiyor, Kur'an-ı Kerim'de var ama, nasıl olduğunu Allah bilir. Bizim kapılar gibi değil her halde, marangozun yaptığı kapılar gibi değil...

Oraya geldi, Cebrâil AS:

"—Aç kapıyı yâ melek" dedi?

Kendisine:

"—(*Kìle: Men ente?*) Sen kimsin?" diye soruldu.

Muhterem kardeşlerim, Cebrâil meleklerin en büyüğü... En büyük melek kim? Cebrâil... Peygamber Efendimiz onu nerde gördü? Asıl heyetiyle, ilk defa Hıra Mağarası'nda gördü, vahiy geldiği zaman gördü, ondan sonra da Sidre-i Müntehâ'nın orada aslî şekliyle gördü. Bunlar Necm sûresi'nde de geçiyor, tefsiri hadisi bilenler bilirler...

Semânın bekçisi melek:

"—Kimsin sen" diye sordu.

(*Ene Cibrîl*) "Ben Cebrâil'im."

Aleyhi's-selâm, Cebrâil'e selâm olsun. Büyük melek, sevdiğimiz, hürmet ettiğimiz... Bu sefer:

(*Ve men meak*) “Yanındaki kim?” diye sordu.

“—Muhammed, Allah’ın elçisi, habîbi, Muhammed-i Mustafâsı, seçkin kulu, safiyyullah, nebiyyullah, rasûlüllah, rahmetullah, sa’dullah, ni’metullah, hidâyetullah, necmullah, Allah’ın çok müstesnâ kulu, Muhammed...”

Diyor ki:

“—Ona dünyada peygamberlik vazifesi verildi mi?”

Bak haberi yok. Demek ki o kadar uzaklar ki, beş milyon yıllık yol diyoruz ya...

“—Verildi.”

“—Onun buraya gelmesine izin var mı? Ona davet geldi de ondan mı gidiyor?” Çünkü oradan öteye canlının gitmesi mümkün değil, bu canlıyken gidiyor; soruyor, işte:

“—Peygamberlik verildi mi, müsaade var mı, davet oldu mu?” diye soruyor.

(*Kàle: Neam*) “Evet” dedi.

Cebrâil AS sabırlı, cevap veriyor, kızmak yok, o da melek, vazifeli... Bu en büyük melek ama o da semânın meleği işte, öbür tarafa geçirmiyor...

Muhterem kardeşlerim, burada bir nokta koyalım! Cebrâil AS’ın müsaadeyle geçtiği semâ kapısından, Peygamber Efendimiz’in adının, sanının, vazifesinin, müsaadesinin sorulduğu semânın kapısından bazı ameller geçemez! *Amel* ne demek? İnsanların işlediği ibadetler vs... Bazı ameller geçmez.

Melekler, kulun yaptığı ibadeti, tesbihi, namazı orucu böyle alırlar, arı vızıltısı gibi vızıltıyla oraya götürürlerken, o melek sorar:

“—Dur! Bu ne, ne götürüyorsunuz, nereye götürüyorsunuz?”

“—İşte falanca kul şu ibadetleri yaptı, şunları şunları yaptı; onları götürüyoruz.”

“—Geriye götürün, bunları o herifin yüzüne çalın, kafasına patlatın onun! O adam riyâkâr, Allah bana: ‘Riyâkârların amelini buradan öteye geçirme!’ dedi, ben onun amelini yukarı geçirmem!” diyor

Semâ kapıları oyuncak değil, bilin bunları... Bir taraftan da titreyelim, korkalım! Münafığın, mürâinin, riyâkârın, günahkârın, amellerini geçirmiyor. Bunun bilin, bir...

Bir de müjdeli tarafını söyleyeyim muhterem kardeşlerim: Gece olunca, sadece bir gecenin değil her gecenin yarısı geçince, üçte biri geçince, üçte ikisi geçince, bir miktarı geçtikten sonra, semânın kapıları açılır! Ne demek istiyorum?

"—Gece kalkıp teheccüd namazına, zikre, tesbihe, istiğfara girişin!" demek istiyorum.

O zaman semânın kapıları açılır. Bekçi yok kapıda tevbe et, dua et, ibadet et... Geri çevirir haa!.. Ne yüzümüz var, ne halimiz var? Ama geceleyin, dualar makbul oluyor, göğün kapıları açılıyor. O zaman Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin dergâhına ibadetlerimiz dualarımız, kontrolsüz, engelsiz ulaşıyor.

Bundan ne çıkartıyoruz? "Geceleri kalkın, gecenin yarısı geçince, üçte biri geçince, üçte ikisi geçince, ne zaman kalkarsanız kalkın, münâsib bir zamanında abdest alın, namaz kılın, tevbe

edin, dua edin de o gecenin o mübarek vaktinden istifade edin!" diye söylüyoruz. Çünkü, Mi'rac gecesi senede bir defadır ama, her gecede bu devlet, bu saadet, bu imkân, bu fırsat vardır; onun için söylüyorum.

Geceleyin ibadet etmek için akşam erken yatın, uykunuzu alın, teheccüde kalmaya kendinizi alıştırın! Bu, Müzemmil Sûresi'nde geçiyor, Allah-u Teàlâ Hazretleri başka âyetlerle Peygamber Efendimiz'e tavsiye etmiş:

أَقِمْ الصَّلاَةَ لِدُلُوكِ الشَّمْسِ إِلَى غَسَقِ اللَّيْلِ وَقُرْآنَ الْفَجْرِ ، إِنَّ قُرْآنَ

الْفَجْرِ كَانَ مَشْهُوداً . وَمِنْ اللَّيْلِ فَتَهَجَّدْ بِهِ نَافِلَةً لَكَ ، عَسَى أَنْ

يَبْعَثَكَ رَبُّكَ مَقَامًا مَحْمُودًا (الإسراء:٧٨-٧٩)

(*Ekımi's-salâte li-dulûki'ş-şemsi ilâ gasekı'l-leyli ve kur'âne'l-fecr, inne kur'âne'l-fecri kâne meşhûdâ. Ve mine'l-leyli fetehecced bihî nâfileten lek, asâ en yeb'aseke rabbüke makàmen mahmûdâ.*) [Gündüzün güneş dönüp gecenin karanlığı bastırıncaya kadar belli vakitlerde namaz kıl; bir de sabah namazını… Çünkü sabah namazı şahitlidir. Gecenin bir kısmında uyanarak, sana mahsus bir nafile olmak üzere namaz kıl. Böylece Rabbinin, seni, övgüye değer bir makama göndereceğini umabilirsin.] (İsrâ, 17/78-79)

Peygamber Efendimiz'i teşvik ediyor:

"—Geceleyin kalk, teheccüd namazı kıl, Rabbin seni Makàm-ı Mahmûd'a ulaştıracak, onun şükrünü edâ et, onun için çalış!" diyor Peygamber Efendimiz'e...

Bize de fırsat, bizim için de büyük fırsat... Gecelerin kıymetini bilin, ömrünüzün saniyelerinin kıymetini bilin; akşamları, geceleri kahvelerde harcamayın! Akşam erken yatın, yatsı namazın kılın yatın, gece kalkın, göğün kapıları açıkken Allah'a yalvarın!..

Göğün kapıları bu gece de açılacak… Bu gece Mi'rac kandili

olduğundan değil, her gece açılıyor ve Allah-u Teàlâ Hazretleri semâ-i dünyaya nüzûl eyleyip… Ne demek bu kelimelerin Türkçesi? Allah-u Teàlâ Hazretleri en yakın semâya lütfuyla, keremiyle teşrif eyleyip, inip kullarına seslenir. Ama semâ-i dünyanın ne kadar büyük olduğunu demin söyledik. Oradan seslenir:[36]

يَنْزِلُ رَبُّنَا تَبَارَكَ وَتَعَالَى ، كُلَّ لَيْلَةٍ إِلَى السَّمَاءِ الدُّنْيَا ، حِينَ يَبْقَى

ثُلُثُ اللَّيْلِ الْآخِرُ فَيَقُولُ: مَنْ يَدْعُونِي فَأَسْتَجِيبَ لَهُ ، وَمَنْ يَسْأَلُنِي

فَأُعْطِيَهُ ، وَمَنْ يَسْتَغْفِرُنِي فَأَغْفِرَ لَهُ (خ . م . د. ت. ن. ه. حم .

عن أبي هريرة)

(*Yenzilü rabbünâ tebâreke ve teàlâ, külle leyletin ile's-semâi'd-dünyâ, hîne yebkà sülüsü'l-leyli'l-âhir*) "Rabbimiz Tebâreke ve Teàlâ Hazretleri her gece, gecenin son üçte biri kaldığı zaman, en yakın semâya nüzûl eyleyip, (*feyekùlü*) kullarına nidâ eder:

(*Men yed'ùnî feestecibe lehû*) 'Yok mu bana dua eden, duasını kabul edeyim!'

(*Ve men yes'elünî feu'tıyehû*) 'Yok mu benden bir şey isteyen, istediğini ona ihsân edeyim!'

---

[36]Buhàrî, *Sahîh*, c.I, s.384, no:1094; Müslim, *Sahîh*, c.I, s.521, no:758; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.I, s.420, no:1315; Tirmizî, *Sünen*, c.V, s.526, no:3498; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.I, s.435, no:1366; İmam Mâlik, *Muvatta'* (Rivâyet-i Yahyâ), c.I, s.214, no:498; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.487, no:10318; Buhàrî, *Edebü'l-Müfred*, c.I, s.264, no:753; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.IV, s.420, no:7768; Mizzî, *Tehzîbü'l-Kemâl*, c.XXVII, s.261; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXXVII, s.463, no:7564; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.V, s.253, no:8106; Ebû Hüreyre RA'dan.

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.81, no:16791; Dârimî, *Sünen*, c.I, s.413, no:1480; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.II, s.134, no:1566; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VI, s.125, no:10321; Cübeyr ibn-i Mut'im RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.II, s.164, no:3353; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXIV, s.17, no:26551.

(*Ve men yestağfirunî feağfire lehû*) 'Yok mu benden bağışlanma dileyen, onu bağışlayayım!' der."

"—Yok mu benden şunu isteyen, bunu isteyen!" diye fecr-i sadıkın, yâni sabah vaktinin gelişine kadar, yâni imsak kesilinceye kadar böyle seslenir durur. O fırsatı kaçırmayın, o pazarı kaçırmayın! Güneşi üstünüze doğdurmayın, gece ibadetini kaçırmayın!

f. Mi'rac'ın Süresi

Bakın eğer, İsrâ ve Mi'rac hadisesi rüyada olsaydı, bedenen olmasaydı, melek niye durdursun? Bizi durdurmuyor ki; kıyameti görüyoruz, sıratı görüyoruz, rüyada görüyoruz, o zaman insan durmuyor. Demek ki, gerçek bir seyahat ki, melek durduruyor, sorgu sual soruyor. Muhterem kardeşlerim buradan anlayın, ipuçlarından olayın büyüklüğünü anlayın! Olayı küçültmeyin, olayın muazzamlığını anlayın diye bunları söylüyorum, okuyorum, sahih kitaplardan söylüyorum.

Aziz ve muhterem kardeşlerim! Sonra bu olayın vukù bulduğu müşriklerin inkârından da belli; kâfirlerin, müşriklerin inkâr etmesinden de bu olayın olduğu anlaşılıyor. Demek ki, Peygamber Efendimiz söylemiş ki, inkâr etmişler. Söylemeseydi, inkâr ederler miydi? Demek ki, Peygamber Efendimiz söylemiş, demek ki bu olay var ki, kâfirler inkâr ediyorlar. Olmayan şey inkâr edilir mi? Hiç böyle bir şey olmasaydı, böyle bir inkâr da kitaplara girmezdi; oradan anlayın.

Aziz ve muhterem kardeşlerim! Tabii yedi kat semâyı geçti, semâlarda neler gördü?.. Bunlar bir hadise sığmaz. Peygamber SAS Efendimiz'in çok hadis-i şeriflerini okudum. Bunlar *Sıhah-ı-Sitte*'de, Altı Sıhhatli Hadis Kitabı'nda yazılan sapasağlam rivâyetler, çoğu Peygamber Efendimiz'in Mi'rac'daki müşahedeleri... Mi'rac'la ilgili çok bilgi var, ciltlerle bilgi var, çok şeyler göstermiş Allah-u Teàlâ Hazretleri...

Mi'rac hadisesi ne kadar sürmüş? Rivâyetlere göre üç-dört

saatte deniliyor. Yâni Ümm-ü Hâni Hazretleri'nin evinde yattı, Harem-i Şerif'e geldi, abdest aldı, manevî hazırlıklar tamamlandı. Kuds-ü Şerif'e gitti, namazları kıldı, yukarıları dolaştı, geldi, Ümmü Hâni Hazretleri'nin evine döndü. Üç-dört saatlik bir şey...

"—Bu kısa zamanda bu kadar geniş müşahedeler olur mu?"

"—Olur!"

Olduğunun isbatı şu: Şimdi burada beni dinleyen kardeşim var, arkadaşlarım var, siz de kendinizden biliyorsunuz; insan bazen dalıyor. Meselâ arkadaşlarıyla konuşurken dalıyor insan... Gece uyumamış, yorulmuş, çok çalışmış, başı önüne düşüyor, uyuyor. Bir uyuyor, bir uyanıyor, insan rüya görüyor... Şimdi buradaki arkadaşımı niçin söylüyorum? Biz onunla bir yere gidiyorduk, otobanda arabayı sürüyor, ben de kendisiyle konuşuyorum, gündüz:

"—Hay Allah yâ!.." dedi, elini dizine vurdu

"—Ne oldu, çıktığımız şehirde bir şey mi unuttun?" dedim. Yâni, "Hay Allah şunu alacaktım, almayı unuttum, dönelim mi demek istiyorsun?" dedim.

"—Yok..."

"—Ee, niye 'Hay Allah!' dedin?"

"—Uyudum." dedi.

"—Ben seninle konuşup duruyorum, ne zaman uyuyacaksın?" dedim

"—Uyudum, rüya bile gördüm." dedi.

Bak bazı şeyler çok çabuk görülüyor, yâni buna ne derler? *Bast-ı zaman* derler. Evliyâullah'ın kerâmetlerinde de vardır bu... Yâni bir anın içine, bir sene sığıyor bazen... O kadar anlatayım, anlayan anlar, bilen bilir... İnsan uykuya, şöyle bir başı bir düşer, bir kalkar; ondan sonra bir saat gördüğü rüyayı anlatır. Neden hızlı oluyor, bu neye benzer? Buradan iki saat konuşmayı banda alıyorsun, makineye takıyorsun, zızzt öteki banta geçiyor.

"—Ne çabuk geçti?"

"—Geçer."

İşte bu aletlerde çabuk olduğu gibi, bu manevî alemde de zaman içinde zaman oluyor, zaman genişliyor, insan bir çok

şeyleri müşahede ediyor, kısa zamanın içine sığıyor. Anladınız mı? Böyle oluyor bu işler...

g. Mi'rac'da Görülenler

Çok şeyler gördü, sayfalarla, ciltlerle… Nereleri gördü kısaca sıralayalım: Bir kere yedi kat semâyı gördü, oradaki peygamberleri gördü; Âdem AS'ı, Yusuf AS'ı, İdris AS'ı, Dâvud AS'ı, Mûsâ AS'ı gördü. Mûsâ AS'la uzun boylu görüştü. İbrâhim AS'ı, İbrâhim AS'ın nasihatlerini, tavsiyelerini dinledi. Bunların hepsini geçti; Kürsî'yi gördü, Arş-ı A'zam'ı gördü, onların meleklerini gördü. O muazzam Arş-ı A'lâ'yı tutan dört tane meleği gördü.

Ondan sonra Allah-u Teàlâ Hazretleri ona cehennemdeki azab gören insanların azablarını gösterdi. Misal, bir tanesini söyleyeyim:

Cebrâil AS'la gidiyorken bakıyor ki, bir adam eline kocaman bir kaya alıyor, öteki adamın kafasına şiddetle vuruyor; kocaman bir kaya, zor kaldırdığı bir kayayı vuruyor. Adamın kafası parça parça oluyor, beyni, kemikleri dağılıyor. Ama tekrar kafası bir araya geliyor, toparlanıyor. Tekrar vuruyor, tekrar dağılıyor; tekrar vuruyor, tekrar dağılıyor; tekrar bir araya geliyor, tekrar dağılıyor... Soruyor:

"—Yâ Cebrâil bu ne haldir?"

Tabii hadis uzun ama ben kısaca, hülâsasını anlatıyorum size...

"—Bu adam müslümandı..."

Bakın bir, dikkat edin!

"—Bu adam müslümandı, kırılan bu kafasıyla namazın farz olduğunu biliyordu, ama namaz kılmıyordu. İşte bu melek bunun kafasına ondan vuruyor."

Bak, azaba bak!..

"—Sen bu kafayla hem Allah'ın emirlerini bildin, hangi kafaya hizmet ettin de o emirleri tutmadın?" diye...

Peygamber Efendimiz bunları gördü. Kimisinin dilleri ateşten makaslarla kesiliyor, kimisinin tenasül uzuvlarından korkunç pis kokular çıkıyor; onlar zina eden insanlar, ötekiler gıybet eden insanlar... Cehennemde bunları gördü, cenneti gördü, kendisine verilen Kevser şarabının Kevser nehrini gördü.

إِنَّا أَعْطَيْنَاكَ الْكَوْثَرَ (الكوثر:١)

(*İnnâ a'taynâke'l-kevser.*) [Rasûlüm, kuşkusuz biz sana Kevser'i verdik.] (Kevser, 108/1) Onu gördü... Sidretü'l-Müntehâ'yı gördü, Tûba ağacını gördü...

Mekke'den Kudüs'e kadar Burak'la, seyahatin vasıtaları değişiyor; Kudüs'ten fezâya Mi'rac'la, asansör gibi, merdiven gibi, nurdan bir araçla çıktı. Uzaydan Sidretü'l-Müntehâ'ya kadar, cenneti, cehennemi, Levh-i Mahfûz'u, kalem-i ezeli, oradaki Beyt-i Ma'mur'u... vs. ziyaret etti. Cebrâil AS hepsini gösterdi, izahat verdi; bütün onları gördü... Yâni Rasûllullah Efendimiz, anlattığı, bildirdiği şeylerin hepsini gözüyle gördü. Sidretü'l-Müntehâ'ya geldiler, Cebrâil AS durdu.

Peygamber Efendimiz dedi ki:

"—Yâ Cebrâil buyur, daha öteye gidelim, yolcu yol arkadaşını yarı yolda bırakır mı? Hadi gel, gidelim!"

Cebrâil AS dedi ki:

"—Yâ Rasûlallah, benim takatim, benim hududum buraya kadar; ben buradan bir adım öteye gidersem, yanarım! Benim varlığım buradan ötesine uygun değil, buradan öteye tahammül edemem!" dedi.

Sidretü'l-Müntehâ'da Cebrâil AS kaldı. Kur'an-ı Kerim'de Sidretü'l-Müntehâ geçiyor, Kur'an-ı Kerim'de geçti mi, akan sular durur! Yâni, "Sahih rivâyet mi?" vs. demeğe hacet kalmaz, delil aramağa lüzum kalmaz. Sidretü'l-Müntehâ'ya geldi ne oldu?

Söyleşirken Cebrâil ile kelâm,
Geldi Refref önüne, verdi selâm.

Cebrâil, "Ben gidemem daha öteye yâ Rasûlallah!" derken, *Refref* geldi, Peygamber Efendimiz'in önüne... "Böyle bir yeşil satıh" diyorlar, bir melek diyorlar; nasıl bir mübarek varlıksa, çok güzel bir varlık... Refref geldi, selâm verdi:

"*—Es-selâmü aleyke yâ Rasûla'llah, yâ Cebrâil!*"

Nasıl geçti o konuşmaları, kim bilir orada neler oldu? Peygamber Efendimiz Refref'e bindi. Mi'rac'dan yukarı çıktıktan sonra öbür tarafları neyle dolaştı, asansörden indikten sonra nasıl dolaştı? Cebrâil'in kanadında dolaştı, Mikâil'in kanadında oraları dolaştı, Sidretü'l-Müntehâ'ya kadar...

h. Huzur-u Rabbi'l-Alemîn'e Varış

Ondan sonra? Ondan sonra Refref'le gitmeğe başladı. Öyle yerlere geldi ki, ne mekân var, ne zaman var, hiç bir şeyin olmadığı... Tabii öyle, işte bak, fezayı ne güzel tarif ediyor Rasûlüllah Efendimiz!.. Ne kadar güzel söylüyor, ne kadar doğru söylüyor. Başka türlü söylese olmaz.

Bir fezâ oldu o demde rû nümâ,
Ne mekân var anda, ne arz u semâ.

Hiç bir şey olmayan değişik bir şey.

Kim ne hâlidir, ne mâli ol mahâl,
Akl u fikr etmez o hâli fehm ü hâl.

Keşke Süleyman Çelebi'nin sözlerini herkes tam anlasa: "O mekânlar ne boştur, ne de doludur..." *Hâli* boş demek, *mâli* dolu demek... "O mahalleri ne boş diyebilirim, ne dolu diyebilirim; akıl ve fikir bu işin sırrını anlayamaz, çözemez." diyor. Aklın almayacağı şeyler...

Ref olup ol şâha yetmiş bin hicâb,

Nûr-u tevhid açtı vechinden nikàb.

İnsan bunu anladı mı, şimdi burada feryadların havaya çıkması lâzım! "Yâ Allah!.. Allah Allah!.." filân diye herkesin şaşırması lâzım!.. Millet anlayamadığı için susuyor. Ne diyor: "O Şah-ı rusûle perdeler kaldırılıp, tevhid nuru cemâlini gösterdi." diyor. Titrer, erir insan, mum gibi erir... Perdeler kalktı, yetmiş bin hicab kalktı. Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin yetmiş bin nurdan, yetmiş bin zulmetten perdeleri olduğu bildiriliyor; o perdeleri geçti.

Her birinden geçer iken ilerü,
Emr olurdu: "Yâ Muhammed gel berü!"

"*İlerü*" diyorlar, Süleyman Çelebi zamanında telâffuzu böyle... Hani Karadenizliler, "Cel cel!" diyor. Süleyman Çelebi de, "İlerü, berü" diyor. Biz şimdi başka türlü söylüyoruz.

Her perdeyi geçtikçe Allah'tan davet oluyordu: "Daha yakın gel Rasûlüm, Habîbim daha yaklaş, daha yaklaş!" diyordu, Allah-u Teàlâ Hazretleri... Perdeler kalkıyordu, Rasûllüllah Efendimiz tevhid nurunu müşahede ediyordu.

Ne güzel anlatıyor değil mi? Süleyman Çelebi anlatıyor... Öyle bir anlatmış ki, Süleyman Çelebi'ye çok büyük mükâfatlar vermek lâzım! Aşk olsun, amma mübarek sanatkârmış... Anlatılamayacak şeyleri ne kadar güzel anlatıyor. Çok müthiş anlatıyor. Çok alim adammış, çok àrif adammış, çok zarif adammış. Allah şefaatine erdirsin, cennette buluştursun:

"—Yahu sen Süleyman Çelebi misin? Ver elini öpeyim, Allah be!.. Ayağını da öpeyim!"

"—Neden?"

"—Sen Rasûlüllah'a medihler yazdın, sen Rasûlüllah'ı seviyordun, sana kurban olayım!"

Şeş cihetten ol münezzeh Zü'l-Celâl,
Bî-kem ü keyf ona gösterdi cemâl.

Târifin güzelliğine bak: “Altı yönden münezzeh olan Allah-u Teàlâ Hazretleri, niceliksiz, niteliksiz bir şekilde Rasûlüllah’a kendisini gösterdi.” Hadi bakalım, mekândan münezzeh, tarifsiz, keyfiyetsiz, kemiyetsiz... Tabii öyle olur.

Neden? Çünkü:

لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ (الشورى:١١)

(*Leyse kemislihi şey’ün*) [Onun benzeri hiçbir şey yoktur.] (Şûrâ, 42/11) Allah’a benzeyen bir şey bile yok ki, anlatılsın! Onun için, anlatılamaz.

فَلاَ تَضْرِبُوا لِلّٰهِ الْأَمْثَالَ (النحل:٧٤)

(*Felâ tadribû li’llâhi’l-emsâl*) “Allah’ı anlatmak için misâller vermeye filân kalkışmayın!” (Nahl, 16/74) Neden? Onun gibisi yok ki, neyi misâl vereceksin? O işte, Allah...

اللّٰهُ لاَ إِلَهَ إِلاَّ هُوَ الْحَيُّ الْقَيُّومُ (البقرة:٢٥٥)

(*Allàhu lâ ilâhe illâ hüve’lhayyü’l-kayyûm*) [O öyle Allah’tır ki, kendisinden başka hiçbir tanrı yoktur. O Hay’dır, Kayyûm’dur.] (Bakara, 2/255)

اللّٰهُ لاَ إِلَهَ إِلاَّ هُوَ لَهُ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنٰى (طه:٨)

(*Allàhu lâ ilâhe illâ hüve lehü’l-esmâü’l-hüsnâ*) [O öyle Allah’tır ki, kendisinden başka hiçbir tanrı yoktur. En güzel isimler ona mahsustur.] (Tâhâ, 20/8)

هُوَ اللهُ الَّذِي لاَ إِلَهَ إِلاَّ هُوَ الْمَلِكُ الْقُدُّوسُ السَّلاَمُ الْمُؤْمِنُ الْمُهَيْمِنُ

الْعَزِيزُ الْجَبَّارُ الْمُتَكَبِّرُ (الحشر:٢٣)

(*Huva'llàhü'llezî lâ ilâhe illâ hüvel'-melikü'l-kuddûsü's-selâmü'l-mü'minü'l-müheyminü'l-azîzü'l-cebbârü'l-mütekebbir*) [O öyle Allah'tır ki, kendisinden başka hiçbir tanrı yoktur. O, mülkün sahibidir, eksiklikten münezzehtir, selâmet verendir, emniyete kavuşturandır, gözetip koruyandır, üstündür, istediğini zorla yaptıran, büyüklükte eşi olmayandır.] (Haşr, 59/23)

Her birini oku, anla, yut, hazmet, arif kul ol, cahil kalma! Rasûlullah Efendimiz cemâlullahı gördü, Allah'ın huzuruna vardı, sen de hiç olmazsa ma'rifetini anla, hiç olmazsa Allah bilgisini anla!

"—Ne demek Allah bilgisi, ma'rifetullah?.. Bu adam àrif adam ne demek?"

Allah bilgisine âşinâ, Allah gönlüne Allah bilgisini ihsân etmiş kimse demek.

Şimdi bunlar ne diyor?

"—*Oh, my God!.. Güris God*"

Gel buraya, bırakmam seni! *God* derken neyi kasdediyorsun? Gel anlat bakalım, otur şuraya, '*My God*' dedin, kimi kasdettin? Söyle bakalım; '*Güris God*' derken neyi kasdettin? Anlat bakalım... Vah zavallı vah! Tüh be, yazılar olsun! Sen hiç bir şey anlamamışsın yâ, senin ma'rifetten hiç nasibin yok yâ!.. "God God" diyorsun da, ben benim Rabb'imi anlıyordum da neyse biraz zevk alıyordum. Hay Allah! Allah müstehakını versin, Allah hidayet versin... Böyle şey olur mu? *God* dediği; ellerinden, ayaklarından tahtaya çivilenmiş bir cesedi kasdediyor.

Öyle şey olur mu, Hazret-i İsâ'dan önce insanlar yok muydu? Hazret-i İsâ'dan önceki insanların God'u kimdi, Rabb'i kimdi? Onu anlasana, "*Lâ ilâhe illa'llah*" desene, Rabbü'l-âlemîn'in anlasana!..

Onun için ma'rifeti bilmek lâzım!..

Âşîkâre gördü Rabbü'l-izzet'i
Âhirette öyle görür ümmeti!..

Kısa, hülâsası bu... Peygamber Efendimiz Mi'rac'da Rabbini âşikâre gördü. *Âşikâre* ne demek? Ayan beyan demek.

"—İyi görmüş de!.."

Tamam sen de üzülme; mü'min olursak, cennete gidersek, Allah'ın sevdiği kul olursak, âhirette de biz öyle göreceğiz.

Sahabe-i kiram sordular:

Buhârî, Müslim, Ahmed ibn-i Hanbel ve Beyhakî Ebû Hüreyre RA'dan şöyle rivayet ettiler:[37]

أَنَّ النَّاسَ قَالُوا: يَا رَسُولَ اللهِ، هَلْ نَرَى رَبَّنَا يَوْمَ الْقِيَامَةِ؟ قَالَ:
هَلْ تُمَارُونَ فِي الْقَمَرِ لَيْلَةَ الْبَدْرِ، وَلَيْسَ دُونَهُ سَحَابٌ؟ قَالُوا: لاَ،
يَا رَسُولَ اللهِ! قَالَ: فَهَلْ تُمَارُونَ فِي الشَّمْسِ لَيْسَ دُونَهَا سَحَابٌ؟
قَالُوا: لاَ، يَا رَسُولَ اللهِ! قَالَ: فَإِنَّكُمْ تَرَوْنَهُ كَذَلِكَ (خ. م. حم.
ق. عن أبي هريرة)

(*İnne'n-nâse kàlû*) İnsanlar Peygamber Efendimiz'e dediler ki:

(*Yâ rasûla'llah, hel nerâ rabbenâ yevme'l-kıyâmeh?*) "Yâ Rasûlallah, biz kıyamet günü Rabbimiz'i görecek miyiz?"

---

[37] Buhàrî, *Sahîh*, c.III, s.287, no:764; Müslim, *Sahîh*, c.I, s.425, no:267; Ahmed ibn-i Hanbel *Müsned*, c.II, s.533, no:10919; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.XVI, s.450, no:7429; Ebû Avâne, *Müsned*, c.I, s.141, no:422; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.XII, s.45, no:6689; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.422, no:8265; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.X, s.41, no:19679; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VI, s.504, no:11637; Dârimî, *Sünen*, c.II, s.419, no:2801; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.VII, s.453; Taberânî, *Müsnedü'ş-Şâmiyyîn*, c.IV, s.186, no:3072; Ebû Hüreyre RA'dan.

(*Kàle: Hel tümârûne fi'l-kameri leylete'l-bedri*) "Siz mehtabın görülmesinde hiç bir şekkiniz, tereddüdünüz, münâkaşanız var mı? Görebiliyor musunuz mehtabı yeryüzünde iken? (*Ve leyse dûnehû sehâb*) Önde bulut olmadığı zaman görmekte bir mânî oluyor mu? Gökyüzünde tepsi gibi bir mehtap var, siz de aşağıdasınız. Bulut da olmadıktan sonra, görmekte bir mânî var mı, tereddüt var mı?"

(*Kàlû: Lâ, yâ rasûla'llah!*) "Tamam, görürüz yâ Rasûllah! Görmemek bahis konusu olmaz, görürüz."

(*Kàle: Fehel tümârûne fi'ş-şemsi leyse dûnehâ sehâb?*) "Önünde bulut olmadığı zaman, hava kapalı olmadığı zaman, güneşi görmekte bir tereddüdünüz, bir münakaşanız olur mu?"

(*Kàlû: Lâ, yâ rasûla'llah!*) "Hayır, olmaz. Görebiliriz, yâni hiç şekkimiz, tereddüdümüz olmaz."

(*Kàle: Feinneküm teravnehû kezâlik.*) "İşte böyle göreceksiniz Rabbinizi..." buyurdular.

O kadar âşikâr olarak siz de göreceksiniz. Aman imana sımsıkı sarılın! Bize para lâzım değil, bize mevki makam lâzım değil... Biz bu dünyada imtihan için geldik, bize îman lâzım, bize İslâm lâzım; aman İslâm'dan ayrılmayın! Aman marka, dolara aldanmayın, aman dünyaya kapılmayın! Fânî dünya, yalan dünya...

Yunus Emre ne güzel söylemiş:

Bilirim seni yalan dünyasın
Evliyaları alan dünyasın
Kaçan kurtulmaz senin elinden
Demir kafesler kıran dünyasın

Sevdiğim aldın, beni aldattın
Dönüp gülerek bakan dünyasın
Süleyman tahtın sen viran kıldın
Masumlar boynun büken dünyasın

Hiç kimseye vefası yok bu dünyanın… Aklını başına topla, Allah'ın sevgili kulu olmağa bak! Mark ve dolar para etmez, mevki makam para etmez, —bir de lafı kendime döndüreyim— profesörlük para etmez, müftülük para etmez, hocalık para etmez... Allah'ın sevgili kulu olacaksın. Allah'ın sevdiği kul olacaksın, Allah'ın emrini tutan kul olacaksın.

Sen hangi çocuğunu çok seviyorsun, hangi arkadaşını seviyorsun, hangi insanı seviyorsun? Bir insan nasıl sevilir, niçin sevilir, ne zaman kızılır, ne zaman sevilmez? Düşün, Rabb'ine kendini sevdirmeğe çalış! Gerisi boş... Rabb'in seni sevmezse, cümle cihan halkı sana yardım edemez! Allah seni severse cümle cihan halkı sana zarar veremez! İbrâhim AS'a zarar veremedikleri gibi.

İbrâhim AS efe bir adamdı, mübarek bir adamdı. Peygamber Efendimiz İbrâhim AS'ı görmüş. İbrâhim AS çok güzel yüzlüydü, küçük çocukları etrafında toplamış, onları terbiye ediyordu. Genç yaşta çocuklar İbrâhim AS'a emanet edilmiş orda... Çok güzel

yüzlüydü diyor.

İbrâhim AS puta tapmadı, Ay'a, Güneş'e tapmadı. Bâbillilerin tanrılarına, putlarına tapmadı. Ne yaptı?

"—Bunları yaratan alemlerin Rabbi var!" dedi, "Bunlara tapmayın!" dedi.

Bir de kızdı, erkekçe, mertçe söyledi. Bâbil kavminin hepsine:

"—Ben sizin bu putlarınızı kıracağım!" dedi İbrâhim AS...

Sonra da bir merasim gününde hepsini kırdı, kırdı da, onu ateşte yakmak istediler. Ateşe attılar, ama yakamadılar. Neden? Allah bir kulu sevdi de korudu mu, cümle cihan halkı ona zarar veremez! Onun için, Allah'ın sevgili kulu olmağa çalışmak lâzım!

i. Dünya Malı ve Cömertlik

Aziz ve muhterem kardeşlerim! Mühim olan Allah'ın sevdiği kulu olmaktır, hepsi boştur. İnsan sonunda her şeyin boş olduğunu anlıyor. Peygamber SAS'in bir hadis-i şerifi var, diyor ki:

"—Siz hepiniz başkasının malını seversiniz, hanginiz var içinizde başkasının malını sevmeyip de kendi malını seven, hanginiz kendi malını seviyor?"

Peygamber Efendimiz nükteli konuştu, ince bir şey söyledi diye anlayamıyorlar:

"—Yâ Rasûlallah, herkes malını sever. Baksana, vermiyor; istiyorsun, istiyorsun vermiyor."

El böyle açılmıyor, istersen uğraş, pehlivanlar gelsin açamıyor bunu; vermiyor. Malı çok seviyor, sımsıkı sarılmış, bırakmam diyor. Herkes malını seviyor.

Peygamber Efendimiz diyor ki:

"—Harcamayıp, harcamayıp, biriktirip, biriktirip de gittiğin mal kimin? Mirasçının!"

Sen kimin malını seviyormuşsun, koruyormuşsun, bekçilik yapıyormuşsun? Veresenin malını bekliyormuşsun. Yemedin, içmedin, rahat etmedin, harcamadın, hayra sarf etmedin, cihada vermedin; mirasçılar bak şimdi nasıl yiyorlar, çatır çutur...

“—Amma bol harcıyorlar. Ben bu kadar para harcamazdım yâ... Hiii ben bu paraları nasıl kazandım, alnımın teri buralardan böyle damlayarak şapır şapır aşağı döküldü. Bunlar böyle harcanır mı?..”

Harcanır. Kolay gelen kolay harcanır. Sen Allah yoluna harcamadın, başkasının malını seviyorsun.

İnsanın kendi malı hangisidir, muhterem kardeşlerim? Allah yoluna verdi mi kendi malı olur. Allah’ın sevdiği yola verdi mi, kendi malı olur. Nerden belli?.. Peygamber Efendimiz bir gün kurban kestirdi, dedi ki:

“—Ben camiye gidiyorum, kurbanı dağıtın!”

Evdekilere talimat verdi, emir buyurdu, camiye gitti. Kurbanı kestiler. Çok dikkat edin, çok hoşuma gidiyor, zihnimde iyice kaldı. Peygamber Efendimiz gelince sordu:

“—Ne yaptınız kurbanı, kesilen hayvanı, kuzuyu?..”

Diyorlar ki:

“—Yâ Rasûlallah hepsini, emriniz üzere dağıttık, kolunu dağıttık, budunu dağıttık, kaburgasını dağıttık, yüreğini dağıttık, kuyruğunu dağıttık; sadece bize bir kolu kaldı.”

Efendimiz kol etini severdi, budu değil de ön kolu severdi. Ön kol biraz yağsız oluyor galiba, kasaplar bilir, hepiniz bilirsiniz. Lezzetli oldu mu herkes nasıl bilir? İyi baklavanın nerde olduğunu, herkes gözü kapalı gider alimallah, iyi eti de bilir...

“—Ön kolu kaldı sadece; hepsi gitti, bir ön kolu bizim oldu” deyince; Efendimiz de:

“—Demek ki, ön kolu hariç hepsi bizim oldu.” dedi.

Neden? Dağıttı sadaka verdi hayır verdi, sevap yazıldı âhirette gitti, onun oldu. Yedi, yediği dünyada kalacak. İşte bunu anlamıyoruz.

Peygamber Efendimiz’i Allah neden sevdi, İbrâhim AS’ı Allah neden sevdi? İbrâhim AS’ı Allah neden halîlullah seçti? *Halîl*, samîmî dost... Çünkü çok cömertti. Peygamber Efendimiz de çok cömertti. Cömert olacaksın!

Cömertliğin üç çeşidi var, üç tabaka, birisinden birisi sana yarar, mutlaka yarar:

1. Mal cömertliği. Paran varsa Allah yolunda harca, hayır yap, cami yaptır, çeşme yaptır, fakir talebelere ver, dullara ver, hastalara ver, hastahane yaptır, bir şeylere harca işte, böyle sevaplı şeyi ara, bul, yap. Mal cömertliği...

2. Ten cömertliği, vücut cömertliği. Bu ne demek? Etini kesip, budunu kesip, ciğerini böbreğini satmak mı? Hayır... Ten cömertliği ne demek? Hizmet demek. Vucüduyla koşturacak hizmetine...

"—Camiye hizmet mi lâzım, badana mı lâzım? Taman ben yaparım? Ver bakalım kovayı, fırçayı getir!"

Tamam, işte bak cami tertemiz oldu, bahar temizliği el-hamdü lillah... Ne yaptı bu adam? Hizmet verdi. İşte bu ten cömertliği...

"—Falanca kimse hastaymış!"

"—Ee, vay hasta mı yâ?"

"—Ben onu geçen gün gördüm, zavallı hastalanmış, şekeri artmış, hastahaneye düşmüş de, evde hanımı var..."

"—Öyle mi?!."

Hemen kapıyı çalıyor:

"—Hacı abla hastalanmış hoca ağabeyimiz, bir ihtiyacın var mı? Söyle, çarşıdan, pazardan alayım, geleyim!.."

"—Yok, teşekkür ederim, Allah razı olsun..."

—Vardır, vardır...

Hemen gidiyorsun, bakkaldan, bilmem nerden, şurdan burdan malzemeleri dolduruyorsun... Adam yok evde, hacı teyze mi gitsin alış-veriş yapsın? Hemen götürüyorsun, veriyorsun... Nedir bu? Hizmet, ten cömertliği. Mal cömertliği, para vermek; ten cömertliği, hizmet etmek... Allah'a hizmet etmek, camiye hizmet etmek, Kur'an'a hizmet etmek, bir müslüman garibana hizmet etmek... Hepsi makbul...

3. Bir de can cömertliği var. Can cömertliği, canını vermek. Bir gül bahçesine girercesine kara toprağa girmeğe can atmak, kalkıp gitmek, "*Allahu ekber... Allahu Ekber... Allah... Allah...*" diye diye

cihad etmek, canını vermek, şehid olmak...

Geldi birisi dedi ki:

"—Yâ Rasûlallah, ben ayyaş bir adamım, içerim ben. Şimdi harb oluyor, şimdi müslüman olsam, sana inansam bağlansam, şu savaşa girsem, ölsem cennete girer miyim?"

Peygamber Efendimiz:

"—Girersin!" dedi.

"—İçkiciydim, namaz da kılmadım, yâni bir hayrım, hasenâtım da olmadı..."

"—Girersin!" dedi.

Neden?.. İnsan: "*Eşhedü en lâ ilâhe illa'llah*" dedi mi, bütün günahlarının hepsi cızzt silinir. Gelsin bir Alman: "*Eşhedü en lâ iâhe illa'llah*" dese, bütün eski küfrü, inkârı, zinası, içkisi hepsi silinir muhterem kardeşlerim!.. Neden? İslâm, kendisinden önceki, İslâm'dan önceki bütün hayatını, rezaletini siler, ondan...

"—Cennete girersin!" dedi

Ne olacak? Cennete girecek, namaz kılacak vakit yok.

"—'*Eşhedü en lâ ilahe illallah ve eşhedü enne muhammeden abdühû ve rasûlüh*.' Uzat elini bey'at edeyim yâ Rasûlallah!" dedi.

Pamuk gibi sıcacık, mübarek elini tuttu Peygamber Efendimiz'in, beyat etti ona:

"—Tâbiyim sana yâ Rasûlallah, emrindeyim, inandım sana, mü'minim, müslümanım, bağlandım sana" dedi.

Ondan sonra neşeli, müslüman olduğundan keyifli. "Şurada birazcık karnımı doyurayım da, düşmanla iyi çarpışayım!" dedi. Oturdu torbasından hurmaları çıkarttı. Bir iki tane atıştırırken:

"—Allah, Allah! Yâ, orada cennet duruyor, ben burada hurma yiyorum! Cennete girmekte gecikirim." dedi, hurmayı savurdu kenara attı. "Yâ Allah!" dedi, girdi cihada... Çarpıştı, şehid oldu, cennetlik oldu.

Bu ne?.. Can cömertliği... Canını veriyor, başkası veremez, mü'min verir. Canını mü'min insan verir, mü'minler verir. Ecdadımız verdi, nur içinde yatsınlar. Şehidlerin şefaat hakkı var, Allah şefaatlerine erdirsin. Allah için şehid oldular.

Bizim aileden kaç tane?.. Dedem gitmiş, amcam gitmiş, dayım gitmiş, akrabamız gitmiş; Çanakkale'ye yakınız ya biz... Ooo, kaç tane şehid var, şehid torunuyuz. Onların hürmetine memleketin istiklâli kurtuldu.

İnsan ne olacak?.. Allah'ın sevdiği bir şeyleri bulacak, onları yapacak. Allah'ın rızasını kazanacak. Şu kâinatın Rabbi'nin, mülkün sahibinin, kudret-i külliye sahibi Yaradanının varlığını, birliğini bilecek; "Yâ Rabbî, eski hayatım sana mâlum, ben pişmanım. Amma bu Mi'rac Gecesi'nde gönlüm yumuşadı, yâ Rabbî bundan sonra sana iyi kulluk etmek istiyorum, ne emredersen yapacağım!" diyecek. İnsan Allah'ın rızasını arayacak...

Bizim bu dünyadaki amacımız nedir? Amaç, gàye nedir:

إِلٰهِي أَنْتَ مَقْصُودِي ، وَرِضَاكَ مَطْلُوبِي !

(*İlâhi ente maksùdî, ve rıdàke matlûbî*) "Yâ Rabbî, gàyem, amacım sensin; ben senin rızanı kazanmak istiyorum yâ Rabbi! Onun bunun iltifatı, alkışı bana lâzım değil; parası, pulu bana lâzım değil; sevmesi, beğenmesi bana lâzım değil..."

Birçok hatalı işi neden yapıyoruz? Bakıyorum adam fıkra anlatıyor, tüylerim diken diken oluyor. Öyle fıkralar anlatıyor ki, —müstehcen değil, müstehcenler ayrı— ben korkuyorum, tüylerim diken diken oluyor; "Ne yapıyorsun yâhu?" diyorum. Meselâ fıkra: Adam cennete girmiş de... Eee?!. Bakmış cennette softalar varmış. Uzun sakallı, bilmem ne... Beğenmemiş orayı da: "Ulan bizim arkadaşların hiç birisi burada yok!" demiş. Ondan sonra bir dilekçe vermiş de, yâni:

"—Ben buraya yanlışlıkla girdim, ben cennetlik insan değilim, beni cehenneme sevk edin!" demiş.

Dilekçesi kabul olmuş da, cehenneme gitmiş de, kapıdan girer girmez kafasına bir tokmak vurmuş zebânîler, kafası parçalanmış.

"—Yâhu niye vuruyorsunuz? Ben böyle cennetten baktığım

zaman burada böyle bir şeyler görüyordum.”

“—O bizim propaganda servisimiz.” demiş de filân...

Kih kih kih, kah kah kah... Yâ sen neyle alay ediyorsun, sen neyi anlatıyorsun, delirdin mi? Din oyuna gelir mi? Cennetle, cehennemle dalga geçilir mi?.. “Cennet senin olsun, ben cenneti istemem!” bilmem böyle ne laflar, insan neler duyuyor, Allah saklasın, Allah akıl fikir versin... Ne yapacağız?

إِلٰهِي أَنْتَ مَقْصُودِي ، وَرِضَاكَ مَطْلُوبِي !

(*İlâhi ente maksûdî, ve rıdàke matlûbî*) Amacımız Allah’ın rızasını kazanmak; Allah’ın rızasını kazanmak için neler yapmak gerekiyorsa yapacağız.

Bakın İslâm’ın güzelliklerinden, Peygamber SAS Efendimiz diyor ki:[38]

دِينارٌ أَنْفَقْتَهُ في سَبِيلِ اللهِ ، وَ دِينارٌ أَنْفَقْتَهُ في رَقَبَةٍ ، وَ دِينارٌ

تَصَدَّقْتَ بِهِ عَلٰى مِسْكِينٍ ، وَدِينَارٌ أَنْفَقْتَهُ على أَهْلِكَ ؛ أَعْظَمها

أَجْراً الَّذِي أَنْفَقْتَهُ على أَهْلِكَ (م. حم. عن ابى هريرة)

(*Dînârun enfaktehû fî sebîli’llâh*) “Allah yolunda harcadığın para... Bir Allah yolunda harcanan para; cihada, hacca, umreye harcanan para; (*ve dînârun enfaktehû fî rakabetin*) köle azad etmek için, yardım olsun diye, bir müslüman esir kölelikten kurtulsun diye harcadığın para; (*ve dînârun tesaddakat bihî alâ miskîn*) sadaka olarak fakire fukaraya verdiğin para; (*ve dînârun*

---

[38] Müslim, *Sahîh*, c.V, s.160, no:1661; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.473, no:10123; Begavî, *Şerhü’s-Sünneh*, c.III, s.204; Ebû Hüreyre RA’dan.

Kenzü’l-Ummâl, c.XVI, s.277, no:44444; *Câmiü’l-Ehàdîs*, c.XII, s.491, no:12390.

enfaktehû alâ ehlik) ve ailene harcadığın para...”

Bunların sevabı en fazla olanı hangisi bilin bakalım? Allah yolunda harcanan, hacca umreye cihada harcanan; kölelikten kurtarmak için, insanlar kurtulsun diye harcanan, fakirler doysun, yesin içsin diye harcanan; ailesine harcanan dört paradan en hayırlısı hangisidir?

Peygamber Efendimiz buyuruyor ki:

(*A’zamühâ ecran ellezî enfaktehû alâ ehlik*) “En sevaplısı ailene harcadığındır.”

Bak İslâm aile muhabbetine ne kadar önem veriyor. Evine file götürüyorsun ya, hanımına çoluğuna çocuğuna yiyecek, içecek götürüyorsun ya, en sevaplı harcama o... Bak İslâm ne kadar güzel bir din! Hepsi güzel de, ama aile muhabbetine ne kadar önem veriyor. İşte Allah’ın rızasını kazanmanın çaresine bakacaksın!

j. En Faziletli İbadet: Zikrullah

En sevaplı işlerden birisi hangisidir? En sevaplı işlerden birisi zikrullahtır. Peygamber Efendimiz buyuruyor ki:

“—En faziletli ibadet zikrullahtır.”

Diyorlar ki:

“—Cihaddan da mı daha faziletli?”

“—Evet, kılıcını alsan, düşmana saldırsan, onlara kılıç vursan, onlar da sana kılıç vursa, kılıcın kırılsa, hayvanın yaralansa bile, zikrullah daha üstündür.” diyor.

Sevaplı ibadetlerden birisi...

“—Aman hocam, bu zikrullah hangi pazarda satılırsa biz de alalım. Bak çok sevaplıymış. Bunu biz de yapalım, bu zikrullah nasıl yapılır?”

Kolay Peygamber Efendimiz tavsiye etmiş. Bak bu Ümm-ü Hânî Hazretleri halası ya, evine gittiği... Ona bir hadis-i şerifte diyor ki:

“—Günde yüz defa “*Lâ ilâhe illa’llah*” de, çok sevabı var. Bundan büyük sevap olamaz, ancak birisi daha çok yaparsa

alabilir.” diyor.

Al, işte yüz tane “*Lâ ilâhe illa’llah*” de... Ne olur yâni, bir yerinden bir şey mi eksilir, zaman mı çok geçer? Hayır, zaman bakımından kısa, söylemek bakımından kolay.

“—Yâ, ben bunu otobüste bile yaparım. Bir istasyondan öteki istasyona gidinceye kadar cebimde yüz defa tesbihi bir çevirdim mi, yüz defa “*Lâ ilâhe illallah*” derim.”

İşte bak kolay, sevabı en çok, mizanda en ağır geliyor ve en şerefli... Şerefi nereden? Bir kul Allah’ı zikrederse, Allah da kulu zikrediyor.

“—Hocam öyle şey olur mu, bunu ilk defa duydum?”

O zaman ben de sana ayet okuyayım; *bi’smi’llâhi’r-rahmani’r-rahîm*:

فَاذْكُرُونِي أَذْكُرْكُمْ ، وَاشْكُرُوا لِي وَلَا تَكْفُرُونِ (البقرة:١٥٢)

(*Fezkürûnî ezkürküm, veşkürûlî ve lâ tekfürûn*) “Ey kulların, siz beni zikredin, ben de sizi o zaman zikrederim; siz bana şükredin, küfran-ı nimette bulunmayın!” (Bakara, 2/152) buyruluyor.

“—Kul Allah'ı yalnız zikrederse, Allah da kendisi zikreder. Kul Allah’ı toplulukta zikrederse, Allah da daha hayırlı bir toplulukta zikreder. Kul Allah’a bir karış giderse, Allah kula bir arşın gelir. Kul Allah’a yürüyerek giderse, Allah kuluna koşarak gelir.” diyor Peygamber Efendimiz.

Bunlar nedir? Bir şeyi anlatmak için söyleniyor; yâni senden küçücük bir gayret olursa, Allah’tan çok büyük lütuf var demek.

Allah seni zikredecek. Düşünebiliyor musun? Gökte meleklere diyecek ki:

“—Wuppertal şehrinde bir kul var, adı şudur, budur, bilmem nedir.”

Allahu ekber, ne kadar güzel bir şey!

Bak, Allah demek, kolay bir ibadet... Peygamber Efendimiz

diyor ki:

"—Ben bile günde yüz defa "*Estağfiru'llah*" derim, siz de deyin!" diyor.

O Peygamberken "*Estağfiru'llah*" diyor. *Estağfiru'llah* ne demek? "Affet beni Allah'ım, affını mağfiretini istiyorum!" demek... E deyiver mübarek, ne olur yâni? Yüz defa "*Estağfiru'llah*" deyiver... Efendimiz tavsiye ediyor, sizden istiyor. Neden istiyor? Sevap kazanasınız, bağışlanasınız diye... İstiğfar varken kulda günah kalmaz, çünkü Allah affeder. Allah *Gaffâru'z-zünûb'*dur, gece gündüz affediyor.

Estağfiru'llah deyiver. Hatanı düşün, anla, af dile! "Affedersiniz!" demeyi biliyorsun, "Özür dilerim!" demeyi biliyorsun, "*Estağfiru'llah*" demeyi de öğren! "Yâ Rabbî, ben sana güzel kulluk yapamıyorum, çok istiyorum ama hep hata ediyorum!" de...

Hepimiz öyleyiz. İyi kulluk yapmak istiyoruz, her seferinde binbir türlü hata, her gün sabahtan akşama kadar hata ediyoruz. Konuşmamız sert oluyor, birisinin kalbini incitiyoruz, hanımın kalbini kırıyoruz, şöyle yapıyoruz, böyle yapıyoruz... Bize yüz tane ne, binlerce "*Estağfiru'llah*" dememiz lâzım. Her hatamıza bir "*Estağfiru'llah*" demek gerekirse, binlerce *Estağfiru'llah* dememiz lâzım!

Yüz "*Estağfiru'llah*" deyiver mübarek, Mi'rac Gecesi'nden hatıra kalsın! Ümm-ü Hânî Validemiz'den hatıra kalsın; yüz tane de "*Lâ ilâhe illa'llah*" deyiver, ne olur yâni? Sonra yüz defa da salevat getiriver!

"—E o da nerden çıktı hocam? Sen şimdi yavaş yavaş bizi derviş yapacaksın, planlı programlı ilerliyorsun, gizliden gizliye, siperden başını çıkartmadan..."

Bak, Allah-u Teàlâ Hazretleri buyuruyor ki:

إِنَّ اللهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلُّونَ عَلَى النَّبِيِّ ، يَاأَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا صَلُّوا

عَلَيْهِ وَسَلِّمُوا تَسْلِيمًا (الأحزاب:٥٦)

(*İnna'llàhe ve melâiketehû yusallûne ale'n-nebiy*) "Allah da, melekleri de Rasûlüllah'a salât ediyorlar. (*Yâ eyyühe'llezîne âmenû*) Ey iman edenler, (*sallû aleyhi ve sellimû teslîmâ*) siz de ona salât ü selâm getirin!" (Ahzab, 33/57)

Allaaahümme salli alâââ seyyidinâââ... Muhammedinin nebiyyil-ümmiyyi ve alâââ... Âlihîîî ve sahbihîîî ve sellim.(2 defa)

Allaaahümme salli alâââ seyyidinâââ... muhammedini'llezî câe bi'l-hakkı'l-mübîn... Ve erseltehû rahmeten li'l-àlemîn.

Ne dedik? (*Erseltehû rahmeten li'l-àlemîn*) "O peygambere salât-ü selâm olsun ki yâ Rabbî, sen onu âlemlere rahmet olarak indirdin." (*Câe bi'l-hakkı*) ne demek; hakkı getirdi, hakîkati getirdi demek... Ap âşikâre hakikatleri getirdi bize; Allah râzı olsun, Allah şefaatine erdirsin... O bize bu hadis-i şerifleriyle dini öğretmeseydi ne kadar cahil kalırdık. "Hakîkati bize getirdi, sen onu âlemlere rahmet olarak indirdin, ona salât ü selâm olsun..."

Yüz defa deyiver! Peygamber Efendimiz'in, "Yüz defa salât ü selâm getirin!" diye tavsiyesi var. Bir insan Peygamber Efendimiz'e bir salât ü selâm getirirse, Allah ona on salât eder. On salevât getirirse, yüz nimete mazhar olur, mükâfata mazhar olur; otuzu bu dünyaya, yetmişi ahirete aittir.

k. Hans'ın Peygamberimiz'e Selâmı

Bir şey anlatacağım size, hep anlatıyorum, bayatlamayan bir hikâye anlatacağım size, duymadıysanız duyun: Almanya'daki bir kardeşimiz anlattı bana, belki içinizden birisidir, ben kim olduğunu unuttum. "Hocam o bendim!" derse, ben de adını sanını kaydederim, bundan sonra adını unutmam.

Buradan birisi, çalıştığı fabrikaya dilekçe vermiş. Çalışkan bir eleman, iyi bir eleman fabrika müdür seviyor demiş ki:

"—Müdür bey, şu ayın şu gününden şu ayın şu gününe kadar

izin istiyorum!"

Patron demiş ki:

"—Olmaz, ben sana o zaman izin veremem!"

"—Hayır, bu vakitte gideceğim."

"—E, vermiyorum izin..."

"—Vermezsen yine gideceğim."

"—İşinden olursun, işsiz kalırsın!"

"—Kalayım..." demiş.

"—Yâhu, mahrum olursun haklarından!

"—Olayım..."

"—Niye bu kadar inad ediyorsun?"

"—Hac var, bizim Mekke'ye gitmemiz lâzım, hac yapmamız lâzım!" demiş.

"—Hà, o zaman iş değişti. Tamam, ibadetse müsaade ediyorum." demiş.

Bizim Türkiye'dekiler gibi inatçı değil. Türkiye'dekiler: "Seni gerici seni!" derler, Atatürk'ten, bilmem nereden bir sürü arka çıkartmaya çalışırlar kendilerine... Ne baş örttürürler, ne sakal bıraktırırlar, ne hacca gönderirler. Bazı firmalar var Türkiye'de:

"—Cumaya gideceksen benim firmama girme!" diyor.

Adını söylemiyorum, aslında söylemek lâzım, yıkılsın diye söylemek lâzım ama...

"—Hocam, 'Cumaya gideceksen benim firmama girme!' diyor."

Ben de girme dedim. Allah'ın işi mi kalmadı yâ! Allah rızkı nasıl olsa verecek.

Örümcek metruk bir evin bodrumuna ağ kuruyor. Allah ona rızkını gönderiyor, pırr pırr takılıyor. Rızkına Allah kanat veriyor, uçarak geliyor. Ağına sinek takılıyor bodrumda… Hiç de böyle işlek bir yer değil, iyi dükkan açılacak bir yer değil. Ama ağını oraya kuruyor örümcek, Allah da onun rızkına kanadı veriyor, oraya takılıyor. O da onu yiyor, oturduğu yerden... Alem sabahleyin çalışmaya, rızık aramaya gidiyor; bu evinde dururken rızkı kanatlanmış, geliyor.

Gelir. Çocuk çalışmasını bilir mi? Bilmez. Ama nasıl doyuyor

karnı, Allah nasıl doyurtturuyor? Anası babası bahane, ama süt ağzına geliyor, karnı doyuruyor. Allah herkesin rızkını veriyor.

Bu patron demiş ki:

"—İbadetse, o zaman müsaade ederim, tamam, ayarlarız; git! Ben seni seviyorum." demiş.

Bu da hazırlanmış, ihramları hazırlamış, valizleri hazırlamış. Hangi firmayla anlaşmışsa anlaşmış. Ondan sonra patronun yanına gitmiş:

"—Tamam ben tatile çıkıyorum, hacca gidiyorum." demiş.

"—Pekiyi, güle güle git!" filân demiş o da...

En son cümlesi mühim, giderken, kapıdan çıkarken:

"—Ha, dur, Muhammed'e benden selâm söyle!" demiş.

Allahu ekber! Alman'a bak yâ, vay be ne açıkgözler var dünyada! Alman patron:

"—Muhammed'e benden selâm söyle!" demiş.

Adamın ismi de Hans'mış. Zaten hep Almanlar Hans'tır, bizim askerlerin Mehmetçik olduğu gibi... Ama bunun adı hakîkaten Hans'mış.

"—Muhammed'e selâm söyle!" demiş.

"Gittim hocam, haccettim, tavaf yaptım vs. Medine-i Münevvere'ye geldim, Peygamber Efendimiz'in mescidine girdim, sıkışık, izdiham... Peygamber Efendimizin türbesinin karşısında, arkada durdum, gözüm kapalı..."

"—Es-salâtü ve's-selâmü aleyke yâ Rasûla'llah!"

Salât ü selâm, gözyaşları şaldır şuldur aşağı doğru... Aklına gelmiş, demiş ki:

"—Yâ Rasûlallah, bilmiyorum söylemek doğru mu, yanlış mı ama, Almanya'dan ben ayrılırken, bizim patron Hans size selâm söyledi." demiş, gözü kapalı...

Ondan sonra Türkiye'ye gelmiş, orada benimle konuştu. Dedi ki:

"—Hocam, daha Almanya'ya gitmeden, Hans'ın müslüman olduğu haberi geldi." dedi.

Neden muhterem kardeşlerim? Peygamber Efendimiz'e selâm söylediği için... Peygamber Efendimiz'e, Muhammed'e selâm söyledi.

l. Zikir İmanı Korur

Bu Muhammed-i Mustafâ'ya yüz tane salât ü selâm söylemek istemez misin?.. Senin üstüne fazla mı yük yüklüyorum yâni, çok mu ağır gelir? Yüz defa salât ü selâm getir! İstediğin zamanda yap!.. İster yolda yap, ister takside yap, ister işyerinde kaytar, arada yap, ister öğle tatilinde yap, ister gece yap... Yüz tane salât ü selâm getir Peygamber Efendimiz'e!..

—Daha var mı?..

Var... Ondan sonra da çok çok Allah de!.. "Allah... Allah... Allah..." Diyebildiğin kadar Allah de!.. Neden?..

Bir kez Allah dise, aşk ile lisân,
Dökülür cümle günah misl-i hazân!

Sapır sapır günahlar dökülür. "Allah... Allah..." de! Bazan şaşırdığımız zaman, hayret ettiğimiz zaman Allah Allah diyoruz; öyle değil... Ne yapacaksın? Aşk ile Allah Allah diyeceksin.

Sonra yüz defa da *Kulhüva'llàhu ehad* oku... En uzunu bu, çok uzun sûre, nah bu kadar uzun sûre... (!) Ne kadar uzun?

قُلْ هُوَ اللهُ أَحَدٌ . اللهُ الصَّمَدُ. لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ. وَلَمْ

يَكُنْ لَهُ كُفُوًا أَحَدٌ (الاخلاص:١-٤)

(*Kul huva'llàhu ehad. Allàhus-samed. Lem yelid. Ve lem yûled. Ve lem yekün lehû küfüven ehad.*) (İhlâs, 112/1-4)

Amma uzunmuş ha, ne kadar uzun sûre... (!) Kur'an'ın en kısa sûresi... Yüz defa da onu da oku! Neden? Onu da tavsiye ediyor Peygamber Efendimiz.

Peygamber Efendimiz'den beş tane tavsiye söyledim size: Yüz *Estağfiru'llah*, yüz *Lâ ilâhe illa'llah*, diyebildiğin kadar *Allah Allah*, yüz defa *salevât-ı şerife*, yüz *Kul huva'llàhu ehad*....

Bende söylemesi, sizden işlemesi; sevaplar müşterek... Ben sizin sevaplardan almayacağım, ben sizin sevabınızı bölmeyeceğim. Allah-u Teàlâ Hazretleri bir insan iyi bir şey yaptı mı, ona sevabını tam veriyor. Allah'ın hazinesi sonsuz...

لَهُ مَقَالِيدُ السَّمَاوَاتِ وَالأَرْضِ (الزمر:٦٣)

(*Lehû mekàlidü's-semâvâti ve'l-ard*) [Göklerin ve yerin anahtarları, mutlak hükümranlığı onundur.] (Zümer, 39/63)

لَهُ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالأَرْضِ (الحديد:٥)

(*Lehû mülkü's-semâvâti vel-ard*) [Göklerin ve yerin mülkü onundur.] (Hadîd. 57/5)

وَ لِلّٰهِ خَزَائِنُ السَّمَاوَاتِ وَالأَرْضِ (المنافقون:٧)

(*Ve li'llâhi hazâinü's-semâvâti ve'l-ard*) "Yerlerin göklerin hazineleri Allah'ın..." (Münâfikùn, 63/7)

Senin sevabını kesmiyor Allah, sana sevabı tam veriyor, seninkinin bir mislini de benim deftere yazıyor. Neden:[39]

اَلدَّالُّ عَلَى الْخَيْرِ كَفَاعِلِهِ (حم. طب. خط. عد. عن أبي مسعود الأنصاري؛ ت . ع . وابن أبي الدنيا عن أنس؛ حم . عد. عن سليمان بن بريدة عن أبيه؛ هب. عد. عن ابن عباس)

---

[39] Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.274, no:22414; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XVII, s.226, no:628; Kudâî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.I, s.85, no:86; İbn-i Hibbân, *Tabakàtü'l-Muhaddisîn*, c.IV, s.217; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.VII, s.383; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.II, s.342; Ebû Avâne, *Müsned*, c.IV, s.478, no:7400; Ebû Mes'ud el-Ensârî RA'dan.

Tirmizî, *Sünen*, c.V, s.41, no:2670; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.VII, s.275, no:4296, İbn-i Ebi'd-Dünyâ, *Kadài'l-Havâic*, c.I, s.39, no:27; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.357, no:23077; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.III, s.298; Süleyman ibn-i Büreyde babasından.

Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.VI, s.116, no:7657; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.V, s.90; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Taberânî, Mu'cemü'l-Evsat, c.III, s.34, no:2384; İbn-i Hacer, *Lisânü'l-Mîzân*, c.IV, s.351, no:1031; Ukaylî, *Duafâ*, c.III, s.306, no:1317; Sehl ibn-i Sa'd RA'dan.

Bezzâr, *Müsned*, c.V, s.150, no:1742; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VI,s.266; İbn-i Hibbân, *Tabakàtü'l-Muhaddisîn*, c.III, s.555; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.233, no:3121; Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan.

İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.III, s.418; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXVIII, s.193; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.II, s.233, no:3121; Hz. Aişe RA'dan. RE, 207/5.

Kenzü'l-Ummâl, c.VI, s.359, no:16052-16055; *Keşfü'l-Hafâ,* c.I, s.399, no:1282; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XII, s.493, no:12394.

(*Ed-dâllü ale'l-hayri kefâilihî*) "Bir hayra delâlet eden, o hayrı işleyen gibi sevap alır" da ondan.. Sen "*Estağfiru'llah*" diyeceksin, "*Lâ ilâhe illa'llah*" diyeceksin, salât ü selâm getireceksin, *Kul huva'llahu ehad* okuyacaksın; hepsi sevap, sevabını kazanacaksın.

"—*Estağfiru'llah* demenin sevabı ne hocam?"

Estağfiru'llah deyince Allah affediyor, *Estağfiru'llah* deyince günah kalmıyor da ondan.

Peygamber SAS Efendimiz buyurmuşlar ki:[40]

لاَ كَبِيرَةَ مَعَ الاِسْتِغْفَارِ ، وَلاَ صَغِيرَةَ مَعَ الإِصْرَارِ

(الديلمي عن ابن عباس)

(*Lâ kebîrete mea'l-istiğfar*) "Tevbe ve istiğfarla büyük günah kalmaz. Ne güzel, günahlar affolsun diye Estağfiru'llah diyorsun.

(*Ve lâ sağîrate mea'l-isrâr*) "Israrla işlendiği zaman, günahın küçüklüğü kalmaz." Çünkü toplanıyor büyük oluyor. O zaman insanın başına dert açar. Bu günahları işleyen kişi, müslüman da olsa, Allah'ın kahrına cezasına uğrar.

"—*Lâ ilâhe illa'llah* niye deniliyor hocam?"

Peygamber Efendimiz buyurmuş ki:[41]

---

[40] Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.V, s.199, no:7994; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.V, s.456, no:7268: Kudàî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.II, s.44, no:853; Abdullah ibn-i Abbas RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.IV, s.218, no:10238; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.2072, no:3071; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XVI, s.452, no:17251.

[41] Hàkim, *Müstedrek*, c.IV, s.279, no:7638; Ebû Talha el-Ensàrî RA'dan.

Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.60, no:444; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VII, s.172; Ebû Zerri'l-Gıfârî RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XXII, s.313, no:790; Taberânî, Dua, c.I, s.434, no:1477; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.LXVI, s.290; Ebû Şeybe el-Ensârî RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.VII, s.48, no:6348; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.II, s.328, no:2124; Seleme ibn-i Nuaym el-Eşcaî RA'dan.

مَنْ قَالَ: لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللهُ مُخْلصًا ، دَخَلَ الْجَنَّةَ (حب. عن جابر ؛ حب. ط. حل. عن أبي ذر ؛ ك. عن أبي طلحة ؛ طب. ع. حل. عن معاذ)

(*Men kàle lâ ilâhe illa'llahu muhlisan, dehale'l-cenneh.*) "İhlâsla kim *Lâ ilâhe illallah* derse, cennete girer."

Demin heveslenmedik mi, yüreğimiz ağzımıza gelmedi mi? Hepimiz cennete girelim, Rasûlullah Efendimiz Mi'rac'da gördüğü gibi, biz de gözlerimizle görelim diye istemedik mi? İhlâsla kim *Lâ ilâhe illa'llah* derse, cennete girer.

"—Hocam, bir şey soracağım: Bir insan "*Lâ ilâhe illa'llah*" dedi, namaz kıldı... Sonradan, bazılarının Mi'rac oldu mu olmadı mı diye tereddüt ettiği gibi irtidat etti. O zaman eski dedikleri ne oluyor?"

Eski dedikleri güme gidiyor. Müslüman olmak eski kâfirlik suçlarını, günahlarını sildiği gibi; bir insan da müslümanken kâfir olursa, bütün amelleri *hebâen mensûrâ* olur, toz olur, güme gider. Kâfir oldu ya...

"—Hocam o hacca da gitmişti, iki defa, beş defa... Sonra sapıttı, dinden imandan çıktı, içki, kumar bilmem ne derken inkâr etti, öyle öldü."

Bak, öyle ölebiliyor bazı insanlar... Edebiyat tarihi kitabında okudum, *Tezkire-i Latîfî* diye bir kitap var, orda okudum: Şairin

---

Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.III, s.205, no:2932; Taberânî, *Müsnedü'ş-Şâmiyyîn*, c.III, s.214, no:2113; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.VI, s.447, no:1929; Ukaylî, *Duafâ*, c.IV, s.68, no:1622; Ebü'd-Derdâ RA'dan.

Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.VII, s.34, no:3941; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VII, s.174; Muaz ibn-i Cebel RA'dan.

Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.X, s.,397; Ebû Hüreyre RA'dan.

Mizzî, *el-Fevâid*, c.I, s.191, no:445; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XXXXVI, s.436; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

birisi ayyaşmış, içiyormuş; Osmanlılar zamanında... Bahar geldi mi, çayırlar, çimenler yeşillendi mi, bülbüller ötmeğe başladı mı, kelebekler uçmağa başladı mı...

Esdi nesîm-i nevbahar, açıldı güller subh-dem,
Açsın bizim de gönlümüz, sâkî meded sun câm-ı cem!

"İlkbahar rüzgârları esti, kış gitti, ilkbahar geldi. Sabahleyin güller açıldı. Oh şu kırmızı gül, şu sarı gül, şu sarmaşık gül, yukarıya kadar tırmanmış, aman ne güzel kokuyor. Açsın bizim de gönlümüz, biz de neşelenelim, gamımız kederimiz gitsin, bizim de gönlümüz açılsın! Ey meyhaneci, ey içkiyi sunan, şu Cemşid'in kadehinden bize de sun, o şarap kadehini bize de sun, biz de içelim!"

Yâ, böyle içiyormuş. Var ya Osmanlı şairlerinden gazeller...

Gâh şarkı okuyup, gâh gazelhân olalım,
Gidelim servi revânım yürü Sa'dâbâd'e...

diyenler var ya... Hani zevk ü sefâlar, şarkılar, türküler, çengiler, eğlenceler oluyor ya…

Şairin birisini yakalamışlar, demişler ki:

"—Etme eyleme, ahiret var, din var iman var, tevbe et, bırak!..

Tamam, aferin, tevbe etmiş:

"—Tevbe yâ Rabbi, içki içmeyeceğim, namaza başlayacağım!" filân demiş.

Amma arkadaşları yine ayartmışlar, yine içirmişler... Bunlar hep oluyor hayatta, hep oluyor, hem de tekrar tekrar oluyor. Hem de herkesi şeytan böyle kandırıyor. Bayat bir oyun, herkesi kandırıyor. Arkadaşları yine ayartmışlar, yine içirtmişler. Sonra bir şiir yazmış, tüylerim diken diken oldu okuduğum zaman... "Bundan sonra, artık bir daha tevbe etmeyi hiç düşünmüyorum, tevbeye tevbe olsun!" diyor, şiir böyle... Tevbe etmeyeceğim diye kendi kendine karar veriyor:

Tevbe ettim ki etmeyem tevbe,
Tevbeye tevbe-i nasûh olsun!

"Tevbeler tevbesi bir daha içkiden ayrılır mıyım, ayrılmam!" diyor. Hep içki içecek, tevbe etmemek hususunda kararlı... Böyle söylemiş.

Şiiri okuyunca ben çok korktum. Hayatını okumaya devam ediyorum, bakalım bu adamın sonu nasıl gelecek filân diye. Böyle yazan bir adamın sonu nasıl gelecek, nasıl ölmüş? Meyhanede ölmüş, çatlayıp ölmüş, içki anında ölmüş, günah üzere ölmüş. Neden? Edepsizce söz söyledi de ondan...

Demek ki, bazen insanlar şaşırabiliyor, bazan şeytan insanları kandırabiliyor, bazan insanların kafaları bozulabiliyor. Neden? Bir televizyon seyredersin, bir müstehcen sahne seyredersin, bir edepsiz laf söylersin; oradan Allah'ın kahrına, hışmına uğrarsın. Tevbe de olmaz, hüsn-ü hâtime de olmaz, imansız gider insan; Allah saklasın!

O zaman ne yapmamız lâzım muhterem kardeşlerim? İmanımızı korumaya çok dikkat etmemiz lâzım! İman nasıl korunur? İman iki türlü korunur: İman ibadetler yaparak korunur, muhafaza altına alınır, günahlardan kaçınılarak korunur.

Kur'an-ı Kerim kaledir. Peygamber Efendimiz söylüyor. Kur'an-ı Kerim okuyana zarar gelmez, Kur'an-ı Kerim ehline zarar gelmez.

Camiler kaledir, camiye devam eden insana zarar gelmez.

Zikrullah kaledir, zikreden insana zarar gelmez. Onun için zikrediliyor. Çok diyorsun ama çok değil... Bunları, "Korunun, kalenin içinde, etrafında muhafızlar olsun!" diye söylüyorum.

Abdestli olursa, insanın yanına şeytan yaklaşamaz. Abdestli gez, zikir yap, kalenin içinde ol, şeytan sokulamasın.

Bir de imanını elden kaçırmamaya, cevherini hırsıza kaptırmamağa dikkat et! İnsanın iman cevheri içindedir. Hırsız

içeri girerse çalar bunu... Kapıyı açık görürse, girer. Nereden girer?.. İnsanın gözünden girer, kulağından girer, burnundan girer. Gözüyle harama baktığı zaman, kulağıyla haramı dinlediği zaman, ağzıyla haramı söylediği zaman girer. Hırsız şeytan aleyhi'l-la'ne içeri girdi mi, iman cevherini alır götürür. Ondan sonra ara, bul!

İmanı kaptırmamağa çalışmak lâzım! İmanı kaptırmamak için zikre devam etmek lâzım! Ben söylemiyorum, Peygamber Efendimiz söylüyor. Peygamber Efendimiz'in sözünü size naklediyorum. Kur'an-ı Kerim'in ayetini söylüyorum, Almanya'dasınız diye söylüyorum. Etrafınız tehlikelerle dolu diye söylüyorum. Hazır Mi'rac kandilinde camiye geldiniz, size nasihatleri yapayım da, kendinizi bundan sonra koruyun diye söylüyorum. Ben her zaman buraya gelmem diye söylüyorum. Bu sözleri herkesten duymazsınız diye söylüyorum.

Muhterem kardeşlerim, korunun diye söylüyorum. *Lâ ilâhe illa'llah* diyen cennete girecek ama, en son nefese kadar diyebilirse... Ya diyemezse, ya en son nefese gelmeden şeytan onu imanını çalarsa... Onun için "*Lâ ilâhe illa'llah*" demeye iyice alışacaksınız. Sonra *Allah* demenin sevabını biliyorsunuz; bir kez *Allah* dese günahlar dökülüyor. Salât ü selâmın sevabını biliyorsunuz.

Kul huva'llàhu ehad'ın sevabı ne?.. *Kul huva'llàhu ehad*, Kur'an-ı Kerim'in üçte birini okumuş kadar sevap kazandırır insana; öyle sevaplı sûre o... Onun için, onu da yüz defa okuyun dedik. Böylece bu zikirleri yapın!

m. Mi'rac'dan Hediye: Beş Vakit Namaz

"—Peygamber Efendimiz Mi'rac'a gitti, geldi, Allah şefaatine erdirsin, tamam; bize ne? 1417 yıl hicretten geçmiş, bir de bir yıl önce olmuş, 1418 yıl geçmiş, bize ne bundan?"

Merak etme, sana da hediye var... Sana ve bana Mi'rac'dan hediye, beş vakit namaz... Allah-u Teàlâ Hazretleri beş vakit namazla Ümmmet-i Muhammed'e emretmiş. Mi'rac'da Peygamber

Efendimiz'e bildirmiş, Peygamber Efendimiz Mi'rac'dan sonra bunu bildiriyor bize...

Sen ki Mi'rac eyleyip kıldın niyaz,
Ümmetin Mi'racını kıldım namaz.

Sözün güzelliğine bak! Ey habîbim, ey benim Muhammed-i Mustafâ'm, ey benim mübarek peygamberim! Sana ben nasib ettim, yedi kat semâyı geçtin, Refref'e bindin, yetmiş bin kat nurdan perdeleri geçtin, huzuruma geldin, cemâlimi gördün, sen Mi'rac ettin, yalvardın, dileklerini söyledin. Senin ümmetinin de Mi'racı olarak namazı onlara emrettim.

اَلصَّلٰوةُ مِعْرَاجُ الْمُؤْمِنِ .

(*Es-salâtü mi'râcü'l-mü'min*) "Namaz mü'minin Mi'racıdır."

Muhterem kardeşlerim, namaz çok güzel bir ibadet amma, müslümanların % 99,99'u namazın güzelliğinin farkında değil. Taklîden kılıyor, taklitçi; tahkîkan kılmıyor. Biliyorsunuz insan durduğu yerden, bal bal dese ağzı tatlı olmaz. Yaşamadığı zaman kıymeti olmaz. Namaz çok kıymetli bir ibadet amma, bir çok kimse namazın kıymetini bilmiyor. "*Allàhu ekber!*" derken eli böyle kaldırıyoruz, ne yapıyoruz, ne bu?.. Allah'ı selâmlama bu, Allah'ın huzuruna girerken Allah'ı selâmlama budur.

Kâbe'yi tavaf ederken ne yapıyoruz? Hacerü'l-Esved'in hizasına geldiğimiz zaman, (*Bi'smi'llâhi allàhu ekber*" diye Hacerü'l-Esved'i selâmlıyoruz.

(*Allàhu ekber*) En büyük sensin yâ Rabbi! Allah en büyük... Hiç mukayesesiz, şeksiz şüphesiz en büyük Allah... Selâmı bu: "*Allahu ekber...*"

Sonra el pençe divan duruyorsun, Sübhàneke ile başlıyorsun. Ne yapacaktık? Sübhàneke'yi duyduk mu, tüylerimiz diken diken olacaktı. Sübhàneke çok mühim bir söz; "Yâ Rabbi her türlü

noksandan münezzehsin, her şeye kàdirsin, her şeyi bilirsin, her şeyi görürsün, her güzelliği yaratan sensin!" demek... Sonra, *El-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn*... vs. İşte bu namaz mü'minin Mi'racıdır.

Namazın bir ayakta durması var; *kıyam*... Bir eğilmesi var; *rükû*... Bir kapanması var yere; *secde*... Bunlar ne? Bunlar Mi'rac'da, gökte Peygamber Efendimiz'in gördüğü meleklerin Allah'a ibadet şekilleri... Her birisini biz yapıyoruz. Bazı melekler secdede, bazıları rükûda, bazıları kıyamda... Öyle yapmışlar. O melekler gibi olalım diye Peygamber Efendimiz namazı bize böyle kıldırıyor.

Mi'rac ediyoruz melekler gibi... Sonra kulun Allah'a en yakın olduğu zaman nedir? Kul Allah'a ne zaman en yakın oluyor? Secdede...

Sonra bir kul, "*Allahu ekber*" diye Allah'ın divanına durduğu zaman ne oluyor?.. Demin söylediğim, göğün yedi kat kapıları açılıyor. Zzzt, kapılar açıldı. Sekiz cennetin kapıları da açılıyor. Şakır şakır, şakır şakır, cennetin mübarek kapıları açıldı. Allah'ın huzuruna giriyor insan, "*Allàhu ekber*" deyince...

Şimdi bakkalla, inekle, sinekle uğraşılır mı orda?..

"—Yâ bakkaldan ne alacaktım, hanım ne demişti? Kıyma yağlı mı olacaktı, yağsız mı olacaktı?"

Bırak Allah'ını seversen! Şimdi Allah'ın divanına durmuşsun, dünya işini at arkana yâ! Bırak biraz dünyayı düşünme, Allah'ı düşün! Allah'ın huzurunda olduğunu düşün!

Mısır'a Kahire'ye gitmiştik. İnsan her gittiği yerden bir şey öğreniyor, muhterem kardeşlerim!

Yaşlı bir hoca efendinin camisine gittik. İyi hoca dediler, bizim oradaki talebelere de ders veriyormuş, fıkıh bilgisi var filân. Böyle zayıfça, àrif bir hoca... Tam namaza duracağız döndü arkasına dedi ki:

سَوُّوا صُفُوفَكُمْ ، فَاسْتَقِيمُوا ، وَاعْتَدِلُوا !

(*Sevvû suvûfeküm, festakîmû va'tedilû!*) "Safları düzeltin, dümdüz olun, eğri büğrü olmayın!" Neden?.. Namazda intizam lâzım, hayatta intizam lâzım, sözde intizam lâzım! İslâm intizam dini, temizlik dini...

"Saflarınızı düzeltiniz, doğrultunuz!" dedi. Arkasından bir laf söyledi, kalbimden vurdu beni:

"—Yönünüzü kıbleye dönünüz, gönlünüzü de Allah'a döndürünüz!" dedi.

Hiiih, Allàhu ekber! Tüylerim diken diken oldu. Hiç bir hoca böyle dememişti bana şimdiye kadar yâ... Namazı kılarken gözünün önüne Kâbe'yi getirirsin filân ama, gönlünü Allah'a döndür bakalım!

"—Nasıl olacak hocam, bu gönül nerde, vitesi nerde, direksiyonu nerde?.. Nasıl döner?"

Oralarını da, gel de sonra söyleyeyim. Biraz da bize konuşma konusu kalsın.

Gönlünü Allah'a döndüreceksin, dünyadan çevireceksin!

n. Mi'rac Hatırası: Tahiyyat

Sonra Tahiyyat;

التَّحِيَّاتُ لله ، وَالصَّلَوَاتُ ، وَالطَّيِّبَاتُ. السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا النَّبِيُّ ، وَ

رَحْمَةُ اللهِ ، وبَرَكَاتُهُ ! السَّلَامُ عَلَيْنَا ، وَعَلَى عِبَادِ اللهِ الصَّالِحِينَ !

أَشْهَدُ أَنْ لاَ إِله إِلاَّ الله ، وأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّداً عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ .

"*Ettahiyyâtü li'llâhi, ve's-salevâtü, ve't-tayyibât*) Oturduk, öyle diyoruz. Bu da Mi'rac hatırası ha... Peygamber Efendimiz Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin huzuruna varınca, böyle dedi.

İlkönce çok korkmuş Peygamber Efendimiz... Heyecanlanmaz mı insan Allah'ın divanına varınca?.. Sorulara cevap veremez gibi olmuş Peygamber Efendimiz. Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin heybetinden, haşyetinden, o hâlin ehemmiyetinden konuşamaz olmuş.

Diyor ki:

"—Arş-ı A'lâ'dan ağzıma baldan daha tatlı, kaymak gibi, köpük gibi, kar gibi soğuk bir şey damladı; onu yuttum. Ondan sonra içim bir feyz doldu, nur doldu. O zaman Allah-u Teàlâ Hazretleri'ne konuşacak sözler hatırıma gelmeye başladı." diyor.

Bakın, Allah nasıl bal gibi bir şeyler ikram ediyor. Neler var yâni... Bu Mi'rac'ın oturup bir ümmete, bir millete, bir cami cemaatine bir sene anlatılması lâzım bence...

Ağzına o şey damladıktan sonra, Rabbiyle konuşacak. Bir kul alemlerin Rabbinin huzurunda Rabbiyle konuşacak!.. Ne desin ne demeli?..

اَلتَّحِيَّاتُ لله وَالصَّلَوَاتُ وَالطَّيِّبَاتُ .

(*Et-tahiyyâtü li'llâhi ve's-salevâtü ve't-tayyibât*) Tahiyye, selâm demek... Ayet-i kerimede:

وَإِذَا حُيِّيتُم بِتَحِيَّةٍ فَحَيُّوا بِأَحْسَنَ مِنْهَا أَوْ رُدُّوهَا (النساء:٨٦)

(*Ve izâ hüyyîtüm bi-tahiyyetin fehayyû bi-ahsenü minhâ ev ruddûhâ*) "Siz bir selâmla selâmlandığınız zaman, o selâm gibi selâm karşılığını alın veya daha güzel bir şekilde karşılık verin!" (Nisâ, 4/86) buyruluyor. Yâni o, "*Es-selâmü aleyküm!*" dediyse, siz "*Ve aleyküm selâm ve rahmetu'llàhi ve berekâtühû...*" deyin!

(*Et-tahiyyâtü li'llâhi*) "Selâmların her türlüsü, en güzeli, en a'lâsı, en şereflisi, en makbulu, en hası, en hâlisi, en içteni, en candanı Allah'a..." Başka ne diyebilir insan, kelimeler yetmez ki... Duygular çok geniştir, kelimeler azdır.

(*Ve's-salevâtü ve't-tayyibât*) "Bedenen yapılan ibadetler de, malla mülkle yapılan ibadetler de, hepsi Allah'adır." dedi Peygamber Efendimiz. Böyle bir selâmlama ile Rabbine tahiyye eyledi.

O zaman, Allah-u Teàlâ Hazretleri:

السَّلَامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا النَّبِيُّ ، وَرَحْمَةُ اللهِ ، وَبَرَكَاتُهُ !

(*Es-selâmü aleyke eyyühe'n-nebiyyü, ve rahmetu'llàhi, ve berekâtühû*) "Senin üzerine selâm olsun ey peygamber, ey rasûlüm! Allah'ın rahmeti, bereketi sana olsun! Allah'ın rahmetine, bereketine nâil ol!" dedi.

Peygamber Efendimiz yutkundu, düşündü, ümmetini düşündü, bizleri düşündü, biz àsî, mücrim, günahkâr ümmetlerini düşündü. Dedi ki:

"—Yâ Rabbi, ümmetim için de istesem müsaade var mı?"

السَّلَامُ عَلَيْنَا ، وَعَلَى عِبَادِ اللهِ الصَّالِحِينَ !

(*Es-selâmü aleynâ, ve alâ ibâdi'llâhi's-sàlihîn*) "Selâm bizim üzerimize olsun ve sàlih kulların üzerine olsun!" dedi.

Sâlih kullar kim?.. Sizler, ümmet-i Muhammed, mü'min kullar... "Allah'a iman eden, Allah yolunda yürüyen kullara olsun!" dedi.

Yâ Rabbi, sen bizleri sàlih kullardan eyle... Sâlih kul ne demek?.. Uygun, münâsib, iyi kul demek... Amma, ben bir şey daha istiyorum:

"—Yâ Rabbi hem sàlih eyle, hem de muslih eyle..." diyorum.

Sâlih olmak, insanın kendisinin iyi olması... Muslih olmak, başkalarını da iyi etmek için çalışmak; o daha güzel... Sen de hanımını çocuğunu, komşunu, arkadaşını sàlih etmeye çalış!.. Hem sâlih ol, hem muslih ol!.. Hem kendin ıslah ol, hem de ıslahçı ol!..

(*Es-selâmü aleynâ ve alâ ibâdi'llâhi's-sàlihîn*) dedi. Bu güzel hali seyreden Cebrâil, Mikâil, kerribiyyûn, mukarreb melekler o vaziyet karşısında:

أَشْهَدُ أَنْ لاَ إِلٰهَ إِلاَّ اللهُ ، وأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ .

(*Eşhedü en lâ ilâhe illa'llàh, ve eşhedü enne muhammeden abdühû ve rasûlühû*) [Şehâdet ederiz ki Allah tektir, şerîki nazîri yoktur, putlar doğru değildir. Allah-u Teàlâ Hazretleri ortak edinmemiştir, alemlerin Rabbidir. Muhammed AS da onun kulu ve en son gönderdiği peygamberidir.] dediler, kelime-i şehâdet getirdiler.

Bu *Tahiyyat*, Mi'rac'dan yâdigârdır, Mi'rac'ın hatırasıdır. Hay Allah, her gün okuyoruz da farkında değilmişiz. Mi'rac'daki sahneyi hatırlıyoruz. Neden?.. Biz de Mi'rac'dayız da ondan, Allah'ın divanındayız da ondan...

Sonra Bakara Sûresi'nin arkasındaki *Amene'r-rasûlü* ayetleri geldi. Sonra nice nice bilgiler geldi, emirler geldi.

o. Dinimizi İyi Bilelim!

Allah-u Teàlâ Hazretleri bize dinimizi öğrenmeyi nasib etsin... Dinimizi iyi bilelim! Dinimizi iyi bilmekten bizi engelleyen bir şey var muhterem kardeşlerim! Seni ve beni, hacıyı ve hocayı dinimizi tam öğrenmekten engelleyen bir şey var: Kendimizi dinimizi biliyor sanmamız...

"—Biliyoruz canım, tamam tamam..."

Ne biliyorsun canım, hiç bir şey bildiğin yok! Hiç bir şey bildiğin yok da, biliyorum sanıyorsun! Bilinecek o kadar şeyler var ki, öyle güzel şeyler var ki... Ne biliyorsun, anlat bakalım hadi, bildiğin ne? Otur bakalım Allah'ı anlat bakalım, Allah hakkındaki fikrini anlat! Hiç bir şey bilmiyorsun.

Mescid-i Haram'da i'tikâftayız. Suud'un hafiyelerinden bir tanesi geldi, benim yanıma oturdu. Sivil polis, delikanlı birisi... Soruyor:

"—Şu ayet ne demek, bu ayet ne demek?.. Allah'ın vechi ne demek?.. Şu nedir, bu nedir?"

Ben de cevap verdim.

"—Yâ Allah Allah, siz böyle mi bilirsiniz?"

Böyle biliriz, ne sandın ya? Adam bizi sakallı, sarıklı olduğumuzdan beğenmedi. Vehhâbî değiliz diye hoşlanmadı bizden... Ondan geliyor, bizde bir bâtıl akîde var sanıyor, sapık sanıyor. Sorgu suale tâbi tutuyor. Sonra da, "Aaa, siz böyle mi inanıyorsunuz?"diyor.

İmam-ı A'zam Efendimiz'i beğenmezler, İmam Mâtürîdî Efendimiz'i beğenmezler, İmam Eş'arî Efendimiz'i beğenmezler... Yâhu ne oluyorsun?.. El-hamdü lillâh, biliyor da insan söylüyor, ya bilmese...

Birçok kimse de bilmiyor, "Allah baba..." diyor. Fesübhâna'llah! Allah baba filân olur mu? Baba olması için evlenmesi lâzım! Düğün lâzım, dernek lâzım, zifaf lâzım, gerdek lâzım! Dokuz ay on gün geçmesi lâzım, doğum lâzım! Deli misin sen, öyle laf söylenir mi?.. Deli misin, dîvâne misin, hasta mısın, üşüttün mü?.. Sıfır altında da değil hava ama, kafayı mı üşüttün, ne yaptın sen?

Kul hüva'llàh'ı bilsen öyle der misin?

قُلْ هُوَ اللهُ أَحَدٌ . اللهُ الصَّمَدُ . لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُولَدْ . وَلَمْ يَكُنْ لَهُ

كُفُوًا أَحَدٌ (الإخلاص:١-٤)

(*Kul hüva'llàhu ehad*) "De ki: O Allah birdir. (*Allàhu's-samed*) Allah Samed'dir. (*Lem yelid ve lem yûled*) O doğurmamış ve doğmamıştır. (*Ve lem yekün lehû küfüven ehad*) Onun hiçbir dengi yoktur." (İhlâs, 112/1-4)

(*Kul hüva'llàhu ehad*) "O Allah ehaddir. (*Allahu's-samed*) Herkese rızkını veren, herkesin duasını kabul eden, herkesin hacetini revâ eden, ihtiyacını karşılayan, dergâh-ı izzetin sahibi, mülkün sahibi Allah, hazinelerin sahibi Allah..."

(*Lem yelid ve lem yûled*) "Ne babadır, ne anadır, ne oğuldur." Bütün Almanya bilsin, bütün Amerika bilsin, bütün dünya bilsin: Ne babadır, ne anadır, ne evlâttır! (*Ve lem yekün lehû küfüven ehad*) "Onun karşısında, ona rakib, ona denk bir şey de yoktur."

Ne yaptı *Kul hüva'llàhu ehad* Sûresi? Bütün dinler tarihini ortaya masaya yatırdı, neşteri vurdu, ameliyatı yaptı; bütün bozuk, kanserli, hastalıklı inançları kesti, dikti, bitirdi, sapık inanç bırakmadı. Plüralist dinleri sildi, politeist dinleri, çok tanrılı dinleri sildi. Düalist dinleri sildi; rahmet tanrısıymış, azab tanrısıymış, nur tanrısıymış, zulmet tanrısıymış... Ne mecûsîsi hayatta kaldı, ne yahudisi, ne hristiyanı kaldı; hepsini sildi. Ne kaldı ortada:

لاَ إِلٰهَ إِلاَّ اللهُ وَحْدَهُ لاَ شَرِيكَ لَهُ

(*Lâ ilâhe illa'llàhu vahdehû lâ şerîkeleh*) kaldı. "Allah'tan başka ilâh yoktur. O bir tektir, şerîki, naziri yoktur."

Onun için Sûretü'l-İhlâs'ın sevabı büyük, onun için Kur'an-ı Kerim'in üçte biri kadar sevap... Onu bileceksin! Ne putu var, ne haçı var, ne şeriki var, ne misâli var; Allah ehaddir, tektir.

وَهُوَ مَعَكُمْ أَيْنَ مَا كُنْتُمْ (الحديد: ٤)

(*Vehüve meaküm eyne mâ küntüm*) "Nerede olsanız yanınızda; her yaptığınızı görüyor, her yaptığınızı biliyor." (Hadîd, 57/4) Allah bilgisini sen biliyor musun?..

İstemegil anı ırak,
Gönüldedir ana durak.

Yunus böyle söylüyor. “Sen onu uzaklarda arama, gönlünde o!” diyor. Gönlünde demek, dışarıda yok demek değil... Âfâkta enfüste, her yerde hàzır ve nâzır demek... Hàsılı, söylenecek şeyler çok ama, bir tek şeyi söylememiz lâzım: İslâm’ı biliyor sanmamız kendi kendimizi aldatıyor da, İslâm’ı öğrenmiyoruz, sahih kitapları okumuyoruz.

Ciltli ciltli kitaplar raflarda, mahzun mahzun dizilmiş, boyunlarını bükmüş böyle bakıyor bize... Böyle duruyor hepsi... Yâni:

“—Okumadın beni be!.. Parayı verdin, çarşıdan beni aldın, ben de seni bir şey sandım. Okumadın, yan yatırdın beni be!.. Açmadın, içindeki bilgileri öğrenmedin!” diyor.

Kur’an-ı Kerim’i keseye koydun, hiç dışarı çıkartmıyorsun... Duvardaki çiviye asılmak için midir Kur’an-ı Kerim, cüz kesesinde sallanmak için midir Kur’an-ı Kerim?.. Ölülere okumak için midir Kur’an-ı Kerim?.. Evet ölülere de okunur Kur’an-ı Kerim ama; diriler doğru yolu bulsun diye, doğru yolda yürüsün diyedir. Allah’ın rızası kazanılsın diyedir.

Kur’an’ı ezberlemedin, tefsiri okumadın, fıkıh bilmezsin, hadis bilmezsin... Sen İslâm’ı ne sanıyorsun?.. İslâm üç kelime mi?.. Derya gibi mearif var, hazineler var; haberin yok... Üç kuruşu cebine koymuşsun, kendini zengin sanıyorsun. Üç tane mum yandırmışsın, kâinatı ziyâda sanıyorsun. Ne sanıyorsun sen?.. Hiçliğini anla, cahilliğini anla, Kur’an’a sarıl, din ilmine sarıl, kendini kurtarmağa bak! Bu işin şakası yok...

Dünya hayatı imtihandır. Ömrün bir saniyesi bile kıymetlidir, boşa harcanmaz. Allah’ın rızasını kazanmaya çalışın, muhterem kardeşlerim!

Birbirimize dua edelim, siz bana dua edin, ben size dua edeyim; Allah bizi gafletten kurtarsın, cehaletten kurtarsın... Kalbimizi yumuşatsın, gözümüzü yaşlandırsın... Acizliğimizi anlatsın, kendisine döndürsün, tevekkül ettirsin, yolunda yürütsün, gayret versin, kuvvet versin; iyi müslüman olalım!..

Dünyada bu kadar, şu caminin içindeki insanlar kadar has müslüman olsa, dünyada kâfir kalmaz! Kâfirin kalması, bizim müslümanlığımızın zayıflığından... Çalışmıyoruz da ondan... Bilmiyoruz ki... Bilmiyoruz, çalışmıyoruz, konuşmuyoruz, uğraşmıyoruz, Allah'ın dinine hizmet aşkıyla yanmıyoruz; ondan oluyor.

Bugünden tevbe edelim, diyelim cümle günahlarımıza:

Estağfiru'llàh... Estağfiru'llàh... Estağfiru'llàh...

Estağfiru'llàh el-azîm el-kerîm, er-rahîm, ellezî lâ ilâhe illâ hû... El-hayye'l-kayyûm, ve etûbü ileyh.

Allahümme ente rabbî, lâ ilâhe illâ ente halaktenî, ve ene abdüke ve ene alâ ahdike ve va'dike mesteta'tü eûzü bike min şerri mâ sana'tü ebûü leke bi-ni'metike aleyye, ve ebûu bi-zenbî fağfirlî fe innehû lâ yağfiru'z-zünûbe illâ ente...

Amentü bi'llâhi, ve melâiketihî, ve kütübihî ve rusulihî, ve'l-yevmi'l-âhiri, ve bi'l-kaderi, hayrihî ve şerrihî mina'llàhi teàlâ, ve'l-ba'sü ba'de'l-mevti hakkun, eşhedü en lâ ilâhe illa'llàh, ve eşhedü enne muhammeden abdühû ve rasûlühû salla'llàhu teàlâ aleyhi ve âlihî ve sahbihî ve men tebiahû bi-ihsânin ecmaîne't-tayyibîne't-tàhirîn.

Sübhàne rabbike rabbi'l-izzeti ammâ yesıfûn. Vel'-hamdü li'llâhi rabbi'l-àlemîn…

p. Bir Mübarek Gecenin İhyâsı

Bir vaazdan sonra ikinci bir vaaz etmek istemiyorum ama, bir mübarek gecenin ihyâsı nasıl olur, söyleyeyim:

1. Bir mübarek gecenin ihyâsında ilk iş, yatsı namazını camide cemaatle kılmaktır. Bu çok güzel bir şey... İkinci iş, sabah namazını da cemaatle camide kılmaktır. Buna da dikkat edin!

Neden?.. Bir insan yatsı namazını camide cemaatle kılarsa, sabah namazını da camide kılarsa, bütün geceyi, gündüzü ibadetle geçirmiş gibi sevap alır da ondan... Sabaha da gelmeye çalış. Yatsıya geldin, şeytanın bacağını kırdın, sevapları kazandın;

sabaha da gelmeye çalış!

"—Hocam, ah canım hocam, bizim iş hava karanlıkken başlıyor.

Tamam, o ayrı; Allah niyete göre mükâfât versin..."

2. Gece yatarken insan abdest alırsa, iki rekât namaz kılarsa ve abdestli yatarsa, bütün geceyi ibadetle geçirmiş gibi sevap alır. Bu da mühim, bunu her gece yapın! Gece yatarken taze abdest alın, iki rekât namaz kılın öyle yatın! Neden?..

Böyle yaparsa, insanın disarına, iç çamaşırına bir melek gelir, Allah'a dua edermiş. Peygamber Efendimiz bildiriyor. Diyor ki:

"—Yâ Rabbi, bu kulun abdestli yattı, temiz yattı, bunu afv ü mağfiret eyle!" diye dua ediyor.

Melek, abdestlisin diye yanına geliyor. Gökten melekler yeryüzüne bakıyorlar, hangi evde abdestli bir insan yatıyorsa anlıyorlar, uçup onun yanına geliyorlar.

Melekler izdiham ederlermiş, etrafına yığılırlarmış. Neden? Melekler abdestli kulu seviyor. Melekler gelince, o izdihamlı yere şeytan gelemezmiş. Şeytan yok ortada... Nasıl gelsin, melekler var, ortalık izdihamlı, meleklerle dopdolu...

Abdestli yattığı zaman, gece yanına şeytanlar gelemiyor. Güzel değil mi, bu da güzel... Ölürse imanla göçüyor insan... Neden?.. Melekler var, şeytan yok, imanını çalamadı, ondan... Abdestliydi zâten, namaz kılmıştı, tahiyyat okumuştu, "Eşhedü en lâ ilâhe illallah" demişti, imanlıydı, şeytan da gelemedi; ölürse, imanla göçer.

Sabaha çıkarsa, bütün gece ibadet etmiş sevabı alır. Dene bakalım, bu gece sabaha kadar ibadet edebilecek misin?

"—Hocam Almanya'da geceler biraz uzun, Türkiye'deki gibi değil..."

Tabii, ik-üç saat daha uzun. Kuzeye çıktıkça, geceler uzuyor. Haydi bakalım, sabaha kadar uyuma da, ayakların şişinceye kadar ibadet et bakalım!..

Efendimiz öyle ibadet ederdi. Öyle aşk ile, şevk ile ibadet

ederdi. Çünkü namaz gözümün bebeği diyordu, namazı seviyordu. Sen namazdan zevk almıyorsun, ben almıyorum; ondan kılmıyoruz. Zevk alsak, "Allah'ın divanına gidiyorum ben, Allah'a ısmarladık, sizinle uğraşacak halim yok, bana müsaade..." deriz, namaza dururuz, oradan zevk alırız. Gevezelikten, zevzeklikten, partiden, paradan, puldan, ıvırdan, zıvırdan uzak dururuz.

Onun için abdestli yatmağa dikkat edin!

3. Yapabildiğiniz kadar namaz kılın, tesbih çekin! Eğer ille uyuyacaksanız, sabaha kadar uykusuz duramayacaksanız...

"—Sabaha kadar duramayacağım hocam, erkekçe söylüyorum, ne yalan söyleyeyim. Ben zâten camiye zor geldim, bugün arkadaşlar getirdi. Her zaman da böyle gelemem, kandil diye geldim, ilân edildi diye geldim."

Tamam, erkekçe söylüyorsun. O zaman biraz uyu, teheccüd vaktine kalk! Teheccüd vakti nedir? Gecenin yarısı veya üçte biri, üçte ikisi geçtikten sonraki zamandır. Kıymetli zamandır, çok sevaplı zamandır. Ne idi kıymeti? Göğün kapıları açılıyor, melekler durdurmuyor. "Dur, bunları o herifin kafasına çal!" diyen yok... Kapılar açık, Allah'ın dergâhına niyazın gidiyor.

Seher vaktinde hiç olmazsa kalk! Kadir gecesini anlatırken hiç hatırına gelmiyor mu, biraz ipucları aramıyor musun Kur'an okurken? (*Hiye hattâ matlai'l-fecr*) demiyor mu? Kadir gecesinin feyz ü bereketi, meleklerin inmesi, Cebrâil'in inmesi, feyz, bereket, sevap... Ne zamana kadarmış?.. (*Hiye hattâ matlai'l-fecr*) Bu sevapların, bu olayların hepsi, fecir atıncaya kadar...

"—Yapma yâ hocam, imsak kesilinceye kadar mı demek?"

Evet, imsak kesilinceye kadar. İmsak kesildikten sonra bitiyor; çünkü gece bitiyor, sabah başlıyor. Gecenin içinde ibadet edeceksin! İmsaktan önce bir ara kalkacaksın, abdest alacaksın, seccadeye oturacaksın, tesbihi eline alacaksın, ağlayacaksın...

Bak, Peygamber Efendimiz diyor ki:

"—Size şimdi bir sûre okuyacağım, bunu dinlerken ağlayın! Ağlayamazsanız bile ağlamaya kendinizi zorlayın!" diyor.

"—Hangi sûre?"
"—*Elhâkümü't-tekâsür* Sûresi..."
"—Ne demek o?"

أَلْهَا كُمُ التَّكَاثُرُ (التكاثر:١)

(*Elhâkümü't-tekâsür*) "Mal mülk sevgisi, çoğaltmak arzusu amma aldattı, oyaladı sizi be!" Sizin işiniz dünyada para kazanmak mıydı, siz onun için mi gelmiştiniz dünyaya? İmtihan için gelmiştiniz, Allah'a güzel kulluk edecektiniz. "Malı mülkü çoğaltmak sevdası amma oyaladı sizi!" (Tekâsür, 102/1) diye başlıyor.

E öyle değil mi? Doğru, hepimiz para için yapmıyor muyuz her şeyi? Almanya'ya niye geldik, Türkiye'de yatırımları niye

yapıyoruz? Para da para, gelir de gelir, iş de iş, akar da akar, cebimiz dolar da dolar... Dolar ve mark... Herkes paranın peşinde...

Demek ki ağlayacaksın gece... Neden? "Ağlayan bir göze cehennem ateşi değmez." diyor Peygamber Efendimiz. Ağla biraz, ağlamayı öğren!

"—Erkek adam ağlar mı?.. Koca adam, saçı sakalı ağarmış adam, toruna torbaya karışmış adam ağlar mı?"

Ağlar. Hazret-i Ömer Efendimiz ağlarmış, ağlarmış, gözyaşları yanaklarında iz yaparmış. Sen Hazret-i Ömer kadar babayiğit misin? Bileğini bükebilir misin Hazret-i Ömer'in? Beş kişiyi toz duman ederdi Hazret-i Ömer Efendimiz. Kimse karşısına çıkamazdı, dağ gibiydi. Mezara ayağı sığmadı da, duvarı deldiler, uzattılar; Peygamber Efendimiz'in türbesinin arkasına öyle yatırdılar Hazret-i Ömer'i... Allah şefaatine erdirsin! Cennette karşılaşınca gör bakalım heybetini!

Yâ, gözyaşından yanaklarında iz oluşmuş; ağlamayı öğren biraz... Hep gülmeyi öğrendin, hepimiz gülüyoruz; kah kah kah, kih kih kih, aman bayıldım, öldüm, göbeğim çatladı... Biraz da ağlamayı öğren! Ağlayalım da Allah seni beni affetsin...

Bizi neler aldattı bu dünyada, ne yaptık biz yâ? Aziz ömür, kıymetli ömür neyle geçti?

عمر گرانمایه در این صرف شد تا

چه خورم صیف و چه پوشم شتا

Ömrü giranmâye der in sarf şod tâ,
Çe horem sayf u çe pûşem şitâ?

"Şu aziz ömür neye harcandı: Yazın ne yiyeceğim; kışın ne giyeceğim, ne örtüneceğim, ne yakacağım diye harcandı." Gitti ömür yâ, kaç yaşına geldik, daha ne kadar yaşayacağız, ne biliyoruz? Ne mâlûm bugün ölmeyeceğimiz, senedimiz mi var? Onun için ağlayacağız, yalvaracağız, tevbe edeceğiz, iki rek'at da

olsa namaz kılacağız.

رَكْعَتَانِ مِنَ اللَّيْلِ خَيْرٌ مِنَ الدُّنْيَا وَمَا فِيهَا .

(*Rek'atâni mine'l-leyli hayrun mine'd-dünyâ ve mâ fîhâ*) "Geceleyin kılınan iki rekâtçik namaz, dünyadan da, dünyanın içindeki her şeyden de daha hayırlıdır."

"—Dur hocam, her şeyden daha iyi mi?.. Wuppertal'da çok beğendiğim, çok büyük bir bina var; o benim olsa diye içim gidiyordu, ondan da mı daha iyi?"

Yâ Wuppertal'daki bina ne, Wuppertal'ın kendisi, Almanya'nın kendisi, Avrupa'nın kendisi, Dünya'nın kendisi, Dünya'nın içindeki hazineler, Arabistan'ın petrolleri; (*vemâ fîhâ*) Dünya ve Dünya'nın içindeki her şeyden daha hayırlı!

"—Ne, bir daha söyle hocam, başını unuttum hocam, neresi daha hayırlı olan bu saydığın şeylerden? Petrol kuyularından filân daha hayırlı olan ne, bir daha söyle bakayım!"

"—Gecenin içinde kılınan iki rekât namaz!"

Niye teheccüd namazı kılıyor dervişler, niye kıldığını anladın mı? Bir bildiği var...

Allah hepinizden razı olsun... Allah hepinizi cennetine soksun... Allah hepinizi cehenneme atmadan cennetine soksun... Allah hepinizi sağlam müslüman eylesin... Allah hepinizi İslâm'a en güzel tarzda hizmet edenlerden eylesin... Mal cömertliği versin, ten cömertliği versin, can cömertliği versin, şehidlik mertebesine erdirsin...

Cennetiyle cemâliyle müşerref eylesin... Peygamber Efendimiz'e komşu eylesin...

El-fâtihah!..

07. 12. 1996 - Wuppertal / **ALMANYA**

10. RASÛLÜLLAH'A ÜMMET OLMA ŞEREFİ

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm.

El-hamdü li'llâh... El-hamdü li'llâh... El-hamdü li'llâhi hamden kesîran tayyiben mübâreken fîh... Alâ külli hàlin ve fî külli hîn... Ve's-salâtü ve's-selâmü alâ hayri halkıhî tâci ruûsina seyyidi'l-evvelîne ve'l-âhirîne muhammedini'l-mustafâ... Ve âlihî ve sahbihî ve men tebiahû bi-ihsânin zevi's-sıdkı ve'l-vefâ... Emmâ ba'd:

Aziz ve muhterem kardeşlerim!..

Rabbimize sonsuz hamd ü senâlar olsun Mübarek diyarları ziyaret etmek nasib etti. Üç mübarek ayın birincisi olan Receb ayının sonlarındayız. Recebin ilk gecesi yılın en mübarek beş gecesinden birisidir. İlk cuma gecesi de Regàib kandilidir. Şimdi Recebin sonuna geldik. Recebin sonunda bir mübarek gece daha var, o da Recebin 26'sını 27'isine bağlayan gece, Mi'rac kandilinin sene-i devriyyesinin tes'îd edildiği gecedir.

Bu akşam, ya da yarın akşam Mi'rac kandilidir. Araplara göre takvim biraz farklı bizden, bu akşam Mi'rac kandili; bize ve Avustralya'ya göre yarın akşam, perşembeyi cumaya bağlayan gece kandil gecesidir. Ama öyle de olsa, böyle de olsa biz zâten burada, mübarek bir beldede bulunuyoruz, Harem-i Şerif'te bulunuyoruz.

Cidde'den gelirken şu şekilde, rahle tarzında bir binanın altından geçtik. Orası Harem-i Şerif'in hudududur, oradan başlar Harem-i Şerif... Oradan önce bir asker kontrolünden geçiliyor. Müslümanlardan gayrısını buraya sokmazlar. Gayrimüslim olanlara, "Sen şu tarafa!" derler, onları savuştururlar. Bu tarafa ancak müslümanlar girebilir.

El-hamdü lillâh biz de nasîb oldu, geldik. Tabii bu, her müslümana da nasib olmuyor. Onun için daha çok şükretmemiz lâzım!..

a. Kâbe'nin Mübârekliği

Rivayetlere göre, bu Kâbe'nin olduğu yere Hazret-i Adem AS atamız bir bina yapmış, bir mâbed yapmış. Ama Hazret-i Adem Atamız'ın zamanı çok evvelki zamanlar olduğu için, asırların geçmesiyle, tabiat hadiseleriyle, yağmurlarla, felâketlerle, zelzelelerle, tufanlarla bu bina kaybolmuş, sadece kumların altında temelleri kalmış. İbrâhim AS o temelleri bularak, Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin emri üzere buraya yerleştirmiş olduğu mübarek evlâdı İsmâil AS'la beraber Kâbe'yi binâ eylemiş.

Kâbe-i Müşerrefe Peygamber SAS Efendimiz'in zamanında da bir tamir görmüştür. O zaman da sellerden hasar görüp duvarı çatlamıştı. Çünkü sel dağın yüksek tarafından, Safâ ile Merve arasından gelirdi, Mesfele tarafına doğru akardı. Dağlara şiddetli rahmet yağdı mı, Kâbe-i Müşerrefe'nin olduğu mıntıkaya birikir, oradan aşağı akardı. Bazen Kâbe-i Müşerrefe'nin içi sel sularıyla dolardı.

Dikkat ederseniz, mescidin bir tarafından girin, Kâbe-i Müşerrefe'ye doğru ilerlerken her indikçe merdivenleri sayın, on beş-yirmi merdiven aşağıya iniliyor. Ben saymıştım ama unuttum rakamı... Yâni dâimâ dışarıdan giriş yerimizden daha aşağıya iniyoruz. Biraz duraklıyoruz, yürüyüroz, ondan sonra yine iniyoruz. Ta en aşağıya inmek için yine birkaç merdiven iniyoruz. İşte oraya su birikirdi.

Bir sel suyu biriktiği zaman, Hocamız Mehmed Zâhid Kotku Efendimiz yüzerek tavaf yapmış. Ayrıca bizim Ankara'daki ihvânımızdan İsmâil Turan vardır, mühendis; o da yüzerek tavaf yaptığını söyledi. O da burada mühendislik yaparken, böyle şiddetli rahmet yağmış, tıkanmış, dolmuş; o da yüzerek tavaf yapmış.

Ben de çok şiddetli yağmur yağdığı zaman Altınoluk'tan şakır şakır suların aktığını; onun altında güvercinler, kumrular gibi, yem atıldığı zaman kuşlar nasıl böyle birbirine karışır; Kâbe-i Müşerrefe'nin üstünün tozu toprağı, o mübarek tozlar, suyla beraber benim üstüme de gelsin diye, insanların onun altında

kaynaştıklarını gördüm.

Hâsılı, duvarları çatladığı zaman Kâbe-i Müşerrefe'nin, tamir edelim demişler ama müşrik oldukları halde çekinmişler. Neden müşrik olmuşlar? İsmâil AS'ın öğrettiği asıl dindarlığı, Hanif dinini, İbrâhim AS'ın dinini, İsmâil AS'ın öğrettiklerini unutmuşlar, Kâbe'nin içini putlarla doldurmuşlar. Aslında Allah'ın mübarek mahalli...

Onlar da Kâbe'nin mübarek olduğunu biliyorlar, Kâbe'ye suikast edenin de belâsını bulduğunu biliyorlar. Fil Sûresi'nde ayet-i kerime ile sabit; Yemenli Ebrehe yıkmak için buraya ordu göndermiş ama, ordusu perişan olmuş:

أَلَمْ تَرَى كَيْفَ فَعَلَ رَبُّكَ بِأَصْحَابِ الْفِيلِ . أَلَمْ يَجْعَلْ كَيْدَهُمْ

فِي تَضْلِيلٍ . وَأَرْسَلَ عَلَيْهِمْ طَيْرًا أَبَابِيلَ . تَرْمِيهِمْ بِحِجَارَةٍ مِنْ

سِجِّيلٍ . فَجَعَلَهُمْ كَعَصْفٍ مَأْكُولٍ (الفيل:١-٥)

(*Elem tera keyfe feale rabbüke bi-ashàbi'l-fîl. Elem yec'al keydehüm fî tadlîl.*) "Rabbin fil sahiplerine neler etti, görmedin mi? Onların planlarını boşa çıkarmadı mı? O fillerle gelen ordu nasıl perişan oldu. (*Ve ersele aleyhim tayran ebâbîl. Termîhim bi-hicâretin min siccîl. Fecealehüm keasfin me'kûl.*) Onların üstüne Ebâbil kuşlarını gönderdi. O kuşlar onların üzerlerine pişkin tuğladan yapılmış taşlar atıyordu. Parça parça, yenik ekin gibi delik deşik oldular." (Fil, 105/1-5)

Gökten kuşların attığı taşlarla perişan oldular. Filleri filân para etmedi. Yâni biliyorlar.

Hattâ Ebrehe'nin ordusu Müzdelife'ye kadar geldiği zaman, orada yüz tane deve görmüşler. Peygamber Efendimiz'in dedesi Abdülmuttalib'in develerini almışlar. Orduya karavana lâzım,

kesecekler, yiyecekler.

Develerinin gasbedildiğini öğrenince, Abdülmuttalib kalkmış, Müzdelife'ye, Ebrehe'nin çadırına gitmiş. Demiş ki:

"—Askerleriniz benim develerimi gasbetmiş, söyleyin versinler!"

Adam şöyle tepeden bakmış ve dudak bükmüş, demiş ki:

"—Yâ ben de seni gözümde büyütüyordum, muhterem bir insan sanıyordum. Bir kabilenin başkanısın. Ben senin dedelerinin yaptırdığı Kâbe'yi yıkmağa geliyorum, sen bana ricaya geliyorsun. Ben de sandım ki, 'Ne olur, Kâbe'yi yıkma!' diye yalvaracaksın. Hiç Kâbe'den bahsetmiyorsun, 'Askerlerin benim develerimi almış, develerimi geri ver!' diyorsun. Ne biçim adamsın?" demiş Abdülmuttalib'e.

Abdülmuttalib'in cevabı çok güzel! Okuyunca ben çok beğendim, siz de beğeneceksiniz. Demiş ki:

"—Ey emir, ey komutan! Ben develerin sahibiyim, Beytullah'ın sahibi Allah... Sahibi onu korur." demiş.

Daha henüz İslâm gelmemiş ama, zihniyete bak, Mekkelilerdeki düşünceye bak! "Ben ondan endişe etmiyorum, benim onu rica etmeme lüzum yok. Beytullah'ın sahibi Allah, Allah korur beytini!" demiş.

Bunun üzerine Ebrehe:

"—Verin şunun devesini!" demiş.

Sonra Kâbe'yi yıkmağa kalkışmış ama, felâket gelmiş başına...

Buranın ahalisi tecrübe etmişler, müşrik de olsalar Kâbe'nin mübarekliğini biliyorlar. Duvarı çatlamış, dokunamıyorlar Kâbe'ye... İçlerinden birisi çıkmış, demiş ki:

"—Yâhu tamir edelim, iyi niyetliyiz, şunun taşlarını indirelim, düzeltelim şurayı!"

Yanaşamıyor kimse... Hattâ öldürmek için üstüne saldırdıkları bir insan, Kâbe'nin örtüsünün altına sığınsa, ona bile dokunamıyorlar. Kâbe'den korkuyorlar, Kâbe'ye hürmetleri çok fazla... Sonra bir tanesi demiş ki:

"—Burada kötü bir şey yok, bunu tamir etmezsek bu yıkılacak.

Yıkık da olmaz. Ben bunun yavaş yavaş taşlarını aşağıya alacağım!" demiş.

Bir gün bir iki taş almış, herkes uzaktan seyretmiş. "Bu gece bu adam ölür... Bu gece bu adamın başına bir felâket gelir... Bu gece bu adam kim bilir ne olacak?" diye beklemişler. Fakat bir şey olmamış. Ertesi gün o zat yine gelmiş, birkaç taş daha indirmiş. Ertesi gün biraz daha...

Onun üzerine anlamışlar ki, Allah'ın rızası var. Tamir maksadıyla taşlarının sökülmesine kızmayacak, gazab etmeyecek Allah-u Teàlâ Hazretleri... Elbirliği ile Kâbe'nin duvarlarını indirmişler, yeniden tamir etmişler.

Allah nerelerden kereste buldurtmuş. Kereste yüklü bir gemi batırtmış Kızıldeniz'de... Bunlar duymuşlar, oradan malzeme getirmişler. Kâbe'yi yeniden binâ etmişler Peygamber Efendimiz'in zamanında...

Hattâ Hacerü'l-Esved'i yerine koyacakları zaman ihtilâf olmuş. Hacerü'l-Esved çok mübarek bir taş... Birisi demiş ki:

"—Ben bu çevrenin en soylu kabilesinin reisiyim, bunu benim koymam lâzım!"

Ötekisi demiş:

"—Hayır, o şerefi sana bırakamayız, ben kayacağım!"

Ötekisi demiş:

"—Hayır, ben koyacağım!"

Kılıçlarına sarılmış herkes... Sonunda demişler ki:

"—Kâbe'de savaş olmaz. Kâbe'nin Bâbü's-Selâm'ından ilk giren şahıs kimse, onu hakem yapalım! O, 'Şu koysun!' desin, onun hükmüne razı olalım!" demişler.

Kılıçları bırakmışlar, kavgayı bırakmışlar, çekişmeyi bırakmışlar, "Bâbüs-Selâm'dan içeri kim girecek?" diye bakıyorlar. O zaman Bâbü's-Selâm, şimdi Makàm-ı İbrâhim'in olduğu yerlerde, orta yerde... Kâbe'nin etrafı duvarla çevrili, şimdiki Zemzem kuyusunun olduğu yerler, o zaman Mescid-i Haram'ın dışında...

"—Babü's-Selâm'dan kim gelecek?" diye beklerlerken, Peygamber SAS Efendimiz çıkmış gelmiş. Daha henüz peygamber değil... Onun geldiğini görünce sevinmişler:

"—Muhammed el-Emîn geldi, onun hükmü iyidir, adaletli hüküm verir; razıyız onun hükmüne..." demişler.

"—Yâ Muhammed, gel! Şöyle bir müşkilimiz var, 'Bu mübarek taşı buraya kim koyacak?' diye ihtilâf ettik. Sen ne dersin?" demişler.

Peygamber SAS Efendimiz mübarek ridâsını, yâni omuzuna aldığı üst kıyafetini, gömleğini çıkartmış, yere koymuş. Hacerü'l-Esved'i de onun üstüne koymuş. Gömleğinin her tarafından kabile reislerine tutturmuş.

"—Kaldırın bakalım!" demiş.

Hacerü'l-Esved'i kaldırttırmış, mübarek elleriyle yerine koymuş.

Yâni, tamirinin böyle olduğunu biliyoruz. Kâbe'nin mübarek ve muhterem olduğunu biliyoruz. Onları anlatmak için söyledik. Kâbe'nin çok şerefli, çok değerli olduğunu biliyoruz.

Yine Peygamber Efendimiz'in hadis-i şeriflerinden ilginç bir mânâ biliyoruz. Peygamber Efendimiz dedi ki Kâbe-i

Müşerrefe'ye:

"—Ne kadar güzelsin, ne kadar mübareksin yâ Kâbe! Ne kadar şereflisin, ne kadar izzetli, kıymetlisin! Amma Allah'a yemin olsun ki, mü'minin kalbi Allah indinde senden daha kıymetlidir."

Yâni ne demek: Mü'minler, Kâbe'ye hürmet eden insanlar, Kâbe'yi yıkmağa nasıl çekiniyorsa, mü'minin kalbini de yıkmağa öyle çekinmeli, daha çok çekinmeli! Çünkü mü'minin kalbini kırdı mı, Kâbe'yi yıkmaktan daha fenâ oluyor. Bu da güzel bir şey, bu da hatırda kalmalı!

İşte bu mübarek diyara, bunun etrafına Harem mıntıkası deniliyor. Harem mıntıkası ne demek? Muhterem demek; şuçun işlenmeyeceği, saygısızlığın, edepsizliğin yapılmayacağı, muhterem mıntıka demek... O rahle şeklindeki binadan başlıyor ve ordan bu tarafa müslüman olmayan giremiyor. Müslüman olanlara nasib olan bir ziyaret bu...

b. Hac ve Umre Ziyareti

Şimdi İbrâhim AS tamamlayınca Kâbe'nin binasını, Allah-u Teàlâ Hazretleri buyurmuş ki, *bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm*:

وَأَذِّنْ فِي النَّاسِ بِالْحَجِّ يَأْتُوكَ رِجَالاً وَعَلَى كُلِّ ضَامِرٍ يَأْتِينَ

مِنْ كُلِّ فَجٍّ عَمِيقٍ (الحج:٢٧)

(*Ve ezzin fi'n-nâsi bi'l-hacci ye'tûke ricâlen ve alâ külli dàmirin ye'tîne min külli feccin amîk.*) "Yâ ibrâhim, seslen bütün insanlara... İnsanlar arasında haccı ilân et ki, gerek yaya olarak, gerekse nice uzak yoldan gelen yorgun argın develer üzerinde Kâbe'ye gelsinler." (Hac, 22/27)

Ezzin, seslen demek. Ezân da minâreye çıkıp seslenme oluyor ya; müezzin minâreye çıkıyor (*Hayye ale's-salâh!*) "Namaza gelin!" diye bağırıyor. "İnsanların içinde seslen, benim emrimle yaptığın bu mukaddes mâbedi ziyarete gelsinler!"

İbrâhim AS demiş ki:

"—Yâ Rabbi, benim sesim nereye kadar duyulur? Etrafta ne kadar insan var, kaç kişi duyar benim bu bağırmamı?"

Allah-u Teàlâ Hazretleri buyurmuş ki:

"—Yâ İbrâhim, sen seslen, onu duyurmak bizim kudretimize ait, biz duyururuz onu!.."

Onun için İbrâhim AS:

"—Ey insanlar, Allah bu mübarek beldeyi ziyareti emretti. Haydi ziyarete gelin!.." dediği için, çağırdığı için, biz de

لَبَّيْكَ ، اَللّٰهُمَّ لَبَّيْكَ !

(*Lebbeyk, allàhümme lebbeyk*) diyoruz. Ne demek?.. "Duydum, tamam, geliyorum yâ Rabbi! Emrine uyuyorum yâ Rabbi, davetini kabul ettim yâ Rabbi! Tamam, geliyorum." demek; "Tekrar tekrar emrindeyim, emrin başım üstüne..." demek... Her ne kadar aklımız o daveti hatılamıyorsa da, ruhumuz o daveti duymuş olduğu için, biz de Lebbeyk çeke çeke buraya geliyoruz.

Bu kutsal yer iki türlü ziyaret edilir:

1. Zilhicce ayı içinde... O ziyarete *hac* derler.

وَلِلَّهِ عَلَى النَّاسِ حِجُّ الْبَيْتِ مَنْ اسْتَطَاعَ إِلَيْهِ سَبِيلاً (آل عمران:٩٧)

(*Ve li'llâhi alen-nâsi hiccü'l-beyti meni'stetàa ileyhi sebîlâ*) [Yoluna gücü yetenlerin o evi haccetmesi, Allah'ın insanlar üzerinde bir hakkıdır.] (Âl-i İmran, 3/97)

Hac bu ayetle farzdır. Bir kimse o mâlûm ayda, mâlûm şekilde, Cebrâil AS'ın öğrettiği şekilde, burada Arafat'a çıkıp, farz tavafı yapıp, menâsik-i hac dediğimiz haccın usül ve erkânını yerine getirdiği zaman haccetmiş olur.

2. Hac zamanının dışında yapılan ziyarete *umre* veya *i'timâr* denir. Umre yapana *àmir* de derler, *mu'temir* de derler.

Şimdi hac zamanı değil, mübarek Receb ayındayız. Biz de

Allah'ın emri üzere, dâveti üzere bu mübarek mâbedi ziyarete geldik. (*Lebbeyk, allàhümme lebbeyk*) "Başüstüne yâ Rabbi! Sen çağırdın ya, emrin başım üstünde, gözüm üstünde... Geliyorum yâ Rabbi, tamam yâ Rabbi, dâvetini duydum yâ Rabbi!" diye koşa koşa geldik.

لَبَّيْكَ ، اللَّهُمَّ لَبَّيْكَ ! لَبَّيْكَ لاَ شَرِيكَ لَكَ لَبَّيْكَ ! إِنَّ الْحَمْدَ ،

وَالنِّعْمَةَ لَكَ وَالْمُلْكَ ! لاَ شَرِيكَ لَكَ !

(*Lebbeyk, allàhümme lebbeyk! Lebbeyke lâ şerîke leke lebbeyk! İnne'l-hamde ve'n-ni'mete leke ve'l-mülk! Lâ şerîke lek!*) diye diye; Allah'ın varlığını, birliğini, kendisinden başka mâbud olmadığını ifade ede ede; mülkün, egemenliğin onun olduğunu söyleye söyleye, kutsal bir ziyaret için geldik.

O Harem'in içi öyle mübarek bir yer ki, normal kıyafetimizle bile gelemedik. Saygı ile geldik. Elbiselerimizi çıkarttık, zînetlerimizi çıkarttık, üniformalarımızı çıkarttık, ünvanlarımızı çıkarttık, omuzlarımızdaki rütbeler kalmadı, hepimiz iki basit örtüye büründük erkekler olarak... Aşağımıza hamamdaki gibi bir bez doladık, omuzumuza ikinci bir bez aldık. Dikişsiz, terzisiz, makassız, ipliksiz, basit bir şekilde, baş açık, yalın ayak... Bu ne demek? En sade kılık kıyafetle, en basit şekilde, kulluğumuzu en iyi idrak ederek, buraya en büyük hürmeti göstererek öyle geldik.

İnsan bu mânâları anladığı zaman, böyle uçakta erir, uçaktan inerken erir, yere bastığı zaman erir... Kâbe'yi görünce erir, tavaf ederken erir, Zemzem suyunu içerken erir, sa'y ederken erir, hiç bir şey kalmaz. Anlasa, mum gibi erir erir, biter insan...

Ganî Mevlâm nasîb etse,
Varsam ağlayu ağlayu;
Medîne'de Muhammed'i,
Görsem ağlayu ağlayu...

Delil yapışsa elime,
Lebbeyk öğretse dilime,
İhram bezini belime,
Sarsam ağlayu ağlayu...

Yunus ağlaya ağlaya yapmış bu işi, biz niye gülüyoruz bilmiyorum ki... Müezzin mahfilinin altında oturuyoruz, bir çay kahve içmediğimiz kalıyor. Gelsin çaylar, kahveler... Yâhu Yunus ağlamış, biz niye gülüyoruz?.. Böyle bir mübarek yere gelmişiz. Sonra Üç Ayların Receb ayında gelmişiz. Receb ayı da bu Harem-i Şerif gibi haram aylardandır, yâni muhterem aylardandır. Yâni edepsizliğin şiddetle yasak olduğu, şiddetle cezalandırıldığı aylardandır.

Recebü'l-ferd, tek... *Recebü'l-esam*, hasımların birbirlerinin varlığını görmediği, husûmeti bıraktığı zaman... *Recebü'l-esab*, Allah'ın rahmetinin gürül gürül kulların üzerine döküldüğü zaman... Zaman da güzel, mekân da güzel! Allah bize de o güzellikleri anlayıp, onlardan istifade etmeyi nasib etsin...

İmam-ı Gazâlî (Rh.A)'i çok seviyorum. O demiş ki *İhyâu Ulûm* isimli kitabında:

"—Allah'ın rahmeti gökyüzünden yağmur gibi iner, şakır şakır iner. Allah'ın rahmeti iner ama, kabı müsâit olanın kabına dolar rahmet... Kap, kacak, tencere, tava, tepsi müsâitse, gökten yağan rahmet içine dolar. Kap ters olduğu zaman içine bir şey girmez."

Hâsılı, şunu vurgulamak istiyorum: Çok mübarek bir yere geldik. Belki evimiz buradan daha konforlu, daha rahat, daha lüks... Belki masamız daha zengin... Gerçi eski ziyaret edenlere göre, burada padişahlar gibi yaşıyoruz ama; bazıları eskiyi hiç bilmez, milletin burada neler çektiğini bilmez. Su bulamadığını, develerle veya deve de olmadan kumlara bata çıka yaya geldiğini bilmez. Uçakla üç saatte geldiğinin çok büyük bir nimet olduğunu bilmez. İstediği yerde soğuk Zemzem bulunduğunun çok büyük bir nimet olduğunu bilmez. Bilmez de bilmez.

Çok mübarek bir yere geldik, çok mübarek bir zamandayız; bir de ya bugün akşam, ya yarın akşam Mi'rac Kandili... Hangisi daha doğru? Dedelerimiz, mübarek insanlar, *rahmetu'llàhi aleyhim ecmaîn*:

"—Her geceni Kadir bil, her gördüğünü Hızır bil!" demişler.

İhtiyat eden kazanır. İhtiyat etmeyeni şeytan aldatır. "Bugün kandil gecesi değil, sen yarın ihyâ edersin!" der, bugünü atlattırır. Yarın da, "Dündü, artık boş ver!" der, boşa geçirttirir. Şeytanın işi çok korkunçtur, yaptırtmaz ibadeti... Onun için şeytana uymamak lâzım! İnsanın her geceyi Kadir bilmesi lâzım, Mi'rac bilmesi lâzım, istifade etmesi lâzım!

Ben ayıplamaktan korkarım insanları... Çünkü Peygamber Efendimiz buyuruyor ki: "Bir müslüman bir müslümanı ayıplarsa, ayıpladığı şeyi aynen kendisi işlemedikçe ölmez, Allah onun canını almaz. Ceza olarak, Allah o kabahati bir gün gelir, ona da yaptırtır. Neden yaptırtıyor. Suçlu, müslümanı ayıpladı da ondan..."

Ayıplamak yok İslâm'da. Ayıplamıyorum ama, bir şeyi ihtar

etmek istiyorum: Bu mübarek mekânların, bu mübarek zamanların kıymetini bilelim!.. Burası Asmaaltı kahvehanesi değil, Emirgân gazinosu da değil, sohbethane de değil, şehir kulübü de değil... Burası Beytullah, Mescid-i Haram, mübarek mahal... Burada insanın her sözüne dikkat etmesi lâzım!..

Edep sahibi insanlar burada abdest bozmamışlar. Öyle insanlar okudum ki evliyâullahtan, ulemâ-i izâmdan, abdest bozmak için Harem-i Şerif'in dışına çıkarmış, abdestini bozarmış, abdestini alırmış, öyle gelirmiş. Hem de minibüsle değil...

Altı yedi günde bir abdest alırlarmış. Uyku uyumuyorlar demek ki... Yemiyorlar da... Melek gibi bir şey... Ama hürmetlerinden... Kimisi ayakkabı giymemiş, buralara Rasûlüllah ayağını basmış, nasıl ayakkabı ile basarım diye.

Millet şimdi muzu yiyor, kabuğunu yola atıyor; kokakolasını içiyor, kabını tıngırt yere atıyor. Ödüm patlıyor benim... Burası Peygamber Efendimiz'in dolaştığı mübarek bir yer, Mekke-i Mükerreme; kıymetini bilmiyoruz. Tabii hürmet etmeyen hürmet bulmaz, merhamet etmeyen merhamet bulmaz. Edebe riayet etmeyen, mükâfât almaz. Onu bilelim, edebe riayet edelim!.. Bu bir.

c. Peygamber Efendimiz'in Üzüntüsü

İkincisi: Mi'rac, Peygamber SAS Efendimiz'e Allah tarafından sunulmuş çok büyük bir ikram... Peygamber Efendimiz'den başka hiç bir peygambere nasib olmamış bir mübarek ilâhî davet... Hàl-i hayatında hiç bir beşerin görmediği yerleri, Allah'ın kendisine gösterdiği bir seyran, bir cevlân, bir dolaşma... Hiç bir beşere nasib olmamış olan mübarek bir iş, olay, hadise...

Bu hadise Peygamber Efendimiz'e Recebin yirmi altısını yirmi yediye bağlayan, pazarı pazartesiye bağlayan gece ikram olunmuş. Neden?.. Çünkü Rasûlüllah SAS Efendimiz çok üzülüyordu. Çok baskı altındaydı, Müşrikler çok bastırıyorlardı, zalimler çok zulüm yapıyorlardı. Çok inkâr ediyorlardı, çok tâciz ediyorlardı. Güçlerinin yettiği müslümanlara çok ezâ, cefâ

ediyorlardı. İşkence ile öldürdükleri vardı. Baskı yapıyorlardı, mal satmıyorlardı. Kız alıp vermiyorlardı, konuşmuyorlardı, hakaret ediyorlardı.

Peygamber SAS Efendimiz de dinini yaymağa çalışıyordu, Allah'ın emrini yerine getirmeğe çalışıyordu. Bu diyarda on üç sene; bakın koca, mübarek, alemlere rahmet Peygamber-i Zîşan, on üç saat değil, on üç gün değil, on üç sene burada İslâm'ı tebliğ etti. Sadece buranın ahalisine değil, panayırlar kurulduğu zaman, panayırlara gitti. Müzdelife'de, Mina'da Arapların panayırları kurulurdu. Oralara bütün Arap kabileleri gelirdi. Peygamber Efendimiz de onlara gidip selâm verirdi, sorardı:

"—Siz nereden geldiniz?"

"—İşte biz Yemen'den geldik."

"—Siz nereden geldiniz?"

"—Biz Necid'den geldik."

"—Siz nereden geldiniz?"

"—Biz Suriye yakınlarından geldik."

"—Kimlerdensiniz?"

"—Falanca oğulları, filânca kabilesindeniz."

"—Ben Allah'ın rasûlüyüm! Allah beni ahir zaman peygamberi seçti, bana Kur'an-ı Kerim'i gönderdi. (*Lâ ilâhe illa'llah*) "Allah'tan başka ilah yoktur." deyin, benim peygamberliğimi tasdik eyleyin! Putlara tapmayın; Ay'a, Güneş'e, Lât'a, Menât'a tapınmayın!" derdi.

Anlattı, anlattı, on üç sene buralarda gayret etti. Onlar da tazyiklerini arttırdılar. Öyle şiddetli muhalefet gösterdiler ki, kırk kişi ancak müslüman oldu. Halbuki yüzüne bakan hayran kalıyordu Peygamber Efendimiz'in... Cihanın müslüman olması lâzımdı on üç yılda...

Bu neyi gösteriyor muhterem kardeşlerim? İslâm'ı anlatmaktan, öğretmekten yılmamak lâzım, bıkmamak lâzım! Ümitsizliğe düşmemek lâzım! On üç yılda kırk kişi çok az... Neden?.. Müşrikler çok büyük muhalefet yaptıkları için, her yerden önünü kesmeye çalıştıkları için, çok zor ilerledi iş...

Peygamber Efendimizi birisine nasihat olarak söyleyeceklerini söylerdi. Arkasından müşrikler gelirdi:

"—Bunun dediğine inanmayın, bu şöyledir, böyledir. Bu bizim aramızdan çıktı da, sonra şöyle yaptı, bilmem ne..." diye aleyhinde konuşurlardı, onun söylediklerini sıfıra indirmeğe çalışırlardı.

Bazıları Peygamber Efendimiz'in söylediği sözlerin ilâhî vazife icabı olduğunu anlardı:

"—Çok doğru söylüyorsun, haklı söylüyorsun ama, biz şimdi sana tâbî olursak, Kureyş'le bozuşmamız lâzım! Kureyş'le bozuştuğumuz zaman da Arabistan'da işlerimiz tıkanır. Buralardan geçemeyiz, Şam'a gidemeyiz, Şam'dan mal getiremeyiz. Bu belâlı adamlar bize düşmanlık ederse, halimiz yaman olur. Onun için sana tâbî olamayız." derlerdi.

Dünya hesabı, ticaret hesabı, menfaat hesabı... Şimdi de durum aynı, şimdi de durum hiç farklı değil... Şimdi de:

"—Ben İslâm'ı desteklersem Amerika yardımı keser. Ben müslüman olursam memuriyetten atılırım. Ben İslâm'ı yaşarsam ticaretime zarar gelir. Ben Kur'an'a uyarsam şöyle olur, ben başımı örtersem böyle olur..."

Aynısı... Demek ki imtihan değişmiyor. Demek ki insan Allah'ın rızasını kazanmak için, o devreyi düşünecek; on üç yıl Peygamber Efendimiz'in burada ne sıkıntı çektiğini düşünecek.

Ama o sıkıntıların sonunda, Allah-u Teàlâ Hazretleri:

"—Gel Habîbim, sen çok mu üzüldün? Ben seni teselli edeyim, ben sana mükâfât vereyim; gözün nurlansın, gönlün şenlensin, ruhun rahatlansın!" diye Peygamber Efendimiz'e Mi'racı nasib etti, huzur-u izzetine davet etti.

Yâni sıkıntının en yüksek dorukta olduğu zamanda, mükâfâtın en büyüğü geldi. Buradan anlayacağız ki, sıkıntıdan sonra mükâfât var, sabırdan sonra selâmet var, itâatten sonra mükâfât var, ibadetten sonra sevap var!.. Yalan yanlış hesaplardan sonra da zarar var, ceza var, ikab var, belâ var, dünya ve ahiretin zararı var; bunu anlayacağız.

d. İmtihan Dünyası

Din imtihandır. Bu dünya hayatı imtihan yeridir. Bu imtihanı kazanmak için, mutlaka Allah bir insanın önüne imtihanı getirir, mutlaka onu tercih durumunda bıraktırır. Nereyi tercih edecek bakalım: Hakkı mı tercih edecek, bâtılı mı? Sevabı mı isteyecek, dünya menfaatını mı? Allah'ın rızasını mı arayacak, yoksa dünyadaki zevk ü sefasını mı düşünecek?

Neyi düşünmesi lâzım insanın:

إِلٰهِى أَنْتَ مَقْصُودِى ، وَرِضَاكَ مَطْلُوبِى !

(*İlâhî ente maksùdî, ve rıdàke matlûbî*) "Yâ Rabbi, ben seni istiyorum! Yâ Rabbi ben dünyayı istemiyorum, ben para istemiyorum, ben mutluluk istemiyorum, ben keyif istemiyorum, ben düğün bayram istemiyorum, ben eğlence istemiyorum, ben yılbaşı istemiyorum, ben gezme tozma istemiyorum; ben senin rızanı istiyorum, senin razı olmanı istiyorum, seni razı edecek işleri yapmak istiyorum! Ben benin rızânın peşindeyim, ben seni istiyorum yâ Rabbi!" demesi lâzım!..

Biz bunu diyoruz söz olarak, hocalarımız bize öğretti: (*İlâhî ente maksùdî*) "Yâ rabbi, maksudum, hedefim, gàyem sensin; (*ve ridàke matlûbî*) ben senin rızanı istiyorum!" Sözünü söylüyoruz, işin özüne ermeyi Allah nasib etsin...

Görülsün bakalım mertlerle, nâmertler! Bakalım Cenâb-ı Hakk'ın ihlâslı kulları kimmiş, zoru görünce kaçan, dönen, kaçaklar, dönekler kimmiş? Bu imtihan...

Tabii, imtihandan da korkuyorum ben, çok korkuyorum. Şahsen âciz, nâçiz bir kardeşiniz olarak imtihandan da çok korkuyorum, böbürlenmekten de çok korkuyorum. Çünkü çok zayıfız.

إِنَّا عَرَضْنَا الأَمَانَةَ عَلَى السَّمَاوَاتِ وَالأَرْضِ وَالْجِبَالِ فَأَبَيْنَ أَنْ يَحْمِلْنَهَا وَأَشْفَقْنَ مِنْهَا وَحَمَلَهَا الإِنْسَانُ، إِنَّهُ كَانَ ظَلُومًا جَهُولاً

(الاحزاب:٧٢)

(*İnnâ aradna'l-emânete ale's-semâvâti ve'l-ardı ve'l-cibâli feebeyne en yahmilnehâ ve eşfakne minhâ ve hamelehe'l-insân, innehû kâne zalûmen cehûlâ.*) [Biz emâneti göklere, yere ve dağlara teklif ettik de onlar bunu yüklenmekten çekindiler, sorumluluğundan korktular. Onu insan yüklendi. Doğrusu o çok zâlim ve çok câhildir.] (Ahzâb, 33/72) buyruluyor.

İnsanoğlu için *zâlimen câhilâ* demiyor Allah... *Zâlim*, zulmeden demek; *zalûm* çok zulmeden, artık zulmü kendisine meslek edinmiş, azgın zâlim demek... *Cehûl* ne demek, câhillikte çok ileri gitmiş, azgın câhil demek, çok büyük câhil demek... İnsanoğlu için, tüm insanlar için böyle diyor.

Çok zâlim ve çok câhil oldukları için, Allah'ın kudretini, kahrını, gazabını iyi düşünemiyor insanlar. Gazabından kaçınamıyor, gazabına uğrayacak işler yapıyor. Câhil olduğundan işleri anlayamıyor. Onun için işin özünü anlaması lâzım, İslâm'ın özünü anlaması lâzım, hayatın özünü anlaması lâzım!..

Hayat zevk yeri değil, rahat yeri de değil... Hayat imtihan, hayat çalışma, hayat cihad, hayat mücâdele, hayat ibadet, hayat fedâkârlık, hayat Allah'ın rızasını kazanmak için her şeyi göze almak, icabında ölmek...

إِنَّ اللهَ اشْتَرَى مِنَ الْمُؤْمِنِينَ أَنفُسَهُمْ وَأَمْوَالَهُمْ بِأَنَّ لَهُمُ الْجَنَّةَ

(التوبة:١١١)

(*İnna'llâhe'şterâ mine'l-mü'minîne enfüsehüm ve emvâlehüm bi-enne lehümü'l-cenneh*) [Allah mü'minlerden mallarını ve

canlarını, kendilerine verilecek cennet karşılığında satın almıştır.] (Tevbe, 9/111)

Mü'minlerin malları, canları hak yoluna fedâ olacak! Uzatmayalım, bildiğiniz hususlar.

On üç yıl uğraştı, kabilelere gidiyordu, söylüyordu; "Ben Allah'ın rasûlüyüm, kabul edin!" diyordu. "Kabul ederiz, doğru söylüyorsun amma, Kureyş'i ne yapalım? Onlar bize düşmanlık ederse, hâlimiz fenâ olur." diyorlardı, yan çiziyorlardı.

Bir kabile yan çizmedi. Bir şehrin ahalisi, "Tamam yâ Rasûlallah, senin peygamberliğini şimdi tasdik ettik, sana inandık." dedi. Kimler? Medine'den gelmiş olanlar... O zaman Medine'nin adı Yesrib idi. Yesrib'den gelenler dediler ki:

"—Yâ Rasûlallah tamam, biz sana inandık!"

Bu iki üç kişi Akabe'de toplandılar. Akabe buraya yürüyerek on dakikalık mesafe... Tam o toplantının yakınında bulunuyoruz. Toplandılar, Rasûlüllah'a söz verdiler, tâbî oldular, sana inandık dediler. Gittiler, ertesi seneye kadar Yesrib'de çalıştılar, uğraştılar, anlattılar, oranın ahalisini de heveslendirdiler.

Ertesi sene yine geldiler buraya, temsilci mâhiyetinde on iki kişi olarak... Burada İkinci Akabe Bey'atı oldu. Hicretin on ikinci yılında. Bak on iki yıl geçtikten sonra nihayet müsbet bir kabul sesi Medine'den geldi. Peygamber Efendimiz'e dediler ki:

"—Yâ Rasûllah! Biz bir sene bu meseleyi konuştuk Medine'de; seni seviyoruz, seni kabul ettik. Sen Medine'ye buyur gel, biz seni kendimiz gibi koruruz. Senin mallarını kendi mallarımız gibi koruruz. Buyur gel yâ Rasûlallah, davet ediyoruz seni Medine'ye..." dediler.

e. Mekke'den Kudüs'e Yolculuk

İşte o sene, hicretten bir yıl önce, Peygamber Efendimiz Kâbe-i Müşerrefe'de iken bu Mi'rac hadiseleri başladı.

Biliyorsunuz Kâbe'nin şöyle kuzey tarafında, Altınoluğun ön tarafında, yarım daire şeklinde bir alan var, bir duvar var. İçine

de girilip namaz kılınabiliyor. Biz dışından tavaf ediyoruz. Oraya Hicr derler, Hatîm derler. Orası Kâbe'nin içidir.

Peygamber Efendimiz buyurdu ki:

"—Kâbe'yi yaparken malzememiz yetseydi, burayı da Kâbe'ye katardık. Burası da Kâbe'nin içidir."

Kâbe'nin içidir amma, Allah gemi batırıp da Kâbe'yi yapsınlar diye kereste gönderdi de, niye burasını kapattırmadı? İşte sizin bizim gibi gariban ziyaretçiler, kenardan girsin de Kâbe'nin içinde namaz kılsın diye. Çünkü Kâbe'nin içine girmek rahmete girmektir, dışına çıkmak günahlardan sıyrılıp çıkmaktır. O şeref için o duvarın iki tarafı açık... Oraya giren mağfiret olur, inşâallah... Hadisler böyle, vaad böyle... Allah umduğumuza nâil eylesin...

Orada oturuyordu Peygamber Efendimiz. Şöyle yaslanmıştı, uyuklar gibi bir haldeydi. Cebrâil AS geldi, melekler geldi. Peygamber Efendimiz'in göğsünü yardılar, kalbini çıkarttılar. Kalbinden pıhtı gibi bir şeyi aldılar. Altından bir leğen getirdiler, kalbini yıkadılar. Tekrar kalbini göğsüne koydular, göğsünü

kapattılar. Meleklerin ameliyatı bu, doktorlarınki değil...

Ebû Tàlib'in kızı, Ümmü Hânî isimli akrabasının evi yakındı. Peygamber Efendimiz oraya uzanmağa gitmişti. Orası neresi? Hocamız, Mesfele'ye giden Abdül'aziz kapısına doğru kubbeler başladığı zaman, şöyle bir ilk kademeli yerde durur, namaz kılardı. Oradan Rükn-ü Yemânî çok güzel görünür. Kâbe'nin güney köşesi orası... Hacerül-Esved doğu köşesidir. Yâni güney köşesinin karşısında otururdu. Mi'raca oradan çıkmış Peygamber Efendimiz, onun için Hocamız orada otururdu.

O zaman Peygamber Efendimiz'in yanına, *Burak* diye bembeyaz bir varlık geldi. O zamanın insanları ya deveye, ya ata binerlerdi. Attan biraz küçükçe bir binek şeklinde göründü bu varlık. *Burak* kelimesinin *Berk* kelimesiyle ilgisi var... Berk, şimşek demek. Kelime bağlantısı ilginç... Şimşek gibi bir mahlûk, ama at şeklinde, binek gibi göründü Peygamber Efendimiz'e...

Cebrâil AS getirdi, Peygamber Efendimiz binsin diye önüne çekti. Peygamber Efendimiz üstüne bindi. Adımını gözün gördüğü yere atıyordu, oraya varıyordu. Yâni onun üstüne bindiği zaman Peygamber Efendimiz'in hızı öyleydi. Ufukta gözün gördüğü yere adımını atıyordu. Öyle gitti Peygamber Efendimiz Burak'la...

Mescid-i Haram'dan, buradan, şu bizim dolaştığımız yerlerde Peygamber SAS de dolaştı da, işte oralardan Burak'a bindi, Kudsü Şerif'e gitti. Ne kadar zamanda? (*Leylen*) Gecenin birinde gidiverdi. Hangi gece o? Mi'rac Gecesi işte...

Leylen, ne kadar kısa zamanda olduğunu gösteren bir kelimedir. Çünkü o zaman hızlı bir deve sürüşüyle bir ayda giderlerdi oraya... Buradan deveye bindiler mi, develerin ciğerlerini patlatarak, süre süre bir ayda giderleri oraya... Peygamber Efendimiz bir gecede gitti. Hem de kumları, aşağıyı göre göre gitti, kervanları göre göre gitti. Kervanın kaybolmuş devesini izleye izleye gitti. Birilerinin ötekine bağırışını duya duya gitti.

Bu nasıl bir gidiş? Demek ki rüya değil... Demek ki maddiyatla

ilgili bayağı bir gidiş. Bundan a'lâsı ne olacak? Aşağıdaki kervanları görüyordu ve şaşıranlara da deveniz şu tarafta diye sesleniverdi Peygamber Efendimiz. Onun da hikmeti var, çünkü delil oldu sonradan...

"—Devenizi orada aramayın, deveniz şu tarafta!" diye sesleniverdi yukarıdan, geçti, gitti.

Yâni maddî bir olay, ruh ve bedenle bir seyahat…

سُبْحَانَ الَّذِي أَسْرَىٰ بِعَبْدِهِ لَيْلاً مِنْ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ إِلَى الْمَسْجِدِ

الأَقْصَى الَّذِي بَارَكْنَا حَوْلَهُ لِنُرِيَهُ مِنْ آيَاتِنَا ، إِنَّه هُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ

(الاسراء:١)

(*Sübhàne'llezî esrâ bi-abdihî leylen mine'l-mescidi'l-harâmi ile'l-mescidi'l-aksa'llezî bâreknâ havlehû*) Bir gecede kulunu Mescid-i Haram'dan Kuds-ü Şerif'e, Mescid-i Aksà'ya götürüverdi. (*li-nüriyehû min âyâtinâ*) Çeşitli hikmetli olayları göstermek için... Teselli olsun diye. "Gel Habîbim, çok üzüldün, seni bu mendebur müşrikler çok üzdüler. Gel de biraz sana cenneti göstereyim, sefâlı ayetleri, delilleri göstereyim!" diye Allah-u Teàlâ Hazretleri Habîbini çağırdı, bir gecede oraya götürdü. (İsrâ, 17/1)

"—Olur mu öyle şey?"

İnkâr kâfir eder insanı... Olduğunu Kur'an-ı Kerim İsrâ Sûresi'nde açıkça beyan ediyor. Şimdi de oluyor. Ben de Almanya'daydım pazar günü. Oradan saat ikide bindim uçağa, akşam buraya geldim, yatsı namazını burada kıldım. Yirminci Yüzyıl'da oluyor da, on dört asır önce niye olmasın?.. Kulların yaptığı uçaklarla oluyor da, Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin gönderdiği Burak'la niye olmasın?.. Hiç tereddüt yok kalbimizde, pırıl pırıl, hiç şeksiz, şüphesiz, âmennâ ve saddaknâ... Evet öyle olmuştur. Bir gecede götürdü, göre göre götürdü.

f. Mi'racla Semâlara Yükselmesi

Sonra orada peygamberlerle, peygamberlerin ruhaniyetleriyle buluşturdu. Kuds-ü Şerif'ten de yedi kat semâvâta yükseltti. Bir yerden bir yere yükselmek neyle oluyor?.. Bir aletle, bir vasıta ile oluyor. Mi'rac, yükselme aleti demek. Ne olur?.. Olsa olsa asansör olur. Asansöre binince düğmeye basıyoruz, asansör bizi istediğimiz kata yükseltiyor.

Mi'rac nasıl bir şey?.. Peygamber Efendimiz diyor ki: "Mi'rac çok güzel bir şeydi, merdiven gibi bir şeydi, insan bakmağa doyamıyordu. Kuds-ü Şerif'ten semalara yükselmek için bir alet ki, nûrâniyetinden göz kamaşıyor. Çok latîf bir şey, görünümüne doyulamayacak güzellikte bir şey...

Mi'racla semâvâta yükseldi. Şimdi semâvâtı biraz anlatayım: Tebâreke Sûresi, yâni Mülk Sûresi'ni çoğunuz ezbere bilirsiniz. Bilmeyenler de ezberlesin! Yatsı namazından sonra okunması çok sevap; okuyana kabir azabı olmayacak, Tebâreke Sûresi kabirde yoldaş olacak. Tebâreke Sûresi'nde buyuruyor ki Allah-u Teàlâ Hazretleri:

وَلَقَدْ زَيَّنَّا السَّمَاءَ الدُّنْيَا بِمَصَابِيحَ (الملك:٥)

(*Velekad zeyyenne's-semâe'd-dünyâ bi-mesâbîha*) "Biz en yakın semâyı yıldızlarla donattık." (Mülk, 67/5)

Burada geçen *dünyâ* kelimesi, bizim Türkçedeki dünya anlamına gelmez. Bizim bugün dünya deyince anladığımız, beş kıtasıyla, okyanuslarıyla yerküredir. Dünyâ kelimesini o mânâda kullanmaz Araplar, biz kullanmışız. Araplar bu beş kıtalı okyanuslu küreye *arz* derler. Dünya oradaki yerküresi demek değil, en yakın demek...

"—Biz en yakın semâyı yıldızlarla donattık."

Bu ne demektir: Yıldızların olduğu bütün semâ birinci semâ demektir. Bundan sonra altı semâ daha vardır.

Semâvâttan sonra Kürsü vardır.

وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمَاوَاتِ وَالأَرْضَ (البقرة:٢٥٥)

(*Vesia kürsiyyühü's-semâvâti ve'l-ard*) "Arzı ve semâları Allah'ın Kürsüsü kuşatmıştır." (Bakara, 2/255)

Allah'ın Kürsü'sü nasıl bir şeydir? Bilinmez, anlaşılmaz, yeryüzünde misâli yok; şuna benzer diyemezsiniz.

Kürsü'yü ne kuşatmıştır? Kürsü'yü Arş-ı A'zam kuşatmıştır. Arş-ı A'zam'ın yanında Kürsü, şöyle ufacık bir varlık olarak kalır. Yâni o kadar muazzam...

O kadar muazzam mesafeleri, bir gecenin içindeki olaylar esnasında Peygamber SAS Efendimiz bir göz yumup açıncaya kadar geçti. Nasıl geçer, mühendis olan kardeşlerimiz düşünsünler.

Şimdi Amerika roket fırlatıyor Venüs'e, üç yıldır gidiyor, Venüs'ün yanına yanaşıyor, fotoğraf çekmeğe başlıyor. Venüs neresi?.. Venüs şurası, bizim komşu mahalle... Venüs çok uzak bir yer değil. Daha çok uzaklarda çok yıldızlar var... Dünyanın içinde bulunduğu samanyolundan uzaklaşması için bir insanın, uzay gemisinde yirmi bin yıl gitmesi lâzım!.. Yâni yedi kat semâyı geçmenin ne kadar mühim bir olay olduğunu anlatmak istiyorum size...

Üç yıl önce Amerikalılar füze atmışlar, üç yıldır son süratle, kurşun gibi yolda gidiyor, Venüs'ün yanına daha yeni varmış. Venüs nedir? Venüs güneş sistemi içinde, bize yakın, komşu bir gezegendir. Çok yakın... Çok yakınına böyle giderse, bazı yıldızların ışıkları ışık hızıyla bize beş milyon senede, on milyon senede gelirse, bütün bu yıldızların olduğu semâ sadece birinci semâ ise; yedi kat semâvâtın, Arş'ın, kürsünün azametini idrak etmek mümkün bile değildir. İnsan anlayamaz bile... İnsanın kafası Kürsü'nün, Arş-ı A'zam'ın azametini anlayamaz bile...

Allah'ın Rasûlü yedi kat semâvâtı geçti Mi'racda... Nasıl geçti, nasıl olur bu iş? Işık hızıyla bile olsa, ışık hızıyla bir yerden diğer

bir yere gelmek için zaman geçmesi gerekir. Beş milyon senede ışığını bize gönderen yıldızlar var. Yâni beş milyon sene önce oradan bir kırmızı ışık çakmış, bize bir işaret göndermiş, bir göz kırpmış... O kırpıntı bize geldiği zaman, o göndereli beş milyon yıl geçti, belki orda o yok şimdi... Bize göz kırpan yıldız gitti, biz beş milyon yıl öncesinin sinyalini görüyoruz. Belki orda o yok şimdi.

Semânın büyüklüğünü anlayın diye söylüyorum, Mi'rac'ın azametini kavrayın diye söylüyorum.

Peygamber Efendimiz demek ki ışıktan da başka bir şey oldu. Işık olsa ışık hızıyla gider, ışık hızı da değil... Zaten ışık hızıyla gittiği zaman kütle sıfır oluyor. Mühendisler, fizikçiler bilir.

Işık hızı filân da kalmadı, ışık hızı da yetmiyor. Çok daha büyük bir sür'atle Peygamber Efendimiz yedi kat semâvâtı geçti. Ama nasıl geçti?.. Bu semâları geçmek kolay değil. Meselâ ses hızını geçtiği zaman, uçak ses hızını geçerken büyük bir patlama oluyor, ses duvarını deldi diye. Uçak çalışırken bir gürültü yayıyor etrafa, kendi hızıyla o gürültüye yetişiyor, ses hızını geçerken muazzam bir patlama oluyor, çok tehlikeli bir sarsıntı geçiriyor. Bu iş tehlikeli diye mümkün olduğu kadar uçaklarda bunu yapmamağa çalışıyorlar.

Peygamber Efendimiz nasıl bir sür'atla, nasıl bir Mi'racla, nasıl bir koruma ile, muhafaza ile gittiyse, yedi kat semâvâtı geçti. Sidretü'l-Müntehâ'ya kadar vardı. Her semâda peygamberleri gördü; Adem AS'la konuştu, Yahyâ AS'la, İsâ AS'la, Hârun AS'la, İdris AS'la, Mûsâ AS'la konuştu. Yedinci semâda İbrâhim AS'la konuştu.

g. Rabbü'l-Alemîn'i Müşâhede

Yedinci semânın yanında, Sidretü'l-Müntehâ'nın orda, şühedâ ruhlarının olduğu Cennetü'l-Me'vâ denilen cennet vardı. Sidretü'l-Müntehâ'ya geldiği zaman Cebrâil AS dedi ki:

"—Yâ Rasûlallah, ben buradan öteye gidemem!"

Allah'ın en büyük meleği, en kudretli meleği Cebrâil AS...

Kanadıyla Lût kavminin beldelerini ters yüz edip de baş aşağı çeviren Cebrâil AS Sidretü'l-Müntehâ'da durdu. Refref geldi Peygamber Efendimiz'in önüne, selâm verdi. Peygamber Efendimiz Refref'e bindi. Cebrâil AS'a dedi:

"—Haydi gelsene!.."

İzahat veriyordu Cebrâil AS, anlatıyordu, bilgi veriyordu. Dedi ki:

"—Yâ Rasûlallah! Ben buradan bir parmak daha öteye gitsem, yanarım, Buradan ötesi benim harcım değil, ben buradan öteye gidemem!" dedi.

Peygamber Efendimiz gitti.

Ref olup ol şâha yetmiş bin hicâb,
Nûr-u tevhid açtı vechinden nikàb.

Ne demek bu sözler?.. Cenâb-ı Mevlâ'nın cemâlini görmek için arada yetmiş bin nurdan, yetmiş bin zulmetten perdeler var. Kesretten kinâye veyahut hakîkaten sayı o kadar... Bu perdelerin hepsi kalktı. Cemâlullahın peçesi kalktı. Peygamber-i Zîşânımız, Habîbullah, Muhammed Mustafâ Allah-u Teàlâ Hazretleri'ni âşikâre gördü.

Şeş cihetten ol münezzeh Zü'l-Celâl
Bî kem ü keyf ona gösterdi cemâl.

Altı cihetten münezzehtir Allah... Yukarıdadır diyemezsin, aşağıdadır diyemezsin, öndedir, arkadadır diyemezsin, sağdadır, soldadır, mekândadır diyemezsin. Mekânın yaratıcısı Mevlâ kemiyetsiz, keyfiyetsiz, niceliksiz, niteliksiz, anlatılması imkânsız şekilde nasıl gösterdiyse, Habîbine cemâlini gösterdi.

Bî-huruf u lafz u savt ol pâdişâh,
Mustafâ'ya söyledi bî-iştibâh.

Harfler olmadan, lafızlar sesler olmadan, mânâları kalbine

duyurdu, konuştu Allah-u Teàlâ Hazretleri Peygamber-i Zîşânımızla... Bizim konuştuğumuz gibi değil.

Ben söylediğim zaman benim ses tellerimde hava titreşiyor, sesler sizin kulağınıza geliyor. Bu seslerin bir araya kümelenişinden kelimeler oluşuyor, lafızlar meydana geliyor. Seslerle, lafızlarla ben size sinyal gönderiyorum. Sizin kulak zarınız titreşiyor, arkasındaki kemikçikler sallanıyor. Ses kulağın orda kalıyor, ordaki siniler kıpırtıları hissedip sinyal götürüyorlar beyne... Beyne elektrik gidiyor, siz beni anlıyorsunuz.

Yâni benim söz söylememle, sizin bu sözü anlamanız, insanı divâne eder. İnsanı Allah diye feryad ettirip yerlere yatırır. Gözyaşlarından ortalığı göle çevirtir.

اَلرَّحْمَانُ . عَلَّمَ الْقُرْآنَ . خَلَقَ الإِنْسَانَ . عَلَّمَهُ الْبَيَانَ

(الرمن:١-٤)

(*Er-rahmân. Alleme'l-kur'ân. Haleka'l-insân. Allemehü'l-beyân.*) "Rahman olan Allah insanı yarattı. Kur'an'ı öğretti. Kelâmı, beyanı, anlatımı, sözü, yazıyı o öğretti." (Rahmân, 55/1-4)

Yaradan Mevlâmız öğretti bize bu konuşmayı... Biz bu karmaşık düzeni kurabilir miydik, biz bu konuşmayı yapabilir miydik? Biz bu sesleri, bu kulakları, bu dilleri, bu ses tellerini nerden yapacaktık? Kurulmuş düzenleri bozuyoruz. Biz mevcut intizamı devam ettiremezken, güzellikleri anlayamazken, bu güzellikleri yapabilir miydik?

اقْرَأْ بِاسْمِ رَبِّكَ الَّذِي خَلَقَ . خَلَقَ الإِنْسَانَ مِنْ عَلَقٍ . اقْرَأْ وَ

رَبُّكَ الأَكْرَمُ . الَّذِي عَلَّمَ بِالْقَلَمِ . عَلَّمَ الإِنْسَانَ مَا لَمْ يَعْلَمْ

(العلق:١-٥)

(*İkra' bi'smi rabbike'llezî halak. Haleka'l-insâne min alak. İkra' ve rabbüke'l-ekrem. Ellezî alleme bi'l-kalem. Alleme'l-insâne mâ lem ya'lem.*) [Yaratan Rabbinin adıyla oku! O insanı alekadan, bir aşılanmış yumurtadan yarattı. Oku! İnsana bilmediklerini belleten, kalemle yazmayı öğreten Rabbin, en büyük kerem sahibidir.] (Alak, 95/1-5)

Kalemi, kalemle yazmayı, defteri, ilmi, irfanı öğreten Allah... Konuşmayı öğreten Allah... Beyni yaratan Allah, gözü yaratan Allah, kulağı yaratan Allah, dili yaratan Allah... Lisânı bize ilham eden, öğreten Allah... Peygamberler vasıtasıyla hep bunlar öğrenildi.

İşte ses seda olmadan, ses telleri kıpırdanmadan, nasıl elektrik sinyalleri beyne ulaşınca beyin algılıyorsa, Allah-u Teàlâ Hazretleri de Rasûlüllah SAS Efendimiz'le konuştu.

—Nasıl konuştu?..

Sen onu anlayamazsın, anlatsam da anlayamazsın. Zâten anlatılmaz, anlatsam da anlayamazsın!.. Ama konuştu.

Âşikâre gördü Rabbü'l-izzeti,
Âhirette öyle görür ümmeti.

Peygamber Efendimiz Rabbül-âlemîn'i âşikâre gördü. Ahirette biz de öyle göreceğiz, ümmeti olabilirsek...

h. Ümmeti Olma Şerefi

Ümmetin olduğumuz devlet yeter,
Hizmetin kıldığımız izzet yeter.

O saadet, o mutluluk, o şeref, onun ümmeti olmak şerefi bize yeter muhterem kardeşlerim!..

"—Nesin sen?.."

"—Köylüyüm, var mı bir diyeceğin?"

"—Nesin?.."

"—Vasıfsız işçiyim, ameleyim; var mı bir diyeceğin?"

Ama onun ümmetiyiz. Onun ümmetiyim, var mı bir diyeceğin? Rasûlüllah'ın ümmetiyim ben, o Muhammed-i Mustafâ'nın ümmetiyim ben!..

Ümmetin olduğumuz devlet yeter,
Hizmetin kıldığımız izzet yeter.

Ne mutlu hizmet edebilene! Peygamber Efendimiz'e, sünnetine, ümmetine hizmet edene ne mutlu! Hizmet edebiliyorsa, o izzet olarak yeter insana... Ümmeti olmak şeref olarak, saadet olarak, devle olarak yeter; hizmet edebilmek izzet olarak yeter!.. Ne mutlu ki, bazı insanlar İslâm'a hizmet edebiliyor. Bazı insanlar yılbaşı ağacını renkli kürelerle donatıp ağacın gölgesinde çoluk-çocuğu ile içki içerken, kumar oynarken, yılbaşı eğlencesi yaparken, bazı insanlar da dağ başlarında cihad ediyor... Mahrumiyetler içerisinde hizmet etmeye çalışıyor.

Ümmetin olduğumuz devlet yeter,
Hizmetin kıldığımız izzet yeter.

Yeter bize o, el-hamdü lillâh... Şemseddîn-i Sivâsî Hazretleri de diyor ki:

Hakka ibadet etmeğe,
Yeter bize vîrâneler!

Saray gerekmez. Virâne de olsa, evliyâullah gelir, köşeye çöker, küllerin üzerinde "Allah Allah..." der. Hakk'a ibadet etmeğe, yeter bize vîrâneler... Öyle şâşaalı, süslü, zînetli, koltuklu yerlere lüzum yok...

Şimdi koltuklu mescidler çıktı. Dümdüz namaz kılma yerinin önüne sırt dayama yerleri yapmışlar, yaslanıyorlar oraya... Bir de yatak getirsinler. Ayaklarını da uzatıyorlar, sırtlarını da dayıyorlar.

Peygamber Efendimiz Allah-u Teàlâ Hazretleri'ni gördü, konuştu, emirlerini dinledi, iltifatına mazhar oldu. Sonrasını Süleyman Çelebi çok zarif anlatıyor:

Hem dedi kim, "Yâ Muhammed ben seni
Bilürem, görmeğe doymazsın beni!

Avdet edip da'vet et kullarımı,
Tâ gelüben göreler dîdârımı...

"Yâ Muhammed, bilirim ki sen beni görmeğe doyamazsın; lâkin dön de kullarımı benim yoluma dâvet et!" dedi diyor. Mi'rac'dan sonra, Cenâb-ı Mevlâ'nın dergâh-ı izzetini gördükten sonra, insan oralardan buralara dönmek ister mi?.. İstemez. "Bilirim ki istemezsin ama, avdet edip dâvet kullarımı! Yedi kat semâvâtı tekrar in de, dünyaya dön de, ümmetine bunları bildir de; onlara da anlat, onları da şevklendir, onlara da bu güzellikleri duyur da, onlar da gelsinler, dîdarımı görsünler!"

Peygamber SAS Efendimiz'e sordular:[42]

"—Yâ Rasûlallah, Allah-u Teàlâ Hazretleri'ni biz görebilecek miyiz?"

"—Nasıl mehtap olduğu zaman herkes görüyor mehtabı, kimse birbirine engel olmuyor; siz de öyle göreceksiniz." buyurdular.

Onun için döndü. Yoksa, dönülecek yer değil burası... Mi'rac'dan sonra burası dönmeğe değmez. O da bir hizmet... Döndü, Mi'rac seyahatinden bize hediye getirdi Peygamber Efendimiz.

---

[42] Buhàrî, *Sahîh*, c.III, s.287, no:764; Müslim, *Sahîh*, c.I, s.425, no:267; Ahmed ibn-i Hanbel *Müsned*, c.II, s.533, no:10919; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.XVI, s.450, no:7429; Ebû Avâne, *Müsned*, c.I, s.141, no:422; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.XII, s.45, no:6689; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.422, no:8265; Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.X, s.41, no:19679; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.VI, s.504, no:11637; Dârimî, *Sünen*, c.II, s.419, no:2801; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.VII, s.453; Taberânî, *Müsnedü'ş-Şâmiyyîn*, c.IV, s.186, no:3072; Ebû Hüreyre RA'dan.

i. Ümmetin Mi'racı

Seyahate çıkanlar dönerken, eve, çoluk-çocuklarına, dostlarına hediyeler getirirler. Siz de buradan giderken belki tesbih götüreceksiniz, belki çarşıyı pazarı dolaşacaksınız, bir şeyler götüreceksiniz. Türkiye'de sizi bekleyenlere, havaalanında sizi uğurlayanlara, gittiğiniz zaman karşılayanlara, Zemzem, misvak, takke, tesbih, koku gibi hediyeler götüreceksiniz.

Peygamber SAS Efendimiz Mi'rac seyahatinden bize ne getirdi? Beş vakit namazı getirdi, muhterem kardeşlerim! Rasûlüllah'ın hediyesi, Allah'ın emri, dinin direği, İslâm'ın en mühim ibadetlerinden birisi... Bir insan namazını kılıyorsa, tamam, müslümandır. Namazı kılmamak çok büyük suç...

Namazı getirdi, elli vakit emretmiş, sonra Mûsâ AS'ın hatırlatması üzerine rica ede ede, beş vakte indirilmiş ama, beş vakit kılınca elli vaktin sevabını Allah veriyor. Beş vakit namaz kılana, elli vakit namaz kılmış gibi sevap verileceğini sahih hadis-i şerifler müjdeliyor.

Sen ki Mi'rac eyleyip kıldın niyaz,
Ümmetin Mi'racını kıldım namaz.

"Ey Rasûlüm, sen geldin Mi'rac ettin, burayı gördün, Arş-ı A'zam'ı gördün, dergâh-ı izzetimi gördün, cemâlimi gördün; senin ümmetinin Mi'racı olarak da ben onlara namazı ihsân ediyorum. Onlar da namaz kılsınlar, onlar da Mi'rac etmiş olsunlar, onlar da benim huzuruma gelmiş olsunlar!"

Peygamber Efendimiz bir hadis-i şerifinde bildiriyor ki: "İnsan *Allahu ekber* dediği zaman perdeler kalkar." Gitti yetmiş bin hicâb... "Cenâb-ı Mevlâ'nın divanına, huzur-u izzete girer. İki tarafa melekler dizilir, hûri kızları dizilir."

Şimdi, Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin divanına giren insana, divanın âdâbına uygun hareket gerekir. Yâni dergâh-ı izzetin âdâbına uygun hareket etmek gerekir. Söylediği sözü bilmeli, gönlünü temiz tutmalı, ibadeti ihlâsla yapmalı, namazı candan kılmalı, nerede olduğunu bilmeli, ne yaptığının anlamını duymalı!.. Böyle olursa, o zaman onun namazı Mi'rac olur. Allah-u Teàlâ Hazretleri büyük makamlar ihsân eder.

Etmiş, eski insanlardan nice nice makamlara ulaşanlar olmuş, imtihan sırası şimdi bize gelmiş. Allah-u Teàlâ Hazretleri bizleri de sevdiği kulları zümresine dahil eylesin... Habîb-i Edîbine en güzel şekilde uyan, ittibâ eden, en güzel şekilde ümmetlik yapan müslümanlardan eylesin... Kendisine en güzel kulluğu, en ihlâslı şekilde, makàm-ı ihsâna ulaşarak, en güzel tarzda ibadetleri yapmağa muvaffak eylesin...

Biz de şimdi büyük imtihanlar içindeyiz. Dünya üzerindeki bütün müslümanlar, Türkiye'deki, Somali'deki, Afrika'daki, Uganda'daki, Ruanda'daki, Vietnam'daki

Dünyanın neresinde kargaşa varsa, orda mutlaka bir bit yeniği vardır. Her yerde büyük sıkıntılar var, can pazarı, mal tehlikesi, ölüm tehlikesi var... Allah-u Teàlâ Hazretleri şu dâr-ı imtihanda imtihanımızı rızasına uygun geçirmeyi nasîb eylesin... Rızasını taleb ederek, rahmetini umarak bu diyarlara ziyarete geldik,

umre yaptık; Allah-u Teàlâ Hazretleri umrelerimizi kabul eylesin...

Bu mübarek Receb ayının ikrâmâtından, ihsânâtından, ikramiyelerinden hissedar ve nasibdar olmayı nasib eylesin... Mi'rac gecesini idrak edip ihyâ etmeyi nasîb eylesin... Nice nice mübarek günlere, kandillere sıhhatle, afiyetle eriştirsin...

Receb ayında oruç tutmak çok sevaptır. Durumu sıhhati elverenler yarın perşembe günüdür, oruç tutarlarsa onun da mükâfâtı olur, feyzi olur, faydası olur.

Zamanın ve mekânın kıymetini bilip ciddî çalışmak, ibadeti güzel yapmak önemli... Zamanınızı boş geçirmemeğe gayret edin! Çünkü cennete girse bile bir müslüman, cennette bir şeye hayıflanacak. Cennette korkmak da yok, üzüntü yok. Fakat cennete giren insanlar bir şeye hayıflanacaklar. "Hay Allah, fırsatı kaçırmışız yâ, keşke öyle yapmasaydık!" diyecekler.

Cennete giren insanların hayıflanacakları şey nedir?.. Dünyada iken zikirsiz geçirdikleri zamanlar... Buna hayıflanacaklar. Neden?.. Zikrin mükâfâtını gördükleri zaman, orada ne kadar büyük mükâfât aldıklarını gördükleri zaman; "Ayy, ne kadar büyük mükâfâtlar kazandık, keşke vakti hiç boş geçirmeseymiştik, hep Allah deseymiştik, hep zikretseymiştik!" diyecekler.

Onun için elinizden, dilinizden zikir, tesbih eksik olmasın!.. Allah sevdiği, razı olduğu ibadetlere muvaffak eylesin...

26. 11. 1997 - Mekke-i Mükerreme

11. Mİ'RAC'DA HIZ VE ZAMAN

Eùzü bi'llâhi mine'ş-şeytàni'r-racîm.

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm...

El-hamdü li'llâhi hakka hamdihî ve's-sàlâtü ve's-selâmü alâ hayri halkıhî seyyidinâ muhammedin ve âlihî ve sahbihî ve men tebiahû bi-ihsânin ecmaîne't-tayyibîne't-tàhirîn... Emmâ ba'd:

Çok aziz ve sevgili kardeşlerim!..

Allah-u Teàlâ Hazretleri Mi'rac Kandili gecenizi hepiniz için hayırlı ve mübarek, ecirli ve sevaplı, kârlı ve kazançlı eylesin... Bu mübarek günün mânevî ikrâmâtına, Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin mağfiretine, rahmetine cümlenizi nâil eylesin... İki cihan saadetine mazhar eylesin... Cennetiyle cemâliyle müşerref eylesin...

a. Cemaatin Bereketi

Allah'a hamd ü senâlar olsun... Nimetlerini saymaya kalksak sayıp tüketemeyiz. İnsanlar toplantı yaptığı zaman, Allah-u Teàlâ Hazretleri toplanmayı seviyor. Dinimiz toplamaya büyük değer eriyor. Allah-u Teàlâ Hazretleri de toplanan mü'minlere büyük sevaplar ihsan ediyor. Toplanmak, bir araya gelmek, ayrıca mükâfât almaya sebep oluyor. Yâni insan bu mübarek yerde, bu mübarek gecede, bu cuma gecesinde tek başına bir yerde dursaydı, bir şeydi. Ama beraber olmak, cemaat halinde olmak, cemiyet olmak, ihvân olmak, kardeş olmak, o daha büyük mükâfât getiriyor ve sevaplar kat kat artıyor.

İnsan bir namazı yalnız kıldığı zaman bir sevap alıyor, mahalle mescidinde kıldığı zaman 27 kat sevap alıyor, cuma namazı kılınan bir camide kılarsa elli kat sevap alıyor. Medine-i Münevvere'de Peygamber Efendimiz'in mescidinde kılsa, bin kat sevap alıyor. Kuds-ü Şerif'te kılsa, beş yüz kat sevap alıyor.

Çoban veya yolcu sahrada ezan okuyup da namaz kılarsa, elli kat sevap alıyor. Çünkü sahrâ da boş değil. Peygamber Efendimiz

hadis-i şerifte buyuruyor ki:[43]

فَإِنَّ لِلّٰهِ عِبَادًا لاَ يَرَاهُمْ (طب. عن عتبة بن غزوان)

(*Feinne li'llâhi ibâden lâ yerâhüm*) "Allah'ın erenleri vardır, evliyâsı vardır. Herkes onları görmez ama, vardır." Ezan okunduğu zaman onlar toplanıyorlar. Dağlardaki, taşlardaki vazifeliler toplanıp geliyor. O zaman yine bir cemaat oluyor, elli kat sevap veriliyor.

Bu Mescid-i Haram'da, Kâbe-i Müşerrefe'nin olduğu yerde sevap yüz bin misli... Günah da öyle... Yâni burada sevaplar ve günahlar fazla... Günah işlememeğe, hata işlememeğe dikkat etmek lâzım, sevap kazanmağa dikkat etmek lâzım!..

Bir de buranın bir özelliği daha var: Allah-u Teàlâ Hazretleri Mekke'nin dışındaki yerlerde, insanların gönlünden geçenlere hata ve günah yazmaz. Gönlünden hatalı şeyler geçirse; sûizan veya üzücü, sıkıntılı, günahlı şeyler... "İstemeden aklıma geliyor. Tam namaza duruyorum, aklıma şöyle geliyor, böyle geliyor..." gibi bazı şikâyetler duyarız meselâ, arkadaşlarımızdan. Bunların başka diyarlarda hesab ve cezası yoktur, burada vardır. Burada insanın gönlüne de sahib olması lâzım! Burada insanın gönlünün de pırıl pırıl, tertemiz, yunmuş yıkanmış olması lâzım! Gönlünden kötü şey bile geçirmemesi lâzım!

Toplantı bereket, sevap... Böyle toplantılarda en sevaplı iş, en sevaplı ibadet ilimdir. "En sevaplı ibadet zikirdir." diye de hadis-i şerif var, amma ikisi birbirine zıt değil... Çünkü ilim de zikirdir. Zikir dediğimiz şeyin içine ilim de girer, Kur'an-ı Kerim de girer, namaz da girer. Bir insan Harem-i Şerif'te namaz kılıyorsa, zikir yapıyor demektir, Harem-i Şerif'te Kur'an-ı kerim okuyorsa, zikir yapıyor demektir. Tesbihiyle, "*Allah Allah... Sübhàna'llah...*

---

[43] Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XVII, s.117, no:290; Heysemî, *Mecmaü'z-Zevâid*, c.X, s.188, no:17103; Utbetü'bnü Gazvân RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.VI, s.706, no:17498; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.II, s.349, no:1409.

Allàhu ekber... Lâ ilâhe illa'llah... Hasbüna'llah... Allàhümme salli alâ seyyidinâ muhammed... Yâ hayyü yâ kayyûm..." vs. çekiyorsa, o da zikirdir.

Demek ki, ilimle meşgul olmak da zikir olduğu için ikisi birbirine aykırı değil... En sevaplı faaliyet ilim olduğundan, ilmin en sevaplısı da Allah'ın kelâmı olan Kur'an-ı Kerim'i incelemek, okumak, anlamak, anlatmak, tefekkür etmek olduğundan, şimdi biz bu mübarek akşamda, bu mübarek akşamla ilgili bir ayet-i kerimenin izahını, bir mübarek şeyhimizin yazdığı değerli bir kitaptan okuyacağız.

Kitap, İsmâil Hakkı Bursevî Hazretleri'nin *Rûhü'l-Beyan* tefsiridir. Ama üstad Sàbûnî dört cilt halinde özetlemiş biraz. Bu bir hazinedir, içinde Arapça, Farsça pek çok mâlumat ve fevâid vardır. Üstad bunu okumuş baştan sona, dört cillde indirmiş. Kitap çok daha büyüktür. Farsçalarını filân atmış, yarısı gitmiş yâni... Fevâidin bir kısmı orada kalmış. Aslını okumak daha iyi, keşke aslı yanımızda olsaydı...

Fakat bu da dört cilt halinde... Bir Arap üstadın, Muhammed Sàbunî'nin böyle bir eseri beğenmesi ve ele alması ve bunu incelemesi benim hayretimi mûcib oldu. Hayret ettim ve "Niye bu eseri seçtiniz?" diye kendisine sordum. Ama güzel bir şey...

Bu bizim İsmâil Hakkı Bursevî Hazretleri, —Aydoslu İsmâil Hakkı da derler— çok büyük bir zat. Bursa'da Reyhan Mahallesinde camisi var, tekkesi var. Şam'da uzun zaman bulunmuş, Arapçası çok kuvvetli, ilimde deryâ... Onun için çok büyük bir tefsir yazmış, işte onun kitabını okuyoruz ama, Muhammed Sâbûnî Sellemehullah'ın hülâsasından okuyoruz. Aslından değil...

b. Ruh Mea'l-Cesed Yolculuk

Biliyorsunuz Kur'an-ı Kerim'de Mi'rac'la ilgili, bu gece tes'id ettiğimiz kutlu ve mutlu hadise ile ilgili ayetler var... En âşikâr, en zahir, en kesin ayetlerden birisi, İsrâ Sûresi'nin başındaki

"*Sübhàne'llezî esrâ...*" ayet-i kerimesidir. Bu ayet, Peygamber Efendimiz'in Mi'rac gecesinde şu Mekke-i Mükerreme'den alınıp Kuds-ü Şerif'e götürüldüğünün kesin ifade edildiği bir ayet-i kerimedir. Onun için, sohbetimizde önce Allah kelâmı olsun diye onu okuyacağım. *Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm*:

سُبْحَانَ الَّذِي أَسْرَىٰ بِعَبْدِهِ لَيْلاً مِنْ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ إِلَى الْمَسْجِدِ

الْأَقْصَى الَّذِي بَارَكْنَا حَوْلَهُ لِنُرِيَهُ مِنْ آيَاتِنَا ، إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ

(الاسراء:١)

(*Sübhàne'llezî esrâ bi-abdihî leylen mine'l-mescidi'l-harâmi ile'l-mescidi'l-aksa'llezî bâreknâ havlehû li-nüriyehû min âyâtinâ, innehû hüve's-semîu'l-basîr*) (İsrâ, 17/1) *Sadaka'llàhu'l-azîm.*

Sübhàne demek *üsebbihu* demektir, yâni "Ben tesbih ediyorum." demektir. Tesbih ediyorum demek de; şânını öğüyorum, hiç bir noksanı olmadığını ifade ediyorum demektir. Şânı yüce, noksanı yok, her işi güzel, neylerse güzel eyler demek yâni... İbrâhim Hakkı Erzurûmî Hazretleri'nin ifadesiyle:

Mevlâ görelim neyler,
Neylerse güzel eyler.

Her şeyi güzel demek... *Sübhâne*'nin Türkçesini o da öyle söylemiş, o duyguyu öyle ifade etmiş.

Evet, Mevlâmızın her sıfatı güzeldir, hem de en güzeldir. *El-Esmâül-Hüsnâ* ne demek, en güzel isimler demek... Öyle sıradan bir sıfat değil, sıfatın en yükseği Mevlâ'nın... Meselâ, Allah-u Teàlâ Hazretleri cömert ise, o sıfat en yüksek, en güzel derecede Allah'ındır. Yâni cömertliğin en güzeli, en büyüğü, en sonsuzu, başkaları ile mukayese edilemeyecek kadar mükemmel olanı Allah'ındır.

Allah-u Teàlâ Hazretleri *Ekber* ise, o en büyüklük ona aittir. O sıfatın o kadar büyüğü mahlûkatta yoktur. Mahlûkatla mukayese edilmeyecek kadar büyüktür.

Allah-u Teàlâ Hazretleri cemîl ise, ki Peygamber Efendimiz buyuruyor:[44]

إِنَّ اللهَ جَمِيلٌ ، يُحِبُّ الْجَمَالَ (م. حم. حب. ك. هب. عن عبد الله بن مسعود)

(*İnna'llàhe cemîlün, yuhibbü'l-cemâl*) "Allah güzeldir, güzelliği sever." Cemâl, en güzel olarak onda vardır, başka hiç bir mahlûkta o cemâl olamaz.

Aklı olan o cemâle dûş olur, aşık olur, aşkullah ve muhabbetullaha gark olur. Aklı varsa, idraki varsa, hissi varsa, basîreti varsa ayık olur. Neden? Güzele aşık olunur da ondan. Güzel en güzelse, insanın gönlü yağmalanır.

Sübhàne, "Her türlü noksandan münezzehsin yâ Rabbi, seni tesbih ederim. Senin her şeyin en güzel, en mükemmel, en yüksek, en muazzam, en ulu..." demek oluyor. *Esrâ* ve *serâ*, geceleyin gitmek fiilinden fi'l-i mâzî; bir yöne doğru geceleyin yollanmak

---

[44] Müslim, *Sahîh*, c.I, s.93, *İman* 1/39, no:91; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.399, no:3789; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.XII, s.280, no:5466; Hàkim, *Müstedrek*, c.IV, s.201, no:7365; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.V, s.160, no:6192; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.VI, s.367; Ebû Avâne, *Müsned*, c.I, s.39, no:85; Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan.

Hàkim, *Müstedrek*, c.I, s.78, no:70, Abdullah ibn-i Amr RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.VIII, s.203, no:7822, Ebû Ümâme RA'dan.

Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.VII, s.78, no:6906, Câbir RA'dan.

Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.II, s.320, no:1055; Beyhakî, *Şuabü'l-İman*, c.V, s.163, no:6201; Kudâî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.II, s.143, no:1067; Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan.

Taberânî, *Müsnedü'ş-Şâmiyyîn*, c.III, s.299, no:2322; Enes ibn-i Mâlik RA'dan.

Taberânî, *Müsnedü'ş-Şâmiyyîn*, c.III, s.330, no:2420; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.528, no:7748, 7763, 7769; c.VI, s.642, no:17188-17190; *Câmiu'l-Ehàdîs*, c.VIII, s.12, no:6775-6781; RE. 87/11.

demek... Bunun gibi başka Arapçada kelimeler vardır. Meselâ: *Eymene*, Yemen'e doğru gitmek demek; *eş'eme*, Şam'a doğru gitmek demek...

(*Sübhàne'llezî esrâ bi-abdihî*) "Kulunu geceleyin seyahat ettiren Allah'ın şanı her türlü noksandan münezzehtir." Ne güzel yapmıştır, her şeyi ne kadar güzeldir, ne kadar hayret edilecek, ne kadar hayran kalınacak, ne kadar dikkat çekici, taaccüb çekici bir olaydır.

Bir insanın ruhuyla bedeniyle, etrafı göre göre, geceleyin, uçaksız, muhafazasız, camdan bir tüpün içinde filân değil; Mekke'den Kudüs'e böyle bir kısa zaman içinde, ufukta gördüğü yere bir lâhzada varacak kadar hızla gitmesi, şimdiki füzelerle, uçaklarla gitmesinden daha taaccüb edilecek bir olaydır. Profesör kardeşlerimiz bilirler bu işi... O kadar sür'ate, o kadar açıklığa herkes dayanamaz. Motosikletle bile biraz fazla gitti mi, insan hasta oluyor. Ondan sonra ciğer filimleri ve sâireler; zatürre olmuş...

E o kadar hızlı gitmeseydin?.. Motosikletle 180 km hızla gidilmez ki?.. Almanlar filân biniyorlar ama, deriler, dalgıç gibi elbiseler giyiyorlar. Otomobiller tıkanıyor yollarda, oralardan geçmek için çok güçlü motosiklet kullanıyorlar.

Kulun öyle bir ata biner gibi binerek, bir gecede Kudüs'e gitmesi, şimdiki asırdaki gitmekten daha şâyân-ı taaccüb bir haldir. Sübhànallah! Biz de Allah-u Teàlâ Hazretleri'ni tesbih ve tenzih ederiz. Bu işe, bu olayın cereyanına hayrânız. Mevlâmız nasıl himâye etti, nasıl vikàye etti, nasıl götürdüyse götürmüş.

Geceleyin seyahat etmek için kullanılan bir kelime bu *isrâ* kelimesi... Gündüz seyahat ederse, güneş altında seyahat ederse esrâ denmez.

"—Peki Araplar niçin gece seyahat eder?"

Burada gece çok tatlıdır da ondan... Gündüz çok sıcaktır, insanın iflâhı kesilir. Üç adım attı mı kumlara serilir, doktorluk duruma düşer, buza yatırılması gerekir. Kolay değil öyle güneşin altında, kumda yürümek... Ama geceleyin güzel olur. Geceleyin

seyahate çıkarlar; pırıl pırıl, tertemiz, endüstriden kirlenmemiş bir havada, şâhâne bir yolculuk yaparlar. Yıldızlara böyle uzansan tutacakmışsın gibi, güzel bir gökyüzü... Nedense burada gökyüzü biraz daha canlıdır, daha güzeldir. Buralarda gece seyahat edenler, kırlarda yatanlar bilir.

(*Bi-abdihî*) "Kulunu, abdini" buyurdu ayet-i kerimede... (*Bi-nebiyyihî*) "Peygamberini" demedi de, (*bi-abdihî*) "kulunu" dedi. Burada Peygamber Efendimiz'in kulluk sıfatının çok önemli olduğuna işaret vardır. Çünkü böyle muhteşem bir olayın vukù bulması kafaları karıştırabilir. Çünkü İsâ AS'ın mucizeleri, hristiyanları Hazret-i İsâ'yı tanrı sanmaya sevk etti de sapıttılar. Halbuki mucize...

Peygamberlerin mucizeleri olur. Mûsâ AS'ın mucizelerini Tevrat'tan biliyorlar, ona tanrı demiyorlar; İsâ AS'ın hastaları iyi etmesine vs. mucizelerine takılıyor kafaları, kulluğunu anlayamıyorlar. Halbuki İsâ AS, rûhu'llah ve abdu'llah... O da Allah'ın bir kulu...

Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin şerîki, nazîri yok... En mühim şey o olduğundan *abdihî* dedi, *nebiyyihî* demedi. Onun için bu sıfatın çok önemli olduğunu söylemişlerdir. "Peygamber Efendimiz'in abdiyet makàmı, ubûdiyyet makamı, risâlet makamından da daha önemli bir makamdır." diye kitaplar yazmışlar.

Burda *abdihî* demesi; *abd* ruh ve bedenden müteşekkildir. Böylece Mi'racın *ruh mea'l-cesed* olduğu, yâni Mi'rac'a bedeniyle ve ruhuyla gittiği anlaşılıyor. Çünkü beden ve ruh ikisi bir aradadır. Sadece ruh olsaydı *abd* denmezdi.

Ruh ile olsaydı, iki şekilde olabilirdi: Ya uykuda olurdu, ya da *insilâh* halinde olurdu. O zaman müşrikler bir şey diyemezlerdi, rüya görmüş derlerdi. Herkes rüyada uçabilir, bir yerlere gidebilir derlerdi.

Rüya nedir? İnsanın gözü kapandığı zaman, uykuda gördüklerine *rüyâ* derler. Rüyâ da raâ fiilinden geliyor, o da görmek ama uykuda iken görmek...

İnsilâh ne demek?.. Evliyâullahın ruhu ölmeden, hal-i hayatında iken bedeninden ayrılır, gider, gezer, gelir; buna *insilâh* derler. Yâni bedeni burada durur, ruhu gezer gelir.

Misâl: Bizim tekkemizin şeyhlerinden bir tanesini —İsmâil Necâti Safranbolî olacak, iyi hatırlayamadım— müridlerden birisi ziyarete gidiyormuş, Beyazıt'ta kalabalıkta görmüş hocaefendiyi... Dergâha geldiği zaman demiş:

"—Hocaefendiyi Beyazıt'ta kalabalıkta gördüm." demiş.

Onlar da demişler ki:

"—Hocaefendi bir yere gitmedi, burdaydı; yanlış görmüşsün!" demişler.

"—Yanlış görmedim, tam kendisini gördüm."

"—Yanlış görmüşsündür, gidelim, soralım!" demişler.

Gitmişler, sormuşlar:

"—Efendim, arkadaş sizi Beyazıt'ta gördüğünü söylüyor, biz de burda oturduğunuzu söyledik..."

Hocaefendi:

"—Evet evlâdım, oralarda şöyle bir gönül gezdirmiştim." demiş.

Hà, biz gönül gezdirme deyince sanıyoruz ki, insanın aklından şöyle bir şeyler geçirmesi... Ama evliyâullah gönül gezdirdim deyince, öbür tarafta da görünüyor. Bu işin içinde bir başka iş var demek. O zaman iş biraz basit duygularımızla basite yorduğumuzdan farklı... Hem burada oturuyor, hem de şöyle biraz gönül gezdirdim dediği, ruhumu gezdirdim demek; gönlü geziyor ama, gezdiği yerde de görünüyor.

Abdü'l-Ehad-i Nûrî Hazretleri'nin müridleri hacca gelmişler. Tavafta kaç defa Abdü'l-Ehad-i Nûrî Hazretleri'ni görmüşler. Gidince de sormuşlar, demişler ki:

"—Efendim siz hacca gelmediniz, İstanbul'da kaldınız. Amma hacca giden arkadaşlar da, zaman zaman sizi orda tavafta görmüşler." demiş.

O mübarek de demiş ki:

"—Müridlikleri sağlam olsaydı daha çok görürlerdi. Müridlikleri kadar görmüşler." demiş.

Hocamız nafile namaz kılardı evde... Zâten sünnetleri evde kılardı, camiye farzı kılmaya giderdi. Cemaat beklerdi, müezzin camdan Hocamız'ın geldiğini görünce, kameti o zaman getirirdi.

Bazan Hocamız namazda iken yüzüne bakardık ve korkardık. Çünkü yüzü ve gözleri boşalırdı. Sanki bedeni orda da kendisi yok gibi olurdu. Biliyorum böyle olduğunu...

İşte insanın gönlünün, ruhunun bedeninden ayrılıp da bir yerleri dolaşıp gelmesine insilâh derler. Evliyâullaha mahsus bir şeydir.

Öyle olsaydı veya uykuda rüya olsaydı, müşrikler bu işi acaib bulmazlardı, garipsemezlerdi. Demek ki *ruh meal-cesed* Mi'raca gitmiş ki, bunu böyle söylemiş ki müşrikler hop oturup hop kalkmışlar. İyi ki hop oturup hop kalkmışlar da, bu işin büyüklüğü anlaşılmış. Yoksa, "Ha ha, tamam, bu sefer de böyle bir rüya görmüş." der geçerlerdi. Kesin yâni...

(*Leylen*) "Gecede" diyor. Yâni gecenin bir bölümünde, çok kısa bir zamanda gittiğini ifade etmek için böyle demiş. Çünkü gidilen mesafe, o günün deve ve atlarıyla bir aylık mesafe... Ama bir gecede olmuş bitmiş bu iş... Hem de gecenin tamamında değil, yâni "Akşam ezanı bu seyahat başladı, sabaha doğru zar zor döndü." filân değil... *Tarfetü'l-ayn* içinde, —başka hadis-i şeriflerden biliyoruz— bir göz yumup açıncaya kadar oldu bu işler ama, Mi'rac'da gördüklerini anlatan hadisleri ben burada bir ay okuturum size... O kadar uzun hadisler var yâni, gördükleri çok...

E nasıl olur?.. Zaman denilen şeyin bizim anladığımız mânâdan başka türlü olmasıyla olur. İnsan ışık hızına ulaşınca, ışık hızından da öteye geçince kütlesi sıfır olur. Ondan sonra da birçok olayları yaşar yaşar, ömür sürer, ondan sonra döner gelir, bir göz yumup açıncaya kadar zaman geçmiş olur. İnsan bu dünyadan ayrılıp da fezâya gidip geldi mi, böyle şeyler olabilir. Bunu sadece mutasavvıflar söylemiyor, fizikçiler de söylüyor.

Mühendisler de bilir bu işi... Yâni formüllerden anlayanlar, kütle formüllerini, hız formüllerini bilenler, bu işi bilirler.

Işık hızına ulaştığı zaman kütle sıfır oluyor, iş değişiyor. O zaman şimdiki fizik kanunlarından başka türlü durum oluyor. Tarfetül-ayn içinde insan, her şeyi dolaşır, yine gelir.

c. Dervişin İmtihanı

Bu iyi anlaşılsın diye başka bir misâl vereyim. Mi'racı anlatmak maksadım ama, şimdi tasavvufî bir hikâye anlatacağım size:

Dervişlerden bir tanesi şeyhine kırılırmış. Dermiş ki: "Yâhu bunca yıldır tekkeye hizmet ediyoruz ediyoruz da, bizden sonraki nice çoluk çocuk geldi geçti, şeyh efendi bunlara hilâfet verdi, cübbe giydirdi, bir yere görevli gönderdi; biz kırk yıldır tekkeye hizmet ediyoruz, bize bir makam vermiyor. Mutfakta çalış babam çalış..." diye kırılırmış.

Bir gün tekkenin büyük kazanında helva pişiriyorken malzemeyi koymuş, şerbeti koymuş, içine irmiği katmış, ocağın üstünde koca kazan, o da uzun kepçe gibi aletle karıştırırken, tatlıyı yaparken bir hal olmuş kendisine... Kendisi farkında değil ne olduğunun... Şeyh Efendi karşısında, demiş ki:

"—Tamam, sana da bir görev vereyim, git falanca diyara sen de orda irşad görevini yap! Seni meselâ Hindistan'ın Lâhor şehrine gönderiyorum veya Serendib'e gönderiyorum ama, orada ne kazanırsan sonra yarı yarıya bölüşeceğiz." demiş.

"—Aman efendim, estağfirullah, müridin nesi varsa şeyhindir, hepsi sizin olsun!" demiş.

"—Yok, hepsini istemiyorum, yarısı senin, yarısı benim..."

"—Efendim, ne demek, ben dünya malında değilim, gözüm dünya malını filân görmüyor, hepsi sizin olsun!.."

"—Yok, hayır, yarısı senin yarısı benim olacak! Tamam mı?.."

"—Eh, emredersiniz efendim, nasıl isterseniz öyle olsun. Mâdem öyle istiyorsunuz yarısı sizin olsun." demiş.

Heybesini almış, çarığını giymiş, o diyara gitmiş. Bir yere yerleşmiş, camiye gitmeğe gelmeğe başlamış. Tekke terbiyesi görmüş, edepli bir derviş...

Tekke terbiyesi terbiyelerin en yükseğidir. Bilen bilir, bilmeyen inkâr eder ama, iyi bir tekke terbiyesi görmüş olan bir hanımefendi melek gibi olur. İyi bir tekke terbiyesi görmüş bir beyefendi melek gibi olur. Herkes sever onu, bal gibi olur. Herkes üşüşür başına, sohbeti tatlı olur, işi güzel olur.

Almanya'ya bir Mevlevî şeyhi gitmiş, yaşlı; Almanları fethetmiş, hayran olmuşlar. Almanlardan Mevlevî müridler var... Adam müslüman oluyor, Mevlevî oluyor. Neden?.. Tasavvuf terbiyesi görmüş de ondan... Oturuşu başkadır, konuşması başkadır, ferâgatı başkadır, selâmı başkadır, her şeyi güzeldir. Tarikat terbiyesi görmemiş insan da, bu çantanın kapağını birbirine yapıştırmak için bir şeyler var, pabuçlarda da var, çektiğin zaman çatır çatır kalkıyor. Tekke terbiyesi görmemiş insan, öyle çatır çatır olur, sert olur, sivri olur.

Türkiye'de bazı insanlar vardır, tekke terbiyesi ile eğitildiğinin farkında değildir. Oturuşundan, konuşmasından anlaşılır. "Bendeniz" der meselâ; bendeniz demek, köleniz demektir. O tekke terbiyesidir, onu şimdiki ehl-i dünya demez. Mânâsını bilse yine demez, nezaket sanıyor, ondan söylüyor. Halbuki tasavvufîdir o...

Karşısındakine "canım" diyor; *cânım* demek, karşı tarafa çok büyük makam, rütbe vermek demektir. Mevlevî tabiridir aslında, Mevlevî dervişlerine can derler. Yâni halkın içine işlemiştir de; halkın edebi, ahlâkı, ikrâmı, nezâketi, zarâfeti tasavvuftandır da, ama malın nerden geldiğini bilmiyor. "*Made in tekke*" olduğunu bilmez onun... Anadolu'daki köylümüzde de vardır o...

Tasavvuf terbiyesi görmüş insan, sevilir.

Bu mürid de gitmiş o diyara, bakmışlar adam hırslı değil, mütekebbir değil, bencil değil, arsız değil, yüzsüz değil; müeddeb bir insan, karıncayı incitmeyen bir insan... Sevmişler. Konuştukça, bir hazine olduğunu anlamışlar. "Tatlı tatlı

konuşuyor, çok zarif bir insan... Allah Allah, neler söylüyor!" diye etrafına toplanmağa başlamışlar. "Camide sen bize şu kitabı okut, bu kitabı okut!" demeğe başlamışlar. İlmi mâlûm olmuş, fazlı mâlûm olmuş, kemâli mâlûm olmuş, herkes sevmeğe başlamış. "Bu adamda iş var, bu adam boş adam değil... Bu adam mânevî makamı da olan bir kimse..." diye herkes sevmiş. İrşad vazifesi de var, birilerine de ders filân vermeğe başlayınca, iyice şöhreti yayılmış.

O sırada beldenin hükümdarı ölmüş. Kazàrâ İslâm aleminin bazı yerlerinde seçme, seçilme uygulamaları da varmış demek ki, bu hikâyeden o anlaşılıyor. "Kendimize bir hükümdar seçelim, bir emirü'l-mü'minîn seçelim!.. Kimi seçelim, kimi seçelim? En iyisini seçelim!" derken, bu dervişi seçmişler:

"—Sen başımıza geç, hizmet et!" demişler.

"—Yok, estağfirullah..." demiş.

"—Sen bu işi iyi yaparsın, Allah'tan korkarsın, haram yemezsin, zulüm yapmazsın, vergiyi kendi sarayına harcamazsın, halka hizmeti Allah rızası için dürüst yaparsın; sen reis ol!" demişler, zorlamışlar.

İstenmeden oldu mu böyle şeyler, daha iyi olur. Talib oldu mu insan, tevfikàt-ı samedâniyye kesilir. Matlub oldu mu, o zaman tevfikàt-ı samedâniyye ile desteklenir insan... Desteklenmiş, hükümdar olmuş, çok da güzel hükümdarlık yapmış. Yollar, köprüler, çeşmeler, hayır, bereket, ilim, irfan; belde ma'mur olmuş. Çok güzel, herkes memnun bu işten...

Derken o müridi oraya görevli gönderen şeyh efendi çıkmış, gelmiş. Deli divâne olmuş hükümdar, şeyhim geldi diye... Elini bırakıp ayağını öpmek istemiş, sarayına davet etmiş, tahta oturtmuş.

"—E ne yapıyorsun yâhu?.."

"—Bu benim şeyhim!"

Tahta oturtmuş, önünde diz çökmüş. Herkes de:

"—Hükümdarın hocasıymış, şeyhiymiş... Allah Allah..." demiş.

Konuşmuşlar, görüşmüşler. Akşam olmuş, herkes dağılmış,

baş başa kalmışlar. Şeyh efendi sormuş:

"—Eee, seni buraya gönderirken ne konuşmuştuk?.."

"—Efendim, işte bana nasihat etmiştiniz, 'Halka şöyle davran, böyle davran!' demiştiniz.

"—Tamam, onları geç! Ne konuşmuştuk sonra?"

"—Hatırlayamadım efendim..."

"—Ne kazandıysan yarısı senin, yarısı benim olmayacak mıydı, öyle konuşmamış mıydık?"

"—Efendim, hepsi sizin olsun!"

"—Yok, o zaman da söylemiştim, yarısı senin, yarısı benim olacak diye konuşmuştuk. Ben sözüme sadıkım, hakkıma da razıyım. Getir bakalım, bölüşelim!" demiş.

"—Efendim işte ben şu kadar maaş aldım, şu kadarını da biriktirdim, harcayamadım da... Yarısı senin, yarısı benim... Arazi verdiler, buyur, yarısı senin, yarısı benim..."

Kâğıt kalem almışlar, başlamışlar her şeyi bölüşmeye... Ciddî ciddî bölüşüyorlar, şeyhin kaşları çatık, şakası yok, gayet de ciddî, kuruşu kuruşuna hesap yapıyor şeyh efendi... Şaşırmış, "Allah Allah! Ahiret adamı dünya malına bu kadar böyle titiz..." demiş. Yâni anlayamıyor vaziyeti, anlaşılabilir gibi de değil zâten.

Şeyhleri kimse anlayamaz; Hürriyet gazetesi, Milliyet gazetesi filân hiç anlayamaz, ilericiler hiç anlayamaz! Radikal müslümanlar hiç anlayamaz! Bazı devletlerin müslümanları hiç anlayamaz! Hiç anlayamazlar, hep sûizan ederler.

Şimdi sûizanna gidiyor iş, bütün suizanları şeyh topluyor üstüne... "Hadi bakalım malları bölüşeceğiz, getir kâğıdı kalemi..." demiş, her şeyi bölüşmüşler.

"—E başka?.."

"—Her şeyimi ortaya koydum neyim varsa söyledim efendim..."

"—İyi düşün, iyi düşün, unutulmasın!" demiş.

"—Efendim, işte bunlar..."

"—Yok, daha var!"

"—Ne var efendim?"

"—Sen buraya nasıl geldin? Bekârken evlendin, burada çoluk

çocuğun oldu. Burada olmadı mı bu çocuklar?..”

“—Doğru efendim, burada oldu bu çocuklar.”

“—Tamam, onları da bölüşeceğiz!”

“—Pekiyi efendim, emredersiniz.” demiş.

Çocukları da bölüşecek, şeyh efendi alacak gidecek çocukları... Şu şeyhe bak!

“—Kaç tane çocuğun var?..”

“—Üç tane...”

“—Birisi senin, birisi benim; bu üçüncüsü ne olacak?”

“—Bu da sizin olsun efendim...”

“—Yok, ne laf anlamaz müridsin, yarı yarıya olacak!”

“—Bu yarı yarıya olur mu efendim?”

“—Niye olmasın, ortasından keseriz, yarı yarıya olur. Satır getirin!” demiş.

Hükümdar böyle bakıyor şeyh efendiye, Allah Allah!.. Satırı getirmişler.

“—Çocuğu getirin!” demiş.

Çocuğu getirmişler.

“—Şunun bir bacağını tut, bir bacağını da ben tutayım!” demiş.

Satırı kaldırınca; o da, “Senin gibi şeyh olmaz olsun!” diye elindekini şeyh efendiye karşı kaldırmış, o anda bütün bu hayaller bozulmuş. Bir de bakmış ki adam, mutfakta yine... O heyecanla elinde tutup kaldırdığı da helva kazanını karıştırdığı koca kepçe imiş. Ama kime kaldırılmıştı?.. Şeyh efendiye... Ama karşıda şeyh filân yok, bu kepçe havada, önünde helva kazanı, öyle duruyor.

“—Allah Allah, sübhànallah! Hayırdır inşaallah, rüya gibi bir şey görmüşüm demek ki...” demiş

Şöyle etrafına bakınmış. Bir his gelmiş kendisine, bir de arkaya bakmış ki; şeyh efendi kapıya dayanmış şöyle, mütebessim ona bakıyor.

“—Evlâdım, sen bu teslimiyetsizlikle, bu kafayla daha çok helva kazanı karıştırırsın!” demiş, yürümüş gitmiş.

Şimdi ben bu hikâyeyi niçin anlattım? Yâni kısa bir zaman

içinde birçok şeyler oluyor, evleniyor, çoluk çocuk sahibi oluyor, birçok şeyleri görüyor insan, ondan sonra uyanıyor. Rüyalarınızın ne kadar sürdüğünü sanıyorsunuz siz? Rüyalar birkaç saniyelik... Neler neler görüyor insan rüyada... Kısa zamanda çok şey görür insan... Yâni işler biraz karışık.

Bizim ihvânımızdan bir hoca hanım vardı. İlkokul öğretmeniydi, iyi ihvânımızdı, Allah rahmet eylesin... Duldu. Hocamız'a gelmiş:

"—Efendi Hazretleri, ben hacca gitmek istiyorum ama, mahremim yok beni hacca götürecek, gidemiyorum." demiş.

Biliyorsunuz Hanefî Mezhebi'ne göre mahremsiz kadının seyahati yoktur. Peygamber Efendimiz diyor ki:

"—Allah'a ve ahiret gününe inanan bir kadın, mahremsiz sefer mesafesine gitmesin!"

Hanefî mezhebinde mahremi yoksa bir kadın hacca gidemez. Turizm şirketinin reisiyle nikâhlanarak, oyunla, dalgayla, dümenle hac olmaz. Hepsiyle nikâhlanıyor, hepsini alıyor hacca götürüyor, getiriyor... Öyle saçma şey olmaz!

Hocamız da demiş ki:

"—Ben seni götüreyim!"

Sevinmiş o da... Demek ki hac mevsimi geldiği zaman Hocamız ona da bilet alacak, onu da yanına katacak, herhalde öyle götürecek diye düşünmüş. Sabah namazından sonra gelmiş eve... Gece herhalde tesbih filân çektiği için, biraz uyku ihtiyacı olur dervişin; yatmış. Rüyasında Hocamız gelmiş, almış bunu, getirmiş Mekke'ye... Bütün hac vazifelerini yaptırmış, yaptırmış, haccı tamamlatmış.

Hoca hanım anlatmıştı bana... "Ben de sanıyordum ki, beni hacca götürecek. O gün rüyada bütün hac vazifelerini; Arafat'ı, Müzdelife'yi, Mina'yı, tavafı ve sâireyi, hepsini yaptırdı." dedi.

Bu zaman dediğimiz şey çok elâstikî bir şeydir. Bunun içine bir yerinden girildi mi, bu böyle deryalar kadar genişler, uzun da sürebilir. Fizikçiler de böyle derler bunu, yalan değil, gerçektir.

(*Leylen*) Yâni tüm gecede değil, tarfetü'l-ayn içinde Rasûlüllah

Efendimiz Mi'rac'a gitti geldi ama, neler gördü, ciltlere sığacak kadar müşahedeleri var... Kısa zamanda olur bunlar

Fizikçiler söylemese de, mâdem Rasûlüllah Efendimiz böyle söylemiş, *sadaka rasûlülah*... Öyledir de, Mi'rac olağanüstü bir olay olduğu için onu yaşamayan bilmez ama, biz de fizikten biliyoruz ki, böyle olur bu iş...

Hazret-i Aişe anamız diyor ki: "Yatağının sıcaklığı geçmemişti." Tabii geçmez, kısa zamanda olur bu işler.

d. Allah'ın Ayetleri

En kuvvetli rivayete göre, Recebin 27. gecesinde oldu, pazarı pazartesiye bağlayan gece oldu. Peygamber Efendimiz'in her şeyleri bu pazarı pazartesiye bağlayan gece olmuştur. Hicreti, doğumu, vefatı, Mi'racı... Hep o gecede olmuştur.

سُبْحَانَ الَّذِي أَسْرَىٰ بِعَبْدِهِ لَيْلاً مِنْ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ إِلَى الْمَسْجِدِ

الْأَقْصَى الَّذِي بَارَكْنَا حَوْلَهُ لِنُرِيَهُ مِنْ آيَاتِنَا ، إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ

(الاسراء:١)

(*Sübhàne'llezî esrâ bi-abdihî leylen mine'l-mescidi'l-harâmi ile'l-mescidi'l-aksa'llezî bâreknâ havlehû li-nüriyehû min âyâtinâ, innehû hüve's-semîu'l-basîr*) (İsrâ, 17/1)

(*Mine'l-mescidi'l-harâmi, ile'l-mescidi'l-aksà*) Mescid-i Haram'dan Mescid-i Aksà'ya gecenin bir bölüğünde götürdü Allah-u Teàlâ Hazretleri... *Sübhàna'llàh*, şânı ne kadar yüce ki, nasıl olduysa o devirde bu işi böyle yaptı; kulunu Mekke'den Kuds-ü Şerif'e götürüverdi.

El-Mescidü'l-Haram, şu bizim namaz kıldığımız yerdir. Kâbe-i Müşerrefe'nin etrafı Mescid-i Haram'dır. Kâbe'nin duvarından kapısından ibaret olan binası da Beytullah'tır. Altın kapılı, siyah

örtülü, dört duvarlı, bir avlulu bir bina... Halil bey görmüştür, bizim Muhibb-i Rasül de gördü. Bize de nasib oldu, tamirat esnasında Kâbe-i Müşerrefe'nin içine girdik ve içini gördük el-hamdü lillâh... Herkese nasib olmuyor.

Etrafı Mescid-i Haram'dır. Aksà, en uzak demek... Arapların bildiği bölge içinde en uzaktaki mescid olduğundan, Kudüs'teki Süleyman AS tarafından yaptırılan mescide Mescid-i Aksà diyorlar. Şimdi yahudiler sağını solunu kazmağa filân çalışıyorlar, o eski binayı bulmağa gayret ediyorlar. Oradan oraya götürdü.

(*Ellezî bâreknâ havlehû*) "O Kuds-ü Şerif ki, o bölge meleklerin ve vahyin inme yeridir. İbrâhim AS'dan beri peygamberlerin yaşam yeridir, ibadet ettikleri yerlerdir. Çeşit çeşit güzel nehirlerle, meyvalı ağaçlarla, Arapların, bu çöl ahalisinin hayran kalacağı güzellikte bir yerdir. Bereketli bir yerdir. Dimaşk vardır, Ürdün vardır, Filistin vardır, Halîlü'r-rahman gibi çeşitli şehirler vardır. Oraları da kutsaldır. Kudüs de, etrafları da hep

peygamberlerin yâdigârlarıyla, hatıralarıyla dolu yerler.

(*Li-nüriyehû min âyâtinâ*) "Ayetlerimizi o Rasûlümüze göstermek için, gösterelim diye onu geceleyin oraya götürdük. Biliyorsunuz Kur'an-ı Kerim'de ayet kelimesi iki anlamda kullanılır:

1. Sûrenin içindeki cümle veya cümleciklerden ibaret olan bölüme ayet denir. Bu ismi Allah vermiştir. Âl-i İmrân Sûresi'nin başında buyuruyor ki Allah-u Teàlâ Hazretleri:

هُوَ الَّذِي أَنْزَلَ عَلَيْكَ الْكِتَابَ مِنْهُ آيَاتٌ مُحْكَمَاتٌ هُنَّ أُمُّ الْكِتَابِ

وَأُخَرُ مُتَشَابِهَاتٌ ، ؤفَأَمَّا الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ زَيْغٌ فَيَتَّبِعُونَ مَا تَشَابَهَ

مِنْهُ ابْتِغَاءَ الْفِتْنَةِ وَابْتِغَاءَ تَأْوِيلِهِ (آل عمران:٧)

(*Hüve'llezî enzele aleyke'l-kitâbe*) "Ey Rasûlüm, sana bu Kur'an'ı, kitabı vahyedip indiren o Allah'tır. Allah'tan geliyor sana bu vahiyler. (*Minhü âyâtün muhkemâtün hünne ümmü'l-kitâb*) Bu gelen kitabın muhteviyatının bir kısmı muhkem ayetlerdir ki bunlar kitabın esasıdır. (*Ve uharu müteşâbihât*) Bir kısmı da müteşâbih ayetlerdir."

Muhkem ayetler, mânâsı anlaşılabilen, hüküm ifade eden ayetlerdir. "Namaz kılın! Zekât verin! Gıybet etmeyin!.." vs. gibi ayetlerdir. *Müteşâbih* ayetler, mânâsını kulların anlayamayıp terledikleri ayetlerdir. "*Elif, lâm, mîm...*" Ne demek acaba, çatlayacağım merakımdan... "*Hà, mîm, ayn, sîn, kàf...*" Allah Allah, ne demek acaba?.. *Müteşâbih*, yâni anlamını Allah'ın bildiği esrârengiz bölümleri de vardır Kur'an-ı Kerim'in... Remizlerdir, işaretlerdir, Habîbullah Muhammed-i Mustafâ'sı biliyordu.

Çoğunlukla muhkem ayetlerdir, bir kısmı da müteşâbih ayetlerdir. Müteşâbih ayetlere dayanıp da uzun boylu laf söylemek doğru değildir. Muhkem ayetlerle konuşulur, "Kur'an-ı Kerim'de Allah-u Teàlâ Hazretleri şöyle buyuruyor." denir.

Müteşâbih ayetlerle ancak münafıklar, oralardan bir takım kafa karıştıracak şeyler çıkartmak için uğraştıklarından, o uygun değildir.

(*Feemme'llezîne fî kulûbihim zeyğun feyettebiùne mâ teşâbehe minhübtiğàe'l-fitneti vebtiğàe te'vîlih*) "Kalplerinde eğrilik olanlar, fitne çıkarmak ve onu tevil etmek için, ondaki müteşâbih âyetlerin peşine düşerler. İleri geri konuşmak için onları dillerine dolarlar." (Âl-i İmran, 3/7)

O doğru değil! Edepli müslüman, Allah bilir diyecek, edebini takınacak, bilmediği şeyde susacak.

2. Bir de muazzam, çok ilgi çekici, çok taaccüb edilecek olaylara da ayet denir. Göksel bir olay, yerdeki bir olay, ibretli bir olay; ona da ayet derler. Kur'an-ı Kerim'de o da vardır:

لِنُرِيَكَ مِنْ آيَاتِنَا الْكُبْرَىٰ (طه:٢٣)

(*Li-nüriyeke min âyâtine'l-kübrâ*) [Tâ ki sana, en büyük ayetlerimizden bazılarını gösterelim!] (Tâhâ, 20/23)

Firavun'a Allah Mûsâ AS'ı gönderdi. O kâfir, o ülûhiyyet iddiasındaki herif-i nâşerif hizaya gelsin, bıraksın bu bâtıl dâvâyı diye Mûsâ AS ona çeşitli ayetler gösterdi. Oradaki ayetler nedir? Duygularla algılanabilen, gözle görülen, kulakla işitilebilen olaylar. Ne idi? Asâsını yere atıyordu, ejderhâ oluyordu. Bir ayet işte bu... Yâni delil, yâni işin doğruluğunu gösteren bir olay.

Sihirbazlar bir sürü sihirler yaptılar, çattılar, kurdular. Mûsâ AS terlemeye başladı:

"—Eyvâh, bilgili sihirbazlar, bu kadar da ahali toplanmış, şimdi beni yenecekler!" diye düşündü.

Ne sihirler yaptılar, insanların gözlerini boyadılar, herkes şaşırdı ne yapacağını...

Allah-u Teàlâ Hazretleri dedi ki:

"—Yâ Mûsâ asânı yere atıver bakalım!"

Mûsâ AS asâsını yere bir attı, asâ oldu bir ejderhâ... Gitti,

sihirbazların yaptığı her şeyi yuttu, ortada bir şey kalmadı. Ne sihir kaldı, ne sihir düzeni kaldı, ne sihirbazların yaptığı, çattığı şeyler kaldı.

Bu sihirbazların yaptığı az değildir. Bizim köye bir sihirbaz gelmiş, kahvede gösteri yapmış. Görenler anlatıyorlar.

"—Kahvenin tavanına bakın!" demiş.

Herkes bakmış. Bildikleri kahvenin tavanı asma olmuş. Yâni salkım salkım üzüm olan, bol üzümlü bir asma olmuş.

"—Herkes bir salkımı tutsun!" demiş.

Herkes beğendiği bir salkımı tutmuş.

"—Herkes çakısını, bıçağını çıkarsın!" demiş.

Bizim köyde çakı taşınırdı eskiden. Kını vardı, arka tarafı boynuz gibi çatal, sapı gümüşlü olurdu. Herkesin bir bıçağı vardı, bıçaksız gezilmezdi. Ben bile ortaokul talebesi iken yaptırmıştım.

Herkes bıçağını çekmiş, yüklü salkımı da tutmuş.

"—Salkımın dibine bıçağı dayayın, ama sakın kesmeyin hà!" diye tembihlemiş.

Herkes bıçağı salkımın köküne dayamış. Köylüler anlatıyorlar bunu... Sonra yaptığı numarayı bir bozmuş. Herkes bir de bakmış ki, kendi burnunu tutmuş, bıçağı oraya dayamış.

Nasıl yapılır, hayret ettim ben... Bayağı bir hüner. Yani batırsa bıçağı, burnunun ucunu kesecek. Sihir böyle bir şey... Yâni yaparlar, gözlerini boyarlar.

(*Saharû a'yüne'n-nâs*) Sihirbazlar yaptıkları düzenlerle insanların gözlerini büyülediler ama, Mûsâ AS'ın asâsı hepsini yuttu.

Daha başka? (*Tis'u ayâtin beyyinât*) Dokuz başka ayet gösterdi, olay oldu. Hepsinde Mûsâ AS'ın hak peygamber olduğunu tasdik ettiler, "Tamam, bu peygamberdir." dediler, ondan sonra döndüler.

Demek ki olaya da ayet deniliyor, Kur'an cümlesine de ayet deniliyor; bunu iyi bilin! İki tür kullanış da Kur'an-ı Kerim'de var.

(*Li-nüriyehû min âyâtinâ*) "Ayetlerimizden bir kısmını gösterelim diye..." Allah'ın Peygamber Efendimiz'e bu kutlu

seyahatte gösterdiği ayetler nelerdir? Kendi zâtına ait, ulûhiyyetine ait şeyler gösterdi. Rabbü'l-izzeti âşikâre gördü. En büyük ayet bu...

Sonra cenneti, cehennemi gösterdi, yedi kat semâvâti gösterdi, eski peygamberleri gösterdi. Peygamber Efendimiz o seyahatte hepsiyle konuştu. Sahih hadislerde bu da anlatılıyor. Şimdi bizim radikal müslümanlar sorarlar hemen:

"—Bu hadis sahih mi?"

"—Sahih, işte bak, müttefekun aleyh olduğunu gör!"

(*İnnehû hüve's-semîu'l-basîr*) "Allah-u Teàlâ Hazretleri her şeyi duyar, işitmediği hiçbir şey yoktur." Gizlide birisi birisiyle fısıldaşsa, onu bile duyar. "Ve her şeyi görür." Her şeyi görür, her şeyi bilir, çünkü her yerde hàzır ve nâzırdır.

وَهُوَ مَعَكُمْ أَيْنَ مَا كُنْتُمْ ، وَاللهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ (الحديد : ٤)

(*Ve hüve meaküm eyne mâ küntüm, va'llàhu bimâ ta'melûne basîr*) [Nerede olsanız, o sizinle beraberdir. Allah yaptıklarınızı görür.] (Hadid, 57/4)

Her yerde hàzır ve nâzırdır, bu işin şakası yok... İnsanın aklı olsa, imanı sağlam olsa, ayağını uzatamaz edebinden...

Ben öyle kimseler hatırlıyorum. Ankara'da derviş ahlâklı bir kimse vardı, geceleyin dizlerine kuşak gibi bir şeyden çember geçirirmiş. Burada Yemenliler yapıyorlar Ramazan'da... Neden? Ayağımı uzatmayayım da, edebe aykırı olmasın diye... Tasavvufî edebdir, herkes anlamaz.

e. Işık Hızından Daha Hızlı

Ayet bu... Mâdem bir ayet okuduk, bir de hadis okuyalım! Buhàrî ve Müslim Mâlik ibn-i Sa'saa'dan rivayet etmiş. Şimdi Peygamber Efendimiz'in sahih hadis-i şeriflerinden, o mübarek fem-i saâdetinden, o mübarek ağzından sahabe-i kirâmına bu hadiseyi nasıl anlattığını, bir kısmını da özetlemek sûretiyle size

bildirelim:[45]

بَيْنَمَا أَنَا فِي الحَطِيم مُضْطَجِعًا ، إِذْ أَتَانِي آتٍ ، فَشَقَّ مَا بَيْنَ هٰذِهِ

إِلَى هٰذِهِ ، فَاسْتَخْرَجَ قَلْبِي ، ثُمَّ أُتِيتُ بِطَسْتٍ مِنْ ذَهَبٍ مَمْلُوءَةٍ

إِيمانًا ، فَغُسِلَ قَلْبِي بِماءِ زَمْزَمَ ، ثُمَّ حُشِيَ ثُمَّ أعيدَ ؛

(*Beynemâ ene fi'l-hatîmi mudtacian*) Peygamber Efendimiz SAS buyuruyor ki: "Ben Kâbe-i Müşerrefe'nin yanında, Hatîm'de şöyle yaslanmış duruyordum. (*İz etânî âtin*) Birden bire bana bir şey geldi..." Bunun melek olduğu anlaşılıyor. (*Feşakka mâ beyne hâzihî ilâ hâzihî*) "Şuramla şuram arasını yardı." Göğsünü yarmış. (*Festahraca kalbî*) "Kalbimi çıkardı. (*Sümme ütîtü bi-tastin min zehebin memlûetin îmânen*) Sonra içi iman dolu bir leğen getirildi. (*Fegusile kalbî bi-mâi zemzem*) Zemzem suyu ile benim kalbim o iman dolu tasın içinde yıkandı."

(*Sümme huşiye sümme üîde*) "Sonra kalbimin içi dolduruldu ve yerine konuldu." diyor. Mâneviyat, nur ve iman doldurulmuş ve eski haline getirilmiş.

ثُمَّ أُتِيتُ بِدابَّةٍ دُون البَغْلِ وفَوْقَ الحِمارِ أَبْيَضَ يُقالُ لَهُ البُراقُ ،

يَضَعُ خَطْوَهُ عِنْدَ أَقْصَى طَرْفِهِ .

(*Sümme ütîtü bi-dâbbetin dûne'l-bağli ve fevka'l-hımâr*) "Sonra

---

[45] Buhârî, *Sahîh*, c.XII, s.273, no:3598; Müslim, *Sahîh*, c.I, s.389, no:238; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.208, no:17869; Ebû Avâne, *Müsned*, c.I, s.111, no:338; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.I, s.240, no:48; Begavî, *Şerhü's-Sünneh*, c.VI, s.434; Mâlik ibn-i Sa'saa RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.XI, s.391, no:31842; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.XXXVIII, s.16, no:40979.

önüme bir binek getirildi, bir mahlûk getirildi ki, katırdan biraz küçükçe, ama merkepten biraz daha büyükçe, (*ebyad*) beyaz renkli bir binek... (*Yukàlü lehü'l-burâku*) Ona *Burak* deniliyordu. *Burak* denilen o mahlûk getirildi." *Burak*, berk kelimesiyle ilgili. *Berk* de şimşek demek...

(*Yedau hatvehû inde aksâ tarfihî*) "Bu mahlûk, ayağını gözünün baktığı yerin en ötesine koyuyordu, yâni ufka koyuyordu." Yâni her adımı ufkun ta ötesine kadar, öyle bir mahlûk...

İşte Cebrâil AS kılavuzu olmuş, Peygamber SAS Efendimiz Burak'a binmiş ve Kâbe-i Müşerrefe'den yolculuk başlamış.

Şimdi Peygamber SAS yedi kat semâvâtı nasıl geçti, o kadar sür'at nasıl olur?.. Bu ışık hızıyla filân olmaz. Işık saniyede üç yüz bin kilometre yol alıyor. Dünyanın çevresi ekvator da kırk bin kilometre... Yâni "Bir" deyinceye kadar ışık dünyanın etrafını ekvatorda yedi defa tavaf ediyor. Yedi kat semâvâtı geçmek için milyonlarca, milyarlarca sene lâzım! Bu ışık hızıyla da olmaz. O zaman kâinatta ışık hızından başka hızlar var, onu anlatayım:

Birkaç tıp kitabında gördüm. Ayhan Songar'ın bir kitabında da gördüm, ondan önce *Metabiyoloji* diye bir kitap okudum, orada da gördüm. Bir tecrübe aktarılıyor. Telepati denen bir olay var, yâni bazı insanlar bazı kimselerin hislerini uzaktan algılayabiliyorlar. Çok uzaktan, yâni Mekke'deki adam Ankara'daki insanın duygusunu algılayabiliyor. *Tele* mesafeyi gösteriyor, *pati* duygu demek; *telepati*, uzaktan duyguyu algılamak..

Şimdi bunu incelemişler adamlar. "Yâhu bu telepati nasıl oluyor?" diye inceliyorlar bunları. Sadece fizik, kimya tecrübesi yapmakla kalmıyorlar, başka şeyleri de inceliyorlar. Deney değil mi, her şey ilim konusu...

Birbiriyle iletişim kurabilen insandan birisini Moskova'ya koymuşlar, diğerini Sibirya'ya, veya Leningrad'a koymuşlar. Yâni, uzak bir yere göndermişler. İmtihan yapacaklar, deney yapacaklar.

Moskova'daki adama bir şey vermişler. Tecrübeyi yapan heyet var. Ne verelim diye kararlaştırıyorlar, işin içine hile karışmasın diye daha önceden belli bir şey değil... Meselâ bir kutu vermişler, "Bunu arkadaşına anlat!" demişler. "Eni şukadar, boyu şu kadar, içinde şu var..." diye anlatmış. Öteki Sibirya'daki veya Leningrad'daki şahıs da başlamış anlatmaya:

"—Arkadaşımın eline şöyle bir kutu verdiler; eni şu kadar, boyu şu kadar..."

Onu da yazmışlar. Sonra telefon etmişler:

"—Böyle böyle söylüyor bu adam, doğru mu söylüyor?.."

"—Evet, aynen öyle..."

"—Bir daha yapalım!" demişler.

Bu sefer bir metal silindir vermişler, "Bunu anlat bakalım!" demişler. O zaman öbür taraftaki:

"—Bu sefer bir metal silindir verdiler." demiş.

Anlamışlar ki haberi götürebiliyor, yâni Moskova'daki haberi öbür tarafa iletiyor. Nasıl iletiyor?.. Herhalde elektromanyetik dalgalarla iletiyordur...

Şimdi İstanbul'dan yayın yapan Kanal-7'yi buradan nasıl dinliyoruz? Uydular ve elektromanyetik dalgalarla oluyor bu işler. Elektromanyetik dalga ne kadar hızlıdır? Işık hızı kadar... Işığın üzerine biniyor, destekliyor, ışıkla beraber gidiyor. Demişler ki:

"—Elektromanyetik dalga ile mi gidiyor, anlayalım!"

Algılayan kişiyi Faraday kafesinin içine almışlar. Faraday kafesi fizikte bilinen bir cihazdır. Tellerden yapılmıştır, tellerde elektrik akımı vardı. İçine elektromanyetik dalga giremez, çünkü tellerin manyetik alanlarından elektromanyetik dalga geçemez. İçeriye radyo koysan, çalmaz; televizyon koysan, almaz. Neden?.. Faraday kafesinin içine elektromanyetik dalga işlemez.

Elektromanyetik dalgalar işlemesin diye Faraday kafesinin içine almışlar medyumu; yine söylemiş. "Bu sefer şunu verdiler, bu sefer bunu verdiler..." diye ne verdilerse, yine söyleyebilmiş. O zaman anlamışlar ki, kâinatta ışık hızından da hızlı giden, elektromanyetik olmayan birtakım iletişim imkânları var.

İşte millet böyle çalışıyor. İlmi ilerletmek için, bir şeyler bulmak için böyle çalışıyor. Bizimkiler de ilmi inkâr ediyor.

Şimdi Peygamber SAS yedi kat semâvâtı nasıl geçti, o kadar sür'at nasıl olur?.. Bunu anlatmak için bu sözleri söyledim. Bu ışık hızıyla filân olmaz. Işık hızından çok daha fazla hız lâzım bu işin olması için... Allah-u Teàlâ'nın kudretiyle, o kadar sür'ati sağlayabilmiş Peygamber SAS Efendimiz.

Birinci semâya gelmiş. Burada ilginç bir şey söyleyeceğim, çok devam ettirmeyeceğim hadis-i şerifi... Onu okuyalım beraberce:

فَحُمِلْتُ عليهِ ، فانْطَلَقَ بِي جِبْرِيلُ ، حَتَّى أَتَى السَّماءَ الدُّنْيَا

فَاسْتَفْتَحَ ، قِيلَ: مَنْ هٰذَا ؟ قَالَ: جِبْرِيلُ. قِيلَ: ومَنْ مَعَكَ ؟

قالَ: مُحَمَّدٌ. قيلَ: وقَدْ أُرْسِلَ إليهِ ؟ قالَ: نَعَمْ. قِيلَ: مَرْحَبًا

بِهِ فَنِعْمَ المَجِيءُ جاءَ ، فَفُتِحَ .

(*Fehumiltü aleyh*) "Ona bindirildim. (*Fentaleka bî cibrîlü hattâ ete's-semâe'd-dünyâ*) Cebrâil beni peşine taktı, bana kılavuzluk ederek birinci semânın kapısına kadar geldik. (*Fe'stefteha*) Semânın kapısının açılmasını istedi." Yâni Cebrâil AS, "Semânın kapısını aç!" diye meleğe sesleniyor.

(*Fekîle: Men hâzâ?*)

"—Kim o?" dendi.

Demek ki semânın bu tarafından öbür tarafı görünmüyor, veya görünse bile gören görüleni tanımıyor. Muhafız, "Kim o?" diye soruyor. Kapı çalındığı zaman içerden sorulur ya...

(*Kàle: Cibrîl*)

"—Ben Cebrâil'im." dedi, kendisini tanıttı, ben demedi.

Kapı çalınıyor, içeriden "Kim o?" diyor hanım; "Ben..." diyor. Yâhu herkes ben der, sen kimsin?.. Ben denmeyecek, isim

söylenecek. Kapıyı çalıp da içerden, “Kim o?” diye sorulduğu zaman, ben de diyorum ki:

“—Es’ad Hoca derler bir gariban var, o...”

“—Yâ öyle mi?” diyorlar, açıyorlar.

Yâni adını söyleyecek.

(*Kîle: Ve men meak?*)

“—Peki, yanındaki kim yâ Cebrâil?”

Cebrâil’e müsaade edecek, yanındakini soruyor melek... İlginç, o soruşturma beni ilgilendiriyor, sizi de ilgilendirir diye söylüyorum. Yanındaki kim diye soruyor

(*Kàle: Muhammedün*) Cebrâil AS dedi ki:

“—O da ahir zaman peygamberi Ebü’l-Kàsım Muhammed-i Mustafâ!..”

(*Kîle: Kad ürsile ileyhi*)

“—Ona davet gönderildi mi, izin gönderildi mi ki, o buralara gelebiliyor?”

Gelemez, bir beşer oralara gelemez. Semânın sonuna ulaşabilmesi için milyarlarca sene lâzım! Gidemez oraya kadar...

(*Kàle: Neam*) Cebrâil AS:

“—Evet, izni var, tamam.”

(*Kîle: Merhaben bihî feni’me’l-mecîü câe*) Melek o zaman:

“—Ona merhabalar olsun, ne hoş bir gelişle geldi!..” dedi.

Yâni hoş geldi, sefâ geldi. (*Fefütiha*) “Birinci semânın kapısı açıldı.”

Semânın tabakaları nasıldır, neyin nesidir, fizikçiler bunları incelesinler. Yalnız ben bir ipucu söyleyebilirim:

وَلَقَدْ زَيَّنَّا السَّمَاءَ الدُّنْيَا بِمَصَابِيحَ (الملك:٥)

(*Velekad zeyyenne’s-semâe’d-dünyâ bi-mesabîha*) Yıldızların olduğu bütün mıntıka birinci semâdır. İkinci semâ yıldızlı değildir. Azamete bak, büyüklüğe bak, yıldızların olduğu semâ sadece birinci semâdır. Ondan sonra artık kıyas et!..

Bizim Ahmed Gök genel müdürken, onun odasına gittim ben.

Orada kâinâtın bir şemasını kartona basmışlar. Dünya Güneş sisteminde küçücük, nokta gibi kalıyor. Güneş sistemi, bizim mensub olduğumuz galakside nokta gibi kalıyor. Bizim galaksimiz bilmem nerede nokta gibi kalıyor. Dedim:

"—Şu haritadan bir tane de bana temin et!"

Çok muhteşem bir şey... Kâinatın azametini anlatıyor insana...

Allàhu ekber'i insan en iyi nasıl anlar? Dışarıya çıkar, gökyüzüne bakar:

"—Bu mülkün sahibi Allahu ekber." der.

Çünkü mülk çok büyüktür. Milyonlarca senede ışığı geliyor bu tarafa da, dibi bilinmiyor. Bu gökyüzü niye mavi? Oradan ışık gelmiyor da ondan... Yıldızdan ışık geldiği için görüyorsun da, ışık gelmeyen yeri görmüyorsun. Arkadan ışık gelse, orayı da göreceksin.

Her gördüğün ışık da, orada o anda mevcut değil... Eğer beş milyon ışık yılı mesafesindeki bir yıldızsa, beş milyon yıl önce yıldız sana ışığını göndermiş, beş milyon sene geçmiş, ışığı sana yeni ulaşmış. Sen şimdi orada görüyorsun, yıldız var sanıyorsun. Hava alırsın sen... Belki oradan gitti şimdi, belki yok oldu, belki patladı, belki yutuldu, karadeliğe girdi belki... Beş milyon yıl önceyi görüyorsun sen, hâl-i hazırı göremiyorsun.

Hâl-i hazırı görmek zaman perdesiyle örtülüyor. Yâni kâinâtın hâl-i hazırını bu gözünle baksan göremezsin. Neden?.. Senin gözüne ışık gelecek de, öyle göreceksin. Yoksa gördüğün çok eski masallar... Gökyüzüne bakan eskiyi görüyor. En uzaktaki yıldızın en eski halini görüyor. Onun için maviliklerin ötesini anlayamaz, aklı durur.

Bir tanesi diyor ki:

"—Kâinatın böyle ileriye doğru devam ettiğini düşünmek yanlıştır. Kâinat daireseldir." diyor.

Daha fazla konuşursa, fırttırır. Aklı fırt diye çıkar gider. İşte *Allahu ekber*'i insan oradan anlar.

فَلَمَّا خَلَصْتُ فَإِذَا فِيهَا آدَمُ ، فَقَالَ: هٰذَا أَبُوكَ آدَمُ ، فَسَلِّمْ عَلَيْهِ !

فَسَلَّمْتُ عَلَيْه ، فَرَدَّ السَّلَامَ ، ثُمَّ قَالَ: مَرْحَباً بِالْإِبْنِ الصَّالِحِ ، وَ

النَّبِيِّ الصَّالِحِ !

(*Felemmâ halastü feizâ fîhâ âdem*) "Birinci semânın kapısından geçince bir de ne göreyim, orada Adem AS yok mu?"

(*Fekàle*) Cebrâil dedi ki: (*Hâzâ ebûke âdemü*)

"—Yâ Rasûlallah, bu senin deden Adem AS... (*Fesellim aleyhi*) Selâm ver ona!"

(*Fesellemtü aleyhi feredde's-selâm*) "Ben de dedem Âdem AS'a selâm verdim, o da benim selâmımı aldı. (*Sümme kàle:*) Sonra dedi ki: (*Merhaben bi'l-ibni's-sàlih, ve'n-nebiyyi's-sàlih*)

"—Hoş geldin, merhaba ey sàlih evlât, ey sàlih peygamber!" dedi Adem AS.

Daha neler konuştular, başka hadislerde var.

İkinci semâda Yahyâ ve İsâ AS'la görüştü. Üçüncü semâda Yusuf AS'la, dördüncü semâda İdris AS'la, beşinci semâda Hârun AS'la, altıncı semâda da Mûsâ AS'la, yedinci semâda İbrâhim AS'la görüştü. Hepsiyle selâmlaştı, selâm aldılar vs. vs. Hattâ Mûsâ AS'la uzun uzun görüştüler.

Huzur-u izzete giderken de konuştu, huzur-u izzetten dönerken de konuştu. Sordu Mûsâ AS:

"—Rabbin ne emretti?"

"—Elli vakit namaz emretti." dedi Peygamber Efendimiz.

"—Git Rabbine söyle, ben bu insanların arasında yaşadım, ben bu insanları iyi tanıyorum; bu insanlar bir günde elli vakit namazı kılamazlar. Ricâ et, niyaz et, dua et, Rabbin azaltsın!" dedi Mûsâ AS.

Peygamber Efendimiz gitti, kırk vakte indi. Sonra geldi. "Kırk vakti de yapamazlar." dedi. Tekrar gitti... Otuz, yirmi, on, en

nihayet beşe indi. Beşe inince yine geldi Mûsâ AS'ın yanına... Mûsâ AS dedi ki:

"—Yâ Muhammed, beş vakti de yapamazlar. Git Rabbinden bunu da azaltmasını iste!"

Peygamber Efendimiz dedi ki:

"—Rabbimden utanıyorum artık..."

Gidemedi Peygamber efendimiz, "Beş vakti de azaltsın." diyemedi. Yâni böyle konuşmalar oldu. Sonra buyrulmuş ki:

أَمْضَيْتُ فَرِيضَتِي ، وَخَفَّفْتُ عَنْ عِبادِي !

(*Emdaytü farîdatî ve haffeftü an ibâdî*) "Emrim bakîdir. Kullarıma da meşakkati hafiflettim, kolaylık sağladım. Beş vakit kılan elli vaktin sevabını alır."

Aziz ve muhterem kardeşlerim! Peygamber Efendimiz yedi kat semâvâti geçtikten sonra, Sidre-i Müntehâ'ya vardı. *Sidre-i Müntehâ*, en son yerdeki ağaç demek, gökteki bir varlık... Sidre-i Müntehâ, şühedâ ruhlarının olduğu Me'vâ Cenneti'nin yanı... Oraya vardı, Cebrâil AS durdu. Peygamber Efendimiz dedi ki:

"—Yâ Cebrâil, buyur, gidelim!"

"—Bir parmak kadar daha ileri geçersem, yanarım." dedi. Melek olmasına rağmen, nurâniyetine rağmen, "Buradan öteye tahammül edemem!" dedi.

Refref geldi Peygamber Efendimiz'in önüne... *Refref*, yeşil bir örtü gibi bir varlık... Sidretü'l-Müntehâ'dan öteye Peygamber-i Zîşânımız, Refref'in üstüne binerek Refref'le gitti. Ama Cebrâil AS Sidretü'l-Müntehâ'da kaldı.

Refref'le yetmiş bin nurdan, yetmiş bin zulmetten perde geçti Peygamber Efendimiz. Ondan sonra Cenâb-ı Hakk'ın huzur-u izzetine vâsıl oldu. Allah-u Teàlâ Hazretleri'ne münâcaatı, niyâzı ve Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin kendisine hitâb-ı izzeti oldu. O hitâb-ı izzetle şerefyâb oldu. Allah-u Teàlâ Hazretleri'ni gördü.

Âşikâre gördü Rabbü'l-izzeti,
Ahirette öyle görür ümmeti.

Konuştular, söyleştiler. Hakîkatini Allah bilir, biz ancak Rasûlüllah Efendimiz'in hadis-i şeriflerinde anlatıldığı kadarını söyleyebiliyoruz.

Ondan sonra tarfetü'l-ayn içinde Mi'rac'a çıktığı yere, Mekke-i Mükerreme'ye döndü.

f. Kureyşlilerin İtirazları

Peygamber Efendimiz Hatîm'de iken, yâni Hicr-i İsmâil'de iken Ebû Cehil alay etmek maksadıyla Peygamber Efendimiz'in yanına geldi. "E, yeni bir haber var mı, ne var ne yok?" diye dalga geçmek için sordu. Kâfir ya, kâfirliğinden, müşrikliğinden dalga geçmek için soru sordu. Allah sordurtuyor. Kâfirin ne kudreti var, sormaya mecâli mi olur ama, Allah sordurtuyor.

Şuradan kitaptan okuyalım da mevsuk olsun, delilli, isbatlı olsun:

Peygamber Efendimiz Mescid-i Haram'a geldiği zaman, insanların kendisine inanmamasından, yalanlamasından, müşrik kalmasından, kâfir kalmasından dolayı mahzun bir şekilde oturuyordu. Adüvvullah, Allah'ın düşmanı Ebû Cehil yanına kadar geldi, SAS Efendimiz'in yanına oturdu. İstihzâ eder vaziyette, dalga geçmek maksadıyla, Peygamber Efendimiz'e dedi ki:

"—Yeni bir şey oldu mu?"

"—Evet, oldu. Bu gece ben Mekke-i Mükerreme'den alındım, uçuruldum, seyahate götürüldüm."

"—Nereye götürüldün?" dedi.

Meraklandı kâfir.

"—Kudüs'e götürüldüm."

"—Sonra da şimdi karşımızdasın hà, öyle mi? Hem Kudüs'e götürüldün bu gece, hem de şimdi karşımızdasın hà?.."

İnkâr yoluyla böyle soruyor.

"—Evet, tamam; hem götürüldüm, hem de şimdi karşınızdayım! Var mı bir diyeceğin?.."

Kurnazlık aklına geldi Ebû Cehil'in, gûyâ kurnazlık... Ama kâfirin kurnazlıklarının hepsi boştur, çünkü aklı olsaydı iman ederdi. Dedi ki Peygamber Efendimiz'e:

"—Ben şimdi bütün kavmini çağırsam, onların karşısında da bu sözleri söyler misin?.."

Çünkü düşünüyor, "Şimdi Muhammed bana böyle dedi." diyecek olsa; "Yok yâ, dememiştir." derler. Şahitleri çoğaltmak istiyor.

"—Evet, söylerim." dedi Peygamber Efendimiz.

Bunun üzerine Ebû Cehil bağırdı:

"—Ey Kâ'b ibn-i Lüey'in evlâtları olan kabileler, topluluklar, gelin!.."

Kureyş'in bütün kabilelerini toplayan dedenin ismini söylüyor. Hepsinin toplanmasına sebep olacak bir şekilde çağırdı. Hepsi toplandılar, Peygamber Efendimiz'le Ebû Cehil'in yanına...

"—Bana demin söylediklerini şimdi bu toplanan kavme de söyle bakalım!" dedi Ebû Cehil.

Peygamber Efendimiz dedi ki:

"—Ben geceleyin seyahate çıkarıldım, alındım, götürüldüm Mekke'den..."

"—Nereye götürüldün yâ?"

"—Kudüs'e götürüldüm."

Kimisi ıslık çaldı, "Vay be!.." dedi. Kimisi şaşırmış ve inkâr etmiş vaziyette elini başına koydu. İnkârcı ve şaşkın vaziyette bir gulgule, bir bağırtı; meclis kaynadı.

"—Yâ biz bir ayda develerimizin ciğerlerini paralıyoruz Beyt-i Makdis'e gidinceye, gelinceye kadar; sen bir gecede mi gittin, geldin?" dediler.

Yarım yamalak inanmış olan bazı Kureyşliler, Rasûlüllah'tan bu sözü duyunca tekrar irtidat ettiler, müslümanlıktan vaz geçtiler, imandan döndüler.

Bazıları Ebû Bekr-i Sıddîk Efendimiz'e gittiler. Peygamber Efendimiz'in en yakın arkadaşı, en savunucusu, en destekçisi, en kuvvetli inanmış kimse olduğu için ona müzevirlediler:

"—İşte bak senin arkadaşın bu akşam neler söyledi, Kudüs'e gitmiş gûyâ!.." diye söylediler.

Bunun üzerine Ebû Bekr-i Sıddîk Efendimiz:

"—Rasûlüllah Efendimiz eğer bunu hakîkaten size böylece söylemişse, doğru söylemiştir." dedi. Yâni, "Eğer siz kafanızdan uydurmuyorsanız, bir dalavere çevirmiyorsanız, hakîkaten bu sözleri Rasûlüllah Efendimiz söylemişse, doğru söylemiştir." dedi.

"—Bu olay üzerine de mi hâlâ onu tasdik ediyorsun?.."

"—Evet ben onu tasdik ediyorum, bundan daha olağanüstü olaylarını bile tasdik ediyorum.! Niye tasdik etmeyecekmişim, niye gitmiş olmasın?" dedi. "Ben semâdan gelen her haberi, dünya ve ahiretle ilgili her şeyini tasdik ediyorum, Kudüs'e gitmesini mi tasdik etmeyeceğim?" demiş oldu.

Bu müşriklerin, Kureyşlilerin arasında kervanla Kudüs'e kadar gitmiş olup da, Kudüs'ü bilenler vardı. Nasıl duvarları var, nasıl surları var, nasıl binaları var; bunları iyi bilenler vardı. Amma bir noktayı anlatayım: Peygamber Efendimiz Kudüs'ü hiç görmemişti. Biliyorlardı ki, Peygamber Efendimiz Kudüs'e kadar hiç gitmedi. Ancak Ürdün'ün güneyinde, rahib Bahîra'nın olduğu Busrâ kasabasına kadar gitti, oradan geri döndü. Çünkü Ebû Tàlib'e dediler ki:

"—Bunda peygamberlik alâmetleri var, öteye götürürsen yahudiler bunu öldürürler. Tavsiye ederim gitme!" dediler, döndürdüler.

O bakımdan Peygamber Efendimiz Mi'rac'a kadar Kudüs'ü hiç görmemişti. Bilenler:

"—Yâ Muhammed anlat bakalım Beytü'l-Makdis nasıl bir şehirdir?" diye sordular. "Beytü'l-Makdis'in surlarının kaç tane kapısı var, söyle bakalım?" dediler.

Medine'nin de eskiden böyle kapıları varmış; Şark kapısı, Garb kapısı, Anberiyye kapısı, Harre-i Şarkıyye kapısı... Ben görmedim, yalnız bazı eski binaları hatırlıyorum. Onların hepsini düzlediler, eski eserlerden bir şey kalmadı. Yalnız Cidde'de bazı kapılar var, Bâb-ı Mekke'si filân onarılmış olarak duruyor.

Böyle sıkıştırmaktan maksatları, Peygamber Efendimiz'in yalan söylediğini isbatlamak istiyorlar. "Kudüs'e gittim diyor, gittiyse kaç kapısı var, söylesin bakalım! Söylemezse demek ki yalan söylüyor." diyecekler. Yâni planları o... Çünkü onlar Peygamber Efendimiz'in daha önce Kudüs'e hiç gitmediğini, Kudüs'ü görmediğini biliyorlardı.

Peygamber Efendimiz o andaki durumunu şöyle anlatıyor:

"—Bu şeyler karşısında, daha önce hiç üzülmediğim kadar üzüldüm, çok canım sıkıldı bu işe... Çünkü benim bakmadığım, meşgul olmadığım, hiç dikkat etmediğim şeyleri bana soruyorlardı."

Mi'rac'a giden insan kapı mı sayar, sen öyle bir seyahat yapsan kapı mı sayarsın?.. Kaç kapı var, kaç pencere var, onu mu sayar

insan?.. Bizim hacılar yapar. Bizim hacılar buraya ibadete gelir, "Harem-i Şerif'in kaç minaresi var, kaç kapısı var?.. Bu saati kaça aldın, Casio marka mı?.. *Kem riyal hâzâ?..*" diye her şeyi sorarlar.

"Gece gitmiştim, gece çıkmıştım." diyor. Işıklandırılmış değil ki Kudüs... Şimdi ışıklandırıyorlar tarihî yerleri, kuleleri, camileri... Yâni ne kadar tabii söylüyor Peygamber Efendimiz: "Gece gitmiştim, dikkat etmemiştim, onlara bakmamıştım." Bütün bunlar sadâkatini, doğruluğunu gösteriyor Efendimiz'in...

"Hicr'de, ayağa kalktım." Yâni bu Hatîm'de ayağa kalkmış. Çok üzülmüş, sıkışmış. "Beytü'l-Makdis'i Allah-u Teàlâ Hazretleri benim gözümün önüne serdi, gösterdi. Açtı perdeleri ve aradaki görmeye mâni engelleri kaldırdı." Kudüs'le arasında görmeye mâni neler var; mesâfe var, karanlık var... Allah hepsini kaldırdı. Orada ayakta dikiliyken Kudüs'ü görmeğe başladı Peygamber Efendimiz. Neden?.. Allah'ın hak peygamberi de ondan... "Kudüs'ün ayetlerini, alâmetlerini saymağa başladım: 'Şöyle kulesi var, şöyle suru var, böyle kapısı var, şöyle ağaçları var...' diye baka baka söylemeğe başladım." diyor.

Çok tatlı ve çok başka rivayetler de var... Allah-u Teàlâ Hazretleri Peygamberimiz'in şefaatine, iltifatına cümlemizi nâil eylesin...

g. Namaza Önem Verelim!

Peygamber SAS Efendimiz Mi'rac etti, bu halleri gördü. Mü'minin Mi'racı da namaz olduğu için, bizim Mi'rac gecesinde en çok namaz üzerinde durmamız gerekiyor.

Namaz çok gàfil olunan bir işlem ve ibadet... Müslümanlar çok yapmaktan dolayı, kesret belâsından dolayı, namazın ehemmiyetini sulandırmışlar ve ehemmiyetini anlamıyorlar. Namaz mü'minin Mi'racıdır. Namaz mü'minin huzur-u Rabbi'l-İzzet'e girmesidir, divanında el pençe durmasıdır, huzurunda secde etmesidir. Ona hamd etmesidir, onu tesbih eylemesidir, ona münâcaatıdır. "*İhdina's-sırâta'l-müstakîm*" demesidir, istemesidir,

dilemesidir. Selâm verilir, Allah'ın huzurundan öyle ayrılınır.

İnsan "*Allahu ekber*" dediği zaman, önünden perdeler kalkar, Allah'ın huzuruna girer. İki tarafta hûri kızları dizilmiştir. Namazın böyle kılınması lâzım! Secde ettiği zaman Rahmân'ın huzurunda secde ettiğinin şuurunda olması lâzım!

Amma, alışma belâsı diyorum, kesret belâsı diyorum. İnsanlar alıştıkları şeyin kıymetini bilmezler, önemini kanıksarlar, değerini anlamazlar. Bir de bizde namaz kıldırma sevdirerek yapılmadığından, öğretilmediğinden; bir de, "Namazın her şeyini öğrenmen lâzım be mübarek! Altmış yetmiş yaşına gelmişsin, böyle olmaz." filân diye sıkıştırılmadığı için namazın kıymeti bilinmiyor.

Hocalarda da kabahat çok... Herkesin Arapça öğrenmesi lâzım, dinini öğrenmesi lâzım, sûreleri öğrenmesi lâzım!

Namazı nasıl kıldığını, namaza nasıl durduğunu Hàtem-i Esam Hazretleri bir anlatıyor ki, onu yazmamız lâzım!.. Daha abdest alırken başlıyor iş... Namaza giriş şuuru abdest alıştan başlıyor. Edebiyle abdest alacak. Hattâ ben daha gerisine gideyim, abdest bozarken başlıyor iş... Ayakta "Şar şar şar..." abdest bozuyor, bütün paçaları idrarlanıyor. Ondan sonra da gidiyor, adımını attıkça iç çamaşırları idrarlanıyor. Ondan sonra abdest alıyor, camiye geliyor, idrarlı elbiselerle namaz kılıyor.

Oldu mu?.. Hani namazın dış farzlarından bir tanesi de necâsetten taharetti?.. Hani ne oldu, elbisen kirli... Olmuyor.

Abdesti "Şap şup..." alıyor. Yüzüne "Şap şap..." diye üç defa şaplatıyor suyu, ama alnının kenarı su görmüyor, gözü su görmüyor, burnunun kenarı susuz kalıyor... vs. Oğuşturmadığı için yüzünün abdesti tam değil. Kollarını yıkıyor, dirsekleri kuru... Gel buraya, dön bakayım, göster bakayım şu dirseğini; bak ıslanmamış!.. Halbuki dirseğin iki parmak üstüne kadar kolların yıkanması lâzım!

Usûlüne uygun abdest alınmıyor, idrardan gereği gibi sakınılmıyor. Kadınlar için de bu önemli... İdrardan sakınmak lâzım! Sıçrayabilir, sıçrarsa necâset sıçramış olur, sıçramaması

için çok dikkat etmek lâzım!.. Hattâ yüznumaraların idrarı sıçratmayacak şekilde yapılması lâzım!

Dikkat edilmiyor, elbise temiz değil, kalb hazır değil, ruh hazır değil, bilgi yok, namazın önemi hakkında şuur yok... Aklı bakkalda, aklı dünyevî işlerde... Namazı hızla, otomatik olarak kılıyor. Ondan sonra kahvede akşama kadar oturuyor. Kahvede akşama kadar oturacaksan, namazı niye bu kadar süratli kılıyorsun?.. Namazı doğru düzgün kılsana!..

Allah (*Sallüs-salâte*) "Namaz kılın!" diye emretmiyor Kur'an-ı Kerim'de, (*Ekîmus-salâte*) "Namazı dosdoğru yapın!" diye emrediyor. Namaz mü'minin Mi'racı olduğu için, namaza çok özen göstermemiz lâzım muhterem kardeşlerim!..

Namazın önemini anlayın! Günde beş defa oluyor diye kanıksamayın, namaza vakit ayırın!.. Bizim Mehmed kardeşimiz demişti ki seneler önce, Allah razı olsun:

"—Zekât vermek çok zor! Ben maaşı aldığım zaman zekâtı ayrı cebime ayırırım. Ayırmazsa insan veremiyor. Şu cebimdeki zekâttır diye bilirim, zekât verilecek fırsat çıktı mı, oradan çıkartır veririm. Aksi takdirde olmuyor." demişti.

Siz de namaza yarım saat ayırın! "Ezanın okunmasından on dakika önce, kılınmasından on dakika sonra, şu kadar vakit namaza ayrılmıştır. Ben bu zaman içinde çatlasam başka iş yapmayacağım!" diye kendi kendi kendinize söz verin, o zamanı ayırın, kimseye randevu vermeyin!.. O namazı o zaman yarım saat içerisine yayarsınız. "Nasıl olsa kendi kendime söz verdim, acele etmeyeceğim!" diye rahat kılarsınız, düşünerek kılarsınız.

Hàtem-i Esam Hazretleri abdest alışından düşünürmüş. Namaz kılacağı zaman, arkasında Azrâil AS bekliyor diye düşünürmüş. "Bu kıldığım son namaz!" diye düşünürmüş. "Bu namazı kıldım mı, idam mahkûmu gibi Azrâil canımı alacak, arkamda bekliyor, bir namazlık fırsatım var." diye düşünürmüş. Önünde Kâbe'yi düşünürmüş. Ayağında sırat köprüsünü düşünürmüş, aşağıda cehennemi düşünürmüş. Öyle korku ile,

ümid ile, takvâ ile, huşû ile namaz kılarmış.

Evliyâullah tedbir alıyor. Bunları niye düşünüyor?.. "Ayy, bir sallanırsam, cehenneme düşerim!" diye düşünüyor. Onun için mü'minin Mi'racı'nın güzel olmasına kardeşlerimiz dikkat etmeli!..

Her gün beş defa Mi'rac'a çıkıyoruz. Eğer usûliyle olursa, Allah-u Te`âlâ Hazretleri bize kapısını açmış, günde beş defa "Buyurun!" diyor. Hattâ beş defa ile de sınırlı değil, başka zaman da nafile namazlar kılınabilir. Derviş beş vaktine beş vakit katar: İşrak, duhà, evvâbîn, yatmadan evvelki namaz, teheccüd... Beş vakte beş vakit katar müslüman! Bunların hepsi sünnette olan, hadis-i şeriflerde tavsiye edilen namazlar.

Ey radikal müslüman, ey neoselefî müslüman! Hadis-i şerifte var bunlar! Bizimkiler bilmiyor:

"—Suudlu farzını kılınca, selâm verince kalkıp gidiyor, ben de gidiyorum. Bundan sonra hiç namaz dualarını yapmayacağım!" diyor.

Gel de gör bakalım Suudlu öyle mi yapıyor? Bizimkiler hemen sünnete kalkar, Suudlular oturur tesbihlerini çeker. Hemen gitmez. Yâni okudukça bu ulûm-i dîniyye insanı adam eder. Bu Kur'an-ı Kerim, bu hadis-i şerifler, bu fıkıh insanı yola getirir.

Allah bizi lütfuyla ıslah etsin, kahrıyla te'dib etmesin... Şu mübarek gece hürmetine ibadetlerimizi makbul eylesin...

27. 11. 1997 - Mekke-i Mükerreme

12. MİʼRAC VE BİZ

Es_selâmü aleyküm ve rahmetu'llàhi ve berekâtühû!

Aziz ve sevgili Akra dinleyicileri!..

Size dünyanın en mübarek şehri Mekke-i Mükerreme'den hitab ediyorum. Almanya'dan buraya umre için —el-hamdü lillâh— geldik. Babamlar da buradalar, çok mutluyuz. Hem ailevî bir sevinç, hem dînî bir tatlı durum... Allah cümlenize nasib eylesin... Ailece, çoluk çocukla, dostlarla nice nice haclar, umreler, ziyaretler, ibadetler ihsân eylesin...

Hepinizin Mi'rac kandilinizi candan tebrik ederim. Allah-u Teàlâ Hazretleri Mi'rac gecenizi, kandilinizi kutlu eylesin, mübarek eylesin... Nice nice mübarek kandillere, günlere, fırsatlara, sevap kazanma, rahmete erme vesîlelerine uyanık müslüman olarak erişmeyi nasîb eylesin... Sonunda rızasına nâil olup, cennetiyle cemâliyle müşerref olmayı nasib ve müyesser eylesin...

a. Mi'rac Nedir?

Mi'rac hakkında evvelki senelerde yapmış olduğumuz konuşmalar var. Tabii her seferinde değişik rivayetleri alarak çeşitlendirmeyi, yeknesak olmaktan, aynı şeyleri tekrar etmekten kaçınmayı tercih ediyoruz. Bu sefer de başka rivayetleri, inşaallah nakletmek istiyorum.

Önce tabii Mi'rac Kandili nedir, Mi'rac nedir; bilmeyenler bilsin, bilenler de daha iyi tanısın diye onu anlatmam lâzım!

Mi'rac, Peygamber Efendimiz'in hayatında vukù bulmuş olan çok büyük bir olaydır, çok müstesnâ bir olaydır. Beşerden hiç kimseye nasîb olmamış olan bir olaydır. Peygamberlerden de sadece Peygamber SAS Efendimiz'e, bu kadar şumüllü, bu kadar engin ve geniş müşahede nasîb olmuştur. Çok muhteşem bir ikrâm-ı ilâhîdir. Çok mübarek bir hadisedir.

Nedir bu hadise? Peygamber SAS Efendimiz hicretten bir yıl

önce, Receb ayının 26'sını 27'sine bağlayan gecede; Mekke-i Mükerreme'deki Mescid-i Haram'ın civarından Kudüs'teki Mescid-i Aksâ'ya, mucize olarak, bir peygambere nasîb olan olağanüstü bir olay, fevkalâde müstesnâ bir mazhariyet olarak bir gecede gitmiştir.

Ondan sonra Kuds-ü Şerif'te, peygamberân-ı izâm (*salevâtu'llàhi ve selâmühû aleyhim ecmaîn*) hazretlerinin, yâni peygamberlerin ruhâniyetleriyle toplantı yapmış ve onlara imamlık eylemiştir.

Ondan sonra yedi kat semâvâtı ziyaret edip, geçip cenneti, cehennemi, Sidre-i Müntehâ'yı görmüştür. Cebrâil AS'la, meleklerle konuşmaları olmuştur.

Ondan sonra da Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin Arş-ı A'lâ'sına, huzur-u izzetine varmıştır. Allah-u Teàlâ Hazretleri'yle mükâleme şerefine ermiştir. Hâl-i hayatında, daha vefat etmemiş bir beşer olarak, en yüksek makama çıkarak, böyle bir şerefe mazhar olmuştur. Allah-u Teàlâ Hazretleri'ni âşikâre görüp, selâmına, hitâbına, sitâb-ı müstetâb-ı bî-nihâyesine mazhar olmuştur. Ondan sonra da dönmüştür.

Ümmetine bu Mi'racın, bu olağanüstü olayın hatırası, hediyesi olarak, yolculuk dönüşü yoldan dönenlerin evde olanlara hediyesi gibi, biz ümmetine beş vakit namaz farzıyyetini getirmiştir. Beş vakit namaz Mi'rac gecesinde farz olmuştur.

Bakara Sûresi'nin sonundaki 285 ve 286. *Âmene'r-rasûlü* ayet-i kerimeleri de bu gece nâzil olmuştur.

Böyle bir mübarek olay; yâni Peygamber Efendimiz'in bir gece içinde, bir gece gibi kısa bir zamanda, Mekke-i Mükerreme'den Kuds-ü Şerif'e, Suudi Arabistan'dan Suriye'ye gelivermesi, ondan sonra da semâlara yükselmesi, urûc eylemesi, ondan sonra da fevkalâde müstesnâ müşâhedelere ermesi hadisesi... Çok güzel bir olay.

b. Mi'rac'ın Nedeni

Neden olmuştur? Peygamber SAS Efendimiz Mekke'de müşriklerin kendisini kabul etmemesinden, inkâr etmesinden, tekzib etmesinden, yalanlamasından, ayetlere inanmamasından, hak yola gelmemesinden, İslâm'ı kabul etmemelerinden, ayrıca müslümanlara yaptıkları baskılardan, işkencelerden, zulümlerden, edepsizliklerden, kâfirliklerden, müşrikliklerden çok üzülmüş, fevkalâde kederlenmişti.

O kederli zamanında, hani ikrâm-ı ilâhî imtihandan sonra geliyor, mihnetten sonra safâ geliyor.

اَلْفَرَجُ بَعْدَ الشِّدَّةِ .

(*El-ferecü ba'de'ş-şiddet*) derler. Yâni o sıkıntıların telâfisi olsun, Habîb-i Edîbi'nin yüzü gülsün, gönlü şen olsun, ma'mur olsun diye, Allah-u Teàlâ Hazretleri Peygamber Efendimize bir ikram olarak; "*Gel Habîbim sana aşık olmuşam!*" diyerek Mi'rac'ı ona nasib etmiştir. Yâni bir tesellîdir, bir gönül almadır. Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin Peygamber Efendimiz'i sevindirmesidir, bahşişidir, ikrâmıdır ki tariflere sığmaz. Muazzam, muhteşem bir ikrâm-ı ilâhîdir. Olay bu...

Peygamber Efendimiz o zaman peygamberliğinin on ikinci yılında idi. On üçüncü yılında da biliyorsunuz Medine-i Münevvere'ye hicret etmek zorunda kalmıştı. Tabii Allah'ın mukadderâtı ama müşriklerin edepsizliği, baskısı, hattâ öldürmeye niyet etmeleri yüzünden, doğduğu beldesini, sevdiği Mekke'sini terk ederek Medine-i Münevvere'ye göçmek zorunda kalmıştı.

Onun da sebebi; bi'setin on birinci yılında, her sene olduğu gibi Mekke'ye gelenleri ziyaret edip, panayıra gelip mal satanlarla, kabilelerle konuşa konuşa, onları İslâm'a davet ediyordu. Hepsi, "İyi, doğru söylüyorsun ama, biz seni kabul edersek, müslüman olursak, Kureyş bize darılır, kızar; ondan sonra bütün

imkânlarımız mahvolur. Kureyş'in arazisinden bir daha geçemeyiz, Şam ticaretini yapamayız." diye reddediyorlardı.

Bakın bunları anlatırken aklıma neler geldi: Şimdi Yirminci Yüzyıl'da müslüman ülkelerin yöneticileri birleşemiyorlar, İslâm'a yardımcı olamıyorlar. Almanya hristiyanlığa yardımcı oluyor, Avrupa devletleri yardımcı oluyor, Amerika yardımcı oluyor kendi dinleri olduğu için... Hattâ bir hristiyan katolik birliği oluşturdular.

Hristiyanların ruhânî bir devleti var, papalık devleti diye... Başşehirleri var, Vatikan diye... Herkes kendi dini için çalışıyor. Yahudiler de yahudilik için çalışıyorlar. Kendi ülkelerinde yahudilik serbest, her türlü ibadetlerini yapıyorlar, sakal bırakıyorlar... Hattâ başka ülkelerde birlik ve beraberlik içinde yıllar yılı çalıştıkları için, ezilmişlikten doğan birlik beraberlikle, ezilmişliklerini izâle edip kendi haklarını koruyorlar. Meselâ ben, geçtiğimiz ayda Amerika'ya gittiğim zaman, New York'un Broklin semtini Yahudi semti gibi gördüm. Her tarafta böyle kendilerine mahsus kıyafetleri, sakalları, yanaklarından sarkan zülüfleri ile tamamen dindar yahudiler...

Herkes dinini yapabiliyor, ama İslâm ülkelerinde müslümanlar dindarlıklarını icrâ edemiyorlar, devlet baskısı var. Devlet baskısı niye var?.. Çünkü devletler, Amerika dünyanın polisi diye, Avrupa ileri ülkeleri İslâm'ı kendilerine hasım almışlar diye; Nato şöyle istiyor, filânca devletin hariciye bakanı şöyle tavsiye buyuruyor diye baskı yapmak zorunda kalıyorlar. Yâni İslâm düşmanlarının emirleri İslâm ülkelerinde uygulanıyor. Müslümanların üzerinde müslüman yöneticiler tarafından, o ülkelerin yöneticileri tarafından uygulanıyor. "Efendim işte ne yapalım? Böyle yapmazsak batılı devletler bize şöyle yapar, böyle yapar..." diyorlar.

Tarihteki olaylar çok ibretli... Arabistan'ın kabileleri de müslüman olacaklar ama, Peygamber Efendimiz'in tavsiyesini kabul edecekler ama, Kureyş'ten korkuyorlar. "İtibarlı bir kabile,

toprakları önemli bir yerde; işte oradan öbür tarafa geçemeyiz." diye müslüman olamıyorlar. Herkesin maddî bir hesabı var, müslüman olamıyor, ama kaybediyor. İşte imtihan bu...

Allah-u Teàlâ Hazretleri herkesi imtihana zorlar. Herkes sonunda imtihan olur. Hakîkaten bir takım yükler karşısına dizilir, sağdan soldan baskılar gelir. O baskılara karşı müslüman mı olacak, Allah'ın emrini mi tutacak, hakkı mı destekleyecek; yoksa eğilecek, bozulacak mı?.. Allah imtihan eder, herkesi böyle bir imtihana iter, o imtihanın kenarına getirir.

Onun için herkesin başına bu olayların Allah tarafından getirildiğini bilmesi, imtihan olduğunu unutmaması, imtihana güzel cevap vermeğe çalışması lâzım! Bu arada bunu hatırlatıyoruz, peygamber Efendimiz'in hayatından söz ederken...

Efendimiz'i kabileler kabul etmediler, kabul etmediler; on bir yıl uğraştı, çok az bir müslüman var. Olan müslümanları da Kureyşliler baskı altında tutuyorlar, işkence ediyorlar. Bazılarını şehid ettiler, işkence ederken öldürdüler. Müşrikler, aynı zamanda katil oldular. Baskının her çeşidi devam etti. Kız vermediler, kız almadılar, evli iseler boşandılar. Çocuğu müslüman olmuşsa, reddettiler, evlerinden attılar. Köleleri işkenceye tabi tuttular, sattılar... vs.

Nihayet bi'setin on birinci yılında Medine'den gelen müslümanlara İslâm'ı anlatınca Peygamber Efendimiz, onlar kabul ettiler. Peygamber Efendimiz'e bağlandılar; Birinci Akabe Bey'atı...

Ondan sonra on ikinci yılda, Medineliler daha geniş bir heyet halinde geldiler. Tekrar onlar da bey'at ettiler; İkinci Akabe Bey'atı... On iki kişi, Medine-i Münevvere'nin mübarek insanları... "Yâ Rasûlallah, biz sana inandık. Geçen sene arkadaşlarımızın kabul ettiği gibi biz de seni bağrımıza basıyoruz, başımızın tacısın. Buyur bizim şehrimize gel!" dediler.

İşte bu Mi'rac hadisesi İkinci Akabe Bey'atı'nın olduğu yılda, Recebin 26'sını 27'sine bağlayan gecede oldu. Baskılar da iyice

artmıştı. Bir sene sonra da artık 73 kişi geldiler, Üçüncü Akabe Bey'atı yapıldı. O sene artık hicret vâkî oldu.

Demek ki Mi'rac hadisesi, hicretten bir yıl önce, Efendimiz'in gönlünü şad etmek için, Allah tarafından kendisine bir ikram olarak, ama eşsiz, emsalsiz, bir muhteşem ikram olarak bahşedildi. "Gel Habîbim!" diye Allah-u Teàlâ Hazretleri ona, yedi kat semâyı, cenneti, cehennemi, Sidre-i Müntehâ'yı gösterdi. Meleklerin bile daha öteye gidemediği mesafeleri aşırdı, huzùr-u âlîsine kabul eyledi.

Mi'rac Gecesi'nde Peygamber Efendimiz'in Mescid-i Haram'dan Mescid-i Aksâ'ya götürülmesi, bir gecede Burak'a binerek olağanüstü bir hızla geçivermesi, işte bu İsrâ kısmıdır. *İsrâ*, Arapça'da geceleyin seyahat etmek demek... Efendimiz nereye seyahat etti? Mescid-i Haram'dan, Kâbe-i Müşerrefe'nin yanından Kudüs'e...

İsrâ, Mi'rac mucizesinin dünya üzerinde cereyan eden mekân değiştirme kısmı... Ondan sonra da Kuds-ü Şerif'te peygamberlerin ervâhı ile buluşması, görüşmesi, ondan sonra yedi

kat semâya uruc etmesi... *Uruc* etmek, yükselmek demek... Yedi kat semâya yükseldiği için Mi'rac deniliyor. *Mi'rac* kelimesi de *uruc* kelimesiyle ilgili, yâni yükseltme vasıtası, aracı, aleti demek... Yâni Allah-u Teàlâ Hazretleri kudretiyle Peygamber-i Zîşânımız yedi kat semâya ve daha ilerilere de yükseldi.

c. Çağdaş Bilgilerle Mi'rac Olayı

Şimdi bu sözü Yirminci Yüzyıl'ın çağdaş insanı olarak düşünelim! Bakın uzaya bir uydu fırlatıyoruz. Bir füzenin ucuna uydu yerleştiriliyor, füze ateşleniyor. Bir gümbürtü, bir ışık, bir duman, müthiş bir süratle füze gökyüzüne fırlıyor, ondan sonra da ileriye gidiyor. Dünyanın atmosfer dediğimiz hava tabakasını geçiyor, fezâ denilen havasız olan kısma geliyor. Oradan gidiyor gidiyor, işte Ay'a yaklaştı filân diyoruz.

Daha önceden gönderilmiş bazı füzeler var, onlar da Ay'ı geçmişler de, Venüs yıldızının yakınına gelmişler, oradan fotoğraf göndermeye başlamışlar. Bu yıldızın nasıl olduğunu resimlerden biraz daha iyi anlamak mümkün oluyormuş. Kaç yıl önce? Üç yıl önce, beş yıl önce... Ben tarihleri hatırımda tutmuyorum ama yıllar geçmiş füze hâlâ gidiyor. Son derece hızla, füze hızıyla gidiyor.

Hattâ ne diyoruz; bazı arabalarda böyle bir mekanizma var, gaz pedalına basınca birden hızlanıyor araba, roketleme diyoruz ona... Bir bastığın zaman araba hızlanıyor, tehlikeli durumdan sıyrılıyor. Öndeki arabayı geçiyorsa, karşıdan da araba geliyorsa, sıkışmadan geçiveriyor. Neden? Roketlemeye bastı, hızla geçti.

Roket şimdi üç yıl gitmiş, hâlâ Venüs yıldızının kenarından geçiyormuş. Bakın yıllar geçiyor. İnsanın Yirminci Yüzyıl'da yakaladığı çağdaş, ileri imkânlarla sürat bu kadar... Ama Peygamber Efendimiz yedi kat semâyı geçiyor.

Yedi kat semâ ne demek?.. Ayet-i kerimede:

وَلَقَدْ زَيَّنَّا السَّمَاءَ الدُّنْيَا بِمَصَابِيحَ (الملك:٥)

(*Velekad zeyyenne's-semâe'd-dünyâ bi-mesàbîha*) "En yakın semâyı, yeryüzüne en yakın gökyüzünü yıldızlarla donattık." (Mülk, 67/5) buyruluyor.

Allah-u Teàlâ Hazretleri birinci kat semâyı yıldızlı semâ eylemiş. Yâni yıldızların olduğu semâ sadece birinci semâ... Bu birinci semadan ötede yıldızsız altı semâ daha var.

Ondan sonra;

وَسِعَ كُرْسِيُّهُ السَّمَاوَاتِ وَالأَرْضَ (البقرة:٢٥٥)

(*Vesia kürsiyyühü's-semâvâti ve'l-ard*) "Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin Kürsî'si semâları ve arzı kuşatmıştır." (Bakara, 2/255)

Ondan sonra Arş-ı A'zam da Kürsî'yi kuşatmış ki, Arş-ı A'zam'ın büyüklüğünü buradan tasavvur edelim!

Amerikalılar bir roket göndermiş, üç yıl sonra, beş yıl sonra Venüs gezegeninin yanına gelmiş, Samanyolu galaksisini, Güneş Sistemi'nin içinde bulunduğu yıldız serpintisini çıkıp başka bir galaksiye doğru gidebilmesi için yirmibin yıl geçmesi gerekiyormuş.

Bu kadar büyük mesafeler sadece birinci semâda iken, Peygamber SAS Efendimiz yedi kat semâyı geçiyor, daha ötelere gidiyor. Arş-ı A'zam'a vâsıl oluyor, Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin huzur-u izzetine dâhil oluyor.

Biraz çağdaş bilgilerimizle, kitaplarda rivayet edilen bilgileri birleştirirsek, olayın muazzamlığı anlaşılır. Şimdi fizikçiler bunu bilirler, Aynıştayn olsaydı bilirdi. Aynıştayn da kuvvetli bir yahudi imiş, kapı kapı dolaşıp yahudilik için, yahudilerin emelleri için bağış toplarmış.

Onların üniversite hocaları, alimleri kendi dinleri için böyle çalışıyorlar, Allah bizim de alimlerimize, profesörlerimize, ilim adamlarımıza da İslâm için çalışmayı nasîb eylesin... Aynıştayn'dan örnek alsınlar. Büyük fizikçi; makro kozmos, mikro kozmos, yâni büyük alem, küçük alem, kâinatı ve atom alemini iyi bilen bir alim... Ama yahudiliğe hizmet etmiş.

İnsanın bu kadar büyük mesafeleri, roketlerden daha hızlı bir süratle gitmesi lâzım! O zaman ışık hızıyla gitmesi lâzım, ışık hızından hızlı bir hızla gitmesi lâzım!.. Tabii o zaman, bir cisim ışık hızıyla gittiği zaman ne oluyor; fizikçiler bunu bilirler. Mekân kalmıyor, zaman kalmıyor, ancak fizikçilerin anlayabileceği, yüksek matematikçilerin anlayabileceği bir duruma geliyor. Öyle bir hal ile yedi kat semâyı geçmiş oluyor Peygamber SAS Efendimiz. Yâni Mi'racın nasıl olduğunu anlamak lâzım!

Mi'rac nasıl oldu, Peygamber SAS rüyada mı gördü?.. Hayır!.. Niye hayır diyorsun, nerden biliyorsun?.. Çünkü, rüyada gördüm deseydi, müşriklerin hiç birisi itiraz etmezdi, "Tamam rüyada görmüş, görebilir." derlerdi. Rüyada her şey serbest olduğundan, her şey görülebildiğinden kimse rüyada görmeyi garipsemez.

Demek ki Peygamber SAS Efendimiz, “Bizzat gördüm, ruhumla, bedenimle aynen gördüm.” dediği için, böyle şey olmaz diye hop oturup hop kalkmışlar, boyna itiraz etmişler. Demek ki rüya değil...

Sonra İsmâil Hakkı Bursevî Hazretleri’nin çok güzel bir tefsiri var, Rûhül-Beyan isimli; keşke okuyabilse kardeşlerimiz. Çok büyük alimlerimiz çok güzel eserler yazmışlar; ruhları şâd olsun, makamları a’lâ olsun... Kutbü’l-aktâb İsmâil Hakkı Bursevî Hazretleri diyor ki: “Ayet-i kerimede ‘kulunu götüren’ diye buyruluyor. Kul ruh ve cesetten müteşekkildir. Ruh ve cesetle gittiğine bu kelimenin kullanılması dahi şahittir.” diyor. Daha başka şahitler de mevcut...

Peygamber SAS bedeniyle gitti. Bu kadar hızla gidince ne olur? Işıklaşır, ışıktan başka bir hal alır, nûrânîleşir, öyle aşar bu mesafeleri... İşte hadis kitaplarındaki, çok kıymetli eski kitaplardaki kuvvetli, sağlam bilgileri, şimdiki fizik bilgisiyle de birleştirerek olayı anlamaya çalışalım!

d. Kur’an-ı Kerim’de Mi’rac

Kur’an-ı Kerim’de Mi’rac ile ilgili İsrâ Sûresi var. *Bismillâhir-rahmânir-rahîm*:

سُبْحَانَ الَّذِي أَسْرَىٰ بِعَبْدِهِ لَيْلاً مِنْ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ إِلَى الْمَسْجِدِ
الأَقْصَى الَّذِي بَارَكْنَا حَوْلَهُ لِنُرِيَهُ مِنْ آيَاتِنَا ، إِنَّه هُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ
(الاسراء:١)

(*Sübhàne’llezî esrâ bi-abdihî leylen mine’l-mescidi’l-harâmi ile’l-mescidi’l-aksa’llezî bâreknâ havlehû li-nüriyehû min âyâtinâ, innehû hüve’s-semîu’l-basîr.*) [Bir gece, kendisine ayetlerimizden bir kısmını gösterelim diye, kulu Muhammed Mustafâ SAS’i Mescid-i Haram’dan, çevresini mübarek kıldığımız Mescid-i

Aksâ'ya götüren Allah noksan sıfatlardan münezzehtir, şânı yücedir; o gerçekten işitendir, görendir.] (İsrâ, 17/1)

Bu sûrenin başında Allah-u Teàlâ bildiriyor ki, Peygamber Efendimiz bir gecede Mekke'den Kuds-ü Şerif'e gitti. Kesin, âmennâ ve saddaknâ... Biz de Ebû Bekr-i Sıddîk Hazretleri'nin yolunda, onun tilmizi, onun müridi, onun talebesi, onun torunun torunun bendesi olarak söylüyoruz ki, "Âmennâ ve saddaknâ, evet, bir gecede gitmiştir."

Biz de gidiyoruz şimdi elhamdü lillâh, Almanya'dan biniyoruz, Mekke'de uçaktan iniyoruz. Diyorum ki: "Yâ Rabbi, ne kadar sana hamd etsem azdır, şükürler olsun... Dağları, deryâları geçiriyorsun, nerelerden nerelere getiriyorsun kullarını..." Her şeye kàdir Allah-u Teàlâ Hazretleri...

İnsanoğlu bilimsel çalışmalarla, bir takım fizik kanunlarını kullanarak, alet kullanarak böyle şeyler yapabilirse; benî Ademi yaratan, alemleri yaratan Rabbül-âlemîn, Allah-u Azîmüşşân neler yapabilir!..

Ordan insanın anlayıp, *âmennâ ve saddaknâ* demesi lâzım ama, işte iman da bir nasib, herkese iman nasib olmuyor. Neden nasib olmuyor?.. Edepsiz de ondan.. İmanın nasib olması için insanın edepli, terbiyeli olması lâzım! Uslu olması lâzım, akıllı olması lâzım, şöyle uslu uslu oturması lâzım!..

Edepsiz oldu mu, şirret oldu mu, terbiyesiz oldu mu, haram yedi mi; o zaman gerçekleri görmez. Gözünü kan bürür, sarhoş gibi bakar etrafa baktığı zaman, kàtil gibi fözünü kısar, her şeyi inkâr eder. Neden?.. Nasibsiz olduğu için... Edepsiz olduğu için, Allah aynı zamanda nasibsiz ediyor; hakkı ve gerçekleri göremiyor.

Bak, biz elhamdü lillâh, etrafımızda tanıdığımız ihvânımızın, kardeşlerimizin bir çoğu profesör... Kaç tane profesör var, sayısını söyleyemem. Bir lâhzada nicesinin ismini sıralayabilirim. Hepsi dindar, beş vakit namazlı, hepsi oruçlu, hepsi eli tesbihli; zikrediyorlar, tesbih ediyorlar.

İslâm'a inanmayan şaşkınlar akıllarını başlarına toplasınlar! Profesörler mü'min oluyorsa, kendilerini kontrol etsinler! Senin bilgin ne, senin ilmin ne, a câhil, a şaşkın, a nasibsiz, a edepsiz, İslâm'a niçin karşı çıkıyorsun?.. İslâm hak din, Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin gönderdiği din... Kur'an-ı Kerim Allah'ın kelâmı, Peygamber-i zîşânımız Allah'ın habîbi... Bunları anlasana!..

Anlayan anlamış; papazlardan, piskoposlardan müslüman olanlar var... Alimlerden, filozoflardan müslüman olanlar var... Sen kendini ne sanıyorsun, a câhil?.. Arapça bilmezsin, ulûm-u dîniyyeyi bilmezsin, doğru düzgün düşünmeyi bilmezsin! Bak karşında senden kat kat, yüz kat, bin kat üstün insanlar mü'min... Tarih boyunca en büyük dâhîler müslüman olmuş. Sen onlardan biraz hatânı anlayabilsene!..

Evet, birisi İsrâ Sûresi'nin "*Sübhàne'llezî esrâ*" diye başlayan ayeti, kesin Mi'rac mucizesinin tasdikçisi... Bir de on yedinci cüzde Necm Sûresi var. *Necm*, yıldız demek Arapçada... Bu kelimeyle başladığı için Necm Sûresi adı verilmiş. Orada da buyruluyor ki:

وَالنَّجْمِ إِذَا هَوٰى. مَا ضَلَّ صَاحِبُكُمْ وَمَا غَوَى. وَمَا يَنْطِقُ عَنِ
الْهَوَى . إِنْ هُوَ إِلاَّ وَحْيٌ يُوحَى. عَلَّمَهُ شَدِيدُ الْقُوَى. ذُو مِرَّةٍ
فَاسْتَوَى . وَهُوَ بِالْأُفُقِ الْأَعْلَى . ثُمَّ دَنَا فَتَدَلَّى . فَكَانَ قَابَ
قَوْسَيْنِ أَوْ أَدْنَى . فَأَوْحَى إِلَى عَبْدِهِ مَا أَوْحَى (النجم:١-١٠)

(*Ve'n-necmi izâ hevâ. Mâ dalle sàhibüküm vemâ gavâ. Vemâ yentıku anil-hevâ. İn hüve illâ vahyün yûhà. Allemehû şedîdü'l-kuvâ. Zû merretin festevâ. Ve hüve bi'l-üfükıl-a'lâ. Sümme denâ fetedellâ. Fekâne kàbe kavseyni ev ednâ. Feevhâ ilâ abdihî mâ evhâ.*) [Battığı zaman yıldıza and olsun ki, arkadaşınız (Muhammed SAS) sapmadı ve bâtıla inanmadı; o arzusuna göre

de konuşmaz. O bildirdikleri vahyedilenden başkası değildir. Çünkü onu güçlü kuvvetli ve üstün yaratılışlı biri (Cebrâil AS) öğretti. Sonra o en yüksek ufukta iken asıl şekliyle doğruldu.

Sonra (Muhammed SAS'e) yaklaştı, derken daha da yaklaştı. İki yay arası kadar, hattâ daha da yakın oldu. Bunun üzerine Allah, kuluna vahyettiği neyse vahyetti.] (Necm, 53/1-10)

مَا كَذَبَ الْفُؤَادُ مَا رَأَى . أَفَتُمَارُونَهُ عَلَى مَا يَرَى . وَلَقَدْ رَآهُ

نَزْلَةً أُخْرَى . عِنْدَ سِدْرَةِ الْمُنْتَهَى . عِنْدَهَا جَنَّةُ الْمَأْوَى . إِذْ

يَغْشَى السِّدْرَةَ مَا يَغْشَى . مَا زَاغَ الْبَصَرُ وَمَا طَغَى . لَقَدْ رَآهُ

مِنْ آيَاتِ رَبِّهِ الْكُبْرَى (النجم:١١-١٨)

(*Mâ kezebe'l-füâdü mâ raâ. Efetümârûnehû alâ mâ yerâ. Velekad raâhü nezleten uhrâ. İnde sidretü'l-mütehâ. İndehâ cennetü'l-me'vâ. İz yağşe's-sidrete mâ yağşâ. Mâ zâğa'l-basaru ve mâ tağà. Lekad raâhü min âyâti rabbihi'l-kübrâ.*)

[Gözleriyle gördüğünü kalbi yalanlamadı. Onun gördükleri hakkında şimdi kendisi ile tartışacak mısınız?

And olsun ki, onu diğer bir defa da Sidretül-Müntehâ'nın yanında gördü. Cennetü'53

53l-Me'vâ'da onun yanındadır. O gördüğü zaman Sidre'yi bürümekte olan bürüyordu. Peygamberin gözü gördüğünden kaymadı ve sınırı aşmadı da... And olsun ki o, Rabbinin en büyük ayetlerinden bir kısmını görmüştür.] (Necm, 53/11-18)

Allah-u Teàlâ Hazretleri Peygamber Efendimiz'in Mi'racda karşılaştığı olayları ve olaylar karşısında o peygamberâne edebiyle, nasıl güzel bir anlayışla olayları idrak ettiğini, tefekkür ettiğini, müşahede ettiğini Necm Sûresi'nin bu ayet-i kerimeleriyle anlatıyor.

Demek ki Kur'an-ı Kerim delil... Anladınız mı şimdi ey kendisini alim sanan, cahil, ilerici, devrimbaz ve reformcular?.. Dini değiştirmeğe kalkıyor, diyor ki:

"—Beş vakit namaz üçe insin..."

A şaşkın, beş vakit olması lâzım!..

"—Oruç şöyle olmasın da, böyle olsun..."

A şaşkın, orucun tam böyle emredildiği gibi olması lâzım!..

"—Zekât miktarı, bilmem ne..."

A şaşkın, zekâtın hepsi fukarâya faydalı...

"—Efendim şöyle de, böyle de..."

İlle itiraz edecek İslâm'a... İşte Kur'an-ı Kerim'den deliller, Kur'an-ı Kerim isbat ediyor.

Sen de bir şey söylediğin zaman, hemen itiraz eder:

"—Bu hadis sahih mi, bunu nereden duydun?.."

İşte ayet-i kerime delil... Sahih hadisler de var... Meselâ en sahih hadisleri toplamış olan kimler var? En büyük alimler, herkesin ittifak ettiği sahih hadisleri kitabına yazmış olan alimler kimler?.. İmam Buhârî, İmam Müslim, *Sıhah-ı Sitte*'nin sahipleri, Ahmed ibn-i Hanbel... Tamam, işte onların kitaplarında var. Mi'rac'la ilgili rivayetler çok, bir çok sahabe-i kiram rivayet etmiş,

sahih hadis kitaplarına yazılmış. Anladın mı inkârcı, sahih hadisler!.. Sana sahih kitapların hepsini getiririm, hepsini gözüne sokarım; hepsi sahih hadis... Mi'rac mu'cizesi Kur'an-ı Kerim'le, hadis-i şerifle sabit bir müstesnâ ikrâm-ı ilâhi...

Ermedi evvel gelen bu devlete,
Kimse nâil olmadı bu rif'ate.

"Öyle bir yüksek rütbe, öyle bir bağış, öyle bir özel ikrâm-ı ilâhî ki, kimse böyle bir ikrama nâil olmadı."

e. Semâların Ötesine Yolculuk

Recebin 26'sını 27'sine bağlayan gece Mi'rac oldu. Peygamber SAS Efendimiz Kuds-ü Şerif'e gitti. Tabii, gitmeden önce bedenî, mânevî bir takım hazırlıklardan geçti. Önüne beyaz bir binek geldi, *Burak* isimli... *Berk*, Arapçada yıldırım demek, ismi ne kadar güzel, ne kadar önemli. Şöyle at gibi, biraz attan küçükçe bir sûretle geldi. Çünkü Peygamber Efendimiz'e ve müslümanlara Allah-u Teàlâ Hazretleri, bazı varlıkları idrak edebilecekleri şekillerle gösterir.

Peygamber SAS Efendimiz'in zamanında insanlar develere, atlara, eşeklere binerlerdi. Onun için Burak sanki böyle attan küçükçe, beyaz bir binek olarak geldi. Peygamber Efendimiz'in önünde durdu. Peygamber Efendimiz ona bindi. O öyle bir gidişle gidiyordu ki, bir adımı attığı zaman, öteki adımını ufka atıyordu, yâni ufuk yanına geliveriyordu. Ama etrafı görerek, aşağısını, çölü görerek gidiyordu. Etrafındaki maddî olaylarla da ilgileniyordu.

Sonra peygamberlerin ervâhıyla buluştu, Kuds-ü Şerif'te onlara namaz kıldırdı. Sonra Allah-u Teàlâ Hazretleri Mi'rac denilen göklere çıkma cihazı ile, yedi kat semâyı geçirterek onu huzur-u izzetine aldı. Birinci semâda neler gördüğünü, nasıl geçtiğini, semânın kapısına nasıl geldiğini Peygamber Efendimiz anlatıyor. Geçtiğimiz seneler bunları size okumuş, anlatmıştım; tekrar olmasın, onları dinlersiniz inşaallah...

Birinci semâda Adem AS atamızla karşılaştı. Cebrâil AS dedi ki:

"—Bak bu senin deden, ebül-beşer, insanlığın babası Adem'dir, selâm ver ona!"

Selâm verdi Peygamber Efendimiz Adem atamıza. Adem atamız da:

"—Ey sâlih oğul, ey sâlih peygamber, sana da selâm olsun!" diye selâmını aldı, konuştular.

Adem AS sağına bakınca gülüyordu, soluna bakınca ağlıyordu. Sağına bakınca gülmesi; evlâtlarından, benî Ademden, beşerden, insanlardan iman edenleri gördükçe, "Bak evlâtlarım mü'min oldular, Allah'a itaatli insanlar oldular, cennetlik oldular!" diye, onlara seviniyordu. Soluna baktığı zaman da; asî, mücrim, kâfir, müşrik, münafık, zâlim, haksız, hırsız, hayırsız insanları görünce, onlara da ağlıyordu. Çünkü kendi evlâdı olunca, "Bunlar cehenneme atılacaklar, cayır cayır yanacaklar." diye dayanamıyor.

Bu müşrikler, bu kâfirler ne biçim evlâtlar ki, babalarını ağlatıyorlar. Mezarda babalarının kemiklerini sızlatıyorlar, kâfirlik yaptıkları için... Allah bize iman nasib etmiş, elhamdü lillâh; şaşıranlara da hidayet eylesin, doğru yolu göstersin, uyandırsın mütenebbih eylesin...

Hani İbrâhim Edhem efendimiz ava gitmiş de bir ceylan görmüş, onu kovalıyormuş avlamak için... At dıgıdık dıgıdık giderken, bir taraftan da kulağına ses geliyormuş:

"—*İntebih!.. İntebih!.. İntebih!..*"

Ne demek?.. "Uyan, uyan, mütenebbih ol, intibaha gel!" demek yâni. Allah intibaha gelmek, uyanmak nasib eylesin...

İkinci semâda Yahyâ ve İsâ AS ile karşılaştı. Üçüncü semâda Yusuf AS'la karşılaştı, konuştu. Dördüncü semâda İdris AS'la, beşinci semâda Hârun AS'la, altıncı semâda Mûsâ AS'la, yedinci semâda İbrâhim AS dedesiyle karşılaştı. Tabii, İsmâil AS'ın neslinden geldiği için Peygamber Efendimiz, İbrâhim AS dedesi oluyor. Mûsâ AS'la tekrar tekrar konuşmaları var...

İşte böylece bu Mi'rac vâkî oldu. Allah-u Teàlâ Hazretleri:

Sen ki Mi'râc eyleyip kıldın niyaz,
Ümmetin Mi'râcını kıldım namaz.

diye, ümmet-i Muhammed'in elli vakit namaz kılmasını Peygamber Efendimiz'e tavsiye buyurdu. "Ümmetine söyle, elli vakit namaz kılsınlar!" dedi. Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin huzurundan dönüşte altıncı semâya gelince, Mûsâ AS'a uğradı.

Aleyhis-selâm, yâni ona selâm olsun... Biz seviyoruz Mûsâ AS'ı, İsâ AS'ı; yâni nasrânîlerin sevdiği İsâ AS'ı biz daha çok seviyoruz, yahudilerin sevdiği Mûsâ AS'ı bizdaha çok seviyoruz, daha candan seviyoruz. Daha acı bir şey şöyleyeyim onlara, onlara acı gelecek, bizi sevindirici bir şey: Mûsâ AS bizi daha çok seviyor, çünkü biz Cenâb-ı Hakk'ın yolunda yürüyoruz. İsâ AS bizi daha çok seviyor, çünkü biz Allah'ın yolunda yürüyoruz. Allah'ın yolunda yürüyeni, Allah'ın hak peygamberleri daha çok severler.

Mûsâ AS dedi ki:

"—Ne buyurdu Allah-u Teàlâ Hazretleri, yâ Muhammed?"

Peygamber Efendimiz de dedi ki:

"—Elli vakit namaz kılmalarını emretti benim ümmetime Allah-u Teàlâ Hazretleri... Allah-u Azîmüşşan huzur-u izzetinde bana böyle buyurdu."

Dedi ki:

"—Git, Rabbine dön! Bu elli vakti senin ümmetin yapamaz. Ben senden önce peygamberlik yaptım, bu insanları tanıdım. Bu insanlar maalesef Allah'ın emirlerini tutmakta gevşeklik gösterirler. Rabbinden bunu azaltmasını iste!"

İşte böylece nasihat ede ede, gele gide, Peygamber Efendimiz rica etti Rabbine; "Yâ Rabbi, bu kadarını yapamazlarmış, biraz daha az olmasına müsaade buyursan..." diye diye, nihayet beş vakte indirdi, "Beş vakit namaz kılsınlar!" diye buyurdu Allah-u Teàlâ Hazretleri...

Mi'rac hadis-i şerifinde, sahih hadis-i şerifte var bu... Buhârî

ve Müslim'in Mâlik ibn-i Sa'saa'dan rivayet ettiği hadis-i şerifte var.

"—Beş vakti de yapamazlar ey Muhammed, söyle onu da azaltsın!" deyince;

"—Yok, artık yapamam! Rabbimden o kadar istedim ki utandım artık." dedi.

Amma beş vakit kılınca, Allah-u Teàlâ Hazretleri:

"—Benim huzurumda hüküm değişmez. Ben beş vakit namaz kılana elli vakit kılmış sevabı vereceğim!" diye de Peygamber Efendimiz'e müjdeledi.

Tabii Mi'rac'da yedi kat semâyı geçti, peygamberlerle görüştü. Sonra Me'vâ Cenneti'nin yanındaki Sidretü'l-Müntehâ'ya kadar Cebrâil AS, Peygamber SAS'i getirdi. Oraya kadar beraber geldiler. İzahat verdi, işte şu şöyledir, bu böyledir diye bilgi veriyordu. Sidretü'l-Müntehâ'ya gelince durdu.

Dedi:

"—Niye durdun?.."

"—Eğer bir parmak daha ilerlersem yanarım. Sidretü'l-Müntehâ'dan ileriye gitmeğe benim tâkatim, tahammülüm müsâit değil yâ Rasûlallah!" dedi.

O orda boynu bükük kaldı. *Refref* geldi Peygamber Efendimiz'in önüne, Refref'e bindi Peygamber Efendimiz, Refrefle mânevî seyahata, huzur-u izzete devam etti. Yetmiş bin nurdan, yetmiş bin zulmetten perdeleri geçti

Ref olup ol şaha yetmiş bin hicâb,
Nûr-u tevhid açtı vechinden nikâb.

Yâni sanki böyle yüzü peçeli gibi, yetmiş bin perde kalkınca, Allah-u Teàlâ Hazretleri vechinden peçeyi açmış gibi cemâlini Habîb-i Edîbi'ne gösterdi.

Âşikâre gördü Rabbü'l-izzeti,
Âhirette öyle görür ümmeti.

Âşikâre gördü Peygamber SAS Rabbini... Ahirette de inşaallah biz mü'minler Allah'ın lütfuyla, keremiyle, ayın on dördünü seyreder gibi öyle göreceğiz. Dileriz Allah-u Teàlâ Hazretleri nasib eylesin... Diliyoruz, istiyoruz, ısrarla, ağlayarak, gözyaşlarıyla, el açıp, "Aman yâ Rabbi!" diye diye istiyoruz. Allah-u Teàlâ Hazretleri o devlete, o nimete, o izzete, o rif'ate bizleri de erdirsin...

Cehenneme düşenlerden eylemesin, cennete bi-gayri hisâb girenlerden eylesin... Cemâlini görenlerden eylesin... Selâmına erenlerden eylesin... Hani ayet-i kerimede;

سَلَامٌ قَوْلاً مِنْ رَبٍّ رَحِيمٍ (يس:٥٨)

(*Selâmün kavlen min rabbin rahîm*) [Onlara merhametli Rabbin söylediği selâm vardır.] (Yâsin, 36/58) diye bildirilmiş. O rahmeti engin, sonsuz, çok olan Rabbimiz, rahmetiyle bizi selâmına mazhar eylesin, aziz ve sevgili kardeşlerim!

Tabii her Mi'rac gecesinde de hatırlatıyorum, Peygamber Efendimiz'in Mi'rac hadisesi çok önemli bir olay... Amma Allah-u Teàlâ Hazretleri, biz mü'minlerin de namazlarını Mi'rac eylemiş.

اَلصَّلٰوةُ مِعْرَاجُ الْمُؤْمِنِ .

(*Es-salâtü mi'râcü'l-mü'min*) "Namaz mü'minin Mi'racıdır." Bunu da bu mübarek gecenin Mi'rac tasvirleri içine eklememiz lâzım! Bir müslümanın huzur ile, şuur ile, bilgi ile, edep ile kıldığı bir namaz, onun Mi'racıdır, Allah'ın huzuruna varmasıdır. "*Allahu ekber!*" dediği zaman, o yetmiş bin nurdan, yetmiş bin zulmetten perdeler kalkar; Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin divanına girer insan...

"*Allahu ekber!*" deyip, Sübhàneke'yi okuyup, Fâtiha'ya geçtiği

zaman, Allah-u Teàlâ Hazretleri'ne hamd ü senâlar edip, Allah'tan isteklerini söylemiş olur. Rükûsu, secdesi Allah'a olur. Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin önünde secde ediyor.

Bunlar mü'minin Mi'racıdır. İşte bunu anlamak iz'anını, irfanını Allah bütün müslümanlara nasib eylesin... Namazlarını gàfil kılanlardan, cahillerden eylemesin... Allah-u Teàlâ Hazretleri hepimizi arif, gerçekleri bilen, uyanık, hakîkî müslüman eylesin... Şu mübarek kandil hürmetine, Habîb-i Edîbi hürmetine, Habîb-i Edîbine Mi'rac gecesindeki ikrâmâtı hürmetine bizi de ikramlarına erdirsin...

f. İslâm En Büyük Nimet

Aziz ve muhterem kardeşlerim! Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin en büyük ikrâmı, müslüman olmaktır. Bir insanın sahip olduğu nimetler çoktur, sayılamaz; ömür biter, nimetler sayılmakla bitmez. Ama en büyük nimet İslâm'dır. İslâm'ın kıymetini bilelim! İslâm Allah'ın bize ikramıdır. Müslüman olmaktan dolayı, namazdan dolayı, oruçtan dolayı, hacdan dolayı, zekâttan dolayı bazı sıkıntılar olabilir, bazı sıkıntılar insanın gözünde büyüyebilir. Şeytan bunları bir mâni olarak insanın önüne dizmiş ve insanı içinden körükleyip, kışkırtıp korkutmuş olabilir. Bazı insanların aklına inkâr fikirlerini aşılayabilir. Çünkü insanoğlunun cehenneme girmesini ister şeytan... Şeytana uymamalı, şeytanı kendisine güldürmemeli!

إِذْ قَالَ لِلإِنْسَانِ اكْفُرْ ، فَلَمَّا كَفَرَ قَالَ إِنِّي بَرِيءٌ مِنْكَ إِنِّي

أَخَافُ اللهَ رَبَّ الْعَالَمِينَ (الحشر:١٦)

(*İz kàle li'l-insâni'kfür, felemmâ kefera kàle innî berîün minke innî ehàfu'llàhe rabbe'l-àlemîn*) *Sadaka'llàhu'l-azîm.*

Şeytan, "Kâfir ol ey insanoğlu!" der. İnsanoğlu da okuduğu tahsile, Amerika'daki, İngiltere'deki kolej tahsiline, üniversite

tahsiline güvenir. Biz onlardan daha çoğunu yaptık halbuki, el-hamdü lillâh...

Fransızca, Almanca konuşmasını her şeyi biliyorum makamında alır. Halbuki hiç bir şeyden haberi yok... Ne tarihi biliyor, ne batıyı biliyor, ne batının asıl hissiyatını biliyor, ne Türklüğü biliyor, ne İslâmlığı biliyor, ne de gayrimüslimleri tanıyor. Bir şey biliyorum sanıp, şeytan ona "Kâfir ol!" deyince, kâfir olur; "Tamam, dinin bir afyon anladığını anladım, din bir uyuşturucu imiş, aslı esası yokmuş, din boşmuş..." der.

Din boşsa, hangisi dolu? Komünizm mi hak, kapitalizm mi hak, epikürizm mi hak, eksistansiyalizm mi hak? Sen hangi felsefeyi beğendin de bu güzel İslâm'ı bıraktın be zavallı? Ah, yazık kardeşim, cehenneme kendini nasıl attın?

Şeytan "Kâfir ol!" der, o da kâfir olur. Çünkü şeytan usta bir aldatıcıdır, aldatır.

Ben ilk defa kâfir bir arkadaşa ortaokulda iken rastladım. Biz o zaman —Allah rahmet eylesin, nur içinde yatsın— İsmâil Fennî Efendi'nin kitaplarını filân okurduk. Eski Osmanlı devrinde yetişmiş, batıyı da tanımış olan, mütefekkir büyük insanlar vardı, onların kitaplarını okurduk. "İlim iman etmeyi gerektirir." diye Diyanetin neşrettiği eserleri okumuştuk. Az çok bilgimiz vardı.

Baktım, bizim ortaokuldan sınıf arkadaşı münkir, kıpkızıl, kapkara, hiç bir şeye inanmıyor. Ona Allah'ın varlığını, İslâm'ın hak olduğunu anlatmak için uğraştım. Ama bu kadar âşikâr ilme, irfana, bilgiye rağmen nasıl kâfir olabiliyor, şaşırdım.

Okumuyorlar! Başka şeyleri okuyorlar ama, dinle ilgili, Allah'ın varlığıyla ilgili eserleri okumuyorlar. Diyanetin neşrettiği kitapları okumuyorlar. Münkirlerin sorularına cevapları dinlemiyorlar. Münkiri dinliyorlar da, münkirin yanlışını anlatan kitapları okumuyorlar. Gitsinler Diyanete, sorsunlar; hangi kitaplar var, okusunlar.

Bilimsel kitaplar var, Amerika'da yazılmış, batılı filozofların sözlerini ihtiva eden kitaplar var; okusunlar, anlasınlar. Maalesef

anlamıyorlar, doyurucu bir bilgileri de yok; biraz konuşuyorsun, hiç bir şey bilmiyorlar. Halbuki filozoflar İslâm'a gelmişler. Konuşup, düşünüp, ömür geçirip, sonunda İslâm'a gelmiş; onu anlamıyor. Allah şaşırtmasın insanı, bir edepsizlikten dolayı tabii öyle oluyor. Şeytan "Kâfir ol!" deyince, küfrü bir şey sanıyor, hemen kâfir oluyor.

Ama şeytan ne yapar?.. Kâfir ettikten sonra kıs kıs güler insana... (*Felemmâ kefera*) "İnsan kâfir olduğu zaman, (*kàle innî berîün minke*) 'Ben senden uzağım, ben senden berîyim, benim seninle ilişkim yok, bende sorumluluk, vebal yok, vebal benim değil, sen kendin kâfir oldun!' der. (*İnnî ehàfu'llàhe rabbe'l-àlemîn*) 'Ben Allah'ın kahrından korkarım, alemlerin rabbi Allah'tan korkarım!' der bu sefer kâfir olan kimseye..." O da açıkta kalıverir.

"—Yâ, sen demedin mi bana demin 'Kâfir ol!' diye?.."

Evet o dedi ama, işte böyle kâfir olduktan sonra da bırakıverir. Küfrün ortasında, küfür gayyasının, katran kazanının ortasında, küfre düşmüş insanı şeytan bırakıverir. Artık çırpınır durur, kolay da çıkamaz küfre girdikten sonra... Katranın içinden kurtulup, bataklıktan çıkıp nura kavuşmak, tertemiz olmak kolay bir şey değildir.

Aziz ve muhterem kardeşlerim, İslâm'ın en büyük nimet olduğunu hiç unutmayın! Allah İslâm nimetinden sizi, evlâtlarınızı ve sevdiklerinizi mahrum etmesin... İslâm'ın güzelliğini herkese anlatın, her yere anlatın; herkes bilsin, herkes kurtulsun.

Bizim çırpınmamız, bizim para kazanmamız için değil, bizim cebimize bir şey girmeyecek. Biz Mekke'deyiz, Mekke'den konuşmayı yapıyoruz, insanların hepsine hitab ediyoruz, tanımadığımız insanlar bile duyuyorlar bunu:

"—Aziz kardeşim, İslâm'ın kıymetini anla, imana gel!.. İslâm hak dindir, Muhammed-i Mustafâ Allah'ın Habîb-i Edîbidir, Eşrefü'l-mürselîndir, peygamberlerin serveridir. Kur'an-ı Kerim Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin, o Peygamber-i zîşân'a vahyidir.

Vahy-i ilâhidir, her sözü haktır, her ayetinde nice mânâlar gizlidir. Aklını başına topla, kâfirin küfrüne uyma, yalancının yalanına aldanma, şeytanın iğvâatına kanma, nefsine uyma, fâni dünyanın lezzetlerine aldanıp da, ahiretini mahvedip kendini ateşlere yakma!.."

Şu mübarek gece hürmetine Allah-u Teàlâ Hazretleri gözlerden perdeleri kaldırsın, kalplerin pasını izâle eylesin... Cümleye hakkı hak olarak görmeyi nasîb eylesin, bâtılı bâtıl olarak anlamayı nasîb eylesin... Hakka uyup bâtıldan sakınmayı, imana gelip küfürden kurtulmayı nasîb eylesin...

Cenâb-ı Mevlâ ömrümüzü rızasına uygun, güzel kulluk yaparak geçirmeyi nasîb eylesin... Ve hayır hasenât yaparak, eserler bırakarak, sadaka-i câriyeler bırakarak; köprüler, çeşmeler, Kur'an kursları, camiler, müesseseler, mektepler, medreseler, hayırlar, kitaplar, hastaneler, çeşit çeşit faydalı eserler bırakarak, vefatımızdan sonra da sevap kazanacak işler yaparak öyle yaşamamızı; ahirete, huzuruna sevdiği razı olduğu

kul olarak varmamızı nasîb eylesin...

يَاأَيَّتُهَا النَّفْسُ الْمُطْمَئِنَّةُ (الفجر:٢٧)

(*Yâ eyyetühe'n-nefsü'l-mütmainneh*) [Ey huzura kavuşmuş insan!] (Fecr, 89/17) diye hitab ettiği, mütmainne makamına erişmiş bir nefis olmayı nasîb eylesin…

Mütmainne makamına erişmek tasavvufla mümkündür. Yâni nefsi terbiye etme çalışmalarını yapmakla mümkündür, ahlâkı güzelleştirmekle mümkündür, "*Lâ ilâhe illa'llah*" diye diye kalbi nurlandırmakla mümkündür.

ارْجِعِي إِلَى رَبِّكِ رَاضِيَةً مَرْضِيَّةً (الفجر:٢٨)

(*İrciî ilâ rabbiki râdıyeten merdıyyeh*) "Rabbinin huzuruna sen ondan razı, o senden razı bir vaziyette, tarafeyn birbirini sever bir şekilde gel, Rabbine kavuş!" (Fecr, 89/128)

فَادْخُلِي فِي عِبَادِي . وَادْخُلِي جَنَّتِي (الفجر:٢٩-٣٠)

(*Fe'dhulî fî ibâdî*) "Benim has kullarımın, sevgili kullarımın arasına sen de gel katıl! (*Ve'dhulî cennetî*) Sen de benim cennetime gir!" (Fecr, 89/29-30) diye hitap ettiği kullardan olmayı Allah hepimize nasîb eylesin...

Dünyada her şey boştur, fânidir, bitecek. Köşkler, yalılar, Mercedesler, Kadillaklar, uçaklar, bankalar, hesaplar, köşkler, imkânlar, kasalar, ticarethaneler, hanlar... Hepsi gidecek, hepsi mirasçılara kalacak. İnsanın kendisini kurtarması lâzım! İş Allah'ın sevgili kulu olabilmektir. İmanı anlayıp, Allah'a güzel kulluk edip, sevgili kulu olabilenlere ne mutlu! Kâfir kalıp, müşrik kalıp, imana eremeyip İslâm'dan uzak yaşayanlara; sonunda dünyasını, ahiretini berbat eyleyip, cehenneme düşüp cayır cayır

yananlara da ne yazık!

Allah-u Teàlâ Hazretleri cümlemizi, cümle Ümmet-i Muhammedi, tevfikini refîk ederek hak yolda dâim eylesin... İmandan sonra küfre düşürmesin, izzetten sonra zillete uğratmasın... Kabulden sonra reddettiği, kovduğu kullarından eylemesin... Mü'min olarak yaşayıp, mü'min olarak ölmeyi nasîb eylesin... İnsaflı, iz'anlı insanlara da İslâm'ın güzelliğini anlayıp müslüman olmayı nasîb eylesin... Huzuruna sevdiği mü'min-i kâmil olarak varıp, cennetiyle, cemâliyle müşerref olmayı müyesser eylesin; bu mübarek kandil hürmetine...

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llàhi ve berekâtühû!..

27. 11. 1997 - Mekke (Akra)

13. İSRÂ VE Mİ'RAC HADİSESİ

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llàhi ve berekâtüh!

Değerli kardeşlerim, kıymetli mü'minler! Hepinizin Mi'rac kandilinizi candan tebrik ederim.

Allah-u Teàlâ Hazretleri Mi'rac gecenizi, kandilinizi kutlu eylesin, mübarek eylesin... Nice nice mübarek kandillere, günlere, fırsatlara, sevap kazanma, rahmete erme vesîlelerine uyanık müslüman olarak erişmeyi nasîb eylesin... Sonunda rızasına nâil olup, cennetiyle cemâliyle müşerref olmayı nasib ve müyesser eylesin...

a. Mi'rac ve İsrâ Kelimeleri

Mi'râc; *mif'âl* vezninde bir kelime. Arapça'da kelime şekli, kalıbı olarak ism-i âlettir. Mesela, *feteha* fiilinden *miftah* dediğimiz zaman, fetih işini yapma aleti, anahtar anlamına gelir. *Feteha*'dan *miftah* gibi, yükselmek mânasına gelen *arace* fiilinden de *Mi'râc*; yükselmeyi sağlayan araç, âlet mânasına geliyor, ism-i âlet olmuş oluyor.

Peygamber SAS Efendimiz bu mübarek olayda mânevî, nuranî, şahane güzellikteki bir araç ile yedi kat göklere, Sidretü'l-Müntehâ'ya çıktı, ulaştı. Onun için Mi'rac gecesi deniliyor.

Bunun bir de evveli var: Mi'rac, Kudüs'te Beytü'l-Makdis'te oldu. Peygamber SAS Efendimiz Mekke'deydi. Olayın Mekke-i Mükerreme'den Kudüs-ü Şerîf'e kadar olan kısmı var. Bu kısma da *İsrâ* denilir. *İsrâ* da if'âl babından masdardır. Arapça'da *esrâ-yüsrî-isrâen*; geceleyin seyahat etmek, gece seyahati yapmak mânasına geliyor.

Peygamber SAS Efendimiz'in, bu şerefler bahşeden güzel, mübarek, kudsî hadisesi yatsı namazı ile sabah namazı arasında vuku buldu, geceleyin oldu. Geceleyin Mekke-i Mükerreme'den Kudüs-ü Şerif'e kadar gitti. Kudüs-ü Şerif'ten yedi kat gökleri seyran eyledi. Sidretü'l-Müntehâ'ya ve daha ötesine, mâverâsına seyahat eyledi. Cennet ve cehennemi Cenâb-ı Mevlâ ona hâl-i hayatında görmeyi nasip ve müyesser eyledi.

Gece yolculuğu kısmı da olduğundan, İsra ve Mi'rac hadisesi

olarak iki bölümlü zikredilmesi, İsra ve Mi'rac mucizesi diye söylenmesi lâzım!

Kur'ân-ı Kerîm'in 15. cüzünde Sûreti'l-İsrâ, İsrâ Sûresi var. Çünkü birinci ayet-i kerimesi İsrâ olayından, geceleyin Mekke'den Kudüs'e gitme olayından bahsediyor. Kur'ân-ı Kerîm'in açıkça bahsetmiş olduğu bir olay! Tüm mü'minlerin kesinlikle, ayânen, açıkça, hiç şeksiz şüphesiz inandıkları açık bir olay! Tereddüde mahal olmayacak bir olay! Mübarek metnini okuyalım, mealini, açıklamasını sunalım!

Bi'smi'llâhi'r-rahmâni'r-rahîm:

سُبْحَانَ الَّذِي أَسْرَىٰ بِعَبْدِهِ لَيْلاً مِنْ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ إِلَى الْمَسْجِدِ
الأَقْصَى الَّذِي بَارَكْنَا حَوْلَهُ لِنُرِيَهُ مِنْ آيَاتِنَا ، إِنَّه هُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ
(الاسراء: ١)

(*Sübhàne'llezî esrâ bi-abdihî leylen mine'l-mescidi'l-harâmi ile'l-mescidi'l-aksa'llezî bâreknâ havlehû li-nüriyehû min âyâtinâ, innehû hüve's-semîu'l-basîr*.) (İsrâ, 17/1) *Sadaka'llàhü'l-azîm*.

Şimdi kelimelerini açıklayalım:

(*Sübhàne'llezî esrâ bi-abdihî*) "Kulunu geceleyin seyahat ettiren, bir mekândan bir mekâna sevk eyleyen, Cenâb-ı Rabbü'l-İzzet'in, âlemlerin Rabbinin şanı ne kadar yücedir, ne kadar hayret edilecek bir şana sahiptir. Her türlü noksandan ne kadar münezzehtir!" mânasına tesbih ifadesiyle başlıyor.

(*Ellezî*) ile başlayan da Cenâb-ı Hakk'ın sıla cümlesi oluyor: "O zât ki, kuluna şunları şunları lütfeyledi, onun şanı ne yücedir!" Cümlenin ana yapısı bu!

(*Sübhàn*) kelimesi de mef'ul-ü mutlak olarak üstünlüdür, *Sübhàne* diye okunuyor. Aslında bir gizli fiil vardır: *Üsebbihû*…

(*Sübhàna'llàh*) dediği zaman "Ben Cenâb-ı Hakk'ın şanını takdis ederim, her türlü noksandan münezzeh olduğunu ifade ederim!" demiş oluyor.

Cenâb-ı Hak, Kur'ân-ı Kerîm'de kendisi vahyederek, (*Sübhàne'llezî*) deyince; "Ben Azîmü'ş-şânın her türlü noksandan

münezzeh olduğumu kullar bilsin diye ifade ediyorum.” mânâsı olmuş oluyor.

(*Ellezî esrâ bi-abdihî leylen*) “O Allah ki, alemlerin Rabbi ki kulunu geceleyin seyahat ettirdi, sevk etti.” Geceyi, “Yatsı namazı ile sabah namazı arasında” diye de demin ifade ettim.

(*Mine’l-mescidi’l-harâm*) “Mescid-i Haram’dan...” Ortasında Kâbe-i Müşerrefe’nin olduğu mübarek mescid, Mescid-i Harâm…

Kâbe, biliyorsunuz aşağı yukarı, eni, boyu, yüksekliği küsuratı ile 12 metreye yakın bir bina... Siyah, koyu renkli, koyu gri, siyaha yakın taştan yapılmış bir bina… Kapısı altından; insanın elini kaldırdığı zaman eşiğine ulaşabildiği yükseklikte…

Kâbe-i Müşerrefe veya Beytu’llah, (Allah’ın mübarek ibadethanesi, evi) dediğimiz bina böyle… Etrafında Kâbe’ye doğru dönülerek namaz kılınan mescidin adı *el-Mescidü’l-Harâm*… Saygı ile, hürmet ile içinde ibadet edilecek mescid demek.

(*Mine’l-mescidi’l-harâm*) “Cenâb-ı Hak Peygamber Efendimiz’i Mekke-i Mükerreme’deki Mescid-i Harâm’dan geceleyin sevk etti.”

Bu ayet-i kerimede de Peygamber Efendimiz *abdihî* diye anlatılıyor. Peygamber Efendimiz’in en şerefli sıfatlarından birisi de Abdullah olmasıdır. Abdullah’tır, Allah’ın kuludur. Onu kendisi çok kuvvetli bir şekilde vurgulayarak söylemiştir. Eski peygamberlerin ümmetlerinden, mesela İsa AS ümmetinin, yâni hristiyanların peygamberlerine —hâşâ, sümme hâşâ— “Allah’ın oğlu!” demeleri gibi bir yanlışlık olmasın diye, Peygamber Efendimiz (*abdühû*) sözünü çok iftiharla söylerdi.

Biz şehadet kelimesini söylerken de ne diyoruz?

أَشْهَدُ أَنْ لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللهُ ، وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ

(*Eşhedü en lâ ilâhe illa’llàh, ve eşhedü enne muhammeden abdühû ve rasûlühû*)

(*Eşhedü en lâ ilâhe illa’llàh*) “Şehadet ederim ki Allah’tan başka mâbud yoktur, ilâh yoktur; tapınılacak, kulluk edilecek varlık yoktur, yaratan yoktur; sadece Allah vardır! (*Ve eşhedü enne muhammeden abdühû ve rasûlühû*) Yine şahitlik ederim,

beyan ederim, kesinlikle ifade ederim ki, Muhammed onun kuludur ve onun gönderdiği mânevî elçisidir!"

Kullarına emirlerini bildirsin diye seçtiği mübarek elçisidir. Ama elçisi olmaktan önce *abdühû*'yu söylüyoruz ki, insanlar herhangi bir şekilde şirke düşmesinler. Hristiyanların düştüğü yanlışlığa düşmesinler, yanılmasınlar diye üstüne vuruluyor.

(*Bi-abdihî*) "O mübarek kulunu..."*Abdihî* sözü ma'rifedir. *Hû* zamiri ma'rife oluyor, *abdihî* olunca ma'rife tamlama oluyor. "Kulu Muhammed'i, abdi olan Muhammed'i…"

Böyle bir ifade de Peygamber SAS Efendimiz için bir şeref payesidir. Hz. Ali Efendimiz'den duyduğum, kitaplarda okuduğum bir söz var, çok çok hoşuma gidiyor:

"—Bizim Cenâb-ı Hakk'ın kulu olmamız bize şeref olarak yeter; onun, Allah'ın bizim Rabbimiz olması bize izzet ve devlet olarak, mânevî rütbe olarak yeter!" diye çok güzel bir söz.

Kulluğu hepimiz için çok büyük devlet, çok büyük şeref, çok büyük nimet! Peygamber SAS Efendimiz de, ümmeti yanlış bir inanca düşmesin diye bunu özellikle vurgulamış. Âyet-i kerîmede de böyle buyruluyor: *Abdühû*…

(*Subhàne'llezî esrâ bi-abdihî*) *Esrâ* fiili, *serâ-yesrâ* sülâsisi de olur; *esrâ-yüsrâ* if'al babı da olur, lâzım fiildir. Seyahat etmek mânâsına lâzım, intransitif, geçişsiz fiildir. *Bî* harf-i ceri ile geçişli hâle getiriliyor. Meselâ Arapça'da (*zehebe*) "gitmek" demek; (*zehebe bihî*) "götürmek" demek. "Onun ile gitti." demek değil, "götürdü" demek.

Bi, geçişsiz bir fiili geçişli yapıyor; intransitif fiili, transitif hâle getiriyor. (*Esrâ bi-abdihî*) "Kulunu sevk etti, götürdü."

(*Leylen*) "O Allah ki, kulunu bir gecede, İsra ve Mi'rac gecesinde, (*mine'l-mescidi'l-harâm*) Mekke'de Kâbe'nin çevresindeki Mescid-i Harâm'dan, (*ile'l-mescidi'l-aksâ*) el-Mescidü'l-Aksâ'ya götürdü."

(*El-Mescidü'l-Aksâ*) da ma'rife... O neresi? Arapça ifadelerde Kudüs veya Beytü'l-Makdis denilen yer… Batılılar'ın ve bazı eski Arap kaynaklarının da *İlya* diye kutsal bir yer olduğu için, o kelimeyle ifade ettikleri mahal, Kudüs. Biz, şerefli olması

dolayısıyla Kuds-ü Şerif diyoruz. Oradaki el-Mescidü'l-Aksa, o da peygamberler tarafından yapılmış, peygamberlerin içinde bulunduğu bir mübarek mescid.

Bu ayet-i kerime, "Bir gecede kulunu Mekke-i Mükerreme'den Kudüs-ü Şerif'e götüren Allah-u Teàlâ Hazretleri her türlü noksandan münezzehtir. Ey kullar bunu bilin!" mânasına...

b. Mi'rac'ın Sebebi

Cenâb-ı Hak, kulunu Mekke-i Mükerreme'den Kuds-ü Şerîf'e niçin götürdü? Ayet-i kerimede buyuruluyor ki:

لِنُرِيَهُ مِنْ آيَاتِنَا (الإسراء:١)

(*Li-nüriyehû min âyâtinâ*) "Bizim ayetlerimizden bir kısmını o kulumuza göstermek için..." (İsrâ, 17/1)

Demek ki Cenâb-ı Hakk'ın varlığını, birliğini, kudretini ve Kur'ân-ı Kerîm'de bahsi geçen birtakım görülmemiş, sadece sözü duyulmuş olan varlıkları Peygamber SAS Efendimiz ayânen, gözüyle görsün diye oraya götürdüğünü beyan ediyor.

Mescid-i Aksa'nın tavsifi için kelimeler geçiyor:

إِلَى الْمَسْجِدِالْأَقْصَى الَّذِي بَارَكْنَا حَوْلَهُ (الإسراء:١)

(*İle'l-mescidi'l-akse'llezî bâreknâ havlehû*) *Hemze-i vâsıl* olduğu için hemzesi geçiliyor, bağlanıyor. "O Mescid-i Aksâ ki, çevresini mübarek kılmış idik!"

Kuds-ü Şerif'in çevresi mübarek kılınmış. Bu mübareklik neyi ifade eder, bunu Türkçe nasıl anlatabiliriz? Çevresini mübarek kıldığımız Kuds-ü Şerîf ne demek?

Bu mübareklik iki şeyi ifade ediyor. Araplar bu kelimeyi kullandıkları zaman iki şey anlarlar:

Bir; maddî bir bereket... Kuds-ü Şerif'in çevresi yeşilliktir, sulaktır, zeytin ağaçları, çeşitli güzel ağaçlar, turunçgiller, imrenilecek tabiat örtüsü vardır. Meyvesi, sebzesi, yenilecek içilecek, istifade edilip şükredilecek, Cenâb-ı Hakk'a hamd ü

senâlar edilecek… Nimetlerinin bol olduğu yer mânasına çeşitli kulların istifade edeceği nimetler olmasından dolayı bu bir maddî berekettir.

Bir de mânevî bereket vardır. O mekânda peygamberler cevelan eylemiş, peygamberler yaşamış. Kur'an-ı Kerim'de ismi geçen peygamberlerin çoğunun oralarda hayatı devam etmiş, oralarda hatıraları var, oralarda dolaşmışlar. Peygamberlerin diyarı olması dolayısıyla mânevî bir bereket, nuraniyet, feyiz de olduğu için o da işin mânevî tarafı…

Maddeten ve mânen feyizli, bereketli, bolluk ve nimetli kıldığımız Mescid-i Aksa'ya bir gecede, o mübarek kulunu, ona âyetlerinden bazılarını göstermek üzere sevk eden, götüren, gece seyahati yaptırtan Cenâb-ı Hakk'ın, Yaradan'ın şanı ne yücedir. Her türlü noksandan münezzehtir."

(*İnnehû hüve's-semîu'l-basîr*) "O Cenâb-ı Hak her şeyi hakkıyla işiten, hiç eksiksiz, tamamen işiten ve her şeyi tamamen görendir!"

Sübhàne sözü, Arapça'da çok büyük olaylar seyredildiği, karşılaşıldığı zaman çok etkilenilen, önemli olaylar karşısında söylenen bir söz. Hayret ifade eder. Çok mühim bir olay olur, insan hayret ederse veyahut hayranlık ifade eder, çok güzel bir şeyle karşılaşırsa o zaman söylenilen bir söz. İsra ve Mi'rac olayında bu iki mâna da var. Hem hayret edilecek, akıllara durgunluk verecek olağanüstülük var hem de hayran olunacak güzellikler var.

Kendiniz âciz nâçiz kullar olarak tahayyül edin: Bir gece rüyanızda Rasûlüllah SAS Efendimiz'i görüverseniz; O sabah ne kadar hoş, ne kadar mutlu, bahtiyar olarak kalkarsınız:

"—El-hamdü lillâh, Cenâb-ı Hak bana Peygamber Efendimiz'in cemalini görmeyi nasip etti." diye.

Ya da evliyâullahtan birisini görseniz; "O mübarek, aksakallı, filanca zât rüyama geldi!" diye ne kadar sevinirsiniz. Hele bir de rüyada iltifat olsa, meselâ rüyanızda o büyük zât size:

"—Aferin sen gece namazına kalktın diye ben seni sevdim evlat…" filan demiş olsa, artık uçarsınız.

O hayatınızın en mühim olaylarından birisi olur. Ya da rüyada

size “Haydi şu senin, şu makama erdin, şöyle oldu…” diye bir şey bahşedilse ne kadar sevinirsiniz!

Peygamber SAS Efendimiz’in İsra ve Mi’rac hadisesi başka peygamberlere nasib olmamış, çok müstesna, tek, eşsiz emsalsiz bir olay olduğundan hayranlık duyulacak bir hadise.

Peygamber SAS Efendimiz’in gördüğü her şey son derece güzeldi. Mesela Mi’rac’ı anlatıyor:

“—Göklere doğru uzanıyor, mücevheratla süslü, pırıl pırıl, nuranî bir şey! Diller onu tavsif edemez, o kadar güzel bir şey!” diyor.

Düz bir yükselme aleti, çeliklerin, birbirlerine potrallerin civatalanmasından yapılmış, inşaatta yukarıya yükü taşıyan bir aleti düşünün, gayet soğuk bir şey! Ama Mi’rac o kadar hoş, o kadar güzel bir şey ki, vefat eden mü’minler de gözlerini vefat edecekleri zaman ona diker ve memnun olurlarmış. Meleklerin inip çıktıkları nuranî, son derece güzel bir şey!

Demek ki İsrâ ve Mi’rac’da hem hayret edilecek olaylar var, hem hayran olunacak olaylar var. Nereden bakarsanız, her yönden maddeten ve mânen fevkalade önemli bir olay!

Peygamberlik nedir? Allah’ın seçkin kulluğu, Allah’ın vazifelendirdiği insan!

Peygamberliği bilen, mucizeyi bilen insanlar hiç tereddüt etmez, anlar. Elbette Allah’ın mübarek peygamberidir, seçtiği kuldur. Elbette olağanüstü şeyleri Cenâb-ı Hak ona nasip edecek. Başka insanların görmediği şeyleri gösterecek, başka insanların ermediği devletlere, saadetlere, nimetlere erdirecek. Elbette böyle şeyler olur diye insan sıddîkıyetle tasdik eder.

Elbet olur, gayet tabii. Hatta olmazsa insan şaşar! “Allah’ın bir peygamberi olur da, hiç öyle bir mazhariyeti olmamış olur mu? Mutlaka olur.” diye insan bekler. O bakımdan mü’min için tereddüt edilecek hiçbir yanı yok!

Ama tabii o zamanın insanları, çağ ibtidaî çağ olduğu için, âlet edevat bakımından imkânların az olduğu bir çağ olduğundan, Peygamber Efendimiz’e:

“—Devemizi çatlatırcasına sürdüğümüz zaman bir ayda

gidebildiğimiz Kudüs'e sen bir gecede mi vardın, bir gecede mi döndün? Olmaz böyle şey!" gibilerden inkâr yoluyla sormuşlar.

Ama şimdi biz onlara gülüyoruz. Diyoruz ki:

"—Biz de yapıyoruz. Biz de şimdi uçağa biniyoruz, kısa zamanda uzun mesafeleri aşıyoruz. Hatta okyanusları, kıtaları geçiyoruz. Oturduğumuz yerden yemek yiyerek, uyuyarak uyanarak nerelere seyahat ediyoruz!"

Yeri göğü yaratan kudret-i külliye sahibi, her şeye kàdir olan Allah-u Teàlâ Hazretleri elbette bizim bildiğimiz, bilmediğimiz her türlü âlet edevat, vasıta ve imkâna sahip… Melekleri var, kudretinin türlü türlü tezahürleri var. Elbette götürebilir, bunda ne var! Bir gecede Mekke'den Kudüs'e gitmiş. Gayet tabii, evet gitmiştir! Zaten Kur'ân-ı Kerim'de de, (*Sübhàne'llezî esrâ*) buyuruluyor.

Bir de Mi'rac dediğimiz o göğe çıkma yolundan, aletinden, asansör gibi şeyden göklere doğru gidince, orada gördüğü hadiseler var...

Önümde kitaplar var. Hepsi kalın kalın ciltler, teferruatlı teferruatlı, sahih rivayetleri hadis-i şerifleri almışlar ve hepsinin kaynakları sağlam, güzel güzel anlatmışlar. Çok olağanüstü bir gece seyahati, görülen şeyler anlata anlata bitirilemeyecek şeyler…

Bu ne zaman olmuş? Peygamber SAS Efendimiz'in hicretinden önce, Mekke'deyken müşriklerin iyice azdıkları ve Peygamber Efendimiz'i üzdükleri zaman olmuş.

Taif'e gitmiş, Taif'te kimse iman etmemiş; hatta çok terbiyesizlikler etmişler, Efendimiz mahzun dönmüş. Mekke'nin müşrikleri her gün gittikçe daha da şiddetlerini arttırarak muhalefet ediyorlar. Çok üzüldüğü bir zamanda, Cenâb-ı Rabbü'l-İzzet, âlemlerin Rabbi Mevlâmız sevinsin, ruhu şâd olsun şenlensin; vahyedilen şeyleri gözüyle ayânen görsün diye Cenâb-ı Hak bu nimeti nasip etmiş.

Peygamber SAS Efendimiz, Ve'd-duhâ Sûresi'nden de biliyoruz, bir ara vahiy gelmeyince *Fetretü'l-vahy*; vahyin biraz tehire uğraması olayında kendi kendine:

"—Acaba bir hata mı işledim de Rabbü'l-âlemîn vahyi mi

kesti?” diye tereddüt etti ama, Ve’d-duhâ Sûresi indi:

وَالضُّحَى. وَاللَّيْلِ إِذَا سَجَى. مَا وَدَّعَكَ رَبُّكَ وَمَا قَلَى. وَلَلآخِرَةُ خَيْرٌ

لَكَ مِنَ الأُولَى. وَلَسَوْفَ يُعْطِيكَ رَبُّكَ فَتَرْضَى (الضحى:١-٥)

(*Ve’d-duhâ. Ve’l-leyli izâ secâ. Mâ veddeâke rabbüke ve mâ kalâ. Ve li’l-âhireti hayrun leke mine’l-ûlâ. Ve lesevfe yu’tîke rabbüke feterdà.*)

[Andolsun kuşluk vaktine… Ve sükûna erdiğinde geceye ki, Rabbin seni bırakmadı ve sana darılmadı. Gerçekten senin için ahiret dünyadan daha hayırlıdır. Pek yakında Rabbin sana verecek de hoşnut olacaksın!] (Duhà, 93/1-5)

Cenâb-ı Hak, duhâya and ederek, geceye and ederek: “Rabbin seni terk etmedi, senden ayrılmadı. O müşriklerin dedikodu edip de, iftira edip de yalan yanlış söyledikleri gibi sana darılmış, küsmüş veya kızmış da değil… Aksine seni çok seviyor ve sana şu nimetleri verecek…” diye Ve’d-Duhâ sûresi inince, sahâbe-i kirâm da sûrenin kendilerine tebliğini, okunuşunu dinledikleri zaman:

“—Allàhu ekber!” dediler.

Coşmaktan, çok memnun olmaktan dolayı söylenen bir söz. “Allah en büyüktür!” mânasına, ‘*Allahu ekber’* dediler.

Biz de Kur’ân-ı Kerîm’i hatmederken Ve’d-duhâ’ya geldikten sonra:

اللهُ أَكْبَرُ ، اللهُ أَكْبَرُ . لاَ إِلَهَ إِلاَّ اللهُ ، وَاللهُ أَكْبَرُ . اَللهُ أَكْبَرُ ،

وَ لِلهِ الْحَمْدُ.

(*Allàhu ekber, allàhu ekber... Lâ ilàhe illa’llàhu va’llàhu ekber... Allàhu ekber, ve li’llâhi’l-hamd.*) diyoruz. Ondan sonraki sûrelerin hepsinin arkasında bu ibareyi, “*Allàhu ekber*” sözünü tekrar edip hatmi öyle tamamlıyoruz.

Rabbü’l-âlemîn, Peygamber SAS Efendimiz’e, üzüldükçe sevindirici lütuflarını bahşediyor. Müşrikler sıkıştırdıkça Allah-u

Teàlâ Hazretleri de:

"—Ey kulum! Ben seni seviyorum, senin hâlinden hoşnudum, memnunum. Sen onların terbiyesizliklerine müşriklerine, kâfirliklerine üzülme, mahzun olma! Bak sana nice nice nimetler vereceğim! Vaad ettiğim nimetleri gözlerinle gör, şunlar, şunlar…" diye gösteriyor.

Çok büyük bir hadise, çok büyük bir olay! Mekke-i Mükerreme'den Kuds-ü Şerîf'e kadar gitmesi yeryüzünde bir olay, Kudüs'ten de göklere çıkması semâ ile ilgili bir olay! Bu olayın hem Kur'an-ı Kerim'de hem hadis-i şeriflerde hem de sahâbe-i kirâmın son derece kıymetlileri tarafından sahih rivayetlerle rivayet edilmesi, çok aşikâr olarak bu olayın kesin olduğunu isbat ediyor.

Ayrıca neler isbat ediyor? Bazı olaylar da oldu, böyle bir olayın olduğunu Mekke'nin kâfirleri, müşrikleri de isbat ediyor.

Nasıl isbat ediyorlar? Peygamber SAS Efendimiz İsra ve Mi'rac hadisesini ümmetine; müşriklere, kâfirlere söylemeseydi o zaman bir itiraz yükselecek miydi, bir gulgule çıkacak mıydı? "Şuna bak neler söylüyor!" diye bir toplu alaya alma, itiraz etme olacak mıydı? Olmayacaktı!

Olduğuna göre demek ki Peygamber SAS'in bunları söylediği ve başından bu olayın geçtiği müşriklerin davranışlarından da anlaşılıyor. Bir fantezi, bir hikâye, bir efsane değil; o canlı toplum içinde, mü'minlerle müşriklerin şiddetle mücadelelerinin sürdüğü bir zaman içinde vuku bulmuş kesin bir olay!

c. Mi'rac Gecesi Patriğin Müşahedeleri

Peygamber SAS Efendimiz'in Mi'racıyla ilgili bir yeni rivayeti anlatmak istiyorum:

Peygamber Efendimiz SAS İslâm'ı tebliğ ettikten sonra; Cezîretü'l-Arab'da, Arap Yarımadası'nda artık müşriklik kalmadıktan, artık puta tapmak tamamen kazınıp yok edildikten sonra, çeşitli devletlere elçiler göndererek kendisinin Allah'ın Rasûlü olduğunu, Allah'ın kendisine Kur'ân-ı Kerîm'i indirdiğini ve onların da imana gelmeleri gerektiğini beyan eden mektuplar yazdırdı, elçiler gönderdi. Bu mektuplar, Muhammed Hamidullah

Bey'in *el-Vesâikü's-Siyâsiye* isimli kitabında tarihi kaynaklardan toplanmıştır. Türkçe tercümeleri de vardır.

Peygamber SAS Mısır hükümdarına elçi ve hediye gönderdi. Hatta zevcesi Mâriye Hatun'u Peygamber Efendimiz'e Mısır hükümdarı hediye olarak gönderdi. Elle tutulur tarihî bir olay! Hz. Hatice'den sonra o zevcesinden çocukları oldu ama yaşamadı, vefat etti.

Mısır'a gönderdi, sonra Bahreyn'e gönderdi. Sonra daha başka yerlere, Yemen'e gönderdi ve bu arada Bizans'a gönderdi. Bizans'ın başında o zaman *Heraklius* isminde bir hükümdar vardı. Sondaki (*ius*) sözü, Yunan dilinde müzekker takısıdır. Araplar onu söylemeden *Herakl* diyorlar. Peygamber Efendimiz Herakl'e mektup gönderdi. Dihye el-Kelbî isimli sevdiği sahabesini ona elçi gönderdi, İslâm'a davet etti. Heraklius o sırada Şam'da bulunuyordu.

Heraklius elçiye dikkatli sorular sordu ve oradan anladı ki, Peygamber SAS Efendimiz Hz. İsa'nın bahsettiği âhir zaman Peygamberi! İnandı, içinden kànî oldu. Fakat çevresindeki komutanları, saray erkânı, vezirleri vs. itiraz ettiler. Bu olaylarla ilgili rivayetlerde Mi'rac'la ilgili bir bölüm de geçiyor. Ben size bu sefer bir yenilik olsun sohbetimde diye onu okumak istiyorum.

Heraklius, "Peygamber SAS Efendimiz Hicaz'da faaliyete başlamış. İnsanları yeni dine davet ediyor..." diye haberini aldıktan sonra:

"—Hicazdan gelmiş kimseleri, tüccarları bana bulun, getirin; onları sorgulayayım!" dedi.

Askerleri de gittiler, Şam'da (Dimaşk'ta) Hicaz'dan gelmiş Peygamber Efendimiz ile ilgili konuşma yapabilecek kimleri buldularsa, onları toparladılar. Tesadüfen bunların arasında Ebû Süfyan Sahr ibn-i Harb, yani Hz. Muaviye'nin babası Ebû Süfyan da vardı. Tabii o zaman mü'min değildi. Kureyş'in başkanı durumundaydı. Azılı rakibiydi, İslâm'ın karşısındaki bir insandı. Heraklius onu çağırdı ve bazı sorular sordu. Ebû Süfyan, sonradan sahabi oldu, RA diyor ki:

"—Sorular sorulduğu zaman, ben onu gözden düşürmek için bir şeyler söylemeyi düşündüm ama, hükümdar yalan söylediğimi anlarsa, hiçbir şeyime inanmaz ve beni cezalandırır diye yalan

söylemekten korktum. Sorduklarına başkalarının da "Evet, böyle." diyebileceği genel doğru cevaplar verdim. Özel, aykırı, saptırıcı şeyler söyleyemedim." diye kendisi anlatıyor. Şöyle diyor:

"—Ey hükümdar! Soru sorduğun bu adam hakkında ben sana en son bir haber vereceğim, bir şey söyleyeceğim, sen de oradan onun yalan söyleyen bir kimse olduğunu artık kabul edeceksin! Söyleyeyim mi?" diyor.

Heraklius da:

"—Bu söyleyeceğin nedir?" demiş.

Ebû Süfyan diyor ki:

"—O sanıyor ki bize de böyle söylüyor ki, güya bir gecede bizim topraklarımızdan, Harem-i Şerif'ten, yani Mekke'den çıkmış, sizin bu Mescid-i İlya'ya, Kudüs Mescidi'ne, el-Mescidü'l-Aksa'ya gelmiş. Ve aynı gecede, sabah olmadan evvel yine geriye döndüğünü söylüyor! İşte buradan yalan söylediğini anlayın!" diyor.

"—Bu adam böyle olmadık şeyler söyleyen bir kimse. Artık işte hak Peygamber olmadığını buradan anlayın!" demek istiyor.

Fakat iş onun umduğu gibi gelişmemiş. İlya'nın, Kudüs'ün patriği; Hristiyanların ruhanî reisi, din büyüğü Herakliyüs'ün yanıbaşında imiş. Kudüs Patriği, 'Ben o geceyi biliyorum!' demiş.

Bizans İmparatoru Heraklius, patriğe bakmış:

"—Nereden biliyorsun?" demiş.

O da olayı anlatmış:

"—Ben Mescid-i Aksa'nın kapılarını kapatmadan geceleri hiç uyumazdım. Gece olunca bütün mescidin kapılarını bir bir kapatmak benim âdetimdir. O gece olunca, bütün kapıları kapattım, bir kapı hariç…

Kapıyı kapatamamış, uğraşmış ama mümkün olmamış.

"—Benim kapatma isteğime rağmen kapı kapanmadı. Hizmetçilerimi çağırdım; 'Yahu şu kapı kapanmıyor, gelin şunu kapatalım!' dedim. Sanki bir dağı yerinden kıpırdatamaz gibi kapıyı kıpırdatamadık.

Onun üzerine, marangozları çağırdım. Onlar baktılar ve dediler ki: 'Bu kapı yerinden, menteşelerinden düşmüş, kıpırdamıyor. Yuvasından düştüğü için bunu geceleyin yapamayız. Ancak sabah olduğu zaman bakabiliriz.' dediler."

Böylece kapı o halde kalmış. Sabah olunca o kapıya gitmiş. O kapı iki kanatlı, ikisi de kapanmıyor. Bir de bakmış ki kapının yanındaki taş delinmiş ve oraya bazı bineklerin bağlanma izleri var. Ve ashabına, yanındaki, etrafındaki insanlara:

"—Bu olağanüstü bir şey, kapı kapanmadı, burada da bazı bineklerin bağlanma izleri alâmetleri var. Buraya ancak bu gece bir peygamber gelmiştir ve burada namaz kılmışlardır!" demiş.

Bizans İmparatoru Heraklius'un huzurunda Ebû Süfyan; Peygamber Efendimiz'e inanmasınlar, olmadık bir olay diye Miracı söylüyor. Patrik de Mirac'ın içinde olmuş birtakım olayları algılamış. Mirac'ın bir kısmı Kudüs'te olduğundan, o da böyle beyan ediyor.

Tabii tarih kitaplarının yazdığı daha başka maddî hususlar var: Meselâ; Peygamber Efendimiz İsra ve Mi'rac'ı söyleyince, Mekkeli müşrikler:

"—Böyle bir şeyin olduğu ne mâlum, ispat edecek delilin var mı?" diye sordular.

Peygamber Efendimiz de dedi ki:

"—Sizin kabilenizden bir kervan vardı, içindekiler bir şey aramaya gitmişlerdi. Ben de indim, orada su kabı üstü örtülüydü, örtüyü açtım, suyu içtim. Şimdi Mekke'ye doğru o kervan geliyordur. En önde boz bir deve var, üstünde bir beyaz, bir siyah çul var. Gidin o kervan böyle mi, o su kabı dolu mu boş mu sorun!" diye bir delil olarak müşriklere bunu söylüyor.

Müşrikler de hemen koşuyorlar. Bizim Ten'im Mescidi, umre mescidi dediğimiz yerde o taraftan gelecek kervanı bekliyorlar. Bir de bakıyorlar ki Peygamber Efendimiz'in tarif ettiği şekilde en önde boz deve var. Hakikaten üstüne siyah ve beyaz çul atılmış.

Kervandakilere soruyorlar, onlar da anlatıyor:

"—Evet, biz bir ihtiyaç için dağılmıştık. Su kabımızın üstü örtülüydü. Bir de geldik baktık ki içinde su yok. Bu su nereye gitti diye Hayret de ettik!" diyorlar.

"—Başka delil var mı?" diye Peygamber Efendimiz'e sordukları zaman diyor ki:

"—Evet, bir başka kervanınız vardı, o kervanda bir deve kaybolmuştu, onu arıyorlardı. Ben de gökten 'Deveniz burada!'

diye seslendim. Benim seslendiğim tarafa geldiler, deveyi buldular. Kervan gelince sorun!"

Onlar da o kervanı bekliyorlar, soruyorlar:

"—Evet, biz devemizi kaybetmiştik, çölde arıyorduk, bulamıyorduk. Bir ses bize, 'Deve burada!' dedi, o tarafa doğru gittik, deveyi bulduk!" diyorlar.

Hatta bazıları, sesin Peygamber Efendimiz'in sesi olduğunu da tanıdıklarına dair rivayette bulunmuşlar. Rivayetlerde bunlar da zikrediliyor. Demek ki müşrikler inanmamaya, inkâra çalışıyorlar. İnkâr için her çırpınmalarında bir delil ortaya çıkıyor.

El-hamdü lillâh, Cenâb-ı Hakk'a hamd ü senâlar ederiz ki, Allah-u Teàlâ Hazretleri bize bu Peygamber-i Zîşan'a ümmet olmayı nasip eyledi.

Ermedi evvel gelen bu devlete,
Kimse nâil olmadı bu rif'ate…

dediği gibi... Süleyman Çelebi rahmetlinin; daha evvel gelen peygamberlere nasip olmayan bir büyük lütuf, lütf-u ilâhî ki Allah-u Teàlâ Hazretleri'nin kendi huzuruna alıp Habîb-i Edîbi'yle Mi'rac'da konuşması. Onun ümmeti olmak şerefi çok büyük bir şeref. Allah'a hamd ü senâlar ediyoruz.

Allah-u Teàlâ Hazretleri bize Peygamber Efendimiz'e güzel ümmet olmayı, sünnetine uyup güzel ümmetlik yapmayı nasib eylesin… Elimizden Peygamber Efendimiz'in hadis kitapları düşmesin… Her işimizi Peygamber SAS Efendimiz'in sünnetine uygun olarak yapalım! Cenâb-ı Hakk'ın rızasını kazanmak için Cenâb-ı Hak bize tevfîkini refîk eylesin…

d. Mi'rac'dan Hediye: Beş Vakit Namaz

Peygamber SAS Mi'rac'tan döndükten sonra, bize bu olaydan bir Mi'rac yadigârı, hediyesi oldu. O da çok mühim bir olay: Namaz!

Beş vakit namazın bizlere vazife olmasının başlangıcı nedir? Bu Mi'rac olayıdır. Onun için namaz mü'minin miracıdır. Namazı da Mi'rac şuuruyla Cenâb-ı Hakk'ın huzuruna çıkıyoruz, diyerek kılalım!

Mısır'da bizi bir yaşlı imamın arkasına götürmüşlerdi. İmam ile tanıştırdılar, mübarek bir zattır, dediler. Namaz kılacağız, imam olarak cemaate döndü:

"—Saflarınızı düzgün tutun, ileri geri durmayın, boşlukları doldurun, yönünüzü kıbleye dönün!" dedi. Ondan sonra da Arapça olarak; "Gönlünüzü de Cenâb-ı Hakk'a döndürün!" dedi.

Yön Kâbe'ye dönüyor da, insanın bir de Cenâb-ı Hakk'ın huzuruna geldiğini bilip o ciddiyeti takınması lazım! Allah-u Teâlâ Hazretleri hepimize namazı o ciddiyetle kılmayı nasib eylesin…

Namaz çok önemli! Bir insan, "*El-hamdü lillâh* müslümanım!" deyince; "*Eşhedü en lâ ilâhe illa'llah, ve eşhedü enne muhammeden abdühû ve rasûlühû!*" deyince müslüman, tamam… Kimse Allah'ın kuluna verdiği imanı çekip almak istemez. Biz herkesin mü'min olmasını istiyoruz ama, müslümanım deyip de namaz kılmayanlar çok büyük hata ediyorlar. Namaz mü'minin Mi'racıdır, çok önemli bir ibadettir. Lütfen namazlarımıza başlayalım! Kılmayanlar varsa, beş vakit namazı kılmaya gayret etsinler!

Cenâb-ı Hak Mi'rac'da elli vakit emretmiş. Sonra Peygamber Efendimiz, Mûsâ AS'ın tavsiyeleri ile tekrar tekrar Cenâb-ı Hakk'a niyaz ederek beş vakte indirtmiş. Ama Cenâb-ı Hak buyurmuş ki:

"—Benim huzurumda benim söylediğim söz değişmez. Ben 50 vakit emretmiştim, sen istediğin için beş vakte de indirdim ama, 50 vaktin sevabını vereceğim!" buyurmuş.

Allah indinde, yapılan ibadetlerin, iyiliklerin mükâfatları en aşağı bire ondur:[46]

اَلْحَسَنَةُ بِعَشْرِ أَمْثَالِهَا (خ. د. ه. حم. عن أبي هريرة ؛ خ. م.

ن. حب. عن ابن عمرو)

(*El-hasenetü bi-aşri emsâlihâ*) "Yapılan iyiliğin mükâfatı en aşağı on mislidir." Daha fazla olabilir, daha fazla olabilir. Hesaba

---

[46] Buhàrî, *Sahîh*, c.II, s.670, *Savm* 36/2, no:1795; Ebû Dâvud, *Sünen*, c.I, s.148, no:343; İbn-i Mâce, *Sünen*, c.I, s.525, no:1638; Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.II, s.234, no:7194; Hàkim, *Müstedrek*, c.I, s.419, no:1046; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.I, s.290, no:950; Ebû Ya'lâ, *Müsned*, c.X, s.353, no:5947; Dârimî, *Sünen*, c.V, s.148, no:21353; İbn-i Huzeyme, *Sahîh*, c.III, s.130, no:1762; Ebû Avâne, *Müsned*, c.II, s.164, no:2676; Bezzâr, *Müsned*, c.II, s.399, no:7973; İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.I, s.325, no:665; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.III, s.345; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.VI, s.273; Ebû Hüreyre RA'dan.

Buhàrî, *Sahîh*, c.II, s.697, *Savm* 36/55, no:1875; Müslim, *Sahîh*, c.II, s.812, *Savm* 13/39, no:1159; Neseî, *Sünen*, c.IV, s.210, no:2391; İbn-i Hibbân, *Sahîh*, c.II, s.64, no:352; Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.IV, s.156, no:3859; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.II, s.128, no:2700; Taberânî, *Müsnedü'ş-Şâmiyyîn*, c.IV, s.172, no:3032; İbn-i Asâkir, *Mu'cem*, c.I, s.380, no:773; Abdullah ibn-i Amr RA'dan.

Buhàrî, *Sahîh*, c.I, s.24, *İman* 2/30, no:41; Hàkim, *Müstedrek*, c.I, s.419, no:1046; Abd ibn-i Humeyd, *Müsned*, c.I, s.297, no:957; Ebû Saîd el-Hudrî RA'dan.

Tirmizî, *Sünen*, c.V, s.175, no:2910; Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan.

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.I, s.195, no:1690; Hàkim, *Müstedrek*, c.III, s.297, no:5153; Dârimî, *Sünen*, c.II, s.405, no:2763; Tayâlisî, *Müsned*, c.I, s.31, no:227; Ebû Ubeyde ibni'l-Cerrah RA'dan.

Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.V, s.148, no:21353; Hàkim, *Müstedrek*, c.IV, s.269, no:7605; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.V, s.265; Ebû Zerri'l-Gıfârî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl c.I, s.69, no:265; *Câmiü'l-Ehàdîs*, c.II, s.319, no:1359-1362.

sığmayacak kadar da çoğa doğru gidebilir bu... Binâen aleyh namaza çok dikkat edelim!

Peygamber Efendimiz gökleri geçerken peygamberlerle karşılaştı. İbrâhim AS'ın Peygamber Efendimiz'e bir nasihatini selâmıyla beraber nakletmek istiyorum:

İbrâhim AS Peygamber Efendimiz'e yedinci semada karşılaştıkları zaman buyurmuş ki; mübarek, heybetli, haşmetli bir peygamber olarak:

"—Ümmetine benden selâm söyle, onlara emret, haber ver de cennetteki yerlerine fidan dikmeyi çoğaltsınlar. Çünkü cennetin toprağı güzeldir, tayyiptir, tatlı güzel suludur, arazisi de geniştir ama düzdür. Üstünde nebatât ve süsleyen ziynetler çiçekler sahipleri tarafından dikilecek. Oraya fidan dikmeyi çoğaltsınlar!" diye, İbrâhim AS Peygamber Efendimiz'e tavsiye buyurmuş.

O da sormuş ki:

"—Cennete fidanlar dikmek nasıl olur?"

"—Cennete dikilecek fidanlar:

سُبْحَانَ اللهِ ، وَالْحَمْدُ للهِ ، ولاَ إِلٰهَ إِلاَّ اللهُ ، وَاللهُ أَكْبَرُ

(*Sübhàna'llàh, Ve'l-hamdü li'llâh, Ve lâ ilâhe illa'llàh, Va'llàhu ekber*)'dir." buyurmuş.

Bu sözlerin hepsinin anlamı çok büyük!

(*Sübhàna'llah*) "Cenâb-ı Hak her türlü noksandan münezzehtir, her türlü kemalin sahibidir, hâlıkıdır, her türlü güzelliğin mâlikidir." demek.

(*Ve'l-hamdü li'llâh*) "Bütün övmeler, övülmeler ona gider, onundur, onadır, Allah'adır. Neyi översek Allah'a gider ve her türlü övgü de ona layıktır." demek.

(*Ve lâ ilâhe illa'llah*) "Allah'tan başka ilâh yoktur!"

Bu en önemli inanç. Bütün insanların burada toplanması lazım. Yirminci Yüzyıl'da şarkta garpta, kuzeyde güneyde herkesin artık anlaması lazım ki ancak yeri göğü yaratan Allah'a ibadet edilir. O'ndan başka ilah yoktur! Ne Japon imparatoru Allah'ın oğludur, ne Hz. İsa Allah'ın oğludur; hepsi Allah'ın kuludur. Allah-u Teàlâ Hazretleri Vâhid ü Ferd ü Ehad ü Samed'dir, şerîki nâziri yoktur. Bunu böyle bilmesi lazım!

(*Va'llahu ekber*) "Ve en yüce olan, hiçbir varlıkla mukayese edilmeyecek kadar yücelik ve büyüklük sahibi olan ancak Allah-u Teàlâ Hazretleri'dir!"

Bütün peygamberler kendi zamanlarında, şeklen tam bizimkine benzemese de, kendileri namaz kılmışlar ve ümmetlerine emretmişler. Bunu Kur'ân-ı Kerîm âyetlerinden biliyoruz ki, onlar namaz kılıyorlardı. Meselâ, İbrâhim AS, İsmâil AS ile Kâbe-i Müşerrefe'yi bina ettikleri zaman, orada el açıp dua ettiler. Başka zaman da duaları var:

İbrâhim AS hanımı ile oğlunu oraya bıraktığı zaman da dua etmişti:

"—Yâ Rabbi! Ben buraya zürriyetimi iskân ettim. Burada kalan zürriyetime sen imkânlar bahşet, nimetler ver, çeşit, çeşit meyvelerle onları rızıklandır ve namaz kılan insanlar olsunlar!" diye dua etmişti.

Demek ki Peygamber SAS Efendimiz'den önce de İbrâhim, İsmâil AS; zürriyetlerinden namaza devamlı bir ümmet gelmesi için dua etmişler.

İshak, Yakup AS namaz kılmış. Şuayip AS çok namaz kılardı. Musa AS namazla emrolunmuştu. Namaz kılmaları konusunda kavmini, İsrailoğulları'nı öğütlemişti, söz almıştı. Lokman AS'ın oğluna nasihatlerini biliyoruz, namaz kılmayı emretmişti. Zekeriya AS namaza devamlıydı. İsa AS da namaz kılmıştı. Demek ki Allah-u Teàlâ Hazretleri'ne kulluğun en güzel şekli...

Peygamber SAS Efendimiz Mi'rac'da melekleri gördükçe, onların kimisi kıyamda, kimisi rükûda, sücudda; o güzel Mi'rac manzaralarını da görerek namazı bugünkü dinimizin, şeriatimizin emrettiği tarzda kılmayı ümmetine emretti.

Mi'rac'dan önceki zamanda da müslümanlar namaz kılıyorlardı. Ama beş vakit namaz böylece bize Mi'rac gecesinin hatırası olmuş oldu. Her kıldığımız namazın bir Mi'rac olduğunu bilerek namazımızı kılalım!

Amene'r-rasûlü âyetleri, Bakara Sûresi'nin sonundaki iki ayet-i kerîme de Mi'rac gecesinde inmiştir. Onu da çok dikkatli okuyarak oradaki mânalara gayret ve dikkat edelim!

Allah-u Teàlâ Hazretleri bizi Peygamber Efendimiz'e has

ümmet eylesin… Kendisine güzel kulluk etmeyi nasip eylesin, tevfîkini refîk eylesin… Namazını kılan, ibadetleri yapan, ibadetinde daimî olan ve dîn-i mübînine en güzel tarzda bağlanan ve hizmet eden, müslümanlara faydalı olan kullar olarak yaşamayı nasib eylesin…

Hepimiz daha büyük gayret içine girmeliyiz. Küfür ve şirk, nefse tapmak, şeytana kapılmak çoğaldıkça, biz de insanları kurtarmak için; İslâm'ın yayılması ve uygulanması, gevşek müslümanların da ihlâslı, hâlis muhlis müslümanlar hâline gelmesi için elimizden gelen her türlü gayreti göstermeli, her türlü atılımı yapmalı, her türlü faaliyeti ortaya koymalıyız. Yayın, konuşma, tebliğ ve irşad çalışmalarını daha da güçlü bir şekilde yapmalıyız.

Cenâb-ı Hak rızasını kazanmaya vesile eylesin… Rızasına uygun çalışmalar yapmayı nasip eylesin... Nice nice kandillere cümlenizi erdirsin… Allah hepinizden razı olsun…

Es-selâmu aleyküm ve rahmetu'llâhi ve berekâtüh!

24. 10. 2000 - Akra